

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Skandinavisk Kirketidende

for

katholske Christne.

Et Ugeskrift til christelig Oplysning og Opbyggelses Fremme.

U d g i v e t

af

Konrad Sander.

Motto: Prøver Alt, og beholder det Gode!

1. Theol. V. 21.

4de Afgang.

Med den geistlige Dvirigheds Tilladelse.

Kjøbenhavn.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

1856.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thesfal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 1.

Søndagen den 6te Januar.

1856.

Hvad vi ville.

Til Korsets Træ vi Christne stue:

Thi Korset er vor Frelses Væld;

Til Korset drages Hjertets Luc —

Vor Kjærlighed, vor hele Sjæl.

Følg Korset tro i Livets Veier,

Thi Korset fører os til Seier.

Som fordem vise Kongers Skare
 En Stjerne klart har Veien viist:
 Saa vil til Frelseren vi fare
 Med Korsets Banner, høilig priist.
 Et Irløys og vel Lys udspreder,
 Men ei vor Sjæl til Sandhed leder.

Bort Alter skjuler rene Luer
 Udi sit underfulde Telt;
 Det Bord med Ur og fulde Druer
 Omslutter Sjælens største Held.
 Og foran Herrens stille Bolig
 En „evig Lampe“ brænder rolig.

Det er en Glæde os, naar smykkes
 Bort skjonne Tempels Seiler ud.
 Naar Kampehallerne forrykkes —
 Ei rokkes Det, som bygged' Gud.
 Mens Tempel, Borg og By forgaaer —
 Vor Kirkes Klippehuus bestaaer.

Vi have Grefrygt for Throner,
 Som bygget blev af selve Gud;
 Glendig hvo, som Fyrsters Kroner
 For idel Glitter giver ud!
 Vi lytte ei paa slige Bise,
 Der Storm som Baarløst os anprise.

Vi holde af, at være rolig'
 I Hjemmet, — ei at slakke om:
 Thi aldrig Sandhed har sin Bolig,
 Hvor Lidenskab man giver Rum.
 I fjerne Dal paa Enge milde
 Vi Fredens Lykke finde ville.

Vi gad hver Arne bringe Lykke, —
 — Ved Fred bli'er Husets Lykke holdt —
 Med Dyder alle Kamre smykke,
 Som blomstre skal heelt yndefuldt:
     Saa er vor Bolig her paa Jorden
     Et helligt Tempel lige vorden.

Vi holde af, at kunne række
 Kun stedsse Fredens Dlieqvist:
 Men skye ei heller, at udtrække
 Bort Sværd mod frække Gjenders List.
     Det bør sig ikke, feigt at skaane
     De Nedrige, som os forhaane.

Vi agte høit det rette Gamle,
 Vi agte høit den gamle Ret;
 Lad gamle Skikke os forjæmle,
 Ei følge hver en Mode slet.
     Ei vil vi som Vandaler tænke,
     Ei hellig Lov med Fræthed krænke.

Vor Haand skal ei ved Støvet klæbe,
 Ei stræbe efter jordisk Lon;
 Mod Himlen skal, som Ornen, svæve —
 — Ei bære Lænker — Kongens Son!
     Lad da end Tidens Drømme svinde,
     Naar vi kun Himlens Goder vinde!

Med Dig, o Gud! lad os begynde,
 Du alle Tiders Konge est;
 Din Gæde har vi kun i Sinde,
 Til Bølgsprog: „Lov fæe Jesu Christ!“
     Hans Bærn beskytter os i Livet,
     Som Skjold mod Døden det er givet.

Sædelighed og Tro.

Sædelighed eller Moralitet, d. e. at tænke og handle efter den moralske Lov, som Gud har skrevet i ethvert Menneskes Hjerter og desuden høit har forkyndt for hele Menneskeheden ved Sin Åbenbaring, — er det Fundament, paa hvilket Mennesket, Familien og Staten maae hvile, den Grundbetingelse, til hvilken deres Eksistens og Liv, deres Velfærd og Lykke ere knyttede. Allerede Lovgiverne i den hedenske Oldtid forbandt noie det moralske Element med deres Lovgivning og gjorde det til Grundlag for deres Love. Zoroaster befaler: „Vær allerede Din femaarige Søn Godt og Ondt. Bed med Aenighed i Tanke, Ord og Gjerning!“ Den indiske Lov foreskrev: „Gif Dyden for dens egen Skyld.“ Ægypteren lærte i sin Lov: „Vær dydig; efter Døden afgive Dommerne ved Søen Din Dom efter Dine Gjerninger!“ Minos siger: „Esværg ikke ved Guderne. Ægtefælsbryderessen skal bekrandses med Uld og sælges.“ Athenienernes Lovgiver, Solon, byder: „Gudsforagteren skal døe. En Mand uden Sæder skal ikke regjere.“ Solon havde i sin Lovgivning tydeligst fremhævet det moralske Element, og derfor har allerede Oldtiden fortrinsviis kaldet ham: den Visse. Den galliske Lov begynde med de Ord: „Ejelen er udødelig.“ Endnu tydeligere og bestemtere er Sædelighedens Nødvendighed udtrykt i Pythagoras' Forfrister. Hans Ord lyde saaledes: „Du skal ære de udødelige Guder. Du skal ære Dine Forældre. Lad ikke Svorn komme i Dine Dine, førend Du tre Gange har randsaget Din Sjæl angaaende Dine Dagsgjerninger. Spørg Dig selv: hvor har jeg været? hvad har jeg gjort? hvad skulde jeg have gjort? — Saaledes bliver Du efter et helligt Liv, naar Dit Legeme atter opløser sig, uforgængelig og uforkrænkelig; Du kan ikke mere døe.“ Jøderne havde ti Love, nemlig de hellige ti Bud; disse have en aldeles moralsk Character; fra dem udledte Jøderne hele deres Statsliv. Hvad Hedendommen havde anet og Jødedommen bestemt udtalt, det forkyndte Christendommen høit og tydeligt for alle Folk, i fuldendt Aenighed, Skjønhed og Kraft, og den har derved givet Samfundet i alle dens Dele og Former hii

Grundvold, som ene er istand til, at sikkre det's Gristents, at fremme det's Blomstring og begrunde det's sande Vel og Frelse.

Uden Sædelighed bliver Mennesket et Dyr, Verden en Gloak. Farer bort, J. Heine, Eugène Sue, Dumas og Conforter, J., som prædike Usædelighed og love, at Verden derved skal blive forvandlet til et Paradiis. Vilde man følge Gders Grundfætninger, — saa vilde Europa og Verden snart blive til en Stald for Dyr, der vælte sig i deres egen Ureenlighed. Lad os kun see hen til Erfaringen. Det usædelige Menneske gaaer legemlig og aandelig tilgrunde; uden Sædelighed synker Familielivet ned i Graven; naar hos et Folk Sædeligheden, naar Trofskab, Sandhed, Ret, Rydsfhed, Maadeholdenhed, Afholdenhed i Spise og Drikke og Noisjombhed gif tabt, saa veeg dermed ogsaa Livskraften fra samme og det gif tilgrunde, opløste sig og blev et Bytte for andre Folkeslag. Da det romerste Rige nærmede sig sin Undergang, var i Rom Usædeligheden stegen til en gruopvækkende Høide. Det skamløse Hofliv under de franske Konger Ludvig XIV og Ludvig XV, Dracarnes Skjændselsgjerninger, en Voltaire's og en Rousseau's Liv og Skrifter gif forud for den første franske Revolution, og ligesaa vare store Statsbedragerier, den Braslin'ske Daad, Pariser Universitetets Gudsbespottelser og de skammelige og usædeligste Skrifter, som Forløbere og tilforladelige Sendebud for en sorgelig Fremtid, gaaede forud for Februarrevolutionen i Paris i Aaret 1848. Om man end altid søger at skjule og at omhylle Usædeligheden med Anstandens Slør, saa kommer tilsidt den raadne Plet dog til Syn, den æder sig igjennem og bliver synlig; — saaledes lærer Erfaringen det baade i det Smaa og i det Store. Men naar det moralske Dunde i Verden har naaet en vis Høide, da opstaae ifølge Naturens Love voldsomme Rystelser, saaledes som vi igjen have oplevet dem i de sidste 10 Aar. Gud lader Menneskene see den Afgrund til hvis Rand deres Hjertes Forkeerthed har ført dem; „Mane, Thefel, Phares“ viser sig i flammende Træk for Fyrsternes og Nationernes Dine, og Herren venter for at see, om man forstaaer Skriften og udtyder den rigtigt.

Sædelighed er Menneskets, Familiens og Statens Grundvold; jo omhyggeligere, flittigere og opriktigere Sædeligheden

bliver agtet, fredet, pleiet og fremmet baade af de Foresatte og af de Undergivne, af Fyrsterne og af Undersaatterne, desto høiere kan man anslaae Statens Kraft, desto sikkrere er dens Existentis, desto skjønnere dens Blomstring og desto ærefuldere dens Fremtid. Jo dybere et Lands hele Lovgivning er gennemtrængt af en sand religiøs og moralsk Aand, jo klarere Lovgiver og Lovens Haandhøvere netop have opfattet denne Aand og optaget den i sig, desto fastere er Folkets og Landets Belfærd bygget. — Love ere nødvendige, hvo vil negte det? Uden Love kan en Stat ikke bestaae. Lov og Lovlighed aabenbarer sig i hele Universet. Efter Love bevæge Stjernerne sig, hele Naturens Liv er ordnet efter Love og Menneftets legemlige og aandelige Liv følger ogsaa bestemte Love. Uden Love og Dyrighed kan intet Selskab eller Samfund bestaae. Men Lovene maae fremgaae af den rette Jordbund og altid have det rette Maal for Dø. At dette nu i mange Stater ikke er Tilfældet med Hensyn til deres Lovgivning, det kan ikke drages i Tvivl; og at alle Love, Ordromantsfer og Rescripter og Instructioner derfor ikke kunne bære gavnlige Frugter, det er ogsaa let at begribe. I at udstede Reglements, deri have de fleste Stater i vore Dage opnaaet en beundringsværdig Færdighed, — Alting inddeles i nøiagtige Paragrapher, man udfærdiger utallige Tabeller, meddeler Instruxer, man søger i Alt og ved Alt at gjøre Staten til en Afgud og bryder sig slet ikke om at lægge høiere, religiøse Ideer til Grund for hele Regjeringsystemet. Den største Deel af Staterne har ganske underlige og eiendommelige Begreber om Sædelighed og Religiositet, idet de ialmindeligst kun ansee og betragte Det for Usædelighed og Irreligiositet, som strider imod deres Politiforholdsregler. Folket bliver saaledes regjeret uden nogen høiere Bevidsthed og synes kun at existere for at tjene Statsviemedene.

Vil Staten forplante sand Religiositet, Fromhed og Moralitet i Landet og iblandt Folket, saa maa den fremfor Alt henvende sin Opmerksomhed paa Dannelsesanstalterne; den maa sørge for, at Fromhedens Aand paa en henigtsmæssig Maade og ved passende Midler bliver indført i Folkeskolerne, de lærde Skoler og paa Universiteterne. Skeer dette, og blive de behørigt anvendte, for at give Ungdommen en

i Sandhed sædelig og religiøs Dannelse? Vi maae paa-
 det Modfatte. Mange Stater have vistnok, ja selv med en
 ængstelig Jaloussi antaget sig Skolevæsenet, og de have ogsaa
 gjort Meget for samme og derfor tillagt sig den ærefulde Titel
 af at være de intelligente Stater. Intelligentsen er steget;
 men er ogsaa Fromhed og Religiositet steget med den og har
 den givet Landene det sande og faste Grundlag? — Vi paa-
 staae atter det Modfatte. Staten har bygget Skolelærer=Se-
 minarier, og har gjort Betydeligt for Lærernes videnskabelige
 Dannelse og for Underviisningsmetoden; men har man ogsaa i
 Sandhed opdraget Lærerne i Christendommens Aand, er der
 især ogsaa taget Hensyn til en sand christelig Uddannelse, har
 man ogsaa betragtet denne som det Væsentlige og fortrinns-
 visse Nødvendige? Ingenlunde! Har man med Alvor søgt at
 indplante de vordende Skolelærere et begejstret Sind for Reli-
 gion og Død? Har man indseet, at netop den christelige og
 kirkelige Tænkemaade maa give Skolelæreren det nødvendige
 Underlag? Har man indseet, at netop denne Tænkemaade er
 nødvendig for Skolelæreren, naar han i Sandhed skal virke
 til Gavn for Folkets Dannelse og Opdragelse til Menneskehe-
 dens sande Vel? Ingenlunde! — Har man i Seminarierne
 lært dem, som indvie sig til Lærerstanden, Christendommens
 store Kunst, at være ydmyge og nøisomme og at hellige sig til
 Ungdommens Dannelse for **Guds** og det **evige** Livs Skyld?
 Atter nei! — Har man lært Lærerne at stille sig som deres
 skjønneste og høieste Opgave, at redde Sjælene og opdrage
 dem for Himmeriget? Nei! — Er ikke Intelligentsen
 evigt og altid sat paa allerførste Blads, har man ikke idelig
 og altid puffet paa og pralet af Intelligents, og netop
 paa denne søgt at grunde Statens hele Hæder og Stolthed,
 har man ikke ved hele Opdragelsesmetoden netop faaet Stolt-
 hed, Indbildskhed og Egoisme dybt i Hjerterne, og der-
 med knækket og odelagt Christendommens Grunddyd: Yd-
 mygheden? Vi ere ingenlunde nogen Fiende af Intelligents
 og Videnskab; vi fatte dem høit, vi ønske, at de maae dyrkes
 og fremmes paa enhver mulig Maade og blomstre, men vi
 vide ogsaa, at den Helligaand, den høieste Viisdom, søger i
 den h. Skrift: „Al vor Erkjendelse er kun stykkevis,“ — og

endnu mere bliver den styffevis, naar den ikke er bygget paa en dybere, religiøs Grundvold.

Ligeledes maae vi paastaae, at de lærde Skoler ikke ere gjennemtrængte af en i Sandhed religiøs Aand. „Intelligents“ har ogsaa her fremfor Alt altid været det eneste Løsen; og saaledes er Indbildskhed og Hovmod nok bleven næret og pleiet, men ingenlunde er et sandt christeligt og religiøst Sindelag indplantet i Børnenes og Unglingernes Hjerter. Afseet derfra, at der i mange lærde Skoler slet ikke kan være Tale om nogen virkelig religiøs Opdragelse og at der ofte ikke engang synes at være noget Begreb derom forhaanden, bliver selv Religionsundervisningen ikke engang fremhævet som nogen Hovedundervisning, men dertil bliver der ikke bestemt flere Timer, end for mange Biting, nemlig kun to Timer om Ugen. Hædetsfor at anvende alle Midler, for paa alle mulige Maader at bibringe Unglingen, især i de Aar, hvor dette er allernødvendigt, rigtig dybe og grundige Kundskaber om Religion og en religiøs Opdragelse og derved at give ham et varigt og fast Grundlag for hans tilkommende Liv, har man efterhaanden endog afføst alt det, som endnu var forhaanden fra en god Tid, og paa mange Steder maatte endog enhver gudstjenstlig Anordning for Ungdommen vige for den moderne Oplysning.

Ligejom i mange Ting, saaledes er navnlig ogsaa med Hensyn til Dannelsesanstalterne, i den sidste Tid Statsviddommen og den menneskelige Klogskab bleven gjort til Skamme paa en iøvnefaldende Maade; vor Tid har allerede lært os og vil altid endnu tydeligere lære os, hvad det gavner og nytter, eenfaldigen at have og forhoie Intelligents, uden tillige at give den videnskabelige Bgning et i Sandhed fast og ægte **religiøst Underlag.**

Langt mindre er der gjort Noget for Universiteternes religiøse og moralske Opkomst. For fulde Seil ankommer Unglingen til Universitetet. Fristelser loffe og Farer true fra alle Sider. Mere end noget andet Sted trænger han her til et religiøst Støtte- og Holdepunkt. Tre eller fire Universitetsaar ere lange, Fristelsen til at afryste alle Baand, er stor; Forførelserne til Vantro, Laster og Antichristianisme ere utal-

lige og mægtige. Har nu Unglingen ikke bragt nogen Kjærlighed og Begeistring for Religion og Tro med sig paa Universitetet, hvorledes vil det da gaae ham her? For det moralske og religiøse Element skeer der slet Intet paa Universiteterne, og da man i Tydskland engang forsøgte paa at anordne en academisk Gudstjeneste, da mødte Forslaget store Hindringer fra mange Sider. Men saaledes er det da kommet, at Staten har netop i Studenterstanden opdraget sig det Mandskab, som i den nyeste Tid allertapperit har søgt imod den og ikke sjeldent forsøgt at afkaste alle lovlige Baand.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader havde havt til Hensigt, strax efter det hemmelige Conſistorium, som blev holdt i September Maa-
ned, at begive sig til Slottet Castell Gandolfo, for der i nogen Tid at nyde den renere Bjergluft. Men desuagtet lod han sit Besøg affige der, fordi han, som han yttrede for en Prælat af hans nærmeste Omgivelse, heller ikke nu i denne Henseende vilde have noget forud for de fattigste Indvæ-
nere i det af Choleraen hjemførte Rom. Han viste sig netop da hyppigere paa Gaderne. Da han den 16de Septbr. hjørte forbi Kirken San Carlo ai Catinari og det h. Alterens Sakramente netop blev bragt til en Døende, steg han hurtigt ud af Vognen, ledsagede midt iblandt Folket det hellige Sa-
kramente og rakte Det selv til den af Choleraen haardt an-
grebne Kone. Dette hans ophøiede Exempel og Mønster paa Kjærlighed og Trofskab i sit aandelige Kald gjorde et dybt Indtryk overalt. — Efter Privatmeddelelser til Univers, har Alt været forhafter, hvad der er bleven berettet om foregivne
russiske Concessjoner til den hellige Stol. (Zfr. Skand. Kirket. No. 41. S. 651.) — Den 24de Dec. begav den h. Fader sig i den aarlige Morgenstund, uden foregaaende Anmel-
delse, til Anstalten: Delle carceri nuove i Via Giulia. I dette Huus henfødte simple Forbrydere og de Domsældte, indtil de blive bragte til et Statsfængsel eller paa Galeerne. Den h.

Fader, tilskyndet af sit af den høieste kristelige Kjærligheds-
 aand bejalede Sindelag, vilde nemlig underrette sig i det Gu-
 kette om Alt, hvad Fangerens materielle Stilling, moralske
 Fornødenheder, Sundhedstilstand og Fødemidler angik. Han
 smagte selv paa Brødet, Vinen og Suppen, som er bestemt for
 de Ulykkelige, og var meget tilfreds med den Omhu, som Mi-
 nisteren for det Indre, understøttet af den fromme Forening,
 kaldet S. Girolamo della Carità, tilbønder de stakkels Fanger.
 Til sidst talte han Trøstens Ord til de forskjellige Slags Fan-
 ger og benaadede nogle, hvis Straffetid var udloben om kort
 Tid. Pave Leo XII pleiede ogsaa at gjøre lignende Besøg i
 de offentlige Velgjørenhedsanstalter, for at overbevise sig om
 sammes gode Bestyrelse, og hans strenge Control har altid de
 bedste Frugter.

Tyskland. I August Maaned har det kongl. Consistorium
 i Königsberg erklæret Privatskriftemaalene og den
 specielle Absolution at være en væsentlig reformatorisk Være
 og lægger derfor de Geistlige den indstændige Forpligtelse paa
 Hjertet: „med jardeles Omhu at pleie Alt, hvad der paa mange
 Steder endnu har vedligeholdt sig af Skriftemaalens individua-
 liserende Former“, og ikke at lade Noget uforsøgt, for at bringe
 Skriftemaalene og Absolutionen til en concret Opfatning og
 speciel Tilgænselse!

Münster. Efter Bonifacius = Bladets Beretning be-
 løb Bonifaciusforeningens hele Indtægt sig i Aaret
 1854 til 53,897 Thlr. 21 Sgr., og Udgiften til 32,728
 Thlr. 5 Sgr. 11 Pf. Beholdningen blev saaledes 21,169 Thlr.
 5 Sgr. 1 Pf., hvorover der allerede er disponeret. — Ogsaa
 de forskjellige Dameforeninger, jaavelsof enkelte Damer,
 have vedblevet at forsyne Missionskirkerne og mange andre
 fattige Kirker paa overværende protestantiske Steder med de
 fornødne kirkelige Paramenter og Rekvizita. Vi beklage, at
 vi ikke kunne give nogen fuldstændig Oversigt over Resultatet
 af denne saa glædelige Virksomhed, fordi de dertil fornødne
 Oplysninger ikke ere blevne os fuldstændigt meddeelte. Men
 hvor Meget der ved de fromme katholske Damer er skeet for
 Bonifaciusforeningens Formaal i denne Huseende, fremgaaer
 allerede deraf, for kun at anføre tvende Exempler, at alene
 Dameforeningen i Münster har i Aarene 1851—54
 anskaffet, foruden flere Smaating, 161 Messehageler, 25 en-
 kelt Stolaer, 76 Albaer med Humeraler, 176 Corporalier,
 370 Purificatorier, 335 Alter-Haandklæder, 57 Alterduge, 46
 Communionduge, 115 Sacristie-Haandklæder, 5 Antependier,

7 Belaer, 19 Præste-Kochetter, 15 Dreng-Kochetter, 20 Dreng-Talarer, 1 Messebog, 3 Crucifixer, 5 Altertavler, 1 Kronhøsttæge og 1 Chorlampe, og at Hds. keis. Høiæd, den durchl. Erkehertuginde Sophie af Østerrig endnu i Begyndelsen af f. A. har skænket 1 Pluvial foruden Stola, 5 Messesjageler, 1 Alterbug og Communionbug.

Af de i Aaret 1854 til Understøttelser udgivne ca. 30,583 Thlr. ere circa 9,818 Thlr. anvendte til løbende aarlige Udgifter for Missionerne og Skolerne, men de øvrige circa 20,765 Thlr. til faste Udgifter ved samme, og heraf ere ca. 17,280 Thlr. medgaaede til Anskaffelse og Istandsættelse af Kirke-, Præste- og Skolebygninger, saavel som til Kjøb af andre Grundeiendomme og til Afdrag paa Gjæld, og 3485 Thlr. satte paa Rente. I det Hele har Bonifaciusforeningen i de 5 Aar, den har bestaaet (1850—54), udgivet ca. 82,693 Thlr. til Understøttelser, nemlig ca. 26,815 Thlr. til løbende aarlige Underholdningspenge, og ca. 55,878 Thlr. til faste Udgifter for Missionerne og Skolerne (ca. 48,028 Thlr. til Kjøb og Reparationer af Bygninger m. m., saavel som til Afdrag paa Gjæld, og circa 7850 Thlr. udfatte til Forrentning).

— Kong Ludvig af Baiern har fornylig tilskuffret den gamle Dombygning i Speier et Bidrag af 8000 Gylden, med den Bestemmelse, at denne Sum udelukkende skal anvendes til dens vestlige Taarns Fuldendelse. De Tilskud, som denne Konstens høimodige Beskytter har ydet til denne Kirkebygning, beløbe sig nu til 30,000 Gylden. Bygningen skrider rask fremad, og kunde, naar ingen Afbrydelse finder Sted, blive fuldent i dette Aar; men da behøves der endnu 33,000 Gylden, selv naar en Overstridelse af den oprindelige Plan ikke skulde finde Sted; Keiseren af Østerrig har ogsaa skænket et stort Bidrag, men det er udelukkende bestemt til en rigere Udfmykning af den keiserlige Hal i Kirken, end efter den oprindelige Plan.

England. Ikke ringe Opsigt vækker en Skrivelse fra den hoiærværd. Dr. Cahill til Lord Palmerston; med gribende Ord bebrejder han denne, at den engelske Regjering, efterat den ved Trængsel, Forfølgelse og Uretfærdighed har fordrevet de stakkels Irælændere fra deres grønne D over til Amerikas øde Egne, nu derimod gjør alle mulige Anstrengelser for at node disse stakkels Folk til at vende tilbage for at indtræde i engelsk Krigstjeneste. Han skriver blandt Ander: „Jeg talter Guds gjengjældende Retfærdighed, som nu tvinger mit Hædrelands Undertrykker til med egen Mund at bekjende sin Vrede.“ —

Hvor han omtaler den engelske Armee paa Krim, siger den berømte Katholik og Irlander: „Ved Alma kom den engelske Armee for sildig, ved Inkerman sov den og havde kun Franskmændene at takke for at den slap heelstindet fra det, ved Balaklava var den affindig, og ved Redan blev den slagen! Og hvorledes kunde det ogsaa vel gaae vel bedre? Alle dens Generaler uden Undtagelse ere gamle Tractatmænd, der „snadre“ mellem Gigt og Bibel. Ved Inkerman laa Gammel-Naglan i Sengen; under Stormen paa Redan læste Gammel-Simpson Bønner i Løbegravene, og Gammel-Bourgogne havde Gigt, da i Vinter de tappre Soldater maatte gaae tilgrunde. Men desuagtet have de i deres Depescher aldrig med et godt Ord mindet de stakkels Irlanderers heltemodige Mod, medens disse med Lynets Hurtighed stormede den dødelige Jernhagel imøde og under irske Glædesraab af et troende Bryst stødte deres fejerrige Staal i Fjendernes Hjerter og saaledes reddede Wrens Dag. Nei, ikke et eneste rosende Ord har man hørt af de svenske og engelske Generalers Mund!“

— For nogen Tid siden blev i de katolske Kirker i London oplæst en Synodalsskrivelse fra de katolske Biskopper i England, hvori de Troende opfordredes til at deeltage i Stiftelsen af et engelsk Collegium i Rom. I dette Document var Mangelen paa katolske Geistlige i England fremhævet, og udtalt, at Paven for at afhjælpe samme, havde besluttet at oprette nævnte Anstalt. Hs. Hellighed har i sit Ønske om, at give de Troende Leilighed til at lægge deres Iver og Hengivenhed for ham for Dagen, udtalt den Beslutning, at ville oversende en Repræsentant til Indsamling af Almisdser til denne Anstalts Grundlæggelse. Biskopperne have derfor fastsat en bestemt Søndag til en almindelig Forsamling i Kirkerne og Cappellerne i deres Diocesser, og formaner deres Hjorder til idrigen at deeltage i Udførelsen af Hs. Helligheds Plan.

— De katolske Feltgeistlige ved den orientalske Armee. Siden Begyndelsen af Sebastopols Belæring have allerede 3 katolske Feltgeistlige i den engelske Armee offret deres Liv i Udøvelsen af deres Tjeneste. En sjerde, P. Scheil, slutter sig nu til dem og vi uddrage gjern af Catholic Standard, som under Overskriften: „Bore Capellaner paa Krim“ bringer regelmæssige Beretninger fra Krim, følgende Notitser som et lille Mindesmærke for den siddi Afdøde. „Om Aftenen paa Mariae Himmelfartsfest var høitidelig Liigbegængelse under Tordenen af Sebastopols Kanoner. Det kaldt den unge P. Scheil, en katolsk Præst efter Guds

Hjerte, som Soldaterne elskede som deres Fader, men som desvære jaafnart skulde fratages dem, efterat de først for kort tiden havde begravet Tabet af to andre Præster, PP. Mhele og Vagsbame. Scheil var ikke over 25 Aar, fuld af hellig Iver, og kun betænkt paa sine hellige Pligters Opfyldelse, tænkte han aldrig paa sig selv. Hans Vindlingsopholdssted var i Hospitalerne. Endnu den 4de August udførte han sin h. Tjeneste, men Dagen efter grebes han af Feberen, og man saae snart, at hans Opløsning nærmede sig med hurtige Skridt. Kollig og med inderlig Andagt annammede han de h. Sakramenter. Om Morgenen til den herlige Fæst for Maria Himmelfromningen ham for sin guddommelige Søns Afsyn. Endnu den samme Dag bare de tapre Grenaderer af det 55de Regiment ham ud paa Kirkegaarden, som ligger paa Skrænten af en dyb Kluft, næsten lige under Sjendens Batterier. Det var en herlig Aften; Litigfølget var meget talrigt, og det viste sig ved denne Leilighed, hvor meget den Alldode var afholdt af Officiererne og Soldaterne. Overhovedet maae vi udtrykkeligt bemærke, at de katolske Præster paa Krim nyde en ganske overordentlig Tillid og Ansæelse hos de allierede Armeer. Da Scheil's Litigliste blev nedsaunket under hans Medbrøders Choralang, bleve de russiske Batterier opmærksomme og begyndte at fyre. Men ligesom om Kuglerne vilde deeltage i Høitideligheden, rullede de uden at gjøre Skade hen ad den haarde Kridtklippe. — De brave katolske Irlændere vilde ikke forlade deres kjære Sjælesørgers Grav, uden at sætte ham et lille Mindesmærke om deres Kjærlighed. De samlede hvide Kalksteen, hvoraf de dannede Kors paa hans Grav, som de ogsaa omgjærdede ret smukt. — De øvrige Præster ere Gud være lovet raske. Kun ere de endnu altid for faa. Thi foruden Soldaterne er der endnu en Mængde Folk, Maltesere, Italiener, Franskmænd og Tydskere, som ere Katholiker og i Sygdomstilfælde strax sende Bud efter Feltpræsterne. Balaklava er fuld af denne Blanding af Nationer, og hver Søndag vil man der høre en h. Messe.“

Frankrig. I Nærheden af Bourbon-Lancy have Trappistmunkene, der som bekjendt allevegne vise sig som dygtige Deotomer, fornylig bygget en Mølle ved et af deres Etablissementer, der af alle de omliggende Byer blev hilset som en stor Belgierning, idet man indtil den Tid har maattet lade Kornet bringe langt bort, for at faae det malet. Men de gode Folk bleve ikke lidet forbausede, da de slet ikke kunde levere de Ordensbrødre Sæffene stor nok, for deri at faae deres Meel

tilbage. Paa den tidligere af dem benyttede Mølle havde nemlig de Sække, i hvilke de bragte deres Korn, altid været stor nok, for i dem ogsaa at hjembringe det deraf malede Meel; thi som bekendt overræffer Melet efter Malingen det dertil brugte Korn baade i Omfang og i Bægt.

Spanien. (Om hvorledes det vil gaae efter Salget af Kirkegodserne.) I Dioceset Lerida har man først nu betalt Geistlighedens Underholdning og Udgifterne ved Guds-tjenesten for Jan. Maaned s. A. Mange Sognepræster, Hjelpepræster og andre kirkelige Personer, søgte derfor, tvungne af den bydende Nødvendighed, som er en naturlig Følge af en saadan Forsømmelighed, om Hjælp hos deres Biskop; de foreskillede ham, at de vare nødte til endog at slukke den evige Lampe foran det Allerhelligste, og bade om hans Samtykke til, foreløbigen at maatte reise hjem til deres Familier, for der idetmindste at finde det nødvendige Brød. Med den dybeste Smerte har Prælaten faaet Kundskab om en saadan Tingenes Tilstand. Han veed, at ingen Landsbypræst kan leve af fyrgetyve Francs (14 Rdl.) i hele otte Maaneder, og han beklager disse Ulykkelige's Stilling, der ere nødte til at tye til deres Biskop om at afhjælpe deres Nød. Hans Sorg er saameget større, som det er en Umulighed for ham, at yde dem nogen Understøttelse, da han i denne Henseende befinder sig i den jamne Stilling som de. Men da han nu ikke kan give sit Munde til at der skeer nogen Afbrydelse i Guds-tjenesten og heller ikke kan indvilge i Præsternes Afstedigelse, for ikke at overantvorde deres Hjorder til en beklagelsesværdig Forladthed, saa giver Biskoppen Sognepræsterne, Hjelpepræsterne og andre kirkelige Personer, som befinde sig i samme Stilling, det Raad, hellere at henvende sig til deres „Menigheders“ religiøse Følelser, end til deres Biskop, som kun kan beklage dem, og gjøre det Forsøg, hos dem at erholde et lille Laan, hvilket flere Præster have gjort med Held efter deres Biskoppers Raad. Esperanza melder ligeledes, at Geistlighedens Stilling ikke er mindre beklagelsesværdig i de andre spanske Bispedømmer, saasom Barbastro, Siquenza, Tortosa etc. Prælaterne og Capitularvicarierne i disse Diocesser have indgivet energiske og ærefrygtfulde Foreskillinger til Dronningen og forlangt Bidrag, for at kunne bestride Udgifterne ved de meest paatrængende Fornødenheder ved Guds-tjenesten og dens Tjeneres Underholdning. — Den spanske Geistlighed vedbliver overalt, hvor Choleræen viser sig, at give Exempler paa Heltmod og ægte evangelisk Kjærlighed til Næsten. En gammel 82aarig blind Sognepræst i Provindsen Navarra lod sig, da hans Vicarius var

ing, bære omkring i Cholerahusene, hvor han hørte de Syges Skriftemaal og pleiede og trøstede dem paa alle Maader. I Navarra ere allerede fyrgetyve Præster bleuue et Offer for deres h. Iver. Folket fordrer nye Præster i deres Sted, Biskoppen søger men finder ingen; thi Regjeringen forbyder Biskopperne Meddelelsen af Præsteindvielsens h. Sacramente!

Sardinien. I Sassari ere de Klostergeistlige, hvis Eiendomme man i dette Dieblis plyndrer, dog til at bruge til Noget. Under Choleraen, som i denne By næsten bortrev Frediedelen af dens 25,000 Indvaanere, „opfyldte“, som de offentlige Blades Beretninger melde, „Geistlige og Munke, men især de Sidste, med den største Dødsforagt deres ophoiede Rald i Hospitalerne, i Kirken, paa Gaderne og i Husene, med Utrættelighed Dag og Nat.“ — „Drygt ikke nogen Overdrivelse,“ saaledes skrives derfra, „spørg Geistlighedens bitterste Fjende og han vil sige dem, at Alle vise sig som Barmhertighedens Helte.“ Journalen Diritto melder: „Man improviserede Hospitaller allevegne. Ulykken overgaaer alle Begreber. Af de Geistlige og Munkene faldt mange som Offer for deres Barmhertighed. Dtte Liigvogne vare ikke tilstrækkelige til at transportere de Døde fra Hospitalerne, Husene, Markerne og Gaderne, hvor de laae. Det natlige Raab om Hjælp og de Døendes Jamren var forfærdelig, Egenes Uddunstning utaalelig o. s. v.“

Serbien. Den serviske Regjering har nu opfyldt Østerriigs Begjæring om at gaae frem efter Billighed mod Katholikerne. De faae i Belgrad et Grundstykke til en Kirke, som af Staten bliver bygget ved Siden af den Geistliges Bøllig. Præsten erholder en passende Løn af Statskassen.

Ægypten. Den orientalske Christenhed har lidt et meget stort Tab ved den i Alexandrien afdøde græsk-katholske Patriark, Maximos Mazlum. Hans Liig blev bragt til Cairo og bisat i Kirkens Gravkammer. En stor Deel af Indvaanere i Cairo — Katholiker, Protestanter, Muselmænd og Jøder — bivaanede Liigbegængelsen. Alle de romersk-katholske Medlemmer af det diplomatiske Corps vare nærværende. Mazlum, der tidligere var Erkebiskop i Myra i. p., blev udnævnt til Patriark af Antiochien i Maret 1836. Han døde den 22de August i en Alder af 66 Aar og var en i alle Henseender udmærket Prælat.

Amerika. I Ny-York vendte den 2den August den tidligere Prædikant i Høikirken, Hr. Markoe, tilbage i den katolske Kirkes Skød. Hans Kone og Børn fulgte hans Exempel. Dette er i saa Maaneder allerede det tredje Tilfælde alene i Diocæset Ny-York, at protestantiske Prædikanter have aflagt den katolske Troesbekjendelse. Ifølge Episcopals Recorder er ogsaa Hr. Goldsberry, som i Staten Indiana forberedte sig til Prædikeembedet, traadt tilbage til den katolske Kirke.

Kirkelig Erindringstiste.

Søndag den 6te Januar. — Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Aabenbarelse (Epiphanie) eller de hellige tre Kongers Dag. — Dagens Brev: Jesajas 60, 1—6. — Evangel.: Matth. 2, 1—12. — Gudstjeneste Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Heimesse med Prædiken paa Indst. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Catechisation paa Dansk. —

Over Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ fejres en stille h. Messie: — en **Lordsdag** bliver det høib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messie Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og sluttes med den sakramentalste Velsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Stankensneider**, sk. Rindmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de lgl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sf. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Zander.

Louis Steins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 2.

Søndagen den 13de Januar.

1856.

Sædelighed og Tro.

(Sluttet.)

De sidste ti Aars Begivenheder have aabnet Dinene paa Mange og navnlig paa Regjeringerne. Man begynder i mange Stater at indsee, at man har bedømt og haandhævet det Allernødvendigste, nemlig Folkets moralsk-religieuse Dannelse, paa en aldeles forkeert Maade, og overhovedet taget for lidet Hensyn til samme i hele Regjeringsplanen. Denne Feil har

overalt indsnæget sig i alle Statslivets Grene, hvorfor da ogsaa hele Regningen er bleven feil, ligesom een Feil gjør et helt Regnestykke galt. Man havde lige indtil de sidste Begivenheders voldsomme Udbrud altid været af den Mening, at Alt kunde holdes i Orden ved Rescripter, Budskaber, Cabinetsordrer og endelig ved Politie og Militair. Dette er nu aldeles slaaet feil. Menneskets Aand lader sig hverken fange eller sængsle. Man har ingenstunde i tidligere Tider saa aabenbart kunnet overtøye sig om Politie- og Militairmagtens Afsmagt, som netop i disse sidste ti Aar. Man drømte gyldne og søde Drømme om Statens Almagt, om den uovervindelige Hærs Kampemagt, om Bajonetternes og Kanonernes Tryllekraft; og see, i en eneste Nat vare alle de konstige Mure styrtede, hvilke Staten med saa stor Møie havde bygget sig i mange Aar; forbløffet saae man hen paa de toilesløse Mæsker, som i broget Brimmel myldrede frem som ud af en Myretue og graadige faldt over den styrtede Stats velnærede Liig. Paa eensgang saae Staten de Born, som den havde opdraget, for sig i den skjønneste og mest brogede Blanding. -- Hvor er der hos disse Mæsker, hos alle Anarchister og Communister o. s. v. ogsaa kun en eneste Gnist af et religiøst, moralsk Liv! --

Hvorledes skal man nu redde, hvorledes finde Hjælp? Hvo bringer de løsladte Mæsker atter tilbage inden Lovlighedens og Ordenens Efranker? Om en Pligt, der byder at adlyde sin Dyrlighed, vil den største Deel af Folket ikke mere vide noget. Vistnok har Militairmagten tillige vundet nogen Anseelse og Betydning, men man indseer dog kun altfor godt, at denne maafee kan forhindre voldsomme Udbrud for Diebliffet, men den bliver dog altid kun en blot ydre Magt og er derfor efter sin Natur ikke i Stand til, at skabe i et Folk det indre gode Sindelag, en ny god Aand og et nyt Hjerte. -- Nu, -- tandem aliquando! -- endelig, endelig raaber og sfriger man fra alle Sider i sin store Angest og Beklemmelse: „Sædelighed! Moralitet!“ -- Saaledes raabe visse Blade og Tidender, der sandelig ikke have viist sig gunstigt stemte for et religiøst-sædeligt Liv, men tværtimod have virket og protesteret snart i aaben Feide, snart paa en trædss og raffineret Maade, mod Alt, hvad der vilde frem-

spire af Stamroden for alt Liv, nemlig af den religiøs-moraliske Jordbund og vilde træde frem for Dagslyset. Saavidt er man da altsaa endelig kommen ved Erfaringen, nemlig at Moralitet er Statens egentlige Livselement, at den er den Grundvold, paa hvilken Staten staaer, og at uden Moralitet heller ingen Lovlighed og Orden kan bestaae.

Men hvorledes skal man nu i Nødens Stund kunne skabe Moralitet? Naar kun Nogen vilde fremstaae, som kunde fremrykke Moralitet hos Mængden! Statsviisdommen besidder jo saamange Midler til at naae sine Diemed, skulde den ikke ogsaa her have Raad og Midler ved Haanden? Ved blot ydre Magt — derom er den vistnok enig med os — skaber man intet inderlig godt, religiøst og moralsk Liv i Menneskets Sjæl. Man frembringer ingen Moralitet ved Maskiner og Dampkraft, heller ikke kan man indblæse Mennesket den ved Love og Befalinger fra Oven, ellers kunde Cultusministeriet i denne Tid yde vigtige Tjenester og kunde blive nyttigere, end alle Cultusministerier nogensinde have været. — Skulde maaskee den hegeliske Statsphilosophie kunne bringe Redning? Man forsøge det og holde den store Folkemængde et Foredrag over Hegels Philosophie, mon det da vil blive bedre, mon man da atter vil elske Sædelighed og Lovlighed? Hvo føler ikke her al Philosophies Afmagt ligesom det egentlige practiske Menneskeliv? — Alle vore Philosopher have ikke levet eet Aartiende, førend Tiden allerede havde begravet dem, og de vare sporløst forsvundne for det egentlige Liv. Eller hvilke Forsøg vil man ellers gjøre endnu, for at indpode Moralitet i Folkets Hjerter og derved atter vinde den nødvendige Jordbund for Lovligheden? — Lad os modent overveie denne Sag videre! Skulde man ikke ved en grundig Belæring om Dydens Væsen, Idee og Fortræffelighed netop kunne opvække Begejstring for Dyden og saaledes gjenoprette den tabte Dyd? Hold saa mange Foredrag som I ville over den menneskelige Værdighed, forsøg, om I ere istand til at begeistre Dranteren for Maadeholdenhedens Dyd, at udrykke Bøllystningen af Bøllystens Favn og at vinde Meenederen for Trostab og Sanddrøhed! O I philosophiske og rationalistiske Dydspredikanter! Man vil lee haant ad al Ederes Bløddom og

ipotte alle Eders Bestræbelser. Eller — vi ville gjøre endnu et andet Forslag — opvæc Mængdens Begeistring for Fædrelandet og sig, at Fædrelandet netop i denne Tid trænger til store borgerlige og moralske Dyder, — mene I saa derved atter at kunne høve en fordærvet, i det materielle Liv nedsunken Mængde op til et i Sandhed moralsk Standpunkt? Forsøg hvad I end ville, træd sammen, alle Ministre, Raader og Geheimeraader, Statsraader og Justitsraader og alle Verdens Vise, samle al Eders Wiisdom og Konst sammen, — I ville med al menneskelig Kløgt og Klogskab aldrig være istand til at tænde en eneste Gnist af et religiøst-moralsk Liv i Hjerterne; I kunne tale til Dret og til Forstanden, men I ville aldrig kunne berøre det indre Livs egentlige Pulsflaag og lætte dette i Virksomhed, aldrig ville I træffe den egentlige Hjertesaaer, eller kunne byde den syge Organisme en Næring, ved hvilken det sunde Blod af et religiøst-moralsk Liv atter rinder gjennem Arerue, aldrig ville I løse Nutidens store Gaade; — og naar da al Eders Philosophie er bleven til Stamme, naar alle Eders Forhaabninger ere strandede og alle Eders Planer mislykkede, da udraaber med hiin dybtænkende Philosophie: „Uden **Tro** er al Diæt og Moral intet Andet, end Dvaakalverie!“ Planter Jesu Christi hellige Kors atter op midt iblandt Folket og siger: „Denne er den Seier, som overvinder Verden, vor **Tro!**“ — Ja Troen og Christi Kors have omfået hele Verden og Hedendommen, som var nedsunken i alle Lasters Afgrund og næsten havde tabt alt Begreb om Sandhed og Dyd, og de have foretaget den mest storartede og velgjørende Forandring med Nationerne, som Verdenshistorien nogensinde har at opvise. Paa mange Steder i vort Fædreland ere Tilstandene virkelig blevne hedenske. Man vil ikke kunne finde Enkelte, men hele Masser af de høiere og lavere Stander, hos hvilke ikke en Gnist af levende Tro, ja neppe Spor til et høiere religiøst Liv er bleven tilbage; deraf kommer da denne Lastefuldhed, denne moralske Nedsunkenhed, denne Ungdommens Fordærvelse, disse Misforhold og iergelige Tvistigheder, navnlig i det ægteskabelige Liv, disse hyppige Ægteskabsfilismiser, Concubinater o. s. v. Hvo og Hvad skal atter bringe Lys i denne moderne Hedendoms Mørke?

Judplaat atter den levende, sande, positive Tro i Hjerterne! — Forkynd med Kraft, ikke Menneskeviisdom, men Korsets Lære! — Begynd at troe, og da vil Du begynde at blive sædelig, moralsk! Jugen Staa uden Lovlighed, ingen Lovlighed uden Moralitet, ingen Moralitet uden sand Tro og Religion! — Den sande overnaturlige Tro er alle Dyders Begyndelse, Grundvold og Rod.

Denne Tro foreskriver mig den moralske Lov i dens hele Fylde, Reenhed og Kraft; Troen lærer os Menneskets Bestemmelse i det mest overbevisende Sprog; Troen giver mig ogsaa Midler i Hænde, ved hvilke jeg kan følge den moralske Lov, tilegne mig og bevare Dyden. Troen naaer ogsaa over i den anden Verden og viser Menneskeheden den **evige** Løn og den **evige** Straf; Troen alene giver mig de sande og uimodsigelige Grunde til et moralsk Liv; Troen ordner alle Forhold og den alene kan give det enkelte Menneske, Familien og Staten en fast Jordbund og en sikker Grundvold. Seer hen, Du vantroe Verden! paa Det, som Troen har virket i disse to Aartusinder? Med Selvbehag har Du altid kun betragtet Dig selv og har anseet Dine Bærker og Frembringelser for en Triumf for det 19de Aarhundrede og hele Verdenshistorien. Nu er den hele Bygning falden ned som et Lyn fra den klare Himmel og Dit forsængelige Menneskeværk er bleven til Intet. Nu vogt Dig for Fremtiden og lad den Lære, som er givet Dig fra Himmelen, frugte og gavne! Grib nu endelig det sidste og eneste Anter, som er bleven Dig tilbage efter Skibbrudet! Napoleon I., denne skarpe, dybe Tænker, indsaac meget godt, at han kun ved Religionen kunde føre Revolutionen tilbage inden sine Skrænkler! Han begyndte at underhandle med Religionen. Og om end Pave Pius VI. maatte døe i Fængslet, saae han sig dog atter nødt til at nærme sig hans Efterfølger Pius VII., og bede ham om Keiserkroningen. Men da han i stolt Overmod ogsaa lagde Haand paa ham, da var hans Ulykkesstjerne oprunden, og den forfulgte ham, indtil den gik ned med ham i det atlantiske Ocean! Tusinde Gange er man dragen frem i Stormsfridte mod Tro og Religion, og tusinde Gange har man atter maattet tage sin Tilflugt til Religionen. Med Kamp og Seier betegner Christendommen

sin Løbebane. Siden Johannes den Døbers Dage lider Himmeriget Vold (Matth. 11, 12); Kampen er stor, Nederlaget er kun tilfyneladende, men Seieren vis. Regjeringerne skulde have uddraget sig gavnlige Lærdomme af Verdenshistoriens Begivenheder; men det har man ikke gjort!

De fleste Regjeringer have sandelig ikke fremmet Troens Liv, værtimod, de have for en stor Deel dybt optaget Vantroen i sig selv, og ofte nok baaret Vantroen offentligt til Skue i deres egne Personligheder; de have i deres Indbildskhed bygget med paa Babels Taarn uden Gud, indtil Gud nedsteg og forvirrede Tungemaalene. Den største Deel af vor Literatur, især af den populære Literatur, er paa en opværende Maade ugudelig og uærdig. I Protestantismen er Troen mere og mere bortvegen i vort Aarhundrede; Antallet af de Protestanter, som endnu klamre sig fast ved nogen positiv Tro, er meget ringe; det overveiende Fleertal er i Virkelighed allerede ankommen paa Hedendommens Standpunkt. Hvorledes Protestantismens Forholde ville danne sig, nu da Statens Beskyttelse og Formynderskab har ophørt eller skulde have ophørt, det viser vor daglige Erfaring os tydeligt nok; den ene Sect kommer frem efter den anden, det ene Parti efter det andet, og alle fødes de af og fra Protestantismens Indvolde; men dette vil Fremtidens Historie lære endnu tydeligere! I det Hele iagttaget man her et gyfeligt Missmass af Tro, Vantro og Brangtro. Er man for Tiden meget spændt paa vort Fædrelands politiske Ordning, saa kunde vi være endnu mere bekymrede for dets religiøse Tilstande. -- Men at imidlertid ogsaa Religion og Tro ene ere i Stand til at bringe sand og varig Hjælp for alle vore Forholde, det synes dog i de sidste Aar at være kommen klarere til Alles Bevidsthed. Man maa f. Ex. forbauses over de Vitringer, som den tidligere franske Minister Thiers gjorde, skøndt han sandelig ikke var nogen Ven af Kirken. „Jeg betragter,” siger han, „Religionen og dens Tjenere som Hjælpe-, ja som Redningsmidlet for vor faretruende selfabelige Orden. Jeg har besluttet at forsvare de katolske Institutioner med al Energie. Landgeistligheden vil være vor eneste Støtte mod de communistiske og demagogiske Lærere, som man agter at udsende til alle Steder. Og

dette siger jeg ikke af Emigreret, men af Overbeviisning! Derfor blev Geistligheden under den sidste Revolution i Frankrig ikke alene staaet, men endog behandlet med stor Agtelse, og dens Anseelse er endnu steds i Tiltagende.

Derfor, o katholske Folk! staae fast i din h. Kirkes Tro! Tænk og handle som Kirken. Siig med den fromme Fænelon: „D hellige Kirke, hvorfra Petrus altid skal styrke sine Brødre, min Høire forglemme sig selv, hvis jeg nogenstunde forglemmer Dig; min Tunge klæbe ved min Gane, hvis jeg ikke mindes Dig; hvis Du ikke indtil mit sidste Aandedræt er Gjenstanden for min Glæde og min Jubel!“ — Vær ædruelig og maadeholden. kynd og reen, sanddru og oprigtig, trofast og bestandig, vær mandig og modig og frygt Intet! — Heligt og fromt være dine Familiers Liv. Christi Forbindelse med Kirken er et Billede paa Egteskabet; dette Billede maa findes udført i vort Folks Egteskaber. I Familierne hviler Statens og Fædrelandets Lykke og Velfærd. Maatte derfor sand Fromhed og Religiøsitet blive altid mere hjemme i vort Familieliv; bort med den Gift, som en ond Tid ogsaa har bragt ind i Familierne. Fernt være al ægteskabelig Tvist, al Umaaadelighed, Udvævelse, Fraadserie og Bellevernet! — I Hustruer! vær sande kristelige Hustruer og værner ved Tugtighed om Husets hellige Arne. — I Mænd! vær troe, ærlige og bestandige, og lad Eder ikke ved Tidens Foranderlighed og Omkiftelser bevæge hid og did som et Rør for Vinde. — Opdrager Eders Børn i Guds frygt og Fromhed, i h. Tugt og fromme Sæder. Ligesom vort Liv, skal ogsaa Skolen være indderligt forbunden med Kirken. Fra den Tid de første kristelige Skoler oprettedes i Danmark ved Amsgar, skulde Skolen staae i Forbindelse med Kirken. Ja, til Held og Lykke for vort danske Fædreland ønske vi, at netop det sande kirkelige og religiøse Livselement maatte blive indført i Skolerne, i alle Underviisningsanstalterne, i Folkeskolerne, i de lærde Skoler, og paa Universiteterne, og her blive omhyggeligt pleiet og paa det Noieste forbunden og forenet med Ungdommens hele Liv. — Gud velsigne vort Fædreland og den h. Bygning, som her nu er paabegyndt. Maatte Lovlighed, Sædelighed, Tro og Religion altid være de faste og stærke

Billier, paa hvilke det danske Riges Statsbygning hviler; maatte alle de, som ere kaldede til det store Værk, indsee og erkjende, at en lykkelig og hæderlig Fremtid kun da er sikret os, naar disse Billier bære Fædrelandet!

Fru af Chantal som Ægtefælle og Enke*).

Den hellige Johanna af Chantal, en Datter af Herr Fremiot, Overpræsident i Bourgogne, var opporen til en blomstrende Jomfru; hendes Fromhed paatrykte hendes naturlige Skjønhed et Udtryk af himmelsk Ynde, og der var ingen Moder, som ikke havde onsket sin Søn en saadan Datter til Livsledsagerinde. Friherre af Chantal var den Lykkelige, som Johanna efter sin Faders Billie rakte Haanden til en ægtefællig Forbindelse. Han var af en gammel adelig Familie, havde udmærket sig paa den militaire Løbebane, og under sine Felttog ikke mistet de religiøse Grundsætninger, i hvilke han var opdragen.

Fru af Chantal, øvet og prøvet i Jesu Christi Skole, vidste, hvilke Dyder en christelig Ægtefælle skal besidde. Hun gjorde sig til en fast Grundsætning, at bringe alle sine Duffer i Overeensstemmelse med sin Gemals Billie. Hun elskede ham i den Grad, at hun luffede Dinene for hans Feil, men var fuld af Beundring over hans gode og roesværdige Egenkaber. Apostelen befaler Dvinderne, at de skulle vise deres Mænd Lydig hed; for Johanna var denne Underkastelse ligeoverfor sin Gemal en Hjertenstrang. Hun vilde gjøre Den lykkelig, som Gud Selv havde forenet med hende, og for at bevirke dette, forandrede hun Alt, hvad der kunde mishage ham hos hende; selv nogle Andagtsøvelser undlod hun, da han syntes at de vare altfor strenge. Før hendes Giftermaal saae man hende

*) Jfr. Scandinav. Kirketid. 1854 Side 369 flg.

høist sjældent i den store Verdens Selfaber; de Glæder, som Religionen beredte hende i de Fattiges Hytter, vare hende langt kjærere, end de larimende Forlystelser, som Verden kunde byde hende; men i hendes nærværende Stand, havde hun ingen Betænkelse ved, ogsaa at vise sig i Selfabslivet, da hun vidste, at hun ved denne dydige Beredvillighed erhvervede sig sin Ægtefælles Yndest. — Naar hun bemærkede, at Sorger omleirede hans Pande, saa satte hun sig ved hans Side og forlod ham ikke, førend et blidt Smil atter aabnede hans Læber. Hendes Stemme var altid venlig, naar hun talte til ham; hun var sørgmodig i hans Fraværelse, lykkelig, naar hun atter saae ham hos sig. Gud skienkede ogsaa deres hellige Forbindelse sin Velsignelse; en Søn og tre Døtre befæstede dette ægtefabelige Baaud. — Saaledes glædede disse Ægtefolk sig ved en Lykke, som erindrer om hiin Forbindelse, som blev indgaaet under Palmerne i Paradisets Have. Begge havde eet Sind og eet Hjerter efter den h. Skrifts Ord: I skulle ikke mere være To, men Et. Fulde af Taknemmelighed mod Gud for de rene og hellige Glæder, Han skienkede dem, udtalte de deres Taknemmelighed mod Ham ikke alene ved Ord, men ved hine Bærker, som behage Ham. Den Trængende fik Alt hvad der blev tilovers fra deres Taffel, de besøgte de Fængslede og udstyrrede fattige Forlovede; at trøste og hjælpe, hvor de kun kunde, var deres højeste Glæde. Og saameget Fru af Chantal end bestræbte sig for, at unddrage sine Dyder og gode Handlinger for Menneskenes Dø, saa var dette hende ligesaa lidt muligt, som det er muligt for Fiolen, der, om den ogsaa skjuler sig dybt i Græsset, dog forraader sin Tilværelse ved sin Bellugt. Tusinde velsignende Ønsker og Bønner bleve de fromme Ægtefolk tildeelt. Men kun af fort Varighed er al Lykke paa Jorden!

Baron af Chantal døde i Aaret 1601 som Følge af et Studsaar, han havde erholdt paa Jagten; han efterlod sin fortreffelige Hustru Johanna Franzisca fire kjære Børn: tre Piger og een Dreng. Af Herrens Haand modtog nu Fru af Chantal Entesloret med Bærdighed og Hengivenhed, og lovede Ham, aldrig mere at tænke paa et andet Giftermaal, men at være en sand Enke efter den h. Apostel Pauli Raad, saale-

des som han agter hende værdig til at tjene Herren. Johanna Franzisca de Chantal kjendte fra nu af ingen større Lykke, end udeelt at tjene Gud, denne høieste Gjenstand for sin Kjærlighed, selv under Enkestændens Lidelser, og stedse at fuldkomngjøre sit Liv i den h. Tjeneste. Hendes Dagsorden var følgende: Hun paaklædte sig om Morgenen uden fremmed Hjælp i det kolde Værelse og tilbragte en heel Time med betragtende Bøn. Derpaa lod hun sine Børn staae op, forrettede med dem og Tjenestefolkene en fælles Morgenbøn og gif derefter med dem i den h. Messe. Efter Messen ønskede man Bedstefaderen Godmorgen, og Fru de Chantal underviste selv derpaa sine Børn og lod dem lege i sin Nærværelse. Efter Middagsbordet læste hun en halv Time i den h. Skrift eller i andre Opbyggelsesbøger, lod Børnene læse, hørte dem i deres Lectier, lærte dem og ogsaa andre Børn fra Landsbyen Catechismen, og trak sig henimod Aften atter et Dvartees Tid tilbage til eensom Bøn. Efter Aftensbordet Kl. 9 bad hun endnu med Børnene og Tjenestefolkene, og lod dem derpaa forsøle sig til deres Soveværelser, efter at have velsignet dem. Men hun selv samlede sin Aand endnu i nogen Tid til andægtig Bøn. Ethvert Dieblif, som hun ikke tilbragte paa den betegnede Maade, anvendte hun til Haandarbejde, Sygebesøg og til Underholdning med sine Børn; thi en sindig Munterhed var et Hovedtræk i hendes Væsen. Hun var altid rolig og eensindet, aldrig lunefuld, utaalmodig, bevæget eller urolig. Hendes Tjenestefolk gjorde selv den Bemærkning: deres Frue maatte vist altid bede, fordi hun altid havde Gud for Die; derfor var hun ogsaa altid saa munter og glad, uden at falde Noget til Besvær med sin Munterhed. Hun blev en Pryd i alle Forhold, under hvilke hun levede i Verden, omendkjøndt hun for længe siden var af døet fra den. — Maatte hun da finde mange Efterlignerinder! —

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Hs. Majestæt Keiseren af Østerrig har som Beviis for sin personlige Glæde over Concordatets Afslutning oversendt Paven en Sum af 250,000 Fres. (ca. 90,000 Rdlr.) som Bidrag til det storartede Mindesmærke, der oprettes her paa den spanske Blads til Gæde for den ubejmede Undfangelse, og tillige til St. Paulskirken udenfor Rom's Mure. Desuden har Keiseren benaadede Personer, som deeltog i Concordatets Afslutning, med Ordener og Hæderstegn. Paa den anden Side har Hs. Hellighed i samme Anledning tilstillet Keiseren Storkors af Pinsordenen med Brillanter, af fortrinligt Arbejde, og et andet blev ogsaa Mindsteren Grev Buol-Schauenstein tildeelt.

Tyskland. Af en officiel statistisk Beretning seer man, at Antallet paa Medlemmerne af de barmhjertige Søstres Orden i Baiern beløber sig til 360, der ere fordeelte til Sygepleie i 46 forskjellige Byer. Ordenen har bestaaet i Baiern i 23 Aar.

— Vor hellige Kirkes synlige Overhoved, Pave Pius IX's faderlige Hjerte er bleven opfyldt af den inderligste Glæde, da det kom til hans Kundskab, med hvilken Andagt den fra 5te til 12te Juni f. A. stedfundne Høitidelighed for den h. Bonifacius' Martyrdom er bleven fejret i Fulda*). I sandelig rørende Udtryk tilkjendegiver den h. Fader i en til Hr. Nuntius og Cardinal Viale Brela i Wien under 9de Juli rettet Skrivelse, at det har været ham en stor Trost, netop nu, da saamange Sorger beredes ham ved de mangehaande Trængsler, som den katholske Kirke maa lide i flere andre Lande (Sardinien, Schweiz, Spanien, Rusland etc.), at modtage Efterretning om den hellige Jæver, hvormed Alle have medvirket, for at fejre hiin Fæst paa en saa opbyggelig Maade. Vi uddrage af denne Skrivelse følgende Sted: „Det var Ds færdedes behageligt at høre, at vor elskede Søn Friedrich, Cardinal Schwarzenberg, Erkebiskop af Prag og vore ærverdige Brødre: Carl, Erkebiskop af München, Maximilian, Erkebiskop af Salzburg, Doardus, Biskop af Hildesheim, Georg, Biskop af Eichstädt, Georg, Biskop af Würzburg, Wilhelm, Biskop af Mainz, Hein-

*) See Scandinav. Kirketid. 1855 Nr. 28, Side 443.

rich, Biskop af Breslau, Valentin, Biskop af Regensburg og Johann Franz, Biskop af Paderborn og hans Biebiskop have anseet det for deres højeste Glæde, overensstemmende med deres udmærkede og prøvede Fromhed og særdeles Urefrygt for den h. Bonifacius, at indfinde sig i Fulda, og i Forbindelse med Dig at bivaane den i hine Dage høitidelig holdte Fests og saaledes ved deres Nærværelse og Exempel, at forherlige den saa skjøne Høitidelighed . . . Derfor paalægge Vi Dig, Vor elskede Søn, at Du i Vort Navn bringer Vor inderligste Lykønskning til Cardinal Friedrich von Schwarzenberg, saavelsom til de øvrige nævnte Erkebiskopper og Biskopper, som bestræbte sig for ved deres Nærværelse og Exempel at forhøie Fests høitidelighedens Glands i Fulda, samt at Du forsikrer Dem om den ganske særdeles Belvillie, som Vi nære imod Enhver af dem." Den hoiærv. Biskop af Fulda har ogsaa allerede bragt denne Skrivelse til sine Diocesauers Kundskab.

— Den 30te Septbr. iudst. meddelte den hoiærv. Biskop Kettiler Confirmationens h. Sakramente i Rödelsheim ved Mainz. I sin Prædiken udtalte han iblandt Andet sin Beklagelse over, at han maatte examinere Børnene i deres Religionskundskaber i Kirken, fordi der ikke fandtes nogen særlig katholsk Skole, men kun en blandet. Hans Død havde en ligeaa uventet som glædelig Virkning; thi strax efter den h. Confirmation lod Dr. Louis v. Brentano, hvis Familie allerede længe har bevilst den derværende Kirkemenighed mange og betydelige Belgjerninger, ved sin nyligt confimerede Datter, Biskoppen overgive et tre Etages Baaningshuus til en Bærdie af 17,000 Gylde, forat den dybr folte Wiangel kunde afhjælpes og Grunden lægges til andre nødvendige Anstalter. Om Eftermiddagen efter Catechisationen forkyndte Dverhyrden da for hele Menigheden denne glædelige Efterretning. I vor Tid trænger man til Trost og Opmuntring. Men hvad kan vel troste mere end deslige Uttringer af Troen, der viser sig saa virksom i Kjærligheden!

— Hs. M. Kongen af Baiern har tilstillet Forstanderstabet for Svendeforeningen i München følgende Skrivelse: „Med Tilfredshed har jeg erfaret Svendehusenes tidssvarende og følgerige Indvirkning paa Haandværksstandens Opkomst. Til Befordring af saadanne skjøne og nyttige Bestræbelser finder jeg mig foranlediget til af min Chatollasse at skjenke en Capital af 10,000 Gylde til det katholske Svendehuus i München, af hvilken Capital Renterne skulle anvendes til Foreningens Diemed. Tillige ville Vi herved aller-

naadigt, efter den derom indkomne Ansøgning, bevilge samme Forening Corporationsrettigheder. Mit Hof-Secretariat vil blive meddeelt Ordre til at stille nævnte Sum til Disposition for Bestyrelsen af bemeldte Velgjørenhedsanstalt. Givet paa Bort Slot i Berchtesgaden, den 19. Septbr. 1855. Max."

-- Ogsaa i Bamberg i Baiern har Magistraten og Menighedsraadet taget den eenstemmige Beslutning, at bortfjerne de verdslige Sygevogterstøjer fra Hospitalet og at overgive Hospitalet til de barmhjertige Søstres Orden.

Østerrig. I Løbet af forrige Aar havde omtrent 300 Processioner med henimod 80,000 Pilegrimme fra næsten alle Lande i Østerrig udført Balsarten til det berømte Balsartsteds *Marienzell*. Foruden dem indfandt sig som fromme Bøssgere paa dette h. Sted ogsaa følgende Personer: Deres k. k. Høiheder, Erkehertug Franz Karl (Keiserens Fader) og Henrik, Dhr. Ministre v. Buol, v. Bach og v. Poppenburg, Grev v. Chambord, Grevinde v. Meran og den franske Gesandt v. Bourqueney, samt flere høiadelige Familier og henved 300 Præster; deriblandt ogsaa Erkebiskoppen af Kolocza og Kyrstbiskoppen af Seckau.

-- „Salzburg-Kirchenblatt“ skriver fra Prag: „Hs. Em. Cardinal Schwarzenbergs Hyrdebrev betræffende Oprettelsen af et Drengeseminar var endnu ikke offentliggjort, da vor Biebisshop, Dr. Tippmann, lagde et ædelmodigt Offer paa Kjarlighedens Alter, idet han skjenkede Hs. Eminence den betydelige Sum af 10,000 Gylden Conv. M. til den paatænkte Anstalt. Saadanne Kjendsgjerninger give det bedste Exar paa det Spørgsmaal: hvortil de rige Dotationer til enkelte geistlige Stiftelser? Den samme Velgjører har allerede for mange Aar siden i sin forhenværende Sognemenighed „Gottesgabe“ grundet, for de fattige, gamle og svagelige Biergbeboere, et Fattighuus, der kostede 40,000 Gylden. Og i f. A. overgav han Sognepræsten af „Gottesgabe“ en passende Sum, for at Lemmerne af hiint Fattighuus, til evig Grindring om Forhyndelsen af Dogmaet om Maria's ubesmittede Lndfangelse, hvert Aar kunne faae udbetalt en Understøttelse paa denne kirkelige Glædesdag.“

London. Cardinal Wiseman gaaer til Rom, da han er udnævnt til Præfect ved det vaticanske Bibliothek istedetfor den afdøde Cardinal Mai, en Stilling, som allerede længe har været tiltænkt denne overordentligt dannede og lærde Prælat.

Spanien. Vi have i vort f. N. meddeelt vore Læsere de Vidnesbyrd, som man i offentlige Blade gav de af Staten plyndrede Geistlige i Piemont med Hensyn til deres Virksomhed under Choleraepidemien. Det spanske Blad Epoca seer sig foranlediget til at give den spanske Geistlighed følgende Vidnesbyrd: „Geistlighedens Holdning i de af Choleraen hjemsogte Provindser fortjener en særegen Omtale og Enhvers Bisald. Under Sygdommens vildeste Udelæggelser, da Rædsel og Gysen greb alle Gemytter, uværdige Embedsmænd og æreløse Authoriteter forlode deres Poster og selv Læger paa mange Steder flygtede for Faren, da gav Sognepræsterne paa alle Steder Bevise paa Mod og Selvfornegetelse, ja ophøiede Exempler paa Kjarlighed og h. Pligtiver. De ere trængte ind i Smertensboligerne, for at bringe de Doende Religionens Bistand, de have uddeelt Kjarlighedens Gaver iblandt de Syge, atter opreist den offentlige Aand, anraabt den Allerhøiestes Forbarmelse, opoffret sig for Opfyldelsen af deres Pligter, og vist sig værdige til den Endelse, som Kirken har betroet dem, uden at kun en Gæst af dem har forladt disse ære- og færsfulde Poster.“

Italien. I Modena indvie Verdens- og Ordensgeistlige, Dominicanere og Capucinere sig med beundringsværdig Iver til de Cholerafyges Pleie.

Sardinien. „Historisch-politischen Blätter“ slutte en længere Artikel om Sardinien med følgende Ord: „Begriveligt viis bliver Sardinien's Situation Dag for Dag vanskeligere og farligere. Midt under Banketterne til Uere for Krimerpeditionen, midt under Constitutionsjublen i Mai Maaned, hvortil Statsraadet i Turin alene bevilgede 50,000 Frcs. til Faner, Triumphbuer etc., midt under de hvittravende Declamationer over Piemonts politiske Storhed, viste der sig bestandigen Tegn paa et indædt, med Vioie undertrykt Had hos Befolkningens Floertal. Folkets Misfornøielse over de trykkende Skatter maatte endnu forøges ved de indtrufne Efterretninger om de talrige Dødsfald iblandt Piemonteserne i Orienten og ved den derved foranledigede nye Recrutudskrivning, saa at det ofte kom til alvorlig Modstand, isærdeleshed da den Sardinien, foruden at være hjemsogt af Cholera og Dyrtd, i Slutningen af Juli Maaned frembød et Billede af den største Forvirring og Udhidselse, som naturligtviis ogsaa blev lagt Geistligheden til Laet, saa at flere Dominicanermunkne bleve fængslede. De sande Aarsager til denne Utilfredshed hos det egentlige Folk have vi forlængere siden paavist ved en Række af Kjends-

gjerninger og Bidnesbyrd; sikkert er Kirkens og dens Tjeneres Forsølgelse ved Siden af den materielle Nød een af de betydeligste Aarsager hos et Folk, som saa hoit og varmt atter har viist sin religiøse Iver ved Festerne til Vre for den dogmatiske Definition af 8de Decbr. 1854, ved Takkegudsstjenesterne for Pius IX's Rædning og ved flere andre forskjellige Keiligheder. Rygtet om at Kongen vil indgaae et nyt Ægteskab med en Prindsesse, som ikke er af hans Tro, Efterretningen om den forestaaende fornyede Fremlæggelse af det uirkelige Lovudkast om Civilægteskabet, den ved de Liberales Overmod forarsagede Forstyrrelse af religiøse Høitideligheder, især af Processioner, Begyndelsen til Inddragelsen af Klostersgodterne og den udviste Raahed imod religiøse Corporationer, der havde erhvervet sig det freunde Folks varmeste Sympathier, kunde kun befæste den iblandt Folket længe udbredte Mening, at man tænker paa en alsidig Undertrykkelse af det katolske Liv, ja paa Udryddelse af den nedarvede Religion, især naar det dermed sammenligner den uhindrede Udfoldelse af den engelske Propaganda, hvis Beskyttelse snart er bleven en Hovedopgave for Magthaverne. — Dette er Sardiniens nuværende Beherfkers Laurbær!

Tyrkiet. Paa mange Steder i Tyrkiet var de Christnes Liigbegængelse altid forbunden med flere for de Christne ydmygende Formaliteter; saaledes maatte navnlig altid indhentes særegne Tilladelsesbeviser fra Dommerne og Muftierne, hvilte da ofte indeholdt fornærmelige og foragtelige Udtryk. Nu har den tyrkiske Regjering anordnet, at slige dadelværdige Ting ikke længere skulle taales; den har givet Provindsernes Gouverneurer Tilhold om at drage Omjerg for, at der ikke mere finder nogenformhelst Usømmelighed Sted ved Liigbegængelser af Bortens christelige Underaarter, og at der heller ikke mere bruges fornærmelige Udtryk i Acterne med Hensyn til de Døde. — Sultans Regjering skrider frem paa den christelige Tolerantes og Culturs Bane; — men der gives christelige Regjeringer, som skride frem paa den tyrkiske Intolerantes og Forsølgelses Wei! —

Afrika. Oberst O'Connor, Gouverneur for Gambia, beretter, at de barmhjertige Søstre og de romersk-katholske Præster ere utrættelige og uudtømmelige i Opfyndelse og Udførelse af fromme Værker for den christelige Kjerlighed og Barmhjertighed. De 6 derværende barmhjertige Søstre ere isyfselsatte med at hjælpe og understøtte de Ulykkelige paa alle mulige Maader. Ikke blot Katholiker, men ogsaa Protestanter,

Methodister, Mahomedanere og Hedninger have lige Krav paa deres h. Iver. - Dette Vidnesbyrd er vistnok upartist, da O'Connor selv er Protestant.

Amerika. Know-Nothings have atter udført en Heltegjerning. Om Aften den 19de August er nemlig den katolske Kirke i Landsbyen Sidney i Statens Ohio af dette raace Parties Tilhængere bleven sprængt i Luften. Explosionen skal have været frygtelig.

Rettelser. I forrige Nr. Side 13, sidste Linie og Side 14, Linie 3 fra oven, læs: store, istedetfor: stor.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 13de Januar. — 1ste Søndag efter Epiphaniæ. Dagens Epistel: Rom. 12, 1—5. — Evangel.: Luc. 2, 42—52. — Gudstjeneste Form. kl. 8 og 12 stille Messer. — kl. 10 Høimesse med Prædiken paa Dansk. — Efterm. kl. 3 Andagt med Prædiken paa Dansk.

Over Søndag om Form. kl. 6, 7 og 8¹/₄ fejres en stille h. Messe; om **Torsdagen** bliver det høib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgæer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blanckensteiner**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stæder paa de kongl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 3.

Søndagen den 20de Januar.

1856.

„Sex Dage skal Du arbejde, og paa den syvende Dag
skal Du hvile!“ 2 Moseb. 23, 12.

Allerede flere Aar før 1848 havde en af Datidens største Tænkere, den berømte Lærde Görres advaret om en social Revolutions Farer *). Med sit skarpe Blik gjennemskuede han klarere, end nogen Anden i hele Europa, Forholdene og Til-

*) Sml. „Historisch-politische Blätter“ for 1845, 46 og 47.

standene, saavel i Samfundets laveste Classer; som i dets overste Bestyrelse, og viste med truende Finger hen paa den Fremtid, i hvilken det i Spiren allerede tilstedeværende Onde vilde modnes og bære sine bittere Frugter. Imidlertid, ikke ændsende hans Barselsstemme, vandrede Bureaucratiet uforstyrret og hovmodigen frem paa sin Vej, og byggede paa sin kunstige og unaturlige Bygning, indtil endelig alle Forholdene vare blevne brøstfældige; og af dem udviklede der sig, som en ganske naturlig Folge, først Rivninger, derpaa sygelige Symptomer og endelig hine voldsomme Explosioner, som vi have lært at kjende i de sidste 8 Aar. Bureaucratiets kunstigt dannede System maatte falde, de unaturligt skabte Stænder kunde ikke længere bestaae; det kommer nu fremfor Alt an paa, at give de naturligt og retligt bestaaende Stænder i Samfundet den sunde og sande Retning, og derved at give Fædrelandet og alle vore Forholde et fast og gedigent Underlag. Hele Opmærksomheden er for nærværende Dieblig hovedsageligen henvendt paa det egentlige Folk. Vi ansee dette for aldeles rigtigt, billigt og nødvendigt; kun maae vi beklage, at Lidenskaberne og de laveste Hensigter desværre netop her have vundet en giftig Jordbund og det frieste Spillerum. Communister, Socialister, Democrater, Philantroper af enhver Art kappes med hverandre og søge at overgaae hverandre i deres fromme Bestræbelser for Folkets og de arbejdende Classers Vel, og mangt et middelmaadigt Hoved, som af Naturen ikke blev andet tildeelt, end en Smule Uergjærrighed og Forsængelighed, benytter den nærværende Tid, for at skaffe sig et Parti og et Navn iblandt Folket. Til Lykke have imidlertid disse „Wühlerer“ endnu ikke kunnet finde rigtigt Rodfæste hos os, og deres vanvittige Planer ere for det meste strandede paa det danske Folks sunde Sands og Besindighed. Hvad Communismen og Democratiet forresten fører med sig, det have vi kunnet see i flere andre Lande; de ville aldrig være istand til rigtigt at danne vore sociale Forhold, men kunne kun indvirke meget skadeligt og forstyrrende paa samme. Mange socialistiske og demokratiske Ideer ere smukke, men kun i Ideen; vil man oversføre dem i Livet, saa seer man, at Sagen fører til Fordærvelse. I det Hele vil det forekomme os som Wanvid, naar man i eet Aandedræt og med eet Slag vil omdanne Forholde,

som i mange og lange Aar og under den omhyggeligste Pleie have faaet uddannet deres Bænsførelse og uvilket samme i den mest bestemte Skikkelse. De sygelige Forholde i vort Folkeliv kunne kun lidt efter lidt atter blive bragte i den rette Orden. Efterat der nu med Hensyn til de arbejdende Classers Vel er meddeelt saa mange Tanker og Ideer, opstillet saa mange smukke Theorier og saa mange Midler ere bragte i Forslag, saa meget Sandt og Falsk skrevet og talt frem og tilbage, tillade ogsaa vi os at gjøre et Forslag, som efter vor Mening burde udføres i alle Lande. Og dette Forslag lyder: „Man gjenoprette atter i sin fulde Kraft, og navnlig for de arbejdende Classer, den ene Hviledag, som er fastsat af Gud, og søge at gjøre det guddommelige Bud atter gjældende, som lyder:

„Sex Dage skal Du arbejde, men paa den syvende Dag skal Du hvile!“

Vi ville nu udtale os derom lidt nærmere i det Følgende.

Der har ofte været Tale om, at Arbeideren maatte arbejde for meget og at Arbejdstiden var for lang. Man har andraget paa at afforte Arbejdstiden; og det kan ikke misstændes, at disse Fordringer, om ogsaa undertiden for store og uretfærdige, dog hyppigt havde deres gode Grunde. Navnlig er det Arbeideren i Fabrikerne i de større Stæder, hvem man ofte har paabyrdet altfor meget Arbejde, og under den trykkende Byrde er hans Mod sunken, hans legemlige og aandelige Liv tilintetgjort, enhver Livsglæde og al høiere Bevidsthed forsvunden for ham. Imidlertid, den største Uretfærdighed mod Menneskeheden og en fræk Foragt for den guddommelige Lov var det, at ovenkjøbet ogsaa hin h. Hviledag blev ophævet, som i Stabelsens Begyndelse blev Mennesket anvist af Gud selv som Hvile- og Recreationsdag, at selve Søndagen blev sat i Rang med Hverdagens, og saaledes alle Tider og alle Dage gaae hen for Arbeideren uden Rist eller Ro, uden Forskjel, altid i Arbejdsklæder, i et evigt Et og det Samme og i uafbrudt Arbejde. „Sex Dage skal Du arbejde,“ siger Herren, „og paa den syvende Dag skal Du hvile! Kom Sabaens Dag ihu at hellige den! Sex Dage skal Du arbejde og gjøre al Din Gjærning. Men paa den syvende Dag er det

Herrens Sabbat; paa denne Dag skal Du ikke gjøre noget Arbeide, hverken Du eller Din Søn eller Din Datter eller Din Tjenestepige eller Dit Dvæg eller den Fremmede, som er indenfor Dine Porte. Thi i sex Dage dannede Jehova Himmelen og Jorden og Alt, hvad der er deri, men Han hvilede paa den syvende Dag; derfor velsignede Gud Sabbatdagen og helligede den!" 2. Moseb. 23 og 20. —

Vi have vistnok utallige Gange Leilighed til at iagttage og beundre Guds faderlige Omhu for Menneffeslægten; men fremfor Alt maae vi dog betragte dette Guds Bud, der strengt befaler Menneffet, at han skal hvile paa een Dag i Ugen, som en særegen Virkning af den guddommelige Kjærlighed. Bed Synden er Arbeidet engang bleven Menneffehedens Lod; „Du skal æde Dit Brød i Dit Ansigts Sved!" det var efter den begangne Synd dens Dom og Straf. Men Guds Kjærlighed griber ligesom ind og anordner ved en udtryffeligg, streng Lov een Hviledag om Ugen for det arbejdende Menneffe. Og da Han forudsaae, at Menneffet selv vilde overtræde denne Lov, som foreskriver Hvile og Ro, og at det vilde forvandle Hviledagen til en Arbeidsdag, giver Han allerede i det gamle Testamente saa strenge Bestemmelser netop med Hensyn til denne Lov! Christendommen vil ligeledes have denne Hviledag; den forbyder strengelig alt legemlig og tjenstlig Arbeide, men tillader enhver sømmelig Udspredelse og Fornøielse paa denne Dag; og man skulde virkelig mene, at Menneffet, om han ogsaa var tilbøieligg til, ellers overalt at handle tvertimod den guddommelige Villie, dog mindst vilde have overtraadt dette Bud, der egentlig dog saa fuldkomment stemmer selv overeens med hans mere sandfellige Natur, og at han med største Glæde og Beredvillighedd havde antaget denne Hviledag. Men Erfaringen lærer det Modsatte.

Industrien, denne vor Tids Afgud, der længe med Jernscepter har behersket Verden og alle Forholde, har paa mange Steder anseet Hviledagen og Søndagens Helligeholdelse for at være overflødig. „Arbeide og ifkun Arbeide!" raaber Industrien. Naar Morgenen dæmmer, begynder den uroligg Virksomhed; Matten gjør knap en Ende paa samme. Man hamrer og tomrer, færdes og kjører, lader og løsjer, falbyder og

handler, kjøber og sælger, bygger og river ned, høvler og sa-
 ver, Fabrikkerne ere i Gang, Maskinernes Hjul surre, Dvæne
 gløde, Væverstolene gaae tidligt og sildigt, Dag og Nat, Son-
 dag og Helligdag. Industrien maa concurrere og vil for-
 tjene; der er hverken Rist eller No. Ung og Gammel maa
 lægge Haand paa Værket; man driver Børnene til Fabrikkerne,
 forat de om nogle Aar skulle sygne hen paa Aand og Legeme.
 Den menneskelige Forstand og Menneskets aandelige Storhed
 har opfundet Maskinerne; disse gaae altid i de drifstigste Sving-
 ninger og i den rigtigste Takt; nu behøver man Gud ikke
 mere; og de Mennesker, som ved Maskinerne ere saa beskæfti-
 gede, ere kun Arme paa den store Industrimaskine og blive med
 Tiden selv Maskiner, behandlede som saadanne og efter Om-
 stændighederne ogsaa mishandlede. Det har netop været In-
 dustrien, som i mange Lande har røvet den arbejdende Klasse
 hiih h. Hviledag, Søndagen. De Industrielle nøde Arbejderne
 til at arbejde om Søndagen eller forlede dem idetmindste dertil
 ved den dem tilbudte Fortjeneste, eller Arbejderen seer sig nødt
 til at arbejde om Søndagen, fordi han faaer en saa daarlig Lon,
 at han trods sin Flid om Aften ikke kan fortjene nok til, at
 han kan leve med sin Familie. Ligeledes indvirker Herrernes
 Exempel, som selv ikke helligholde Søndagen, meget skadeligt
 paa Arbejderne. Som bekendt er ogsaa den religiøse
 og moralske Forvildelse størst netop i de industrielle
 Egne og fornemmelig der, hvor de fleste Fabrikker ere. Man
 maa gjerne sætte Industrien høit og beundre dens Fremskridt,
 forbauses over dens Maskiner og sætte Priis paa dens Opfin-
 delser — kun det ene beklage vi, at den paa mange Steder
 har forbudt og røvet den arbejdende Klasse den ene Hviledag,
 som allerede for sex tusinde Aar siden blev tilstaaet den arbej-
 dende Menneskehed af Gud Selv og formæssigt fastsat. I
 mange Ting ønsker man Reformer; vi ønske ogsaa en Reform
 i denne Henseende. „Man gjengive Arbejderen over-
 alt og under alle Forhold og Omstændigheder den
 ene Hviledag, forat han kan udhvile sig og
 igjen komme til Kræfter og blive sig sin høiere
 Tilværelse bevidst og glæde sig ved Livet.“ — En-
 hver Herre siige til sin Arbejder: „Sex Dage skal Du arbejde,

og paa den syvende Dag skal Du hvile!" Eller, spørge vi videre: mon Verden og Menneskeheden ere blevne lykkeligere, siden Industri en har gjort saa rasende Fremstridt? Kunne maaskee Alle leve bedre, siden man har omkabt Søndagen til en Arbejdsdag? Statsøkonomien frygtede for, at Folket skulde forfalde til Lediggang formedelt Son- og Helligdagene, og ved given Leilighed gjorde og gjør man sig Umage for at indskrænke Helligdagens Antal og har da virkelig efter store Anstrengelser fikt Folket ved nogle Helligdage. Ere vi maaskee blevne rigere og vore Tilstande bedre, siden man har afskaffet disse gamle Festsdage? Man misundte i visse Lande Folket Balsarterne og mente, at det fortærede for mange Penge paa slike fromme Reiser, forspomte sit Arbejde og sit Lyst til Lediggang. Vi troe foreøvrigt ikke, at den samvittighedsfulde Jagtagelse af Son- og Helligdagene og alle Balsarter, som det katholske Folk Gud være lovet selv i de allerværste Tider ikke har ladet sig fratage, have hidført den nærværende sørgelige Tid og de arbejdende Classers Fattigdom og Nød. — Man bebrejdede de tidligere Studere-Anstalter, at man der havde for mange Helligdage og religiøse Formaliteter og at det egentlige Studium derved berøvedes formegen Tid. Er maaskee vor Ungdom bleven bedre og rigere paa sand Videnskab, siden man har tilskaaet Læreanstalterne efter et moderne Snit og kun raaber: „Studium!“ ligesom Industrien raaber: „Arbejde!“ —

Lad os overhovedet see os engang lidt om i Verden, — og da ville vi finde, naar vi see hen til de Lande, hvor den katholske Tro udøver sin Virksomhed, at ogsaa Søndagen der mest bliver overholdt som Hviledag, men bemærke dertil, at overalt, hvor Bantroen har taget Sæde og det kirkelige Liv er sunket, at navnlig derfor ogsaa i protestantiske Lande, Søndagen hurtigt har tabt sin høiere Indvielse, er bleven paa en letfærdig Maade misbrugt og forvandlet til en Arbejdsdag. Ja det er desværre en sørgelig Sandhed, som den daglige Erfaring stadfæster: — overalt, hvor Troen tabte sin Kraft og det kirkelige Liv forfaldt, der er ogsaa den hellige af Gud indsatte Hviledag forspomt eller ganske forspunden. Da det jødiske Folk nærmede sig sin Undergang i religiøs og derfor ogsaa i politisk Henseende, da blev heller ikke Sabbaten

mere helligholdt, og den h. Skrift klager over, at man om Sabbaten traadte Wiinperlen, dyrkede Wiinbjerget og drev Handel, og naar dette Folks store og hellige Mænd atter vilde høve Nationen og tilvoende den Guds Betsignelse, saa begyndte de deres Værk med at gjenoprette Sabbaten. Efterkom de materielle og reent jordiske Bestræbelser i vort Aarhundrede have taget Overhaand, saaledes ogsaa Bantroen. Ved vort Aarhundredes materielle og aldeles jordiske Bestræbelser har derfor ogsaa Søndagen lidt i de katolske Lande. Ogsaa det katolske Frankrig har sine Districter, hvor Søndagen meer eller mindre er bleven forvandlet til en Arbejdsdag; Paris havde før 1848 Kirker, som stode tomme om Søndagen. Alligevel er det eiendommeligt for Katholicismen, at den formedelst sin indre Livskraft ogsaa kan hurtigt høve et dybt sjunket Liv igjen og saaledes ogsaa kan gjengive Folket den tabte Søndag og med Eftertryk indvirke paa det, saa at det med Glæde atter griber den det af Gud givne Hviledag. Atter kan Frankrig levere Beviset derpaa. Ligesom det religiøse Liv overhovedet, saaledes har ogsaa Søndagens Helligholdelse atter betydeligt høvet sig i disse sidste 8 Aar i Frankrig, og man finder nu i Paris fyldte Kirker om Søndagen.

Spørge vi, hvorledes det for Tiden forholder sig i andre Lande med Hensyn til Søndagens Helligholdelse, saa gjere vi den Jagttagelse, at Søndagen efter foreliggende Kjendsgjerninger ligeledes er mest bleven helligholdt i reent katolske Lande, hvorimod denne hellige Hviledag har lidt mest i protestantiske Lande og er lettest i disse Lande bleven forvandlet til en Arbejdsdag. Grundene til dette Factum ligge i selve Protestantismens indre Væsen; ved den Contrast, som navnlig f. Ex. i Tydskland finder Sted imellem katolske og protestantiske Lande, kan dette desto tydeligere sees og rigtigere bedømmes. Protestantismen er efter hele sin indre Natur og ydre Form altfor lidet stiftet til at opløste Menneskene fra de materielle og jordiske Bestræbelser opad til Hvile, og navnlig til hiin høiere Hvile, hvilken dog egentlig er Hensigten med Søndagen. De fleste protestantiske Kirker ere fordemteste luffede om Hverdagen, og selv om Søndagen, naar de ere aabne, kunne de ikke byde Protestanterne Meget. Selv det

Ydre af en protestantisk Kirke, naar den ikke just endnu stam-
 mer fra en ældre katolsk Tid, ligner med sine kolde nogle
 Bægge snarere en almindelig Sal og en Skole, end en Kirke,
 og lader Hjertet koldt, tomt og øde. Gudstjenestens eensfor-
 migte, stive Form egner sig sandelig ikke til at opløste, opmuntre,
 troste og opvarme om Søndagen Folket, som hele Ugen igjen-
 nem var bekræftet med sine fysiske Fornødenheder og blev
 nedtrykt af Arbeidets Byrde og Sorger for det daglige Ud-
 komme. Alt hvad der bydes Protestanten i hans Kirke, det er
 Prædikenen. Men ved Prædikenen afhænger næsten Alt af
 Prædikantens Personlighed. Og hvor let kan det ikke, ogjaa
 uden al personlig Skyld skee, at Prædikantens Personlighed slet
 ikke tiltaler Menigheden? — og da er det forbi med Gudstjenesten,
 forbi med al Andagt, forbi med Søndagen. Selve Prædikenen
 kan i mange Tilfælde ved Talerens Skyld eller Uduelighed al-
 deles forfeile sin Virkning, og istedetfor at virke Godt, fremkal-
 der den maaffee Forstemmelse, Kulde, ja Uvillie hos Tilhørerne.
 Allerede for endeel Aar siden klagede en berømt Forfatter, Au-
 gusti, i sin Fortale til sine „Denkwürdigkeiten“, over at prote-
 stantiske Prædikanter paa den h. Julefest i Antledning af Stal-
 den i Bethlehem havde prædikeret om Dværgavl, og paa Val-
 mejsøndag af Palmernes taget Antledning til at gjøre Meddelelser
 om Skovdyrkning. Om Sligt nu end hører til Undtagel-
 jerne, og eiheller den katolske Prædiken til forskjellige Tider og
 paa mange Steder har ydet og yder, hvad den skal, — saa
 bliver det dog altid sandt, at Prædikenen alene er et meget
 precairt Mittel til, hele Aaret igjennem og hver Sondag at
 opløste Menneskenes Sind fra deres jordiske Bestræbelser til en
 højere Ro og Hvile, og netop derfor betragter ogsaa den ka-
 tholske Kirke Prædikenen aldeles ikke som Hovedsagen ved
 Gudstjenesten. — Intet kan derfor lettere hændes, end at Kir-
 kebesøget om Søndagen bliver ganske forsomt i protestantiske Me-
 nigheder. Ganske tilfældige Aarsager kunne foraarstaae dette.
 Hvorledes det gaaer med Kirkebesøget her, især paa Landet,
 hvorledes Landsbypræsterne saa ofte maae prædike for næsten
 aldeles tomme Bænke, hvorledes det selv her i Kjøbenhavn in-
 genlunde er en uhyrt Sag, at mindre yndede Prædikanter
 neppe kunne finde deres Tilhørere i de større Kirker, — det er

vore Læsere noksom bekendt. I Udlandet gaaer det ikke bedre. Hvorledes det f. Ex. gik med Besøget af Gudstjenesten i Berlin i Januar Maaned 1848, derom kan en Beretning i „Berl. Allg. Kirchenz.“ oplyse os. „Søndagen den 16de Januar i det skønneste Vinterveir beløb Kirkebesøgenes Antal sig i Mariekirken til 28 Personer, i Klosterkirken 11, Nicolaikirken henimod 80, den Friederich-Werdersche Kirke henimod 80, Ny-Kirke 100, Dorotheakirken 20. Søndagen den 9de Januar blev Gudstjenesten i Sophiekirken for fjerde Gang siden Mandsminde holdt i Sakristiet, uden Liturgie og Orgel, fordi kun henved 20 Personer vare tilstede; men Sognet har over 40,000 Sjæle! I Garnisonskirken forlader Militairet, saasnart Thermometret er under 5 Grader, Kirken strax efter Liturgien og Prædikantterne holde deres fuldstændige Prædiken for 5 til 20 Personer.“ — I Maret 1836 besøgte en Rejsende den pragtfulde Westminsterkirke i London; Gudstjenesten blev endnu holdt efter den anglicanske Høikirkes Ritus med en vis Høitidelighed og musikalsk Accompanement, og en af de Geistlige foredrog en omhyggeligt udarbejdet Prædiken — for hvem? — for omtrent 26 Personer, som fra London, af henved 1½ Million Indvaanere, havde indfundet sig her, og iblandt disse 26 var der endnu flere Fremmede, som blot vare komne for at bese Kirken og dens Mindemærker. — Men er der nu først opstaaet Ligeegyldighed hos Protestanten for Kirken og for Deeltagelse i den offentlige Gudstjeneste om Søndagen (og den kan virkelig meget let opstaae ogsaa af den Grund, fordi Protestanten vistnok altid kan skaffe sig Erstatning for Prædikenen ved en opbyggelig Læsning hjemme, og der i den protestantiske Kirke heller ikke bestaaer nogen særlig og egentlig strengt bindende Forskrift i Henseende til Kirkebesøget om Søndagen), besøger man nu ikke mere Kirken om Søndagen, saa taber ogsaa hele Søndagen, ganske af sig selv og meget snart, sin høiere Indvielse og synker let ned til en almindelig Hverdags Betydning. Man kommer da meget let til, at man ved indtræffende Rødstilfælde, undertiden ogsaa blot af Lede eller Vindesygge, griber Haffe og Spade, Hovl og Hammer, Harve og Plov, og arbejder ligesom paa Søndagen. Det er desaarfsag slet ikke til at undres over, at Søndagen fornemmelig i protestantiske Lande er sunken saa dybt og

at denne af Gud anordnede h. Hviledag er forvandlet og nedværdiget til en Arbejdsdag. Man har jo rigtignok allerede i længere Tid følt det Usømmelige og Uværdige i denne aabenlyse Vanhelligelse af Søndagen og andre hellige Dage, man vilde gjerne gjenindføre Søndagen i sin gamle Kraft og Betydning, man har derfor givet Søndagslove og Politiet skal vaage over sammes Overholdelse, men Søndagen bliver desuagtet vanhelliget, og en Skam og Skjændsel er det, at man ikke sjældent maa være Vidne til den Forargelse, at selve Auctoriteterne lade udføre offentlige Arbejder om Søndagen. Ogfaa i denne Henseende vil man altid prøve Sandheden af hvad vi udtalte i forrige Artikel, at nemlig sand Moralitet ikke lader sig indpode Folket ved blotte Statslove og Politiforholdsregler, og man vil heller aldrig kunne opnaae en samvittighedsfuld Heligholdelse af Herrens Dag hos Folket, saalænge ikke den sande overnaturlige Tro atter bliver Folkets inderste Giendom og høieste Moralprincip! —

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Sidstafvigte 8de Decbr., Festsdagen til Mre for den h. Jomfrues ubesmittede Undfangelse, var tillige ogsaa Marsdagen for dette ophviiede Dogma's høitidelige Promulgation*). I den katholske Christenheds Hovedstad er ogsaa denne Marsdag bleven feiret med inderlig Andagt og overordentlig Glæde og Pragt. De fordetmeste tre Dages Takkeandagter til Mre for den ubesmittede Undfangelse, bleve næsten uafbrudt hele Aaret igjennem feirede i alle Roms Kirker og de bleve da nu sidstafvigte 8de Decbr. høitideligt sluttede ved en otte Dages Andagt i Roms Cathedralkirke, i Laterankirken. Denne Kirke, som er den h. Fadens egentlige Domkirke, har allerede i mange Aarhundreder havt Titel af Mater omnium ecclesiarum urbis et

---

*) See Scandinav. Kirketid. 1854, Nr. 51, 52 og 53.

orbis, d. v. s.: „alle Kirkers Moder baade i Rom og i hele Verden.“ Ligesom selve den dogmatiske Afgjorelse vistnok ikke kunde have være udraft paa et mere passende Sted, end netop ved Dens Grav, paa hvem Herren har bygget Sin uovervindelige Kirke, nemlig ved den h. Petrus' Grav i St. Peterskirke: saaledes sommede det sig ligeledes, at disse skønne Laffefesters Kreds fandt sin Slutning netop i Moderkirken. Den h. Fader frembar paa Festsdagen selv det høih. Messeoffer i den pragtfuldt smykkede Lateranbasilica. En utallig Folkemængde bivaandede Høitideligheden, som desuden ogsaa blev forherliget ved de tvende østerrigiske Erkehertuger Rainer's og Albrecht's Nærvarelse tilligemed deres hoiie Følge. Begge Aftener den 7de og 8de Decbr. var hele Rom glimrende illumineret. For i St. Peterskirken at oprette et evigt Mindesmærke om den 8de Decbr. 1854, har den h. Fader der ladet opstille 4 store Marmortavler. Den første bærer den Inscription: „Pave Pius IX. har i denne Patriarkalbasilica den 8de Decbr. 1854, under den høitidelige Gudstjeneste udtalt den dogmatiske Afgjorelse angaaende den jomfruelige Gudsmoders ubesmittede Undfangelse og har derved opfyldt den hele katholske Verdens Attraa og Længsel.“ — Den anden Tavle indeholder Navnene paa de 53 Cardinaler, — den tredje Navnene paa de 43 Erkebiskopper, og — den fjerde Navnene paa de 100 Biskopper, som have overværet den høitidelige Afgjorelse.

Den 17de Decbr. har den h. Fader atter holdt et Consistorium; i samme bleve Efternævnte forfremmede til Cardinals-værdigheden: Erkebiskop af Wien, Othmar Ridder v. Raufcher, — Erkebiskop af München, Grev Reischach, — Biskop af La Rochelle i Frankrig, Msg. Billecourt, og Dominicaneren, P. Gaude, Rector for Pius-Seminariet. Foruden disse bleve endnu 1 Erkebiskop og tre Biskopper af den hellige Fader stadfæstede eller præconiserede. — Hidindtil har Cardinalcollegiet næsten udelukkende kun talt Italienerne iblandt sine Medlemmer. Pius IX. derimod har ikke ladet sig nyie med blot at udnævne et betydeligt Antal Cardinaler ogsaa udenfor Italiens Grændser, men han har nu ogsaa besluttet, at tre eller fire af disse udenlandske Cardinaler skulle være i hans umiddelbare Nærhed og residere i selve Rom, for at de i alle locale og nationale Anliggender lettere kunne være hans sagkyndige Raadgivere. Saaledes skal nu den nye Cardinal Billecourt repræsentere Frankrig, Card. Reischach Tydskland, og sandsynligviis Card. Wisemann England, da der allerede flere Gange har været Tale om, at denne berømte og lærde Cardinal snart skal forlade London for at residere i Rom. Ved denne vigtige Foranstaltning optraeder den h. Stol igien en vedtagen Skik fra tidligere Aarhundreder og visieligen

vil den hele katholske Verden høiligen glæde sig over den skønne Fremtid, som Pius IX. saavel ved denne som ogsaa ved flere andre af ham truffne Indretninger og Foranstaltninger, vil berede vor hellige Kirke. — Der berettes ogsaa, at Keiser Napoleon har paataget sig den Blyt, paa høitidelig Maade at installere den nye franske Cardinal, Msgr. Billécourt, og at han dertil har bestemt en Sum af 30.000 Frs.; hvilket atter maa betragtes som et nyt Beviis paa den gode Forstaaelse imellem den h. Stol og de Franskes Keiser. — Angaaende det h. Cardinalcollegiums Statistik bemærke vi her: For Tiden bestaaer det h. Collegium af 64 Cardinaler; Antallet af de fremmede eller udenlandske Cardinaler beløber sig nu til 24; de øvrige 40 ere Italiencere; Østerrig har for Diebliffet 5 Cardinaler, Frankrig 9, Sardinien 6, Preussen, Belgien, Portugal og Baiern hver 1 Cardinal. Da det h. Collegium kun maa tælle 70 Medlemmer*), saa er der for Tiden endnu 6 Cardinalsbatte ledige. Den største Deel af de udenlandske Cardinaler ere udnævnte af Pius IX., et Beviis paa, at han indseer og vil, at det hell. Cardinal-Collegium, som jo er selve den hellige Faders høieste Senat, ikke er en Institution blot for Italien eller for Kirkestaten, men for hele Kirken.

Kjøbenhavn. Et Exempel paa næsviis Dumhed.

I et her udkommende Dagblad, der roser sig af stor Friiudsethed og hoi Oplysning og Følselighed, læste vi for nogle Dage siden ordret følgende udenlandsk Efterretning:

„Paven har udnævnt, af Præsterne, 4 nye
 „Cardinaler; en af dem har modtaget det høie
 „Navn „Saneta Maria in ara Coeli“ (St. Ma-
 „ria i Himmels Luft). —“

I disse faa Linier findes der ikke færre, end idetmindste to ret grove historiske Dumheder, som enhver oplyst Historiker maa skamme sig ved, og een ret grov grammatisk Dumhed, som enhver Skolediscipel, der har lært de første Begyndelsesgrunde af det latinske Sprog, maatte skamme sig ved. — Den første historiske Dumhed bestaaer deri, at det oplyste Dagblad siger, at de 4 nye Cardinaler ere udnævnte „af Præsterne,“ hvilket ikke er sandt, da idetmindste tre af de nye Cardinaler ere Biskopper, ja tvende af dem endog ere Erkebiskopper. Men vi kunne jo vel nok tænke os, hvorledes det oplyste Blad er kommen til denne uskyldige Vildfarelse. Det har uden tvivl nem-

*) der som bekendt ligejtem skulde repræsentere de 72 Disciple, som Herren ved Siden af de h. Apostle havde valgt til Sine bestandige Ledjagere (Luk. 10, 1. 17.).

lig læst i katholske Blade: „der er udnævnt 4 nye Cardinalpræster“, og har da i sin Uvidenhed om den katholske Kirkes Indretninger forstaaet det saaledes, som om fire Præster vare blevne udnævnte til Cardinaler. Vi tillade os derfor, her at gjøre dette oplyste Blad opmærksom paa Noget, som ellers enhver oplyst og dannet Mand veed, nemlig at der gives treende Rangafdelinger iblandt Cardinalerne, hvoraf den første kaldes: Cardinalbiskopper, den anden: Cardinalpræster, og den tredje: Cardinaldiaconer. Dette er nu en paa den romerske Kirkes oprindelige Indretning grunder Rangorden, der forøvrigt kun har Hensyn til selve Cardinalcollegiet, idet der, som bekjendt, ogsaa i den anden Rangafdeling, nemlig iblandt Cardinalpræsterne, gives mange, som i Virkelighed ere Biskopper, men dog i Cardinalcollegiet kun have Rang og Sæde som Cardinalpræster. Naar man altsaa siger: „Paven har udnævnt 4 Cardinalpræster“, saa vil det ingenlunde sige, at „Paven har udnævnt af Præsterne 4 nye Cardinaler“, men at de 4 nye Cardinaler ere valgte til den anden Rangafdeling i det hellige Collegium. Dette er den første Belæring og Oplysning, som hiint oplyste Dagblad trænger til! I og for sig var dette jo rigtignok kun en ganske ubetydelig Feiltagelse, da det i Grunden ikke gjør noget til Sagen, om de nye Cardinaler før deres Udnævnelse vare Præster eller Biskopper; men denne Feiltagelse er dog af Betydning forsaavidt den ogsaa vidner om, hvor uvidende man i visse Kredse er om katholske Institutioner og hvor reent forkeert man derfor undertiden dømmes om dem! — Den anden historiske Dumhed, som er laugt grovere, end den første, bestaaer deri, at det hvitoplyste Dagblad siger: „een af dem har modtaget det høie **Navn**“ etc. — Enhver dannet Mand veed, eller burde idetmindste vide, naar han agter at skrive om slige Ting, — at en Cardinal ved sin Udnævnelse altid faaer anvist et Kirkesogn i Rom, i hvilket han da udøver en særegen geistlig Jurisdiction, og dette ham anviste Kirkesogn kaldes da i det ældgamle Kirkesprog: hans „Titel“ titulus; og selve dette Kirkesogn bærer Navnet af den Helgen eller den Troeshemmelse, til hvis festlige Minde selve Kirkebygningen er indviet. Naar man altsaa siger: en Cardinal har faaet Fruekirke som Titel, eller: denne Cardinals Titel er: „Trinitatis“, saa vil det ikke sige, at han nu skal hedde: „Hr. Cardinal Vor Frue“ — eller: „Hr. Cardinal Trinitatis“, — men det vil kun sige: Fruekirkes Sogn, eller Trinitatiskirkes Sogn er ham anvist som hans egen geistlige Hjord. — I Rom gives der nu en smuk Kirke, som ligger oppe paa Capitoliets Hoi og hedder: St. Maria in ara Coeli;

og en af de 4 nylig udnævnte Cardinaler fik denne Kirke som sin „Titel“, d. v. s. denne Kirke og den dertil hørende Menighed er ham anvist som hans Kirkesogn, i hvilket han udøver den geistlige Jurisdiction eller Myndighed. Hvor i al Verden er det nu sandt, hvad vort oplyste Dagblad skriver, at een af de nye Cardinaler har modtaget det høie **Navn**: St. Maria?! — Det var altsaa kun en ganske uskyldig Misforstaaelse af det lille Ord: Titel, som her har ført vort oplyste Dagblad bag Lyset! — — Hvad nu endelig den grammatikalske eller sproglige Dumhed angaaer, hvori vort gode Dagblad gjør sig skyldigt, saa bestaaer den deri, at det oversætter det latinske Ord: „ara“ ved „Luft“, medens enhver Skoledisciplin, naar han slaaer op i sin latinske Ordbog, faaer at vide, at dette Ord ara bemærker: „Alter“; endvidere have vi altid troet, at det anførte Ord: Coeli her vel neppe er Genitiv af Ordet coelum (Himmel), men af et Familienavn: Coelius eller Celi, saa at: ara Coeli ikke kan oversættes ved: „Himmels Luft“, men ved: „Celius' Alter“, da jo, som ogsaa enhver dannet og oplyst Mand veed, bemeldte Kirke i Rom netop har faaet dette eiendommelige Navn S. Maria in ara Coeli (S. M. d'ara Celi) af et Alter, som blev skenket denne Kirke i det 13de Aarhundrede, sandsynligviis af en Familie ved Navn Celi. Eller, hvis denne vor Formodning maatte være feilagtig og Ordet coeli virkelig skulde komme fra coelum, saa har denne Kirke sandsynligviis faaet dette Navn (in ara coeli), formedelst sin overordentligt høie Beliggenhed, da den ligger endnu henz ved 100 Fod høiere, end selve den capitolinske Hoi. Naar vi nu altsaa skulde oversætte denne Kirkes Navn paa Dansk, saa vilde vi kalde den for: Vor Fruekirke ved Celius' Alter, eller ogsaa: „ved Himmels Alter“, men aldrig: „i Himmels Luft“!! — — Vi kunne jo rigtignok ikke vente, at protestantiske Bladskrivere skulde være meget ude rettede om den katholske Kirkes Eiendommeligheder og Indretninger, saa at altsaa en Uvidenhed hos dem i denne Henseende jo er meget tilgivelig, og vi vilde heller ikke lægge dem den til Last, dersom de nu ogsaa vare saa fornuftige og taug ganske stille; men det, som maa opvære os, er, at saadanne Folk trods deres største Umyndighed og Uvidenhed om katholske Anliggender, dog anmasse sig at skrive og at raisonnere derom og saaledes bedømme Noget, som de hverken kjende eller forstaae. Det kalde vi vistnok med Rette: „en næsviis Dumhed“! — Af flere vigtige Grunde afholde vi os her fra at navngive det Blad, som har bragt sine Læsere hiiu oplysende Efterretning; vore ærede Læsere maae forresten ikke troe, at dette er den eneste eller første Gang, vi have mødt lignende Fordreielser og Dum-

heder i kjøbenhavnste Blade i deres Beretninger om katolske Tilstande; tværtimod, næsten dagligen vilde vi kunne referere nye Exemppler derpaa, dersom vi havde Tid og Lyst til altid at gennemsee alle de her udkommende Blade. Vi vilde blot denne Gang, da vi handelsøviis fik et af disse Dagblade i Hænde og netop traf paa bemeldte opbyggelige Beretning, gribe Leiligheden, for i Sandhedens Interessø rer haandgribeligen at vise vore ærede Læsere, hvorlidet de ialmindelighed kunne stole paa al den løse Snak, som saa mange Blade undertiden føre om vor h. Kirkes Lære og Historie, samt hvor forsigtig enhver Sandhedsven maa være, førend han antager Dagbladens Udtaleser for virkelig Sandhed! Vi erindre just i dette Dieblif, at endnu for kort siden et andet Blad, som vi tidligere ellers gjerne betragtede for et mere befindigt, upartiff og sandhedskjærligt Blad, med størst Bestemthed og Ugeneerthed udtalte den Paastand, at „Skandinaviske Kirketid.“ er Organet for den jesuitiske Mission i Norden, hvoraf man da skulde slutte, at Jesuiter redigere „Skandin. Kirketid.“ eller dog staae i noget Forhold til samme, medens dog i Sandhed ikke en eneste Jesuit i fjerneste Naade har noget at bestille med Skandinav. Kirketidende's Redaction, og saavidt vi vide, gives der hverken her i Kjøbenhavn eller i det øvrige Danmark nogen Jesuit. Paa lignende Naade forholder det sig med samme Blads Raifonnementis om det „Portugisifke Concordat“; thi et saadant Concordat er slet ikke endnu afflutet! Efterretningen er altsaa lidt forhastet! — Ved flere Leiligheder, naar flige Ufandheder ere blevne udbasunede i herværende Blade, have vi i vor naturlige Egefremhed og Aabenhartighed henvendt os til vedkommende Herrer Redactører og anmodet dem om, i Sandhedens Interessø ogsaa at optage vore Berigtigelses og Gjenrivelses, men — vi have da stedse faaet et afflaaende Svar! Er det Retfærdighed, er det Sandhedskjærlighed, er det Upartiffhed? — Det Rigtigste var vistnok, at politiske Blade ganske afholdt sig fra at omtale religiøse Anliggender; men naar de eengang have aabnet deres Spalter for dette Omme, saa maae de heller ikke vise en sneverhjetet Partiffhed, men lade Enhver komme til Orde, eller idetmindste tillade den Angrebne at forsvare sig! Audiatur et altera pars!*) Men Løgnen staaer jo al-

*) Da vi ifjor engang i en Skrivelse til en herværende høilærd Hr. Redacteur paaberaabte os dette Retfærdighedsprincip: audiatur et altera pars (d. e. „man maa ogsaa høre den anden Part“), svarede han os, at han ellers i andre Sager gjerne lod denne Grundfærdning gjælde, men ikke i et saadant religiøst Spørgsmaal ligeoverfor den katolske Kirkes Lære. Det vil

tid paa svage Fødder og frygter Sandhedens forfærdelige Magt! —

---

altsaa med andre Ord sige: „i alle andre Sager ville vi gjerne være retfærdige og følge den strenge Retfærdigheds Principer, men ligeoverfor Katholicismen rybber vor Retfærdighed, og hvor det gjælder at bekæmpe den katholske Lære, gjøre vi os ingen Samvittighed af at være partiske og uretfærdige; her tænke vi: calumniare audacter! semper aliquid hæret! („bagtal kun Hjært, Noget bliver der altid hængende!“) — den katholske Kirke skal være fredbøs!“ — Vi takke Hr. Redactøren for hans ærlige og aabenhjertige Betsjæelse! —

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 20de Januar. — Søndag Septuagesima. — Broderskab.
— Dagens Epistel: 1. Cor. 9, 24 — 10, 5 — Evangel.: Matth. 20, 1—16. — Gudstjeneste Form. Kl. 8 og 12 stille Messie.
— Kl. 10 Heimeseje med Prædiken paa Lybst. — Efterm.
Kl. 3 Andagt med Catechisation paa Dansk.

Hver Sognedag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ feires en stille h. Messie:
— om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet
under den sidste h. Messie Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og
Orgel og sluttet med den sakramentalke Betsjæelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gangugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **G. A. Blaukesteiner**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egt. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinaviske Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Theſſa! V. 21.

4de Udgang.

Nr. 4.

Søndagen den 27de Januar.

1856.

„Sex Dage skal Du arbejde, og paa den syvende Dag
skal Du hvile!“ 2 Moſeb. 23, 12.

(Sluttet.)

Hvor end Søndagen er bleven forſømt eller tilſideſat, det være
hos enkelte Menneſter eller i hele Lande, beklage vi det dybt; —
hvad enten Industrien har berøvet den arbejdende Claſſe Søn-
dags-Hvilen, eller Bantroens Magt har berisſaffet den, det være
i protestantiske eller i katolske Egne og Menigheder, beklage vi

det dybt. Vi beklage, at man ved alt det Arbejde, ved al den Plage og Glendighed, som Jordelivet alligevel frembyder i saa rigelig Fylde, endogfaa har villet røve Mennesket den ene Hviledag. Vi beklage det endnu mere, at Mennesket i sit eget Hjertes forkeerte Sind har stødt Guds kjærlighedsfulde Haand fra sig, som fra Skabelsens Begyndelse af har villet unde ham denne Hvilens og Bedersvægelsens Dag. Vi beklage ogsaa dybt de sørgelige Følger, som altid og med Nødvendighed fremgaar af Søndagens Vanhelligelse. Thi overalt, hvor Søndagen ikke mere bliver overholdt, indtræder en fuldstændig religiøs Forvildelse, og i Forening med denne fremtræde ogsaa alle hine Under, som atter ere en nødvendig Følge af en saadan Forvildelse, saasom: Immoralitet og Lastefuldhed, Læsfærdighed, Raahed og alle Slags Forbrydelser. Hvor Mennesket forvandler Søndagen til en Søgnedag, hvor han ikke en eneste Gang om Ugen lader indtræde en Afbrydelse i sine jordiske Syssler og Sorger for derved baade legemlig at vedersvæge sig og aandelig at nyde en højere Hvile, for at opløste sit Sind og Die fra Jorden til Himmelen, — der indtræder efterhaanden en aandelig Nedsjunkenhed, en Slappelse i Menneskets ædleste Liv, en Svækkelse eller ogsaa en fuldstændig Tilintetgjørelse af hans moralske Livskraft. Naar vi opmærksomt betragte det virkelige Liv, saa finde vi let mange Beviser for denne vor Aastand. Der gives ogsaa i aldeles katholske Lande og Menigheder vantroe, moralsk fordærvede og lastefulde Mennesker, — og det er ogsaa netop dem, som ikke overholde Søndagen. Den læsfindige Ringeagt for og Misbrug af Søndagen gjælder i det almindelige Liv for det første og sikkreste Tegn paa moralsk Fordærvelse. En Arbejder eller Haandværker, som ikke mere overholder Søndagen, er fordetmeste ogsaa forfalden til Drik, Spil og andre Lidenstaber. En Familie, i hvilken Søndagen ikke mere bliver fejret paa en passende Maade, er fordetmeste ogsaa allerede i mange andre Henseender ødelagt og fordærvet. Hvosomhelst der har Leilighed til at komme i nærmere Berørelse med forskjellige Stænder, kan gjøre meget sørgelige Erfaringer i denne Henseende. Det Menneske, som opgiver Søndagen, har derved opgivet sit sidste religiøse Holdpunkt og synker da hurtigt og med Nødvendighed ned til

Jordelivets Dybder og laveste Regioner. Dette gjælder nu saavel for de høiere som for de lavere Stænder, for Rige og fattige, for Dannede og ikke Dannede, for Alle uden Forskjel. Det er derfor slet ikke at billige, naar Procuratoren, idelig sysselsat, baade Søn- og Helligdag sidder ved sine Acter, forhører Vidner, sætter Stevne, optager Protocoller, gennemstøver Acterne og i Slobrof og med Pennen i Haanden, sidder i sin Arbeidsstue ved det fuldpakkede Arbeidsbord om Søn- og Helligdagen ligesom om Søndagen. Han nedsynker derved ikke mindre, end Daglønneren, som murer og graver, end Smederen, som høvler og sæver, end Smeden, som hamrer og banker. „Sex Dage skal Du arbejde“, siger Herren, „og udføre al din Gjærning; men den syvende Dag er Sabbat for Herren, paa denne Dag skal Du ikke udføre nogen Gjærning!“ Vi kunne derfor ei heller indsee, hvorfor Bureau- og Contoirbetjente skulde være mere berettigede til at arbejde om Søndagen, end de almindelige Arbeidere; — eller trænge de ikke ogsaa til Hvile og Besværgelse ligesaa vel som Arbeideren, der har arbejdet med Legemet hele Ugen igjennem og har baaret Dagens Hede og Byrde? — Ligeledes have vi altid beklaget Postofficianterne, naar de i deres Arbeidslocale ere ligesaa beskæftigede om Søndagen, som paa den almindelige Ugedag. Trænge de da ikke ogsaa til en Hvile- og Udspredelsesdag? Her vil man uden tvivl strax gjøre den Indvending: „En hurtig og noiagtig Tjeneste og Befordring er den første Pligt for enhver Postanstalt, den første Betingelse, enhver Postanstalt maa opfylde.“ Det er ogsaa vor Mening, og med Roes maae vi anerkjende, at navnlig Postanstalterne i den nyeste Tid have præsteret Stort i denne Henseende; men ikke desto mindre troe vi dog ogsaa, at de fleste Breve og Bestillinger vilde 24 Timer sildigere ogsaa endnu ankomme paa det rette Sted og til den rette Tid. Imidlertid fordre vi her ingenslunde en pharisaisk Seneverhjetthed; virkelige Nødstilfælde maae altid gjøre en Undtagelse; selv vor guddommelige Frelser beskjæmmede Pharisaerne i denne Retning og bragte dem til Taushed, idet Han sagde: „Hvo af eder drager ikke paa Sabbatens Dag sin Dre op, naar den er falden i en Brønd?“ Alle slige Forholde have aabenbart ved Tidens aldeles materielle Retning og formedelst

denne skammelige Mangel paa Tro og Troens sande Liv i Tidsstrømmingen, uddannet sig med Nødvendighed og vundet fast Fodfæste, saa at vi ingentunde negte Banfeligheden ved, ja maaskee Umuligheden af, at kunne ophæve lignende mislige Tilstande. Saa fast have saadanne mislige Tilstande nu engang rodfæstet sig og ere saa dybt indflettede i alle vore Forholde, at vi slet ikke mere erkjende og ansee dem for mislige Tilstande, men tværtimod holde deres Bestaaen for aldeles rigtig og nødvendig; vi have derfor ogsaa kun villet give nogle Antydninger og paavise, at vi ogsaa i denne Hensende ere afvegne fra den guddommelige Lovs egentlige Billie og Bestemelse med Hensyn til Søndagens Helligholdelse, og det i den Grad, at denne Udskielse endog forekommer os at være noget Fortræffeligt i vore Anstalters Indretning. En lærd og from Forfatter (Hirsch) siger: „at det altid gjør ham ondt, naar han seer Brevbæreren med sin Brevsæk at gjenmemle Gaderne om Søndagen, og han ønsker, at dog ogsaa Brevbæreren maatte nyde Søndagshvilen!“ — Naar endvidere Kjobmanden og enhver Handlende om Søndagen staaer i sin Boutik, sidder paa sit Contoir, expederer Breve, reviderer sine Bøger, anstiller Beregninger, gjør Handelspeculationer og slutter Handelscontracter, naar Berederen tæller og bytter Penge, beregner Papirenes Cours, undersøger sine Capitaler, beregner sit Tab og sin Gevinst — saa er Søndagen heller ikke for dem nogen Hviledag, men en Arbejdsdag; og vi vilde rigtignok ønske, at ogsaa de vilde undslaae sig for deres jordiske og timelige Sorger og Syssler og af Guds Haand beredvilligen modtage denne hellige Hvile- og Vederqvælsesdag! — Dgsaa Soldaten skal hvile om Søndagen; idetmindste er der i Fredstider slet ingen gyldig Grund til, hvorfor han om Søndagen skulde trættes ved Arbejder, og det ofte ved aldeles unødvendige Arbejder, f. Ex. Paradearbejder. I Krigens Tid maa han ogsaa om Søndagen drage i Marken imod Fjenden, naar det er fornødent, ligesom den tappre Judas Makkabæus ogsaa paa Sabbaten ryffede i Marken og med Heltemod kæmpede for Frihed, Gud, og Fædreland! — Kort sagt for alle Stænder og Forholde, for Rige og Fattige, for Høie og Lave, for Lærd og Læg have vi det oprigtigste og velmeente Løfte, at Sonda-

gen maa være for dem, hvad den efter den guddommelige Villie skal være, nemlig en Hvile- og Bedervægelsesdag i al Sandhed og Virkelighed. —

Ligejom ved sit Dogma, saaledes har den katholske Kirke i de tusinde Aar af sin Tilværelse med uroffelig Bestemthed holdt fast ved Søndagen og denne Dags tilhørlige Helligholdelse. Ingen Begivenhed i Verdens- og Kirkehistorien har kunnet formaae den til en Forandring i dette Punkt; den syvende Dag var og er bleven hellig; den er aldrig bleven forlagt eller forflyttet; hver Gang den syvende Dag vender tilbage, fejrer hele den katholske Christenhed fra Solens Opgang indtil dens Nedgang sin hellige Hviledag og de franske Revolutionnaires vanvittige Forsøg paa, at fastsætte den tiende Dag som Hviledag, blev snart til Skamme. —

Sine Ideer, som i den nyere Tid atter have vaakt saa megen Opstigt og for Tiden gjenlyde i alle saakaldte Folkevenners Munde, har den katholske Kirke allerede i Martinstider og hver Uge høit og lydeligen forkyndt paa Søndagen. „Frihed, Lighed, Broderlighed!“ — saaledes raabte man i Frankrig, og det gjenlyder i alle Europas Lande. Den katholske Kirke proclamerer og prædiker disse Ideer fra sit Standpunkt hver Søndag for hele Verden.

„Frihed!“ tilraaber Kirken sine Børn hver Søndag. Den vil, at Mennesket idetmindste een Gang om Ugen skal være fri for Arbeidet og Jordelivets Sorger og Plager, at han idetmindste paa een Dag i Ugen kan afdørre Sveden af sin Pande, at han kan lade alle Bekymringer fare og kaste al sin Bekymring paa Herren, og at han som Skabningens Herre og Krone ogsaa skal glæde sig ved Livet. Kirken har til alle Tider villet have den Ære og det særegne Privilegium, at være de Fattiges Moder, Talsmandinde og Forbederinde; og for den fattige og arbejdende Klasse, som i Ansigtets Sved tjener sit Brod, kræver den da ogsaa navnlig Frihed for Arbeide om Søndagen. Kirken begriber og veed, at hvo som har baaret svære Arbeiders Nag hele Ugen igjennem, nok trænger til en lille Udspredelse, Bedervægelse og Opmuntring om Søndagen, naar ikke Levelysten og enhver høiere Livsglæde skal forsvinde hos ham; Kirken veed, at ogsaa Den, som har ar-

beidet med Aanden, trænger til en Udspreddelse, dersom ikke Aanden tilsidst skal ligge under og tabe sin Livskraft og Styrke. Ligesom Kirken selv overhovedet med alle sine guddommelige Lærdomme og Love er universal eller katholsk (d: almindelig), beregnet og bestemt for alle Verdensdele og Folkeslag, for alle Stænder og Klasser, saaledes er ogsaa Kirkens Prædiken og Proclamation ganske universal, ved hvilken den hver Søndag tilraaber og forkynder sine Børn: „Paa denne Dag idag skulle I være frie for alt Arbeide og al jordisk Byrde; paa denne Dag skulle I glæde Eder, og atter siger jeg: glæder og fryder Eder idag i Herren! — og see! paa Kirkens Bud og Raab udbredes en h. Sabbathshvile over den katholske Verden — da hvile de travle Hænder — og ligesom fordem i Verdens Begyndelse den hele unge Skabning stod for sin Skabers Afsyn i sin Hvitidsklædnings fulde Glæde og Pragt — saaledes staaer ogsaa nu den katholske Christenhed for Herren i sin Søndagsklædnings hele Ynde og opløfter sit Sind og Die opad imod Himmelen, hvor vi engang og om en liden Stund haabe at fejre den evige Søndag, at nyde den evige Sabbathshvile.

Og fremdeles — „Lighed!“ er Kirkens andet Løsen og anden Proclamation paa hver Søndag. Være Stænderne end nok saa forskjellig og adskilte hele Ugen igjennem, paa Søndagen gives der i Kirken ingen Standsforskjel; Alle staae for Herren i deres Søndagsklædning; Alle glæde sig ved den hellige Hvile, — Get Naal, Gen Tanke og Gen Stræben i og for Alle, — Gen Oprindelse, Gen Bestemmelse, Gen Forløsning, Alle Børn af Gen Fæder, — Gen Familie — og Alle i hellig Lighed forenede under Get fredeligt Tag, i Herrens Huus, ved Get Bord — og een og samme h. Spise for Alle uden Forskjel! — D i Sandhed, hvad der for Verdens Politik indtil denne Dag idag har været en uopløselig Opgave, et uopløseligt Problem, — Jesu Christi h. Kirke har løst dette store Problem og, saavidt denne Idee om Lighed og Broderlighed overhovedet kan udføres her paa Jorden, har Kirken udført og virkeliggjort den i sin høieste og fjøneste Fuldkommenhed ved sin Søndag! Desarsag har Kirken da ogsaa bidraget saa meget som det nogenledes var muligt, til denne h. Dags Ophøielse og Forherligelse.

Lad os engang i Aanden hensejtte os i et aldeles katholsk

Land, hvor den katolske Kirkes Aand og Institutioner endnu levende udpræge og afspeile sig i Folkets hele Liv! — Naar den sidste Ugedags Aften er kommen, forkynde Klokkerne's klangfulde og behagelige Toner i høitidelig Ringning, at den hellige Hviledag er nær, og en Indbydelse udgaaer derved til alle Menighedens Medlemmer til, nu at ophøre med Arbeidet og at forberede sig til Søndagen. Det ligger selvfølgelig ingenlunde i Kirken's Aand, at arbejde om Løverdagen langt ud paa Natten og saaledes at svække og trætte Aand og Legeme, at forstemme Sindet, saa at man da ikke mere er modtagelig for Søndagens hellige Glæder. Ganske vist, dersom man altid strax fra Ugens Begyndelse af var alvorligt betænkt paa Alt, saa vilde man i de fleste Tilfælde let kunne undgaae denne sildige og anstrengende Syslen paa Løverdagsaften. Doven Opsættelse, Efterladenhed og Forsømmelighed ved Arbeidet i de første Ugedage ere de almindelige Ariager til at de sidste Dage i Ugen kræve et saa amaadeligt Arbeide og en saa umaadelig Anstrengelse. Hviſt ubilligt og ukirkeligt er det ligeledes, naar Hærskaber netop om Løverdagen bebyrde deres Tjenesteyvende med svære, ikke sjeldent aldeles unyttige Arbeider, som da ogsaa ofte forsatte sig til langt ud paa Natten. Menneskets Natur trænger nu engang til en bestemt Hvile; dersom den ikke faaer den, ikke engang om Natten, saa optræder den som Herre og fordrer sin naturlige Ret og tager sig egenmægtigen hvad man uretfærdigen har negtet den. Have Tjenestefolk nu til langt ud paa Natten maattet trætte sig ved anstrengende Arbeider, og maae de da Søndag Morgen atter staae tidligt op for at opfylde deres kirkelige Pligt, saa synke deres Kræfter af Mæthed jammen netop i Kirken, hvor de skulde fryde sig i Herren og glæde sig ved Søndagen. Det var derfor meget at ønske, at kristelige Hærskaber ikke vilde tillade en sildig og anstrengende Arbeiden og Syslen om Løverdagen, og endnu mere var det at ønske, at de dog idetmindste ikke vilde fordre og befale det, men at de strax fra Ugens Begyndelse vilde ordne og fordele Arbeidet saaledes, at man paa den sidste Ugedag kunde unde sig en tidlig Hvile efter Arbeidet. Ligesom Kirken allerede om Løverdagen foranstalter de fornødne Forberedelser til Søndagen, renser Helligdommen, pryder Alterne, bereder det

hellige Bord, fremlægger de hellige Klædninger, saaledes skal ogsaa enhver kirkeligjændet Katholik om Løverdagen forberede sig i sit Ydre og Indre, paa Aand og Legeme, og paa tilsvarende Maade søge at henvende sin Tanke og sit Sind paa den h. Dags Høitidelighed. Af denne Grund pleie ogsaa alle frommere og samvittighedsfuldere Katholiker, saavidt Forholdene nogenlunde tillade det, netop at vælge Løverdagsaften til Skrifteaften. En meget hensigtsmæssig Forberedelse til Søndagen er ogsaa den fromme Skik, som man endnu har bevaret i flere katholske Lande, nemlig at man Løverdags Aften ved Hjælp af en Huuspostil eller lignende Andagtsbog søger at gjøre sig mere bekendt med den følgende Søndags eller Festsdags særegne Betydning, og derefter, i Familiens venlige Kreds, i Børnenes og Tyendets Nærværelse, forelæser høit Søndagens Epistel og Evangelium med den dertil skrevne Forklaring og Udtydning, og tilsidst i Fællesskab foretter Familiens Aftenandagt. Vi ønske virkelig ret meget, at denne fromme, gammelkatholske Skik atter maatte blive indført overalt, da vi have gjort den Erfaring, at overalt, hvor denne Skik endnu er bevaret, ogsaa en overordentlig religiøs, fredelig og lykkelig Aand hersker i Familierne. —

Æfterat Kirken saaledes allerede Aftenen forud har ved høitidelig Klokkeringning indbudt til den h. Hviledag og opfordret de Troende til at berede deres Indre til denne h. Dags Høitideligholdelse, aabner den om Søndagen allerede i den aarke Morgenstund sine Templer og kalder sine Børn, paa det at de maae glæde sig i Herrens Huus og her nyde hiin højere og hellige Hvile, uden hvilken der aldeles ikke gives nogen sand Hvile i Livet, og at de her maae modtage hiin hellige, højere Fred, som Verden hverken kan give eller fratage dem. Og see, Alting er ogsaa i det katholske Gudshuus aldeles skiftet til at glæde og at opløfte Mennesket! Selv det Ydre af en katholsk Kirkebygning er indbydende og tiltalende, isærdeleshed, naar den er bygget i gammelgothisk Stil. Disse ranke, høit opadstræbende Søiler, disse malede Binduer, dette mystiske Halmørke, denne indholdsrige Symbolik, denne harmoniske Mangfoldighed, denne beundringsværdige Eenhed, disse betydningsfulde Billeder og Statuer i deres rene gothiske Farve-

blandinger, denne sindrige, storartede Kunst og hellige Simpelt-
hed, dette evige Lys, som fra det Fjerne allerede fra Høialteret
skinner den Indtrædende imøde, — og da endelig fremfor Alt
— Jesu Christi, Gudmenneskets, den kjærligste Mennefs-
vens og bedste Trøsters, virkelige og personlige Nær-
værelse i Tabernaklet, hvorfra Han venligen kalder Alle, som
ere modige og besværede, til Sig — o, hvor gjør ikke alt Dette
Besøget og Opholdet i Gudshuset saa yndigt og elskeligt for
enhver troende Katholik, o hvor udgydes ikke her saa ganske
uwilkaarligen en hellig Stilhed og Ro i Mennefs Sjal, hvor
føler han ikke her Guddommens Nærhed, Dens blide og hel-
lige Aande! Om Søndagen kalder Kirken sine Børn bort fra
Arbeidets Stov og Moie, bort fra Livets Sorger og Bekym-
ringer, fra den qvalme Arbeidsstue, fra det snevre Kammer og
Bærktid til Herrens smykkede og prydede Huus. Ja, vor h.
Kirke har været opfindsom, for paa alle Måader at glæde og
opmuntre Mennefs Hjerter. Den rige Festsyklus og Høiti-
dernes Mangfoldighed giver Kirken næsten hver Søndag en ny
Skikkelse i den Troendes Dage; de præstelige Klæders og Alte-
rets Farve og Brydelse, Lyfenes Antal, Sangen, Bønner-
nes Formular og Gudstjenestens ydre Form, Alt retter sig
efter den kirkelige Aars- og Festtid. Her er der intet Dødt
og Stødt, overalt viser sig et freidigt og virksomt Liv. —
Og ved alle sine Hemmeligheders uendelige Dybde, ved al
den Rigdom af Betydning, som selv den mindste Skik og Cere-
monie i Katholicismen besidder, blive Katholicismen og alle
dens Festligheder, Høitideligheder og Andagter dog altid po-
pulaire, folkelige, — de gribe, opløste, opvarme, oplive,
opmuntre og trøste Alle uden Forfjæl, Høie og Lave, Ræde
og Uæde, Rige og Fattige, Alle uden Undtagelse, naar
ikke enhver Gnist af eller Sands for et høiere Liv er al-
deles forsvunden. Ja, ægte Popularitet, Folkelighed
— det er den eiendommelige Character for den katholske
Gudstjeneste. Universal, i al Virkelighed og Sandhed ka-
tholsk, d. v. s. almindelig, er vor hellige Moder, vor h. ka-
tholske Kirke, og denne sin Character som Universal-Kirke
har den navnlig ogjaa paa det Herligste stadfæstet og sandet

ved Søndagens Høitideligholdelse og ved hele sin Gudstjenestes Orden og Indretning. —

Midtpunktet for den protestantiske Gudstjeneste er, som vi ovenfor have antydet, Prædikenen. Vi have ogsaa viist, at Prædikenen alene er et meget svagt Middel til hele Aaret igjennem og hver Søndag at opløste Mennesket fra Livets materielle og jordiske Bestræbelser til en høiere No og Gvile, samt at denne Omstændighed netop maatte være en af de virksomste Aarsager til saa mange og store mislige Tilstande i Protestantismens religiøse Liv. — I Katholicismen forholder Sagen sig ganske anderledes. Ikke Prædikenen, men det hellige Messioffer er for en Katholik Hovedsagen om Søndagen; og netop her viser sig atter en ganske væsentlig Forskjel imellem Katholicismen og Protestantismen. Den katolske Kirke har en strengt forpligtende Forskrift for enhver Katholik med Hensyn til Søndagens Helligholdelse, og den lyder: „Du skal hver Søn- og Høitidsdag høre den h. Messe med Andagt!“ Hvad mon der kan have bevæget Kirken til at give denne strengt bindende Forskrift?

Det h. Messioffer er ifølge den katolske Kirkes Lære den ublodige Fornyelse af hiin store blodige Offeract paa Golgatha, ved hvilken Jesus Christus — høiløvet i al Ewigheid! — har lagt Grundstenen til vor og hele Verdens Frelse, ved hvilken Menneskehedenes Frelse er bleven erhvervet i Guds sønns eget Blod. Denne Jesu Christi blodige Forløsningsdød paa Golgatha er Midtpunktet for hele Christendommen; her maae vi søge dens Støtte og Kjærne. I det h. Messioffer vedbliver Christus at ofre Sig virkelig og sandelig og væsentlig til Sin himmelske Fader for Menneskehedenes Synder; Han er virkelig og sandelig nærværende paa de katolske Altre, i enhver h. Messe gjentager og fornyer Han, paa en ublodig og hemmelighedsfuld, men dog sand og virkelig Maade, denne Sin store Offer- eller Hengivelsesact, som Han paa blodig Maade fuldbyrdede i Sin Død paa Korset, og Han fejrer saaledes evindeligen Menneskehedenes Forjønning; her er Han den evindelige Offerpræst efter Melchisedech's Orden, hvorom Kong David har spaaet. Derfor vil og befaler den katolske Kirke, at dens Medlemmer idetmindste een Gang om Ugen skulle be-

træde dette hemmelighedsfulde Golgatha, opstille sig her omkring det hellige Offeralter, samle sig omkring det h. Kors og her hvile i Jesu Christi hellige Bunder, fra Livets Lidelser og Møisommeligheder. Her træder Christus den arbejdende og lidende Mennekehed imøde i Sin virkelige og personlige Nær-værelse paa Alteret; Han, den store guddommelige Arbejder, Som har arbejdet, lidt og stridt indtil Døden paa Korset, Han tilvinker fra Altret alle dem, der sukke under Livets og Lidelsens Nag: Venite ad Me omnes! „Kommer hid til Mig alle I, som ere mødige og besværede, Jeg vil give Eder Hvile!“ — Og naar Præsten da i sine Hænder opløfter og fremviser den nærværende Frelser i den høih. Hostie, da taler Han Trostens og Bederqvægelsens Ord til Enhver, som overhovedet haver Øren til at høre med. Til Arbejderen siger Han: See, hvor meget Jeg haver arbejdet! — Til den Fattige: see, hvor fattig Jeg var! — Til den Lidende: — hvor meget har Jeg lidt! — Vær trodig! efter Lidelsen følger den evige Glæde og efter Arbejdet den evige Hvile, — og I skulle see Mig! — Ja, i Sandhed, det er en veltalende og kraftig Prædiken. — da er det neppe mere nødvendigt, at den katholske Kirke endnu udtryffeligen tilføjer den Forskrift, hver Sondag ogsaa at høre Prædikenen.

Da see vi fremdeles hen til de enkelte Dele af den hellige Messe, saa finde vi i denne h. Offerhandling Indbegrebet af hele vor hellige katholske Troeslære; vi finde en Syndsbejdelse — Confitoor, — Opvækkelse af Anger over de begangne Synder og Bøn om Forbarmelse og Tilgivelse — Kyrie eleison — Lovprisning over Guds Herlighed i Gloria-Sangen, Bøn om den formedelst Dagens særegne Hemmelighed forjættede eller forhvervede særegne Naadegave i den saakaldte Collect, Christi Evangelium, Troens Bekjendelse og høitidelige Lofte i Credo'en, den Troendes frivillige Hengivelse og Opoffring af sig og alt sit Eget i Offertorium, den tregange hellige Guds Tilbedelse i Sanctus, Forbønnen for de levende Bønner, og siden ogsaa for de Afdøde — Memento —, de Troendes Forening og Samfund med Kirken i Himmelen, med Herrens jomfruelige Moder, med de h. Apostle og Martyrer — Communicantes —; og nu, i Forvandlingens ophøiede Dieblif, den levende og

virkelige Grindring om Jesu Christi verdensforløsende Lidelse og Offerdød paa Korset, — og her flyde alle Tølelser og Tanker sammen i een Tilbedelsesact for Gudmennesket, Som det troende Die nu skuer virkelig og personlig nærværende under de sakramentale Skiftelsers Slør. — Alt hvad den Troende overhovedet kan begjære og ønske, er indbefattet i de syv Bønner af Herrens Bøn, i Fader vor — Pater noster; endelig Nudelsen af Jesu Christi allerhelligste Legeme og Blod enten i Virkeligheden ved den sakramentale Communion eller i Aanden ved Opvækkelse af en levende Tro, glødende Kjærlighed og inderlig Længsel, — og derpaa Taksigelse og Slutning med Kirkens høitidelige Velsignelse. Disse enkelte Dele af den hellige Messe er saa at sige Trinene paa den gyldne Stige, ved hvilken den fromme Katholik om Søndagen skal opløfte sig til Gud, for i Ham at finde sin Hvile. Her, i den h. Messe, finde vi alt det, hvorved Menneskets Forhold til Gud ordnes og jevnes, forenet i Et; i det høih. Messioffer have vi derfor den herligste Blomst, den skønneste Frugt af vor h. katolske Tro, Indbegrebet og Dvintessentsen af vor h. Religion; her høre vi den mest levende, den mest veltalende og indtrængende Prædiken, der nogenstunde blev holdt paa Jorden! Hvor uendelig stor er saaledes ikke Forskjellen mellem at høre et Læreforedrag i Prædikenen, og at høre den h. Messe med virkelig og andægtig Deeltagelse i denne ophøiede Offerhandling! Ved Prædikenen bliver Mennesket altid kun modtagende og lidende, han vil nemlig modtage i sig og lade indvirke paa sig en Andens Ord og Tølelser; derimod ved det h. Offer skal hans Aand vænne sig til og øve sig i selvegen Virksomhed og Kraftanstrengelse. Ved Prædikenen ere Tankerne forst og umiddelbart henvendte paa et Menneske, ved det h. Offer derimod umiddelbart paa Gud og Frelseren. Prædikenen nærer ofte Tilhørerens Forfængelighed eller befastiger kun hans Forstand, idet han i en critiserende Stemning affter snart en rosende, snart en dadlende Dom over Prædikanten; det h. Offer derimod vækker kun Ydmyghed og Sønderknuselse. Ved Prædikenen pleier man at sidde, ved det h. Offer at knæle! Prædikenen kan jo vistnok virke meget gavnligt og fordeelagtigt; men for at den kan gjøre det, maa Menneskets Aand og Hjerte iforveien

allerede være blodgjort og oppvarmet; derfor vil vor h. Kirke heller ingenlunde forjmaa eller ringeagte Prædikenen, tværtimod, den sætter og har altid sat stor Priis paa samme, men formedelst sin fra Oven nedstammende Viisdom lader den Prædikenen følge umiddelbart efter det h. Offer eller hensætter den lige ind i Offerhandlingens Midte, paa det at det guddommelige Ords Sød saaledes maa falde i en opryddet og modtagelig Jordbund.

Det h. Offer bliver nu om Søndagen feiret til forskjellige Tider paa Formiddagen, saa at Alle kunne faae Leilighed til at bivaane dens Heitideligholdelse. — Men foruden dette bliver der ogsaa om Eftermiddagen holdt Læreforedrag, Catechisationer og endnu andre folkelige Andagtsøvelser i Kirken, saa at vistnok Enhver kan fuldkomment tilfredsstille al sin religiøse Trang og Lær paa den mest tilsvarende og mest tiltalende Maade.

Men desuden tillader den katholske Kirke sine Børn, efter Opfyldelsen af de religiøse og kirkelige Pligter, ogsaa enhver sammelig og usfyldig Fornøielse og Bederqvælgelse; Kirken vil, at Enhver maa glæde sig, kun skal Glæden være en Glæde i Herren! Den beklager derfor enhver Raahed, Kaadhed og Overgivenhed, ethvert Udbrud af en udsvævende og utilladelig Glæde. Den ønsker, at Familiefaderen maa glæde sig i Forening med alle Sine; de Unge saavel som de Gamle, de Fattige saavel som de Rige skulle være glade i Herren, for at de saaledes kunne styrke deres Kræfter, optive og opmuntre Aanden, bevare Livslyst og Livsglæde og da med nyt, frisk Mod atter begynde Ugens Arbeider og Syssler.

Denne Sondag, saaledes som den katholske Kirke lærer og fordrer den, ønske vi at see gjenindført og gjenoprettet overalt i sin fulde Kraft og Blomst, den ønske vi atter at kunne tilvende i sin hele velsignelsesrige Tyske, navnlig den arbejdende Klasse, som saa snart hele Ugen igjennem maa bære Dagens Byrde og Hæde. — Derfor fremsatte vi da endnu engang vore Ønsker og vort Forslag: Enhver Herrs siige til sin Arbeider:

„Sey Dage skal Du arbeide, men paa den syvende Dag skal Du hvile!“

Jungen Arbejder lade sig ved sin Herres flette Gremmel eller af Bindsfyge forlede til at arbejde om Søndagen. — Jungen Herre nødsage sin Arbejder til Arbejde. — Man bebyrde hverken om Løverdags Aften eller om Søndagen Tjenestetvendet med altfor svære eller nødvendige Arbejder. — Om Søndagen maae alle Samfundets Stænder hvile og lade de jordiske Sorger og Tanker og Befymringer og Speculationer fare, — det gjælder Embedsmanden saavel som Forretningsmanden, Kjøbmanden saavel som Verelereren. — Man maae ei heller trætte den Militaire om Søndagen med nødvendige Arbejder, og unde ham Tid til at opfyldte sine religiøse Pligter. — Ogsaa den Lærde lade sine Studeringer og sine videnskabelige Forskninger hvile om Søndagen, og ihukomme, at der gives En Viisdom, som langt overgaaer al menneskelig Viisdom. — Man være overhovedet betænkt paa at give Børnet og Ungdommen allerede fra den allertidligste Alder af en passende Veiledning til en samvittighedsfuld Helligholdelse af Søndagen, og drage nøie og alvorlig Omsorg for den paa alle baade høiere og lavere Dannelsesanstalter. — Alle dybere Tænkende indsee og erkjende meget vel, at alle Forholde i Samfundet stedse og overalt maae bygges paa et religiøst Grundlag, for overhovedet at kunne give gode Forhaabninger Rum for Fremtiden; og vi ansee nu netop i denne Henseende ogsaa Søndagens Helligholdelse for et aldeles væsentligt Moment og Middel til at vække, bevare og pleie Tro, Religiositet og sand Dyd og Tugtighed, ikke blot i den egentlige Kjerne af Folket, men ogsaa iblandt de høiere og høieste Stænder af Samfundet. Maatte derfor alle Geistlige, Forældre, Lærere, Opdragere, Foresatte, Herskaber, enhver i sin Kreds, enhver i sin Stilling og efter bedste Evne, medvirke og bidrage til at Søndagen atter bliver i al Sandhed en hellig Hviledag og at den Allerhøiestes Bud saaledes faaer sin Opfyldelse i hele sin fulde Mand, det Bud, som han allerede for Aartusinder siden haver givet:

„Sext Dage skal Du arbejde, men paa den syvende Dag skal Du hvile!“ —

Kirkelige Efterretninger.

England. „Overgange til Katholicismen.“ Under denne Titel bringer den i Berlin udkommende „protestantische Kirchenzeitung“ i Nr. 34 f. A. følgende mærkværdige Beretning om Overtrædelserne til vor h. Kirke, som især i den nyere Tid have tiltaget saa meget i England: „Det engelske katolske Blad Tablet har forleden offentliggjort en Liste paa omtrent 400 Personer, som ere traadte over til Katholicismen, og det er forstørstedelen Beers*), Sønner af Beers, Baroner, Riddere og andre Personligheder af høiere Rang. Men hvad der er det Børste, Christian Times, et protestantisk Kirkeblad, gjør med Rette den Bemærkning, at den allerførste Deel af de engelske Convertiter endog bestaaer af Medlemmer af de to protestantiske Universiteter i Oxford og Cambridge med deres Koner og Slægtninger. De høie og lærde Skoler, som fremfor alle burde være Protestantismens Beskyttere og Udbredere, blive saaledes Arnestedet for den katolske Vand, og det skeer formentlig den theologiske Retning, de have fulgt.“ —

Amerika. Beretninger fra Rio-Janeiro af 12te Octb. bringer Skildringer af den frygtelige Ddelæggelse, som Choleraen der har anrettet; bemeldte Dag talte man 2000 Døde, imidlertid syntes Sygdommens Hestighed paa den Dag at have naaet sit Hødepunkt. Isærdeleshed var det den ubemidlede Klasse af Befolkningen og Slaverne, som bleve haardest mest medtagne; men en adelig Kappelyst, som udgik fra Samfundets høieste Classer, søgte paa alle Maader at afhjælpe Glendigheden. Keiserinden havde selv overtaget Bestyrelsen af en Dameforening, som talte over 300 Medlemmer og som opføjte de Huusarme, for at bringe dem Trost og Lindring. Djsaa Keiseren tilbødte de Syge sin hele Omhu. Den 27de Sept. har han i Forening med Magistratens Præsident, Marquien af Parana, og med sin Minister Pedreira, personligen besøgt alle Hospitaler og Sygehuse i Hovedstaden, og opholdt sig trostende og hjælpende ved enhver enkelt Sygeseng.

---

*) d. e. Medlemmer af Overhuset i det engelske Parlament, og derfor Landets lærdeste og ansetteste Mænd.

Dette Keiserens Besøg i Hospitalerne varede fra Kl. 9 om Form. indtil Kl. 5 om Efterm.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 27de Januar. — Søndag Seragesjima. — Dagens Epistel: 2. Cor. 11, 19--12, 9. — Evangel.: Luc. 8, 4--15 — Gudstjeneste Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Hvi-messe med Brødbiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Catechisation paa Dansk.

Hver Sognedag om Form. Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{4}$ fejres en stille b. Messje; om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste b. Messje Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

Til Medlemmerne af Ausgariusforeningen!

Søndagen den 3die Februar fejrer Foreningen sin Titularfest; samme Dags Efterm. Kl. 4 $\frac{1}{2}$ afholdes Foreningens ordentlige Generalforsamling i Skolelokalet. Afgang tilstedes kun dem, som ere forsynede med Adgangskort.

Til Hr. St. i K.! Vi skulle med Fornøielse meddele Deres Artikel i næste Nr. Red.

„Skandinaviske Kirke Tidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaukensteiner**, St. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Post-contoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinaviske Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Præver Alt og beholder det Gode!

1. Theſa'. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 5.

Søndagen den 3die Februar.

1856.

Paa St. Ansgars Dag.

---

1. **D** Sanct Ansgar, som ved Guds Naades Kraft er vorden
Det første Bidne om vor Frelser her i Norden!
Dig mindes vi med Lov og Tak og ydmyg Brist,
Du Helgen, seiersfront i Himlens Paradiis!

2. Da Hedenskabet's Nat paa Danmarks Sletter hvilede,
Du from, begejstringssfuld fra Klosters Gælle ilte,
At plante Christi Kors midt i Banfundighed,
Dg lyse over Dan vor Herre Jesu Fred.

2. Dg ved Dit fromme Liv, ved Kraften fra det Høie,
Dg ved Dit djærve Ord Du kunde Norden boie:
Som naar et kraftigt Lys i Mørket skinner brat,
Saa Kirken reiste sig i Hedenskabet's Nat.

4. Skjøndt Løgn og Bantro stred mod Dig og Jesu Kirke,
Dog usfortroden Du blev ved for den at virke,
Bed Kamp og Savn og Nød og Fare Du blev stærk,
Dg trods Forfølgelsen fremblomstred Jesu Bærk!

5. Din Daad, Apostel! skal et Mønster for os være,
I Bantroes Mørke at forkynde Jesu Lære,
At kæmpe for hans Kors, trods Kamp og Nød og Savn,
At skaffe Kirken Seir i Jesu Christi Navn.

6. Dit Liv, o Helgen! skal et Mønster for os være
At vandre troe som Du alt efter Herrens Lære,
At øve Kjærlighed, som Frelseren os bød,
At hjælpe Fattige og lindre deres Nød.

7. O Sanct Ansgar, som ved Guds Raades Kraft er worden
Det første Bidne om vor Frelser her i Norden!
D bed for Kirken, som Du byggede i Nord!
D bed for os, som troe Dit og vor Kirkes Ord!*)

---

*) S. Indbydelsen til Subscription paa den nye katolske Psalmebog,
paa næstsidste Side af dette Nummer.

En Protestants Dom om Bibelen*).

En Grundsaetning er det utvivlsomt hos Protestanterne, naar de opstille, at den Hellige Skrift er fuldkommen og indeholder alle de Ting, som ere fornødne til Saalighed, og derfor bør Intet lægges til den, eller tages fra den; — ved denne Saetning ville de især have Traditionen adsluttet. Først og fremmest inden man udleder Noget af Bibelen og inden man opstiller den som den eneste Kilde til Sandhed, maa man være forsikket om:

1) at Bibelen, som vi nu besidde, er den rette, uforfalskede, af Apostlene (?) forfattede;

2) at den Overaættelse, vi besidde, er den rette og rigtige;

3) at Bibelen ogsaa i Virkeligheden er den eneste Kilde til al Sandhed o: at den er forfattet af Apostlene til at være den eneste Norm og Rettesnor for Kirken; og

4) om Bibelens Mening i alle Tilfælde med tilforladelig Visshed klart og tydeligt lader sig udlede af dens Ord o: om den rette Fortolkning er mulig for hvert enkelt Menneske.

Disse Punkter ville vi undersøge; men førend vi stride hertil, maa det afgjøres, paa hvad Maade Undersøgelsen skal ske; jeg tænker herved paa, at der her ikke skal anvendes Bibelens egne Ord, men at Undersøgelsen skal ske ved Hjælp af den sunde Menneskeforstand. Jeg mener ikke hermed, at denne skulde være den øverste Dommer, der bør afgjøre alle Spørgsmaal, og hvortil de alle i sidste Instants burde henføres, men det er kun til Afgjørelsen af de opstillede 4 Spørgsmaal, at vi ville anvende den sunde Menneskeforstand.

Hvad nu det første Spørgsmaal angaaer, nemlig om Bibelen, som vi nu besidde, er den rette uforfalskede, af

---

*) Efterfølgende Artikel blev os tilsendt af en navngiven, men os ellers aldeles ubekendt Protestant, med Anmodning om at optage den i Skandinav. Kirketid. Vi meddele den ordret efter Manuskriptet. De tilføiede Anmærkninger derimod ere skrevne af os.

Apostlene forfattede, da maae vi altsaa først skjelne mellem dens Integritet og dens Authentie.

Bibelen's Integritet 2: at den er uforsalfket, bevises af, at Varianterne kun angaae ligegyldige Udtryk og Bendinger *). Hertil knytte vi følgende Bemærkninger. Om end alle nu=eksisterende Bibler saa temmelig stemme overeens, saa er det dog vist, at f. Ex. Marcion brugte en Bibel, der afveg betydeligt fra den, vi nu ansee for den rette; denne Marcions Bibel er for længe siden erklæret for falsk og løgnagtig, men hvoraf veed man nu, at Marcions Bibel var den falske, og vor den rigtige? Grunden hertil skal nedenfor blive viist, nu derimod maae vi nøies med at sige: vi ere ikke istand til, ved Forstandens Hjælp, at erklære Marcions Bibel for ubetinget falsk, og den derimod, som vi besidde, for ubetinget rigtig; det er høist rimeligt, at vor Bibel er den rette og Marcions den falske, men dette er kun Sandsynlighed, ikke Visshed! — Hvad angaaer, at Varianterne kun angaae ligegyldige Steder, vil jeg kun bemærke, at hvad der i Almindelighed ansees for ligegyldigt, bliver det vistnok ikke, naar der er Tale om en Bog som Bibelen.

Bibelen's Authentie 3: at den er skreven af de Forfattere, som den tillægges, bevises ved: 1) at Christendommens Modstandere ikke have draget dette i Tvivl; 2) at Kirkesædrene, naar de omtale de enkelte Dele af Bibelen, i Almindelighed henføre disse til de Forfattere, som vi antage; og 3) at sproget er det samme i de forskjellige enkelte Dele, der tillægges een Forfatter; ligeledes er Fremstillingsmaaden den samme osv. — Det første Beviis maa jeg forsaavidt lade gjælde, som mine Kundskaber her ikke ere istand til at give mig noget Exempel paa det Modsatte; dog troer jeg, at dette Beviis staaer i nøieste Forbindelse med det andet, da det i begge Tilfælde er Skribenters Bidnesbyrd, der paaberaabes. Ved det andet Beviis af Kirkesædrene maa man vel lægge Mærke til, at man kun kan sige: „i Almindelig-

---

*) I dette Punkt kunne vi ikke erklære os enige med den ærede Indsender; thi der gives Varianter (2: afvigende Læsemaader) for mange Skriftsteder, som have en uendelig Vægt og Betydning for Dogmatiken og Metalen.

hed", hvorved menes: nogle Kirkefædre citere de samme Forfattere som vi: andre citere derimod andre end vi. Origenes deelte jo Bøgerne i *ὁμολογούμενα* og *ἀπιλεγόμενα*; allerede dengang var der Uenighed*). Hvad f. Ex. Jacobs Brev angaaer, da var Luther en Tid af den Mening, at det var ikke noget apostolisk Skrift, men Andre ere af den modsatte Mening. Med Hensyn til det tredie Beviis vil jeg blot anføre, at Nogle mene, at Brevet til Hebræerne er af Paulus, andre mene derimod, at dette ikke er Tilfælde, og begge kunne de anføre Grunde**). Resultatet er altsaa: vi ere ikke istand til, ved Forstandens Hjælp at afgjøre, om den Bibel, vi nu besidde, er den rette, uforfalskede.

Det andet Spørgsmaal: om vi besidde den rette og rigtige Oversættelse af Bibelen, staaer, som man vil see, i nøie Forbindelse med det første Spørgsmaal, saa at Svaret maa blive det samme som paa dette. Er det endog afgjort, at vi besidde Bibelen uforfalsket***), følger deraf dog ikke, at vi tillige besidde den rette Oversættelse; thi Luther f. Ex. var jo ikke inspireret, og det er dog altid muligt, at han kan have begaaet en Feil i sin Oversættelse. Svaret bliver altsaa: man kan ikke afgjøre det ved Forstandens Hjælp****).

Det tredie Spørgsmaal: om Bibelen ogsaa virkelig er bestemt til at være den eneste Vej til Sandhed, der er givet, — om den er forfattet som saadan, eller kun som en Anvisning, der har en uendelig stor Betydning, fordi den er forfattet af Apostlene, men som dog ikke udelukker, at der ogsaa

*) Den ærede Indsender tager her feil af Origenes og Historikeren Eusebius; thi det er den sidste, som i sin Kirkehistorie 3. B. 26. Cap. først har andendt disse Benævnelser, for at betegne Forskjellen mellem de h. Bøger, som vi nu betegne med Ordene: „protocanonisk“ og „deuterocanonisk“. Origenes antager rigtignok en forskjellig Grad af Inspiration hos de hellige Forfattere, men han tillægger dog, især i sin Bog mod Julius Africanus og ved sin berømte Herapla, ogsaa de deuterocanoniske Bøger virkelig guddommelig Anseelse og Inspiration.

***) Ja, meget vægtige Grunde; thi Sproget er i Hebræerbrevet aldeles forskjelligt fra Sproget i de øvrige pauliniske Breve.

****) Det skal vel hebde: at der overhovedet gives nogen uforfalsket Bibel.

*****) Jfr. Skand. Kirket. 1854 Side 175, og 1855 Side 609 flg.

faa kan gives vigtige Christelige Sandheder, som ikke findes i Bibelen? Her vil jeg exempelviis opstille to modsatte Kirker mod hinanden, Protestanter og Katholiker, skjøndt Exemplet lider af den Mangel, at Protestanterne ogsaa anerkjende Sandheder, som ikke findes i Bibelen*) f. Ex Barnedaaben; men det er dog, som om Protestanterne repræsenterede den første, Katholikerne den sidste Mening. Disse to Kirker ere altsaa uenige i dette Stykke; og Svaret maa blive: Man kan ikke ved sin Forstand afgjøre dette.

Det fjerde og sidste Spørgsmaal er: om Bibelens Mening i alle Tilfælde med tilforladelig Visshed klart og tydeligt lader sig udlede af dens Ord? Her seer jeg ligeledes nogle som sige: Jo; Andre som sige: Nei.—Nu skulde man troe, at Svaret herpaa maatte blive ligesom de foregaaende; men dette er ikke saa. Thi, naar jeg nu seer hen til dem som sige: Bibelens Mening og rette Fortolkning er mulig for det enkelte Menneske, da mærker jeg strax, at dette maa være urigtigt; thi disse ere indbyrdes uenige og erklære hverandre at fortolke falst. Saaledes, omendskjøndt de paa staae, at man kan fortolke den rigtigt, vise de dog selv, at denne Paastand er urigtig; thi de afvige indbyrdes fra hverandre, og altsaa indseer jeg ved min Forstand, at det enkelte Menneske ikke kan fortolke Bibelen rigtigt; thi dersom dette lod sig gjøre, maatte de jo alle være enige, efter som Bibelens Mening kun kan være een. Dette 4de Spørgsmaal er altsaa det eneste, der bestemt lader sig besvare, og Svaret lyder: Nei, det er ikke muligt for det enkelte Menneske, med uomtvistelig Rigtighed at fortolke Bibelen; saaledes tilføjer Forstanden.

Vi ville endnu et Dieblik følge Forstandens Tilfagn og bemærke derfor: I det Foregaaende er det viist, at der ikke kan

---

*) men aldeles i Modsetning til deres Religions første Grundsætninger; thi Protestantskimen blev grundet paa Protesten imod alt det, som ikke findes i Bibelen og som den derfor forkastede som Menneskelære. Vi høre derfor heller aldrig kunnet begribe, hvorledes consequente Protestanter kunne antage Barnedaaben som guldig eller tillabelig; thi i Skriften staaer der ikke et eneste Ord om at et umyndigt Barn skal eller kan døbes.

gives noget bestemt Svar paa de 3 første Spørgsmaal, og vi ville derfor nærmere forfølge Conseqventerne af det 4de Spørgsmaals Besvarelse. — Da vi altsaa ikke kunne antage, at det enkelte Menneske er istand til selv at fortolke Bibelen, uden at han løber Fare for at komme paa Vildspor, saa maa man dog nødvendig paastaae, at der desuagtet maa være en Fortolker, som er den rette, da Bibelen ellers vilde være uden Nytte, ja tværtimod meget skadelig. Nu seer man dernæst klarlig med sin Forstand, at saafremt Bibelen er givet os af og om Gud, maa der tillige være givet en Institution, der er istand til at fortolke Bibelen paa den rette Maade, der maa nødvendig være en Authoritet, som alene er competent til at afgjøre, hvad der er Bibelens Mening, hvad ikke. Voltaire selv siger: „Det er vist, at dersom der ikke fandtes i den christelige Verden en Authoritet, som fastsatte Skriftens Mening og Religionens Dogmer, vilde der være ligesaa mange Sectar som Mennesker, der forstaae at læse*); thi den guddommelige Lovgiver har ikke selv skrevet Noget, Hans Disciple have sagt meget Lidet, og de have sagt det paa en Maade, som undertiden er meget vanskelig at forstaae; næsten hvert Ord kan give Anledning til Uenighed.“ — Dette Resultat komme vi derfor ganske fornuftmæssigt til, nemlig: at der maa være en overste Authoritet; og jeg troer derfor, at det ikke er overeensstemmende med den sunde Menneskeforstand, naar Pro-

---

*) Derfor see vi ogsaa, at der iblandt Protestanterne, som have afskift denne Authoritet, gives i Religionsanliggender saa mange Sind, som Hoveber. Sectareri, Adspлтtelse, Uenighed, Oploening er Protestantismens bybeste og inderste Væsen og nødvendige Frugter. Derimod den tilfældige Enighed, som undertiden endnu findes iblandt Protestanter, er altid en Frugt af deres Afsigtelse fra Protestantismens første Princip, som er den frie Forskning og den frie Bibelfortolkning. Thi en Enighed kan ved dette Princip kun tilveiebringes, idet den ene underkaster sin Dom og sin Fortolkning en Andens, f. Ex. Lærgmanden underkaster sig den Geistliges Dom og Fortolkning; men hve indseer ikke, at han netop heri handler imod Protestantismens Princip, handler ineqsequent og uprotestantisk? Afølge Protestantismens Fundamentallære maa Ingen underkaste sin Dom en Andens Dom, men i alle religiøse Ting maa Enhver kun følge sin egen Dom og Fortolkning.

testanterne med Bibelen i Haanden, af den bevise deres Læres Rigtighed; jeg kan ikke see Andet, end at man maa give Augustinus Ret og med ham sige: ego vero evangelio non crederem, nisi ne catholicae ecclesiae commoveret auctoritas *).

Det østerrigste Concordat.

Efterat vi allerede i Nr. 46 f. A. have meddeelt et Udtog af det østerrigste Concordat, kunne vi dog ikke undlade, ogsaa at gjøre vore ærede Læsere bekendt med et Udtog af den Allocution (Tiltale), hvormed den h. Fader har kundgjort Cardinalscollegiet Afslutningen af bemeldte Concordat, da denne Allocution paa en særdeles værdig Maade berører flere Puncter, som ere af stor Betydning for enhver katholsk Christen.

Allocution,

som blev holdt af Hans Hellighed, Pave Pius IX. i det hemmelige Consistorium den 3die November f. A.

Ærværdige Brødre!

Hvad Vi, formedelst Vor apostoliske Omsorg for hele Herrens Hjord og formedelst Vor faderlige Kjærlighed til alle troende, det k. k. østerrigste Huus undergivne Folkeslag, allerede fra Begyndelsen af Vor pavelige Embedsførelse med al Nidkjærhed have stræbt og i høieste Grad længtes efter, nemlig: at kunne drage tilbørlig Omsorg for vor helligste Religions Anliggender i det vidt udstrakte Keiserrike — dette er nu bleven Os foruødt ved Guds særdeles Naade, og ved den særegne Fromhed, ved hvilken Vor i Christo elskeligste Søn, Franz Josef, den apostoliske Keiser og Konge af Østerrige, udmærker sig, — og Vor Glæde derover er overvættets stor.

---

*) d. v. s. „Men jeg vilde ikke troe paa Evangeliet, dersom den katholske Kirkes Auctoritet ikke bevægede mig dertil!“

Thi denne, af største Kjærlighed til Religionen besjælede Fyrste kom, saasnart han havde tiltraadt Regjeringen, Bore og Bore Forgængeres retfærdige Ønsker paa det Beredvilligste imøde, og han erkjendte tydeligt, at Folkenes sande Lykke, Belfærd og Aalderes er afhængig af vor guddommelige Religion og dens heldbringende Lære; og derfor meente han ogsaa, at Intet burde være ham mere magtpaaliggende, end i sine vidtudstrakte Lande at stadfæste og at sikke den katholske Kirkes Frihed — til hans Navns højeste Roes og til alle Godes undsigelige Glæde. Idet han med al Ridkjærhed og med et i Sandhed barnligt-fromt Sindelag mere og mere efterkom Bore Bestræbelser, tilstillede han Os siden den indstændige Anmodning om, at Vi maatte slutte en Overeenskomst med ham, ved hvilken Vi vilde være istand til, i hans Rige at ordne de kirkelige Anliggender, og saaledes i Medfør af Vor apostoliske Autoritet, lettere at kunne drage Omsorg for hine Nationers aandelige Vel. I selv, ærværdige Brødre! kunne vistnok begribe, med hvilken hjertelig Glæde Vi have optaget denne, Hans ketsferlige og apostoliske Majestæts meget roesværdige Begjæring, da den aldeles svarede til Bore og Bore Forgængeres Ønsker og Bestræbelser, og saaledes tydeligen viduede om, hvilken Kjærlighed til Religionen denne ypperlige Fyrste glimrende lægger for Dagen. Uden Opsættelse have Vi derfor henvendt al Vor Omsorg og al Vor Tanke paa at tilveiebringe et saa heldbringende Værk, og med Guds bedste Bistand have Vi med den bemeldte, i Christo Os elskeligste Son sluttet denne saa længe forønskede Overeenskomst."

Paven omtaler derefter de paa begge Sider indsatte Besuldmægtigede og vedbliver:

„Vi have befalet, at denne Overeenskomst, som allerede af Os, og af Keiseren og Kongen er bleven stadfæstet, skal blive overrakt ogsaa Eder — tilligemed Vor apostoliske Skrivelse, ved hvilken Vi have rigtigt og høitideligen bekræftet den. Men nuomstunder kunne Vi ei undlade friligen og offentlig i denne Eders høiædle Forsamling at gjøre Eder deelagtige i den højeste Glæde, Vi have fundet ved denne overvættede lykkelige Begivenhed, da det blev Os forundt, at tilsendebringe hine Bestemmelser, som mest egne sig til, i hiint vidtudstrakte

Rige, ikke blot at opretholde Kirkens og den hellige Stols Værdighed, Anseelse, Ære og Rettigheder, men ogsaa til altid bedre at begrunde og at fremme hine Nationers aandelige Velfærd.

Thi fremfor Alt, ærværdige Brødre! er det blevet stadfæstet ved hiin Overenskomst, at den romersk-katholiske Religion skal altid vedligeholdes ukrænket i hele det østerrigske Keiserrike og i alle de Lande, som det bestaar af — og tillige besidde alle de Rettigheder og Prærogativer, hvilke det bør den efter Guds Anordning og efter de canoniske Statuter at være i Besiddelse af. Men da den romerske Pave, som Christi Stedsfortræder her paa Jorden, og som Apostelfyrstens Efterfølger, ifølge guddommelig Berettigelse baade besidder Guds- og Jurisdictionfortrinet over hele Kirken, saa vidt som den naaer: saa er dette katholiske Dogma i Overenskomsten udtalt med de bestemteste Ord, og derfor er ogsaa hiin falske, vrang og meget fordærvelige Mening bortfjernet, fra Grunden af ødelagt og fuldkommen tilintetgjort, hvilken aldeles modstrider det nysomtalte, af Gud anordnede Primat og dets Rettigheder, og hvilken altid er bleven forkastet og fordømt af denne apostoliske Stol, — den Mening nemlig, at der af den verdenslige Dyrighed maatte indhentes Tilladelse til Guldbyrdselsen af det, som har Hensyn til de aandelige Ting og de kirkelige Anliggender. Derfor er det blevet bestemt, at Forbindelsen imellem alle Bisperne, imellem Geistligheden og de Troende i den østerrigske Stat baade med hverandre og med denne apostoliske Stol, i aandelige Sager og i kirkelige Anliggender, skal være aldeles fri, og aldrig afhængig af nogenformelt Tilladelse af Landsherrren.“ —

Paven vedbliver nu, i trangt Korthed, men dog næsten ordlydende, at fremstille Concordatets enkelte Bestemmelser. Vi fremhæve kun, at han indleder Artiklerne, som handle om Børnernes Opdragelse, med den Sætning: „at det vilde være af den største Vigtighed for Kirken saavelsom for Staten, at Ungdommen fra Barnsbeen af optager i sig et fromt Sindelag og den sunde Lære!“ — Artiklen om Ordensvæsenet indledes med den Bemærkning: „at de religiøse Ordener, naar de blive rigtigt styrede, stedsse pleie at være til største Nytte og

til højeste Prydelse baade for det christelige og det borgerlige Samfund;" -- Statutterne endelig om Kirkegodserne indledes med den Erklæring: „at man ikke har undladt med al Nøiagtighed og Omhyggelighed at stadfæste og sikke Kirkens medfødte Ret til, at besidde alle Slags Godser."

Talen slutter saaledes:

„Det er, ærværdige Brødre! de væsentligste Bestemmelser i hiin Overenskomst, som Vi desaaarsag i Korthed her have omtalt for Eder, forat vi i Forening kunne frembære vor inderligste Tak til den Forbarmelsens Fader og al Trostens Gud, Som har givet Vor i Christo elskeligste Søn, den apostoliske Keiser og Konge, Franz Joseph, et viseligt og forstændigt Hjerte. Lader os beifalde den almægtige Herre, ved Hans helligste, for enhver Vlet af Arvesyndens befriede Moders og alle de salige Himmelbeoeres Fortjenester, hvis Fests vi nyligen have feiret ved een Glædesøitid — lader os i dybeste Ydmynghed beifalde Ham om, at Han vil bortfjerne alle Vildfarelser og Ulykkestilfælde fra Kirkens Grændser, og overalt naadigst forunde det Ham tjenende christelige Folk mere og mere Sin Naades Forøgelse!"

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 19de Novbr. fandt i Propagandacollegiet en theologisk Høitidelighed Sted, som leverer et Beviis paa, med hvor megen Grundighed og i hvilket Omfang Ungdommen i Rom studerer Theologie. En ung Elev af nævnte Collegium, ved Navn Jacob Keogh fra Pittsburg i Nordamerika, holdt sin offentlige Disputats, for at befordres til Doctorværdigheden i Theologien; han havde til den Ende fremskillet ikke færre, end 317, niger trehundrede og sytten, Theies eller Sætninger af alle forskjellige Grene af den h. Videnskab, af Dogmatiken, Moralen, Kirkehistorien, Kirkeretten, Gregesen etc.

etc., hvis Forsvar han paatog sig; de udgjorde i Trykken en heel Bog. Man var allerede forundret over disse Theasers store Omfang og over de vanskelige Gæmner, som de handlede om; men man forbaufedes endmere ved at høre de talrige og vægtige Angreb og Oppositioner, for hvilke den unge Stridsmand var udfat en heel Formiddag uafbrudt fra de lærdeste Ordens- og Verdensgeistliges Side i Rom, og som han alle tilbageviste med seierriig Lærdom og strengeste Videnskabelighed. Imidlertid var alt dette kun et Forspil til den egentlige Kamp, som han om Eftermiddagen skulde bestaae i den h. Faders og de mest udmærkede Gjæsters Paasyn i Collegiets glimrende oplyste Kirke. Den Omstændighed, at den h. Fader selv, mange Cardinaler, Erkebiskopper og Biskopper og Prælater af enhver Rang, mange Profesorer og berømte Lærde vare tilstede, havde vistnok let kunnet bringe en Yngling ud af Fåmning, men her bidrog den kun til at vise den unge Lærdes grundige og omfattende Kundskab og Videnskabelighed i det mest glimrende Lys. De første Theologer i Rom rettede deres Angreb med stor Færdighed mod den unge Helt, men han stod Æn Prove seierriig og høstede ved Slutningen baade den h. Faders og hele den ansætte Forsamlings lydelige Bisfald. — Er det vel sandt, at Rom er Mørkets, Dumhedens og Uvidenhedens Sæde? —

Rusland. Den Opstand, som fornylig er udbrudt i forskjellige Egne af Lille-Rusland eller Ukraine, har været af en meget alvorligere Natur, end man i Almindelighed troer. Man var nødt til at lade Tropper og Artillerie rykke ud. Oprøret gjaldt forresten ikke den russiske Regjering, eiheller Lehnsherrerne, men det gjaldt Poperne og de russiske Geistlige; disse blive nemlig af de Revolutionaire sigtede for Uegn, fordi de foregave og prædike, at Franskmændene ere komne for at tilintetgjøre den „orthodore“ Religion! Sandsynligviis vare nu nogle af disse Oprørsmand komne i nærmere Berørelse med Franskmændene af Krimarmeen, og da de her kun havde seet meget Godt, saa søgte de nu at overbevise deres Landsmænd om Usandheden af den russiske Geistlighedens Paastande. En betydelig Deel af disse Ulykkelige er nu bleven transporteret til Siberien, for der at bøde for deres altfor store Udenhøjertighed! — For kort siden døde den katholske Primas for Rusland og Erkebiskop af Mohilew, Msgr. Holowinski. I Kongeriget Polen er for Tiden kun en eneste katholsk Bispestol besat, nemlig i Lublin; dens Biskop, Msgr. Bienkowsky, er forøvrigt ogsaa allerede en Døding paa 70 Aar. Alle øvrige katholske Bispestæder i Polen, nemlig i Warichau, Kalisch, Ploß, Sandomir, Augustowo,

Polachien, Ghelm, ere ledige, og mange af dem allerede i flere Aar. Hvorfor? Fordi den russiske Intolerants forbyder deres Gjenbefættelse, i det Haab, at de polske Katholiker, saaledes berøvede deres Overhyrder, efterhaanden lettere kunne forføres til Frafsald fra deres h. katholske Tro! —

Schweiz. Som bekjendt har denne Republikks demokratiske Bestyrelse ogsaa gjort et Fremstridt paa den moderne Oplysnings Bane ved at ophæve de derseeds bestaaende Klostre og røve sammes Eiendomme og Godser. Men ligesom i det Emaa, saaledes viser det sig ogsaa her i det Store, at uretfærdigt Gods aldrig bringer Betsignelse. Ogsaa i Schweiz bliver den Fremgangsmaade, som de af Staten indsatte „Klosterforvaltere“ følge, en offentlig Scandale. For ikke længe siden løb en af disse Forvaltere sin Bei, efterat han af Klosterkassens i Zitringen havde tilvendt sig 28,000 Gylben; ved denne Leilighed har nu det demokratiske Blad „Wächter“ seet sig foranlediget til følgende ligesaa naive som sande Betsjendelse: „Det har gjort os bitterligt ondt i Sjælen, at maatte see, hvorledes Statens Yndlinge blive ansatte som Klosterforvaltere med fede Indkomster, hvorledes de da i Toppanderovogne føre til Byen til Dands og Epil etc. etc. Det er bekjendt, at man siden den Tid, Staten har overtaget Forvaltningen af Klostrene, indtil sammes fuldstændige Ophævelse, virkelig har holdt liberligt Huus. Man hører allerede nu de bedste og mest afgjorte Radicale, som i Krigen satte deres Liv paa Epil for Fædrelandet, at sige, at det vilde have været langt fornuftigere, om man havde ladet Klostrene bestaae, end at deres Formue nu skal gaae alt Kjødets Gang.“ Vignende Stemmer hører man ogsaa i Canton Wallis, hvor Finantsernes Tilstand, trods Klosternes Ophævelse og Udplyndring, bliver med hver Dag daarligere; ja i Canton Aargau, som tidligere var en af de rigeste og mest blomstrende Egue i Schweiz, men som i Aaret 1840 begyndte Klosterplyndringen, er nu hver niende Indvaaner en Fattig! —

Italien. Det i Turin udkommende Blad Armonia udtaler sig med Hensyn til det østerrigske Concordat paa følgende Maade: „Leve Østerrig! Leve Keiser Franz Joseph! Dette „Leve“ kommer hos os af Hjertets Dybde, efterat vi have læst den pavelige Allocution af 3die Novbr. I Forening med den h. Fader takkede vi Gud, Som har givet Tyrkerne og Folkene baade Kraft og Villie, og vi velsigne de fromme Sind, den Reifærdighed og adle Character, som viser sig hos Keiseren af Østerrig. Det er en sand Trost for enhver Katholik, naar han seer, hvorledes en saa vitt, en saa mægtig Keiser anerkjender den h. Kirkes Rettigheder. Emaa Sjæle

bekæmpe Kirken, store bevidne den deres Udfrygt; smaa
 sønderrive Concordatet, store afslutte det; smaa krænke Kir-
 kens Ret, store anerkjende den; smaa forfølge Klosterne,
 store rejse dem; smaa vanhellige Uegteskabet og nedværdige
 det til en reent borgerlig Contract, store are det som et stort
 Sakramente i Christus og i Kirken; smaa blande sig i Se-
 minariers Anliggender, store overlade dem til deres naturlige
 Besiddere; smaa røve Kirkegodserne, store anerkjende Kirkens
 Erhvervesret og skjenke den endog nye Giendomme. Smaa
 ere hine forresten ikke formedelst deres Territoriums Indskræn-
 kethed eller formedelst Mangel paa Magt, men formedelst den
 Naade, paa hvilken de bekæmpe Kirken. De ere smaa, fordi
 de lægge Haand paa deres Moder, fordi de frygte Kirken og
 kun vide at udøve deres Brede imod denne. Det er Smaa-
 hed, det er et lavt Sindelag, at bekæmpe de Børgeløse, at tilba-
 gevise enhver retlig Paastand og at sætte hele Dannelsen i
 den raae Bold. — Men Christus fejrer, Kristus hersker! Vi
 ere af den Mening, at Begivenhederne i Piemont og i Spa-
 nien netop virksomt have bidraget til Afslutningen af det øster-
 rigiske Concordat. Franz Josef, som er en svoren Fjende af
 Revolutionens Mand, har ganske klart erkjendt og begrebet, af
 hvilke Baaben denne har betjent sig baade paa denne Side af
 Alperne og hinsides Pyrenæerne. De fremsatte Vanstueligheder
 have kun hjulpet til at klare Spørgsmaalene, og midt iblandt
 Didskabens Sophismer og Ranker har det katolske Princip
 netop kun viist sig saa meget desto mere glimrende. Det var
 uidentvøl en vidunderlig Styrelse af det guddommelige Forsyn.
 Den snue og ugubelige Kaunig-Rietberg førte den unge Jo-
 seph II. til Paris for at besøge Koussean. Den æreløse Mi-
 nister, som krænkede den fromme Pius VI., fastede sig ned for
 den skændige Pompadours Fodder. Derfra stammer hiin Po-
 litik, som paa eengang aabenbarer den falske Philosophs an-
 mæssende Dumbristighed og Hofsuogens nedrige Kryberi, en
 Politik, som kun bliver betegnet ved to Navne: Koussean og
 Pompadour; en Politik, som saa længe har gjort Østerrig
 ulykkelig og bragt det saa vidt, at Maria Theresias Sø-
 neseñ for saa Ar siden interstedes mere kunde finde et sikkert
 Tilflugtssted, uden midt iblandt de nordlige Alper, omgiven af
 sine gamle Tyroleres Trofskab. Men den unge Keiser indsaae,
 hvortil Koussean fører Fyrsterne, han indsaae, hvortil Monarken
 føres af Ministre, som hvittravende rejse sig mod Paven, men
 bøjede deres Knæ for en skændig Maitresse. Han rev Bladene
 udaf denne sørgelige Historie, begyndte en ny Orden i Forhol-
 dene, sluttede en Paagt med Rom, og vilde, at Østerrig atter
 ligesom i foruds Dage skulde være en Skjerm for Kirken! —

Indbydelse til Subscription

paa en katholsk Psalme- og Andagtsbog i det danske Sprog.

Alerede i flere Aar have vi stærkt følt Savnet af en passende Psalmebog i det danske Tungemaal for vor Menighed, da det tydeligt nok viser sig, at en paa Tydsk skreven Psalmebog ingenlunde mere kan tilfredsstille Menighedens religiøse Lær og Trang. Thi det er sandelig ikke nok, at kun Øret smigres ved en behagelig Sang og Klang i Kirken, men Hjertet skal fremfor Alt ogsaa føle og lade indvirke paa sig, hvad Munden udsiger og synger. Sangens Tone og Melodie er saa at sige kun Psalmernes Ydre, deres Le-geme og Klædebon; deres Aand eller Sjæl derimod er de fromme og hellige Følelser og Sindstemninger, den Andagt og Hjertets Dpløftelse, som udtrykkes i Psalmernes Ord og hvoraf vi derfor ogsaa altid skulle være besjælede under Gudstjenestens Høitidelighol-delse og Psalmernes Afhyngelse. Skal derfor en Kirkesang udføres af hele Menigheden med Aand og Sjæl, saa maa den udføres i et Tungemaal, der er forstaaeligt og let fatteligt for Alle; enten maa den altsaa udføres i Modersmaalet, eller i Kirkesproget, paa Latin, med en vedsvøiet troværdig Oversættelse; thi den latinske Chorsang har dog altid noget ganske Gendommeligt, over-ordentligt Gribeende og Dpløftende ved sig, fremfor Sangen i le-vende Sprog! —

Det er derfor en stor Glæde for os at kunne meddele, at en af Herren med riig Digteraand begavet Mand, der alt flere Gange har glædet Skand. Kirketidendes ærede Læsere med digteriske Frem-bringelser, nu ogsaa har tilendebragt Manuscriptet til en passende dansk Psalmebog for vor herv. Menighed. Psalmerne i samme ere forstørstedelen meget heldige Oversættelser og Omarbejdelser efter de mest udmærkede gamle latinske og tydske Kirkesalmer. Som en Prøve have vi i dette Nr. allerede meddeelt af samme Psalmen paa St. Ansgars Festsdag og skulle vi ogsaa vedblive i sig. Nummere at aftrykke nogle andre passende Psalmer. — For at det kan blive os muligt at udgive denne Psalmebog i Trykken, tillade vi os da her-ved at indbyde alle vor Menigheds Medlemmer og alle Skand. Kir-keetidendes ærede Læsere til Subscription paa samme. Vor Hensigt er, foruden selve Psalmerne tillige ogsaa at udgive de latinske Li-tanier og Sange, som bruges hyppigst i vor herv. Kirke, med en letfattelig Oversættelse paa Dansk; og hvis et betydeligt An-tal Subscriberer gjør os det muligt, skulle vi ogsaa tilsvøie passende Bedeformularer under Messen, ved Besørgelsen af det h. Al-terens Sakramente m. fl.

Subscription modtages baade hos Hr. Konsthandler C. A. Blankensteiner (St. Kjøbmagergade 68) og hos Undertegnede indtil Paaafte d. A. Subscriptionsprisen er indtil da 3 $\frac{1}{2}$ à 4 Mk., men vil efter dette Tidrum blive forhøiet med en Trediedeel. — Vi haabe, at Trykningen ogsaa vil kunne paabegyndes strax efter Paaafte.

Præsterne ved den katolske Menighed
i Kjøbenhavn.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 3die Februar. — Søndag Dvinqvagesima. — Maria's Kærlighedsfest eller Kyndelmisse; — og tillige den h. Ansgarius's, Menighedens Skytshelgens, jeftlige Mindebag. — Dagens Epistel: Jof. Sir. 44, 16—27, og 45, 2—3. — Evangel.: Matth. 25, 14—23. — (Søndagens Epistel: 1. Cor. 13, 1—13. — Evangel.: Luc. 13, 31—43.) — Gudstjeneste Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 9 $\frac{1}{2}$: Vjfeindvielse og Ledtmesse med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Feskandag paa Dansk.

Torsdag den 6te Februar. — Afskedsdag. — Dagens Epistel: Joel 2, 12—19. — Evangel.: Matth. 6, 16—21. — Gudstjeneste: Form. Kl. 6 og 8 stille Messje. — Kl. 9 Afskedsdag og derefter Høimesse. —

Alle 40 Ugedage fra Afskedsdag indtil Paaafteføndag ercl. ere befalede Fastedage til Erindring om Jesu Christi 40 Dages Faste (Matth. 4, 2). —

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{4}$ fejres en stille h. Messje; — om **Torsdagen** bliver det hvoh. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og sluttet med den sakramentalke Besjignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. A. Blankensteiner, St. Kjøbmagergade 68, og i alle Bogsaler; i de danske Stater paa de Kgl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Conrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 6.

Søndagen den 10de Februar.

1856.

(En Bødspsalme *).

1. Strenge Dommer i det Høie!
Af, hvor bange er min Sjæl —
Dog Din Trudsel vil mig boie,
Høre mig til evigt Held.

---

*) Denne og den følgende Psalme er af Manuscriptet til Psalmebogen.

Mig til Angrens Bød Du røre,
 At jeg ei engang skal høre:
 Gaa fra mig, Forbandede!
 Nei — o nei — Forbarmelse!

2. Bee os, Dine Bud at kjende,
 Dem Din Son os selv har lært,
 Naar til Syndens Lyst vi vende
 Os — det dobbelt Straf er værd!
 Os til Angrens Bød Du røre,
 At vi ei engang maa høre:
 Gaaer fra mig, Forbandede!
 Nei -- o nei -- Forbarmelse!

3. O hvor mange svære Synder
 Har vi ikke gjort mod Dig?
 Dog Du Naade dem forkynder,
 Som igjen omvende sig.
 Os til Angrens Bød Du røre osv.

4. Væk da Anger i vort Hjerte,
 Haab og Tro og Kjærlighed,
 Al vor Synd lad Jesu Smerte
 Tage bort, skjenk os Din Fred.
 Os til Angrens Bød Du røre osv.

5. Dag og Nat paa Jesum tænke,
 Bede, at han gjer os frie,
 Hade Syndens Trældomsleante:
 Dette, Fader, ville vi!
 Os til Angrens Bød Du røre osv.

6. Gud! Du naadig Dig forbarme.
 Frels os fra en evig Død,
 Slut os fast i Dine Arme,
 Jesu, i den sidste Nød!
 Dø til Angrens Bød Du rere osv.

Til den lidende Frelser.

1. D tornekroned' Hoved,
 D saared' Haand og Fod,
 Hudstrogen og forhaanet,
 Beitænkt med eget Blod!
 Dit smertefulde Nashyn
 Med Taarer hilser jeg,
 Hvi har man dog saa grusomt
 Behandlet, Frelser, Dig!
2. See, Kindens Ufsyldsrodme,
 Og Løbens friske Glød
 Din Skjønhed er forspunden
 I Dødens bittere Nød.
 Hvormegen Dval og Smerte
 Har Du paataget Dig,
 Forat forløse Verden,
 Dø aabne Himmerig.
3. D Herre, som i Døden
 Gik, forat frelse mig,
 Bønher Du mine Bønner,
 Bexar mig naaderig.

Lad mig Din Lære følge,
 Min Sjæl med Dig bespis,
 Lad mig Dig stedse elske
 Med Lov og Tak og Brist.

4. Dit smertefulde Klagyn
 Lad lyse paa min Vej,
 Og, naar mig Døden favner,
 Forlad mig, Jesu, ei!
 Trøst mig i denne Time
 Med Din Barmhertighed,
 Og lad Din Mund tilfuge
 Mig evig Salighed.

Kirkeaarets hellige Tider og Fester *).

II. Fattetiden.

Juletiden er Festen for Faderens Kjærlighed, Som sendte Sin Son fra Himmelen, paa det at Han skulde blive vor Broder og atter gjøre os til Guds Børn. Den hellige Himmelig, som i hiin Tid blev fremstillet for os, er Christi Mennekevordelse. — Paaskens Festsreds feirer Sønnens Kjærlighed, Hans Virksomhed paa Jorden for Mennekeheden, Forløsningen af vor arme i Syndens og Djevleens Slaverie suffende Slægt. Hans mælsommelige, opoffrende, altid virksomme og hellige Liv, Hans bitter Lidelse, Hans voldsomme og blodige Død, Hans dybe Fornedrelse, men ogsaa

*) See forr. Aargang af Skand. Kirketid. Nr. 48 og 49.

Hans Forherligelse, Hans Opstandelse af Mattens Grav, Hans Skilsmisse fra denne Verden efter herligt fuldragte Gjerninger og Hans herlighedsfulde Himmelfart ere Gjenstande for Paaskefesten.

Ligesom Juletiden, har ogsaa Paaskestidens Festsfreds en Forfest og en Efterfest. Indledningen til Julefesten er Adventen, til Paaskestiden den h. Faste-tid. Fordum begyndte mange ivrige Christne Faste-tiden allerede med den 70de Dag før Paaskestiden, Septuagesima (9: den 70de) kaldet; Andre med den 60de Dag, Sexagesima (6: den 60de), og atter Andre med den 50de Dag, Quinquagesima (5: den 50de). For at bevirke Genhed, fastsatte Kirken først den 70de Dag før Paaskestiden til Faste-tidens Begyndelse, forat de Christne derved maatte erindres om det jødiske Folks 70aarige Fangenskab, hvor dette Folk maatte lide og bøde i Babylon, førend det atter kom til det forjættede Land. Den Christnes Liv paa Jorden er jo ligesom et trykkende Slaveri, hvorfra vi ogsaa kun efter mange Møhsommeligheder og Arbejder, efter Lidelse og Bod kunne komme til det forjættede Land. Senere blev den 40de Dag (Quadragesima) bestemt til Begyndelsen af Faste-tiden for hele Kirken, og saaledes holdes det ogsaa almindeligt endnu den Dag idag. Vi skulle herved ære Frelserens 40 Dages Faste. Men Gudstjenestens Orden erindrer os ogsaa endnu i nærværende Tid om den gamle Skik, ifølge hvilken Faste-tiden begyndte paa den 70de Dag, medens nu Askeonsdag aabner samme. Hvad er nu Kirkens Hensigt ved Anordningen af den h. Faste-tid, og naar fejrer Katholiken den efter Kirkens Mand?

Kirkens Hensigt kan ikke være tvivlsom. Alle dens Stikke, den hyppigere*, og simplere Gudstjeneste, Valget af Epistlerne og Evangelierne, Bønnerne og Sangene, dens samtlige Indretninger og Forskrifter, Apostlenes Efterfølgere, Biskoppernes Hyrdebrev, der paa denne Tid forelæses i Kirkerne**), tale høit nok om Kirkens Diemed, at den nemlig anseer den

*) I katolske Lande holdes i Faste-tiden ogsaa paa Ugedagene særegne Bødsandagter med Prædiken.

**) Nfr. Skand. Kirketid. 1854 Nr. 11 og 1855 Nr. 9.

h. Fæstetid for en meget vigtig og alvorlig Tid, for Frelsens Dage, og bærer moderlig Omsorg for de den anbettede Børns evige Bølfærd. Fæstetiden er den egentlige Tid for Erindringen om Gudmenneskets Lidelse og Fyldestgjørelse. Kirken lader da alle Herrens fortjenstlige, fyldestgjørende og forsonende Værker, fra Fristelsen i Ørkenen indtil Døden paa Korset, kaldes tilbage i vor Erindring. Ligeoverfor hvad Frelseren gjør for Menneskene, bliver da Kirkens store Lære og vor Opgave med Hensyn til Bod, Selvfornægtelse, den aandelige Spørgelse og Verdensforagelse, Fyldestgjørelse, Gjenfødselse til et nyt Menneske ved Anger og Smerte, men ogsaa den guddommelige Forbarmelse paa en særdeles eftertrykkelig Maade forestillet os. Da Kirkens Hensigt er saa aabenbar, saa kunne vi strax opstille det Spørgsmaal: Naar fejrer en Katholik den h. Fæstetid efter Kirkens Aand og Villie?

1. Naar han betragter den h. Fæstetid som en Forfest til Paasken, som en Forberedelse til Høitideligholdelsen af de vigtigste Hæmmeligheder i vor hel. Religion; naar den tjener ham til Erindring om Herrens Lidelse og Død, som især Slutningen af Fæstetiden, den h. Dimmetuge, fremstiller for os, — endvidere til Erindring om vor Forløsning i Christo, fremdeles om Christo Opstandelse og om vor egen Opstandelse af Graven. Til et hvilketomhelst vigtigt Værk behøver man en Forberedelse; skulde da den værdige Høitideligholdelse af de helligste Hæmmeligheder vel kunne undvære en saadan Forberedelse? Der bliver jo netop paa den første Søndag i Fæsten fortalt os om Herren Selv, at Han ogsaa i denne Henseende har givet os et Exempel, idet Han forberedte Sig til Sit Læreembæde derved, at Han tog Ophold i Ørkenen, for bortfjernet fra Verdens Lummel kun at indvie Sig til Bøn til Sin himmelske Fader, at faste og at bestaae Kampen mod Fristeren. — I Paasketiden er enhver katolsk Christen forpligtet til, under Straf af Udelukkelse fra Kirken, at annamme det h. Alterens Sakramente i sin Sognkirke. Skulde ikke ogsaa en alvorlig Forberedelse være nødvendig til dette helligste Værk? Turde vi vove, vanhelligt at nærme os det helligste Bord? Turde vi byde Himmels og Jordens Konge et daarligt Huus til Bolig? Er et ureent Hjerter det Sted, som kommer sig for

den himmelske Gæst? Vi skulde fordriste os til at tage Deel i Sønnens Høitidsmaaltid uden at være iført Høitidsklædningen!? Skulle vi ikke gjøre nogen Forberedelse, ikke foranstalte Fæstligheder, da Seierherren over alle vore Fiender, Han, Som brod vore Lænker, Han, Som udgjød Sit Blod til vor Freløsning, vil holde Sit naaderige Indtog hos os ved den h. Communion? Ville vi da slet ikke bevise Ham nogen Kjærlighed? Er vort Hjerter da ganske af Jis? Men vee, rører Hans Kjærlighed os ikke, jaa lad os idetmindste frygte Hans Magt og Hans Retfærdighed! Nei; jaa kolde ere vi ikke. Vi ville forberede os til Hans Ankomst, vi ville berede Alt paa det Bedste! — Hvad gjør man, naar man vil berede et Huus for en hoi og æret Gæst? Man borttager Støv og Smuds, man sætter det Brøstfældige istand, man bortffjerner alt Mishageligt og Ubehageligt, og indretter Huset ret venligt og hyggeligt og udsmykker det med al den Prydelse, som man kan tilbeiebringe. — Dit Hjerter er dette Huus, Smudset er Synden, Brøstfældigheden Dine Svagheder og Ufuldkommenheder, Prydelseerne Dine Dyder, og Din hoi Gæst, Som i Paasketiden tager ind hos Dig, er Jesus Christus, Guds sønnen, høiløvet i al Evighed! Men hvorledes kan Du indrette Dit Hjertes Bolig for Ham, jaaledes som det sømmer sig?

2. Bed Bod! og at gjøre Bod er Hovedviemedet med Fæstetiden. At dette er Kirkens Hensigt, kan umuligt forblive tvivlsomt for Dig. Derfor bestroer den ved Fæstetidens Begyndelse Dit Hoved med Aske; derfor bærer Præsten den violette Bodsklædning; derfor tie Orgelets høitidelige Toner og alle Glædesfange; derfor bliver de himmelske Hærskarers Lovsang — Gloria — udeladt i den h. Mæsse; derfor høres ikke Hallelujaet; derfor bedes jaa ofte den 50de Bodspsalme: Miserere mei! „Forbarm Dig over mig!“; derfor er i Fæstetiden alt Det forbudt, som er forbunden med Glæde; derfor er Fæsteøvelsen foreskreven. Derfor tilraaber Kirken os allerede paa Askeonsdagen: „Omvender Eder til Mig af Eders hele Hjerter under Faste og Graad og Beeklage. Sønderriver Eders Hjerter, ikke Eders Klæder, og vender om til Jehova, Eders Gud!“ (Joel 2. 12.) —

Skal Kirkens Raab være forgjæves! Ville vi lukke Dre

og Hjerter for vor hjærligt bedende Moder? Skal Rachel for-gjæves græde over sine Børn; skal hun fortvivle, fordi hendes Børn ikke ere mere, fordi de døe Sjælens Død, fordi en gru-sommere Fjende, end Herodes, har ombragt dem? Det være langt fra! Vi ville i disse Frelsens Dage med den forlorne Søn vende tilbage til det forladte Faderhuus. De forvildede Faar skulle atter høre paa deres Hyrdes Stemme, som saa bønligten kalder dem, og lade sig af Ham føre tilbage til Hjo-den. Enhver bodfærdig Magdalena kaste sig under Angertaa-
rer ned for Herrens Fødder; enhver bodfærdig Petrus sælde bittere Taarer, fordi han har fornegtet den elskede Meester; Tho-mas være ikke længer vantro, men troende. Selv Judas fortvivle ei, jaalænge han endnu aander herved; og Zachæus give det uretfærdigt erhvervede Guds tilbage.

3. Men Kirken siger ikke alene, hvad vi skulle gjøre, hvad dens Henføgt er, men den anviser os ogsaa Midlerne til, hvor-ledest vi kunne iværksætte vort Forehavende og naae dens Die-
med. For at kunne gjøre Bod, indsee vore Feil og angre dem, behøve vi Foragt for Verden, Aandsfjæmning, Selvbetrægtning, Stillehed og No. Kirken vil være os behjælpelig heri, idet den bortdrager vort Hjerter fra Jorden, og forbyder de Troende i denne h. Tid alle larmende Fornøielse og Lystigheder, alle Slags Adspredelse, hoitidelige Bryllupper, Baller og støiende Glæder. — Sursum corda! Oplofter Eders Hjerter! tilraaber den os især i den h. Fæstetid. Tænk ikke altid paa Din Mam-mon; jaml Dig Skatte, som Du kan beholde evigt! Gjør idet-mindeste Afkald paa de sandfælige Nydelse, forat Du ikke skal miste de evige Glæder. Løsriv Dit Hjerter fra Skabningen, og skjenk det til Skaberen, Som alene kan lyfsaliggjøre det. Tænk paa Evigheden, tænk paa Døden, tænk paa Dine sidste Ting! Hæng ei ved Støvet; sving Dig op til Himmelen, Dit sande Fædreland! Forglem ikke Din arme Sjæl!

4. Men denne Løsrivelse fra Jorden er vanskelig, Fri-stelsen er loffende. Gives der ingen Vinger, som kunne løfte os op fra Jorden? Gives der ingen Baaben mod vore Sjæle-fjender? Ja, Kirken anviser os i Overeensstemmelse med den h. Skrift saadanne Vinger og Baaben. Det er nemlig Selv-fornægtelsen og Spærgelsen, og som et jæreget Værk og

som en Øvelse af disse tvende Dyder foreskriver Kirken Faste n. Fasteøvelsen er helliget ved det gamle Testaments Propheter og ved Jesu Christi eget Exempel. I Kirken er den altid bleven anseet for en nyttig Budsøvelse. Ved Fasten skal Bodens Aand vækkes og holdes levende hos de Troende. Ved Fasten skal og Selvfornegtelsen øves. Ved Fasten skal Lydigheden mod Kirken og Hengivenheden for samme prøves. Maatte den fromme Eleazars og de tappre Machabæeres Exempel ikke gjøre os til Skamme! Ved Fasten skulle de jandskelige Tilboieligheder undertrykkes, Hjertet skal derved høves til Andagt, Færdighed i Selvbeherkelse vil blive os forundt og vor Bøn bliver velbehageligere for Herren. Den h. Augustin siger: „Vil Du, at Din Bøn skal stige op til Gud, saa giv den tvende Vinger; og disse ere Faste og Almisse!“ Ved Fasten bleve Miniverterne reddede, og naar Israël atter omvendte sig til Gud, saa skete det altid under Faste og Bøn. Kirken har saaledes en skjon Hensigt med Fasten. Maatte den blive opnaaet paa os Alle! Aanden skal jo herske i os, ikke Kjødet „Himmerige lider Bولد“, siger Frelseren, og vi skulde kunne drage det til os uden al Møie? Martyrerne have udgydt deres Blod for Tro og Dyd, og vi skulde ikke ville paalægge os det mindste Savn! Frelseren har paa denne Tid lidt, spædt Blod og udgydt Sit eget Blod for os, man har raft Ham Galde og Edike, for os, — og vi ville Intet gjøre af Kjærlighed til Ham?

5. Som et andet Buds- og Dydsmiddel bliver fremdeles Bønnen os anbefalet. Derfor forvøges de gudstjenstlige Handlinger i Fastediden, og vi skulle i den h. Fastedid fortrinnsviis indvie os til andægtig Bøn; til ingen anden Tid burde Guds-huset være mere besøgt end i denne h. Tid. Du kan ikke selv hæve Dig op fra Syndens Afgrund; derfor bønfaald Gud om at række Dig Sin Haand! — Et Slags Bøn skulle vi især anvende, nemlig den betragtende Bøn, og fremfor Alt Betragtningen af Jesu Christi bitter Lidelse og Død. Deri have de helligste Mennesker fundet Trost, Tillid og Anger og Forbedring. Og ikke uden Grund staaer der paa Søndagen Dvinqvagesima i Dagens Evangelium: „See, vi drage op til Jerusalem, og Alt vil gaae i Opfyldelse, hvad Propheterne have skrevet om Menneskens Son. Thi Han vil blive over-

antvordet til Hedningerne, og spottet og hudflettet og beispøttet. Og efter at de have hudstroget Ham, ville de dræbe Ham.“ (Luc. 18, 31 flg.) Saa henfjet Dig da ofte, o kristelige Sjæl, tilligemed Disciplene i Gethsemane Have, hvor Din Frelser svæder Blod og kæmper med Døden, og lov Ham, aldrig mere at ville forvolde Ham nogen Smerte, jaaledes som Jøderne have gjort, og at ville være Ham mere tro, end Hans Disciple have været. Følg Ham paa Hans bitter Korsvei, og græd med de fromme Kvinder over Hans Skjæbne, og endnu mere over Dig selv; thi for Din Skyld gaaer Han denne tunge Gang, og falder ned af Udmattelse og slæber Sig med Sine sidste Kræfter hen til Kætterstedet. Stil Dig hen under Korset, ligesom Hans smertefulde Moder og Kjærlighedens Discipel, Johannes, og lov Ham her ubrødelig Trofskab indtil Dit sidste Aandedræt; og ligner Du Magdalena, saa væd og Korsets Fod med Taaer, og seer Du Ham, den Smertens Mand, søndertraadt som en Orm, blodende af alle Saar, og seer Du, hvorledes Han bøier Sit Hoved og doer, — da slaae Dig med den hedeniske Høvidsmand for Dit Bryst, og sig: Denne er i Sandhed Guds Søn! Jesu, Du Davids Søn, forbarm Dig over mig! Vær mig arme Synder naadig! Lad Dit hellige Blod ikke være flydt forgjæves for mig! —

6. Til Fasteøvelsen og Bønnen slutter sig som et andet Dydsmiddel og som en Øvelse i Bod og Selsfornegtelse: Almisen. Faste modstræber Sandseligheden; Bønnen Hoffærdigheden, som ikke troer at behøve nogen høiere Hjælp, og det verdslige Sindelag, som finder Misshag i at beskæftige sig med det Overjordiske; men at give Almisjer modstræber Havesygen. Fjær i nærværende Dyrtdid skulle vi hellige denne h. Tid med Velgjørenhed. Han, Som ifølge Evangeliet paa den fjerde Søndag i Fasten rækker Lufter af Hungrige Brod, være os et Exempel. Ikke forgjæves maa Johannes erindre os om: „Hvo som har denne Verdens Guds og seer sin Broder lide Nød, og lukker sit Hjerte for ham; hvorledes kan Guds Kjærlighed blive i ham?“ (1. Job. 3. 17.) Ikke forgjæves maa den h. Augustin opfordre os til: „Hvad I undrage Eder ved Afholdenhed, det nedlægger i det himmelske

Skarfammer. Hvad den fastende Christen nyder mindre, det modtage den hungrende Jesus i den Fattiges Person."

7. Nogle Dage i den h. Fastetid blive særligt fejrede: Begyndelsen, Midten og Slutningen, Askeonsdag, Passionsøndag og fremfor Alt den hellige Dimmelige. — Askeonsdag har sit Navn af Aske, fordi denne paa den Dag bliver indviet og strøget paa de Troendes Bænde. Israelliterne strøede Aske paa deres Hoveder, naar de vilde gjøre Bod (Ps. 101, 10. Jerem. 25, 24. Jon. 3. Jud. 9. Esth. 4. Hiob 16, 16.). Kongen af Ninive samt hans Hof spiste Intet og drak Intet, og satte sig paa Aske, for at lægge deres Anger og Bodsømerte for Dagen. Ved Asken tilraaber Kirken os saaledes ogsaa: Gjører Bod! — Støv og Aske ere ligeledes Sindbilleder paa Forgængeligheden; de ere forfængelige, værdiløse Gjenstande, et Vindpust blæser dem hid og did, og Du kan ikke atter samle dem sammen. Forgængeligt og forkrænkligt, som Støv og Aske, er Menneskets Liv, og forat vi ikke maae forglemme det, tilraaber Kirken os: Memento, homo, quia pulvis es, et in pulverem reverteris! „Ihukom o Menneske, at Du er Støv og at Du skal blive Støv igjen!" Tænk paa Dit Endeligt! — Kirken vil altjaa opvække i os Bodsind og Tanker om det Jordiske Forfængelighed og om Evighedens Længde. Ja, Menneske, forglem det ikke: det Du er stolt af, er ikke mere værd, end Støv og Aske! Det store Træ bliver fældet, brændt og ikkun en Smule Aske bliver tilovers. Al Jordeglands bliver bleg og hvid som Aske. Blicher dit skønne, glimrende Huus fortaeret af Flammerne, saa bliver kun en ubetydelig Askehob tilbage. Hvad Du besidder, vil engang blive Dig frataget, og forsvinder for Dig, som Vinden blæser Støv og Aske bort. Hvad der nu glæder Dig saameget, vil engang, naar Du betragter det med dit bristende Die, vise sig for Dig aldeles værdiløst og farveløst, ligesom Aske. Hvorledes kan Du nu være stolt af Ting, som ere saa værdiløse som Aske! hvorledes kan Du hænges dit Hjerte ved Eiendom og Benner, som ere saa intetsigende som Støv! Søg evige Gøder, elsk de varige og evige Glæder! Dit Legeme er Støv og Jord, og vender tilbage til sin Moder. Dette Hoved, som ikke vilde bøie sig for Noget, disse Fødder, som saa stolt bevægede

sig, dette skjønnede Ansigt, dette syrige Dø, disse røde Kinder ere blege som Aske og om nogle Aar slet ikke mere til at skjelne fra den sorte Jord! Tænk paa Døden, tænk paa Evigheden! — Det er Kirkens alvorlige Raab paa Askeonsdagen.

I Fastetiden fortjener den femte Søndag, Passions- d. e. Lidelsesøndagen endnu særligt at omtales. Lidelsesugen kommer altid nærmere og vi skulle fra denne Tid af især ind- vie os til Betragtningen over Christi Lidelse. I den h. Messie og i de præstelige Timebønner (Breviar) bliver Sproget: Glo- ria Patri etc. „Være være Faderen og Sønnen og den Hellig- aand“ udeladt, fordi Sorgens Tid ikke egner sig til Lovsange, og fordi vi i Bodens Aand neppe vove at udtale den Treeni- ges Lov med Munden, idet vi ere os bevidste, at vi saa ofte have gjort disse Ord til Usandhed ved vort Liv. I Præfa- tionen i den h. Messie hedder det meget sindrigt: Qui salutem humani generis in ligno crucis constituisti, etc. „Du Som har sat Menneskets Frelse i Korsets Træ, forat det (o: Træet), som har bragt os Døden, atter maa bringe os Livet, og den onde Aand, som har fejret ved Træet, atter maa blive besejret ved Korsets Træ, ved Jesum Christum, vor Herre.“ Samtlige Crucifixer i Kirken blive fra denne Dag af tilhullede med et blaat Stør, til Grindring om, at vor Herre Jesus, ifølge det paa nævnte Søndag forelæste Evangeliums Vidnesbyrd, skjulte sig fort for sin Lidelse og unddrog sig Menneskenes Blikke; fremdeles til Tegne paa, at vi ikke ere værdige at stue ind i Frelserens blege, lidende Afsyn, fordi vi være utaknemmelige og raade nok til paany at fornærme Ham, Som led for os. Endelig skal Støret for Frelserens og de Helliges Billeder i Kirken opfordre os til stille Sorg, til Gensomhed og til Bøn, som det sommer sig for Gen, der bærer Sorg for en elsket Af- dø. I de præstelige Timebønner forelæses i denne Tid Pro- pheten Jeremia's Spaadomme om Messias' Lidelse. Altid nær- mere komme Hans sidste Dage, snart skulle vi see Ham i Geth- semane og paa Golgatha. Kirken viser desuden i ophøiede Sange allerede hen paa Korset som Kongens Pæne, paa hiint hellige Træ, som bragte den Velsignelse tilbage, der var gaaet tabt formedelst Træet i Paradiis. Den omarmet med Ange- rens og Kjærlighedens Taarer det hellige Kors, paa hvilket

Verdens Forløsning blev fuldbragt og ophøier dette skønne
Træes kostelige Egenheder. Hvo kan være en Christen og ikke
istemme denne Kirkens Lovsang:

Trofast' Kors! kan Skoven bære
Noget Træ, som ligner Dig!
Vil paa Sæd og Blomst vel være
Noget Træ, som Du, saa rig?
Træ og Jern! -- o hvilken Ære!
I bar Dffret for vor Svig!

Bavens Intolerants!

Et Ugtepar i Rom, hvoraf Manden er Katholik og Konen
Protestant, ansøgte og fik for nogen Tid siden en Audients hos
Paven; her klage de nu for den h. Fader bittert over, at de-
res Huusfæller paa alle Maader forstyrre deres Huus- og Fa-
miliefred, idet de plage og angste Konen med idelige Omven-
delsesforsøg. Da de nu ikke mere vidste, hvorledes de sikkest
vilde kunne befrie sig fra disse Plagerier, saa havde de nu henvendt
sig directe til Hs. Hellighed for at bede ham om Hjælp imod
hine Huusbeboeres ufornuftige Omvendelsesiver. Efterat den
h. Fader med Rolighed havde hort deres Klage, sagde han i
en blid og sagtomdig Tone til Protestantinden: „Gaa De nu
hjem, min Datter! og udøv De rolig den Deres Religion; jeg
skal nok sørge for, at Ingen i Fremtiden mere forstyrrer eller
hindrer Dem deri!“ — Den venlige Ro og blide Værdighed,
som taler udaf den h. Faders hele Tale og Væsen, griber og
rører den protestantiske Dame i den Grad, at hun kaster sig
ned for hans Fodder og bønfaller ham indstændig om at ville
optage hende virkelig til Datter og tillade hende at aflægge
den katholske Troesbekendelse; men Pius IX. svarede ganske
roligt: „Nei; gaae De nu hjem; saadanne vigtige Beslutnin-
ger kunne ikke fattes i et flygtigt Dieblik; dertil udtræves der
moden Overveielse, ikke nogen pludselig Rørelse!“ —

Oberstens Communion.

En Oberst i Krimarmeen fik Befaling til at storme en fjendtlig Redoute; han rykker frem med sit Regiment og bliver saaledes fuldkomment rolig og usforfærdet midt under den hedeste og farligste Kamp, som om han holdt Parade. Bateriaet bliver indtaget; hans General, omgivet af en glimrende Stab, spørger ham forbauset: „Oberst, hvilken Fatning! hvorledes kunde De bevare en saadan Ro i Farens Dieblit?“ — „Herr General,“ svarede Obersten, „jeg har communiceret imorges!“ —

Kirkelige Efterretninger.

Ungarn. Den høier. Biskop af Groszwardein i Ungarn, Franz af Szanislo, har i Anledning af Hs. Maj. Keiserens Navnefest stiftet efternavnte Legater og gjort følgende velgjørende Donationer: til de mindre doterede Sognepræster og Lærere 10,000 Gylden, foruden det allerede af ham skjenkede Fond af 14,000 Gylden; til Dyrettelsen af to Sygesenge i Groszwardeiner Comitathospital 5000 Gylden; til Dyrettelsen af en Sygeseng i de barmhjertige Brøders Hospital dersteds 1200 Gylden; til Seminariet 3000 Gylden; til Fattiginstitutet 500 Gylden; til de Diendes Asyl (Krippe) 500 Gylden, til Ursulinerindernes Kloster 500 Gylden og til Franziscanerconventet 500 Gylden. Ialt 21,000 Gylden.

Kroatien. Foruden de talrige fromme Stiftelser, som Erkebiskoppen af Agram i Kroatien har grundet, har han atter i den nyeste Tid af sin Formue gjort følgende Foræring til fromme Stiftelser: 6000 Gylden til en Forsørgelsesanstalt for smaa Børn i Agram; — 350 Gylden til Reparaturer ved denne Anstalts Bygninger; — 6000 Gylden til Evendeforening; — 6000 Gyld. til Indkjøb af nyttige Bøger for fattige unge Præster; — 40,000 Gylden til de to biskoppelige Waisenhuuse i

Ugram og i Bøzeg; — 20,000 Gylden til Fonden for Forsør-
gelsen af aldersvage Præster. — Saaledes anvende de katolske
Biskopper deres Formue og kirkelige Indtægter! Mon det da
vel vilde være at beklage, at de undertiden nyde temmelig store
Indtægter? —

England. For kort siden ere atter flere katolske Kirker
blevne indviede, og iblandt disse blev een indviet med Navnet:
„til den ubesmittede Undfangelse“, i Barnstaple i Bispedømmet
Blymouth; en anden blev indviet til den høitidelige Grindring
om „den ubesmittede Maria“. — Bygningen af et katolsk
Hospital i London er snart færdig; det skal hovedsagelig
være bestemt for Irlanderne; thi det hændes ikke sjældent, at
Koner og Børn af dette ulykkelige Folk styrte om paa Londons
Gader og dør af Sult og Kulde. —

— For en engelsk Domstol kom i den allernyeste Tid en
meget interessant Sag under Forhandling. Der handlede nem-
lig i Anledning af Arvesagers Ordning om det Spørgsmaal:
„kan en Prædikant i den engelske Stats eller Høifirke ind-
vie sin egen Egtestabspagt?“ — Vedkommende Dømmer be-
svarede Spørgsmaalet med: „Ja!“ — Vi puste de Herrer
Prædikanter til Lykke med det nye Privilegium! Snart vil der
vel ogsaa blive decreteret, at ethvert Menneske kan døbe
sig selv!

— London. Den 14de Decbr. optog Cardinal Wise-
man to anglicanske Geistlige, Revr. William John Roberts,
Magister af Merton Colledge i Oxford, og Revr. John Hilary
Dale, Magister af Christ Church i Oxford, i den katolske Kir-
kes Skød. Den sidstnævnte Convertit var tidligere høifirkelig
Missionair paa Nyseeland. —

— Fra London berettes ligeledes, at Hertuginde af
Buccleugh har afslagt den katolske Troesbekjendelse. Hun har
tidligere været Overhofmesterinde hos Dronning Victoria.

Afrika. I en Skrivelse til Civiltà cattolica beretter Di-
vieri, at han paa sine to Reiser til Egypten har løstjagt
116 Negerbørn, saa at hele Antallet af de hidindtil ved ham
af Slaveriet Befriede beløber sig til 431, hvorunder er indbe-

fattet 22 Dreng, foruden Diende. I blandt de Befriede vare 6 Mødre med 116 Børn. Af disse ere 8 anbragte i forffjellige Klostre i Kirkestaten, hvor der allerede befinde sig 42, 7 i Klosteret til den gode Hyrde i Strasborg og 12 i München. To smaa Negerpiger bleve optagne i det qvindelige Kloster til Hjemfølgelsen i Pignerol, 84 i den østerrigiske Keiserstat, nemlig 6 i Ursulinerindernes Huus i Klagenhaus, 38 i det lombardisk-venetianske Kongerige og 40 i Tyrol.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 10de Februar. — 1. Søndag i Fasten. — Dagens Epistel: 2. Cor. 6, 1 - 10. — Evangel.: Matth. 4, 1—11. — Gudstjeneste Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Høimessje med Brødkfen paa Lybf. — Østern. Kl. 3 Andagt til Jesu Christi bitter Bidselje med Brødkfen paa Danf.

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ fejres en stille h. Messje, — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinavisf Kirketidende“ udgaaer een Gangugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konfhandler C. N. Maufensteiner, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Qvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det Gode!

1. Theſtal. V. 2v.

4de Aargang.

Nr. 7.

Søndagen den 17de Februar.

1856.

Høimesse-Psalmer.

(Sjæ i Fastetiden.)

Til Messens Begyndelse.

Herre, skyldbetyngte komme
Dine Strafninger til Dig;
Lad ei Dine Straffedomme
Ramme os! vær naaderig!

See vort sønderknuste Hjerter,
 Her vort Suk, vort bange Raab,
 See vor Angers Graad og Smerte,
 Slut ei ud vort sidste Haab!

Dette Haab er vor Forsoner,
 Jesus, Som til Verden kom,
 For at frelse Millioner
 Fra Fortabelse og Dom!
 Dette Haab er Han, Som under
 Brød og Viin opoffer Sig —
 Herre, skjul os i Hans Bunder,
 Dg tilgiv os naaderig!

For Evangeliet.

Du vil ei nogen Synders Død,
 Men at han sig omvender:
 O Herre, see vor Angers Blød,
 Som i vort Hjerter brænder!
 Vi ville gjerne lyde Dig
 Dg bryde Syndens Kæfte;
 Dg Kraft og Haab og Lys og Fred
 Dit Glædens Ord os skjenke!

Under Credo.

Herre, lad vor Angers Smerte
 Vidne om vor faste Tro:
 At vort skyldbetyngte Hjerter
 Kun i Dig kan finde Ro.
 Hvad Din Søn har aabenbaret
 Til vor Frelse og vor Trost,
 Dg hvad Kirken har forklaret —
 Troc vi som Din egen Røst.

Under Offeret.

Herre, Alt hvad her vi have,
 Alt, ja Alt tilhører Dig!
 Dog, modtag Du denne Gave,
 Dette Offer naaderig.
 Lad det vidne for os Arme
 Om vor Brøde; — slet den ud!
 Over os Du Dig forbarne,
 Kjærlige og milde Gud!

Efter Sanctus.

Hellig, hellig i det Høie
 Er Du store, gode Gud!
 Naadigt seer Dit Fadersie
 Os, som frygte Dine Bud.
 Vi med Englene udbryde:
 Hellig, hellig er vor Gud!
 Over Jord og Himle lyde:
 Hellig, hellig est Du Gud!

Til Forvandlingen.

Jeg troer, min Herre Jesus Christ
 Er her tilstede ganske vist!
 Jeg haaber paa Dig, Hyrde god!
 O, styrk mig med Dit Kjød og Blod!

Jeg elsker Dig, o Jesu min!
 Vil stedsse, stedsse være Din;
 Hvad jeg har syndet, angrex jeg;
 O milde Gud tilgiv Du mig!

Du med Din Naade styrke mig,
 At glad min Sjæl kan prise Dig;
 Gjør mig ved Troens Fylde stærk,
 Og helliggjør mit ringe Værk!

Til Agnus Dei.

Betragter Ham i Smerte,
 Da Han Sit Blod udgjød;
 See, ud af Jesu Hjerter
 Den sidste Draabe flød.
 Han tager Syndens Byrde
 Og skjenker os Sin Fred:
 Han er vor gode Hyrde
 Nu, som i Evighed!

(Eller følgende:)

Fromme Lam, Som Verdens Synder
 For os Alle, Alle bar,
 Giv, at jeg et Liv begynder,
 Som Din store Naade har!
 See min Graad og Angersmerte;
 Herre Jesu, vær mig god!
 Rens mit syndefulde Hjerter
 I Dit dyrebare Blod!

Til Messens Slutning.

Ved Jesu Doffers Kraft og Værd,
 O Gud, Du Dig forbarne!
 Tag bort Dit strenge Dommerfværd,
 Og aabn os Dine Arme!

Rust os mod Satans List og Magt,
 Og vær vor Hjælp i Nøden!
 At frelste: „See, det er fuldbragt!“
 Vi sjunge kan i Døden! — *)

Svortil det fører, naar Menneskene ikke have Religion.

„Gaae bort med Eders eenfoldige Snat. Religion og atter Religion! Uden Religion skal Verden ikke kunne bestaae! Jeg har i mine Levedage havt meget at gjøre med Folk, som aldeles ingen Religion havde og ogsaa bekendte dette frit og aabent, og jeg er dog altid ganske godt bleven færdig med dem, bedre end med disse Hyklere og Skindhellige, som alletider føre Religionen i Munden. — Arbeid med Hænder og Fødder og speculeer; det er ogsaa en Religion, som hjælper igennem Livet og aldrig forlader Folk!“

Saaledes udlod en riig Kjøbmand sig i et meget besøgt Bærtshuus. Noogle af Gæsterne hyldede vel ogsaa disse frivole Grundsætninger, men de undsaae sig dog ved at udtale samme saa uforbeholdent og aabent. Mange, maaskee de Fleste, fordømte dem i deres Jnderste, men de vovede ikke at træde op imod den ansete Mand. De kjendte denne Pralhans og vilde ikke gerne offentlig binde an med ham. Til disse Sidste hørte ogsaa en Skræder, som sad temmelig langt borte fra Religionsforagteren. Han blev meget greben af Spotterens Ord. Han var nemlig en gammel Bekjendt i Kjøbmandens Huus og kjendte ogsaa det christelige og religiøse Sindelag, som den før saa Ar siden afdøde Kjøbmand N. havde gjort sig Umage for ogsaa at indpode denne sin Søn og alle sine Børn. Da han nu hørte disse ugudelige Grundsætninger af den unge Mand, gif et Stik ham igennem Hjertet. Disse Grundsæt-

*) Ogsaa disse Messesjælmere ere af Manuscriptet til Psalmebogen og synges allerede i indværende Fæstetid, i Kirken under Høimeessen.

ninger, sagde han ved sig selv, føre til Fordærvelse; hvo vil redde denne Mand? Idet han nu overlod sig til sine sorgmodige Følelser, opstod der pludselig en Tanke hos ham; han betænkte sig et Dieblit. Rigtigt, sagde han ved sig selv, saaledes maa det være! tømte sit Glas og gik ubemærket bort. Den anden Morgen, da Kjøbmanden var beskæftiget med sit Arbejde i sit Contoir, bankede det paa Døren. „God Morgen!“ sagde den i Huset meget afholdte Skræder, idet han traadte ind. — „Hvad bringer De, Mester N.“ — „Ikke andet, end Skræderregningen for forrige Aar, som jeg beder Dem om at betale, da jeg trænger til Penge!“ — „Hvad? Skræderregningen for forrige Aar? Har jeg ikke selv talt Dem tredive Gylden i Haanden for Deres Arbejde i forrige Aar? Og kan De ikke erindre, at jeg dengang blot ikke kunde finde Deres Regning, og at jeg sagde til Dem: nu, De vil ikke kræve mig nok engang; ved Leilighed kan De jo give mig Dwittering. Naa, er det ikke sandt, Du Hellige?“ raabte Kjøbmanden vredt. — „Ganste rigtigt,“ svarede Skræderen roligt, „var jeg endnu en Hellig, saa vilde jeg ikke afkræve Dem Summen nok engang; men jeg har for kort siden aflagt Helgenbroderen og anskaffet mig en anden Religion: Arbejd med Hænder og Fødder, og speculer! Jeg tænker, at jeg saaledes kommer hurtigere til Penge, og da nu Tilfældet vil, at De ingen Dwittering har for den mig givne Betaling, saa vil jeg idag begynde min Speculation med Dem, og forlanger derfor nok engang Betaling.“ — Kjøbmanden vilde lige til at udsende en heel Ladning af Skjældsord over Skræderen og kaste ham paa Døren; men, han erindrede, at han ikke havde nogen Dwittering! Han tænkte paa de den foregaaende Aften udtalte Ord, til hvilke Skræderen maatte sigte, og da han nu endog læste den overordentlige Ro og Alvor i sin Modstanders Ansigt, gjorde han Vold paa sig og kunde ikke frembringe andre Ord, end: „Mester N., er De en ærlig Mand eller en Skurk?“ — Fuldkomment roligt svarede Skræderen: „Saa længe jeg var en Hellig og havde Religion, holdt jeg noget paa Ordet ærlig; men siden Speculationen er bleven min Religion, har jeg skaffet denne Ting ud af Sind og Hjerter; for mig er Den ærligt, som speculerer bedst, og hvad Skurken angaaer, saa behøver Speculanten ikke

at skamme sig ved sin Broder og Ligemand! — men nok derom: enten mine Penge, eller jeg klager.“ — „Klag, ja klag De kun; jeg skal nok faae Ret ved Retten.“ — „Langsomt, min Herre,“ svarede Skræderen, „vær fornuftig og lad det ikke komme til Klage; betænk, at De ingen Dvittering har, og at jeg negter at have faaet Betaling. De taber og vil ovenikjøbet komme til at betale Sagens Omkostninger; det kalder man ikke at speculere!“ — „Men jeg vil fordre Dem til at gjøre God,“ raabte Kjøbmanden forbitret. „Na, hvad Snak — en God!?“ sagde Skræderen smilende. „Dengang jeg endnu havde Religion, havde jeg jo rigtignok en sand Gru for en falsk God, og jeg havde dengang hellere lidt det største Tab, end at jeg skulde have aflagt en falsk God. Men efterat jeg har revet mig løs fra disse gamle Fordomme, som man kalder Religion, aflægger jeg saamange Gder, som De onsker, sande og falske, ligemeget; de falske ere jo desuden netop nu-tildags meget i Brug. Hvad vil ogsaa det sige: „saa sandt hjælpe mig Gud og Hans hellige Ord,“ naar man ikke troer paa nogen Gud og saaledes heller ikke paa noget Evangelium! — Dog min Herre, jeg indseer ikke, hvortil al denne megen Snak skal tjene; jeg spilder derved min Tid, som er mig mere værd, end rede Penge. Det er ingen god Speculation. Farvel, i Retten sees vi igjen!“ Med disse Ord forlod Skræderen Bærelset.

Det er vanskeligt at sige, om Beskjæmmelse eller Bredde var den fremherkende Følelse hos Kjøbmanden efter denne Samtale. Men hvad er der nu at gjøre? sagde han til sig selv. Saa udenvidere at betale nok engang? Nei, det gjør jeg ikke! — Efterat han nogen Tid havde overveiet Sagen, sendte han Bud efter en Advocat og lod ham bede at komme til sig om Aftenen, for at han kunde raadføre sig med ham om et Handelsanliggende. Kjøbmanden fortalte Sagens Sammenhæng, sin Samtale med Skræderen, uden imidlertid at omtale sine egne Uttrininger i Wærtshuset den foregaaende Aften. Hvad er der nu at gjøre, Herr Advocat, spurgte Kjøbmanden forventningsfuld. „Hvad der er at gjøre? — Intet! Naar De ingen Dvittering har og Skræderen gjør God paa, at han ingen Betaling har faaet, saa maa De betale nok engang. Men dertil fører denne

overhaandtagende Vantrø i vor Tid! Troen tager af og Slettheden til. Bliiver det saaledes ved, saa maa Verden snart forgaae. Hvilken uendelig Nytte Religionen yder, det har jeg erfaret i min mangeaarige Praxis! Uden Religion gives der ingen Ærlighed, ingen Retfærdighed, ingen Pligtfølelse; ja uden Religion er det menneskelige Samfund et Skib uden Anker. Saavidt har vore Dplystes og Pressens stadige Spotterie over Religionen bragt det. Det er en Pest, til hvilken nu atter ogsaa een af vore mest rettsafne Borgere er hjemfalden. — Et Middell er der forresten endnu tilovers,” vedblev Advocaten efter en Pause. „Man maa see at faae Sognepræsten til at skærpe Samvittigheden paa den samvittighedslose Skræder; maafee gaaer han da i sig selv.“ — „Jeg har just ikke megen Tiltro til Præstefaal,” svarede Kjøbmanden mismodig, „imidlertid“ — da bankede det paa Døren, og — Skræderen traadte ind, men dennegang med et Papir i Haanden. „Min Herre,” begyndte Skræderen alvorlig og høitidelig, „jeg bringer Dem her den bevidste Regning med vedføiet Dvittering! — De undrer Dem og vil vist spørge, hvad dette skal betyde. Hør da nu, og tag ikke min frimodige Tale ilde op! Da jeg igaar i det Dem velbekjendte Værtshus hørte Deres dybt saarende Tale, var det som man stak mig en Kniv igjennem Hjertet. Ak, tænkte jeg, hvis hans salige Fader hørte det! Jeg, som en gammel Bekjendt af Deres Fader, tænkte i dette Dieblik paa de Ord, som han sagde paa sit Sygeleie til Dem og sine øvrige Børn: Børn, bevarer og ærer Religionen al Ederes Levetid; den er mere værd, end alle Statte; den alene gjør lykkelig. Grindringen om Deres fromme, salige Fader, som jeg altid skal ære, gav mig Mod til, et Dieblik at spille Skurkens Rolle ligeoverfor Dem, og vise Dem, hvortil det fører, naar man forlader Religionen; nei, min Herre! Speculation og Religion tør aldrig skilles fra hinanden; ellers speculerer man sig Død og Helvede til!“

Førend Kjøbmanden kunde sig af sin Bestyrrelse, var Skræderen forsvunden. Advocaten jagde: „Manden har Ret; jeg er fuldkommen af hans Mening!“ Men Kjøbmanden taug; det Foresaldne bragte ham til alvorlig Eftertanke; de Fordomme, han havde indsuget af letsindige Skrifter og Taler

mod vor hellige Religion og som havde fundet Næring i hans egen Letfærdighed, vaklede mere og mere og forsvandt, hvorimod de af hans fromme Fader indpodede Grundsætninger, som Guds Naade havde vedligeholdt, atter vandt i Kraft; han blev atter en troende Christen.

Du seer, kjære Læser! hvortil det fører, naar Menneffene ikke have Religion. Er dette nu end ikke i sig selv noget Hovedbeviis for Sandheden af vor h. Religion, saa viser det dog, hvor vanvittige de Mennesker ere, som paastaae, at Menneffeheden først da vilde være sandfærdig lykkelig, naar den slet ikke mere var bunden ved Religionens Forfrister. Derfor lad os trofast holde os ved vor hellige Religion; den alene kan og vil gjøre os timeligt og evigt lykkelige! —

Veien til Himmelen.

„Fader! viis os den rette Veil til Himmelen; thi vi ville saa gjerne være evigt lykkelige hos den himmelske Fader; men vi ere uvidende, og kunne let forvirke os; ligeledes kjende vi ikke de Afveie og farlige Steder, som vi have at undgaae!“ — saaledes talte engang Disciplene til den fromme Eneboer.

Denne glædede sig over sine Disciple, at de vare beredte til at gaae den rette Veil og at de havde et saa enfoldigt og ydmygt Sindelag. Og han oplod sin Mund og sagde:

„Jeg vil vise Eder den rette Veil, mine Børn! jeg vil fortælle Eder den h. Martyrinde Perpetua's Syn med hendes egne Ord; deraf vil I let kunne lære den rette Veil at kjende. — Hun siger:

„Jeg saa en gylden Stige, som naaede fra Jorden op til Himmelen; den var saa smal, at To ved Siden af hinanden ikke formaadede at stige op ad den. Paa begge Sider var der anbragt Jernværkøi, Sværd, Spyd, Segle og Knive, saa at man, uden at anvende den største Forsigtighed under Opstigningen, svæ-

vede i stor Fare for at faare sig paa disse Vaaben. Ved Foden af Stigen laae en Drage af uhyre Størrelse; den holdt Vagt for at skræmme Alle, som vilde forsøge at stige op ad Stigen. Den Første, som steg op, var Satur, som ikke blev greben tilligemed os, men senere overleverede sig frivilligen for vor Skyld. Da han havde naaet Stigens øverste Trin, vendte han sig om til mig og sagde: „Perpetua, jeg venter Dig; men vogt Dig forat Dragen ikke bider Dig!“ Jeg svarede: „Nei, i Vor Herre Jesu Christi Navn, den skal ikke bide mig.“ Derpaa havde Dragen langsomt sit Hoved i Beiret, som om jeg havde indjaget den Frygt, og jeg traadte paa den, da jeg besteg det første Trin. Da jeg saaledes naaede det øverste Trin, saae jeg en meget stor Høve. I Midten af samme bemærkede jeg en siddende Mand, der var stor af Skikkelse, klædt som en Hyrde, og han havde hvidt Haar. Han malkede Faar, og mange Luffinder, klædte i hvidt Bevandt, stode omkring ham. Han kaldte mig ved Navn, bød mig velkommen og gav mig Mælk, som han havde malket. Jeg tog den med foldede Hænder og drak, og Alle, som vare tilstede, sagde høit: Amen! Klengen af dette Ord vakte mig, og jeg fornåm da endnu Sødheden i min Mund.“ —

Oldingen havde endt, Lærerne stode Disciplene i Dinene, og de vare henfunktne i dyb Eftertanke. Endelig brød een af dem Tausheden og sagde:

„Fader! tyd os Synet!“

Gneboeren vedblev:

„Den gyldne Stige er Veien til Himmelen. Stigen er den hellige Religion, som forbinder (re-legat) Jorden med Himmelen, ligesom en Stige eller Bro. Ligesom Guldet er det kostbareste af alle Metaller, saaledes er Religionen den fortrinligste af alle Videnskaber. — En Stige fører til Himmelen; ifkun trinvis naae vi derhen, og vi kunne ikke overspringe noget Trin. Men Trinene ere de Dyder, som vi maae uøve alle, og med hvert Trin bortfjerne vi os mere og mere fra den kolde og døde Jord og kommer den skønne, klare og lyse Himmel nærmere og nærmere. — Stigen er smal; thi ifkun Faa vove at bestige den; derimod bred, beqvem og forsynet med Rækværk er den Stige, som fører til Afgrunden!“

— Stigen er steil, og Opstigningen møjsommelig. Op ad Bjerget er det mere anstrengende, end ned ad Bjerget. Himmeriget lider Bøld og kun de, som gjøre Bøld paa sig selv, rive det til sig! — Martyrredskaberne paa den venstre Side af Stigen ere de Fristelser og Farer, som true Sjælens Frelse. Man tør ikke nærme sig denne Side for meget, hvis man ikke vil saare Fødderne og styrte ned, hvor Dragen ligger. — Martyrredskaberne til Høire ere Herrens Hjemføgelser, de Trængsler, som aldrig mangle paa Livets Vej. Et Gang eller en Gliden hen til denne Side er ikke altid til at undgaae; dog tør vi ikke derfor slyge den gyldne Stige; thi have vi end saaret Fødderne her, saa stige Engle ned fra Himmelen, forbinde vore Saar og række os hjælpsomt Haanden; Himmelen aabner sig da for vore Bine, og vi see ind i dens Herlighed, vi befkue dens Skjønhed, det for os beredte Sted og de for os nedlagte Palmer, og see! — Mod og Styrke vende da strax tilbage.

Dragen ved Foden af Stigen er den onde Fiende, der, misundelig over vor Lykke, forstrækker os og anvender Alt, som han formaaer, for at vi ikke skulle bestige Stigen.

Satur, den h. Perpetua's Broder, som først steg op ad Stigen, d. v. s.: som døde Martyrdøden forend den hellige Søster og saaledes ogsaa for naaede Himmelen, og nu opmuntrede og advarede hende, — det er de kjære Helgener i Himmelen, som saa gjerne ville see os hos sig og ligeledes ønske de kæmpende Brødre deres salige Lod, og derfor stedse tilraabe os: Hvad vi have formaaet under Herrens Baretægt, det formaae ogsaa I! Hvad vi vovede, det er heller ikke for vanskeligt for Eder! See ikke altid blot paa Kampens Saar, see hellere paa Seirens Palme!

Dragen er kun farlig, naar vi frygte den altfor meget, eller troe at kunne bekæmpe den med egne Vaaben! Betræder kun modig dens Nakke i Jesu Navn, saa klynker den af Frygt og Svaghed, bøier sit Hoved, trækker Kløverne til sig, og dens Gab er luffet.

Det øverste Trin af Stigen er Døden, som fører os til den store, skjønnede Have, til det af Christo gjenerobrede Paradis, som er Himmelen

Hyrden, stor af Skikkelse, med hvide Haar, er den gode Hyrde, Som fører Sin Hjord paa yndige Enge og giver Sit Liv for Sine Faar. De Tusinder, som staae omkring Ham, iførte hvide Klæder, ere de Hellige, som i deres Reenhed og Uskyldighed, bære Hvitidsklædninger uden Pletter.

Den Velkomst og venlige Optagelse, som blev den hellige Perpetua tildeel, udtrykker Hyrdens Kjærlighed til de Hellige, og disies Salighed.

De Helliges tusindtemmige „Amen“ antyder, at der i Himmelen kun hersker Een Villie, den guddommelige, — til hvilken Alle sige „Amen“.

„Dette er Udtydningen af Synet!“ saaledes endte den fromme Gudsmand. — Derfor, mine kjære Børn, styer ikke Martyrredskaberne paa den høire Side, og frygter ikke Dragen ved Foden af Stigen. Væstiger den freidigt i Vor Herre Jesu Christi Navn, paa det at I maae naae til den skønne Have, som er Himmelen.“

Dg alle hans Disciple sagde eenstemmigen: „Amen!“ —

Kirkelige Efterretninger.

Tyrol. Den 26de Septb. feirede hele Tyrol en Jubelfest. Den nye Stattholder i Tyrol, Keiserens tredje Broder, Erkehertug Carl Ludvig, holdt paa denne Dag sit Indtog i Landets Hovedstad Innsbruck, ledsaget af en glimrende og talrig Stab. Erkehertugen var tidligere Stattholder i Galicien, og Millioners Velsignelsesønster fulgte den adle Prinds, som hos den derværende taknemmelige Befolkning har opreist sig et usorglemmeligt Mindesmærke ved sit Hjertes og sin Lands sjeldne Egenkaber. Festligheden i Innsbruck var pragtfuld og glimrende: det var, som om hele Tyrol feirede en Familiefest. Jubelfesten naaede sit Høidepunkt ved den kirkelige Act og dens høiere Indvielse i Sognekirken i Innsbruck. Da nemlig Hs.

k. k. Høihed under Klokkernes Lyd og Orgelets fulde Accorder var ankommen til Bedestammelen nærved Høialteret, hvor næsten samtlige høieste og høifirkelige Dignitarier og Forstandere for geistlige Ordener i dette Kronland, i Chorstolene paa begge Sider ventede den høie Ankomst, istemte den høiarv. Fyrst-Erkebiskop af Salzburg, Maximilian, ved Høialteret den ambrosianske Lovsang, og Luinder laae paa Knæ og istemte af deres glædefulde Hjerters Jnderste Jubelhymnen: Te Deum laudamus. Var den verdslige Pragtudvikling udenfor Kirken overordentlig og beundringsværdig, saa var den kirkelige i det Indre af det smykkede Guds-huus det ikke mindre. I Ordre, der glimrede af Guld, assisterede begge de høiarv. k. k. Hofcapellaner og Abbederne af Wilten og Stams, samt en meget talrig Clerus i Pragtomat og den høiarv. Fyrst-Erkebiskop. I Chorstolene vare nærværende: den høiarv. Fyrst-Biskop Johan, Friherre af Tschiderer af Trient, de høiarv. Abbeder af Fiecht, Marienberg og Muri-Griek, samt den høiarv. Provst af Bozen, foruden mange andre Notabiliteter af Verdens- og Ordens-Geistligheden i Tyrol og Boralberg. Til Slutningen meddeelte den høiarv. Fyrst-Erkebiskop Betsignelsen med det Allerhelligste. —

England. Den protestantiske Presse især i England gjorde for nogen Tid siden megen Allarm over en Tildragelse i det katholske Irland, som den refererer paa følgende Maade: „Nogle Munkke have offentlig i Kingstown i Overværelse af en stor Folkemængde, foran den katholske Kirke, brændt et Antal Bibler!“ — Sagen blev af Bigtighed derved, at Lord Palmerston foranledigede en retlig Undersøgelse af samme. Sagen forholder sig nu saaledes: Geistlige af Redemptoristordenen havde holdt en Folkemission (d: flere Dages Bodsprædikener, samt andre Andagtsøvelser), og ved Slutningen af denne skulde hiin Autodafé have fundet Sted. Byens Sognepræst erklærede hele Historien strax for Logu, saasnart bemeldte Beretning kom i Aviserne. Bladet Nation offentliggjorde derpaa følgende Beretning: „Missionspræsterne mærkede, at der blev stiftet megen Ulykke og Fordærvelse i Menigheden formedelst flette Bøger og Flyveskrifter*). De opfordrede derfor de Troende

*) Denne Smudsliteratur kommer fra England til Irland; ifølge nøiagtige Beregninger omdeles i England aarligt henimod 20 Millioner Blade af Aviser, hvis Hovedhensigt er, at udbrede vantroe (ikke kun protestantiske eller rationalistiske, nei men) ligesom vantroe, materialistiske og atheistiske Grundsætninger og obscoene, usædelige Historier og Beskrivelser.

til, at brænde alle flette Romaner, de irreligieuſe og ugudelige Bøger, alle overtroiske Sedler og Amuletter, og navnlig alle leſfærdige og ufædelige Billeder. Om proteſtantiſke Bibles derimod har der aldrig været nogen Tale i deres Prædikener. Men ikkedestomindre blev der iblandt de andre Bøger ogſaa nogle proteſtantiske Bibles udleveret til Miſſionspræſterne, ſom udtog dem fra de øvrige Bøger. Ved Miſſionens Slutning var der (eſterat Biblesne vare affondrede) henved 2—300 flette Bøger m. fl. ſammenſlæbte i Sakriſtiet, og diſſe bleve derefter, ifølge Præſternes Befaling, af Kirkebetjenten brændte paa Kirkegaarden. Kirkebetjenten har erklæret ſig vilſtig til med Gød at ſtafæſte for Ketten, at han ingenlunde har ſaaet Befaling til ogſaa at brænde Biblesne, og at heller ingen Bibel er bleven brændt med hans Vidende; imedens Bøgerne bleve brændte, var en Kone kommen til og havde endnu kaſtet en Bog i Ilden, men med en Stok tog han den atter frem for at beſee den, det var heller ikke nogen Bibel, men en Roman. Nu paaſtaaer nogle Blade, at enkelte Perſoner ſkulle have fundet nogle halvbrændte Blade under Aſſen og at det var Blade af en Bibel. Sæt nu ogſaa, at dette var ſandt, ſaa bliver det dog altid en Uſandhed, naar man ſiger, at Præſterne have befalet, at brænde Biblesne; thi derſom der virkelig er bleven brændt nogen Bibel tilligemed de andre Bøger, ſaa er det ikke ſkeet eſter Præſternes Befaling, men imod deres Willie, idet maaſtee ved en Feiltagelſe et Exemplar er bleven lagt til de andre Bøger, hvis Opbrændelſe dog vel ingen Chriſten kan beklage eller forarges over." — Ligeledes erklærede ogſaa den førſte Præſt ved Miſſionen, Pater Buggenom: „Jeg har ikke befalet, at man ſkulde brænde Bibles, men kun, at brænde ufædelige Bøger. Jeg er endnu i Beſiddelſe af alle de proteſtantiske Bibles, ſom bleve overgibne til mig under Miſſionen. Naar deſuaagtet en Bibel eller et Stykke af en Bibel er bleven brændt, ſaa maa det være ſkeet ved en Forſeelſe og er da i alt Fald ſkeet imod min Willie." — Som det jo under ſaadanne Forholde nok kunde ventes, er nu den Præſt, ſom ſkulde have gjort ſig ſkyldig i denne Forſyndelſe imod den angliſke Bibeloverſættelſe, nemlig Pater Batcherine, bleven frikjendt for Ketten under hele Befolkningens lydelige Jubel. I Barſenſtown have derimod proteſtantiske Fanatikere gjengjældt den formeentligen imod deres Bibel begaaede Fornærmelſe med en virkelig Fornærmelſe, idet de nemlig ved de barmhertige Soſtres Kloſter ødelagde et ſmukt Billede af den guddommelige Frelſer. Saaledes forblinder Fanatiſme og partiſt Overlelſe! —

Amerika. Utter er i Ny-York en protestantisk Prædikant, en Søn af den protestantiske Biskop i Ny Jersey, Georg Hobart Doane, vendt tilbage i den katholske Kirkes Skjød. New York Freeman's Journal af 29de Sept. ytrer sig om den Omvendte paa følgende Maade: „Herr Doane er bleven uddannet i Lærdommene for den progressiveste Skole paa Oxford's Universitet, hvis Sjæl Newman var. Man havde her lært ham at troe paa Een katholsk og apostolisk Kirke, paa de sakramentale Naadegaver, den præstelige Magt til Offerets Frembarelse og Syndstilgivelse, samt paa Christi virkelige Kærværelse i den h. Eucharistie etc. I to Aar indviede den unge Mand sig til Prædikeembedet, saaledes som han havde opfattet det og som man havde lært ham det. For et halvt Aar siden blev han ordineret af sin Fader og saae sig for første Gang kaldet til praktisk at værne om Sandheden af sin Bekjendelse for en Kreds af Protestanter, hvilken var større end hans Familiekreds; han maatte nemlig optræde for Folket og offentlig prædike sine pusevitiske Doctriner, hvilke han betragtede som katholsk Sandhed. Herr Doane begyndte at prædike disse katholske Sandheder med en klar Forstand, med Aabenhjertighed og en fast Bestemthed for et Folk, der, som man havde sagt ham, stod i Samfund med den „ene, hellige, katholske og apostoliske Kirke.“ Men altfor snart maatte han indsee, at han havde at gøre med en Menighed af den protestantiske Episcopalkirke! Hans Sognebørn erklærede ham, at de stode i Samfund med Dr. Tyng og ikke med Pave Pius IX., og at hans Prædikener vare holdte i „papistisk“ Aand, og at de ikke vilde vide noget deraf. Herr Doane havde nu intet andet Valg, end imellem sin Familie og Kristus, imellem den katholske Sandhed og Episcopalkirkens Lærdomme. Han vaklede intet Dieblif. Istedetfor, som saamange Andre, at spille sin Tid med Samvittigheds-Capitulationer, besluttede han sig meget mere til, at handle som en Mand, der kjenber Sandhedens Krav og en Christens Pligter imod Gud. Han besøgte den katholske Biskop, og dette Besøg løste hans sidste Tvivl og bortryddede alle Betænkeligheder. Paa hans Bennefs Bøn ventede han endnu i syv Uger, hvorefter han endnu engang begav sig til Biskoppen af Newark, Mons. Bailey, og blev da optagen i den katholske Kirkes Skjød. Denne ærværdige Prælat modtog ogsaa paa samme Tid Efterretning om, at ogsaa hans (Biskoppens) Broder, Carlton Bailey, den 8de Septbr. var vendt tilbage i den katholske Kirkes Skjød i Staten Ohio. Dette Sted ligger i Nærheden af Sidney, hvor Knownothingskerne for kort siden sprængte den kath.

Kirke i Luften ved Hjælp af et Krudfad*). George Hobart Doane er en ung Mand paa 25 Aar, fuld af Lærdom, Talent og Modfærdighed og af en energigift Charakter, og lover at blive en mønsterværdig Præst i vor h. katolske Kirke. Den 15de Octbr. indskibede han sig til Frankrig, for i Seminariet St. Sulpice at forberede sig til Præstestanden. —

---

*) See Skand. Kirketid Nr. 2. S. 32.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 17de Februar. — 2. Søndag i Fasten (Reminiscere). — Dagens Epistel: 1. Theessal. 4, 1-7. — Evangel.: Matth. 17. 1-2. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Høimesse med Prædiken paa Tydsk. Efterm. Kl. 3 Mædagt til Jesu Christi bitter Lidelse med Catechisation paa Dansk.

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ fejres en stille h. Mæsse; — om **Torsdagen** bliver det høib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Mæsse Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaukenstein**, St. Kjøbmagergade 68, og i alle Bogkæder; i de danske Stater paa de Kongl. Postcontoiret. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

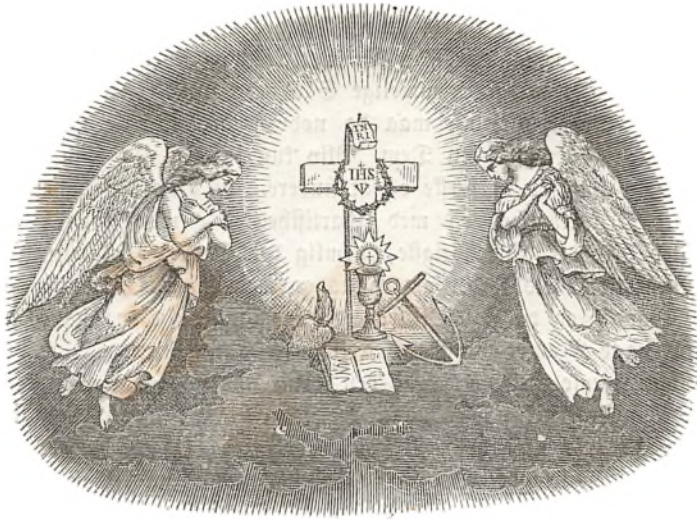

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 8.

Søndagen den 24de Februar.

1856.

Katholikens Svar paa sin protestantiske Vens Spørgsmaal.

Kjøbenhavn den 12te Februar 1856.

Frede Ven!

Deres sidste Brev har glædet mig overmaade meget og vil bidrage til at forøge min Agtelse og Kjærlighed for Dem i en særdeles høi Grad; thi i dette Deres sidste Brev har De med virkelig rørende Aabenhjertighed fremlagt for mig Deres sand-

hedskjærlige Sind i hele sin Elskelighed. Jeg er nu endmere bleven overbevist om, at De med reen og ædel Iver virkelig stræber efter den guddommelige Sandheds fulde Erkjendelse; og denne Overbevisning maa da nødvendigen forhøie min Agtelse og Kjærlighed til Dem. Bliv kun rolig ved, min ærede Ven! flittigen at forske og at studere, at prøve og undersøge med Betænsksomhed og med Upartiskhed, — men fremfor Alt glem ikke det Allervigtigste, nemlig den hjertelige, indstændige Bøn til Lysets Fader om Hans guddommelige Oplysning og Bistand, og da skal De see, at De ganske vist engang ogsaa vil naae Maalet for Deres ærlige og ædle Stræben, : den utvivlsomme Erkjendelse af den evige guddommelige Sandhed! De ønsker, at jeg heri maa være Dem behjælpelig; dertil finder De mig til enhver Tid beredt, og jeg begynder derfor nu strax uden længere Omsvøb og Indledninger med Besvarelsen af de Spørgsmaal og Tvivlsmaal, som De i Deres meget ærede Brev har opkasted. Imidlertid, jeg maa her oprigtigen tilstaae Dem, at navnlig de første Spørgsmaal, De gjør mig, nødfage mig til strax at blotte et meget ømt Saar i hele Protestantismen, hvis Syn jeg ellers endnu gjerne vilde i nogen Tid have unddraget Deres forffende Die; men da De nu Selv forlanger det, saa maa jeg svare overensstemmende med Sandheden, og De vil tilgive, naar Svaret maatte synes noget haardt.

De opfatter først to Spørgsmaal, som begge hænge meget nær sammen; De spørger nemlig:

- 1) Skulde den kjære Gud ikke ogsaa indenfor den protestantiske Kirke lade Sine Fromme og Udvalgte blive Sin guddommelige Naade tildeel?
- 2) Skulde ikke ogsaa de fromme og troende protestantiske Prædikanter blive af Gud udvalgte til Medskaber for Hans Naades Meddelelse til de enkelte Mennesker?

Paa disse tvende Spørgsmaal maa jeg svare lidt udførligere. — Gud er uden Tvivl en uindstrænket Herre i Sin Naades Meddelelse til Menneskene; intet Menneske, ingen Skabning kan foreskrive Ham, i hvilket Maal, paa hvilken Naade eller gennem hvilke Medskaber Han skal meddele Menneskene Sin guddommelige Naade; og intet Menneske og ingen

Skabning vilde følgerigen være istand til at udforske og at vide, om, hvorledes eller i hvilket Maal Gud lader de enkelte Menneffer tilflyde Sin Naade. Imidlertid, her har Gud Selv villet ligesom sætte Sig Selv en Grændse for Sin Almagt, Han har Selv villet ligesom begrænde og indskrænke Sit uindskrænkede Herredømme! — Først og fremmest har Han, den evige Hellighed og Retfærdighed, nemlig indskrænket Sig Selv derved, at Han indfattede Sin eenbaarne, menneskeblevne Søn, Jesus Kristus, til at være den eneste Mægler og Midler, gennem hvilken Han vilde tilvende Menneffene Sin Naade og Forbarmelse og den evige Salighed, saa at det da kun blev Menneffene muligt, ved og formedelst denne Jesus Kristus, ved og formedelst Hans Fortjenester, at erhverve den guddommelige Naade og den evige Salighed. Jesus Kristus, den eneste Midler og Mægler, har da nu igjen stiftet en særegen og bestemt Frelsesorden, ved hvilken Han Selv atter ganske nye har ordnet og bestemt, naar, hvorledes og ved hvilke Redskaber Hans Frelsesnaade og Hans Fortjenester skulle tilvendes de enkelte Menneffer i Slægten. Han har nemlig til den Ende indstiftet Sin Kirke, og har nedlagt, deponeret i denne Sin Kirke alle Sine Fortjeneste- og Naadefatte, saa at denne Hans h. Kirke af Ham Selv blev indsat til Huusholderinde, til Forvalterinde over denne guddommelige Naadefat. Dog ikke tilfreds dermed, har denne guddommelige Stifter tillige ogsaa angivet og foreskrevet Sin Kirke den Naade, paa hvilken den skulde tilvende de enkelte Troende Hans Naadefatte. Han har nemlig i Sin guddommelige Visdom villet knytte de fleste og de allervigtigste og nødvendigste Naadevirkninger til visse udvortes og synlige Tegn, som til ligejaamange Ledere og Canaler, hvilke vi kalde Sakramenter, og Han vil, at hine allervigtigste og nødvendigste Naadevirkninger kun der skulle frembringes eller meddeles, hvor disse Sakramenter meddeles eller anvendes, saa at hvor disse Sakramenter mangle, der mangle ogsaa hine allervigtigste og nødvendigste Naadevirkninger. — Den Magt og Myndighed til at sætte disse af Kristus indstiftede Naadetegn og Naademidler, til at meddele disse Sakramenter, har Frelseren overdraget til en særegen Klasse eller Stand

iblandt Sine Troende, nemlig til Præstestanden. Først overdrog Han denne Magt og Myndighed kun til Sine Apostler og for en Deel ogsaa til de øvrige 72 Disciple; og Sine Apostler meddeelte Han tillige ogsaa den Fuldmagt og den Befaling, atter at betro Andre den selvsamme Myndighed, som de selv havde modtaget af Ham. — Dette, min ærede Ven! Indstiftelsen af Sakramenter som Bærere af og Canaler for den guddommelige Naade, og Indstiftelsen af det Apostoliske Præstedømme, som Uddeler og Forvalter af disse hellige Sakramenter, — det er tvende faits accomplis, tvende historiske og guddommelige Kjendsgjerninger, som alle Speculationer og Theorier over Muligheden af et andet Slags Naades- og Frelsesorden ikke formaae at bortraifonnere eller at modbevise. Det hjælper ikke noget, at spørge: kan eller havde Frelseren ikke kunnet uddele Sine Naades- og Sine Fortjenestefatte aldeles usynligen til Alle uden Forskjel og umiddelbart, uden nogen anden Mellemkomst? Vistnok kan og havde Han kunnet gjøre det, dog i Virkeligheden gjør Han det ikke, men i Sin urandsagelige Wiisdom har Han nu engang villet og anordnet, at Hans guddommelige Naades Meddelelse til os synlige Mennesker ogsaa skal være knyttet til udvortes synlige Tegn, til udvortes synlige Bærere og Ledere, nemlig til de h. Sakramenter; og tillige har Han villet overdrage disse Sakramenters Uddeling og Forvaltning til det Apostoliske Præstedømme. Det er facta (Kjendsgjerninger), og de gamle Philosopher sagde meget rigtig: contra facta non valent argumenta (o: imod Kjendsgjerninger gjælder ingen Fornuftbeviser)! mod historiske, og meget mindre mod guddommelige Kjendsgjerninger hjælper al menneskelig Raisonnement, al Speculeringen og Grublen Intet! —

Indholdet af det Sagte er nu i Korthed dette: Kun der og kun da lader Frelseren Menneskene tilflyde Sine sakramentale Naadegaver, hvor og naar der gives virkelige, gyldige Sakramenter; men virkelige, gyldige Sakramenter kan der kun gives der, hvor der gives et gyldigt Apostolisk Præstedømme, fordi kun et saadant er istand til at meddele Herrens Sakramenter og de til disse knyttede Naadegaver; — altsaa hvor der ikke gives et gyldigt Apostolisk Præstedømme,

der ophører med Sakramenterne ogsaa al sakramental Naade- meddelelse og Naadevirkning. — Jeg haaber, at denne Slutning ogsaa vil synes Dem at være fuldkommen følgerigtig; nu vel, saa lad os gaae videre! For nu altsaa at erfare, om Prote- stanterne endnu have gyldige Sakramenter og om de saaledes ogsaa kunne blive deelagtige i de Naadevirkninger, som Frelseren har knyttet til Sakramenterne, maae vi nu opstille det Spørgsmaal: gives der i Protestantismen endnu et virkeligt, gyldigt Apostolisk Præstedømme? Findes der et gyldigt Præstedømme, saa gives der i Protestantismen ogsaa endnu gyldige Sakramenter og en sakramental Naademmeddelelse, — men mangler der et gyldigt Præstedømme, saa mangler der ogsaa Sakramenter og den sakramentale Naademmeddelelse. — Jeg svarer herpaa Følgende:

Kun Biskopperne i Christi Kirke ere Apostlernes umid- delbare Efterfølgere; og ligesom kun de h. Apostler havde den Magt og Myndighed til at bestikke og indvie Andre til deres Efterfølgere, saaledes har ogsaa kun en ved retmæssig Apostolisk Haandspaalæggelse indviet Biskop den Magt og Myndighed, atter at indvie Andre til Biskopper og Præster; derimod en simpel Præst kan ikke paa gyldig Naade indvie Andre til Præster, og meget mindre til Biskopper. Temmelig klare Antydninger om denne gammelchristlige Tro findes ogsaa alle- rede i den h. Skrift; j. Ex. Apostl. Gjern. 6, 6. er det Apostlene, som indvie og bemyndige de af Menigheden udvalgte Mænd til Diaconer ved Haandspaalæggelse; Apostl. Gjern. 14, 22. er det de Apostoliske Biskopper Paulus og Barnabas, som indvie og bestikke Biskopper og Præster for de enkelte Menigheder; ifølge 2. Timoth. 1, 6. var det den h. Apostel og Biskop Paulus, som havde meddeelt Timotheus den biskoppe- lige Indvielse; fremdeles 1. Timoth. 3, og Tit. 1, 5 fl. giver den h. Apostel Paulus de af ham indviiede Biskopper Thimo- theus og Titus Forfrister om, hvorledes og paa hvilke Vilkaar de igjen skulde indvie Andre. — — Ligeledes fremgaaer denne Sandhed, at kun Biskopper have Magt og Myndighed til at ordinere, af flere Udsagn, som vi endnu bestidde i de første hellige Kirkefædres og andre sagkyndige Forfatteres Skrifter fra de første Aarhundreder; jeg kan her kun anføre nogle faa Gi-

tater. Allerede i de saakaldte Apostoliske Constitutioner (constitutiones et canones apostolorum), hvis Affattelse vistnok senest kan falde i Slutningen af det 4. Aarhundrede, siges der i den 8. Bog 16. Cap., at: „Præsten maa ordineres eller indvies af en Biskop.“ Af den h. Kirkefader Athanasius' Forsvarsskrift (4. Aarh.) imod Arianerne (num. 2. opp. edit. Maur. tom. 1. part. 1. pag. 134) see vi, at denne h. Biskop ikke vilde anerkjende sin Anklager, ved Navn Ischiras, for en gyldig Præst, fordi han ikke var ordineret af en Biskop, men af en simpel Præst, ved Navn Colluth. — Den h. Epiphanius (5. Aarh.) kalder Biskopperne hiin h. Stand i Kirken, som avler nye Fædre (*ἡ πάτερων γεννητικὴ τάξις*), d. v. s. Biskopperne alene have Magt til atter at indvie andre Biskopper, som ere ligesom Præsternes aandelige Fædre, og andre Præster, som ere ligesom de almindelige Troendes aandelige Fædre; men Præsterne derimod, skriver han videre, have kun Magt til at avle nye Børn for Kirken ved Meddelelsen af Daaben og de øvrige Sakramenter, paa Præsteindvielsen nær. (Jfr. Epiphanii op. Hæres. 75. adv. Aërium.) Det samme bevidner den h. Kirkefader Chrysostomus (4. Aarh.), idet han i sin 11. Prædiken eller Homilie over det 1. Brev til Timotheus, Nr. 1, skriver: „Biskoppernes Forrang fremfor Præsterne, bestaaer deri, at de ved Haandspaalæggelse kunne indvie eller ordinere Andre til Præster og Biskopper. (*τῆ γὰρ χειροτονία μόνῃ ἐπιεβηχασί*).“ — Ja selv den h. Hieronymus (4. Aarh.), som ellers saa skarpt bekæmpede Biskoppernes Forrettigheder, kunde dog ikke negte, at Ordinationsmagten er en Rettighed, som kun Biskoppen har og ingen Præst nogenstunde har havt; han skriver nemlig i sit 146de Brev, til Evagrius: *Quid facit, excepta ordinatione, episcopus, quod presbyter non faciat?* Det vil med andre Ord sige: „Forskjellen mellem Biskoppen og Præsten bestaaer deri, at kun Biskoppen har Magt til at ordinere, hvorimod Præsten ikke.“ Den samme h. Hieronymus, denne ivrige Forsvarer af Præstestændens Rettigheder, kan heller ikke undlade at kalde Biskoppen for Præstens Fader, idet han skriver i sit 52. Brev til Præsten Nepotian: „Vær Din Biskop undergIVEN og betragt ham som Din aandelige Fader (*quasi animæ parentem*)!“ og i sit 105te

Brev til den h. Biskop Augustinus skriver han: „Levvel, min dyrebare Ven, med Hensyn til Alder er Du min Søn, men med Hensyn til Din (biskoppelige) Værdighed er Du min Fader*“ (ætate fili, dignitate parens)!“ —

Et andet Beviis for, at kun en apostolisk Biskop al- tid har været anset for at have Magt og Myndighed til at ordinere eller indvie Andre til Præster og Biskopper, finde vi i alle Ritualbøger baade for den Græske og for den Latinske Kirke fra de allerførste kristelige Aarhundreder, idet de alle kun indrømme de apostoliske Biskoppers Magt og Myndighed til atter at ordinere og indvie Andre til Biskopper og Præster; dersom De har Leilighed til at læse den berømte Skribent Edmund Martene i hans Værk: *De antiquis Ecclesiæ ritibus*. Lib. I. part. II. art. II., saa vil De selv endmere kunne overtyde Dem om denne Sandhed. — Endvidere er det en historisk Kjendsgjerning, at i de første Aarhundreder, ikke engang under de heftigste Forfølgelser, hvor man ellers gjerne satte sig ud over alt Unødvendigt og Uvæsentligt, dog aldrig har taalt i Kirken, at en simpel Præst indviede Andre til Præster. — Ja, selv de fra den katolske Kirke allerede meget tidligt adskilte Religionsfjendskaber have altid anerkjendt og respecteret dette kirkelige Dogma og de have derfor altid med den største Omhyggelighed været betænkte paa at bevare deres Biskoppers Succesjon, for at have baade gyldige Biskopper og gyldige Præster. En meget lærerig Lecture byder i denne Henseende det bekjendte Værk af den lærde Renaudot: *De la perpétuité de la loi de l'Eglise sur les sacrements et autres points etc.* — Og synes ikke ogsaa selve Protestanterne endnu den Dag idag at anerkjende denne gammelkatolske Sandhed, idet ogsaa deres saak. Præster ikkun blive indviede eller ordinerede af deres saakaldte Biskopper? —

Vel veed jeg, at de Lærde have talt og skrevet meget om, hvorvidt der oprindeligen i den apostoliske Tidsalder allerede bestod denne skarpe Forskiel mellem Benævnelsen „Biskop“ (*ἐπίσκοπος*) og „Præst“ (*πρεσβύτερος*), idet disse to Benævnelser især i den h. Skrift undertiden synes at være brugte ifleng;

---

*) Hieronymus selv var som bekjendt kun Præst.

men denne lærde Strid er ved historiske Kjendsgjerninger fra selve den apostoliske Tidsalder forsaavidt upaatvilelig afgjort, at man maa indrømme, at endskjøndt Benævnelserne „Biskop“ og „Præst“ i hine allerførste Tider ikke holdtes saa skarpt fra hinanden, som nu, saa bestod der dog i Virkelighed iblandt de af Kirkens geistlige Forstandere, som undertiden kaldes „Biskopper“ og undertiden „Præster“, en virkelig Rang- og Myndighedsforskjel, som er grundet paa Frelserens egen guddommelige Indstiftelse, den Forskjel nemlig, at Nogle virkelig havde den Myndighed at ordinere, hvorimod Andre ikke havde denne Myndighed; de Første kaldte man ikke sjældent ogsaa ligefrem: „Apostler“, fordi de vare traadte i selve Apostlernes Sted, eller ogsaa ligefrem: „Biskopper“ og: „Præster“; de Sidste derimod kaldtes fordetmeste kun simpelthen Præster, og disse betragtedes som Efterfølgere af Herrens øvrige 72 Disciple. Forskiellen i selve Myndigheden og Værdigheden har derfor altid bestaaet, men den nu gængse Forskjel i Benævnelsen har ikke altid været saa tydelig og eens. —

Saaledes viser det sig da som en uomtvistelig, paa guddommelig Indstiftelse grundet og af hele den første christelige Oldtid stadfæstet Sandhed, at kun en gyldig apostolisk Biskop er istand og har Magt til at ordinere eller indvie ogsaa Andre til gyldige Biskopper og Præster; og følgelig alle De, som ikke kunne paavise, at de ere ordinerede eller indviede af en apostolisk Biskop, ere slet ikke gyldige Præster og meget mindre gyldige Biskopper. Præstedømmet er aldeles afhængigt og betinget af Bispeværdigheden; hvor der ingen gyldig apostolisk Bispeværdighed er, der er der heller intet gyldigt Præstedømme.

Hvo var nu Luther, Calvin, Zvingli, Melancthon, hvo vare alle disse saakaldte Reformatorer? Mon nogen af dem var en gyldig apostolisk Biskop? Nei, Ingen af dem! men nogle af dem vare kun simple Præster, andre endog kun Lægmand, uden nogenfømhelst apostolisk Indvielse og Sendelse; altsaa kunde heller Ingen af dem ordinere eller indvie Andre til Præster eller til Biskopper. Bistnok have de anmasset sig ogsaa at lægge deres Hænder paa Andre og de vilde gjerne derved have ordineret dem til Præster — men

al deres Haandspaalæggelse og Sendelse og Indvielse var naturligtvis uden al Betydning og Kraft, aldeles dødt og magtesløst, og alle De, som modtog disse reformatoriske Præsters eller Lægmands Haandspaalæggelse og Indvielse, vare og bleve derved ingenlunde Præster, modtog ingen præstelige Fuldmagter, men de bleve efter den tilsyneladende Indvielse, hvad de havde været før samme, nemlig: almindelige, ikkun døbte Christne, Lægmand! Jeg veed nu nok, at baade her i Danmark og i de øvrige nordlige Lande ogsaa nogle faa Biskopper frasaldt den katolske Kirke og gik over til den nye Religion, og disse frasaldne Biskopper havde da vel nok kunnet ogsaa indvie eller ordinere igjen Andre til Biskopper og Præster, — men ved en vidunderlig Styrelse af det guddommelige Forsyn skete det, at de ikke have gjort det; enten have de slet ikke ordineret (i Overensstemmelse med den nye Lære over alle Christnes almindelige Præstedømme, ifølge hvilken ingen særegen højere Ordination eller Indvielse er absolut nødvendig til de præstelige Functioners Udførelse), eller de have ikke fuldbyrdet Ordinationen paa den rette og gyldige Maade, saa at da ogsaa de af dem muligen ordinerede Mænd dog ikke vare gyldigen ordinerede.

Af det Sagte fremgaae da nu aldeles følgerigtigen disse Slutninger: Med Luther og de tilligemed ham frasaldne katolske Præster blev den retmæssige Kjæde eller Følgerække af gyldigen indviede, apostoliske Præster (*successio apostolica*) afbrudt, og følgerigtigen er da med Luther og de øvrige frasaldne katolske Præster ogsaa al virkelig gyldig præstelig Indvielse og Myndighed, alt apostolisk Præstedømme, fuldstændigen uddød i de protestantiske Religionsamfund, og ikke en eneste af de protestantiske Geistlige eller Prædikanter har virkelig apostolisk præstelig Magt og Myndighed; kort sagt: i Protestantismen gives der ikke mere noget apostolisk Præstedømme! — Det er, jeg negter det ikke, det er en forfærdelig, en dybt indgribende Sandhed, der uden tvivl som et Tordenflag maa dybt saare og ramme ikke alene Dem, meget ærede Ven! men ogsaa enhver endnu troende, ikke til Rationalismen hjemfalden Protestant; men tør jeg derfor fortie den? nei, jeg tør ikke!

Thi om jeg endogfaa viebliffelig maa bedrøve eller faare ved den, faa veed jeg, at denne Bedrøvelse vil være til Deres sande Gavn og Frelse. Det er en Sandhed, som er en aldeles nødvendig, en tvingende Conseqvents af nødvendige Præmisses; og disse Præmisses beroe ingeniunde paa tomme Speculationer eller lærde Fortolkningsystemer, men de ere begrundede i og byggede paa utvivlsomme, guddommelige og historiske Kjendsgjerninger, hvilke hele den christelige Tidtid har anerkjendt og stadfæstet.

Der gives nu rigtignok ogsaa nogle Protestanter, som søge at berolige sig ved den Antagelse eller Mening, at Vorherre maaskee har gjort en Undtagelse med Luther og de øvrige saakaldte Reformatorer, saa at, omendskjøndt de ifølge den almindelige apostoliske Orden vistnok ikke havde Kraft og Myndighed til at ordinere andre gyldige Præster og Biskopper, Herren dog alligevel formedelt et overordentligt Vidunder skulde have givet dem denne Kraft og Myndighed. Men denne Mening eller Antagelse er en aldeles uholdbar og ugrundet Hypothese. Hvoraf eller hvorved kan man bevise den? hvorved vil man kunne godtgjøre, at Gud har villet forvende og ophæve den hele indtil da iagttagne Frelsesorden og indføre en ny Frelsesorden, som samfulde 15 christelige Aarhundreder ikke have kjendt? — Og paa en saadan ugrundet og urimelig Mening eller Hypothese vil man bygge sin Salighed, og berolige sig ved den Tanke: maaskee har Gud gjort det, maaskee ikke?! — maaskee have vi dog gyldige Præster og gyldige Sakramenter, maaskee ikke! — maaskee har jeg faaet mine Synders Forladelse ved at gaac til Skrifte, maaskee ikke! — maaskee modtager jeg ved Nadveren Christi Legeme og Blod, maaskee kun almindeligt Brød og almindelig Viin! — maaskee er jeg bleven befriet fra mine Synder og forenet med min Frelser, maaskee ikke! — maaskee er jeg reen for Synder og kommer i Himmelen, maaskee er jeg endnu skyldbetynget og farer saa lige ned til Helvede! O forfærdelige Maaskee! og dobbelt forfærdeligt, naar det kun grunder sig paa aldeles uholdbare Hypotheser, men dog vedkommer saa uhyre alvorlige Anliggender! —

Ja, min dyrebare Ven! for at De endnu tydeligere og

klarerer kan indsee, hvor hemmende og forstyrrende denne Mangel paa gyldige, apostoliske Præster maa indvirke paa Protestanternes hele religiøse Liv, hvor dybt et Skaar denne Mangel gjør i hele Frelsesvirksomheden hos Protestanterne, saa tillad mig, at jeg udvikler Dem dens Følger endnu noget udførligere og mere i det Enkelte uddrager nogle flere Consequenter af de ovenfor beviste Sætninger! Ovenfor har jeg allerede viist, at hvor der mangler et gyldigt apostolisk Præstedømme eller en gyldig, apostolisk Præstestand, der mangle ogsaa de gyldige Sakramenter — (paa Daaben nær, naar den administreres paa den rette Maade, fordi den ogsaa kan meddeles af en ikke Ordineret) — og alle sakramentale Raadegaver og Raadevirkninger. I det altsaa Protestanterne savne den sande og gyldige apostoliske Præstestand, maae de selvfølgeligen ogsaa savne de gyldige Sakramenter og undvære alle sakramentale Raademeddelelser og Raadegaver, netop fordi vor guddommelige Frelser har gjort disse aldeles afhængige og betingede af den apostoliske Præstestand. — Til de allervigtigste iblandt de sakramentale Raadevirkninger maae nu uden tvivl henregnes disse to: 1) Syndstiltgivelsen ved Vodens Sakramente, og 2) den eucharistiske Forening med den guddommelige Frelser ved det h. Alterens Sakramente i Communionen; og disse tvende sandelig overmaade vigtige Raadevirkninger: Absolutionen og Communionen — dem maae Protestanterne aldeles undvære, fordi de ikke have gyldige apostoliske Præster, ved hvilke Herren alene forunder samme. —

Ehi 1) kun til Apostlerne og deres Efterfølgere har Frelseren sagt: „Hvem **J** forlade Synderne, dem ere de forladte; — hvem **J** lade beholde dem, dem ere de beholdne!“ (o: hvem **J** ikke forlade dem, dem ere de ikke forladte!) saa at vi altsaa kun af Apostlerne og deres Efterfølgere, af de gyldige apostoliske Biskopper og Præster, kunne modtage vore Synders Forladelse. I det Protestanterne nu ikke have gyldige apostoliske Præster, saa have de heller ikke Noget, af hvem de, ifølge Herrens Raadslutning, kunne modtage deres Synders Tilgivelse. Jeg kan ikke begribe, hvorledes troende Protestanter kunne saa let

sætte sig ud over dette vigtige Punkt, idet de foregive, at de ikke behøve nogen Præst eller nogen Mellemand mellem sig og Christus, men at de umiddelbart og directe kunne modtage deres Synders Tilgivelse af Frelseren Selv; — thi jeg spørger dem: hvorfor har Frelseren da givet Apostlene den syndtilgivende Kraft og Myndighed? hvorfor har Han da udtalt hine indholdsrige og betydningsfulde Ord? Naar vi ikke vil sige, at Han har talt dem uden al Grund og Aarsag, saa maae vi indrømme, at Han dermed har villet overdrage Sine Apostler og deres Efterfølgere i det apostoliske Embede Magt og Myndighed til at forlade Menneskene deres Synder, at Han derved altsaa ogsaa har henviist alle Mennesker, som ønske at faae Forladelse for deres Synder, til disse Sine Apostler og deres Efterfølgere. Mon man da endnu, lige imod denne Frelserens egen Anordning og Bestemmelse, kan paastaae, at Han umiddelbart, directe vil forlade os vore Synder uden Apostlenes eller den apostoliske Præsts Mellekomst? Nei, det vilde være urimeligt og uforeneligt med Frelserens høitidelige Udsagn! Altsaa er og bliver det sandt: Syndstiligivelse opnaaer man kun ved en apostolisk Præsts Absolution; hvor der ikke gives gyldige apostoliske Præster, der gives der heller ingen gyldig Absolution og heller ingen virkelig Syndstiligivelse.

Paa lignende Maade forholder det sig 2) med det h. AIterens Sakramente. Frelseren har ikke givet enhver døbt Christen den Kraft at bevirke, at Brød bliver Hans Legeme og Vin Hans h. Blod, men denne vidunderlige Kraft har Han ogsaa kun givet Sine Apostle og deres gyldige Efterfølgere i det apostoliske Præstedomme; thi, ikke til alle Sine troende Tilhængere, men kun til Sine Apostle har Han jo talt de guddommelige Ord: Hoc facite in Meam commemorationem! **Gjører Dette** til Min Ihukommelse! Altsaa kun Apostlene og gyldigen ordinerede, apostoliske Præster have formedelt Frelserens Indstiftelse den Kraft, at **gjøre** hvad Frelseren Selv har gjort ved den hell. Nadvere, nemlig: ved Udtalelsen af Indstiftelsesordene, at bevirke, at Brødet bliver virkelig til Jesu Legeme, og Vinen virkeligen til Jesu Blod; derimod hvo som ikke

er en gyldig ordineret, apostolisk Præst, vil heller aldrig kunne bevirke dette den guddommelige Almagts, Kjærligheds og Blisdoms store Vidunder, og om han da end hundrede Gange udtaler Indstiftelsesordene over Brød og Viin, og nok saa høitideligen og salvelsesfuldt siger: „dette er Christi sande Legeme!“ og: „dette er Christi sande Blod!“ — saa bliver Brød og Viin dog aldrig derfor til Christi Legeme og Blod, men det bliver hvad det var, almindeligt Brød og almindelig Viin; og lad da Gens Tro end være nok saa stærk og nok saa kraftig, Troen alene formaaer dog aldrig at bevirke, at Brødet bliver Christi Legeme eller at Vinen bliver Christi Blod, men hans Tro skuffer ham her: og han æder ikke andet, end almindeligt Brød og drikker ikke andet, end almindelig Viin; lad Gens andægtige Følelse og Sindsstemning under en saadan Nydelse end være nok saa inderlig, nok saa sød og behagelig — den skuffer og bedrager; denne andægtige Følelse og Sindsstemning er ikke istand til at bevirke, at Brødet bliver Christi Legeme eller Vinen Christi Blod, men til Trods for al andægtig og sød og behagelig Følelse og Sindsstemning æder og drikker han dog ikke andet, end almindeligt Brød og almindelig Viin. Nei, min ærede Ven! ikke den subjective Tro, ikke den andægtige Følelse og Sindsstemning er det Middel, gennem hvilket Guds Almagt og Blisdom har besluttet at virke Nadverens store Vidunder, men dette Middel, dette medium, gennem hvilket Herren bevirker det, er ene og alene Indstiftelsesordene, udtalte af en gyldigen ordineret, **apostolisk Præst**. Hvor man altsaa ikke har gyldigen ordinerede apostoliske Præster, der gives der heller Ingen, som er istand til at bevirke, at Brød bliver Christi Legeme eller Viin bliver Christi Blod; — og følgelig, da Protestanterne ikke mere have gyldigen ordinerede apostoliske Præster, saa have de heller ikke og kunne aldrig have nogen gyldig og virkelig Nadver, og de stakkels Protestanter maae derfor undvære den store Naade og Lykke, hvori enhver from og troende Katholik altid søger og finder sin høieste Fryd og Salighed her paa Jorden, nemlig den virkelige eucharistiske Forening med vor guddommelige Frelser Jesus Christus i

den h. Communion. D i Sandhed, et stort Savn! især naar man lægger Mærke til, at Frelseren gjør denne eucharistiske Forening med Ham til en udtryffeligg Betingelse for den evige Salighed, idet Han siger: „Derfom I ikke æde Menneffens Søns Kjød og drikke Hans Blod, saa skulle I ikke have Livet i Eder!“ (Den Indvending, som Protestanterne uddrage af diøse Herrens Ord imod Communionen under een Skikkelse, kommer jeg til at omtale længere nede ved at besvare Deres 7de Indvending.) —

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Tyskland. I Koblenz havde en Katholik ladet sig skille fra sin Kone og indgik derefter et blot borgerligt Egteskab med en anden, ligeledes fra sin Mand skilt Person, en Forbindelse, som ifølge den katholske Kirkes Troeslære ikke er andet, end et virkeligt Concubinat. Begge diøse i en saadan Forbindelse levende og fremturende Personer bleve derfor af den kirkelige Dyrighed opfordrede til at opgive dette utilladelige Samliv; men da de vægrede sig ved at gjøre det og saaledes viste sig gjenstridige imod Kirkens guddommelige Love og Grundsetninger, bleve de Søndagen den 9de Decb. sidstl. høitideligen excommunicerede d. v. s. udelukkede fra den katholske Kirkes Samfund. Det er virkelig en latterligt at iagttage, hvorledes den protestantiske Presse i Kjøbenhavn undertiden bærer sig ad, naar den refererer katholske Anliggender; saaledes gjorde f. Ex. et af de her udkommende Blade de gruelligste Invectiver imod den katholske Kirke, fordi denne er saa intolerant, at den ikke vil taale aabenbare Syndere og Forbrydere i sit Samfund, men skiller sig ved dem; maaffee fjender dette bibellærde Blad endnu ikke saa meget til Bibelen, at det veed, at ogsaa vor guddommelige Frelser har været saa intolerant, at Han bød Sine Disciple, at holde sig fjern fra ethvert Samfund med gjenstridige Foragtere af de gud-

dommelige Love, ja selv at afryste Støvet under deres Fødder til Bidnesbyrd imod dem, — at Apostelen Paulus var saa intolerant, at han ligefrem bansatte den utugtige Corinthier, at den sagtmødige Apostel Johannes var saa intolerant, at han vilde, at man ikke engang skulde sige Ave d. e. en Hilfen til en haardnakket Foragter af Kirkens Autoritet. Men vore Dagblades Tolerants gaaer jo vel nok lidt videre, end Frelserens og Apostlenes! Hvad mon de politiske Foreninger gjøre, naar et eller andet Medlem af samme slet ikke vil rette sig efter Foreningens Love og Statuter, men ligefrem overtræder dem? Ikke sandt, man udelukker eller excommunicerer et saadant gjenstridigt Medlem; hvorfor skal da Guds Kirke ikke ogsaa have Lov til at gjøre det samme? —

Østerrig. I det walachiske Meserith i Mähren er for kort siden bleven indviet en Straffeanstalt, som Søstrene af den h. Karl Borromæus allerede have bestyret i en Tid af syv Maaneder. Over 500 Fanger, som før hensadde paa den berømte Spielberg, befinde sig nu der under — 20 Ordenssøstres Ovsigt! Man betænke, hvad det vil sige, over 500 qvindelige Bøvere, som allerede ere hjemfaldne Forbrydelsen, alle samlede i eet Huus, og ligeoverfor disse saa Ordenssøstre! De skulle alle beskæftiges og forpleies, det vidtløftige Huusvæsen skal bestyres og desuden maa der endnu hovedsagelig arbeides hen til Fangernes moralske Forbedring og sørges for deres Sjælefrelse; — i Sandhed, en Kæmpeopgave, som blot menneskelige Kræfter vel neppe ere vorne. Og den er bleven løst, løst paa en Maade, saa at man maa udraabe: „Dette er Guds Finger,“ her er meer end blot menneskelig Kraft! Der hersker en mønsterværdig Orden i Huset, ingen Exceser ere forefaldne endnu, Alle ere beskæftigede, deels med at spinde, deels med at væve eller sye og med Skomagerarbejde o. s. v., og derved overholdes fuldkommen Tausshed. — De Embedsmænd, som vare nærværende ved Indvielsen, kunde ikke blive træt af, at udtrykke deres Beundring over det, som de her saac. Og Forstanderinden, som bestyrer hele Anstalten, er en Datter af en Bønde i Steiermark og først nogle og tredive Aar gammel! Meget af disse overordentlige Følger maa ogsaa tilskrives den høiarv. P. Schlink's Omsigt og Ænergie; han er Skriftefader i Huset og hører til Lazariernes religiøse Congregation.

— Erkehertug Ferdinand Mar, Keiserens anden Broder og Overbefalingsmand for Flaaden, ankom i Octbr. f. A. til

Wien, for at lægge Grundstenen til den Kirke, som bliver bygget til Erindring om Hs. Maj. Keiser Franz Joseph's Ikkelig Redning fra Morderhaand i Maret 1854.

— For den i Linz projecterede Domkirke til Ære for den ubesmittede Gudsmoder, udgjorde de indkomne Bidrag ved Slutningen af August Maaned f. A. 40,153 Gylden.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 24de Februar. — 3. Søndag i Fasten (Oculi). — Dagens Epistel: Ephes. 5, 1—9. — Evangel.: Luc. 11, 14—28. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Hjemmesje med Brædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Andagt til Jesu Christi bitter Lidelse med Brædiken paa Dansk.

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ fejres en stille h. Messje; — om **Torsdagen** bliver det hvih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Velsignelse.

„SkandinavisK KirkeLidende“ udgaar een Gangugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Stankensteiner**, N. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Qvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 9.

Søndagen den 2den Marts.

1856.

Fastepsalme.

(Efter den latinske Hymne: Audi benigne conditor.)

Hør naadig, store Skaber, Gud!
Den Bøn, for Dig vi gyde ud
Med Graad i denne Fastetid:
Til Dig vi sætte al vor Lid!

Randsager af vor hele Hu!
 Vor Evnes Svaghed kjender Du:
 Ombend vor Sjæl fra Synd til Dig,
 Og vær os, Herre, naaderig!

Vel har vi af! ved Synd og Ewig
 Heel ofte, Gud, fornærmet Dig:
 Men staa os, aabn Dit Raadevæld,
 At frelst kan prise Dig vor Sjæl.

Forund Du Sønderknuselse
 Bort Legeme ved Spægelse:
 At fri' for Skyld vi ei igjen
 Til Syndens Lyft os vende hen!

Forund os, Gud, Du Salige,
 Du Ene og Treenige!
 At denne Faste bli'er til Gavn
 For Dine, som nu øve Savn! Amen.

†

Katholikens Svar paa sin protestantiske Vens Spørgsmaal.

(Fortjat.)

Hermed har jeg da besvaret Deres to første Spørgsmaal; jeg kommer nu til det tredie, i hvilket De ønsker Oplysning angaaende den saa berøgtede katholicke Bærhellighed og Egenrettfærdighed, i Modsatning til den lutheriske Lære om Menneskenes Helliggjørelse ved Troen og ved Troen alene; thi

det vil jo være Dem bekendt, at Luther opstillede det som en Grund- og Fundamentallære: „ved Troen alene bliver Menneſket helligt og ſaligt,“ ja, at han for at kunne fremføre Beviſer for denne nye Lære af den h. Skrift, ikke engang gjorde ſig nogen Samvittighed af at forfalſke den h. Skrift, idet han nemlig indſkjød i Apoſtelen Pauli Brev til Rom. 3, 28. dette lille, men megetſigende Ord: **alene**, og derved gav Apoſtelens Ord en Mening og Betydning, ſom Apoſtelen ſelv aldrig har villet givet dem*). — At Luther virkelig har villet paaftaa, at det er ligemeget, hvorledes Menneſkets Gjerninger ere beſtafne, hvad enten de ere gode eller ſlette, naar han kun ikke giver Slip paa Troen, det kan ſandelig Ingen negte, ſom opmærksomt har ſtuderet hans Originalſkrifter, hvor man iblandt Andet ogſaa læſer: „en Chriſten **kun** ikke gaae glip af den evige Salighed, om han endogſaa vilde, og om han endogſaa begik nok ſaa **mange Synder**, — naar han kun **troer**; **ingen Synder** kunne paadrage ham Fordømmelſen, undtagen **Bantro!** Nulla enim peccata eum poſſunt damnare, niſi ſola incredulitas.” (S. Luther de captiv. Babyl. Tom. II. fol. 264.) Endvidere ſiger den berømte Reformator i et Brev, han ſkrev til Melanchthon i Aaret 1521, følgende claſſiſke Ord: Esto peccator et pecca fortiter, ſed fortius crede, et gaude in Chriſto, qui victor eſt peccati, mortis et mundi; peccandum eſt, quamdiu hic ſumus. Vita hæc non eſt habitatio juſtitiae, ſed exſpectamus, dicit Petrus, coelos novos et terram novam, in quibus juſtitia habitat. Sufficit, quod agnovimus per divitias gloriae Dei agnum, qui tollit peccata mundi: ab hoc non avellet nos peccatum, etiamsi millies uno die fornicemur aut occidamus. Jeg hidſætter for den ſtorre Klarheds Skyld en ordret Oveſættelſe af diſſe Ord; Luther ſiger alſaa: „Vær en Synder, ja, ſynd kraftigt, men troe endnu kraftigere og glæd Dig i Chriſto, ſom er Syndens, Dødens og Verdens Overvinder; det er nødvendigt, at vi ſynde, ſaa længe vi leve herved. Dette Liv er ikke Retfærdighedens Bolig, men

*) Jfr. Skand. Kirker. 1855 No. 39 S. 612. Her har Luther viſt ogſaa hylbet den forfalſkelige Grundſætning: „Diemeget helliger Midlet!”

vi vente, siger Petrus, nye Himle og en ny Jord, hvor Retfærdigheden boer. Det er nok, at vi formedelst Guds Herlighedens Rigdomme erkjende det Lam, som borttager Verdens Synder, og fra Samme kan selv Synden ikke stille os, om end skjøndt vi paa een Dag tusinde Gange bedrive Høer eller slaae ihjel!" S. Epist. Dr. M. Luth. a Joh. Aurifabro coll. Tom. I. Jenæ 1556. 4. p. 545 b. Mon man efter slike Expectationer af den store Guds Mand (!) endnu kan betvivle, at han virkeligen for Alvor meente, at gode Gjerninger og et fromt, gudfrygtigt Levnet er aldeles unødvendige Ting til Saligheden, og at den blotte nøgne Tro skal bringe os i Himmelen? — Og De kan ogsaa være overbevist om, min dyrebare Ven! at denne Luthers Lære, hvilken den store Reformator da selv ogsaa ganske consequent efterfulgte i sit eget Levnet og i sit Samliv med Katharina Bora, at denne hans Lære ogsaa har været en af de allervirkomste Aarsager til at hans saakaldte Reformation fandt saamange Venner iblandt hans Samtidige; thi en Religion, der opstiller som Grundfætning: „Du kan leve og handle som Du vil og lyster, kun Din Tro maa Du ikke lade fare!“ — ja en saadan Religion finder til alle Tider og overalt mange Liebhaveere og vil ogsaa altid nok kunne samle en god Flok Tilhængere eller Betjendere baade iblandt giftesyge Præster, Munkes og Nonner, og iblandt pengegjerrige Tyrster og iblandt den lidenskabelige Folkemængde. Dog herom kommer jeg til at tale, naar jeg skal besvare Deres 8de Spørgsmaal.

Jeg skal da nu saa kort som muligt udvikle for Dem den katolske Kirkes Lære angaaende dette Punkt. I Tridentiner Conciliets Beslutninger og i alle katolske Lærebøger vil De finde denne samme Lære fremsat, som jeg her skal meddele Dem.

Jesus Christus har frelst os og gjort Fyldest for vore Synder i overflødig Maal ved Sin Lydighed indtil Døden paa Korset, og kun ved og formedelst denne Hans Forløsning er det muligt, at vi kunne tilvende os Guds Naade og Forbarmelse og opnaae den evige Salighed. Imidlertid denne Tilgængelse eller Tilvendelse af Jesu Christi Forløsningsnaade og Hans Fortjeneste skal og kan ikke stee derved, at vi træge

lægge Hænderne i Skjødets og kun have den blotte **Tro** paa Ham og paa den ved Ham fuldbyrdede Forløsning; nei! men vi kunne kun tilvende eller tilegne os Jesu Christi Forløsningsnaade og Hans Fortjenester ved hiin levende Tro, som viser sig virksom i Kjærlighed ved gode og hellige Gjerninger. Den blotte nøgne Tro paa Christus og Hans Forløsningsværk er vistnok allerede en god Begyndelse til vor Retfærdiggjørelse, hvorfor Tridentiner Conciliet ogsaa kalder den Roden og Grundlaget for Retfærdiggjørelsen, *radix et fundamentum justificationis*; men ligesom man ikke kan sige, at Roden er alletede selve Træet eller at Fundamentet er selve Huset: saaledes kan man heller ikke sige, at Troen alene er vor Retfærdiggjørelse, at Troen alene gør os salige. Som bekyndt er det isærdeleshed den h. Apostel Jacobus, som i sit Brev med klare Ord siger, at Troen uden Gjerninger er død og magtesløs, og som saaledes skarpest modsiges Luthers nye Lære, at Troen alene er tilstrækkelig og Gjerningerne ganske overflødige og unyttige til Saligheden; men derfor maatte denne h. Apostel ogsaa haardt erfare den store Reformators Unaaide, idet Dr. Morten Luther nemlig „mir nichts dir nichts“ vilde have dette den h. Apostel Jacobus' Brev udstødt af den h. Skrifts Samling og gav dette Apostelens Brev den Wres-titel: „Straabrev“ (Strohepistel)!! Jeg veed nu ogsaa nok, at Lutheranerne i vore Dage ikke mere følge denne deres Stifters egen Lære, fordi den naturlige Moralitetsfølelse og deres Samvittighed raabe altfor høit, at Troen alene uden gode og tilsvarende Gjerninger ingenlunde kan gøre dem Gud velbehagelige, og nogle af dem ere da endog hjemfaldne den modsatte Yderlighed, idet de nemlig mene og sige: „Enhver bliver salig i sin Religion, thi Troen er i og for sig en ligegyldig Ting; i Grunden er det ligemeget, hvad man troer, om man har den rette Tro eller en falsk, naar man ellers kun er et **ærligt** og **retskaffent** Menneffe og altid **handler** ret!“ — saa at de altsaa dermed sige det Modsatte, nemlig: at Gjerningerne alene uden Tro, den saakaldte borgerlige Ærlighed og Retskaffenhed, gjør Menneffet Gud velbehageligt. Saaledes gaaer det næsten altid; naar man forlader Kirkens Authoritet og Lære og vil danne sig Religionsfandheder

efter eget Stjøn og Lykke, saa kommer man altid til Abnormiteter og Yderligheder, som vi her tydeligen see. De oprindelige Lutheranere lærte: Troen alene uden Gjerninger gjør retfærdig og salig; — nulevende Lutheranere sige derimod: Gjerningerne alene uden Tro gjøre retfærdig og salig! — Sandheden ligger ogsaa her i Midten, og til den har vor h. Kirke altid bekiendt sig og ved den holder den fast endnu denne Dag idag. Dens Lære er da nu i Modsætning til disse tvende Yderligheder kort sagt følgende: Troen alene uden Gjerninger er død og kan ikke retfærdiggjøre; og ligeledes Gjerninger uden Tro ere ogsaa døde og kunne aldrig retfærdiggjøre; men Tro og Gjerninger virke Menneskets Frelse og tilvende Mennesket Jesu Christi Forløsningsdøds Fortjenester. Troen maa nemlig oplives ved den i gode Gjerninger virksomme Kjærlighed, og alle gode Gjerninger maae have deres Drivesjæder i og deres høiere Indvielse af den i Kjærligheden virksomme Tro, ellers ere uden denne Tro ogsaa de bedste og ædleste Gjerninger aldeles frugtesløse og fortjenstløse for Evigheden. — For imidlertid at give Dem ret klare Begreber om den katolske Kirkes Lære angaaende Menneskets Retfærdiggjørelse, saa maa jeg give min Udvikling et noget videre Omfang, end den blotte Besvarelse af Deres Spørgsmaal netop fordrer, og jeg haaber, at De af Hensyn til Sagens uendelig høie Betydning vil tilgive mig denne Vidtøftighed, om den skal kaldes saaledes. Det forstaaer sig forresten af sig selv, at jeg her kun taler om den Naade, paa hvilken den vorne Christen retfærdiggjøres, naar han efter Daaben igjen har mistet den helliggjørende Naade ved en Dødsynd. Thi hvad de umyndige Børn angaaer, saa ere vi jo enige i at anerkjende, at ligesom de formedelst Arvesyndens savne Retfærdigheden uden deres egen personlige Skyld, saaledes blive de formedelst Jesu Christi Fortjeneste ogsaa retfærdiggjorte uden deres egen personlige Medvirkning ved Daabens h. Sakramente. — Men anderledes forholder det sig med den Børnes Retfærdiggjørelse, thi til denne udkræves der ogsaa selve Menneskets Forberedelse til og Medvirkning med Guds Naade. —

Den egentlige Retfærdiggjørelse af det syndige Menneske, d. v. s. dets Omvendelse fra Syndens Stand til Naadens

Stand, er udelukkende et Værk af den guddommelige Naade; denne egentlige Retfærdiggjørelse kan hverken fortjenes ved Troen eller ved Gjerninger, men den er altid en aldeles ufortjent Naadegave, pure gratia. Saalænge Menneket altsaa endnu lever i Syndens (o: den svare Synds) Stand, endnu ikke er retfærdiggjort, saalænge kan hverken hans Tro eller hans Gjerning egentlig (de condigno) fortjene det Allermindste for Evigheden, ei heller kan han fortjene Retfærdiggjørelsen; baade hans Tro, og hans gode Gjerninger, hans Anger, hans Gudsfrøgt, alle hans moraliske Dyder kunne i det Høieste være Forberedelser og Dispositioner til at modtage selve Retfærdiggjørelsens Skjænt af den guddommelige Naade og Forbarmelse. Og naar den forbarmelsesfulde Gud nu atter vil tilvende det syndige Menneke Sin Naade, saa gjør Han det derved, at Han først vækker i Synderens Indre den overnaturlige Tro, dernæst Frøgt for Guds Straffedomme, men tillige Haab paa Hans naaderige Barmhertighed, hjertelig Anger over de begangne Synder, med det Forsæt ikke at synde mere; — saa vidt gaaer Forberedelsen til selve Retfærdiggjørelsen, og ved denne Forberedelse maa selve Menneket frit virke med; derimod selve Retfærdiggjørelsens Bidunder udføres derefter ved Naadens Virkning alene uden selve Synderens Medvirkning; og Den, som umiddelbart virker dette Nyskabelsens store Bidunder i Synderens Hjerter, er den Helligaand, Helliggjøreren; men det udvortes Middel, gennem hvilket den Helligaand selv fuldbyrder dette guddommelige Værk, er Bodens h. Sakramente eller rettere sagt: den apostoliske Præsts sakramentale Absolutionsord; følgerigen finder selve Retfærdiggjørelsen først Sted i det Dieblik, hvor Absolutionen bliver udtalt af den gyldig indviede Præst; i dette Dieblik nemlig — tilvender Gud den Helligaand Synderen Jesu Christi Fortjenester, og udsletter formedelt disse Synderens Skyld og Brøde, renser hans Sjæl fra Syndens Besmittelse, estergiver samme den fortjente evige Syndestraf og tilvender atter Synderen det guddommelige Velbehag, den helliggjørende Naade, d. v. s. gjør Synderens Sjæl atter til Sin (den Helligaands) Bolig, til Sit levende Tempel, og ved tillige ogsaa endmere at oplive i

Sjælen Tro, Haab og Kjærlighed, sætter Han Mennesket atter i en aandelig og levende Forbindelse med Jesus Christus, en Forbindelse, som er den Forbindelse liig, i hvilken et levende Lem paa det menneskelige Legeme staaer med Legemets Hoved, — en Forbindelse, som er den liig, i hvilken Wiinstoffens grønne og levende Ranke staaer med selve Wiinstoffens Stamme; — i dette Dieblif bliver Mennesket altsaa igjen et levende Lem paa det h. mystiske Legeme, o: Kirken, hvis Hoved Kristus og hvis Hjerte den Helligaand er, han bliver atter indplantet i Jesus Christus ligesom den grønne Wiinranke i Wiinstoffen, — han faaer derved ogsaa igjen Arverettighed til Himmels evige Salighed, ja han bærer da allerede Himmels Salighed i Spiren i sig; — o i Sandhed, et ophoiet og helligt Dieblif, dette Retfærdiggjorelsens Dieblif, i Sandhed, et stort Værk af den guddommelige Naade og Forbarmelse, som bevirkes i dette Dieblif, hvor Synderen bliver retfærdiggjort ved Herrens Naade alene, uden nogen Fortjeneste fra Synderens Side, giennem Bodens h. Sakramente! Hvilke store Vidundere frembringer Guds Hellighed og Naade og Wiisdom ikke i Synderens Sjæl i det Dieblif, hvor Hans Tjener, den apostoliske Præst, i Hans Navn og Myndighed opløfter sine Hænder og siger: Ego te absolvo a peccatis tuis! „Jeg tilgiver Dig Dine Synder!“

Men nu, efter at Synderen uden sin egen Fortjeneste, er bleven retfærdiggjort blot af Naade, nu da han atter lever i Naadens Stand, nu indtræder et ganske andet Forhold til Gud for ham, nu indtager han saa at sige en væsentlig forandret Stilling ligeoverfor den hellige og retfærdige Gud; nemlig formædelt Jesu Christi Fortjenester er han jo nu ikke mere en Gjenstand for den guddommelige Bredde, men for det guddommelige Velbehag; ved Oplivelse af Troen, Haabet og Kjærligheden og ved Indgydelse af sin Naade har den Helligaand atter bragt ham i en levende Forbindelse med Jesus Christus, den Elskelige, i Hvem Gud har sit høieste Velbehag; og saalænge det saaledes retfærdiggjorte Menneske bevarer sig fri for en Dødsynd, saalænge han forbliver i Naadens Stand: saalænge forbliver han ogsaa i denne naaderige og levende Forbindelse med Jesus Christus, saalænge forbliver han

et levende Lem paa det mystiske Legeme, hvis Hoved Kristus og hvis Hjerte den Helligaand er, saalænge forbliver han en grøn og frugtbærende Ranke paa den sande Viinstok, Jesus Kristus. Og ligesom Legemets Lem lever, handler, virker og lider formedelst den Livskraft, som udgaaer fra Hovedet og fra Hjertet, og ligesom Ranken trives, grønnes, blomstrer og bærer Frugt kun formedelst den Livskraft og Saft, som udstømmer fra selve Viinstoffen: saaledes lever, virker og lider det retfærdiggjorte, i Kristus saa at sige indplantede, Menneske ogsaa formedelst den overnaturlige Livskraft, som udstømmer fra Kristus, det guddommelige Hoved, den guddommelige Viinstok, saalænge han ikke frivillig igjen ved en svar Synd afbryder denne lykkelige Forbindelse med Kristus. Og ligesom den fra Hovedet og fra Hjertet udstømmende Livskraft vistnok er det Princip, ved hvilket det enkelte Lem paa Legemet lever og virker, men dog saaledes, at det paa samme Tid dog ogsaa er selve Lemmets egen Handling og eget Liv, — og ligesom den fra Viinstoffen udtømmende Livskraft og Saft vistnok er Principet, ved hvilket selve Ranken lever og trives og bærer Frugt, men dog saaledes, at det paa samme Tid dog ogsaa er selve Rankens eget Liv og egen Frugt: saaledes er ogsaa det fra Kristus, Hovedet, den guddommelige Viinstok, uophørligen til den Retfærdiggjorte udstømmende, overnaturlige Naadeliv det Princip, ved hvilket den Retfærdiggjorte lever, handler, virker, lider, men dog ogsaa paa en saadan Maade, at hans Liv, hans Handlinger, Gjerninger og Lidelser paa samme Tid dog ogsaa ere og blive hans egne. Af denne Grund kan da den Retfærdiggjortes Naadeliv ogsaa i en vis Betydning kaldes et gudmenneskeligt Liv, d. v. s. et Liv, en Virken og Lidelse, ved hvilken det guddommelige og menneskelige Princip, d. e. den Helligaand som Naadens Giver og den frit medvirkende menneskelige Villie, virke sammen og saa at sige gienemtrænge sig; ene af denne Grund er det da ogsaa, at den Retfærdiggjortes gode Gjerninger og taalmodigt baarne Lidelser ere Gud virkelig velbehagelige og fortjenstlige for Ewigheden. Denne deres Fortjenstlighed er saaledes kun en Udstømning, en Virkning af Jesu Christi Fortjenester, nemlig de ere fortjenstlige, fordi de have saa at sige deres Rod og Rilde

(*causa meritoria*) i Jesu Christi Liv og derved ogsaa i Hans Fortjeneste; de ere fortjenstlige, fordi de have faaet en høiere, guddommelig Indvielse formiddelt Menneskets inderlige Forbindelse med Jesus Christus ved den Helligaands Naade i Tro, Haab og Kjarlighed, — og fordi den Retfærdiggjorte i en vis Forstand med fuld Føie kan sige hvad Apostelen sagde: *Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Christus!* „Vel lever jeg, dog ikke jeg, men Kristus lever i mig!“ — forsaavidt altsaa hans i Naadestanden udførte Gjerninger og taalte Lidelser ere udførte eller taalte i denne inderlige Forbindelse med Kristus, kunne de i en vis Forstand ogsaa kaldes Christi Gjerninger, Christi Lidelser og som saadanne have de da ogsaa Værd og Fortjenstlighed i den hellige og retfærdige Guds Dine. Paa Grund deraf paastaar vi altsaa, at alle gode Gjerninger, udførte i Naadens Stand, og alle Lidelser, taalte i Naadens Stand, ere virkelig fortjenstlige for Evigheden, d. v. s. de give os et Krav paa guddommelig Belønning i Himmelen, *opera bona justorum sunt meritoria de condigno*; derfor kunde Apostelen ogsaa sige, at han ventede „Retfærdighedens Krone“ *corona justitiæ*, d. e. den Løn, den Krone, som den guddommelige Retfærdighed giver alle Sine troe Tjenere; og vor Frelser selv siger ogsaa, at de Retfærdige skulle have Løn, *merces*, for deres gode og hellige Gjerninger. En Løn forudsætter altid en Fortjeneste, hvor der ingen Fortjeneste var, der kan heller ikke gives nogen Løn, *merces*; derimod naar man siger, at Nogen skal faae en virkelig Løn, saa indrømmer man dermed ogsaa, at han har virkelig Fortjeneste; idet vor Frelser altsaa taler om, at de Retfærdige skulle faae deres Løn (*merces vestra*, „Ederes Løn“), saa siger Han derved tillige ogsaa, at de selv maae have vundet virkelige Fortjenester, ellers kunde Han ikke forjætte dem en egentlig Løn.

Dog jeg indseer, at ieg her maa afbryde dette Punkt, thi det bliver ellers dog altfor vidtløftigt, og jeg frygter for at trætte Dem altfor meget med denne vistnok temmeligt vanskelige og udviklede Afhandling. Jeg fatter derfor den katholske Lære endnu engang ganske kort sammen i følgende Sætninger:

Alle Menneskets Gjerninger før hans Retfærdiggjørelse

ere aldeles fortjenstløse for Himmelen, fordi de fattes Forbindelsen med al Fortjenstlighedens Rod og Kilde, nemlig Forbindelsen med eller Indvielsen ved Jesu Christi Fortjenester ved den helligjørende Naade. — — Imidlertid kan man dog heller ikke sige, at de gode Gjerninger i Syndens Stand ere aldeles unyttige eller overflødige, tværtimod de ere meget heldbringende for Synderen, idet de undertiden forberede eller disponere ham til Retfærdiggjørelsen og bevæge Gud til, at Han saa meget desto lettere, men dog af reen Forbarmelse forunder ham Retfærdiggjørelsens Naade (*meritoria de congruo*).

Selve Retfærdiggjørelsens Naade kan aldrig fortjenes, men er altid en pur Naadestjænk, *donum gratuitum*, som naturligtvis ogsaa ene og alene forundes formedelst Jesu Christi Forløsningsdøds Fortjenester. —

Alle gode Gjerninger og alle taalmodigt baarne Lidelser efter Retfærdiggjørelsen, altsaa i Naadens Stand, ere virkelig fortjenstlige for Himmelen, d. v. s. de give den Retfærdiggjorte et virkeligt Krav paa en evig Løn i Himmelen. At nu selv denne Fortjenstlighed ved den Retfærdiggjortes gode Gjerninger ogsaa kun har sin Rod og sin Grund i Jesu Christi Fortjenester, det forstaaer sig af sig selv, thi affect fra Hans Forløsning og Fortjeneste, vilde slet ingen Fortjenstlighed være mulig.

Støttet paa denne sin Lære om de gode Gjerningers virkelige Fortjenstlighed, kan vor h. Kirke vist med Rette opfordre og formane sine Medlemmer til ret sluttigen og ivrigt at øve sig i gode og hellige, ædle og fromme Gjerninger, idet den henviser dem til den herlige evige Løn, som de derved fortjene sig i Himmelen; den lader sig ikke nøie med blot at opfordre til Tro alene og tilhæfter ikke Den, som blot haver Troen, det evige Liv, men den fordrer, at Troen skal vise sig virksom i Kjærligheden og bære Frugter i gode Gjerninger! Den lærer vistnok en „Bærkheilighed“, dog ikke i den Mening og Betydning, i hvilken Protestanterne tage dette Ord, som om nemlig selve det blot ydre gode Bærk, den blot ydre Handling i og for sig kunde hellige eller retfærdiggjøre os, — nei, en saadan Bærkheilighed forkaster den katolske Kirke som Pharisaisme, men den fordrer, at vort

Bærf, o: vor Gjerning, for at kunne kaldes hellig, skal have sin Rod og sin Indvielse i Jesu Christi Bærf og Fortjeneste formedelst den helliggjørende Naade og skal have sin Kilde i den overnaturlige Kjærlighed til Gud. — Den katholske Kirke lærer fremdeles ogsaa en virkelig „Egenretfærdighed“, dog ei heller i den Mening og Betydning, som om vi ved egne Kræfter og Fortjenester kunde erhverve os Retfærdighedens eller Retfærdiggjorelsens Naade; — nei, en saadan „Egenretfærdighed“ forkafter og fordømmer den katholske Kirke som et utaaeligt Hovmod og som fjætterst Formaitelse, men den lærer at selve Retfærdighedens Meddelelse eller selve Retfærdiggjorelsen altid er en reen Naadeskjent, der ikke gives paa Grund af Menneskets egne, men kun paa Grund af Jesu Christi Fortjenester, dog saaledes, at den formedelst Jesu Christi Fortjeneste os meddeelte og skjente Retfærdighed ogsaa er vor egen, vor Eiendom, ikke en blot tilregnet eller imputeret Retfærdighed, og at saaledes det retfærdiggjorte Menneske ikke blot betragtes som retfærdigt og helligt, men at han virkelig er retfærdig og hellig. Thi endfjøndt Retfærdigheden er en reen Naadeskjent, saa bliver den os dog virkelig fuldkomment tilegnet og dens Frugter, o: de fortjenstlige gode Gjerninger, ere derfor ogsaa vore egne; meget træffende udtrykker den h. Augustinus denne den guddommelige Naades vidunderlige Hemmelighed med følgende Ord, som ogsaa Tridentiner Conciliet har optaget i sit Decret angaaende dette Punct: *Nostra vult Deus esse merita, quæ sunt ejus dona!* o: „Den Skjent, Gud forundte os, skal blive vor Fortjeneste;“ — og selve Conciliet siger ved denne Leilighed: „vi antage ikke nogen egen Retfærdighed i den Forstand, som om den kommer fra os selv; ei heller miskjende eller tilfjedsætte vi derved Guds Retfærdighed; thi den Retfærdighed, som vi kalde vor egen, fordi vi ved dens Tjoen i os blive retfærdiggjorte (*quia per eam nobis inhærentem justificamur*), den samme er ogsaa Guds Retfærdighed, fordi den bliver os indgydt af Gud ved Christi Fortjeneste.“ (Sess. VI. cap. XVI.)

Hermed har jeg da givet Dem, min dyrebare Ven! en kortsfattet Overføgt over den katholske Kirkes Lære angaaende dette saa overmaade vigtige Punct; Themaet er allfor omfangsrigt til at det egner sig til fuldstændigt at kunne omhand-

læs i et Brev, og jeg indseer allerede nu, hvor høist mangelfuld hele min Fremstilling maa være. Imidlertid, den Forvisning kan jeg dog give Dem, at Det, jeg har skrevet, virkelig er den katolske Kirkes Tro og Lære angaaende dette Punkt, og derfor De vil uleilige Dem med at læse katolske Lærebøger, Catechismer, Dogmatiker, især Tridentiner Conciliets Beslutninger, vil De overalt finde den selvsamme Lære, kun fremstillet paa forskjellig Maade.

(Fortsættes.)

Rettelse. I forrige Nr. Side 118 Linie 12 f. o. læs: *πατέρων*, istedetfor: *πάτερων*; — og Linie 15 og 14 f. n. læs: *τῆ γὰρ χειροτονία μόνη*, istedetfor: *τῆ γὰρ χειροτονία μόνη*.

Kirkelige Efterretninger.

Østerrig. Kirkeligt Liv. Til det høist glædelige Billede, som det kirkelige Liv i Østerrig for Tiden frembyder, ville vi levere nogle Bidrag af de sidste Maanedes kirkelige Blade. Vi maae da først og fremmest erindre om de mange Træk af troende Fromhed og ædel Offervillighed, som selve Medlemmerne af det høie Keiserhuus vedblive at lægge for Dagen. Saaledes indtraf Erkehertug Franz Carl, Keiserens Fader, den 28de Sept. i Maria=Zell, for der, som hvert Aar, at holde sin Balfartsandagt. Efter et 2½ Dages Ophold, under hvilket Erkehertugen daglig bivaanede Messen og Litaniet i Balfartsæpellen, tiltraadte den høie Pilegrim sin Tilbagereise. Denne berømte Balfartskirke i Maria=Zell er som bekjendt det samme for Østerrig, som Loretto er for Italien. Af regelmæssige Processioner komme aarlig til Maria=Zell: fra Erkehertugdømmet Østerrig 116, fra Steiermark 47, fra Ungarn 36, fra Bøhmen og Mähren 12 og fra Kärnthen 1. I Gjennemsnit uddeles der 120,000 Communioner aarlig; i f. A. beløb Antallet af de fromme Pilegrimme sig til over 400,000.

— Til Drengeseminariet i Salzburg skjenkede Keiserinde Caroline Augusta (Enke efter Franz I.) atter det aarlige Bidrag af 1400 Gylden. Den samme høie Giverinde finde vi ogsaa paa Listerne med anseelige Bidrag til flere Kirkebygninger. Ligeledes have Keiser Ferdinand og Keiserinde Maria Anna i de sidste Uger gjenfaget skjenket store Gaver fra 500 til 1000 Gylden til kirkelige Bygninger og Velgjørenhedsanstalter. — Flere østerrigiske Biskopper have i de sidste Uger foretaget den ved de kirkelige Love befalede Visitation i Klostrene, nemlig: Biskoppen af Linz i Klosterne for den h. Augustins regulerede Chorherrer, Biskoppen af St. Pölten i Præmonstratenser-Abbedierne og Biskoppen af Brünn i Benedictiner-Klostrene. Tvende østerrigiske Biskopper ere nylig blevne udnævnte til Huusprælater og Thronassistenten hos Hans Hellighed, nemlig: den meget berømte Biskop af Leitmeritz, Barthol. Hille, som allerede i 23 Aar har beklædt den biskoppelige Værdighed, og Biskoppen af Königsgrätz, Carl Haul, som den 8. Septbr. sidstl. fejrede sit Præstefejubildium; i Aaret 1822 besteg han Bispestolen i Königsgrätz. — Særdeles glædeligt er det at see, at der i altid flere Diocæser bliver holdt Exercitier (d: flere Dages strenge Andagts- og Bødsøvelser) for Præster og Lærere efter Biskoppernes Anordning. Saaledes holdt P. Jos. Klinskowström i Byen Grätz Exercitier for 151 Præster; den hoiær. Fyrstbiskop gjorde selv alle fromme Øvelser med. I Brixen holdt Fædrene af Jesu-Selskab Exercitier for 64 Præster; i Diocæset Lavant holdt den hoiær. Biskop og en Redemptorist Exercitierne; ligeledes bleve Exercitierne holdte i Linz og Eger (for Erkediocæset Prag). I Diocæset Leitmeritz holdt en Jesuit af Mariaschein Exercitier for Lærere. Lærer-Conferentser, som ved en almindelig Ministerial-Foranstaltning ere foreskrevne i Østerrig, bleve i flere Diocæser desuden ogsaa indstændigt anbefalede af de hoiær. Biskopper. Ikke mindre blomstrer Pastoral-Conferentsernes Institut i mange Diocæser; i flere, som f. Ex. i St. Pölten og Budweis bleve samme først indførte i f. A.; i Diocæset Salzburg blev den hidtil fulgte Fremgangsmaade, blot at opgive bestemte Spørgsmaal og Conferents-Themata, forbedret af Biskoppen. — Drengeseminarier bleve f. A. oprettede i St. Pölten og Prag; de hoiær. Biskopper, Geistligheden og Lagfolk, yde, som vi tidligere allerede have berettet, rigelige Gaver til disse kirkelige Anstalter. Ligesaa beredvillig viser den kristelige Øffertjærlighed sig ved at skaffe de barmhjertige Søstre af den h. Vincenz af Paul værdige Opholdssteder til deres hellige Virksomhed; paa flere Steder have de seet sig istand til at aabne Asyl for den lidende Mennefskehed. At Evendeforeninger, Pins-Foreninger (især Severinus-Foreningen i Wien) og Vin-

centius-Foreninger opblomstre stedse mere og mere i Østerrig, er bekjendt; navnlig have de sidste (Vincentius Foreningerne) udfoldet en udmærket Virksomhed især i de af Choleraen haardt hjem søgte Egne, f. Ex. i Overøsterrig og Tyrol. Men fornemmelig har ogsaa Geistligheden i disse Hjemføgelens Dage vist sig sit h. Kald værdig, hvilket udtryffeligt anerkjendes i de verdslige Authoriteters offentlige Bekjendtgjørelser. Biskopperne selv foregik deres Præster med et heltmodigt Exempel. Erkebiskoppen af Mailand, Romilli, besøgte uafsladeligen med utrættelig Iver de Cholera-syge paa de 3 Hospitaller og meddeelte aandelig Trost og Almisser; paa samme Maade gjorde ogsaa Biskoppen af Linz gjentagne Besøg i Cholera-hospitallerne.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 2de Martz. — 4. Søndag i Fasten (Lætare). — Dagens Epistel: Gal. 4, 22—31. — Evangel.: Joh. 6, 1—15. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Svimesæse med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt til Jesu Christi bitre Lidelse med Catechisation paa Dansk.

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ feires en stille h. Mæsse: — om **Torsdagen** bliver det hoib. Altens Sakramente fremstillet under den sidste h. Mæsse Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og sluttet med den sakramentalte Betsignelse.

Correspond. — S. i K. Vi betvivle, at Deres Afhandling vilde være betimelig, da den let kunde vække Mistanke hos visse til Mistanke mod os meget tillovelige hvide Personer; imidlertid ville vi glemme Deres Manuscript i nogen Tid, maatte bliver denne Hare længere hen mindre stor. — Forøvrigt bede vi Dem om vedblivende at bevare os med nye Bidrag.

Ned.

Erklæring.

Istedesfor at svare paa de gjentagne lidenskabelige Angreb i nogle politiske Dagblade paa Scandinavisk Kirketidendes Redaction, især i den allerførste Tid, afgive vi herved paany følgende Erklæring, som vi ogsaa allerede tidligere ved lignende Leilighed have seet os nødsagede til at give:

Vi skulle aldrig undlade, saavidt vor Tid og vore Kræfter tillade det, i vort Blad ogsaa at tage Hensyn til og at besvare de af agtværdige Modstandere med No og Besindighed mod os fremsførte Indvendinger eller Indsigelser; thi den af os forsegtede hellige Sandhed behøver ikke at frygte eller undvige en ærlig og hæderlig Kamp med sine ærlige Modstandere. Derimod hine Angreb, som enten ved den hadefulde Tone, i hvilken de ere skrevne, aldeles umistændeligt forraade den urene Kilde, hvorfra de ere udsprungne, eller som endog ligefrem gribe til Gemeenhedens Vaaben, nemlig til Grovheder eller personlige Fornærmelser, dem besvare vi kun med taus Foragt og Medlidenskab. Grunden dertil er let at forklare: deels forstaae vi ikke at føre saadanne Vaaben og ere desaaarsag Modstanderne ikke vogne i denne Kampmaade, deels ere vi ogsaa overbeviste om, at et hvilket som helst Svar vilde ligesoverfor deslige Angreb være aldeles ubensigtsmæssigt. Thi alle ædlere og for Sandheden værdige Gemytter vide nok selv tilbørligen at vurdere og foragte slige Lidenskabelighedens Udladelser, og ligesoverfor dem behøves der altsaa aldeles ingen formelig Gjendrivelse; derimod de Andre, som have saa liden Sands for Sømmelighed og Ærlighed, at de kunne lægge Bøgt paa slige Udtalelser, ere ogsaa aldeles døve for Sandhedens rolige Forsvarsrøst.

En lignende Erklæring ere vi nu ogsaa bemyndigede til herved at afgive paa den hervær. katholske Geistligheds Begne, ligesoverfor de høist uværdige Invectiver, man i et offentligt Blad har tilladt sig navnlig mod tvende af dens Medlemmer; de troe ligeledes, ved en fuldkommen Tausshed at være tilstrækkeligen forsvarede i alle Deres Dine, hvis Omdømme overhovedet kan være af nogen Betydning.

Kjøbenhavn, den 27de Februar 1856.

Scandinavisk Kirketid. Red.

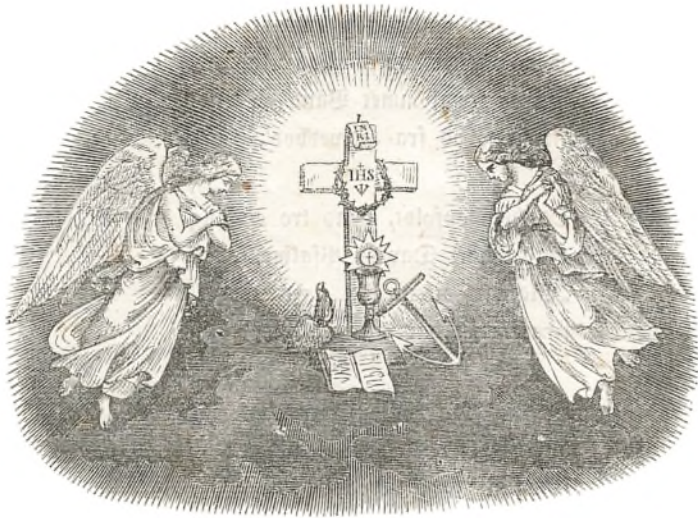
„Scandinavisk Kirketidende“ udgaer een Gang ugentlig. Subscriptien paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. A. Blaufeustener, st. Rismagergade 68, og i alle Bogtuder; i de danske Stater paa de Egt. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 10.

Søndagen den 9de Marts.

1856.

Kirkehymne paa Passionsføndagen.

(Efter det Latinske Vexilla regis prodeunt.)

1. Din Konges Banner drager frem,
See Korsets Træ, -- Jerusalem!
Paa hvilket Livet Døden leed --
Af Døden Livet strømmed' ned!

2. En Stridsmand gjennemborer Ham,
Som var det sande Paaskelam:
Da er fremkommet Vand og Blod,
Alt frelse os fra Helveddbod; —

3. Da blev opfyldt, hvad tro engang
Har spaaet Davids Psalmevang:
„Blandt Folkene skal siges ud:
Fra Træet har regjeret Gud!“

4. O Træ, saa lyst og hæderligt,
Dig smykker Purpur kongeligt!
Udvalgte Træ, ærværdige!
Som bar saa helligt Legeme!

5. Velsignede, hvis Arme bar'
Det Dffer, Som vor Sone var:
Fra nu af savner Helvede
Det Bytte, Du omfavne!

6. O Kors, vær hilset Du vor Lid,
Bort Haab! — I denne Sorgens Tid
De Fromme styrk paa Dydens Bei,
Og døm de Skyldbetynge ei!

7. Treenighed, vor Frelses Væld!
Lovprise skal Dig hver en Sjæl;
Lad her os Korsets Seier faae,
Og hilset Seirens Løn opnaae! Amen.

Kirkeaarets hellige Tider og Fester *).

III. Den stille Uge.

En tro Enke, som nylig har mistet sin Ægtefælle, klæder sig i Sorg, afholder sig fra al Glæde, Selskab og Jubel, trækker sig tilbage i Ensomheden, beder, klager og græder. Kun sine elskede Børn samler hun omkring sig og deler sin Smerte med dem; hun fortæller dem om den salige Faders Dyder og om hans sidste Timer. Hun finder sin eneste Trost i sine Børn, som hun formaner til at blive Faderen værdige og at følge i hans Fodspor, for at de engang alle maa blive gjenforenede i Evigheden. — Denne Enke er vor fælleds Moder, Kirken. Dens Sorg og Klage er aldrig større, end i Christi Lidelses- og Dødstid, i den h. stille Uge. Hvorledes kan den andet, da den har bevaret den største Kjærlighed og Trostab for den Afjælede! Lader os nu ogsaa være dens værdige Børn, og lader os høre paa hvad den fortæller os om Frelseren og hvor veltalende den ved Ord og Gjærning taler til vore Hjerter ved hele sin Ud- færd og alle sine Skikke i den hellige stille Uge.

1. Den stille Uge, som ogsaa kaldes den store Uge (hebdomada major) og Dimmeluge, begynder med Palmesøndag. Denne Søndag er Mindefesten for Jesu høitidelige Indtog i Jerusalem, da Israels Børn bredte deres Klæder paa Veien, huggede Grene af Træerne og strøede dem for den Inddragende, og raabte: „Hosianna for Davids Søn! Velsignet være Den, Som kommer i Herrens Navn!“ Kristus vilde ved dette høitidelige Indtog endnu engang offentlig og tydeligt tilkjendegive Verden, at Han var Den, Som skulde komme, at Han var Messias, Stifteren af et nyt Gudsrige, den Konge, hvis Rige ikke er af denne Verden og Som tilkommer al Ære og Hylding. Til Erindring om denne Begivenhed foretager Kirken paa Palmesøndagen Indvielsen af Palme- og Oliegrene, eller ogsaa af andre Grene, fordi de første ikke findes i alle Lande. Da disse Grene ere bestemte til guds-

*) Jfr. Skand. Kirker. 1855 Nr. 48 og 49. — 1856 Nr. 6.

tjenstligt Brug ved Processjonen, saa indvier Kirken dem først under skønne og betydningsfulde Bønner. Palmerne ere Sindbilleder paa Seier, derfor blive ogsaa Helgenerne, som ved Jesus Christus have besejret Verden, Kjødet og Djævelen og nu fejre deres Triumph i Himmelen, afbildede med Palmer i Hænderne. Oliegrenene derimod ere Sindbilleder paa Fred. Begge blive med Kette stræede og baarne til Gæde for Ham, Som døende vandt den herligste Seier og ved en svær og blodig Kamp tilfægtede os den sande Fred. Ligesom Noah's Due bragte Oliegrenen til Arken, til Tegnet paa, at Syndflodens Bølge vare borte og Guds Straffedom havde ophørt, saaledes bragte ogsaa Kristus os Fredens Budskab fra Himmelen.

Kirken afbilder Jesu Christi sidste Triumphtog ogsaa ved en Processjon, som i katholske Lande foranstattes paa Palmesøndagen; men denne Palmesøndagsprocessjon er af en anden Art, end de andre høitidelige Processjoner ved andre Festligheder. Ingen Faner vaie i Spidsen, men Korset, som den kristne Skare følger i stille Beæmød, aabner Toget. I denne hellige Age skulle Alles Dine nemlig ene vare henvendte paa Korset, og vi ane allerede, at dette Triumphtog snart skal blive forvandlet til et Sørgetog. Snart skal et andet Raab end Hosianna høres! Derfor kunne vi selv under denne Jubel ikke være aldeles glade. Under Processjonen standser Toget engang, synger foran den Korsfæstede Billeder en Lovsang til Gæde for „Davids og Abrahams Søn, for Israels Herker og Gud, Som de jublende Berns Hosannaraab lovspræde,“ og Alle træde Grene paa Gulvet, for at ære Ham. Her skulle Alle love vor guddommelige Konge ubødelig Trofast, Lydig-
hed, Høilagethed og Kjærlighed, begræde deres hidtil udviste Uhygighed og være Ham fremdeles troe indtil Døden! — Er Processjonen derpaa atter kommen tilbage udenfor Kirken, saa er det i nogle Kirker Skik, at en Deel af Sangerne begive sig ind i Kirken, og Døren bliver lukket efter dem, medens Præsten tilligemed Menigheden venter udenfor ved Indgangen. Efter en Lovsang til Frelseren, som afvæltende bliver sjunget af det indvendige og udvendige Chor, bliver med Korsets underste Deel stødt mod Døren, som derpaa aabnes, og Processjonen drager ind i Kirken. Betydningen af denne Ceremoni

er denne, at Jesus ved Sin Død paa Korset atter har aabnet Himmelsens Porte og at vi tør haabe engang ogsaa at kunne holde vort Indtog der. — Men snart forstummer Jubelløben, Kirken er ikke prydet som paa en Festdag, det h. Messeoffer begynder, og vi, som fornylig endnu hørte Hofmannaraabet, skulle nu høre det grusomme Rødselsraab: „Korsfæst ham!“

Hurtigt, ligesom det ubestandige jødiske Folks Tænkemaade, bliver vor Glæde atter forvandlet til Sorg. Under den h. Messe paa Palmesøndagen synges eller læses første Gang Passionen, d: Lidelseshistorien, efter den første af de 4 hellige Evangelister, efter Matthæus' Beskrivelse. Den eiendommelige Tone, i hvilken den affynges*), er fuldkomment skiftet til at udtrykke Kirkens dybe Sorg og Bedrøvelse over sin guddommelige Brudgoms Lidelse og Død. Hvor den nu affynges, holde Sangerne under Afhyngelsen Palmegrene i Hænderne, forat de Troende, medens de høre om Frelserens dybe Fornedrelse, heller ikke skulle forglemme den Seier og Forherligelse, som Han har erhvervet paa Korset, og at Han ved Sin Lidelse er indgaaet til Herligheden. Hvo som nu bivaaner Processionen paa Palmesøndagen, han skal love at ville følge Korset paa alle Livets Veie, han skal forberede sig til at modtage Frelseren i det allerhelligste Sakramente med ligejaa stor Urefrygt, som engang Hebræernes Børn modtog Meesstasfen; men han skal senere ikke være saa vankelmødig og utaknemmelig som Israæliterne! Hvo som modtager de indviede Grene af Præstens eller Altertjenerens Haand skal tænke paa, at vi kun da ere Christi sande Tilhængere og Disciple, naar Hans Brud (Kirken) er vor Moder, ved hvis Hænder vi modtage alle aandelige Gaver. Og hvo som hører Passionen, skal derved love den lidende og døende Frelser Gjentjærlighed og sørge over Hans Lidelse, han affværges Synden, som netop har bragt Frelseren paa Korset, og tænke paa, hvad der engang vil skee med det tørre Træ, naar saadant er skeet ved det grønne Træ, og han skal da heller ikke knurre over sit Korsets Tyngde, men tro følge sit guddommelige Forbillede, den guddommelige Korsbærer.

*) Her i vor lille Kirke i Kjøbenhavn synges den ifkun paa Langfredagen.

2. De tre følgende Dage, Mandag, Tirsdag og Onsdag, i den stille Uge ville vi forbigaae, omendstjøndt der ogsaa lod sig sige meget lærerigt om dem. Vi ville her kun bemærke, at Lidelseshistorien eller Passionen bliver Tirsdag og Onsdag læst under den h. Mæsse efter de hh. Evangelister Marcus' og Lucas' Beskrivelse, for altid mere og mere at forberede os og gjøre os opmærksomme paa Langfredagens store Begivenhed. Om Onsdag Eftermiddag begynder i katolske Lande allerede Forfesten til Skjærtorsdag, hvilken paa lignende Maade gjentages begge de følgende Dage. Under denne Aftengudstjeneste, naar den holdes ganske fuldstændigt, blive Davids Psalmer om den lidende Messias sjungne og flere andre Stykker af den h. Skrift og af de hh. Kirkesædne blive forelæst. Alt har Hensyn til disse Dages Begivenheder. Propheten Jeremia's Klagesange (Lamentationes Jeremiae) gjentyde, i hvilke han med gribende Udtryk sorger over Jerusalems og Tempels Undergang. Den af Gud forladte og ødelagte hellige Stad, paa hvis Ruiner Propheten sad, det i Gruset liggende, engang saa herlige Tempel ligner den menneskelige Sjæl, som er vanftabt og vanhelliget ved Synden. Enhver Synder, som har forladt Faderhuset og, baade forskudt af Faderen og Verden, er Forvildelsen nær, ligner hiint haardnakkede og ubodsferdige, og derfor saa ulykkelige Folk Israhel, som blev fordreven fra sit Hjem og sad og græd ved Babels Floder og sukkede der i Trældommens Kænger. Men endnu er der Haab, og ikke uden dybere Grund slutes alle disse Klagesange med de skønne og formanende Ord: Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum! o: „Jerusalem, Jerusalem, omvend Dig til Herren, Din Gud!“ Templet kan atter opbygges og den Fange kan befries; Synderen kan endnu faae Tilgivelse. Dertil skal ogsaa den ved denne Gudstjeneste sagte sungne og saa ofte gjentagne Bods-Psalme „Miserere“ opfordre os. -- En sündrig Ceremonie, som ved denne Høitidelighed finder Sted, naar den udføres fuldstændigt, fortjener endnu særligt at fremhæves: paa en trefantet Ufsestage ere tolv Kjerner anbragte, sex paa hver af de to Sider paa Stagen, og overst for alle tolv staar een ganske alene. De tolv blive slukkede efter korte Mellemrum, kun det trettende

brænder endnu. Det tolv Sidelys skulle tyde hen paa de tolv Apostle, det trettende paa Disciplenes guddommelige Mester, Jesus. Den successtve Slutning betyder, at Disciplene lidt efter lidt ere forsvundne og have forladt Herren, der stod alene for Sin Dommer. Denne Skik kan desuden ogsaa erindre os om, at Benner, jordist Gods og Glæder engang ved Dødens Nærmelse ville forlade os, den ene efter den anden, samt at enhver jordist Lykkestjerne da gaaer under og at Intet kan oplyse os mere, end Verdens sande Lys, Jesus Kristus. Ogsaa det øverste Lys bliver et Dieblis borttaget ved Gudstjenestens Slutning, men strax derefter atter fremviist, for derved at betegne Christi Bortgang ved Døden. Men dette evige Lys er kun udslukt for en kort Tid; ved Paaskefesten skal det atter straae i endnu høiere Glæds. Andagten ender med en sagte Støi i Kirken, til Grindring om at Jorden bævede, Klipperne revnede og Templets Forhæng brast, da Herren bøiede Sit Hoved og døde.

3. Skærtorsdagen erindrer os om Fodvaskningen, om Indstiftelsen af det h. Alterens Sakramente eller det h. Messesoffer, om Herrens Lidelse i Gethsemane og hans Fængsling. Derfor er det endnu Skik, at Paven i Rom paa denne Dag vasker tolv Præsters Fodder, og andre katholske Fyrster og Biskopper pleie ligeledes at toe Fødderne paa tolv fattige Mænd og at opvarte dem. En sijn Brug, som opfordrer de Høieste paa Jorden til, altid at bevare Ydmyghed, da Han, Som er vor Alles Mester, ikke ansaae det for at være under Sin Værdighed, at bevise Sine Disciple denne Tjeneste! En sijn Ceremonie, som opføier den ringere Broder, da det bliver betydet ham, at han i Guds Dine ikke er mindre end Verdens og Kirkens høieste Fyrster; men tillige skal den indstændigen opmuntre os alle til først at beslitte os paa den største Keenhed og Ydmyghed, naar vi ville nærme os den Allerseligstes Bord! — Formedelst vor dybe Sorg kunne vi imidlertid paa denne Dag for Christi Fængsling og Aftenen før Hans Dødsdag ikke udtrykke den høie Jubel og Glæde, som vi føle over Indstiftelsen af Kjærlighedens hellige Sakramente og Offer, og netop af denne Grund har vor h. Kirke, som bekjendt, til den høitidelige og glædelige Grindring om denne h. Hemmeligheds

Jndstiftelse anordnet og fastsat en anden særegen Festlighed Torsdagen efter Trinitatisjøndag, den saakaldte Christi Le-gemøsfest. Dog Kirken kan heller ikke paa Skærtorsdagen ganske undertrykke sin Glæde, og derfor som et Tegn paa denne Glæde ringes der med alle Klokker under Gloriesangen i Møssen. Men det er dog kun et enkelt, hurtigt forsvindende Glædesraab, ligesom en Lampe, som et Dieblit blusser op og strar efter slukkes. Fra nu af tie da alle Klokkerne aldeles indtil Opstandelsesfesten; den matte Lyd af Træinstrumenter maa saalænge erstatte Klokkernes Tjeneste, saa at Intet høres, der klinger som Glæde og forkynder Festlighed. — Præsterne, som paa Skærtorsdagen ikke selv feire det h. Offer, men mod-tage den h. Communion (ogsaa kun under een Stikkelse) af en anden offrende Præsts Haand, skulle erindre os om, at de h. Apostler paa denne Dag ogsaa annammede den h. Offer-spise af Jesu Christi egen Haand! — Præsten consecrerer paa denne Dag runde hellige Hostier; den ene annammer han un-der den h. Møsse paa Skærtorsdagen, den anden bliver lagt i en Kalk og forvaret til Langfredag. Efter den h. Møsse bringer Præsten denne h. Hostie i høitidelig Procession til et sær-egget, dertil beredet Sted i Kirken, som i nogle Lande har Form af en Grav og derfor kaldes den hel. Grav; i andre Lande derimod henfattes den h. Hostie paa et af Kirkens Sidealtere. Chorfangerne med brændende Kjerter følge Præsten og synge den skønne Psalme „Pange lingua”.

Kjerterne brænde og Sangen gjenlyder til Ære for det høih. Sakramente; men kort derefter gaaer Præsten i Bodsge-vandt omkring i Kirken og fratager Altrene alle deres Bry-delser; Tabernaklet paa Hoialteret staaer aabent, fordi det er berøvet sin hellige Skat. Den Psalme, som Præsten beder, medens han foretager Altrenes Afklødning, udtaler Betydnin-gen af denne eiendommelige Ceremonie; det er nemlig den 21. af Davids Psalmer, hvor Psalmisten iblandt Andet ogsaa siger i Frelserens Person: „De have deelt mine Klæder imellem sig og de have kastet Lod om mit Klædebon.” Herved antydes tillige ogsaa Kirkens stor. Sorg og Bedrovelse i disse Dage. Den har ikke mere nogen Glæde ved Bryd og Pragt, da Den er fangen, Som den ene elsker. Den troe Enke holder ikke

mere af at bære nogen Bynt eller Brydelse. Lad os heri, saa vidt vi kunne, ligne denne vor h. Moder. Paa Skærtorsdagsaften ville vi da i Vanden hensejtte os til hiin Sal, hvor Herren indstiftede Kjærlighedens helligste og største Hemmelighed, og da lad os fremstamme for Ham vor troende Tilbedelse og inderligste Taknemmelighed; thi dette guddommelige Bord er ikke alene tilberedet for Apostlene og dette hoihellige ublodige Offer blev ikke alene frembaaret for dem, men ogsaa for os! — Lad os da endvidere høre paa de Kjærlighedens Ord, med hvilke den snart Doende tager Afshed med Sine. Lad os i Vanden bede tilligemed Ham ved Bækken Cedron, og følge Ham hen til Gethsemane og her vandre med Ham, den indtil Døden Bedrøvede, under Oliventræerne; og har man maaskee raft ogsaa os den bittere Lidelsens Kalk, saa ville ogsaa vi bede tilligemed Ham: „Ikke som jeg vil, men som Du vil!“ Vi ville med Afsky vende vort Die bort, naar vi see, at den raae Bande lænkebinder hine hellige Hænder, som kun have været udstrakte til Bøn, og til at udbrede Velsignelse og Velgjerninger, og vi ville da paany love Ham Kjærlighed og Trost, medens Hans Disciple unddrage Ham den. Vi ville ikke stamme os ved Ham, men usorfærdebe følge Ham til Dommeren, og fornemmelig tage os de Ord til Hjerter, som Han talte til Caiphas, nemlig at Han er Christus, den levende Guds Søn! Vi ville vaage med Ham, og hvad de raae Soldater udraabte spottende, det ville vi udtale knælende og med dybeste Dverbeviisning og af vort ganske Hjerter: Ave, rex Judæorum! „Vær hilset, Du Jødernes Konge, Himmels og Jordens evige Konge!“

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rusland. Til de anerkjendende Domme, som vi gjentagende have bragt om de katholske barmhjertige Sostres Virk-

somhed, som fra Frantrig, Sardinien og England ere ilede hen til Skuepladsen for den orientalske Krig, tilføie vi med Glæde en Beretning over de barmhjertige Søstre af den græske Kirke. Om disse melder en tydsk Læge, som beskriver de russiske Hospitaller for Sebastopols Fald, følgende: „Paa Foranledning af Keiserinden og Storfyrstinde Helena besluttede som bekendt 200 adeltfændede russiske Damer allerede mod Slutningen af Aaret 1854 at ile til Krigsskuepladsen, for der at trøste og lindre de saarede Krigere. Paa det Rigeligste udfyrede af den høie Bestyterinde med Alt, hvad der udfordredes til dette Niemed, kom det imidlertid fremfor Alt an paa den gode Billie, Udholdenhed og Mod; og Institutet har i denne Henseende overtruffet alle Forventninger. — I en simpel Paatladning af mørkebrun Farve, over hvilken de lægge en liguende Mantille, finde vi disse Dvinder ikke alene i Hjalpehospitalerne i Batschiberaï, Simferopol, Perekop etc, men ogsaa i selve Sebastopol; efter nogle Tab ved Dødsfald og Sygdom ere endnu 65 Søstre i uafbrudt Virksomhed. En Hue af Batis bedækker Hovedet og om Halsen er slynget et bredt Baaud af himmelblaa Farve, i hvilket et glimrende Kors hænger med den Korsfæstede Billede. Ved Forbindinger ombytte de det hvide Forklæde med et af Borrug, og i deres Belte finde vi en Sax, en Vincette og en Injectionsproite. Under speciel Direction af en ligesaa omsigtig som energig Superiorinde, Stachowich, besørge disse Dvinder, som ere i en Alder fra 20 til 60 Aar, Sygepleien. De høre alle til de bedre, undertiden endog til de høiere Stænder, forlade attsaa vistnok bedre Forholde, for at paatage sig et Kald, der er ligesaa vanskeligt som farefuldt, thi de have ikke unddraget sig nogen Fare: under Bombardementet seilede de over Bugten efter Ost og Bestambulancen (bevagelige Feltsazarether), hvor endog flere Personer bleve dræbte; de vare virksomme der selv under den heftigste Kanonade, de opholdt sig i hele Timer i vort lille Cholerahospital, og lode sig ei afstrække ved at en Medsøster faldt som et Offer for denne Sygdom. — Med konstnerisk Færdighed udføre disse Damer de mest complicerede Forbindinger, assistere og underbinde Aarer ved de vanskelige Operationer, og Lægen har fortrinsviis dem at takke for en noiagtig Overholdelse af de givne Befalinger, især den tydske Læge, da mange af dem tale tydsk eller idetmindste fransk. — Superiorinden see vi dagligen at ile fra den ene til den anden Ambulance, for at uddele de nødvendige Befalinger til de undergivne Søstre, og selv under Bombardementet, hvor kun den høieste Mod kunde foranledige Noget til at sætte over fra Nordsiden, hvor Søstrenes indskrænkede Hovedkvarter er, til Staden eller til det i Kara-

belnaja liggende Dithospital, svigtede hun ei sin Pligt. Som bekendt forvandler en eneste Regndag i kort Tid Egnen her til et Dyrndhav, men ogsaa da standse de barmhertige Søstre ikke deres Virksomhed; de ombytte da Dameføene raft med Bandhøvler, og med hurtige Skridt gaae de deres vanlige Gang. Søstre-Institutets Forraadskammer er ikke alene rigeligt forsynet med Flouels Troier, Kitler, uldne Dækkener, jaavel som med Bind og Compresser, som ere forfærdigede i St. Petersborgs og Moskvas Saloner af fine Damehænder, men det indeholder ogsaa fine Spise- og Drikkevarer, som allerede mangen Gang har lædftet den Syges tørre Tunge, og det er ikke noget Sjeldent, at enkelte Søstre endog afstaae deres egne Portioner til en Syg." —

Tyskland. Ogjaa i f. A. var Valsartsstedet Annaberg i Schlesien, ligesom hvert Aar, den 14de og 15de Sept. besøgt af tallose Pilegrimsfæarer. Ikke alene fra de forskjellige Egne i Schlesien, men ogsaa fra Østerrig, Böhmen, Mähren, ja endog fra russisk Polen indtil 30 Mile fra den anden Side af den preussiske Grændse, havde Pilegrimme indfundet sig paa dette hellige Bjerq, Oberschlesiens Bryd, med en Tro og Andagt, der selv har opbygget akatholiske Hjerter, som vare Bidner til denne Fæst. Det var et imponant og opbøiet Syn, at see denne over 30,000 stærke Pilegrimsfæare, naagter det flette Veir, at valsfarte fra det ene Capel til det andet, for her at høre Guds Ord, som blev dem forkyndt af 16 Præster, efterat Pilegrimmene paa Dagen før den egentlige Fæst allerede havde stoffet sig omkring alle Skriftestolene indtil henimod Kl. 12 om Natten, for her at blive befriet fra deres Syndeburde, som maaskee allerede i mange Aar havde tynget paa Mængens Samvittighed og som de nu havde lovet endelig at ville afstaae paa Annaberg ved et værdigt og angærfult Skriftemaal.

Wien. Iblant de hidindtil indkomne talrige Gaver til Udstyrelsen af det nye fyrsterkebiskoppelige Studenterconvent i Prag findes følgende Bidrag, nemlig fra Hr. Anton Hlavan, Erkedecan i Pilsen, 500 Gylden, fra Generalformeiter Jacob Beer, 1000 Gylden, fra Benedictinerstiftet i Braunau 1000 Gylden, fra Præmonstratenserstiftet Tepl 2000 Gylden, og endelig en heimodig Gave af 15,000 Gylden fra en ædel ubekjendt Belgjører.

England. I intet Land, undtagen i det Heleste i de Forenede Stater i Nordamerika, gjør den katolske Kirke for

Liden faa betydelige Fremstrid, som i de engelske Besiddelser. I disse tæller den allerede 12 Millioner Befjendere med et Hierarchie bestaaende af 1 Cardinal=Erkebiskop, 53 andre Erkebiskopper, 60 Diocesanbiskopper og henved 40 apostoliske Vicarer, Coadjutarer og Biebiskopper, Præster nes Antal udgjør 6—7000; men disse Tal ville i faa Aar blive ulige betydeligere, naar de ny oprettede Bispedømmer engang blive fastere grundlagte, og de mange Benedictinerz, Augustinerz, Capucinerz, Cistercienserz, Carmeliterz, Dominicanerz, Jesuiterz, Maristz, Oblaterz, Oratorianerz, Passionistz, Redemptoristz, Lazaristz=Klostre, Præsterne af Congregationerne for de fremmede Missioner af den h. Franz af Sales, af det hellige Kors, Skolebrødrene, Skolejystrene, de barmhjertige Søstre, Benedictinerinder, Ursulinerinder, engelske Frøkener, Nonnerne af den gode Hyrde, Søstrene af Jesus og Maria, af det h. Kors, af St. Maur, af den h. Joseph o. s. v., som allevegne ere i Opkomst, først have faaet Fodfæste og Høiskolerne i Dublin, Halifax og Quebec, saavel som de mange andre indstiftede Dannelsesanstalter og Collegier have viist og godtgjort deres Indflydelse. Først i Aaret 1799 bleve de bekjendte Straffelove mod Katholikerne ophævede i Storbritanien; først i 1829 bleve Katholikerne frie Borgere. Dengang fandtes der i samtlige nuværende engelske Besiddelser 6 Erkebispedømmer, 27 Bispedømmer og 10 apostoliske Vicariater; det egentlige Storbritanien alene talte dengang 7 apostoliske Vicarer, henimod 100 Præster, omtrent 60 Capeller og 10 Nonneklostre; men i Slutningen af 1854: 1 Erkebispedømme, 12 Bisped., 3 Vicariater, over 1100 Præster, 838 Kirker og Capeller, 12 Collegier, 17 Munkes og 85 Nonneklostre. Irland har 75 Munkes og 133 Nonneklostre. I de engelske Colonier i Nordamerika var der dengang 5 Bispedømmer og 1 apost. Vicariat; nu 2—3 Erkebispedømmer og 12—13 Bispedømmer; i Ostindien var der 1 Erkebispedømme og 2 eller 3 apost. Vicariater; nu 2 Erkebispedømmer og 17 Vicariater. De 10 Diocesser paa Ferne Nyholland, Nyseeland og St. Moriz, de 3 paa Cap, de 4 i Vestindien og det ene i Gibraltar ere først blevne oprettede af Pave Gregor XVI. og den nuværende Pave Pius IX.

— Carl Pakenham, tidligere Protestant og engelsk Officier i det 7de Regiment, der efter sin Optagelse i den katolske Kirke indtraadte i Passionisternes Congregation under Navn af P. Paul, er den 30te Sept. bleven indviet til Præst i Birmingham. Han er en Broder til Greven af Longford

og til General Pakenham, een af de engelske Befalingsmænd paa Krim. Da Passionisterne kun tør leve af Almisser, saa kan man bedømme Størrelsen af det Offer, han har bragt.

Schweiz. Naar man kaster et Blik paa det ulykkelige, tyranniserede Schweiz og seer, hvad der i dette Land i Løbet af de sidste 9 Aar er bleven forøvet, saa gribes man uvilkaarligt af stum Forfærdelse og Gysen over Radicalismens Forvorpenshed og jataniske Dodelæggelsesraserie. I dag skulle vi her kun sammensille nogle af den allernæreste Tids Begivenheder — et nyt Benjelsstrøg til den „stridende Kirkes“ Billede. Vi skulle for det Første omtale den radicale Udvæmme, som viser sine Tænder i Schweizerbladene. Klostrene i Canton Argau ere ophævede og i Freiburg ere Jesuiterne allerede forlængesiden fordrevne; Klostergodserne ere inddragne under Staten i „Fremfritidets“ Interesse. Og Folgerne deraf? Et frisisindet Züricher Blad skriver om Tilstandene i Argau: „Embedsaristocratie, Sædelforsikring, ulige Alener, Vilkaarlighed i Forvaltnings- og Retsvæsen, utroie Embedsmænd og Forvaltere, Klostergodset bortdødslet til ingen Nytte, iffe engang Lærernes Lønninger forhøiede derved; i Henseende til disse Skjelmer gjælder Ordspøget: de smaa Tyve hænger man, de store — —.“ Trods disse Erfaringer vil man nu fortsætte Plyndringsøstetmet og Schweizerbladene gjøre især stadig Regningen op for det endnu tiloversblevne berømte Kloster Einsiedeln. Snart skal Einsiedeln besidde en Formue af 5, snart af 7, nu endog af 8—10 Millioner. Allerede frygter man for at miste Bystet, da Benedictinermunkene af Einsiedeln som bekjendt ogsaa have grundlagt en herligt opblomstrende Colonie i Amerika. „For i alle Tilfælde at bringe en Deel af Klostergodset i Sikkerhed, ere allerede i flere Aar betydelige Eiendomme blevne kjøbt i de Forenede Stater;“ klager et „frisisindet“ Blad. Allsaa er det kommen saavidt i det frie Schweiz, hvor engang Urlighed og Troskab var arvelig, at et i 1000 Aar uanfægtet bestaaende hvidfortjent Kloster skal og maa slæbe sin Eiendom over til Amerika, for „at bringe det i Sikkerhed mod alle Tilfælde.“ For hvem? for de arligste Skjelmer af Verden, for de „frisisindede“ Radicale! — Et bliver endnu tilovers for de Revolutionaire i Schweiz, efterat de have gjort de enkelte Cantoner til Tralle for den radicale Forbundsregjering i Bern: Ophævelsen af den pavelige Nuntiatatur (det pavelige Gesandtskab) i Luzern. De vilde nemlig gjerne lidt efter lidt løsrive Katholikerne i Schweiz fra Rom, og dertil synes Nuntiaaturens Ophævelse nødvendig. Nu hører man i Schweiz en stor Larm

derover, ligesom for 20 Aar siden; og dog er den nuværende, Nuntius, Monsig. Bovieri, den personificerede Fredsommelighed! Imidlertid, en Anledning til Strid var snart funden. Som bekendt døde i Aaret 1854 den berømte Philosoph v. Schelling i Nagaz, et Badested i Schweiz. En Theolog i Rom, som meget beskæftigede sig med Schelling's Philosophie, henvendte sig til Secretairen ved Nuntiaturen for at erholde Oplysning om Schelling's sidste Dieblikke, og denne forespurgte sig nu hos Sognepræsten i Nagaz, om Schelling maastee havde annammet de h. Sacramenter og var død som Katholik. Det blev bekendt og nu blev Nuntiusen straffet for den Forbrydelse, at han skulde have befalet, at Schelling's Lig skulde føres bort fra Kirkegaarden i Nagaz, og at han ikke skulde have villet tillade, at der maatte oprettes et Mindesmærke for ham af Kongen af Baiern. Ja „N. Züricher Ztg.“ gaaer saavidt, at den ligesvem skriver: „Bort med Nuntiaturen!“, og de andre Blade strige efter. Naturligviis blev Løgnen snart opdaget, men Hensigten, nemlig at mistænkeliggjøre Nuntiaturen hos Almuen som et „folkefjendligt og frihedsdræbende Zwingsburg“, den er opnaaet. — I Canton Tessin gaaer Løgnen Haand i Haand med Raahed. En Ridding havde opdigtet en pavelig Bulle, ifølge hvilken Biskoppen af Como (til hvis Dioces en Deel af Tessin hører og som har protesteret mod Cantonets kirkefjendtlige Lovgivning) belægges med Kirkestraffe; Skriftet var trykt og opslaaet paa alle Gadehjørner. Nuntiusen besvarede sig hos Forbundsraadet i Bern; men dette svarede, at Sagen hoist var en Presseforseelse, og Nuntiusen maatte henvende sig til Cantonalregjeringen i Tessin. Denne Regjering vedbliver med sine grusomme Dvælerier mod sine religiøse og politiske Modstandere. Biskoppen af Como havde som bekendt excommuniceret Sognepræsten i Stabio, fordi han havde ladet sig installere i sit præstelige Kald af den verdslige Regjering. Han vedblev desuagtet at læse den h. Messe i Sognekirken under Regjeringens Beskyttelse; Folket, som i Hjertet endnu er fuldkomment katholsk, besøgte ikke mere den af den excommunicerede Præst fejrede Gudstjeneste i Sognekirken, men bivaaned i en Annexkirke den h. Messe, som en anden Præst læste. Regjeringen lod denne Kirke lukke, for at tvinge Folket til at gaae til den excommunicerede Præst; da forsamlede Folket sig under aaben Himmel, hvor den af Biskoppen sendte Præst opreiste et Alter og frembar der det h. Messesooffer. Nu kommer Regjeringen med en ny „Kirkelov“, som under en Multe af 10 til 100 Francs forbøder enhver Præst at læse den h. Messe andre

Steder end i Sognekirken i Stabio. Det falder man republicanst Frihed!

Sardinien. Armonia skriver: „Tolv barmhjertige Søstre ere i dette Dieblif afgaaede fra Genua til Krim. Hidindtil har Sardinien allerede havt 40 Søstre af den h. Vincents af Paula paa Krigsskuepladsen; deres Tal beløber sig altsaa nu til 52. Frankrig har der over 140 og af disse ere allerede 12 døde. Af vore er endnu ingen død, men flere befinde sig i en Tilstand, som indgyder Frygt og Bekymring. Intet er mere rørende, end at see, med hvilken inderlig hellig Kængsel disse Presterens Brude traagte efter den Gæ, at kunne virke paa Krigsskuepladsen, og hvormange Taarer alle de udgyde, som deels paa Grund af deres fremrykkede Alder, deels paa Grund af deres svagelige Sundhed maae vises tilbage.“

Cypern. Mgr. Valerga, latinst Patriark i Jerusaleem. kom den 23de Sept. sidst. med et Dampskib til Larunka, som er Hovedudførselshavnen for Den Cypern, for at foretage en Pastoralvisitation i denne Deel af sit Dioces. Hovedoie-medet med hans Rejse var, at indvie den h. Josefhs Søstres Klosterkirke. Han blev ved sin Landing hilst med 17 Kanonikud og overhovedet modtagen med alle de Gæsbetjeningger, som tilkomme hans høie Rang. Dette er første Gang, at en Prælat har erfaret en saadan Udmærkelse paa Den Cypern.

China. Fra Hongkong den 9de August har Univers Gfsterretninger om de katholiske Missionairers Lidelser i China. Missionairen Jacquemin, Franskmænd af Fødsel, holdes, tværtimod de imellem Frankrig og China bestaaende Tractater, endnu altid fængslet, og den franske Gesandts Bestræbelser har endnu ikke kunnet udvirke hans Frihed. En anden Missionair, ved Navn Briet, er paa Reisen til Leao-Tong bleven overfalden af Erovere, som bandt Hænder og Fødder paa ham og kastede ham i Havet, hvor han forsvandt. To andre Missionairer, som ledsagede ham, bleve mishandlede og ved Haarene hangte op i Masten, men dog senere frigivne, efterat man havde udplyndret dem. — I Tong-king og Cochina er enhver europæist og indfødt Missionair, saavel som Alle, som vde dem nogenombest Bistand, endnu altid

truede med Døden. Missionairerne maae derfor holde sig skjulte og saalænge stille deres apostoliske Arbeider i Bero; deres Collegier ere opløste, flere af deres Capeller ødelagte og høie Priser satte paa deres Hoveder.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 9de Marts. — Passionsønsdag (Judica). — Dagens Epistel: Hebr. 9, 11—25. — Evangel.: Joh. 8, 46—58. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Høimesse med Prædiken paa Danff. — Efterm. Kl. 3 Andagt til Jesu Christi bitter Lidelse med Prædiken paa Danff.

Lørdag den 16de Marts. — Maria Bekudelses Fest. — Dagens Epistel: Jes. 7, 10—15. — Evangel.: Luc. 1, 26—38. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Høimesse med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Festandagt, paa Danff.

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ feires en stille h. Messie: — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messie Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. A. Hankesteiner, st. Røbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 11.

Søndagen den 16de Marts.

1856.

En kirkelig Morgenpsalme i Fastetiden.

(Efter det Latinske: O sol salutis, intimis.)

D Frelsens Sol, gjenstraale Du,
D Jesu! i vor indre Hu:
Da Natten nu er sounden hen
Dg Dagen lyser klart igjen.

Du er os, Herre, naaderig;
 Vi bringe Hjertets Dffer Dig;
 Gid Angrens Taarer vade det
 Og Kjærlighed vil tænde det!*)

Fra Hjertet Synd og Brode kom.
 Til Taarers Væld det vendes om,
 Naar Tugt og streng Bodfærdighed
 Har brudt vort Sind's Haardnaffenhed.

Nu Baarens Dag jo sunder til,
 Hvor frodigt Alt fremblomstre vil:
 Dpliv da, Herre, og vor Aand,
 Som naadigt ledes ved Din Haand!

Altverden dybt sig høie ned
 For Dig, o Gud, Treenighed!
 Fornyet i Din Raades Væld
 Lovsunge Dig vor nye Sjæl. Amen.

†

---

*) Vand og Ild bleve benyttede ved Fremførelsen af de forskellige mosaiske Dffre i den gamle Pagt; Vand anvendtes især ved et eget Slags Mensefesooffer (jfr. 4. Moseb. 19, 17.), Ild derimod ved Brandofferet. — „Angrens Taarer“ ere nu ligesom det Vand, der skal vade vort aandelige Offer og befrugte og blødgjøre vort Hjerter; „Kjærligheden“ derimod er den hellige Ild, som skal tænde og brænde det, at det kan opstige til Wellugt, og til Velbehag, for Herren.

Kirkeaarets hellige Tider og Fester *).

III. Den stille Uge.

(Sluttet.)

4. Efter den sorgelige Dag Skærtorsdag følger en endnu jørgeligere Dag, den vigtigste Dag siden Verdens Skabelse, Dagen for det helligste Offer, Dagen for den nye Skabelse, Gjenfødselen og Forløsningen, Gudmenneskets Dødsdag, den stille, lange Fredag. Naturen forfærdes og sørger med sin Skaber. Solen skjuler sit Ansigt, Jorden bæver, Klipperne revne. Er vi vel glæde os, skal vort Hjerte ikke smerteligt bevæge sig, naar vi see vor Gud og Skaber at lide? Forhængt i Jødernes Tempel brister, den nye Pakt, den nye Tid begynder, det Allerseligste aabner sig for os, den Stillevej, som skiller os fra Gud, falder ved den lidende og døende Guds søn. Den sande Christen sørger med hele Naturen og med sin hellige Moder, med Kirken i stille Gensommelighed og dyb Veemod under Korset, med hjertelig Medlidenskab, uden Pragt og uden Støi. Pragt og Pomp passer ikke for hans største Belgjørerens Dødsdag. Han giver nøie Agt paa Kirkens veemodige Klager og dens saa tiltalende betydningsfulde og sindrige Skikke og Ceremonier, hvilke alle vise hen paa den Korsfæstede.

- Præsterne vise sig i Sorgens Farve, i Sort; de sørge over den dyrebare Afjælede! De falde ned ved Alterets Trin, til Grindring om den med Dødsangest kæmpende og til Faderen bedende Frelser i Gethsemane, til Grindring om den guddommelige Lidelsesmand, Som seguede under det svære Korsets Tyngde, men endnu mere for i Støvet at tilbede Kjærlighedens allerhøieste Hemmelighed, Christi blodige Offerdød paa Korset. Ved Gudstjenestens Begyndelse brænde ingen Lys paa Alteret, fordi Verdens Lys blev slukt paa denne Dag. Alterbordet er kun bedækket med et eneste linned Klæde, som skal erindre om hiint Linned, i hvilket Jesu hellige Liig blev indsvøbt. Andagten begynder med Læsning af 2. Mosebog og Propheten Oseas, som har særligt Hensyn til Christi, det sande Paaskelams, Lidelse og Død. Derpaa følger Lidelseshistoriens eller Paaski-

nens Forelæsning efter Johannes. Præsten velsigner herved hverken sig selv eller Evangeliebogen, fordi Naadegiveren forsvandt for Diet. — Dybt rørt over den af Kjærlighed til Alle døde Frelser, føler ogsaa Kirken, Hans Brud, kun Kjærlighed til alle Mennecker, og denne Kjærlighed nøder den til at bede til den Korsfæstede for Alle, at Alle maae blive deelagtige i Forløsningens Frugter, og finde Naade, Dplysning, Trost og Styrke ved Ham. Derfor beder Præsten paa denne Dag for Kirkens Vel i Almindelighed, og i Særdeleshed for den helilige Fader, for Geistligheden og det troende Folk, for Fyrsterne, for Dem, som omvendte sig til Christendommen (Catechumener), for de Bedrøvede, Bantroer, Jøder og Hedninger, at Gud vil forbarme Sig over Alle, da Han jo er død for Alle. Ved enhver Forbøn hører man Ordene: *Flectamus genua* 3: „Lad os bøie vore Knæ!“: en Opfordring til Dymyghed og Grefrygt, som tilkommer den korsfæstede Guds søn, hvilket Paulus udtrykkelig udtaler. Kun naar der bedes for Jøderne, knæle de Christne ikke og Præsten synger ikke: *Flectamus genua*, for at tilkjendegive vor Uvillie over, at Jøderne paa denne Dag have spottende knælet for vor kjære Frelser. — Efter disse Forbønner tager Præsten det tilhyllede Kors og imidlertid istemmes i enkelte Kirker af Choret en dyb Sørgesang, som indeholder den Korsfæstedes Klager over det med Velgjerninger overøste jødiske Folks Utatnemmelighed. Disse Klager (Improperier) skulle være Synderne, der ligesom Jøderne ogsaa forfølge, pine og korsfæste Frelseren. Tvende Sangere synge:

D mit Folk, hvad har jeg gjort Dig? eller hvormed har jeg bedrøvet Dig? svar mig. Jeg har udført Dig af Ægyptens Land: — og Du har beredet Din Frelser Korset!

Choret svarer i det græske Sprog*):

„Hellige Gud! Hellige almægtige Gud! Hellige udødelige Gud!“ hvilke Ord det gjentager efter enhver af de følgende Klagesange:

„Jeg har veiledet Dig igjennem Orkenen i fyrgetøve Aar;

*) Det saakaldte Trisagion.

jeg gav Dig Manna til Spise, og jeg førte Dig ind i et vel-
signet Land: — og Du har berebet Din Frelser Korset!

Hvad mere havde jeg kunnet gøre for Dig, som jeg ikke
har gjort? Jeg plantede Dig til en skøn Wiingaard: og Du
er bleven mig altfor bitter; — thi Du slukkede min Tørst med
Edise og gjennemborede Din Frelser's Side med et Spyd!

For Din Skyld tugtede jeg Ægypten med sine Førstefødte:
— og Du har overgivet mig til at hudsflettes!

Jeg udførte Dig fra Ægypten, og nedsænkede Pharaos i
det røde Hav: — Du har overgivet mig til de Ypperste-
vræster!

Jeg aabnede Havet for Dig: — og Du aabnede min
Side med et Spyd!

Jeg gif foran Dig i Skystøtten: — og Du førte mig for
Pilati Domstol!

Jeg nærde Dig i Ørkenen med Manna: — og Du slog
og hudsflettede mig!

Jeg gav Dig Frelser's Vand at drikke af Klippen: — og
Du gav mig Galde og Edise at drikke!

For Din Skyld slog jeg Canaans Konger: — og Du slog
mit Hoved med et Rør!

Jeg gav Dig et kongeligt Scepter: — og Du gav mit
Hoved en Tornekrone!

Jeg ophøiede Dig med stor Kraft: — og Du ophængte
mig paa Korsets Træ!"

Efter disse Klagesange synger Choret følgende Antiphon:
„Vi hylde Dit Kors, o Herre! og vi lovsprise Din hell.
Opstandelse; thi see, formedelst Korsets Træ opfyldtes hele
Verden med Glæde!"

Præsten løfter derpaa Korset i Beiret, afflerer det efter-
haanden, medens han tre Gange synger med stedse forhøiet
Stemme: *Ecce lignum crucis, in quo salus mundi pependit!*
∴: „See Korsets Træ, paa hvilken Verdens Frelse hang!"
Choret svarer: *Venite adoremus!* ∴: „Kommer, lader os hylde
det." -- Ja o Christen, betragt dette Træ, hvorledes det er
rødmet af Blod, betragt denne Gudmenneskets Throne, hvorfra
Naadens Lov forkyndtes, betragt denne Himmelstige, ad hvilken
Du kan stige op til Faderen! Betragt Hvo den er, der hænger

paa dette Træ og betragt Hans h. Saarmærker, disse Hans sønderrevne Lemmer og Hans rigeligt udgydte Blod, knæl ned, tilbed Din Frelser og sig, idet Du slaaer Dig for Brystet: „Gud, vær mig arme Synder naadig!“

Det afshyllede Kors bliver derefter lagt paa en sort Pude, for at antyde, at Herren er død og hviler i den mørke Grav. Præsterne knæle med Grefrygt ned for Krucifikret og kysse Frelserens gjennemborede Fødder, til Tegn paa deres Taknemmelighed og Gjenfærlighed, hvorfor de gjerne vilde gjøre det Samme mod Urbilledet, som de forrette her ved Sindbilledet. — Imidlertid synges en opløftende Sang om Korset. Korset er for den Christne Troens, Haabets og Kjærlighedens Tegn, Frelsens, Velsignelsens og Seierens Tegn, det er, som Apostelen siger, den Christnes Videnskab og Hæder; med Tillid, Kjærlighed og helligt Haab seer den sande Troende ildse hey paa samme; men paa Frelserens Dødsdag kan han intet Dieblisk bortvænde sit Blik fra samme; naar han tænker paa Forløseren og Hans store Værk, svæver „denne eneste ædle Træstamme“ og „den søde Værde, som den bærer,“ ham stedse for Die.

Efter det h. Korsets Huldning bliver den paa Dagen iforveien consecrerede h. Hostie i Procession baaren fra Graven, hvor den blev opbevaret, tilbage til Høialteret. Denne Procession er et Sørgetog, ligesom selve Dagen er en Sørgedag. Under samme synges Hymnen: „Vexilla regis“*), i hvilken Kirken atter priser Korset og den paa samme lidende Frelser. Nu begynder den præstelige Communion i Form af en Messes**). Men det ublodige Offer bliver ikke frembaaret paa den Dag, da det blodige sandt Sted; Hjertet er ene beskæftiget med dette sidste, og aldeles fordybet i Betragtningen over samme. Ligesom alle andre Offere ophørte paa den gamle Pagts saakaldte store Forsoningsdag, da Upperstepresten gif ind i det Allerhelligste, saaledes fejres heller intet Offer paa

*) See ferrige Nr. af denne Tidende.

**) Samme kaldes Missa Praesantificatorum, fordi den h. Hostie allerede om Skretorsdagen er bleven consecreret til samme, altsaa præsanctificeret 3: forbælliget.

Forsoningsdagen i den nye Pagt. Præsten opløfter derfor idag den h. Hostie kun med ene Haand, men ikke Kalken, til Legn paa, at kun den h. Communion, som i Regelen blot rækkes under een Skikkelse, finder Sted her, men ikke selve Offeret, som jo altid maa feires under begge Skikkelserne. — Mangelen paa den sædvanlige Orden i hele Gudstjenesten skal erindre om Disciplenes Forvirring og Sorg; Alt, som i mindste Maade tilkjendegiver Glæde og Høitidelighed, undlades; Præsten beder høit den Messiebon: *Libera nos quaesumus*, som han ellers beder sagte under Messen efter *Paternoster*; Christus har jo ogsaa bedet høit paa Korset for Sine Korsfæstere og i hele Verdens Paasyn gjort Fyldest for Menneskenes Synder. Velsignelsen gives ikke, fordi Naadegiveren Selv er død. Efter et Vrefrygtstegn til Alteret bortfjerner Præsten sig i Stilhed. Herren har fuldbragt det, anbefalet Sin Aand i Sin Faders Hænder og boiet Sit Hoved. Han udhviler nu fra Sine Møjsommeligheder i Jordens Skød. —

Om Eftermiddagen holdes i katholske Lande en Procession igjennem Byens Gader. Sørgefange blive sungne, det med Flor omvundne Kors bliver baaret foran, ingen Setersaner; paa fire Stationer bliver Korset hilset og æret, fordi Verdens Frelse hang paa samme. Præsterne ere hele Tiden klædte i Sorgens Farve. Alt skal udtrykke Sorg over og Kjærlighed til den døende Frelser. Selve Toget skal erindre om Christi Korsvei. Hiint Sørgetog gif igjennem Jerusalems Gader. Korsets Bærer gif Selv foran. Meget Folk havde forsamlet sig, ligesom om Palmesøndagen, men idag raabte det: *Crucifige! crucifige!* „Korsfæst! korsfæst!“ — Hebræernes Børn sang nu ikke: „*Hosanna for Davids Søn,*“ Præsterne og Leviterne ærede ham heller ikke. Korset bliver altfor tungt for dets guddommelige Bærer, — Han segner gjentagende under dets Byrde. Simon maa hjælpe Ham. Det nye Testaments Hjøb seer Sig veemodigen omkring, om Han ikke kan finde noget medlidende Hjerte; men ak! Han seer kun Trods og Raahed i Wandens Ansigter; Han lytter, om Han ikke skulde høre noget Suk eller deeltagende Ord, og Han hører kun Haan og Spot. Kun fromme Dvinder offere Hans store Sorg nogle Taarer. Disciplene ere bortflygtede. Toget bevæger sig ud af

Stadens Porte; den guddommelige Lidelsesmand vanke langsomt ad Høien til. Et Kors reiser sig og Gudmennesket svæver nu imellem Himmel og Jord, midt imellem to Forbrydere! — Ved Foden af Korset staaer den trofaste Moder og den Discipel, som Han elskede. Syv Kjærlighedens Ord lyde endnu fra Hans blege Læber. „Det er fuldbragt! Fader i Dine Hænder befaler Jeg Min Aand!“ det er Hans sidste Ord og Han bøier Sit Hoved og døer! —

En Barjel.

I Ermsleben, en lille preussisk By i Nærheden af Ballenstedt, var en Dag Muurfolk beskæftigede i den lille Kirke for at hvidte de hellige Haller. Ligesom man saa ofte seer, at fræk Bespottelse lyder høist i Nærheden af det Allerseligste og Mærkets Barn roser sig af sin Bantro, saaledes udtalte ogsaa disse Haandværksfolk, da de holdt deres Besperkost, kjækt deres Haan og Bantro. Een af de kaadeste iblandt dem greb endog en Muurkost, vendte den lange Stang om og stødte den leende i den hellige Siderunde paa Frelserens Billede, som var anbragt oppe paa Væggen som Crucifix. „Der har Du nok et Stød, Du har ikke faaet nok!“ raabte Gudsbespotteren og glædede sig ved sine Kammeraters djævelske Latter. De arbejdede til om Aftenen. Den anden Morgen kom den Ermsleber raae Soldat ikke, man spurgte om ham og erfarede, at han laae paa Sygeleiet. Siden igaar Aftes folte han en brændende og stikkende Smerte i den venstre Side, og hans Hjerte slog saare voldsomt og en Tordenstemme raabte derinde: „Bedrager Eder ikke; Gud lader Sig ikke spotte; — thi hvad Menneket saaar, skal han høste! Hvo som saaar i sit Kjød, skal høste Fordærvelse!“ Skræffeligere var den Dval, da hans Side paa engang brød op og et saa mærkværdigt Saar kom tilsynne, af hvilket der ikke udflød Edder, men hele Tiden en

Affondring som af Vand og Blod. — Paa denne Maade led den Ulykkelige i næsten et heelt Aar og døde som en troende og ydmyg Discipel af Frelseren, hvis trofaste Midlerhjerter han i saa hoi Grad havde forspottet. Ofte om Natten lod han sig bære til Kirken og lægge ned under det samme Crucifix. Der knælede han længe under Taarestrømme og i inderlig Bøn og med et sønderknuust Hjerter. —

Jeg har hørt denne Historie af en Kone, hvis Moder selv havde oplevet den i Ermølehen, siger Fortælleren.

Dg er Korset da endnu en Daarskab for Eder, o Græfere, og en Forargelse for Eder, o Jøder? — Jesus Kristus er i Sandhed opfaren til Himmelen og sidder ved Guds høire Haaud, hvorfra Han skal igjen komme at domme de Levende og Døde -- ogsaa Eder! —“ Saaledes skriver det protestantiske „Haller Volksblatt.“

Kirkelige Efterretninger.

Rom. For nogen Tid siden tilskrev jeg Dem om Missionerne i China, og at Rebellerne, som i to Aar have ført Krig mod Keiseren, paa ingen Maade, som man i Begyndelsen forøkkrede, vare gunstigt stemte for den kristelige Religion, men at denne Borgerkrig ikke dekomindre havde fremmet Troens Udbredelse. De Christne havde nemlig lagt deres Troes sande Aand for Dagen ved de høimodigste Kjarlighedsvarter, og navnlig pleiet en Mængde Saarede i et stort Hospital, som Missionairerne oprettede i den beleirede By Schangai. De fleste af disse Saarede forlode Hospitalet som Troende og bleve ved Daaben optagne i vor h. Kirke. Men endnu vigtigere for Religionens Fremskridt er det dybe Indtryk, som de Christnes Kjarlighed og især Missionairernes opoffrende Aand har gjort paa Stadens og Omegnens høiere Stænder. Dette Indtryk maatte være saa meget desto dybere, som paa den ene Side hiin Kjarlighed, der udøves i Hospitalerne, var aldeles u hørt hos Chineseerne og man paa den anden Side saa meget mindre kunde vente samme af de Christne, da de jo ført

iforveien vare blevne saa grusomt forfulgte af de selvsamme Soldater, som de nu pleiede. Staden Schangai er nu vel befriet for Belæringen, men Gemytternes store Bevægelse til Gunst for Christendommen vedvarer. Omvendelserne ere meget talrige og selv de høieste Embedsmænd bevidne offentlig deres Høiaagtselse for de Christne. Ifølge de seneste Beretninger bivaanedes den første Mandarin, Provindsens Statholder, ikke alene den offentlige Examen og Prøisuddeling i Missionairernes Skole, men ogsaa Høimesen i Kirken. Ved hiin Høitidelighed i Skolen rakte han i alle Folks Paasyn Missionairernes Haanden og i Kirken knælede han for det christelige Altar. Hvo som kjender de chinesiske Stikke, veed, af hvilken Betydning slige Handlinger af høitstillede Mænd ere.

Wien. Efter hvad Besther Lloyd beretter, forestaaer de østerrigke Straffeanstalter vigtige Reformer. Den nuværende Inspecteur for disse Instituter, Hr. Weiss v. Starckenfels, foretog for længere siden en Inspectionsreise og har personligt lært disse Indretninger at kjende over hele Monarkiet; de Forbedringer, som nu sandsynlig ville blive indførte, ville være Resultater af de Erfaringer og Jagttagelser, som han har gjort paa denne Reise. Som man erfarer, har Regjeringen i Sinde at overdrage Bestyrelsen af og den umiddelbare Opfølgning over Straffeanstalterne til de „barmhertige Søstre“, og selv kun forbeholde sig Overophyret, saavel som den Pligt at skaffe de nødvendige Bygninger tilveie og levere alt det fornødne Materiale for Huset med Undtagelse af Levnedsmidler, hvilke den geistlige Corporation selv har at anskaffe, hvorfor den af Staten vil erholde for hvert Individ en Betaling af 20 Kreuzer (=: omtrent 1 Mk. 14 ¢) om Dagen.

England. Hr. Baudon, som er Generalforstander for Vincentiusforeningen og boer i Paris, har for kort siden besøgt de i England oprettede Conferentser af Vincentiusforeningen. I Centralforjamlingen i London holdt han en Tale, i hvilken han blandt Andet sagde: „Vor Forening, der nu er udbredt over hele Jorden, tæller for Tiden omtrent 1800 Conferentser. Antallet af alle Medlemmer er jeg ikke istand til noie at angive; jeg tvivler endog paa at det overhovedet er bekjendt; kun Gud i Himmelen kjender det. Ligesaa lidt er jeg istand til at angive Antallet af de Familier, som vi besøge. Jeg veed kun at vi i Gjennemsnit udgive aarligt en Sum af 2,500,000 Francs (omtrent 800,000 Rdr.) til Fattige . . . .“

Jeg haaber at Annalerne, som berette om alle enkelte Conferenters Virksomhed, snart ogsaa ville kunne blive trykte i det engelske Sprog. . . . I Franckrig interessere vi os særdeles levende for Alt, hvad Foreningen virker i England, Irland og overalt, hvor den tæller Medlemmer; men Belgien vækker vor største Interesse formedelst den særdeles ivrige Virksomhed, som Conferentserne udfolde i dette Land. Foreningen har der virkelig fundet en vidunderlig Udbredelse og Deeltagelse.“ —

Italien. Det religiøse saakaldte „Misericordia“=Selskab har rejsfærdiggjort sit femhundredaarige Nygte ogsaa i den forhaabentlig nu snart endte Cholera-tid i Florents. Dette Selskab af barmhjertige Brødre er en af de Blomster af sand Kjærlighed til Næsten i Toscana, navnlig i Florents, hvis Frugter man især har kunnet iagttage under Choleraen i de sidste forløbne Maaneder. Medlemmerne af samme ere hvad det store Fleertal angaaer — ikke Læger, Sjælesørgere eller Sygevogetere af Kald, men saavel velhavende som ubemidlede Borgere, som selv have Forretninger, Beskæftigelser og Familie, men som have gjort sig til Nigt, efter Kræfter at pleie de Syge. Og et mere talende Beviis paa deres Selvfornættelse havde de heller ikke kunnet give, end denne Gang. Intet Raad om Hjælp ved Kloffen kom dem paa nogen ubeleilig Tid; intet Kammer var dem for lille, ingen Atmosfære for dunstig, til der at opsøge de Syge, bringe dem Hjælp eller selv at bære dem til Hospitallerne. At mange af dem saaledes ere blevene Offere for deres Menneskekjærlighed, er en Selvfølge, men alligevel har Selskabet netop i hiin Tid faaet flere hundrede nye Medlemmer, hvoriblandt mange Sonner af de første Familier. Intet Under, at et saadant Institut har modtaget Udmærkelser og Understøttelser af alle Toskanke Storhertuger, at Enhver blotter sit Hoved for disse ved et stort Overtræk ufsjendelige Mænd, at Lærere sees i mangt et Die, naar de stille og hurtigt ile forbi. Hs. keiserl. Høihed Storhertugen har, som Selskabets første Hovedmedlem, foregaaet de Dvriges med et ædelt Exempel, idet han selv besøgte Hospitallerne, udeelte Trøst og Hjælp, og tilkjendte Selskabet en Medaille, som det imidlertid har renouceret paa til Gunst for de Syge og Esterladede. Man pleier at kalde Selskabet slet og ret „Misericordia's“ Broderskab; dets egentlige Navn er imidlertid: „Arciconfraternità di Santa Maria della Misericordia.“

Nordamerika. Den katholske Kirke i de Forenede Stater. En Beretning i „Augsb. Allg. Ztg.“ fra Cincinnati indeholder en høist anerkjendende Dom over den i Sandhed „apostoliske Virksomhed“, som katholske Præster og Ordensgeistlige udfolde i de Forenede Stater. Da hiin Artikel aabenbart har til Hensigt, at gjendrive den „ofte“ udtalte Formodning, som om Katholicismen i Nordamerika engang skulde komme til at feire en betydelig Seir, og af den Grund især lægger Eftertryk paa, at de Midler, som den katholske Kirke anvender paa sin Udbredelse i Amerika, ere altfor ringe, og at de Mand, som den udsender i dette Viemed, ere altfor faa, saa vinder den foreliggende, sandsynligt af en Protestant skrevne Dom, saameget mere i Betydning. Det betræffende Sted lyder saaledes: „De katholske Missioner, som jeg i de sidste Aar paa en Reise ved den øvre Sø og i de indianiske Territorier Vest for Mississipi fandt Leilighed til at besøge, frembode alle det samme tarvelige Udseende. Selv i de større Missioner, som f. Ex. paa Den Mackinaw, som ligger imellem Huron- og Michigansoen og næsten udelukkende ere beboede af Efterkommere af franske Canadier, maatte jeg høre de mest bedrøvelige Klager over Mangel paa tilstrækkelige Fonde, for paa en hensigtsmæssig Maade at kunne udvide det lille Træcapel, for bedre at bære Omsorg for Skole og Skolebøger og yde Syge og Nødlidende tilstrækkelig Bistand. Vel stod den derværende Missionair, Père Piret, en født Belgier, i høi Anseelse hos hele Befolkningen paa Grund af sin fromme Opoffrelse og store Troesiver, og min ærlige Værtinde tilstod mig endog een gang i Fortrolighed, da Taler var om denne overordenligt dannede Jesuits fine Sæder og aandrige Conversation: „denne Mand har kongeligt Blod i sine Aarer!“ men de Midler, som staae til hans Raadighed, ere langt fra ikke tilstrækkelige til at give hans lille Kirke hiin Glæde og hiint høitidelige, imponerende Udseende, hvorved netop Katholicismen saa forunderligt virker paa Mængden. Denne opoffrende Missionair, der utvivlsomt har kjendt lykkeligere Dage og aabenbart er opdragen til en aldeles forskjellig og mere bevæget Virkefreds, fortalte mig een gang, at han allerede i et heelt Aar med Længsel havde ventet paa en Sum af 100 Dollars, som Biskoppen af Detroit som Aarsbidrag fra Propagandaen i Rom havde forsemt at oversende ham. — I en endnu uslere Tilstand traf jeg de katholske Missionairer hos Indianerne ved den øvre Sø og Vest for Mississipi. Aldrig skal jeg forglemme det Indtryk, som et Møde med en katholsk Missionair paa Magdalenaøen ved Lake Superior gjorde paa mig. Denne fromme Franciscanermunk,

en født Klagenjurter, maatte baade være Kirkebetjent, Klokker, Præst og Huusholder paa eengang og endog selv besørge de mindste Huusanliggender. Dens dybt nedjunkne Indianerbefolkning var ikke engang istand til at betale ham de loybestemte Stolgebryer. Ofte nød denne fromme Mand ikke Kjød i hele Uger, og levede kun af Bælgfrugter og Fisk, for at kunne anvende sine sparsomme Indtægter til at restaurere og forskjønne den lille fattige af Træ opførte Missionskirke. Men den dybeste Sjælekummer følte den gode Pater over, at hans store Armod og den fuldstændige Mangel paa alle Midler til fremmed Understøttelse ikke tillode ham, at indrette en ordentlig Skole, og saaledes maatte opleve den store Smerte, at see sine Sognebørn at besøge en bedre doteret Methodistprædikants Lærestue. — Medens de fleste katholske Missioner befinde sig i den mest trængende Tilstand, udfolde derimod Missionairerne af andre Betsjendelser, navnlig Methodisterne og Baptisterne, en overordentlig Virksomhed, fordi de have rigelige Midler til Disposition*) og hvert Aar offentliggjøre de de mest glimrende Beretninger om deres Omvendelsesresultater. De ere især active i de Havne, hvor europæiske Indvandrere lande, og de søge at gjøre deres Prædikener og aandelige Foredrag endnu mere indtrængende ved materiel Understøttelse. Den katholske Clerus har opslaaet sin Hovedleir i Cincinnati, St. Louis, New Orleans, Charlestown, Georgetown og New York, og overhovedet paa Steder, hvor der foruden en anseelig katholsk Befolkning ogsaa befinder sig Jesuitercollegier og virksomme Brødre af denne Orden. Unegtelig høre Jesuiterne, hvad Videnskaber og Sæder angaaer, til den katholske Geiüligheds Aristocratie, og de udøve paa deres Troende endnu den største Indflydelse og mægtigste Tiltrækningskraft. I Charlestown (Syd-Carolina) hørte jeg i forrige Vinter i Hybernian Hall en Discipel af Loyola, den ærværdige Pater Ryder, at holde fra romersk-katholsk Standpunkt ikke uinteressante moralsk-philosophiske Foredrag, som samlede en temmelig stor Tilhørfekreds, især naar man derved tager i Betragtning, at der paa samme Tid ogsaa gjordes Beslag paa det ringe, for saadanne Foredrag modtagne Publicum ved et andet Curus af Forelæsninger, som holdtes af den berømte Unitariergeistlige, Dr. Dewey." —

*) De forskjellige Missionary Societys Reports danne i Amerika enheel Literatur. Af alle Sæcter udvise Methodisterne den største Virksomhed. Allevegne have de de smukkeste Bedehuse og bedst indrettede Skoler. Selv til Antillerne udbrede de deres Virksomhed. I Port-au-Prince saae jeg en Methodistprædikant, som led opstille en transportabel Kirke for 30,000 Dollars og selv har en aarlig Indtægt af 3000 Dollars.

— Stæderne Portsmouth og Norfolk i Virginien blev i længere Tid stræffeligt hjemløgte af den gule Fieber. Som en Følge deraf have flere af de Dørværende fattet den Beslutning ganske at forlade Egnen. — Een af hine protestantiske Prædikanter, som under Smittens Tid havde svigtet deres Menigheders ved Flugten, har nu forsøgt at retfærdiggjøre sig i de amerikanske Aviser. Han beraaber sig paa Mandens Exempel i Evangeliet (Lucas 14.), som da han blev indbudet til et Gæstebud, driftigt svarede: „Jeg har taget mig en Hustru og derfor kan jeg ikke komme,“ medens de andre Indbudne bade om Undskyldning. Denne Prædikant fra Norfolk har for kort siden giftet sig, og hans Kone er, som han siger, meget sensibel! Som anden Grund angiver han, at hans Tjeneste hverken er absolut nødvendig for de Døende eller de Døde; thi hos de Døende kunde han ikke gjøre Andet, end at føre religiøse Samtaler med dem, og de Døende vare jo dog hverken i aandelig eller legemlig Henseende istand til at drage Nytte af disse Samtaler; men hvad de Døde angik, saa kunde han kun holde en Tale ved deres Begravelse, men herved vilde han under denne Epidemie ikke faae nogen Tilhører. New-York Freeman's Journal siger: „For vort Bedkommende maae vi fuldkomment fritjende hans Hoiærværdighed for enhver Dadel paa Grund af hans Flugt. Men vi forbeholde os vor Dadel, naar han nogenstunde atter skulde vende tilbage til sin Post, eller naar han atter skulde anmasse sig til at ville optræde som Andres Veileder til Livets Port hinsides Graven. Dette Prædikantens Brev er tillige en sørgelig Blottelse for Protestantismen og et glædeligt Bidnesbyrd om den katolske Kirkes Sandhed. Han siger jo ligefrem, at en protestantisk Prædikant ikke har Magt til at forlade de angrende Døende deres Synder, at han ikke har nogen egentlig præstelig Function at udøve, ingen Bøn om Udsoning og ingen Forbønner for de Afdøde at frembære! Hans Embede indskrænker sig til religiøse Underholdninger med de Døende, hvilke han tillige erklærer for utidige, eller til Taler for de Døde, som ere unyttige, da der ikke kommer Nogen for at høre dem.“ — Den katolske Sognepræst i Portsmouth, Develin, blev angreben af den gule Fieber, efterat han havde fordoblet sine Anstrengelser for at yde Offrene for denne Sygdom al mulig præstelig og aandelig Hjælp; men strax blev Jesuiten Michwander affendt fra Georgetown, for at erstatte ham Sognepræsten i Norfolk, D'Keefe, blev ligeledes angreben af den smitsomme Sygdom, og strax kom en anden Jesuit i hans Sted; og Borger-

mester Woodis, som i disse Sorgens Dage havde lagt en beundringsværdig Opoffrelse for Dagen, bukkede ligeledes under for Sygdommen, efterat han havde forlangt og modtaget den katholske Religions Frelsesmidler. Ogsaa i Ny-Orleans har den gule Feber raaset skrækkeligt. Foruden flere Brodre af Congregationen af det h. Kors i Mans ere ogsaa trede Fædre af Jesu-Selskab: Blakeney, Plantaz og Adams, en Irlander, en Savoyard og en Amerikaner, døde.

— Tilbagetrædelsen til den katholske Kirke af den protestantiske Prædikanter Doane, en Søn af den protestantiske Biskop af Ny-Jersey, saavel som især den Omstændighed, at Congregationen har begivet sig til Paris, for i Seminariet St. Sulpice at blive Præst, har vakt bitter Misfornoielse hos hans tidligere Troesfæller. Churchman, de anglicanske Protestanters Hovedorgan i de Forenede Stater, søger i Henseende til denne Conversion at troste sine Læsere derved, at det erklærer, at Hr. Doane er „bleven jindsfag“. Ny-Yorker „katholske Kirketidende“, som skrives af en Tydsker, Mar Dertel, bemærker i Anledning af denne Paastand paa sin sædvanlige djerne Maade: „Saaledes er det og skal det altid være! bliver en Protestant, navnlig en Prædikanter, katholsk, saa er det vist „ikke saa ganske rigtigt i hans øverste Etage“, eller han „har faaet en Skrue løs“. Saaledes fik den protestantiske Biskop Ives forrige Aar „en Skrue løs“ og blev katholsk; saa fik ogsaa hans Kone „en Skrue løs“ og hun blev katholsk; ja selv den gode Biskop af Newark „fik en Skrue løs“ og blev katholsk, og Freemans Journal opregner fire protestantiske Prædikanter, som i Løbet af 6 Maaneder ligeledes have faaet „en Skrue løs“! — Dog hvad behøves der videre Beviser! Saaledes har jo ogsaa den h. Paulus faaet „en Skrue løs“, da han blev Herrens Discipel! Han bekjender selv: „Jeg skammer mig ikke ved Christi Evangelium og vil gjerne lade mig holde for en Nar!“ — Saaledes skriver „katholische Kirchenzeitung“ i Ny-York og tilføjer endnu, at ogsaa Hr. Bayley, Biskoppen af Newark's Broder, ligeledes er bleven katholsk.

Kirkelig Erindringsliste.

Idet vi herved erindre alle vore fromme Læsere om vor h. katolske Kirkes femte Bud:

„Du skal idetmindste een Gang om Aaret, nemlig i Paasketiden, værdigen anنامه det allerhelligste Altarens Sakramente i Din Sognekirke!“

gjøre vi tillige opmærksom paa, at „Paasketiden“ til Communionens Annæmmelse her er udvidet til de fire Uger fra Lørdag den 15de Marts, indtil den tredje Søndag efter Paaske, den 13de April inclusive, og ere i Følge deraf alle Katholiker i Samvittigheden strengt forpligtede til, i Løbet af bemeldte 4 Uger at gaae til Herrens h. Vord.

Søndag den 16de Marts. — Palmesøndag. — Dagens Epistel: Pbil. 2, 5—11. og 2. Moseb. 15, 27. — 16, 1—7. — Evangel.: Matth. 20, 1—9. og Jesu Lidelseshistorie efter Matth. 26. og 27. Cap. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 9½ Palmehøvedelse og derefter Hvimekse med Prædiken paa Dansk. — Eterm. Kl. 3 Andagt til Jesu Christi bittere Lidelse med Prædiken paa Dansk.

Tirsdag den 18de Marts, Form. Kl. 6, 7 og 8¼ løses i den stille Messie Jesu Lidelseshistorie efter Marc. 14 og 15, 1—46.

Onsdag den 19de Marts efter Luc. 22 og 23, 1—63.

Skærtorsdag den 20de Marts. — Dagens Epistel: 1. Cor. 11, 20—32. Evangel.: Job. 13, 1—15. — Gudstjeneste: Form. Kl. 10 Høimekse og derefter Procession. — Eterm. Kl. 5 Andagt til det allerh. Altarens Sakramente (paa Dansk), under hvilken Propheeten Jeremias' Klagefange 1, 1—5. — 1, 5—9. — 1, 9—15. aflynges.

Fangfredag den 21de Marts. — Dagens Epistel: 2. Moseb. 12, 1—11 og Hof. 6, 1—6. — Evangel.: Jesu Lidelseshistorie efter Job. 18. og 19. Cap. — Gudstjeneste: Form. Kl. 10: Epistel, Lidelseshistorie, Forbønner, Korsets Afhylling og Hyling, saa Procession og Præsantificatmesse (missa præsantificatorum) og til Slutning Prædiken paa Dansk. — Eterm. Kl. 5 Andagt til Betragtning over Jesu hvd Vrd (paa Dansk), under hvilken Propheeten Jeremias' Klagefange aflynges.

Paaske Lørdag den 22de Marts. — Dagens Epistel: Col. 3, 1—4. — Evangel.: Matth. 23, 1—7. — Gudstjeneste: Form. Kl. 9 Hvimekse og Paaskehjertes Indvielse, Propheeternes Læsning, Daabevandets Indvielse, Vitaniem til alle Helgene, og til Slutning Hvimekse.

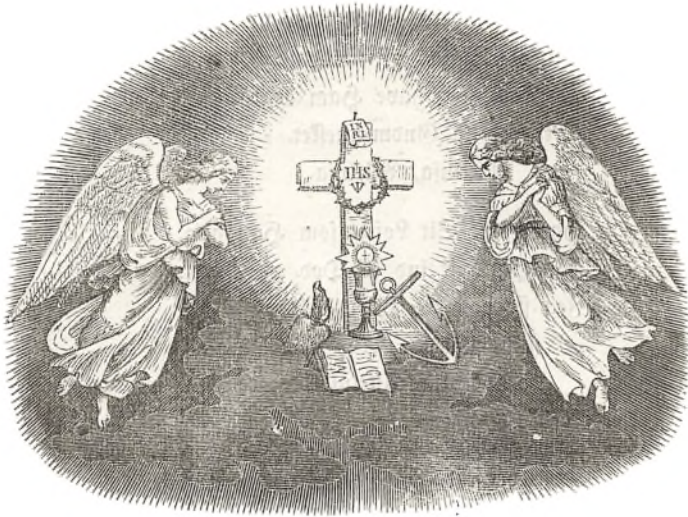
„Skandinaviske Kirketidende“ udgaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blankensteiner**, ff. Kjøbmagergade 68, og i alle Bogstader; i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det gode!

1. Thesfal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 12.

Søndagen den 23de Marts.

1856.

Tvende Paaskepsalmer.

I.

1. **S**jung høit min Sjæl til Jubelklang
Med Lov og Priis en Seierssang:
Din Frelser, Hvem en Grav man gav,
Har sprængt Sin stærke Klippegrav.
Alleluja, Alleluja!

2. Hans Fjenders Magt blier nu til Stam,
Disciplene glad giensee ham;
De Faa, som have Ham begravt,
Ertjende nu Gudmennesket.
Alleluja, Alleluja
3. Han holdt Sit Løfte, som Han gav,
Før Han gif ind til Død og Grav:
Jeg siger, efter Dage tre
„I skulle levende Mig see!“
Alleluja, Alleluja!
4. Jeg lever, o saa lod Hans Ord,
Dg leve skal, hvo paa Mig troer,
Dg dette holder Jesus Christ,
Der selv til Liv opstanden est.
Alleluja, Alleluja!
5. Høiløvet Gud! Nu skal jeg kun
I Graven boe en liden Stund,
Han sikkert vil oppække mig,
Dg tage evigt mig til Sig.
Alleluja, Alleluja!
6. Ja, efter Gravens Hvile Han
Vil føre mig til Livets Land,
Hvor hist jeg finde skal Enhver,
Som her paa Jord jeg havde kjær.
Alleluja, Alleluja!
7. Hvo seer med Gru til Døden hen?
Dø vinker hist Opstandelsen,
Dø vinker kjærlig Jesus Christ,
Du, Som jo selv opstanden est.
Alleluja, Alleluja!

8. Lad mig da trofast elske Gud,
 Og tro opfylde Dine Bud,
 Da skal engang Du ganske vist
 Mig føre ind til Livet hist.
 Alleluja, Alleluja!

II.

1. Den Grav er tom, hvor Han blev lagt,
 Opstanden er til Livet
 Vor Frelser, Som har Herrens Magt,
 Hvem Død er undergivet.
 Ei Klipper, Grav, ei Segl og Bagt
 Kan Frelseren modstaae;
 Skjøndt Han blev død i Graven lagt,
 Han Livets Dag gjensaae. All. All.
2. Seer, Christne, Guds eenbaarne Søn
 Som Dødens Overvinder,
 Fra Korsets Træ til Himlen stjon
 Han Bei som Midler finder.
 Med Seierspalmen er Han smykt,
 Nu see vi, hvo Han var;
 Sit Bærf Han har et Segl paatrykt,
 Som Han det lovet har. All. All.
3. Ved Herrens store Almagtsværk
 I Paaskemorgenrøden
 De Christnes Tro er bleven stærk,
 Ja, stærk som selve Døden.

Disciplen seer sin Mesters Magt,
 Hans Seier over Død,
 Nu vidner han saa uforsagt
 Trods Kors og Spot og Død. *All. All.*

4. Han, Som herved til Jorden kom,
 At lide Korsfets Smerte,
 Han aabner os Sin Helligdom,
 Sit søde Midlerherte;
 Han giver Sine Himlens Fred
 Alt her paa denne Jord,
 Dg alle dem Guds Salighed,
 Som trofast paa Ham troer. *All. All.*

5. Du gjenopstandne Frelser min,
 Dan Du mit svage Hjerter,
 Dg lad mig stedse være Din
 I Glæde som i Smerte.
 Fred, Kjærlighed og Enighed
 Lad Kirken af Dig faae,
 Dg lad til evig Salighed
 Dens Troende opstaae. *All. All.*

Anmærkn. Disse tvende Paaskepsalmer ere aftrykte af det i Nr. 5 af denne Tidende omtalte Manuscript til Psalmebogen. Skandin. Kirketidendes Læsere erindres herved om, at Subscriptionen paa denne Psalmebog definitivt sluttes første Søndag efter Paaske, den 30te Marts, og vil derefter den forhøiede Priis indtræde.

Kirkearets hellige Tider og Fester.

IV. Paasketiden.

Paa den syvende Dag hvilede Faderen efter Sit Staberværk; paa den syvende Dag hviler ogsaa Sønnen efter den anden Stabelfe, efter Forløsningens store Gudsværk. Hans Hvilested er Graven; derom skulde de Grave erindre, som man i nogle katholske Lande pleier at opstille i Kirken. Omkring disse forsamle de Troende sig, for at sørge over deres største Belgjører's Død, for at takke for Hans opoffrende Kjærlighed og tilbede Gudsmennesket, hvis Væsen er idel Kjærlighed. Graven frembyder et alvorligt og skrækkeligt, men tillige ogsaa et trøstende Syn. Graven er ogsaa vort fremtidige Hvilested. Den er det Æneste, som bliver os tilovers; dens snevre Celle er vor sidste Bolig. Det Hele er for lille og for smalt til at kunne rumme alle vore Skatte. Beboeren er simpelt klædt, og man seer ikke mere noget Spor af Skjønhed paa ham; Ingen hilser eller ærer ham mere. O alvorlige og rystende Tanke for Enhver, som hænger sit Hjerte ved Jordens Guder og sandselige Glæder! — Imidlertid vore Saar smerte os da eiheller mere, vort Kors trykker os ikke mere; vi see nu ikke mere vore Fjenders mørke og vrede Ansigter; deres Haan, deres Bagtalelser, deres Crueltet! „Korsfæst, korsfæst!“ høre vi nu ikke mere. Og dette er trøstende for den Lidende, at der gives en Tæng, i hvilken han kan udstrække og fuldkomment udhvile sine trætte Lemmer! Men skulde vi boe evigt i denne mørke Bolig? Er Sjælen ogsaa begravet der tilligemed Legemet? Gives der ingen Morgen efter denne lange Nat? Sandelig, da vilde vi være de uhykkeligste af alle Stabninger! — Dog nei! hvad spørger Du tvivlende! frygt ikke: Han er opstanden! Halleluja! — Ogsaa vi skulde igjen staae op af Graven! Halleluja! — Om denne opløstende og glædelige Sandhed skal Paasketiden erindre os.

Paaskeløverdage er saa at sige en Blanding af Beemod og Glæde, og idet Kirken paa den ene Side endnu sørger over Christi Død, kan den dog paa den anden Side ikke længere aldeles undertrykke sin Glæde over Hans herlighedsfulde Op-

standelse. Med Paaskeførdag begynder derfor Paaskehøitiden allerede for en Deel; derfor kaldes den ogsaa vel Paaskeaften. De Høitideligheder, som i de første christelige Aarhundreder bleve feirede om Natten imellem Førdag og Søndag, ere nu henlagte allerede til Paaskeførdag Morgen, og alle gudstjenstlige Handlinger paa denne Morgen henvisse allerede til selve den glædelige Paaskehøitid. Alteret, som Langfredagen stod berøvet og blottet for alle Prydsesser, bliver Paaskeførdag atter gjort rede og smykket. Allerede tidligt paa Dagen foretages Ildens Indvielse i Kirkens Atrium eller Forgaard. Ild og Lys, der i vore Gudshuse bestandigt vedligeholdes og bruges ved Gudstjenestens Høitideligholdelse som de betydningfulde Sindbilleder paa Forløserens oplysende, opvarmende og alt Slet fortærende Naade, blive Paaskeførdag indviende og velsignede til Brug i Herrens Huus for hele Aaret. Først blive derfor alle Lysene i Kirken slukkede til Grindring om, at Verdens Lys forsvandt ved Gravlægningen eller ligesom blev skjult af Jorden; derpaa slaaer man ny Ild med en Steen og Paaskeilden bliver tændt derved. Kristus er „den Steen, som Bygningsmandene have forskudt, men som dog er bleven til Hjørnesteen!“ (Matth. 21, 42). Efter Hans Fornedrelse paa Langfredag fulgte Hans Forherligelse paa Paaskeførdag; herlig og Alt oplysende og forklarende gaaer Han frem af Graven. — Et Lys bliver tændt ved den nye indviende Ild og derefter af Præsten baaret ind i Kirken paa en trearmet Lysstage, til Grindring om Christi Kors og den h. Trefoldighed, fra Hvem vi have alt Lys og al Oplysning; thi fra Øven, fra Lysets Fader, kommer enhver god Gave ned til os. — Efter Ildens Indvielse følger Indvielsen af det saakaldte Paaskelys, der ligeledes er et særligt Sindbillede paa Frelseren, Verdens evige og sande Lys. Det udmærker sig i Stærrelse og Lykkelse fremfor alle de øvrige Lys, som staae paa Alteret, og dette antyder, at Kristus er den største af alle dem, som bleve sendte os af Gud. „Den som er af Jorden, taler om Jorden, men Den, som kommer fra Himmelen, er over Alle!“ (Joh. 3, 31.). Men Han er ogsaa den Stærkeste; thi med Blikket henvendt paa Ham skrev den h. Evangelist og Prophet Johannes: „Græd ikke! See, Løven har feiret, han

af Juda Stamme, Davids Rodskud, og han aabner Bogen og dens syv Segl!" (Aabenb. 5. 5.). Paaskelyset bliver prydet med fem Nagler, til Tegn paa, at Kristus ogsaa i Sine Forherligelsens Dage endnu har beholdt hine Saarmærker og helige fem Wunder, „ved hvilke vi ere blevne helbredede" (3f. 53, 5), paa hvilke Hans trofaste Venner have kjendt Ham igjen (Joh. 20, 20), ligesom de ogsaa engang, naar Han skal igjentkomme til Dommen, skulle kjende Ham derpaa og glæde sig, hvorimod Hans Fjender med Frygt og Bæven skulle see Ham, „Som de have gjennemboret" (Joh. 19, 37). De fem Nagler skulle efter Kirkens Forskrift være af Virak; hvilket erindrer om, at Jesus Kristus, omendskjøndt Han blev sat i Rang med Forbryderne (Lucas 22, 37), dog alligevel er Guds Søn, Som tilkommer al Tilbedelse, idet Faderen „har givet Ham et Navn, som overgaaer ethvert Navn, for at alle Knæ maae bøie sig i Jesu Navn" (Phil. 2, 9—10); men paa den anden Side skal derved ogsaa antydes, at Jesu Christi Lidelses og Døds Fortjenester opstige som et vellugtende Røgelsesoffer for Verden til Guds Throne og erhverver os Alle Naade, Forsoning og evigt Liv (Hebr. 4, 16). Paaskelyset bliver indviet under høitidelige Lov- og Jubelsange — thi Kristus Opstandelse har jo opfyldt hele Verden med Glæde, og det bliver derefter opstillet ved Alteret; her staaer det i hele Paasketiden, omendskjøndt det bærer Naglerne, Dødens Tegn, paa sig, udmærket fremfor alle de øvrige Lys, og viser uophørlig hen paa Kristus, der var død og nu lever igjen og ved Sin Opstandelse giver Alle, som troe paa Ham, det evige Livs Lys og Haabet om den tilkommende Opstandelse (Rom. 6, 8—10). Fra Paaskelyset modtage alle øvrige Kjertter og Lamper i Kirken det nye Lys, til Tegn paa, at alt Lys, al Oplysning og al Sandhed udgaar fra Kristus, Som er Verdens Lys, der oplyser ethvert Menneffe, som kommer til Verden (Joh. 1, 9. 8. 12.).

Ligesom Paasketiden begynder med en Kjerteindvielse, saaledes slutter Juletiden med en saadan, nemlig med Festen Mariae Kyndelmisse. Ogsaa i denne Anordning, saa tilfældig den end maatte synes at være, ligger et betydningsfuldt Binf. Juletiden betegner Guds Søns Indtrædelse i denne

Verden; Paasketiden Hans Vortgang fra denne Verden. Som et Lys kom Han til Verden, som et Lys vandrede Han i Verden, som et Lys gif Han bort fra Verden; Han kom til Verden, for at oplyse Alle, som sidde i Mørket og Dødens Skygge; Han vandrede i Verden, forat Alle, som efterfølge Ham, maatte have det evige Livs Lys; Han gif bort fra Verden, forat de, som elske Ham, skulde vide, hvorhen Han gif og hvorhen de skulde følge Ham, for evigt at være hos Ham og see Hans Herlighed, som Faderen har givet Ham (Joh. 14, 4. 5. — 17, 24.). Idet Kirken saaledes betegner Begyndelses- og Slutningspunktet af Christi synlige Ophold i denne Verden med det indviiede Lyses Symbol, ved hvilket Christus selv bliver fremstillet, vil den ogsaa, idet den formaner og trøster os, henvise os til, at Christus som det sande Lys kommer os lysende imøde ved Indgangen til denne Verden og som en lysende Veileder gaaer Han foran os paa vor farefulde Pilgrimsreise igjennem denne Verden, og ved Udgangen af denne Verden staar Han for os ved Evighedens Port, for at lyse for os paa vor gyselige Vej igjennem Død, Grav og Forfrankelighed til Faderens salige Boliger. Følgelig henviser Kjersteindvielsen ved Slutningen af Juletiden til Kristus som vort Livs Ledestjerne ved Sit Exempel, ved Sin Lære og ved Sin indvortes virkende Naade, og den minder os tillige om vort kristelige Kald at følge denne guddommelige Ledestjerne i Tro, Haab og Kjærlighed. Kjersteindvielsen ved Begyndelsen af Paasketiden henviser os til Kristus som den fuldendte Forløser, hvorledes Han efter vunden Seier over Synd, Død og Helvede atter forlader denne Jord og hæderkronet vender tilbage til Himmelen, for ogsaa at føre os med Sig ind i det himmelske Jerusalem, hvor Fred og Retfærdighed boe og hvor en evig Hvile og et evigt Lys ogsaa skulle være vor Andeel. —

Paa Paaskeførdagen finder endelig ogsaa Indvielsen af Døbevand et Sted, fordi denne Dag i de første Tider fortrinnsviis var bestemt til de nysomvendte Hedningers Daab. Ved denne Indvielse bliver Døbevandet blandt Andet ogsaa deelt i fire Dele og stænket mod de fire Verdenshjørner, til Erindring om Herrens Ord: „Gaaer ud i al Verden og dø-

ber alle Folk!" altsaa til Tegn paa, at Menneskene fra alle fire Verdenshjørner skulle ved Daaben indgaae i Guds Rige. — Præsten berører Vandet med sin slade Haand og aander paa det til Erindring om den h. Skrifts Ord: „Guds Aand spævede over Vandene“. Samme Guds Aand er jo ogsaa virksom ved den anden Skabelse, ved Gjenfødselen. Kirken udtaler nu herved det Ønske, at den Helligaand saaledes maa komme ned over de Døbte ved denne anden Skabelse, som Den ved den første Skabelse spævede over Vandene; ligeledes skal det henvisse til Kristus, Som ogsaa forkyndte sine Disciple Syndstilgivelse og sin Fred, idet han aandede paa dem. Alle Døbte skulle ogsaa modtage et nyt Liv, saaledes som Skaberens meddeelte det første Menneskes Legeme den levendegjørende Sjæl ved sin oplivende Aande. — Daabsvandet bliver desuden flere Gange betegnet med det h. Kors-tegn, fordi Daabens Naadegaver saavel som alle Naadegaver tilflyde os ved og fra Christi Død paa Korset. Netop derfor bliver ogsaa selve Paaske-lyset dyppet i Døbefonten, for derved at antyde, at Døbevandets Kraft og Virksomhed hidrører fra de ved Jesu Bunder, Lidelser og Død erhvervede Fortjenester. Denne Reddypning og den derpaa følgende Opdragelse af Paaske-lyset skal ogsaa forestille Christi Fornedrelse under sit Liv og sin Død, saavel som hans Forherligelse i Opstandelsen og Himmelfarten. Saaledes skal ogsaa den Nydøbte gaae forklaret frem af Døbefonten, ligesom af Syndens Grav. Den hellige Olie og Chrysamets Blanding med Vandet skal hentyde til den h. Daabs Virkninger. Ligesom Vandet renser Legemet, saaledes befrier Daaben Menneskets Sjæl fra Arvesynden; ligesom Olien bliver af Stridsmand og Syge brugt som et Lægemiddel til at lindre Branden, og til andre Siemed, saaledes skal den h. Olie her betegne Rigdommen af Daabens Naadegaver, Meddelelsen af den helliggjørende Naade, dette guddommelige Livs Frelse og Styrkemiddel. Ved Slutningen af Døbevandets Indvielse henvender den stridende Kirke sig til den triumpherende i Litaniet til alle Helgene, og vi blive herved ogsaa erindrede om de Helgener, hvis Navne vi have modtaget ved vor Daab, og som desaarjag skulle være vore særegne Forbilleder. Vi anraabe Helgenernes Forbøn, forat

alle de, som ved den h. Daab indtræde i Guds Rige her paa Jorden, og saa maae naae til Guds Rige hiøstet i Himmelen. — Høimeessen bliver derefter feiret paa en høitidelig Maade, i høide Messeshaapel. Under Gloria gjenlyde atter alle Klokkerne og Orgelets fulde Toner til Ære for den herlighedsfuldt Opstandne, og baade efter Epistelens Læsning og ved Slutningen af den h. Messie ved *Ite, missa est!* forkynder Præsten ved det gjentagne *Alleluja*, Paaskehøitidens Begyndelse, ligesom om han derved tilraabte alle Tilstedeværende: Gaaer hen og forkynder al Verden, at Kristus, den Korsfæstede er opstanden fra de Døde og at Han lever igjen!

2. Nu er da Glædens Tid kommen; paa den følgende Dag begynder den gladeligste Fæst i hele Aaret, den store Paaskefæst. Alt forkynder nu Glæde og Jubel. Kirken er prydet med sit skønneste Høitids Smykke; den Opstandnes Billede er kronet med Seirens Krands. Ved Alteret brænder Paaskefyret. Klokker og Orgelet istemme Paasfens glade *Halleluja*. Alt tidligt i den aarle Morgentime fylder Gudshuset sig med de andagtige Troende, som hidstrømme, for at feire deres Frelseres Triumph og Seier. Processionen er paa denne Dag en anden, end paa Palmesøndagen og Langfredagen; den er idag Seierherrens Triumphtog. Det sørgelige Violette og Sorte er forfunden; Præsten er atter klædt med den høide, Lysets og Glædens Farve. Alt forkynder: Frygter ikke! Han er opstanden!

Kirken har meget sindrigt valgt den mest passende Tid til denne Glædesfæst, nemlig Vaaren. Og saa Naturen feirer paa denne Tid sin Paaske- og Opstandelsesfæst. Den var død om Vinteren; nu bliver den atter levende. De om Vinteren tilfrosne Bække vinde nu igjen, hele Jorden viser atter Liv, den smykker sig som til en Glædesfæst med sit venlige Grønt og med sine yndige Blomster. Den affaster det høide Liigslagen af Sne og Is. Fuglenes Tunge er atter løst. Himmelen viser atter sit venlige og muntre Blaa. Dagene blive længere og lysere. Og saa Jorden vil feire Paaske. Den er opvaagnet af Vinterens Dødsflummer. Den har ogsaa ligesom smykket sig til Ære for den Opstandne og til Trøst for Menneskene, som den synes at tilraabe: „I skulle eiheller

stedse forblive i mit dunkle Skjød, ogjaa paa Eders Winterførn i Graven følger et nyt Liv, en glad Opvaagnen, den skjønne Vaar, den glædelige Vaaffefest!" Naturen glæder sig med Kirken og den sande Christen glæder sig med Begge. Hvorfor? Af Deeltagelse for sin Frelser, og formedelst Vigtigheden af Christi Opstandelse; thi denne Begivenhed giver vor Tro paa Christus Fasthed og vor Villie Styrke. — Thi nu ere alle Spaadomme gaaede i Opfyldelse paa Ham, ogjaa den: „Du vil ikke tillade, at Forraadnelse skulde komme over Din Hellige!" (Af. 13, 8. Apost. Gj. 2, 27.) Hvo kunde da nu vel endnu tvivle? — Ogsaa det er opfyldt, hvad Han selv jo havde forudsagt. Er nu dette, som mennekelig Indsigt vistnok ikke kunde forudsee, indtruffet, hvo kunde da vel endnu betvivle Sandheden af Hans Lære ogjaa i de øvrige Dele? — Har Han viist sig som en sanddru Lærer ved Sin Opstandelse, saa har Han ikke mindre derved aabenbaret Sig som sand Gud; thi Han opstod af egen Kraft og Magtfuldkommenhed; men kun Gud alene er Herre over Liv og Død. — Den Opstandne giver os fremdeles en sikker Borgen for vort eget Liv efter Døden og for vore Legemers Opstandelse; thi ligesom Døden kom over Alle ved den første Adam, saaledes maatte Opstandelsen komme over Alle ved den anden Adam (1. Cor. 15, 21.).

(Slutte.)

Kirkelige Efterretninger.

Tyskland. I flere Byer i den preussiske Provinds Schlesien have Jesuiterne holdt Folkemissioner i Løbet af sidstafvige December Maaned. Ikke blot Katholiker, men ogsaa selve Protestanter have søgt sig foranledigede til offentlig at udtale deres Tak og Aertkjendelse. Da f. Ex. i Byen Zauer, som tæller 2500 Katholiker og 6500 Protestanter, Folkemissionen var bleven holdt, offentliggjorde det protestantiske Blad „Schle-

siſche Zeit.“ en ſaadan Takſiggeſe, der er ſkrevet af en Proteſtant og paa den men upartiſke Maade ſchildrer det Indtryk, ſom Jeſuiterne overhovedet have fremkaldt i hiin Provinds. I ſamme fremhæves iſær, at Antallet af Tilhørerne ved denne Miſſion ikke alene fra Byen ſelv, men fra hele Omegnen med hver Dag havde taget til, at denne Folkemiſſion var bleven en virkelig ſtorartet hiſtoriſk Begivenhed (Ereigniß) for hele Stiftet og udentvivel vilde bære de ſkjønneſte og velſignelſesrigeſte Frugter for Fremtiden. Navnlig bemærkes, at de i det ſkjønne katholſke Gudshuus tilbragte Aftentimer evigt vil blive i velſignet Minde ogjaa hos dem, ſom ikke bekjende ſig til den katholſke Tro, ſamt at de ogjaa altid ville hiſſe diſſe Miſſionairer med uſtrømtet Hoiaagteſe og inderlig Taknemmelighed. — Lidt efter lidt synes man da vel at paaſjønne og vurdere de ſaa meget ſmædede Jeſuiters Virkſomhed paa en mere upartiſt Maade. —

— Til de kirkelige Tilſtandes Characteriſtik i Berlin leverer „Evangeliſcher Anzeiger“ følgende af en derværende Brædfant meddeelt Notiſ: „Af en Berliner Menighed, ſom ikke juſt hører til de daarligſte og omtrent tæller 20,000 Sjæle, gaae om Sondagene 7—800 i Kirke; af de øvrige komme 600—1000 omtrent een Gang om Aaret i Kirke paa en eller anden Feſtdag, og 10,000 beſøge den aldrig.“ Allerede for to Aar ſiden erklærede Paſtor Kunze paa Kirkedagen der om Kirkebeſøget i Berlin: „vi regne om Sondagene 400,000, maaſkee endnu nogle flere, ſom blive udenfor, medens et Antal af 20,000 beſøger Kirken.“ Ogjaa ved Altergangen yttre ſig paa mange Steder i den proteſtantiske Kirke den ſamme Modvillie mod deres kirkelige Beſtanddelſer. I Hamborg communicerede i Aaret 1753 af 100,000 Sjæle: 85,118; i Aaret 1853 af 150,000 Sjæle: — kun 17,642. I Berlin faldt i Aaret 1739 endnu 39 Communicanter paa een Daab; i Aaret 1799 endnu 20, i Aaret 1810 endnu 8, i Aaret 1848 kun 5, og i Aaret 1851 ſamfulde — 4! I Breslau er i et Kirkeſogn (St. Magdalena) Communicanternes Antal i 100 Aar ſunket fra 40,000 ned til lidt over 5000. Diſſe Talſtorrelſer ere ſaa meget mere ſlaaende, ſom Veien til Communionsbordet dog hos Proteſtanterne er ſaa let og ikke engang gaaer igjennem Dreſtkriſtemaalets Ddmyghedsſkole! Den ſamme Ligegyldighed viſer ſig i Tydſklands proteſtantiske Norden i Henſeende til Begravelſer. For nogle Aaaneder ſiden troede man i Lippe-Deſmold at ſtulle ſtride ind med en egen Conſiſtorialbeſøling, da „ved Liigbegængelſerne med nogle Undtagelſer de Geiſtliges Ledſagelſe deels ganſke bliver undladt, deels ind-

stræktes blot til en stille Bøn uden nogenfømhelst Tale eller kirkelig Betsignelse." Angaaende de Berliner Tilstande sagde „Halle'sche Volksblatt" allerede for 3 Aar siden: „Af 2353 Lige i Berlin forlangtes kun for nogle og halvtreds Præstens Ledfagelse; af 44 døbte Christne bleve saaledes 43 kastede i Jorden uden Sang og Klang, uden Høitidelighed og Betsignelse, ligesom man begraver alle andre Skabninger; Forstjellen er kun, at man kaster en Hoi over dem og indfører dem i Kirkebogen; kun Een af 44 bliver endnu kristeligt begravet, om de Dyrige kan man ikke engang sige, at de blive hedenst begravne; thi Hedningerne havde derved dog altid deres religiøse Indvielser." „Iblandt 44 Døde," tilføier Hr. Kængstenberg i „Evangel. Kircheng.", „er der saaledes 43, hvis Slægtninger ansee det for Intet, om Forbandelsen gaaer i Dpfyl-delse paa dem: han skal begravnes som et Udel."

Østerrig. I f. A. har man i flere religiøse og politiske Blade oftere omtalt den barmhjertige Broder Johannes Evangelista Borinský, som er flygtet bort fra de barmhjertige Brødres Kloster i Prag og den 17de Jan. f. A. traadt over til den Augsburgske Confession i den protestantiske Kirke i Petershain i preussisk Schlesien. Da han var kommen til sit Hjem, blev han paa Requisition af Ordensforstanderen anholdt af de verdslige Authoriteter og bragt tilbage til Klosteret i Prag, for ferst at udstaae den i den kirkelige Lovbog for ulydige og strafaldne Ordensmænd fastsatte Correctionsarrest. Man har læst i flere protestantiske Blade: „Den ved sin Lidelses-historie bekjendte Convertit, forhenværende Munk Borinský er flygtet bort fra Klosteret i Prag, hvor han blev holdt fangen, og ankommen til vor Provinds. Flygtingen har fundet et Asyl hos Prædikanten Nowotny i Petershain." For ret at gjøre den strafaldne Munks „Lidelseshistorie" begribelig for Læserne, bragte adskillige Blade en Beretning fra den samme Prædikant Nowotny, hos hvem Munken converterede og nu har fundet Optagelse, hvori det iblandt Andet hedder: „Borinský blev (efter sin Paagribelse) sat i et strengt Fængsel. Men alle hidtil anvendte Forsøg, Trudsel, Lidelser og Løfter ere forblevne frugtesløse paa den fangsele Bekjender af den evangeliske Sandhed og have kun forøget hans Fængselslidelse og Faste." — Ligeoverfor disse Beskyldninger har Domcapitular Dittrich i Prag, apostolisk Biskop for de barmhjertige Brødres Orden i Østerrig, under 26de Nov. f. A. afgivet følgende Erklæring i Tidenden „Deutschland":

1) Borinský har ikke villet finde sig i den paatvungne sa-

delige Reform af hans Orden og er ubeføiet undvægen fra sit Kloster.

2) Først da han blev bragt tilbage til Correction i sit Ordenshus, erklærede han, at han imidlertid var bleven Protestant. Da det ikke er bekjendt hertilands, at denne Erklæring kunde have udsløttet hans tidligere Forfølgelse, saa blev:

3) hans Correctionsarrest ved Magt, men ikke i mindste Maade skarpet, omendkjendt Grafald fra den sande Tro efter katholsk Anskuelse maatte ansees som en graverende Omstændighed.

4) Har Arresten steds været anstændig, idet Borinsky beboede et i første Etage værende, malet Værelse og i Henseende til Kost blev holdt aldeles lige med sine Ordensbrødre; det var ham blot forbudt at forlade sit Værelse og den dertil stødende, flere Fægne lange, lyse Gang. Et Fængsel findes overhovedet ikke i de herværende barmhjertige Brødres Kloster. Hr. Nowotny's Angivelser om Borinsky's slette Behandling, aandelige Piinsler, o. desl. ere usande og bagvaskende. Det k. k. Politie i Prag fandt sig gjentagende foranlediget til at indlede rettlige Undersøgelser angaaende denne Sag; og Borinsky's egen ligefremme Tilstaaelse af Usandheden af hver enkelt desangaaende udtalt Bebreidelse ligger offentlig til Eftersyn i Protocollen.

5) Om hvorvidt og paa hvilken Maade et uforbederligt Medlems Udsvøvelse af Ordenshuset kan eller skal ske efter en halvaarig Arrest, bestemmer den canoniske Ret nøiagtigt, og det er ikke fornødent at sige noget Videre herom. Ligesaa er det bekjendt, at disse Bestemmelser hverken skulle gjøre Indgrib i det skyldige Individ's Samvittighedsfrihed eller træde hans Person for nær. De indeholde ogsaa en Forklaring om, hvorfor der efter den halvaarige Arrest skal følge en Undersøgelsestermin, efter hvis Udløb de sidste Forholdsregler tages.

6) Borinsky har imidlertid Natten den 16de Dec. taget Flugten og saaledes unddraget sig den indledte Kettergang, og da hans skriftligt efterladte Løfte om inden fem Dage at vende tilbage, ikke er gaaet i Opfyldelse, hvilket var at forudsæe, vil dette Anliggende blive afgjort ad Lovens Vej. At efterspore den forvildede Klosterbroder, dertil var man forpligtet; men nu da han er bleven Protestant overlader man ham billigt til sine nye Troesbrødre, af hvilke ikke Faa i Sygdomstilfælde ogsaa nu som før med al mulig Kjærlighed blive optagne, pleiede og helbredte i de herværende barmhjertige Brødres Kloster.

Et protestantisk Blad siger desangaaende, at det ikke er rigtig tænkeligt, at den østerrigske Regjering ikke skulde vide

Noget om en saa raa Behandling af en evangelist Christen; — vistnok kjender Regjeringen Sagen, men sandelig ikke efter Prædikanten Romoiny's phantastiske Veiledning, men efter Borinskys egen Tilstaaelse.

Neapel. „Schw. Kztg.“ indeholder en Correspondance fra Neapel, hvori Cardinalerkebiskop Rystus Sforza's opoffrende Birtksomhed skildres paa følgende Maade: „Den nidkjære Cardinal vilde ikke alene ved Ord, men ogsaa ved sit eget Gremsel opmuntre sine talrige Geistlige til ædel og høimodig Selvopoffrelse for deres Medmenneskers Frelse. I hele Cholera-tiden besøgte han selv mange Syge af alle Classer, Fattige og Rige i alle Dele af Staden. Man saae ham i Paladserne og de Riges Huse, men endnu mere i de Fattiges elendige Boliger. Han besøgte de Syge fordetmeste til Fods, ledsaget af een eller to Geistlige og Tjenere. Man traf ham til enhver Tid paa Dagen snart i dette, snart i hiint Dvarteer af Staden og ofte i de eenfomste, mest affides liggende og smudsigste Gader og man saae ham at gaae ind i de fattigste og elendigste Boliger. Mange Menneker have med Forundring ofte truffet ham endnu juldigt paa Ratten paa hans Sygebesøg snart i denne, snart i hiin Gade. Man maa have seet de Fattiges elendige Boliger i Neapel, for rigtig at kunne vurdere saadanne Sygebesøg. I mange saadanne Huse blev man ved Indtrædelsen især i Cholera-tiden næsten irangt tilbage af den af Fugtighed og Urensighed forarsagede Stank. Man begriber ogsaa, at Sygebesøg i saadanne usle Boliger ikke vare uden Fare for Smitte. Men Intet kunde affrække den af evangelist Kjarlighed til Næsten og glødende Iver for Sjælene opflammede Cardinal fra at besøge de Fattige i disse Aftroge, for at bringe dem Religionens Trøst. Han meddeelte mange Cholera-syge, rige og fattige, Confirmationens h. Sacramente. Foruden Religionens Trøst gav han de Fattige endnu mange Almisser for deres legemlige Fornødenheder; mange lod han give Senge og Lægemidler. Den nidkjære Overhyrde handlede efter Evangelists Ord, om hvilke han ogsaa havde mindet sin Geistlighed i sit Hyrdebrev: „En god Hyrde hengiver sit Liv for sine Faar.“ Han udsatte sig for den oienfynligste Livsfare ved sine idelige Sygebesøg. Choleraen har i hele Neapel bortrevet Folk af ethvert Kjon, af enhver Alder og Stand, men dog, som overalt, de fleste af de lavere og fattige Folketlasser og rasest beftigst i Dvartererne Merkato og Porto, d. e.: i det nedre Dvarteer, fra den berømte Kirke Castel Carmine til Castel nuovo, hvor de Fattiges fleste elendigste, usundeste og fugtigste Boliger ere i Kjaelderne og under Jordens Overflade. Men Gud nøie-

des med den fromme Overhyrdes Beredvilighed til at bringe ham sit Liv til Offer for hans elskede Hjords Frelse. Hans hjertelige og nidkjære Udfærd har opbygget Enhver og erhvervet ham den stærke og almindeligste Høilagelse hos alle Neapels Folkelasser. Mange kalde ham den anden Karl Borromæus. Kongen har, til Tegns paa sin Erkendtlighed og Belvilie, kjenfet ham den saakaldte fascia di St. Gennaro (den h. Januarii's Ordensbaand), som er høit anseet i Neapel.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 23de Marts. — Vor Herre og Frelser's Jesu Christi Opstandelsesfest. 1. Paaske dag. — Dagens Epistel: 1. Cor. 5, 7-8. — Evangel.: Marc. 16, 1-7. — Gudstjeneste: Form. Kl. 6 Keres's hoiidelige Dytigelse, derefter Processjon og første Høimeesse med Prædiken paa Dansk. Kl. 10. Anden Høimeesse (Ewitmeesse) med Prædiken paa Tydsk. — Kl. 12 stille Messe. — Efterm. Kl. 3 Festandagt, paa Dansk.

Mandag den 24de Marts. — 2. Paaske dag. — Dagens Epistel: Apostl. Gjern. 10, 37-42. — Evangel.: Luc. 24, 13-35. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimeesse med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Catechisation paa Dansk.

Torsdag den 26de Marts afholdes Nycommunicanternes og Confirmandernes Examen i Skolelocalet, hvortil Børnens Forældre og Venner herved indbydes.

Søndag den 30te Marts optages Menighedens Børn til den første helte Communion og til Confirmation.

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ fejres en stille h. Messe: — om **Torsdagen** bliver det hvih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Bølgning.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaer een Gang ugentlig. Subscripcion paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. A. Blaufeustein, sk. Kjøbmagergade 48, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinaviske Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det Gode!

1. Ebsfal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 13.

Søndagen den 30te Marts.

1856.

Kirkearets hellige Tider og Fester.

IV. Paasketiden.

(Sluttet.)

3. Maa ikke vor Tro blive styrket ved Christi herlighedsfulde Opstandelse? Maae vi ikke med den h. Petrus sige til Frelseren: Hvorhen skulle vi gaae, uden til Dig, thi Du har Livets Ord? — Ved Christi Opstandelse faaer vor Villie Styrke.

Vi see i den Opstandne Lydighedens Løn, den fornødrede Retfærdiges Forherligelse og den gudhengine Lidelsesmands hæderlige Endeligt. Altfaa kæmp og strid, hvis og Du vil seire; lidd, hvis Du vil glæde Dig; kun en stakket Tid varer Kampen og Lidelsen. Igjennem Lidelser gaae vi til Herlighed, over Golgatha til Oliebjerget! — Kristus har seiret over Død, Synd og Helvede. Han har brudt vore Lænker, lad os da nu ikke atter paalægge os nye; Han har seiret, ogsaa vi kunne seire under Hans Bistand. Vær derfor ikke forfagt, ikke feig! — Christi Opstandelse er efter den h. Skrifts Være et Billede paa vor moralske Opstandelse af Syndens Grav. Gravens Merke har ikke kunnet holde Ham bunden, Dødssluger net har ikke kunnet fængsle Ham for altid; Han er opstanden. Lad derfor ej heller os hvile længere i Syndens Merke eller Lastens Lænker og ikke sove Fordærvelsens Døds søvn; men lad os staae frem af Graven og stride til det af Gud os anviste Dagværk, som Paulus formaner os til: „Naar I ere opstandne med Kristus, da søg oggsaa det, som er ovenil, hvor Kristus sidder hos Faderens Højre!“ (Col. 3, 1.)

Derfor har Kirken ogsaa, under Straf af Udelukkelse fra dens Samfund, foreskrevet, at Enhver i Paasketiden skal annamme det h. Alterens Sakramente i sin Sognekirke. Enhver maa i denne Tid bevise den Opstandne sin Kjærlighed og sin Taknemlighed for Forløsningens store Bænk derved, at han fornyer sig i Manden, oprigtigt omvender sig til Gud og optager sin Frelser i et reent og med Dyder prydet Hjerte. Maatte dog Ingen blive tilbage! Maatte dog Alle høre paa Kjærlighedens Røst: „Kommer til Mig alle I, som ere mødige og besejrede, Jeg vil give Eder Hvile!“ Maatte alle de Kommende ligne de hellige Apostle ved den sidste Nadvere, men ingen Judas være iblandt dem!

Ikke uden dybere Betydning bliver paa den første Søndag efter Paaske Evangeliet forelæst om Freden og Syndstilgivelsen. For de Onde gives der ingen Fred, og uden Syndstilgivelse gives der heller ikke sand Fred. Men Jesu Christi Fred overgaaer al Forstand og alt Begreb. Gid Frelseren i Paasketiden maatte bringe vore Hjerter denne sin sande Fred! — Og naar vi paa den anden Søndag efter Paaske høre

Evangeliet om den gode Hyrde, saa lad os fast beslutte, at ville høre til Hans lydige Lam, som følge Hans Stemme.

4. En særdeles opløstende og rørende Høitidelighed, som ogsaa finder Sted i Paasketiden, er Børnens første Communion. Gid de Børn, som da blive deelagtige i deres Livs største og højeste Lykke, vilde alle tilbørligen forberede sig, for at modtage deres Frelser i et reent og dydigt Hjerte! Gid disse Børn paa denne lykkelige Frelsesdag vilde fatte den hellige Beslutning, i Fremtiden stedse at ville blive deres h. Daabspagt troe og aldrig mere at forlade deres hjære Frelser! Maatte derimod alle Børne udgyde bittere Angerens Taarer, dersom de maae erkjende, at de ikke mere ere som Børn, hvem Herren har forjættet Himmerige! Maatte de skjælv for den guddommelige Børneven, hvis de skulde have forarget een af disse Smaa, saa at den blide Jesus maa slynge Sin Forbandelse mod dem! — Maatte de udgyde Taarer af Glæde, naar deres Samvittighed er uden Plet og ingen Skyldbevidsthed angster deres Hjerte! — Gid især Forældrene vilde paa denne h. Dag fatte de helligste Forfatter om at ville omhyggeligen beskytte og bevogte disse Smaa, som nu paa denne Dag overgives dem af de Geistlige og Kærerne aldeles rene og pletfrie, og som de engang ogsaa skulle overgive rene til deres Dommer! — Maatte Alle bede for denne unge Skare, som nu skal træde selvstændig ind i Verden, paa det at den maa undgaae Livets Storme og engang lykkeligen naae til den evige Hviles Havn!

5. Paa den tredie, fjerde og femte Søndag efter Paaske ere Evangelierne valgte fra Jesu Afskedstale til Apostlerne, for at antyde, at Jesus snart vil forlade Verden og gaae til Sin himmelske Fader. Bedeuken eller Korsugen gaaer forud for Christi Himmelfartsfest, for af Frelseren at nedbede gode Frugter baade for dette timelige og for det evige Liv, men især for at blive deelagtige i Forløsningens saliggjørende Frugter, for at Kristus ikke forgjæves maa have levet og virket i Verden og være død for os. Hvorfor har Kirken netop henlagt Bedeuken til denne Tid? „Djævelen maa først være besejret, den menneskelige Slægt maa være renset fra Synden, Frelseren maa opstaae, al Magt i Himmelen og paa Jorden maa først være Ham overgivet og Han maa Selv først være

bleven vor Talsmand hos Faderen, førend vore Bønner, ellers Syndernes Bønner, kunne finde fuldstændig Bønhoørelse. Fra nu af kunne vi bede i Herrens Navn og blive bønhoøret."

Denne Tid bliver kaldet Korsugen, fordi ikke det hoøierværdige Gode, men ifkun Korset bliver baaret ved de Processioner som paa disse Dage foretages i katholiske Lande gennem Marker og Enge, for at nedbede Himmelsens Velsignelse over dem. I Bevidstheden om vor egen store Uværdighed skulle vi ogsaa henvende os til vore forklarede Bønner i Himmelen, til Helgenerne og deres Forbønner, og derfor bedes paa disse Dage ogsaa igjen Litaniet til alle Helgener. Disse Dage skulle tillige tjene som Forberedelse til de tvende endnu forestaaende store kirkelige Hoøitider.

6. Efter disse trede Bededage følger Slutningen af Paasketiden, Christi Himmelfartsfest. Derfor bliver paa denne Festsdag Paaskestyset sluttet efter Evangeliet i den h. Messes. En skjø, ophøiet og trøstende Hoøitid! Christi Forbedrelse er nu forvandlet til Ophøielse, Hans Lidelse til Glæde og Hans Lydighed til Herredømme. Men da Han er opfaren til Himmelen som Gudmenneske, saa har Han tillige ogsaa opladet Himmelen for Menneskeheden og gjort denne deelagtig i Sin Guddom. Ligesom den første Adam har taget os Alle med sig i Graven og i Fordømmelsen, saaledes tog og den anden Adam os Alle med Sig i Opstandelsen, i Himmelsens Magt og Herlighed, hvis vi overhovedet ville lade os omdanne og omskabe i Ham og allerede nu her paa Jorden med vort Sind og Hjerter hængende i Himmelen. Herrens Himmelfartsfest er derfor tillige Festen for Menneskeslægtens salige Himmelfart eller for dennes lykkelige Hjemkomst fra det fremmede Land til Gud, og den er saaledes Forløsningens Fuldstændelse fra Guds Sønns Side. Christi Himmelfart — i Sandhed en skjø, ophøiet og trøstende Fest! Kristus har altsaa vundet en fuldkommen Seier; Hans Fiender dræbte Ham, og see, nu lever Han igjen; de vanærede Ham, og nu bliver Han forherliget; de vilde tilintetgjøre Ham, og Han farer op til Himmelsens Glorie! De vilde undertrykke Hans Lære, og endnu den Dag idag bliver den forkyndt i alle Verdens Dele. Ligesom Han ikke blev besejret, saaledes vil ogsaa Hans Stif-

relse og Repræsentation, Kirken, uroffteligen bestaae indtil Verdens Ende, netop fordi den er Hans Værk, omendstjondt det heller ikke fattes Kirken paa mange og mægtige Modstandere! — Altsaa, den gode Sag gaaer endelig dog af med Seieren; Gud forlader ikke ganske den Retfærdige; naar denne er nærved at synke, rækker Herren ham Haanden. Hvo har paa den første Langfredag vel tænkt eller anet, at der vilde komme en Paaskemorgen og en Himmelfartsdag? Forglem dette aldrig, o kristelige Sjæl! naar Du ogsaa maa vandre ad Korsets Vej, maa bære Korset og høre Haan, Foragt og „Korsfæst, korsfæst!“ — Christi Himmelfart viser os Lønnen for den Retfærdige, som har løst sin Opgave og som med Kristus kan sige: Consummatum est! „Det er fuldbragt!“ Kristus bragte ogsaa Sin forklarede Menneskehed til Guds Throne, hvor Han sidder ved Hans Højre. Ogsaa som Menneske er Ham givet al Magt over Alle i Himmelen og paa Jorden; og for Ham skal ethvert Knæ bøje sig! En herlig og evig Løn venter ogsaa os efter fuldbragt Dagværk. Jesus siger jo: „Jeg gaaer forud for at berede Eder et Sted!“ (Joh. 14, 2.) Stedet er aabent for os, Palmen ligger beredt. Han er nu vor Midler og Talsmand hos Faderen. Til Ham kunne vi altid henvende os med Tillid. Pharisæerne og den grumme Bande gave Ham Tornekronen, men Himmelskronen kunde de derfor dog ikke røve Ham; de rakte ham Spotterøret, men nu bærer Han istedetderfor Himmels saavel som Jordens kongelige Scepter. Ogsaa vor Seierskrone vil Ingen kunne røve os, uden vi selv! Af, maatte ogsaa vor Død engang være en virkelig Himmelfart! Maatte ogsaa vi ved vort Endeligt kunne sige med Apostelen Paulus: „Jeg har stridt den gode Kamp, fuldendt Løbet, bevaret Troen. Iøvrigt er Retfærdighedens Krone henlagt til mig, som Herren, den retfærdige Dommer, vil tildele mig paa hiin Dag!“ 2. Tim. 4, 7. 8. —

Barnets første Communion.

Efter den rette Orden skulde Forældrene opdrage deres Børn i Troen til et christeligt Liv og saaledes føre dem hen til Gud. Det er jo ogsaa Forældrenes store og hellige Pligt. — Imidlertid, naar Forældrene ikke opfyldte denne Pligt, naar de vel endogsaa selv glemte deres Gud, forjømme Religionen og føre et uchristeligt Levnet, saa betjener det guddommelige Forsyn Sig vel ogsaa af Børnene, for at disse maae give deres Forældre, hvad de selv skulde have modtaget af samme. En Mand, som har prøvet denne Guds vidunderlige Kjærlighed og Forbarmelse paa sig selv, fortæller derom Følgende:

„I religiøs Henseende blev jeg opdragen saa daarligt som muligt, ikke alene i fuldstændig Uvidenhed om de guddommelige Sandheder, men ogsaa i Bilsfarelsens Fordomme og Daarskab; jeg forlod Skolen, udrustet med alle Skinsbeviser imod Christendommen og den hellige katholske Kirke. Derpaa levede jeg i Paris aldeles som et Pariserbarn og ægte Borger i Quartieret Montmartre, idet jeg ene og alene levede for mine Forretninger og indviede al min Fritid til Fornøielser og Politik. — Saaledes giftede jeg mig. Gud ordnede det saaledes, at jeg fandt en god og oprigtig Sjæl der hvor jeg kun søgte Skjønhed, Aand og Penge. Min Kone, opdragen og uvidende i Religionen ligesom jeg, var alligevel meget bedre end jeg; hun havde et religiøst Sindelag. Da hun blev Moder, udviklede dette sig fuldkomment, og efter sit første Barns Fødsel betraadte hun i alle Henseender den Vej, som Religionen viser os. Naar jeg tænker paa alt dette, bevæges mit Hjerte af en Taknemmelighedsfølelse mod Gud, hvilken jeg ønskede altid at kunne udtale, omendskjøndt det forekommer mig, at jeg dog aldrig rigtigt kan udtrykke den. Dengang tænkte jeg slet ikke derpaa. Derfor min Kone havde været ligesom jeg, saa troer jeg, at jeg aldrig vilde have tænkt paa at lade mine Børn døbe. — Disse vorede til; de ældste modtog den første h. Communion uden at jeg andsede det. Jeg overlod Ledelsen af denne unge Verden til Moderen, som jeg ffjente min hele Tillid; uden at ane det, stod jeg under hendes Dyders Ind-

lydelse, hvilke jeg følte uden at erkjende dem. Det yngste af mine Børn var en uregjerlig Natur, uden store Anlæg og Taalenter, og om jeg end ikke elskede det mindre end de andre, saa var jeg dog tilbøielig til at behandle det med større Streng-
hed. Moderen sagde til mig: „Hav Taalmodighed; Barnet skal nok forandre sig, naar det gaaer til den hellige Communion.“ Denne Forandring til en saa noie bestemt Tid forekom mig meget usandsynlig. Imidlertid begyndte Barnet at gaae til Præsten og derved at lære Katechismen, og jeg saae at det virkelig forbedrede sig mærkeligt og hurtigt. Jeg tilvendte det min hele Opmærksomhed og saae, hvorledes denne Mand udviklede sig, hvorledes dette unge Hjerte gjorde Vold paa sig og hvorledes denne Charakter stedse blev blidere, lydigere, arbejdligere og hjærligere. Disse Virkninger, som den blotte Fornæft ikke engang formaaer at frembringe hos vorne Mænd, afnodte mig Beundring, og det Barn, som indtil da havde tiltrukket mig mindst, blev mig nu det kjæreste.

Samtidig gjorde jeg alvorlige Betragtninger over en saadan vidunderlig Forandring og Omvendelse. Jeg begyndte at følge Barnet i sin Katechismus og Underviisning. Derved erindrede jeg mig mine Studeringer i Philosophien og Moralen; jeg sammenlignede Katechismens Lærdomme med den Moral, som jeg saae udøvet i Verden, og for hvilken jeg selv heller ikke havde kunnet bevare mig fri. Spørgsmaalet om det Gode og det Onde i Verden og dets Oprindelse, som jeg aldrig havde villet undersøge, fordi jeg følte mig uduelig til at løse det, det viste sig nu for mig i et forfærdeligt Lys. Jeg spurgte den lille Dreng, og han gav mig Svar, der satte mig i Forundring og rystede mig dybt. Jeg følte, hvor urigtigt og skammeligt det vilde være at gjøre ham Indvendinger. Min Kone iagttog mig og sagde Intet; men jeg mærkede, at hun forrettede uafsladelige og ivrige Bønner. Mine Nætter vare søvnløse. Jeg sammenlignede disse tvende Væsners Ustyldighed med mit eget Liv, deres Kjærlighed med min, og maatte da sige mig selv: Min Kone og mit Barn elske i mig Noget, som jeg hverken har elsket i dem eller i mig, nemlig min Sjæl!

Ugen for den første Communion var kommen. Det var nu ikke mere en blot Tilbøielighed, som Barnet indgjød mig,

men tværtimod en fremmed, næsten ydmygende Følelse, som undertiden udartede i Pirrelighed, — jeg havde Agtelse for BARNET, det beherskede mig. Jeg nænnede ikke i BARNETS Nærværelse at udtale visse Ideer, hvilke den i mig begyndte Kamp med mig selv undertiden frembragte i min Ånd. Det havde ikke været mig hjært, dersom Drengen havde gjendrevet dem; det havde ei heller været mig hjært, dersom de havde gjort Indtryk paa ham.

Der manglede kun endnu 5 eller 6 Dage indtil den første hellige Communion, da BARNET, der kom fra den h. Mæsse, opsogte mig i mit Værelse, hvor jeg var ene. — „Fader,“ — sagde det til mig, — „da jeg nu snart gaaer til den første Communion, saa beder jeg Dig om Forladelse for alle de Feil og Forseelser, jeg har begaaet, og for den megen Kummer, jeg har forvoldt Dig; giv mig Din Betsignelse! Husk paa alt det Onde, jeg har gjort, og forehold mig det, paa det at jeg ikke maa gjøre det mere: men jeg beder, tilgiv mig!“

„Mit Barn,“ — svarede jeg, — „en Fader tilgiver selv et Barn, som ikke er artig, Alt; men det glæder mig, at jeg kan forsikre Dig, at jeg i dette Dieblik ikke har noget at tilgive Dig. Jeg er fornøiet med Dig; vedbliv nu at være flittig, at elske Gud, troligen at opfylde Dine Pligter, og Din Moder og jeg ville være lykkelige.“

„O Fader, den gode Gud, Som elsker Dig saa meget, vil staae mig bi, for at jeg kan gjøre Dig Glæde; det er mit inderligste Ønske; bed for mig, Fader!“

„Ja, mit kjære Barn!“

Han saae paa mig med Taarer i Øinene og faldt mig om Halsen. Jeg selv var dybt rørt.

„Fader?“ .... vedblev han.

„Hvad vil Du, mit kjære Barn?“

„Fader, jeg vil bede Dig om Noget.“

Jeg forstod nok, at han vilde bede mig om Noget, og jeg vidste ogsaa, jeg følte, hvad det var. Og, skal jeg tilstaae det? jeg frygtede for det, jeg var saa feig, at jeg forte mig hans Løven til Nytte.

„Gaa kun,“ sagde jeg, „jeg har noget at bestille. Taften

eller imorgen kan Du sige mig, hvad Du ønsker, og dersom Din Moder ikke har noget derimod, skal jeg give Dig det."

Den stakkels Dreng blev ganske forvirret og modløs, og efterat han taus endnu engang havde omarmet mig, gik han ind i sit lille Sovestue, som laae mellem mit Cabinet og Moderens Værelse. Jeg gjorde mig Bebrejdelser for den Kummer, jeg havde forvoldt ham, men endnu mere for den Følelse, af hvilken jeg havde ladet mig beherske; derfor fulgte jeg efter dette fjære Barn, for at trøste det ved nogle Kjerategn, hvis det skulde være altfor bedrøvet. Døren stod paa Klem; jeg figede derind uden at gjøre mindste Støi. Drengen laae paa Knæ foran et lille Billede af den hellige Jomfru og bad inderligt. Ak, jeg kan forsikre, at jeg den Dag har erfaret, hvilken Virkning Synet af en Engel kan gjøre paa os!

Jeg satte mig ved mit Skrivebord, skjulte mit Ansigt i mine Hænder og var nærved at briste i Graad. Saaledes blev jeg siddende i nogle Minuter, og da jeg atter opløstede mit Hoved, stod min Lille for mig med et af Frygt, Bestemt-
hed og Kjerlighed bejælet Ansigt.

"Fader," sagde han til mig, "hvad jeg vil bede Dig om, kan ikke længere opsættes, og Moder vil ganske vist være fornøjet dermed; Du skal nemlig Dagen for min første hellige Communion ogsaa gaae til Herrens Bord tilligemed hende og mig. Negt mig ikke denne Bøn, fjære Fader! gjør det for den fjære Guds Skyld, der holder saa meget af Dig."

Ak, jeg forsøgte nu ikke længere at modstaae denne store og gode Gub, som saa naadefuld værdigedes at kalde mig til Sin Tjeneste. Grædende sluttede jeg mit Barn i mine Arme. — "Ja, ja" — sagde jeg — "Ja, mit Barn, jeg skal gjøre det. Dersom Du vil, maa Du endnu strax idag føre mig til Din Skriftefader og sige til ham: „Her er min Fader!"

Det østerrigste Concordat og Pressen.

Den katolske Kirke maatte aldeles mistjende sin guddommelige Sendelse, den maatte opgive sit høie Kald og Endemaal, naar den ikke med al Narvaagenhed og Iver sørgede for Børnenes Opdragelse, som jo ved den hellige Daab ere blevene dens Lemmer; naar den ikke stadigt drog Omsorg for alle sine Lemmers legemlige og aandelige Pleie; naar den ikke nidkjært bestræbte sig for at opretholde, efter den kirkelige Rets Grundfæstninger, det christelige Egtteskabs Retmæssighed, Uoplojelighed og Hellighed. — Ligejaalidt kan det betvivles, at Staten jo ogsaa, især ved Spørgsmaalene om Underviisning, Fattigforsørgelse, Egtteskab og dsl., maa have Deeltagelse og Interesse. Hvad er derfor altsaa vel fornuftigere, end at de tvende høieste Authoriteter i Kirke og Stat indbyrdes fortaae sig med hinanden og komme overeens om Grændserne for deres gjenfældige Virksomhed? Disse Grændser, som nødvendig Bestingelse for en enig og kraftig Samvirken til et høivigtigt Maal, — have nylig som bekjendt, Keiseren af Østerrig og Paven fastsat ved et Concordat. Herover glæder den katolske Verden sig, heri finder den en rig Kilde til Velsignelse for de mange Millioner Katholiker, der staae under Østerrigs Scepter. Derimod angriber en stor Deel af Pressen dette Concordats Princip med et Sprog, der bærer Lidenskabelighedens hele Præg; den gaaer derved tilbærsk med Grunde, der maae synes enhver Fjendsfri kun dicterede af reent antichristelige, modernhedens Grundfæstninger, som nemlig ved de Principer, som i Concordatet ere bragte til aabenbar Anerkjendelse, føle sig tilfidesatte i deres formeentlige Afeilbarhed og Overherredømme. —

Det vare os her tilladt at anføre en Grundanskuelse om denne vigtige Gjenstand, af en ved sin strenge Upartisthed og sit klare, praktiske Blik lige udmærket „protestantisk“ Forfatter. Wolfgang Menzel slutter sin „Europas Historie fra Begyndelsen af den franske Revolution indtil Wiener Congressen“ (1789—1815) med følgende mindesværdige Ord:

„Det var et varslende Tidernes Tegn, at Ruslands,

Osterriges og Preussens Monarker fort efter Pariserfreden sluttede en „hellig Alliance“, der skulde give den nye Tingenes Orden ligesom en religiøs Indvielse, men i hvilken dog Paven selv ikke tog Deel. Hverken Diplomatiets eller Bureaucratiet havde noget som helst helligt Præg. Meget mere ansaaes Kirken af dem enten ligefrem for en fjendtlig Magt, eller den behandlede dog med tydelig Ringeagt, aldenstund de europæiske Statsregjeringer aabenbart hylkede Keiser Joseph II's Grundfæmning, nemlig: at Kirken egentlig ganske kunde undværes, naar kun Skoledannelse og Folkeoplysning traadte i dens Sted! Det var nu en Selvfølge, at de national-liberale Oppositionspartier i de forskjellige Stater overalt til deres egne Diemed aagrede med hine forkeerte Regjeringsanskuelser; thi Ringeagt for Kirken er uadskillelig fra Ringeagt for de guddommelige Bud, og denne sidste leder igjen uvilkaarlig til Haan og Foragt for alle verdslige Love. Saaledes have Regjeringerne i denne Henseende selv givet Revolutionen Baaben i hænde. Men selv der, hvor Fyrsterne tilsyneladende endnu hylkede Kirken, blev den dog i deres Dine nedværdiget til en blot Tjenerinde af den verdslige Politikk. Saaledes gik det i Rusland, hvor Csearvoldsherreren tillige ogsaa er Pave; saaledes i Osterrig, hvor under Metternich knapt Andre end Hofjets „Underdanigste“ tilstedeedes at bære Bispehuen, og hvor Alt tillodes Præsterne, kun ikke at virke overeensstemmende med deres Kald. Saaledes ogsaa i Preussen, hvor den aldrende Konge Fredrik Wilhelm III, paa det Skammeligste skuffet af sine Omgivelser, ikke alene gav sit Samtykke til at forordne en ydre, voldsom, høit overfladisk „Union“, der skulde sammenknytte den reformeerte og den lutheriske Kirkes uførenelige indre Modfæmninger til Et, men endog lod sig formaae til at gjøre Hegel's anti-kristelige Philosophie til den herskende ved alle preussiske Universiteter. Ikkun Bourbonnerne i Frankrig havde virkelig Omsorg for Kirken, men da man fandt, at Egenfjærlighed og Selvinteressje herved spillede en Hovedrolle, forbleve Hjerterne alligevel kolde, og Kirken i Frankrig leed derved ogsaa en umaadelig Skade, idet selv den uegenlyttigste Fromhed saa let kunde blive mistænkt og brandmærket der som politisk Hykleri.

Dette Statsregjeringernes mislige Forhold til Kirken har i Løbet af de sidste Aartiender utrolig meget indvirket paa og fremskyndt Revolutionen. Folkenes Trostab mod Regjeringerne stod overalt i lige Forhold til deres religiøse Tro. Hvor denne sidste deels ved selve Regjeringernes Feilgreb og falste Grundsætninger, deels ved Skole og Presse, allerede var bleven tilintetgjort eller dog dybt undergravet, — der brød Revolutionen uimodstaaelig løs.

Men ikke engang Revolutionen, hvor den fik Oervælden, formaade at frugtbargjøre sig, at frembringe noget virkelig og varigt Udbytte. Dgfaa den fjernede sig overalt i sine politiske Forgængeres Fodspor fra Kirkens Veie og hvorsof helst Folkenes dybere Instinct kom til et voldsomt Udbrud, der søgte man Frelse snart i en enestaaende Nationalitets-Begeistring, der er ligeartet med den Gammeljødiske, snart i en modern-socialistisk Naturreligion. Og derfor kan hverken Reactionens eller Revolutionens Seier bringe Menneskeheden Fred og Frelse; begge ere de lige langt fra selve Muligheden af at opnaae og virkeliggjøre Seierens Betsignelse.

I et og det samme Negationens Kredsløb gaae begge rundt og fortrænge hinanden indbyrdes, ret ligesom Raderne i det hvirvelende Hjul dreie sig om den ubevægelige Ase. Trods al Raaben og Skrigen om Fremskridt, kommer man i Virkeligheden ikke af Pletten. Kongeriger synke og smelte hen i Revolutionens Vulkan, Dynastier fortrænge hinanden, Republik og Keiserdømme bortjage hinanden i Frankrig, og selv i det ærverdige Wien, den ældgamle, høifindede Keiserpolitiks Bugge, saae vi jo for nogle Aar siden unge Studenter og Gadedrenge lege med Scepteret! Paa Restaurationen i 1815 fulgte Revolutionsperioden 1830; denne fortrængtes af Reactionen; derpaa atter en Revolution 1848 og nu sluttelig igjen Reaction, og saafremt de politisk sande og rigtige Principer ikke bringes til fuld Gyldighed og Anerkjendelse, vil ogsaa den nærværende Reaction useilbarlig slaae om i en ny Revolution; — og saaledes gaaer det taufesovirrende fremad uden Maal, uden Fasthed og Sikkerhed for Fremtiden. . . .

See! nu begynder man da endelig at erkjende, at Kirken endnu er her paa Jorden, at den har bevaret baade

Guds Bud og Hans Forjættelser, at den endnu har Trost og Lægedom for alle Samsfundets blødende, dybt ædende Saar. Man begynder igjen at erindre, at Christi Kirke beneden henviser den Undertrykte og Svage til en Konge over alle Konger, byder den vilde, oprørte Sværmer et Broderskab, der er inderligere og kraftigere, end de politiske Klubbers; man mærker og anerkjender, at Kirken alene endnu besidder sine ældgamle Midler til at lindre alle Tidernes sociale Brøst og Mangler, som hverken Stats- eller Fattigskat mere formaae at afhjælpe; med et Ord: man aner og indseer endelig, at i Kirken alene er hiin høiere Authoritet, hvem de oprørte Manden baade i Tankeverdenen og i Pressen igjen kunne og skulle undertaste sig. Disse Sandheder ere i de sidste Aartiender blevne alt mere og mere indlysende for desflere Mennecker, jo frugteligere Revolutionen har raset omkring dem. Kirken staaer ikke mere der stum og værgeløs, den har klart opfattet sin Stilling ligeoverfor Nutidens Kampe, den har begrebet og fastholder sin egen Fremtid.

Efterdi den ikke kan blive revolutionair, ligger det i Tingenes Natur, at Statsstyrelserne med alle deres conservative Forgreninger maae tidligere eller sildigere forene sig med den og underkaste sig dens høiere Lov, saafremt de endnu ville opnaae noget varigt beskyttende Støttepunkt mod Revolutions-Oceanets Brændinger. Alle Mellemtilstande og Mellem-partier maae efterhaanden forsvinde, og Kirken alene og dens forsonende Indflydelse paa Samsfundet er det forbeholdt at træde feirrigt Revolutionen imøde og — at afværge den!" Saaledes Protestanten Wolfgang Menzel.

Naar Historien, denne upartiske Dommer, engang skal fælde Dom over al den Svig, Løgn, Bagvaskelse og Usandhed, hvormed vort Aarhundredes religions- og kirkesjendelig Presse har brændemærket sig i Opfattelsen af katholske Anliggender, da skulle ovenstaaende Menzels Ord staae til Vidnesbyrd om, at der dog fandtes Een (til vor Trost have ogsaa andre vægtige, ikke-katholske Stemmer udtalt sig for det østerrigiske Concordats Grundsaetninger), — som ikke har bøiet sit Knae for den Mand, som er en Løgner fra Begyndelsen

af. Maatte da Historiens straffende Nemesis antage disse og lignende ædle Vidnesbyrd for Sandheden som en Fyldestgjærelse og Sone for saamange Samtidiges Haan og Ringenge mod Sandheden! —

Kirkelige Efterretninger.

Frankrig. Hvorledes man gjør protestantisk Kirkehistorie! — Det hører til visse protestantiske Blades Indlingschemata, naar de engang imellem ogsaa under Rubrik af: „Kirkel. Efterret.“ kunne bringe lange svulstige Beretninger, ikke om deres egen saakaldte Kirkes indre Livsudvikling og velsignelsesrige Virksomhed, men om foregivne protestantiske Erobringer paa den katolske Kirkes Gebeet; men det Giendommelige og Mistænkelige ved slige Beretninger er, at de næsten altid gives i ganske almindelige og ubestemte Udtryk, uden bestemt Angivelse af Navne af Personer, Byer etc. Saaledes skrive de f. Ex.: i Spanien gaar Folket hobeviis over til Protestantismen, saa og saa mange Byer ere blevne næsten aldeles protestantiske, i flere Provindsler er henved 1000 Katholiker blevne Protestanter! etc. etc., men de sige ikke, hvor i Spanien, i hvilken By, hvilke navngivne Personer der ere blevne Protestanter! Ligesaa gaar det med deres Beretninger fra Italien og Frankrig; ved almindelige Angivelser søge de at sætte Folk Blaar i Dinene, og benytte de sig af Folks Lettroenhed, for at imponere. Og denne deres Handlemaade har da ogsaa sine gode Grunde! Thi deres Beretninger ere for størstedelen ligesom lovnagtige eller idetmindste grove Overdrivelser, og da vilde de jo strax kunne fremstilles som usande, naar de gik ind i det Enkelte og Specielle; hvorimod jo Ingen, saalænge de kun tale ganske almindeligt, kan blotte deres Lovnagtighed. Imidlertid forløbe de sig undertiden dog alligevel, uagtet alle deres Konstgreb og al deres Snedighed! Saaledes har f. Ex. en protestantisk Missionsagent fra Genf, ved Navn Boisjonnas, givet en Beretning over den protestantiske Propagandas Virksomhed i Frankrig; iblandt Andet siger han i denne Beretning Følgende: „Den nordlige Section indbefatter 6 Departements, 12 Agenter, iblandt hvilke der gives 7 Pastorer, og 21 Steder*), hvor der holdes Gudstjeneste**). Man kunde her blandt andet nævne Fresnoy-le-

*) Skade, at Hr. Boisjonnas har glemt deres Navne og Beliggenhed!

**) Protestantisk eller katolsk?

Gand, hvor der iblandt 4200 Sjæle gives 200 Protestanter; her tælle de protestantiske Skoler 170 Elever, uagtet de katolske „Skolebrødre“ søge at modarbejde dem. Desuden har den protestantiske Bevægelse ogsaa allerede meddeelt sig til fem folkerige Menigheder i samme Egn. — Saavidt Hr. Boisjonnas. — Men nu skulle vore Lærere ogsaa høre en anden Beretning om Fresnoy og Omegn, af en Mand, der vist ganske nøie kjender de derværende Tilstande; det er nemlig Sognepræsten i Byen Fresnoy-le-Gand, Hr. Geoffroy, som foranlediget ved hiin Hr. Boisjonnas' Beretning har offentliggjort nogle ubetydelige „Berigtigelser“. Hr. Geoffroy oplyser i disse sine „Berigtigelser“, at i Fresnoy drages den egentlige Protestantisme ikke blot med Døden, men den er allerede død; — at der slet ikke gives katolske „Skolebrødre“ i Fresnoy, som kunde gjøre de protestantiske Lærere Rangen stridig, men at de derværende katolske Lærere ere almindelige Lægmand, og at de heller ikke give Underviisning uden Betaling. Ifstedesfor 170 Elever, som Hr. Boisjonnas siger, besøge neppe 60 Elever den der oprettede protestantiske Skole; og naar man undertiden spørger de katolske Forældre, hvorfor de sende deres Børn i den protestantiske Skole, saa svare de altid, at de ingenlunde have i Sind, at lade deres Børn blive protestantisk, men Fæderne ere altfor daarlige til at kunne betale Skolepenge og Arbejderen maa søge at spare lidt sammen; forresten vilde de nu snart tage deres Børn ud af disse Skoler, for at sende dem til Religionsunderviisningen hos Sognepræsten og lade dem forberede til den første h. Communion. „Det er meget jørgeligt,“ siger her Hr. Geoffroy, „at Underviisningen i Menighedsskolerne ikke meddeles uden Betaling. Vardette Tilfælde, saa kunde der i Fresnoy slet ikke være Tale om Protestantisme. Det er jo bekjendt, at Protestantismen netop ved denne Løffemad, ved Skoleunderviisning uden Betaling, søger at finde Indpas blandt Folket.“ — Endvidere siger Hr. Geoffroy, at hele Befolkningen i Fresnoy, paa nogle saakaldte Protestanter nær, er katolsk; egentlige Protestanter gives der slet ikke. — Hvad navnlig hine fem folkerige Menigheder i Omegnen af Fresnoy angaar, til hvilke den „protestantiske Bevægelse“ skal have meddeelt sig, saa beklager Hr. Geoffroy, at disse Menigheders Navne ikke ere angivne af Hr. Boisjonnas; thi med Undtagelse af Landsbyen Grongis, hvor der ogsaa findes nogle saa Protestanter af samme Slags som i Fresnoy, er ikke en eneste anden Menighed i hele Omegnen bleven berørt af den saakaldte „protestantiske Bevægelse“. To andre Landsbyer, Montbrehain og Brancourt, tælle ogsaa vel nok nogle enkelte Protestanter iblandt deres Indvaanere, men dem kan Hr. Bois-

sonnas ikke have meent, thi han beretter jo kun de nyeste Resultater af det protestantiske Proselytmageri, medens de saa Protestanter i de nævnte Landsbyer allerede længe have været Protestanter; og disses Jær for den protestantiske Propaganda er ogsaa allerede betydeligt kjølnet, saa at de ikke i sjerreste Maade tænke paa at gjøre Proselyter! — Det er det korte Indhold af Sognepræsten, Hr. Geoffroy's Berigtigelse. Vore Læsere maae nu selv domme, hvad man skal sige om slige usandsfærdige Beretninger, som den omtalte af den protestantiske Missionsagent Hr. Boisfonnas, — og hvor liden Tiltro man overhovedet kan sjenke alle de øvrige praleriske Beretninger, man undertiden læser i protestantiske Dagblade eller Ugeskrifter om foregionne Dvergange fra Katholicismen til Protestantismen, men hvor man kun høist sjeldent læser navngivne, bestemte Steder eller Byer, navngivne bestemte Personer!

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 30te Marts. — — Hvide Sondag (Dominica in albis eller ogsaa: Quasi modo geniti). — Dagens Evistel: 1. Joh. 5, 4—10. — Evangel.: Joh. 20, 19--31. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 9^{1/2}. Høitidelig Messje, under hvilken Nycommunicanterne forme Daabspagten og feire deres første hellige Communion; — efter Messjen Prædiken paa Dansk; og til Slutningen Confirmationens Meddelelse. — Efterm. Kl. 5 Høitidelig Fests- og Takkeandagt med Te Deum og Prædiken paa Dansk.

Hver Sognedag om Form. Kl. 6, 7 og 8^{1/4} feires en stille h. Messje: — om **Torsdagen** bliver det høib. Alterens Sacramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8^{1/4}, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sacramentalste Betsignelse.

„SkandinavisK Kirketidende“ udgaer een Gangugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthändler **C. A. Blankesteiner**, st. Rismagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det Gode!

1. Løvsja . V. 21.

4de Aargang.

Nr. 14.

Søndagen den 6te April.

1856.

Den Christnes Paaskeglæde.

(Efter den latinske Kirkehymne: Ad regias agni dapes*).

1. Ved Lammets Maaltid kongeligt
Hvidklædte skal heitideligt
Vi efter Havets Dvergang
Vor Konge sjunge Jubelsang.

---

*) Denne heitidelige og ældgamle Paaskehymne, hvis Forfatter er ukendt, hører uden tvivl til de fortrinligste

2. Hans Kjærlighed os efterlod

Til hellig Drif Sit eget Blod :
 Hans Kjærlighed til Præst Selv bli'er,
 Som Dffermad Sit Kjød os gi'er.

Frembringelser i den kirkelige Poesi; men formedelst sit overordentligt billedrige og eiendommelige Sprog er den ikke let forstaaelig, naar man ikke noie tænker sig ind i Digterens Stemning og Stilling. Fremstillingen er i Korthed følgende: De fra Hedendommen nys omvendte Christne have paa Paaske Loverdagen modtaget den h. Daab, hvis Annammelse ofte sammenlignes med Israælternes Udgang af Ægypten og Overgang igjennem det „røde Hav“ til Forjættelsens Land; i denne Hymne udtales de nu i 1. og 2. Vers deres hellige Glæde over at de, iserte den hvide Daabsklædning (Christentoi), Tegner paa den ved Daaben erhvervede Reenhed og Ustyld, tor paa Paaskefendag bivaane det hellige Messjeoffers Hvidideligholdelse og sidde ved Gudsstammets, Jesu Christi, hellige „Maaltid“, for at bevises med det ublodige Dffers h. Epise, nemlig med Jesu Christi eget h. Kjød og Blod under Brodets og Vinens Stikkelse; ved dette h. ublodige Dffer er Jesus Christus jo Selv baade Dfferpræst og Dffergave, idet det er Ham, Som offerer, og Som bliver offret (3: ved den synlige, menneskelige Præsts, Hans Stedsfortræders, Tjeneste og Mellemkomst). — V. 3. Ligesom de Israæliter, som havde strøget Paaskestammets Blod paa deres Dorsstolper og paa Dorkarmen, bleve forstaaenede af Jordævereren, af „Morderenglen“ (jfr. 2. Moseb. 12.), medens Ægypterne dræbtes af ham: saaledes have de Christen-sjæle, som ere blevne bespiste med Jesu Christi h. Kjød og Blod, i dette ogsaa erholdt et stærkt Værn imod „Manddraberens“, Djævelens Fristelser, medens de, som holde sig sjerne fra dette h. Maaltid, blive et Bytte for hans Angreb; — og ligesom Israæliterne tørstsoede gif igjennem det røde Hav, medens Ægypterne begroves i dets Bølger: saaledes gjennemvandre ogsaa de med Christi Kjød og Blod styrkede Christne trygge Jorden-slivets storme og farefulde Hav, medens de andre døe i dets Bølger! — V. 4. Slagtningen af Jodernes Paaske-lam var kun en Hentydning til og Forbilledet paa Christi blodige Dfferdød paa Korset; Kristus Selv er derfor det egentlige og sande Paaskelam. Det usy-

3. De Morderenglens Sværd undgaae,
Hvis Dore Blod er stænket paa;
For Israël det røde Hav
Udskilles, som blev Fjendens Grav.
4. Nu Christus er vort Paaskelam,
Bort Paaskeoffer — det er Ham!
Han vorder ved Sit skære Kjød
De Rene reent usyret Brød.
5. O Himlens sande Dffertjød,
Som voldte Helved' evig Død!
Nu Dødens Lænker brudte er,
Og Livet aabnet for Enhver!
6. Heit løstes efter vunden Seir
Vor Frelser's Banner i Hans Keir,
Ved Ham er aabnet Himlens Hjem,
Trælbunden drages Satan frem!

---

r ede Paaskebrød, som Joderne aade i Paasketiden, var et Forbillede paa Jesu Christi ublodige Dffring i den h. Messje, ved hvilken Jesu Christi reneste og hel- ligste Kjød og Blod ræktes os som Dffergave under Skikkelse af reent, usyret Brød; dog tør og kun de Rene, de Retfærdiggjorte, annamme Samme! — B. 5. „Himlens sande Dffertjød“ er netop Jesu Christi, Gudssoennens, jomfruelige Legeme, som den Helligaand Selv ved vidunderlig Dverfbyggelse har dannet i den reneste og ubesmittet undfangne Jomfrues h. Skjød, og som paa Korset var den blodige og i den h. Messje er den ublodige Dffergave for hele Verdens Synder. — B. 6. Ligesom de romerske Seierherrer droge de af dem befe- rede fjendtlige Fyrster trælbundne bagefter deres Triumph- vogne: saaledes har ogsaa vor Frelser Jesus Kristus, den guddommelige Seierherre, ved Sin Død paa Kor- set og Sin herlighedsfulde Dpstandelse af Graven, trælbundet denne Verdens Fyrste, Djævelen, og dennes Magt; Hans h. Kors er Hans Seiersbanner! —

7. Vær stedse os, o Jesu Du!
 Sand Paaskeglæde for vor Hu!
 For Syndens grumme Død bevar
 De Sjæle, Du gjenfødt nu har!
8. Gud Fader prises af Enhver
 Og Sønnen, Som opstanden er,
 Samt Trosteren, Han sendte ned,
 Til Evigheds Evighed. Amen.

†

Om blandede Agtenskaber efter den danske Lovgivning*).

I Lande, hvor Protestanter og Katholiker leve sammen og især, hvor de ere Borgere af een og samme Etat, hvor de staae lige i alle Rettigheder og Forpligtelser, maae de nødvendigviis meget ofte komme i nær Berøring med hverandre, ikke blot, hvor deres Virksomhed træffer sammen i Opnaaelsen af materielle Formaal, men der opstaaer ogsaa ofte et Forhold imellem dem, som har en langt større Bigtighed for de Paagældende, end det blotte ydre Samqvem imellem Borgere; dette Forhold er Agteskabet. Naar man ved at definere den agteskabelige Forbindelse blandt Andet siger, at den skal være en aandelig, legemlig Forening imellem een Mand og een Kvinde,

*) Den Omstændighed, at den ærede Forfatter, som har tilfattet os følgende Afhandling med Anmodning om at erftage den i vor Tidende, er Jurist og Protestant, forklarer hverfor der i samme hovedsagelige kun tages Hensyn til det Juridiske og den verdslige Dvirigheds Bestemmelser, samt hverfor vi ogsaa i enkelte Puncter, hvor Forfatteren ogsaa nærmere berører det religiøse Mement, maae være af en anden Mening end denne; hvilket vi nærmere skulle gedsjøre i nogle Anmærkninger, som vi tilføie ved Slutningen af denne Artikel.

og at Mand og Hustru skulle være Eet, saa kan man ikke negte, at dette Maal, at Mand og Qvinde skulle være aandeligt forenede, saaledes at de gaae sammen i Eet, ikke godt synes at kunne opnaaes i de saakaldte blandede Egtefæbber, hvor der hersker Religionsforskjellighed imellem dem. — Apostelen Paulus omtaler de blandede Egtefæbber i 1. Brev til Corinth. 7, 12. ff.; han skriver: „Men de Andre siger jeg og ikke Herren, at dersom en Broder haver en vantro Hustru, og hun haver Lyst til at blive hos ham, da maa han ikke forlade hende; og dersom en troende Hustru haver en vantro Mand, og han haver Lyst til at blive hos hende, da maa hun ikke forlade ham. Thi den vantroende Mand bliver helliget for medelst Hustruen, og den vantroende Hustru bliver helliget for medelst Manden; ellers vare Eders Børn urene, men nu ere de hellige. Dersom den Vantroende derimod fraskiller sig, da fraskille han sig; under saadanne Omstaendigheder ere en Broder eller Søster ikke bundne. Men os haver Gud kaldet til Enighed; thi hvad veed Du, Hustru! om Du ikke kan frelse Manden? eller hvad veed Du, Mand! om Du ikke kan frelse Hustruen, efter de Gaver som Gud har tildeelt Enhver?“ I disse Ord taler Paulus om det Tilfælde, at den ene af tvende hedenske Egtefæller bliver Christen, og da her Egtefæbber blive bestaaende, ogsaa af den Grund, at den hedenske Egtefælle maaskee kan vindes for Christi Rige. Derimod omtaler han senere i samme Cap. i B. 39 det Tilfælde, at den christne Hustrus hedenske Mand dør, og siger da: „En Hustru er bunden ved Loven saalange hendes Mand lever, men er hendes Mand død, saa staaer det hende frit for at tage hvem hun vil, „sikkun at det skeer i Herren.“ Disse Ord: „at det skeer i Herren“ vil sige, at hun kun tør vælge en christen Egtefælle, men ikke en hedensk, og denne Fortolkning bekræftes ved 2. Corinth. 6. 14. ff., hvor det hedder: „Gaaer ikke i fremmed Aag med de Vantroende; thi hvad Deel har Dyden i Lasten? hvad Forening er der imellem Lyset og Mørket? hvad Overensstemmelse er der imellem Kristus og Afguden? eller hvad Samqvem er der imellem en Troende og en Vantroende? hvad Samqvem haver Guds Tempel med Afguder?“ og i B. 17: „Gaaer derfor ud fra dem og skiller Eder fra dem, siger

Herren, og rører ikke ved noget Ureent; da vil jeg antage Eder." — Af disse Uttringer af Paulus seer man tydeligt, at han i høi Grad fraraadede Ægtefæb imellem Christne og Hedninger; dog kan det bemærkes, at Apostelen forud i 1. Corinth. 7, 12, stikker den Bemærkning: „Men de Andre siger jeg og ikke Herren," hvilket kan forklares saaledes, at Christus havde givet Forskrifter med Hensyn til Ægtefæbet imellem Christne; men om de Ægtefæber, i hvilke den Ene var en Christen, den Anden en Hedning, havde Han Intet foreskrevet. Der stod altsaa tilbage at give nogle Bink om dette Tilfælde, men som dog ikke kunde være saa absolut forbindende, at de ikke efter Omstændighederne kunde forandres.

Zhvorel man nu ikke kan overføre Forskrifterne om Ægtefæb mellem Christne og Hedninger paa Ægtefæbet mellem Protestanter og Katholiker, da begge disse Religionsfælsfund ere christelige, saa kan man dog ikke negte, at, saafremt Ægtefæbet efter sit inderste Væsen fordrer fuld kommen Fælledsfæb mellem Ægtefællerne, bliver det ofte noget misligt, saameget mere som Religionen for ethvert Menneske maa ansees for hans hoieste Gode, og han ikke kan dele dette Gode med sin Ægtefælle¹⁾. En anden Indvending mod de blandede Ægtefæber er Borneopdragelsen; denne maa lide ved Forældrenes forskjellige Religion, og ofte give Anledning til Uenighed imellem disse og Forargelse imellem Børnene. — Imidlertid vilde det dog være haardt, om blandede Ægtefæber skulde være aldeles forbudte; de Ulemper, som i mange Tilfælde kunne møde, ere ofte ikke saameget en Følge af den forskjellige Religion, som overhovedet af ond Forligelse imellem Ægtefællene, og naar et ukjærligt Sindelag hersker imellem dem, vil dette altid, om endog Forældrene vare af samme Religion, tilintetgjøre Familiens Ro og Lykke. En anden Sag er det, at den forskjellige Religion blandt Andet kan give Stof til Uenighed, naar Ægtefæbet forøvrigt er ulykkeligt. Men forudsat at Ægtefællerne opfyldte deres Pligter mod hinanden, og Fred og Enighed hersker i Familien, ville de Ulemper, der hidrøre fra den forskjellige Religion lettelig ved den gjensidige Kjærlighed og Estergivenhed hæves. Og desuden vil et saadant Ægtefæb ofte bidrage til at Medlemmer af forskjellige

Kirker ikke komme til at staae saa skarpt imod hverandre, og den gjenfidiige Hjertelse vil forhøie Fordrageligheden i det Hele imod Anderledes-Troende²⁾. Det Tilfælde, at en Protestant og en Katholik elste hinanden, kan meget let indtræde, og denne Kjærlighed kan være saa stærk, at disse tvende Menneskers hele Livs Lykke afhænger af denne Kjærlighed. Hvis nu Ægteskab imellem en Protestant og en Katholik ubetinget var forbudt, vilde disse Personer unegtelig blive gjorte ulykkelige for hele deres Liv. Sæt nu, at Protestanten, fordi hans første og eneste Kjærlighed var haabløs, ved Tilskyndelser af Andre opfordres til at indgaae Ægteskab og af Livslede og Ligegyldighed ikke modsætter sig disse Tilskyndelser, men ægter En af sit Troes-samfund, en Protestant, og at Katholiken ligeledes og af samme Grund En af sit Troes-samfund, en Katholik, saa vil man som oftest i Stedet for eet lykkeligt, faae to ulykkelige Ægteskaber³⁾. Hvor Meget, der saaledes end kan indvendes mod blandede Ægteskaber i Almindelighed, maa man dog ikke ubetinget fordømme dem, men tage Hensyn til de concrete Omstændigheder i ethvert Tilfælde, der snart kunne tilraade⁴⁾, snart fraraade et saadant Ægteskab.

(Sluttes.)

Anmærkninger.

- 1) Den ærede Indsender tillade os, at vi i Overensstemmelse med vor h. Kirkes Aand og Love skærpe denne sidste Sætning ved at forandre den til følgende: Ægteskab mellem en Protestant og Katholik bliver næsten altid meget misligt, netop fordi Religionen for ethvert Menneske maa ansees for hans højeste Gode; og hvor der altsaa mangler fuldkommen Enighed i Religion blandt Ægteskaberne, der mangler Enighed i det Allervigtigste og Allerhøjeste! — Og netop af denne Grund misbilliger vor h. Kirke de blandede Ægteskaber altid; kun undtagelsesviis og høist nødvendig giver den sit Minde til Indgaaelse af et saadant.
- 2) Det er jo vel nok sandt, at Religionsforskjellen ikke er den eneste Kilde til ulykkelige Ægteskaber; men derved bliver det dog alligevel altid sandt, at den ogsaa er een Kilde, og fordetmeste en rigelig Kilde til mange og store Ulem-

per i Egtestanden. Men desuden ligger jo ogsaa, som den ærede Forfatter selv ovenfor bemærkede, Hovedgrunden til det Mislige ved blandede Egtefæber deri, at Egtefæbets indersste Væsen, nemlig Egtefællernes fuldkomne og alsidige Forening til Eet, aldrig kan blive fuldkomment opnaaet, naar Egtefællerne ikke ere forenede i Religionen. — Vi indrømme gjerne, at meget afhænger af Egtefællernes personlige Sindelag, og at Uenighed og Ufredelighed iblandt blandede Egtefæller meget ofte ogsaa kun har sin Grund i den enes eller den andens ukjærlige Sindelag; men man maa heller ikke gaae for vidt og fordre en Fordragelighed og Fredelighed, som i Grunden ikke er andet, end religiøs Ligegyldighed eller Indifferentisme! Enhver Katholik skal ære og elske alle sine ikke-katholske Medmennesker, men han maa dog foragte og hade den religiøse Wildfarelse, i hvilken disse befinde sig; og netop fordi han ærer og elsker sine ikke-katholske Medchristnes Person, maa han ogsaa inderligt ønske at kunne betage denne den religiøse Wildfarelse, i hvilken den er hidet. Dette Ønske besjæler derfor ganske isærdeleshed ogsaa den katholske Egtefælle ligesoverfor den protestantiske; eller er dette ikke Tilfældet, saa vidner det om religiøs Uvidenhed og Ligegyldighed eller om Mangel paa oprigtig Kjærlighed. At et saadant Ønske da ogsaa med Nødvendighed vil fremkalde Bestræbelser for at opnaae dets Opfyldelse, og at saadanne Bestræbelser undertiden selv trods at Forsigtighed og Klogskab dog let kunne give Anledning til Rivninger og Ubehageligheder iblandt Egtefællerne, det er da ogsaa indlysende. —

- 3) Den ærede Forfatter udsfyldte os, naar vi med al Agtelse for hans Person, dog paa det Bestemteste aldeles negte dette sidste Arguments Gyldighed og Kraft! Thi det er jo Menneskets, og langt mere den Christnes Pligt og Op-gave at beherske og at tæmme, og ikke ubetænksomt at give efter for den fordærvede og syndige Naturs Tilbøieligheder og Begjæringer; vi skulle fornegte os selv og herske over Kjødets Lyster. Ligesom man altsaa overhovedet

skal modstaae enhver naturlig Lyst til det Forbudne, saaledes maa man naturligviis ogsaa modstaae den naturlige Kjærlighed til en Person, med hvem den ægte- skabelige Forbindelse er forbuden. — Derksom hiint Argu- ment skulde have Gyldighed, saa maatte man ogsaa sige, at Herren ikke maatte have givet os nogetsomhelst Forbud, og at Han navnlig heller ikke maatte have forbudt Poly- gami og Ægtefællens Oplosning; thi hvor let kan ikke ogsaa det Tilfælde indtræde, at en Ægtefælle sporer hos sig en stærk Kjærlighed til andre Personer foruden sin ene Ægtefælle eller endog til en fremmed Ægtefælle etc. etc.! — Hvad er da at gjøre? Han skal mandigen og modigen modstaae, beseire og undersøge den syndige Naturs for- budne Lyst og Tilbøielighed; og naar han har Religion og veed, hvor og hvorledes han kan forskaffe sig Kraft og Styrke til dette Herredømme og denue Seier over de fjø- detige Lyster og Drifter, saa vil det ogsaa ganske vist lyk- kes ham og hans Lykke og Fred bliver ikke blot derved ikke forstyrret, men bliver tværtimod mere og mere rodfæstet og sikret mod alle lignende Fristelser og Farer fra den syndes- fulde og fordærvede Adamsnatur i ham. — Ligesaa lidt som overhovedet den Frygt, at et Forbud let vil give Anledning til dets Overtrædelse, kan være en Grund til ikke at give dette Forbud, ligesaa lidt kan den Frygt, at Forbudet mod blan- dede Ægtefæller ogsaa let vil blive overtraadt af ulydige Katholiker, være en Grund til ikke at give et saadant Forbud. Forøvrigt overlade vi det roligt til vor h. Kirke selv at bedømme, hvad der er det Hensigtsmæssigste, enten ligefrem og ubetinget at forbyde Indgaaelse af blandede Ægtefæller, eller blot at misbillige og vanskeliggjøre dem.

4) Af det ovenfor Sagte er det indlysende, at man fra ka- tholsk Standpunkt næsten aldrig kan tilraade et blandedt Ægtefæll; man gaaer til den yderste Grændse, naar man i enkelte Undtagelsestilfælde tillader det, d. v. s. lader det skee, ikke ligefrem og ubetinget forbyder det. -- De Betingelser, under hvilke den katholske Kirke i enkelte Tilfælde kan tillade Indgaaelse af et blandedt Ægtefæll, ligger aldeles begrundede i dens væsentlige Lære og For-

farning; de ere som bekjendt hovedsageligen følgende: 1) en Garanti for, at den katholske Ægtefælle vil hverken selv blive lunken eller af den protestantiske Deel hindret i at opfylde alle sine religiøse Pligter og overhovedet i at efterleve sin Tro og Religion; 2) en Borgen for, at den katholske Deel ogsaa stedsje med Iver og Kjærlighed vil være betænkt paa, baade ved andægtig Bøn til Lysets Fæder og ved egen opbyggelig ægte katholsk Wandel at føre den protestantiske Deel til Erkjendelse af sin Wildfarelse og den katholske Kirkes Sandhed og Guddommelighed; og endelig 3) en Sikkerhed for at alle Børn blive oplærte og opdragne i den ene sande og derfor ogsaa ene saliggjørende Religion, nemlig i den katholske Kirkes Tro og Lære.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Ogsaa vore i Theologien ikke bevandrede Læsere have vist allerede læst eller hørt tale om Roms Catacomber. Det er nemlig smalle, omtrent 3—4 Fod brede og 6—7 Fod høie, vidtløftige, forgrenede og gennemkrydsende Gange dybt under Jorden, hvilke i Forfølgelsernes Tid tjente de Christne til Begravelsessteder, især for Martyrerne, og til Tilflugtssteder for Paverne og deres Geistlighed, mod hvem sædvanligt Forfølgelsens første Raseri var rettet, og navnlig bleve de ogsaa benyttede til der hemmeligt at holde Gudstjeneste, at uddele de h. Sacramenter og i Særdeleshed til at fejre det h. Messcoffer. Rundt omkring Rom ved alle Portene findes saadanne Gravhuler og næsten fra alle Kirker, som ligge udenfor Roms Mure, er der Indgange til samme. Alene i den en halv Mil fra Rom liggende Kirke St. Sebastian's Catacomber ere, ifølge en ved Indgangen anbragt Indskrift, 174 000 Martyrer og 46 Paver begravne. Dette store Antal Martyrer kan ikke være Noget paafaldende, naar man betænker, at de Christnes Forfølgelser varede i 300 Aar og at Rom paa Keiserens Tid havde flere Millioner Indvaanere, af hvilke, som Tertullian siger, en stor Deel vare Christne. Allerede i det 16de og 17de Aarhundrede bleve disse gamle Gravsteder

med usigelig Møie undersøgte af Ordensgeistlige, og alt Mærkværdigt, som endnu forefandt i samme, (Warterredskaber, Blodflasker, Billeder af Frelseren, den h. Jomfru og de h. Apostle, samt Crucifixer etc.) blev samlet og nøiagtigt beskrevet. Mange af disse Mindesmærker, som alle afgive et saa mærkværdigt Vidnesbyrd om de første Christnes Læres og Skiffes Overeensstemmelse med dem, som endnu ere gjældende i den katholske Kirke, blive opbevarede i egne, dertil indrettede Samlinger. Enhver Katholik, som seer disse Samlinger og gjør sig den Heilighed at besøge det underjordiske Rom — en Stad af Christne, af christelige Helte, som i en 300aarig Kamp befæstede Sandhedens Seier over Lognen, — han maa paany føle sig styrket og oplivet i sin Tro; men ogsaa de, som ikke høre til vor h. Kirke, kunne ofte ikke andet end give Slip paa Bildfarelsen ligeover for saadanne glimrende og talende Vidnesbyrd for den katholske Kirkes Sandhed. — Saaledes skriver f. Ex. Tyroler „Volks- und Schüzengeitung“: „Af en Skrivelse fra Rom af 18de Febr. d. A. uddrage vi følgende interessant, aldeles tilfortædige Gfsterretninger: Charakteren af Enhvers Tankemaade bliver lidt efter lidt en aldeles historisk, naar han i længere Tid har opholdt sig i Rom. De utallige Monumenter, især Catacomberne med deres Billeder og Indskrifter, gjøre her Fortiden til Nutid, og den h. Skrift forekommer En som et Document fra den nyeste Tid. — Der hændes her i denne Henseende Meget, som vækker almindelig Opvigth. Anglicanerne f. Ex. have for den indeværende h. Fastetid kaldet sig en Prædikant fra England. Afte onsdag fyldtes Bedesalen ved Porta del Popolo med Herrer og Damer; Prædikanten træder frem — men bliver med synlig Forlegenhed staaende maaløs for Forsamlingen. Endelig kommer han til Orde. Med bævende Stemme begynder han og siger: Han veed ikke hvad han skal gjøre; han befinder sig i en ikke almindelig Forlegenhed. Siden sin Ankomst til Rom har han slittigt seet sig om i Bibliotheker og Catacomber og gjort sig bekendt med geistlige Functioner og med Ting, som henhøre til den kirkelige Regjering, og derved var hans protestantiske Tro gaaet aldeles i Stykker og falden sammen; en ny Overbeviisning havde paa-trængt sig ham med ustandselig Magt. Naar Forsamlingen vilde tillade, at han fortalte hvorledes det var gaaet til, og at han saa maatte vedblive frimodigen at tale efter sin Overbeviisning, saa vilde han gjøre det; men ellers — maatte han tie og træde af. „Tal! Tal De kun efter Deres Overbeviisning!“ raabte Forsamlingen. Og nu holder Anglicanerne katholske Prædikener for Anglicanerne! — Den lærde

protestantiske Professor Piper fra Berlin kunde heller ikke skjule sin Forbauselse i Catacomberne. Da den unge Archæolog Rossi læste og forklarede ham en Indskrift, foer han op og vilde neppe troe, hvad han hørte. Han lagde sig paa Jorden og ved Skinnet af et Lys, som han holdt i Haanden, læste han ogsaa selv Indskriften paa Gravstenen efter. Hvor stor var ikke hans Forbauselse! Catacomberne bevidne, at Petrus og Paulus ere begravne der; de bevidne, at Legenderne og Kirkens Beretninger om de første Aarhundredes Paver og Martyrer ere fuldkomment rigtige; at det h. Messjeoffer allerede i det 2det Aarhundrede blev i det væsentlige feiret ligesom nu; at de geistlige Embeder allerede bestride ligesom nu; at Helgenerne allerede dengang bleve anraabte, og deslige! Kort sagt, den historiske Sandhed af den katolske Kirke som den oprindelige og apostolske Kirke, bringes her til vensynlig Belysning, saa at den aldeles ikke mere trænger til philosophiske Beviser.

Rusland. Allerede gjentagende var det Rygte udbredt, at det russiske Hof atter vilde søge en Forstaælse med den h. Stol, men der manglede altid endnu Kjendsgjerninger, som kunde bekræfte et saadant Rygte, saa at den katolske Verden ikke uden Grund ansaae alle deslige Paastaande for Fabler. For Tiden foreligge der imidlertid nogle Kjendsgjerninger, som vise, at den nye Keiser Alexander II. virkelig vil forunde sine katolske Undersaatter en friere kirkelig Existentz og indgaae en Overenskomst med Rom. Af tilfældelige Kilder erfare vi nemlig følgende Facta: 1) Keiser Alexander II. har afskediget den hidtilværende Director for de fremmede Religions-sagkund, Skrizhynic, som ved enhver Leilighed forfulgte og undertrykte Katholikerne. 2) Han har anordnet det ufortvæde Valg af en katolsk Erkebiskop og Metropolit for Mohile, og af Statskassen anvist Biskopperne Menge til at gjøre Rejse til en Synode, paa hvilken dette Valg skal foretages. 3) Han har angaaende 10 andre ledige Bisppestoles Besættelse henvendt sig til Hs. Hellighed Paven. 4) I Stedet for General Bibitoff har han udnævnt til Gouverneur for Wilna General Nazimoff, som alle Katholiker ere og høiagte formedelt hans Iver i at forsvare deres Rettigheder. 5) Han har udnævnt til Gesandt ved det Romerske Hof Hr. Kisseloff, som ogsaa er en retsindig Mand og en for Kirken ingenlunde fiendtlig stemt Diplomat, hvem der tillige ogsaa er givne vigtige Instruxer for at afslutte en Overenskomst med den h. Stol. 6) Han har nedsat en egen Commission af retskafne Mænd (iblandt dem flere udmærkede Katholiker), som

skal noie prøve alle Katholikernes Klager, vaage over Dypfyldelsen af de bestaaende Tractater og tillige gjøre forberedende Arbejder til Afsluttelse af et tidsvarende Concordat med Rom. — Vi hilse med stor Glæde disse Kjendsgjerninger, ved hvilke Keiser Alexander II. af Rusland synes nærmere at ville slutte sig til de hoimodige Keisere af Østerrig og Frankrig i Tilstaaelse af den nødvendige Frihed for den katholske Kirke! —

Østerrig. Det af Hs. Em. Cardinal og Fyrsterkebiskoppen i Prag oprettede Drengeseminar blev aabnet den 10de Decb. f. A. med 39 Elever. Stiftensens Tillid til Geistlighedens og andre adle Belgjoreres offervillige Kjærlighed blev strar ved den nye Anstalts forte Livsvegyndelse retfærdiggjort ved det mest glimrende Resultat. Den i „Salzburger Kirchenblatt“ offentliggjorte Fortegnelse over de hidtil indkomne Doffer-gaver udviser nemlig allerede en Sum af 44,750 Gylden. Iblandt disse Gaver findes den hoiarv. Biebisfop af Prag anført med 10,000, Domprovst. n med 6000, Generalvicaren med 3000 og en ubenavnt Belgjerer med 15,000 Gylden. Domcapitlet i Prag har desforuden forpligtet sig til af sine egne Midler at bestride alle Udgifter ved 3 Elevers Underholdning i det oprettede Institut. —

Wien. Bladet „Bohemia“ har modtaget folgende Efterretning fra Wien: „For nogle Dage siden ankom Fruen Felicitas v. Tieg til Wien. Hun tilhorer en af Samfundets hoiere Kredse i Preussen. Efterat hun var traadt tilbage fra Protestantismen til den katholske Kirke som Folge af en i Danzig holdt Folkemission, gjorde hun sig det fra nu af til en Livsopgave, at gribe Wandrings-, og man tør ogsaa nok sige, Bettelstaven for det under de barmhjertige Søstres Ledelse staaende St. Mariæ-Sygehuus i Danzig, ikke ledsaget af Hogen, uden af fromme Troendes Venner. Hun gjennevandrede sit Fædreland og kom til Berlin, hvor hun fandt den huldriagste Optagelse og Understøttelse hos Hs. Maj. Kongen. Under hans Beskyttelse reiste hun videre, kom til Westphalen, til Rhinen, Belgien, Holland og Frankrig. Da hun var vendt tilbage, stod hun nær Gravens Rand formedelst en dedelig Sygdom; men paa en vidunderlig Maade kom hun sig atter, da allerede de fromme Søstre, Forældre og Slægtninge troede at sjaae og bede ved en Døendes Leie. Da endnu mere begejstret af Tak og Kjærlighed for de barmhjertige Søstre formedelst denne vidunderlige Redning, greb hun for anden Gang Pilgrimsstaven, for ogsaa at indsamle Almiser i Østerrig. Fra Schlesien er hun nu ankommen til Wien og har allerede haad

den Lykke at blive modtaget ved det keiserlige Hof. Med de geistlige og verdslige Autoriteters Tilladelse gjør hun nu her Indsamlinger for de Syge og deres Opvarterter i Danzig. Hun har i Sinde endnu at udstrække sin Pilegrimsrejse indtil Rom!

England. Iblandt de Personer, som i Løbet af Aaret 1855 i England ere traadte tilbage til den katolske Kirke, findes 8 tidligere anglicanske Geistlige; de navnkundigste iblandt disse ere Edmund Foulkes, Forfatter til flere theologiske Skrifter, og W. Palmer, en Broder til Parlamentsmedlemmet Roundell Palmer. Iblandt de øvrige Convertiter i England fra forrige Aar fremhæve vi især: Grev v. Dunraven, Hertuginde v. Buecleugh, Hr. Baylet, en Broder til den protestantiske Biskop af Newark, og Miss Lawfield, en af Miss Nightingales Ledfagerinder i Scutari. I Nordamerika ere i Aaret 1855, foruden Sønnen af den protestantiske Biskop af New-Jersey, 3 andre tidligere protestantiske Geistlige traadte tilbage til den katolske Kirke. —

— Man skriver fra London, at den under 18de Februar sidste afdøde Hertug af Norfolk, som under Demonstrationen imod Cardinal Wiseman blev protestantisk, atter har omvendt sig til den katolske Kirke paa sin Døds seng. Som befriendt er enhver Hertug af Norfolk altid Friherre af England og fører Titel af „første Hertug“; Familien Howard, hvis Hoved han er, er under alle blodige Tidsstorme stedse bleven den katolske Kirke tro, og Træfaldet af den afdøde Hertug, der var en forfængelig Mand og beilede til Hoffets Gunst, blev i sin Tid selv af Protestanter opraget med et medlidende Skuldertræk. Som det synes, har han for sin Død dog fundet at „en katolsk Dod“ dog er det Sikreste! Den afdøde Hertugs ældste Søn, som nu fører hans Titel, hed forhen Grev Arundel; han tog sig Faderens Skridt i 1851 meget nær og har stedse antaget sig sine Fædres Rettigheder og Interesser, ligesom han ogsaa iblandt de engelske Katholiker er meget afholdt og anset paa Grund af sin Fromhed og Velgjørenhed.

Paris. Vor Tid er riiig paa bedrøvelige Phænomener, men den frembyder tillige ogsaa meget Opføiet, som styrker Aand og Hjerte. Det Bedrøvelige viser sig allevegne; Aviserne sammenfløbe daglig med Forkjærlighed Rødsels-scenerne fra alle Verdens Dele, selv dem, som forekomme i Familielivets Skjød. Men det, som kunde vederqvæge et kirkeligt, kristeligt folende Gemyt, det tilkjendegiver sig ikke ved høirostet

Pomp og paatrænger sig heller ikke Hverdagsverdenen. Saaledes fremstaaer mangt et ædelt Bærk ubekjendt blot under Guds Raades Indflydelse; Mange nyde dets Velgjerning, men ingen Vasunlyd bringer dets Pris til det Fjerne. Saadanne Betragtninger maae nødvendigviis paatrænge sig Enhver, som i de sidste Aar har betragtet Frankrigs Liv med et opmærksomt Blik. I det forrige Aarhundrede overvurderede man den franske Charakter, nu derimod anslaaer man den undertiden altfor ringe. Et mere fremtrædende Træk i denne franske Nationalcharakter, hvilket i de sidste Aar deels allerede har stiftet, deels for Fremtiden har forberedet usigelig Velsignelse paa det religiøse Gæbeet, er Forenings- og Associationssaanden. Denne Aand skylder „Bærket for Troens Udbredelse“, „Erkebroderskabet til Maria's h. og ubesmittede Hjerte“ og saa mangt et andet Broderskab eller Forening sin Tilblivelse. Netop af denne Aand er ogsaa udsprungen et i Aaret 1826 i Paris stiftet Selskab, som allerede har udbredt umaadelig Velsignelse for Stat og Kirke, for Tid og Evighed, nemlig det saakaldte „den h. Franz Regis' Bærk“. Det har nemlig sat sig den Opgave, at ordne de borgerlige og religiøse Forhold for dem, som leve i vilde Egteskaber, at legitimere deres Børn og gjengive dem de i Hittebornenes Huus udsatte Børn og saaledes atter at udsøne en heel Familie med Kirken og med det borgerlige Samsund og udrive den med sine Efterkommere af den sjkkre Jordarvelse. Foreningens Virksomhed indskrænker sig kun til Paris. Hver Søndag holder en Præst i en bestemt Kirke efter den h. Messe en undervisende Tale om den kristelige Egtestands Betydning og Pligter, som bivaanes af alle dem, som have anholdt om Legitimation af deres Forbindelse eller kort isorveien ere blevne kirkeligt viede. Selskabet overtager Besørgelsen af alt hvad der udfordres til Egtestabets borgerlige og kirkelige Authorisation, tilveiebringer de fornødne Documenter og ordner Alt for at lette Bærket. De dertil nødvendige Papirer ere talrige i Frankrig og ofte dyre, men Selskabet bestrider alle disse Udgifter. Men dets fornemste Omsorg gaaer ud paa at bevirke de udsatte Børns Tilbagegivelse fra Hittebornenes Huse, hvilke da gratis gjengives Forældrene og fordetmeste blive kristeligt og retsskaffent opdragne af de nyformalede Egtesfolk. Hvor velsignelsesrig denne Forening virker, hvis aarlige Indtægter i 1843 allerede androge 24,000 Fres., viser følgende Notits, som vi finde i Univers af 28de Febr. d. A.: „Eiden Stiftelsen i Aaret 1826 og indtil 1ste Jan. 1836 har Foreningen af den h. Franz Regis formaaet 30,527 Par, som levede i vilde Egteskaber, til at indgaae een af Religion og Eadelighed hel-

liget Forbindelse; den har jaaledes søgt at føre 61,054 Personer tilbage til Religion og Sædelighed. Næsten 19,000 Børn have samtidigt modtaget Legitimationens Belgjerning. I Marts 1855 have 1350 Familier ved Foreningens Medvirkning modtaget Kirkens Belsignelse ved Alteret og 753 uægte Børn bleve deels givne Forældrene tilbage fra Meichusene, deels legitimerede." — Man seer, at den christelige Kjarlighed ikke er uddød i Frankrig; jo større og frygteligere Elendigheden er, desto større og mere opoffrende bliver den Kjarlighed, som vandrer der igjennem Syndens og Fordærvelsens Gader og besøger Tagkamrene, hvorunder Nøden og Lysten boer, overalt trøstende, formanende og hjælpende. Saalange denne h. Kjarlighed endnu lever og boer iblandt os, tør vi endnu have Haab for Frankrig! Og denne Kjarlighed har et klart Øie og en skarp Forstand: derfor vil den først læge Nøden, hvoraf Fordærvelsens giftige Blomster fremspire: Ugteskabet er nemlig Nøden til Livet; hvor Livet er sygt i sin første Spire, der æder Raadenheden paa Folkets bedste Marv, der rokke og vakte de sidste Grundpiller, hvorpaa hele Statslivet hviler. —

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 6te April. — 2. Søndag efter Paaske (Misericordia Domini)
 — Dagens Epistel: 1. Petr. 2, 21—25. — Evangel: Joh. 10, 11—16. — Gudstjeneste: Ferm. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Hveimekse med Prædiken paa Tybst. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Catechisation paa Dansk.

Hver Søndag om Ferm. Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{4}$ fejres en stille h. Mæsse; — om Torsdagen bliver det hviib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Mæsse Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Belsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gaugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler G. A. Maukensteiner, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det Gode!

1. Ledsat. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 15.

Søndagen den 13de April.

1856.

Om blandede Ægtefæber efter den danske Lovgivning.

(Sluttet.).

Fra et andet Synspunkt betragter Staten Sagen, for den maa det være en Opgave af al Magt at befordre Ægtefæber overhovedet⁵⁾, og navnlig maa den, naar dens Borgere bestaae baade af Protestanter og Katholiker, søge at hæve de Hindringer, der kunne være i Veien for de blandede Ægtefæber imellem disse.

Her i Danmark er der ved Grundloven tilstaaet Katholikerne lige Rettigheder med Protestanterne, og det blandede Ægteskab imellem dem er ogsaa ordnet ved en senere Lov. — Men førend vi skride til at betragte denne Lov, vilde det maaskee ikke være uden Interesse, at give en kort Udsigt over, hvorledes Forholdet forhen var ordnet. Herom indeholder Forord. af 19de Sept. 1766 den Bestemmelse, at, naar Militaire af katholsk Religion med Chefens skriftlige Tilladelse melde sig for Præsten for at indtræde i blandedt Ægteskab, skulde de give den Forpligtelse, at de paa ingen Maade ville tillade, at deres Hustruer antage den katholske Religion, samt at ville lade Børnene af et saadant Ægteskab oplære i den lutheriske Religion. Grunden til at de Militaire specielt ere omtalte, er den, at det efter Christian den 5tes Tid var Brug aarlig at hverve fremmede Recruter, blandt hvilke altid den største Deel var Katholiker; men forøvrigt gjaldt ganske det Samme ogsaa om andre Katholiker. Bielsen skulde altid foretages af den lutheriske Partis Præst. Øvrigheden, Præsten, ja endog Husbøvarterne i de Huse, hvor der boede Folk af blandede Ægteskaber, var det paalagt at have noie Opsigt med, at Børnene bleve holdte til de lutheriske Skoler. Disse Forfrister bleve gjentagne i Fd. af 30te April 1824. — Imidlertid kunde der dog af Cancelliet gives Tilladelse til, at den katholske Præst forrettede Bielsen; dog skulde i dette Tilfælde den Præst, som Bielsen ellers vilde tilfalde, nyde Betaling som om Bielsen af ham var forrettet, ligesom der heller Intet maatte afgaae Kirkebetjenterne eller Andre i deres Rettigheder⁶⁾.

Af disse Bestemmelser vil det sees, at der i Virkeligheden var lagt store Hindringer i Veien for Ægteskab mellem Protestanter og Katholiker; især maatte den Omstændighed, at alle Børnene skulde opdrages i den lutheriske Lære, vække Betænkeligheder hos den strenge Katholik⁷⁾. — Ved Grundloven blev der givet Borgerne Religionsfrihed og den bestemte i § 84 at Ingen paa Grund af sin Troesbekjendelse kan berøves Afgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder. Herved var altsaa Bestemmelsen om, at den lutheriske Præst ordentligviis skulde forrette Bielsen, falden bort, det berøede nu paa Parternes Overenskomst. — Endvidere

er det indlysende, at denne Grundlovens § 84 nødvendig maattet have en betydelig Indflydelse paa Bestemmelserne i Fd. af 1766 og 1824 med Hensyn til Børnene; thi, hvis det t. Er. var en katholsk Mand, der havde en lutherisk Hustru var han for Grundl. nødsaget til at lade alle sine Børn opdrage i den lutheriske Lære, hvilken Forpligtelse var en stor Indskrænkning i hans borgerlige Rettigheder, og hidrørte fra at han var Katholik; men ved Grundl. blev der givet katholske Borgere den samme Ret, som lutheriske, altsaa ogsaa den vigtige borgerlige Ret, at de kunde frit bestemme, at deres Børn skulde opdrages i den katholske Lære. — Ved Grundl. var saaledes den største Hindring for blandede Ægtefæber ryddet af Veien; men Forholdet var dog ikke rigtig ordnet, da der kunde opstaae Spørgsmaal om, hvilken Præst der skulde foretage Vielsen; og naar Parterne ikke kunde enes derom, skal det undertiden have været Tilfældet, at de lode sig vie baade af den lutheriske og den katholske Præst. Fremdeles kunde det Spørgsmaal opstaae, hvem af Forældrene der skulde have den afgjørende Stemme ved Bestemmelsen om Børnenes Opdragelse i en lutherisk eller en katholsk Skole. — For at ordne disse og andre Forhold udkom Loven af 13de April 1851. Ved den har det saakaldte borgerlige Ægtefælskab faaet Indgang hos os. Forhen var nemlig ethvert Ægtefælskabs borgerlige Gyldighed ahangig af den kirkelige Vielse; hvor denne manglede, eksisterede der intet Ægtefælskab, men et blot Concubinats, til hvilket ingen af Ægtefælskabets Rettigheder knyttede sig. Det borgerlige Ægtefælskab bestaaer deri, at det indgaaes for den borgerlige Forpligtelse uden kirkelig Vielse. Indførelsen af dette Slags Ægtefælskab var en nødvendig Consequent af Grundlovens Bestemmelse om Religionsfrihed. Det maa nemlig bemærkes, at det ikke er ethvert Troessamfund, som Staten anerkjender, og hvis Præster den har tilstaaet den Magt med fuld borgerlig Gyldighed at kunne foretage kirkelig Vielse; disse ere kun Folketjens, katholske, reformerte og mosaiske Præster; deres Vielse stifter et fuldkomment gyldigt Ægtefælskab. Derimod alle andre Troessamfund anerkjender Staten ikke; deres Befjendere have vel alle borgerlige Rettigheder, men deres Præster ere ikke bemyndigede til ved deres kirkelige Vielse at stifte noget gyldigt Ægtefælskab. Det var der-

for nødvendigt, at det ogsaa for Medlemmerne af ikke anerkjendte Troessamfund maatte være muligt, uden kirkelig Wielse at indgaae gyldigt Ægteskab: thi at paabyde, at de skulde lade sig sammenvie af Folkekirkens eller anerkjendte Troessamfunds Præster, vilde være unaturligt og ligefrem stride mod de Paagjældendes Troessætninger. Dette er Hovedhensigten med det borgerlige Ægteskab; men desuden kan dette ogsaa indgaaes imellem Troesbekjendere af forskjellige, om end her i Riget anerkjendte Troessamfund, og det er navnlig dette, vi her have for Øie. Imellem to Personer, der begge høre til Folkekirken eller til de anerkjendte Troessamfund, kan det borgerlige Ægteskab ikke indgaaes. (?) Altsaa kan to Lutheraner, to Katholiker, to Reformerte, to Mosaiter ikke indgaae borgerligt Ægteskab; men derimod nok en Lutheran og en Katholik, en Katholik og en Mosait osv. — Naturligviis kunne disse ogsaa meget godt indgaae kirkeligt Ægteskab med fuld Gyldighed⁸⁾. Det Tilfælde, at en Protestant og en Katholik skulde indgaae borgerligt Ægteskab vil vel ikke godt indræffe, da det, idetmindste for Katholikens Bedkommende, let vilde bringe ham i Strid med hans Kirkes Lære. Imidlertid, hvis et saadant borgerligt Ægteskab indgaaes, da er det ligesaa forbindende og medfører de samme Rettigheder og Forpligtelser som det kirkelige. Det borgerlige Ægteskab hviler ligeaa vel som det kirkelige paa Sædelighedens Principer⁹⁾; Dyrighedspersonen, der foretager Handlingen, taler blandt Andet følgende formanende Ord til Brudefolkene: „Det paaligger mig som dette Steds Dyrighed at minde Dem om Betydningen og Vigtigheden af den Forbindelse, som De nu staae i Begreb med at indgaae. Det Løfte, som De her skulle give hinanden, indeholder et uigjenfaldeligt¹⁰⁾ Tilsagn om Kjærlighed, Troskab, gjensidig Hjælp og Bistand gjennem hele Livet, i alle dets Forhold, under alle Omstændigheder; dertil forpligte De Dem i denne Stund og falde Dyrigheden til Bidne derpaa. Agtelse for dette Løstes Hellighed er Betingelsen for Familiernes Lykke og Tilfredshed og Grundvolden for den sædelige Orden; Overtrædelsen deraf vil undergrave Deres Livs Fred og Deres Samvittigheds Ro, om den end ikke altid medfører Ansvar efter den borgerlige Lov.“ Hvo seer ikke heraf, at det borgerlige Ægte-

skab er noget ganske Andet, end en slet og ret Contract, der kan indgaaes og ophæves ganske efter fælles Overenskomst, — at det er en Forening imellem Mand og Kvinde, der har andre høiere Formaal for sig, end det blotte Samliv, og at ogsaa det fordrer den gjensidige Kiærlighed og viser hen til Samvittighedens Røst, denne Guds Stemme i Mennesket! — En anden Sag er det, om Ægteskabet efter Christendommens Lære nødvendigtvis bør sanctioneres af Kirken; men dette Spørgsmaal hører ikke herhen.

Ifølge det Foregaaende kan Ægteskab mellem en Katholik og en Protestant nu indgaaes paa 2 Maader: 1) enten for Ørighedspersonen eller 2) for Præsten; og hvad det sidste Tilfælde angaaer, da kan den kirkelige Bielske forrettes saavel af Brudgommens som af Brudens Præst; men, naar Brudgommens Præst forretter Bielsen, skal dog Anmeldelse herom skee til Brudens Præst, for at Bemærkning derom kan optages i hans Ministerialbog. —

Conseqventien af Ægteskabet er Avlingen af Børn. Det er viist i det Foregaaende, hvorledes den Regel for hen gjaldt, at alle Børn af blandede Ægteskaber mellem Protestanter og Katholiker skulde opdrages som Protestanter; men denne Regel er nu væsentlig modificeret, og Bestemmelserne om Børnernes Opdragelse ere givne i den samme Lov af 13de April 1851. Det hedder i Lovens § 9: „Ægteskab mellem Personer, der ikke høre til samme Troessamfund, maa først da finde Sted, naar de til den Embedsmand, for hvem Ægteskabet indgaaes, have afgivet Erklæring om, i hvilken Tro Børnene af deres Ægteskab skulle opdrages. Denne Erklæring tilføies den samme Protocol, i hvilken Indgaaelsen af Ægteskabet indtegnes; dog kan den saaledes trufne Bestemmelse senere forandres ved Ægtesællernes fælles Overenskomst. — Døer En af Ægtesællerne eller mister paa anden Maade Myndigheden over Børnene, da kan den anden Ægtesælle forandre den tagne Bestemmelse, dog kun for saavidt som Cultusministeriet hertil giver sit Samtykke. Børnene skulle i ethvert Tilfælde opdrages i en Troesbekjendelse, til hvilken En af Forældrene hører, eller i Folketirkens Tro.“ — Herved er altsaa bestemt, at en Protestant og en Katholik ikke kunne indtræde i Ægteskab sammen, førend de

have bestemt, i hvilken Tro Børnene skulle opdrages; det staaer dem frit for at afgjøre dette, men kunne de ikke enes herom, kan Ægtefæbet ikke blive bragt i Stand. Ved denne forud for Ægtefæbet gaaende Afgjørelse er der meget hensigtsmæssigt sørget for, at alle Forviklinger forebygges; og naar Bestemmelsen engang er taget, bliver denne bestaaende, uden forsaavidt de senere begge ere enige i at forandre den¹¹), eller, naar den Ene er død, den Anden erholder Cultusministeriets Samtykke. —

Et Tilfælde, som Loven ikke omtaler er det, at et Ægtefæb, hvor Ægtefællerne ved dets Indgaaelse vare af samme Tro, senere bliver et blandet derved, at en af Ægtefællerne skifter Tro. — Man kunde tænke sig dette Tilfælde afgjort ved følgende Betragtning: Naar der indgaaes et Ægtefæb imellem to Personer af samme Tro, vedtages der (omend ikke saaledes som naar det er et blandet Ægtefæb ved en skriftlig Erklæring) stiltiende imellem dem, at alle Børnene, som maatte avles, skulle have den Tro, som Forældrene have ved Ægtefæbets Indgaaelse. Hvis nu en af Ægtefællerne senere skifter Tro, bevirker dette aldeles ingen Forandring i den engang tagne stiltiende Overeenskomst, men denne maa vedblive at staae ved Magt, saalænge ikke begge Forældrene i Forening forandre den. Herved maatte altsaa ikke blot de Børn, der ere fødte, før den ene Ægtefælle skiftede Tro, men ogsaa de, som fødes efter denne Forandring, blive at opdrage i den Tro, som begge Forældrene oprindeligt havde, altsaa hvis t. Ex. af to katolske Ægtefæller Manden senere gik over til den protestantiske Tro, maatte alle Børnene, ogsaa de, der fødes efter at han var bleven Protestant, blive at opdrage som Katholiker. — Men dette synes dog ikke ganske at stemme med Sagens Natur; man kan neppe antage en saadan stiltiende Overeenskomst imellem Forældre af samme Tro; thi det følger ligefrem af sig selv, at, naar Forældrene have een og samme Tro, blive deres Børn at opdrage i denne Forældrenes Tro; derimod synes den Betragtning at ligge nær, at, naar der indgaaes Ægtefæb imellem Personer af samme Tro, blive Børnene, som ere avlede medens Forældrene havde den samme Tro, at opdrage i denne;

men i det Dieblif, at en af Ægtefællerne skifter Tro, eksisterer der i Virkeligheden et blandet Ægtefæb; og herved er den Mislighed, at der ikke i Forveien kan være truffet nogen Bestemmelse om Børnenes Tro. Man kan nu vist med god Grund antage, at, naar f. Ex. af to lutheriske Ægtefæller Manden bliver Katholik, fatter han tillige den Villie, at hans Børn, som maatte fødes, efter at han er bleven Katholik, skulle opdrages i hans Tro, og ligeledes paa den anden Side fatter Hustruen, som vedbliver at være Protestant, den Villie, at hendes Børn, som maatte fødes efter at Manden er bleven Katholik, skulle opdrages som Protestanter. Her synes den Gnes Ret at være ligesaa stor som den Andens og Afgjørelsen at maatte blive den, at Drengene opdrages i Faderens, Pigerne i Moderens Religion¹²⁾.

Dette og flere lignende Spørgsmaal kunne let opstaae, jaalænge hverken Folkekirken eller de fra Folkekirken afvigende Troessamfundes Forfatning er ordnet ved nogen Lov; men man maa haabe, at den gjenfærdige Fordragelighed og Enighed imellem Protestanter og Katholiker vil hæve slige Vanstueligheder, og især, at hjærlige og lykkelige Ægtefæb aldeles ville forhindre, at de nogenfunde opstaae.

Anmærkninger.

- 5) Vi kunne ikke troe, at det maa være en Opgave for Staten, „af al Magt at befordre Ægtefæb“; thi denne umaadelige Overbefolkning, som er en Folge af denne Theori, kan sandelig ikke være til Staternes og Samfundets Gavn og Held, men den vil kun bidrage til, at baade den aandelige og den legemlige Fattigdom, Elendighed og Usfæhed i Staterne tage mere og mere Overhaand. — Dgsaa her viser det sig atter tydeligt, hvilken guddommelig Bidsdom der tilkjendegiver sig i den katholske Kirkes Lære, der tilraader den ugifte eller jomfruelige Stand som noget i og for sig Bedre, Helligere og Fuldkomnere, end Ægtestanden, naar hiin vælges af høiere Hensyn. Ved denne vor h. Kirkes Lære, som grunder sig paa Frel-

serens og Hans Apostles Exempel og Udsagn, bliver paa een gang baade mange moralske og physiske Dunder for Stat og Kirke forebygget, som med Nødvendighed maae følge af den modsatte protestantiske Lære, — og en ædel Stræben efter og Dvælse i en høiere Grad af den christelige Selvfornegtelses og Selvbeherknings Dyd bliver muliggjort, som Protestantismen slet ikke fatter. „Det er ikke Alle, som fatte dette Ord, men De, hvem det er givet!“ Matth. 19, 11.

- 6) Man seer, at vor gamle danske Lovgivning havde kunnet være et deiligt Mønster for alle Stater, som vilde blande sig i deres Undersaatters Samvittighedsanslignender og kve deres Samvittigheder! — Det er altid farligt og fordærligt, naar en Magt overskrider sine naturlige Grændser, og naar saaledes Statsmagten vil give Love for Samvittighedsanslignender, som jo ene og alene henhøre under Kirkens eller Religionens Omraade.
- 7) Ikke blot hos den strenge Katholik, men hos enhver Katholik; thi enhver Katholik maa være overbevist om den katholske Religions udelukkende Sandhed og maa derfor i Overensstemmelse med Kirkens Love fordrer, at alle hans Børn skulle opdrages i denne ene sande Religion. En Fader eller Moder, som kan sætte sig ud over denne Fordring og give sit Samtykke til, at og kun et eneste Barn opdrages udenfor den sande Religion, er ikke blot ulydig imod Kirkens Love, men viser derved ogsaa tydeligt, at han slet ikke mere har nogen katholsk Overbevisning og Tro og har selvfølgelig derved løstrevet og udelukket sig selv fra den katholske Kirkes Samfund; om en saadan Fader eller Moder endog kalder sig Katholik, faaere de i Virkelighed ikke blot ingen strenge Katholiker, men slet ingen Katholiker mere.
- 8) Efter katholske Grundsætninger kan „et kirkeligt Ægtekab“ aldrig indgaaes mellem en Christen og en Ikke-Christen, altsaa mellem en Christen og en Mosait; thi for en ikke Døbt ere overhovedet alle Christendommens hellige Institutioner aldeles utilgængelige og folgelig er en ikke Døbt heller aldeles ikke modtagelig for en kirkelig Ægte-

stabsvielse. Først ved Daaben erholder man saa at sige Modtageligheden for, bliver man susceptibel for Christendommens Sacramenter og Vielser.

- 9) Det kirkelige *Ægte*skab hviler ikke blot paa *Sædelig*hedens Principer, men det er en umiddelbart guddommelig Institution og hviler saaledes paa en umiddelbart guddommelig Indstiftelse, medens *Sædelig*hedens Principer kun ere middelbart guddommelige. Det kirkelige *Ægte*skab er efter den katholske Kirkes Lære selv et Sacrament og har derfor en uendeligt hoiere og vigtigere Betydning, end alle blotte *Sædelig*hedshensyn kunne give det; *Ægte*skabet skal her nemlig selv være en Repræsentation, et Billede af Guds Søn h. og uadskillige Forbindelse med den menneskelige Natur, og af Hans h. Formæling med Sin h. Kirke; hvorfor Christus kaldes den guddommelige Brudgom og Kirken Hans rene og hellige Brud. Ephes. 5, 22—33. —
- 10) Kommer den verdslige *Dyr*ighed ikke i en fuldstændig *Mod*sigelse til sig selv, naar den her kalder *Ægte*skabsløst et „uigjensaldeligt Tilsagn“, men siden dog atter opløser det ved at tillade en fuldkommen *Skilsmisse* og *Gjenformæling*?
- 11) Ved et Rescript af 21de Juni 1853 har Cultusministeriet, paa den Kongl. Skoledirections Forslag, erklæret, at denne senere Forandring af *Ægte*fællernes første Bestemmelse ogsaa maa føres til *Protocol*s hos den samme *Embedsmand*, for hvem den første Erklæring for *Ægte*teskabets Indgaaelse er afgiven; ellers erkjendes en saadan senere Forandring ikke for gyldig. — Ved dette Ministerialrescript bliver den ved Loven indrommede *Fri*hed ikke lider indskrænket og hindret; thi i Loven fordres ikke andet til en saadan Forandring, end „*Ægte*fællernes fælles *Dvere*nskomst,“ uden at fordre, at denne fælles *Dvere*nskomst ogsaa atter skal *protocoll*eres hos den *Embedsmand*, for hvem *Ægte*teskab er indgaaet; og det ligger undertiden i Forholdenes Natur, at dette sidste netop er meget vanskeligt, f. Ex. naar *Ægte*teskab er indgaaet paa et langt borte liggende Sted, eller naar

den vedkommende Embedsmand er en stridig og uhøflig Mand. Exempler navnlig paa denne sidste Mislighed har den herværende katholske Menigheds Skolecommission allerede erfaret mere, end een Gang! — Spørgsmaalet, om en Minister i en constitutionel Stat har Ret til, ved Rescripter og Tilfætninger at vanskeliggjøre eller endog at indskrænke de Friheder, som de af Rigsdagen vedtagne og af Kongen stadfæstede Love tilstede, maae vi overlade andre sagkundige Personer til Besvarelse.

- 12) En Fader eller Moder, som er overtydet om sin Religions Sandhed og som desuden bærer oprigtig Kjærlighed til alle sine Børn, kan aldrig see ligegyldig til, at ogsaa kun et eneste Barn gaaer tabt for den som fandt erkjendte Religion. — Imidlertid troe vi dog, at de Lovbestemmelser, som her i Danmark ere givne for oprindeligen blandede Ægtefæber, ingenlunde kunne med Føie blive anvendte paa de oprindeligen ublandede Ægtefæber, selv naar disse senere skulde blive blandede derved, at en af Ægtefællerne skifter Tro; flere af hine Lovbestemmelser ere jo ligesvem uundfærlige ved dette sidste Slags blandede Ægtefæber. —

En Storm, som fører i Havn.

Forsynets Veie ere ikke alene vidunderlige, men tillige forbarmselsrige og hjærlighedsfulde. Mangen En vandrer paa Afveie; men vor Fader i Himmelen forglemmer dog derfor ikke det forvildede Barn, hvis Skridt Han vaager over, og uventet fører Han det tilbage til det Gode. Følgende Begivenhed, som vi tage af „Deisterreichischer Volksfreund“, hører til saadanne Beviser paa den guddommelige Barmhertigheds hjærlighedsfulde Styrelse. Det nævnte Blad skriver:

„En ung Protestant fra Y..... i Nærheden af Genf i Schweiz forlod den 21de Nov. 1854 den franske Søhavn Havre.

Foruden ham befandt sig endnu 21 Troesfæller paa Skibet: de øvrige Rejsende bekyndte sig til den katholske Kirke. Galifornien var Maalet, Længsel efter Guld Bevæggrunden til deres Rejse. Kun Gaa tænkte vel paa, at der gaves Skatte, som vare langt mere Noie og Arbejde værd, end alle den gamle og nye Verdens Guld- og Sølvminer! — Iblandt Passagererne fandtes ogsaa en ydmyg Herrens Discipel, een af hine for Gud begejstrede katholske Missionspræster, som hvert Aar blive udsendte fra Lyon til alle Himmelfrøg, for at vinde — ikke Guld — men Sjæle. Seilasjen var ikke begunstiget af Veiret. Allerede havde man overstaaet tvende meget heftige Storme, da den 2den Febr. en endnu langt frygteligere Storm brød løs, hvorved, for at gjøre Rædslernes Maal fuldt, Skibet med Magt blev kastet mod et andet Fartoi. Capitainen havde opgivet alt Haab om at redde Mandstabet — hvert Minut imødesaa de Ulykkelige det sidste Dieblæk, i hvilket de skulde finde deres Død i Bolgerne. Da traadte, da Faren var stegen til det Høieste, Præsten frem for sine Lidelsessfæller og tiltraadte dem: Brødre, fatter Mod! Iader os inderligt anraabe den h. Jomfrues Forbøn, hvis Fæst (Kyndelmisse, Mariae Lysmesse) vi feire idag, paa det at hendes Forbøn maa beffjarne og redde os idag og paa hele Rejsen. — „Ja, det ville vi!“ — lod det som fra een Mund. Men Protestanterne i vor Midte? vedblev Missionairen spørgende, ville de for Fremtiden ogsaa vælge vor Frelfers hell. Moder Maria til deres aandelige Moder, dersom hun nedbeder os Redning i denne Fare? Uden at betænke sig længe, svarede ogsaa disse Alle: „Ja!“ — Paa den inderlige Bøn, som nu hævede sig op til Himmelen og gjennemtrængte de mørke Skyer, fulgte meget hurtigt Bønhyrelse; i faa Timer havde Stormen fuldstændigt lagt sig — al Fare var forbi og de forfærdede Rejsende aandede atter frit. Det vilde vare forgyæves at skildre de Reddedes Taknemmelighed og Glæde. Dybt rystede af det Foresaldne holdt Protestanterne ærligen deres Ord. Af denne fromme Præstes Mund modtog de i nogen Tid den nødvendige Underviisning; de aflagde Alle den katholske Troesbekjendelse, bleve betingelsesløst

dobre*), afslagde deres Skriftemaal og stede des derpaa til Herrens Bord. Paa Dækket blev opreist et Alter, foran hvilket hele Reiseselskabet dagligen forrettede knælende deres Takkebon.

Den øvrige Reise var gunstig: den 12te Juni 1855 ankrede Skibet ved St. Francisco. De vare neppe landede, førend hele Reiseselskabet begav sig til Kirken, for at bivaane den h. Mæsse og endnu engang at takke Gud for den naadefulde Redning, som var bleven dem tildeel. Af hvilke Følelser de Nykomvendte vare grebne, lader sig let tænke; de vare jo ikke alene blevene legemligt bevarede, — Stormen havde jo netop ført dem til den Havn, der alene yder Beskyttelse for Livlens Uveir og Storme.

Forestaaende Beretning er taget af et Brev, som blev skrevet af den i Begyndelsen nævnte Schweizer til hans i Nærheden af Wien boende Søster, som selv ogsaa ved Guds vidunderlige Styrelse er bleven ført tilbage i den katholske Kirkes Skød.

Kirkelige Efterretninger.

Tyskland. (Dombygning i Linz.) Folket vedbliver at vise stor Deeltagelse for den Domkirke, som skal bygges til Ære for den „ubesmittede Gudsmoder“. Linzer „katholske Blätter“ indeholde derom mange Beretninger, af hvilke vi fremhæve følgende: En Præst mødte en Mand paa Gaden, som trykkede ham en Obligation paa 100 Gylden i Haanden med de Ord: „Her er et Bidrag til Domkirken for Maria's Udsangelse.“ Da Præsten spurgte om hans Navn, svarede han: „Det har jeg just glemt i dette Øieblik!“ og bortfjernede sig. En anden Herre vilde ikke alene bringe et Penge men ogsaa Affections-Doffer, — han gav sin kostbareste Gulddaase og en svar Gulduhrkjæde. Ligeledes bortgav en Geistlig sit Gulduhr. En fraanf Biskop, Biskoppen af Strasborg, indjendte paa den første Gf-

*) Om den betingelsesløse Daak see Stand. Kirketid. 1854 Nr. 23, Side 187.

terretning om den paatænkte Bygning 100 Francs i Guld. Flere hundrede Tjenestefolk, som kun have en Aarsløn af circa 20 Gylden, give deres Maanersbidrag med en Glæde, som gode Børn føle, naar de kunne bringe deres Moder en Foræring. Paa samme Maade deeltage næsten samtlige Gymnasialskoler i det sjonne Rarik. — Den 8de Marts overgav en barnløs Enke efter en Haandværker den Hoiarv. Biskop af Linz en Sum af 8,600 Gylden i 5 pCt. Obligationer til Bygningen for Domkirken i Linz.

Frankrig. Paris. Med Hensyn til den lykkelige Begivenhed, at Keiserinde Eugenie af Frankrig er bleven forløst med en Prinds, kunne vi ikke undlade at meddele nogle Enkeltheder, som vidne om, hvilken Aand der besjæler den keiserlige Familie og det keiserlige Hof. — Fodselen har været overordentlig vanskelig. Keiseren, meget bekymret for Keiserinden, søgte ved de hjærligste Ord at indgyde hende Mod og at troste hende i hendes store Lidelser. Han sagde til hende, at Kirkerne i Paris paa samme Tid vare opfyldte af Troende, som med inderlig Andagt opsendte Bønner til Himmelen for hendes lykkelige Forløsning, og at hele Paris tænkte paa hende med de varmeste Duster; desuden saae Keiserinden den umaadelige Mængde Menneker, som endnu i den sildige Nattefund havde samlet sig foran det keiserlige Slot i Tuilerierne, eibeller kunde hun glemme, at den hellige Fader selv endnu for kort siden i en egenhændig Skrivelse havde berettet hende, hvorledes man ogsaa i Rom's Kirker andægtigen bad for hendes lykkelige Fortøsning: — alle disse Beviser paa en saa hjertelig og almindelig Deeltagelse maatte vistnok fordoble Modet og Fortrøstningen hos den lidende hvide Dame. Da Smærterne netop vare stegne til det Hoieste, overrakte Keiseren i sin store Bekymring hende en lille Reliquiekapsel, som han ellers aldrig et Dieblit giver fra sig. — Den nyfødte Prinds blev endnu samme Dag, den 16. Marts, døbt i Elorscapellet, dog uden de ellers ved Daaben brugelige Ceremonier og Hoitideligheder; disse siddse skulle forst senere, i Juni eller Juli Maaned, foretages i Cathedralkirken til vor Frue. (De keiserlige Forældre beskjæmme herved ikke saa borgerlige Forældre, som i deres religiose Ligegyldighed ofte lade deres Børn i flere Uger og Maaned der henligge som Hedninger, i Syndens Stand, uden Daab!) Prindsens Faddere vare som bekjendt Paven og den katholske Dronning af Sverrig; foruden sine Forældres Navne: Napoleon, Eugen, fik han ogsaa begge Fadderens Navne: Johannes, Joseph (den hellige Fader hed nemlig for han blev Pave: Johannes Mastai-Ferretti; Dronningen af Sver-

rig hedder Josephine). — Skjøndt den h. Daabshandling fandt Sted uden de egentlige kirkelige Ceremonier, saa var den dog meget høitidelig: fire franske Cardinaler, Erkebiskoppen af Paris og flere andre Biskopper, Keiseren, alle Medlemmerne af den keiserlige Familie og Rigets høieste Dignitarier bivaaned den h. Messie, som feiredes af Biskoppen af Atras. Prædikenen, som Abbé Deplace holdt, havde til Text de Ord af Dagens (Palmeøndagens) Evangelium: „Velsignet være Den, Som kommer i Herrens Navn!“ Vi uddrage af samme følgende Sted, som vistnok er særdeles hæderligt for det høie Keiserpar:

„Jesus Christus,“ sagde Taleren, „er Den, Som er sendt os af Gud, og til Gud Selv ere de varmeste Dnsfer henvendte ikke blot af et enkelt Folk, men af hele Verden!“ Efterat han havde erindret om, at Jesus Christus har saa at sige personificeret Sig i Sin Kirke, udraabte Taleren, førend han gik dybere ind paa sit egentlige Thema, greben af en stærk Følelse, som alle Tilhørere deelte, følgende Ord: „Dog det forekommer mig, at Eders Tanker ile mig forud, og at den offentlige Erkendtlighed nu forherliger Verdensforløserens Triumf med ny Hæder og Lovprisning. — Herre Jesus Kristus, høieste Drot og Hersker over alle Konger og Nationer, Du har hørt vore Bønner og bønært vor Souverains og hele Fædrelandets Dnsfer. Vi frembære Dig her ved Dit Alter vor Tak for, at Du har forundt en ophøiet og hellig Forbindelse den Velsignelse, som udgjør denne store Dags almindelige Glæde. Ved denne Thronarving har Du velsignet saavel den Fyrstes Tro, som høit og lydeligt forkynder hele Verden Sin Sendelse og Dit Forsyn, som ogsaa den fromme Fyrstindes kristelige Kjærlighed, som regner sig det til en Ære, at være en Beskytterinde for de Ulykkelige og en Moder for Dine Fattige. Fuldcnd nu Din Barmhertighed, o Gud! vaag over denne Bugge, som indslutter saa store Forhaabninger. Uddan Du Selv Keiserens Søn til Lykke og Held for et stort og talrigt Folk! Sjeenk ham sin Faders Aand og Heimodighed, sin Moders Godhed og uundtømmelige Velgjørenhed, — Begges uhyklede Tro og opoffrende Religiøsitet; med eet Ord: o Gud, sjeenk ham et Hjerte, som er hans høie Bestemmelse og hans Navn værdigt!“ —

Ved disse Ord kunde den glimrende Forsamling neppe længere holde de Følelser tilbage, som opfyldte Alles Sjæl. Efterat ogsaa den øvrige Deel af Prædikenen, som handlede om Jesu Christi og Hans hellige Kirkes Storhed, havde gjort et uudsjældeligt dybt Indtryk paa Alles Gemyt, fortsattes og sluttedes den h. Messie, som sædvanligt. Ved Messiens Slutning blev den nyfødte Prinds bragt ind i Capellet og Biskoppen af

Nancy forrettede den hellige Daabshandling. — Om Aftenen fandt i den store Keiserstad en almindelig Illumination Sted, som i Pragt overgik alt Tidligere. — Den 18de Marts modtog Keiseren Gratulationerne. Først kom Stormagternes Repræsentanter ved Fredsconferencerne; Keiseren svarede paa deres Lyfönfkninger blandt Andet: „Jeg takker Congressen for de Duffer, som den udtaler for mig. Jeg er lykkelig over, at Forsynet skjenker mig en Søn netop i det Dieblik, hvor Tidspunktet for en almindelig Fred og Udsoning i Europa synes at frembryde ... etc.“ Dgfaa af alle de andre Taler, som Keiseren holdt i Anledning af de øvrige Corporationers Lyfönfkninger, fremgaaer, at Keiseren i ydmyg Tro veed og anerkjender, Hvem han har sin Lykke at takke for, og at han ogsaa er fast besluttet paa aldrig at ville tabe denne Tro og denne Bevidsthed af Eigte! — Den almindelige Jubel i Paris og hele Frankrig blev endnu forhøiet ved de mange Naadesbenedigninger, som Keiseren har givet i Anledning af Prindsens Fødsel. Strax paa selve Fødselsdagen skjenkede han af sin Cabinetskæse 100,000 Fres. til Fattige, og af 6 veldædige Foreninger har hver desuden modtaget 10,000 Fres. — Staden Paris uddeelte 200,000 Fres., deels til Understøttelse af fattige Barfelpinder, deels til Indløsning af pantsatte Seuglæder og Haandværkstøi. Desuden ere saa mange Fanger blevne benaadede, at flere Fængsler ere tomme; 803 Straffefanger bleve løslatte, over 800 Soldater i Militairfængslerne benaadede, alle formedelst Politis og Statteforseelser idømte Straffe bleve eftergivne; ligeledes ere alle Deferteurer af Armeen og Flaaden benaadede. — Vi have endvidere erfaret, at Keiseren strax efter Prindsens Fødsel affendte to Adjutanter baade til Rom til den h. Fader og til Stockholm til Dronningen af Sverrig; men hurtigere end disse to Tilbudde havde Telegraphen allerede bragt Glædesbudskabet til Rom, thi, som Keiseren bemærkede i sin Tale til den lovgivende Forsamling, allerede fire Timer efter Fødselen, Kl. 8 om Morgenen, overbragte Telegraphen den hellige Faders Belsignelse til hans Gudsen. — Hvor ganske anderledes gif det til med den første Napoleon! Da denne den 20de Marts 1811 fik en Søn, gav han i sin høvmodige og herskesyge Numasjelse ham Titel af: „Konge af Rom!“ — efterat han to Aar tidligere havde udtalt Ophævelsen af Pavenes verdslige Magt og slæbt denne ielv i Fangenskab. Heel forskjelligt handler Napoleon III! Han vil ikke være en Grodter og Tyran, han vil ikke trække og kue Guds Kirke eller kun betjene sig af den som Middel til Befæstelse af sit Herredomme over Europa, — nei, han betæder Kirkens sunlige Dverhoved og Frelserens Stattholder om at

staae Fædder til hans Søn og saaledes paa søregen Maade at være dennes aandelige Fader, og med ædel Stoltthed forkynder han det for hele Europa, at den keiserlige Prinds har modtaget den hellige Faders Velsignelse! Vedbliver Keiseren som han hidtil har gjort, nemlig at gjøre Retfærdighed, Gudsfrøgt og Fredelighed til Vans og Rettefnor for sin Handlemaade og sin Regjering, da vil Guds Velsignelse heller ikke mangle ham, og hans Sønns Fødsel vil blive en sand Lykke og Velgjerning for hele Europa, dersom han nu ogsaa opdrages i samme Aand. —

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 13de April. 3. Søndag efter Paaske (Jubilato Deo). — Dagens Epistel: 1. Petr. 2, 11—23. — Evangel.: Joh. 16, 16—22. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Høimæsse med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Andagt, med Prædiken paa Dansk.

Freitag den 18de April. — De hellige Apostelfyrster Petrus' og Paulus' festlige Minde dag. — Dagens Epistel: Apostl. Gjern. 12, 1—11. — Evangel.: Matth. 16, 13—19. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. Kl. 10 Høimæsse med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Festandagt med Catechisation paa Dansk.

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ fejres en stille b. Mæsse; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste b. Mæsse Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Velsignelse.

„**Scandinavisk Kirketidende**“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blomkesteiner**, st. Rixsmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 16.

Søndagen den 20de April.

1856.

Katholikens Svar paa sin protestantiske Vens Spørgsmaal.

(Fortsat. *)

Paa Deres fjerde Spørgsmaal: „hvoreledes kan man billige den katolske Helgentilbedelse?“ — kan jeg give Dem det korte og afgjørende Svar: der gives slet ingen katolsk Helgentilbedelse, men enhver Helgentilbedelse er hedenst og

*) See Nr. 8 og 9 b. N.

aldeles ukatholisk d. v. s. aldeles stridende imod den katholske Kirkes Lære og Love. — Ordet: „Tilbedelse“ har i vort danske Tungemaal en meget strengere Bemærkelse, end selv det tilsvarende Ord i det latinske Sprog: *adoratio*, og i det græske *προσκύνησις*; thi disse tvende Ord paa Latin og paa Græsk bemærke egentlig ikke andet, end en Bukken af Grefrygt for en Person og de kunne derfor ogsaa bruges ifleng baade om den Grefrygt, man viser Guddommen, og om den Høiagtelse, man nærer for en Skabning, derimod Ordet: „Tilbedelse“ i vort Tungemaal bruges næsten kun udelukkende i den Bemærkelse: at anerkjende og dyrke et Væsen som en Gudsdom. At tilbede en Helgen, vilde altsaa sige: at anerkjende denne Helgen for en Guddom og hde ham guddommelig Ære. Jeg tiltroer nu Dem, min ærede Ven! saa megen sund Menneskeforstand, at De vel nok selv kan begribe, at den katholske Kirke ikke kan være saa dum og ensoldig, at den skulde tillade en sliq gruelig Gudsbespottelse, at nemlig dens Bekjendere tilbade en Helgen, d. v. s. dyrkede og ærede en Helgen, der dog kun er en Guds Skabning, som Gudsdom! Derjom den katholske Kirke tillod det, saa var den ikke blot en vildfarende kristelig Kirke, men en ligesrem hedenisk Religion; thi at dyrke og ære noget andet Væsen foruden den ene og treenige Gud Fader, Søn og Helligaand som en Guddom, det er virkelig Hedeniskab. De Protestanter altsaa, som virkelig i deres Uvidenhed troe, at den katholske Kirke tillader en Helgentilbedelse, men dog kalde denne katholske Kirke for en kristelig Kirke, modsig sig selv derved; de maae consequent sige: den er en hedenisk Kirke, og den har allerede været hedenisk fra Apostlenes Tid, atten Aarhundreder igjennem! Thi det, som mange Protestanter enten i deres mageløse Uvidenhed eller i deres forsættelige Hadefuldhed og Forblindelse kalde Helgentilbedelse, det har allerede eksisteret i den katholske Kirke i den apostoliske Tid! — Imidlertid, min dyrebare Ven! De kan være ganske rolig, thi der gives ikke og der har aldrig eksisteret nogen Helgentilbedelse i den katholske Kirke, men den eksisterer kun i dens Fjenders forskruede Hjerner. —

Jeg skal da nu i al Korthed sige Dem, hvad den katholske

Kirke lærer og altid har lært med Hensyn til Helgenerne, og jeg haaber, at De vil være mere modtagelig for Sandheden, end saamange af Deres Troesforvandre desværre ere; ja tillad mig, at jeg her i Forbigaaende gjør denne Bemærkning: den største Deel af Protestanterne er i deres Fordomme mod og i deres Had til den katholske Kirke saa forhærdede og forblindede, at om man end nok saa viensynlig og haandgribelig overtyder dem om Urigtigheden af deres Mening om den katholske Kirkes foregivne Bildfarelser, de dog aldrig ville give Slip paa deres forudfattede, grundfalske Anskuelser. Denne deres Forblindelse gaaer undertiden saa vidt, at naar man har til Evidents viist dem Sandheden af den katholske Lære og de da ikke mere kunne finde nogen anden Udflugt, de da ligefrem negte, at dette eller hiint er virkelig katholsk Lære; saaledes i. Ex. er det jo allerede utallige Gange godtgjort, at den katholske Kirke ikke tillader nogen Helgentilbedelse, — men hvad hjælpe alle Beviser? Protestanterne sige: „det er dog sandt og det skal være sandt! den katholske Kirke og dens Theologer vide og forstaae selv ikke, hvad der er katholsk Lære, men vi Protestanter, vi vide og forstaae langt bedre, end Katholikerne selv, hvad den katholske Kirke lærer, og vi sige og paaftaae, at denne Kirke lærer og taalor Helgentilbedelse, ergo .... altsaa er det ogsaa saaledes; punctum!“

Tilgiv mig denne maaskee noget pikante Expectoration; netop nogle nye Erfaringer i de allersidste Dage have fremkaldt dem hos mig; men jeg haaber, at De vil troe mig, naar jeg forsikkrer Dem om, at jeg ingenlunde henregner Dem under disse for Sandheden aldeles uimodtagelige Protestanter; var det Tilfældet, saa vilde jeg sandelig spare mig den Umage at tilskrive Dem disse Linier.

Den katholske Kirkes Lære med Hensyn til Helgenerne er nu i Kortheid denne: de Menneskers Sjæle, som nu allerede ere optagne i Himmelen og som vi derfor kalde Helgener, vedblive ogsaa i Himmelen at staae i et helligt aandeligt Fællesskab, i aandeligt Samfund og helligt Kjerlighedsforbund med alle fromme og troende Sjæle i Kirken her paa Jorden, hvilket netop udgjør en Deel af det, som vi i den apostoliske

Troesbekjendelse kalde „de Helliges Samfund“. Denne gjensidige Kjærlighedsforbindelse mellem de Hellige i Himmelen og de Fromme her paa Jorden viser sig nu især virksom derved, at de Hellige i Himmelen fremsende indstændige Forbønner til Forbarmelsens Throne for deres endnu kæmpende og stridende Brødre her paa Jorden, og derved at vi med dyb Grefrygt og Hviagtelse see hen paa dem, disse fuldendte Guds Benner og herlige Mønstre paa al kristelig Dyd og Hellighed, og ligeledes i indstændige Bønner anraabe deres Kjærlighed om at bede for os og ved deres Gud saa velbehagelige Forbønner ogsaa at neddrage os Kraft og Naade fra Herren til at efterfølge det Exempel, de have givet os. At dette Sinds-lag, som saaledes bejjaler os mod disse Himmels Beboere, ogsaa tilskynder os til med Ord at love og prise deres Dyd og Fromhed, til at hædre deres Minde iblandt os, at hædre selv deres Billeder og Levninger (Reliquier), det ligger da i Sagens Natur. Og hvorfor skulde det ikke være tilladt, at berømme og hædre disse Guds Benners og kristelige Heltes Minde, Hellighed, Billeder og Levninger, naar Verden med saa stor Pomp og Pragt selv hædrer sine Heltes Minde, Portraiter og Levninger? — At enkelte Katholiker maaskee gaar for vidt i deres Grefrygt for Helgener og i Anraabelsen af disse Forbønner, det er nok muligt, men vist ikke hyppigt; imidlertid er en saadan Misbrug eller Overdrivelse slet intet Beviis mod Sagen selv. Der gives slet ingen Lære og Institution, som er saa hellig, at den ikke ogsaa undertiden er bleven misbrugt og misforstaaet; Kirken billiger ikke, men forskafter altid deelige Udskielser, og til Kirkens Lære, ikke til dens Misbrug eller Overdrivelser, skulle og maaskee vi altid holde os. — Den Betænkelse, som enkelte Protestanter ytre, at de Helliges Baaaldelse nemlig synes at nedsaette eller forringe vor Frelses Mæglingskraft, vil vistnok forsvinde, naar de lægge Mærke til den store Forskjel, som der er imellem at anmode En om hans Forbøn hos Jesus Kristus Selv, og at anerkjende Kristus Selv som Grunden til al Naade og Frelse; Kristus Alene har forhvervet os Naade og Frelse og Udgang til den evige Salighed, Han Alene er Grunden til at vore og de Helliges Bønner nu kunne finde Bønhørelse;

men netop derfor og efterat Christus nu ogsaa ved *Sine Fortjenester* har gjort de *Helliges Bønner* bønnehørlige, kan det dog sandelig ikke forringe vor *Lidid* til *Christi Fortløsning*, naar vi nu netop desaarfag ogsaa ved andægtig *Anraabelse* søge at tilvende os disse de *Helliges Forbønner*. Fremdeles maa man lægge *Mærke* til, at *Christi Fortjenester* og *Bønner* om *Hans Naade* og *Bistand* ere os absolut *nødvendige* til *Salighed*, hvorimod den *katholske Kirke* med *Hensyn* til de *Helliges Forbøn* kun lærer, at det er godt og heldbringende (*bonum et salutare*) at *paafalde* deres *Forbøn*. — Naar *Anraabelsen* af de *Helliges Forbønner* stred imod *Christi Midlerembede*, saa maatte ogsaa endnu langt mere *Anraabelsen* af de endnu her paa *Jorden* levende *Medchristnes Forbønner* stride imod eller nedjætte *Christi Midlerembede*; men at dette ikke er *Tilfældet*, viser den h. *Apostel Pauli* *Erømpel* os tydeligt nok, idet han i sine *Breve* jo gjentagende og ret indstændigt anraaber de *Troendes Forbøn* (jfr. *Rom. 15, 30. Ephes. 6, 18. 19., 2. Thess. 3, 1., 1. Thess. 5, 25.*); og det synes *Protestanterne* selv at indsee, idet de jo ogsaa offentligen i deres *Kirker* gjøre *Forbønner* for *Konger* og *Fyrster*, for alle *Dorighedspersoner*, for den kongelige „*Krigsmaagt* til *Lands* og *Bands*“, og desuden heller ikke sjældent anbefale sig indbyrdes i *gjensidig Forbøn*. Ligesom altsaa *Forbønnen* overhovedet og *Anraabelse* af sine *Medmenneskers Forbøn* her paa *Jorden* ingenlunde nedjætter *Christi Midlerembede*, ei heller vidner om *Mistillid* til *Christi Fortjenester*: saaledes kan heller ikke *Anraabelse* af de *Helliges Forbøn* i *Himmelen* træde *Christi Midlerembede* for nær eller vidne om *Mistillid* til *Christi Fortjenester*. Og ligesaa dumt det vilde være, naar man vilde sige, at man *tilbeder* sine levende *Medchristne*, fordi man anmoder dem om deres *Forbøn*: ligesaa dumt og eensfoldigt er det, naar *Protestanter* sige, at vi *katholiker tilbede* de *Hellige*, fordi vi anraabe dem om deres *Forbøn*. — Den *katholske Skik* at knæle foran et *Helgenbillede*, paa *Knæ* at udtale sine *Bønner* til de *Hellige*, er heller ikke noget *Beviis* paa, at man *tilbeder* de *Hellige*; thi *Knæbøining* er fordermeste kun et *Tegn* paa dyb *Urefrygt* og *Høiagtelse*, men ikke paa *Tilbedelse*, og den er desuden den *gaulske*

naturlige Legemstilling for den med særdeles Inderlighed Bedende; altsaa derved at man boier sine Knæ under Bønnen til de Hellige, tilkjendegiver man ikkun, hvor indstændigt man anraaber deres Forbøn, men aldrig vil en fornuftig Katholik derved vise nogen Helgen en guddommelig Gæde eller tilbede ham! --

Den Indvending, som man undertiden hører, nemlig at de Hellige i Himmelen jo ikke kunne høre vore Bønner, som vi henvende til dem, er aldeles betydningsløs; thi hvo kan vel overhovedet troe paa et „de Helliges Samfund“ og derhos tvivle om, at disse Hellige, med hvem vi alle leve i „Samfund“, ogsaa maae kjende til det, vi gjøre her paa Jorden, og folgelig maae kjende til eller høre de Bønner, vi henvende til dem?! —

(Fortættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Østerrig. I fire Aar har „de hellige Cyrillus' og Methodius' Bedeforening til Gjenforening med de skismatiske Grækere“ nu bestaaet i Østerrig. Tilskyndet af den christelige Kjærlighed, dannede denne skønne Forening sig for at nedbede Dplysning og Erkjendelse af den ene sande Kirke over vore i 1000 Aar fra os adskilte Brødre i den græske Kirke, idet den anraabte de h. Cyrillus' og Methodius' Forbøn, som ved deres apostoliske Iver engang have bragt de slaviske Folkeslag Evgangeliers Lys. Antallet af Foreningens Medlemmer, hvis Forstanderskab er i St. Andrea i Lavantdalen, tager stadigt til, saa at det efter Foreningens Tilværelse i neppe fire Aar er voret til 15,000; i Aaret 1855 tiltraadtes Foreningen af 677 Medlemmer fra det i alt Godt saa udmærkede Dioces Linz. Med Rette siger Foreningens Forstanderskab i sin sidste Tale, om man ikke i den for 2 Aar siden begyndte orientalske Krigs Begivenheder kan see Frugterne af den fælles Bøn?! Hvad ofte Fornuftgrunde og lærde Afhandlinger ikke formaae, det formaaer det Exempel, ved hvil-

ket de barmhjertige Søstre og de katholske Feltgeistlige have vist Grækerne og Tyrkerne, at Katholikerne, som man hidindtil altid har søgt at gjøre forhadte, ingenlunde ere det, som man hidtil har søgt at udgive og skildre dem for.

England. Miss Stanley, en af de engelske Damer, som efter de katholske barmhjertige Søstres Exempel indviede sig til de Syges Forpleining i Militairhospitalerne paa Krim, er for kort siden vendt derfra tilbage og traadt over til den katholske Kirke. Hun er en Datter af den afdøde protestantiske Biskop af Norwich. —

— (Før og nu). Det er et Tegns paa stor Uvidenhed, Uretfærdighed og Utafnemmelighed, naar man vil fradomme Middelalderens Klostre deres udmærkede Fortjenester af den daværende Menneskehed. Hvilken velgjørende Indflydelse Klostrene udøvede paa Agerdyrkingen, Communicationens Lettelse, Videnskabernes Dyrkning og Kunsternes Udvikling, er bekendt og ville vi nu ikke berøre; kun den Vogn, at Klostrene have været „en Kilde til Befolkningens Glendighed“ skulle vi her omtale. Mod denne Vogn kan man kalde selve Fortiden i sin Sammenligning med Nutiden til Vidne; kun i Henseende til England ville vi paavise dette, og ville ved Hjælp af det i Gent udkommende Blad *Bien public* gjøre en Sammenligning imellem England, som det var fra det 12te til det 15de Aarhundrede, d. e. i det derværende Klosterlivs Blomstringstid, og imellem England i det 19de Aarhundrede, efterat Frafaldet fra Rom og Industriens rasende Fremskridt have omdannet det. — I hvilken Stilling befandt de arbejdende Classer sig i Middelalderen, da der endnu bestode Klostre i Storbritanien? Dette Spørgsmaal har rigtignok en modern Historieffriber, Hume, Fritankernes Drakel, søgt at løse derved, at han sætter deres Stilling i Rang med de usleste Betleres: men imod ham taler en anden berømt samtidig Forfatters Vidnesbyrd. Fortes cue, som var Overlord under Henrik VI, skildrer i sit Bærk: „De laudibus legum Angliae“ (Om den engelske Lovgivnings Fortrinlighed) Arbejdernes materielle Stilling i hans Tid paa følgende Maade: „Englands Beboere ere rige paa Guld og Sølv; de ere ikke alene istand til at tilfredsstille alle deres Fornødenheder, men ogsaa at forskaffe sig alle Livets Nydelser og Behageligheder. De drikke aldrig Vand, undtagen til visse Tider, paa hvilke de af religiøse Bevæggrunde negte sig Nydelsen af Vin. De nære sig rigeligt med alle Sorter Kjød og Fisk, hvilke sidste de allevegne have i stor Mængde; deres Klæder ere forfærdigede af gode uldne Stoffer.

Deres Senge, Tæpper og andre Gjenstande ere ligeledes af Uld. Desforuden besidde de Alt, hvad der er nødvendigt til Huusholdningsvæsenet og kan gjøre Livet lykkeligt og behageligt." Man vende nu Blikket fra denne Skildring hen paa de engelske Arbeideres nuværende Stilling. Allerede for tre Aarhundreder siden har England renset sig fra „Klosterens Spedalskhed"; men ere dets Beboere ved denne Renselse blevne rigere og lykkeligere? „Gaaer hen," siger Cobbet i sin Sammenligning imellem de fordums og de nulevende Englandere, „gaaer hen og fortæller dette til de arme Djævla, som i Irland leve af Vandplanter, som i Yorkshire i Svinestierne gjøre Svinene deres væmmelige Føde stridig, som i Lancashire og Geshire fortære de dode Hestes Kjød, som man i Hampshire og Sussex seer spændte ligesom Heste for Karrerne og trække Gruus, som i hele England leve daarligere end Forbryderne i Fængslerne, gaaer hen og siger dem, at de skulde raabe: Intet Bavedomme! Gaaer hen og fortæller de Fattige, som I have bedraget og gjort ulykkelige, om den Stilling, i hvilken deres katholske Forfædre befandt sig i „Overtroens og Pavetyranniet's Tider, og hvilke Tider vi have den Dristighed at falde „Uvidenhedens Aarhundreder"! — Endnu bestemtere Dplysninger leverer William Cobbet om denne Gjenstand i sine Breve om Reformationen i England; hans Udsagn ere saameget mere tilforladelige, da han som Protestant vist ikke kan besyldes for nogen partisk Forkjærlighed for Munkevæsenet. Denne Forfatter citerer en engelsk Parlamentsact fra Aaret 1439, i hvilken Prisen fastsattes for Dre, Svine, Bede og Kalvekjød, „fordi disse Kjødsorter vare de fattigste Classers Føde." Skulde der vel i vore Dage endnu gives Arbeidere i England, som naare sig med saadant Kjød? En ikke mindre vigtig Dplysning om den Stilling, som Middelalderens Klostre beredede de Fattige, giver en Parlamentsact fra Kong Eduard III's 23de Regjeringsaar, i hvilken Arbeidernes Dagløn fastsattes. Af de i dette Document angivne Tal fremgaaer, at Konerne, som for Dagløn rustede Her paa Marken, i disse „Mørkets og Barbariets Tider" hver Dag kunde have deres Høne i Gryden! Men de rasende Fremskridt, som Landet siden den Tid har gjort, har fuldkomment omstabt denne Tingens Tilstand: i Vinteren 1849 constaterer et philanthropisk Selskab i London, at der alene i den engelske Hovedstad London leve 45 à 50,000 unge Fruentimre, som ved et dagligt atten Timers Arbeide ikke fortjene mere end 35 Centimer (omtrent 11—12 Skilling) hver! — Det vidner sandelig om en mageløs Uvidenhed eller Dndskab, naar man vil nejte, at navnlig de

Fattiges og Haandværkernes Stilling har været langt bedre og behageligere i den Tid, da Klosterne endnu besøgte, end den er for Nutidens Arbejdere under Materialismens protestantiske Herredømme og Indflydelse! --

Frankrig. Fra Paris meldes, at Antallet paa Communicanterne i Paaskehelgdagene iaar har været ganske ualmindelig stort i Forhold til de tidligere Aar. Man regner, at Paaske-sondag alene i Cathedralkirken Notre-Dame over 8000 Troende gik til Herrens h. Bord; flere Præster vare i halvanden Time uafbrudt kun beskæftigede med at uddele Himmelbrødet til de utallige Starer, som nærmede sig Helligdommen og iblandt hvilke navnlig ogsaa de i Politiken, Litteraturen, Videnskaben og Konsten mest fremragende Personligheder samt Medlemmerne af Domstolene, Magistraten, de høiere Skoler og de høieste Embedsmænd af Armeen befandt sig. Ogjaa paa de sidste Dage i den stille Uge havde Kirkebesøget været meget talrigt. — Særlig paafaldende er det fremdeles at iagttage, hvorledes netop i denne sidste Tid en betydelig Mængde uretfærdigt erhvervet Gods bliver tilbageerstattet. Næsten dagligen bringer den officielle Tidende Moniteur Anmeldelser om større eller mindre Summer, som ere blevne tilfældige Regjeringen af ubekjendte Hænder som Erstatning deels for mod Staten begaaede Bedragerier, deels for andre Forurettelser eller Defraudationer mod samme i de sidste Aaringer; saaledes læser man f. Ex. iblandt Andet: „En Ubekjendt har tilfattet Finantsministeren en Sum af 300 Fres. i Bancosedler som Erstatning for unødig Opgivelse ved Indregistrering“ o. desl. — 3 Marsjeulle ere 7 Geistlige og et Antal barmhjertige Søstre ankomne, som ville indstibe sig til Constantinopel, for der at indvie sig til Forpleiningen af de Typhusfyge i de franske Militairlazarether. En af disse Præster, som tidligere var Missionair i Indien, gaaer paa et Træbeen. De barmhjertige Søstre i Constantinopel blive nu haardere hjemstøgt af Lazarethsygdommene, end tidligere under deres besværlige Tjeneste paa Balpladsen paa Krim. Siden 1ste Februar d. A. ere allerede fem af dem døde, og 16 af dem laae den 16de Marts syge i et Kloster; flere andre, hvis Tilstand vakte større Betænkelighed, ere blevne tilbage i Feltlazaretherne. — Alle disse Offere ere et glimrende Vidnesbyrd for den christelige Kjerligheds store Magt indenfor den katholske Kirke!

— (Søster Rosalia's Død.) Den 8de Febr. sidst. døde Søster Rosalia, Forstanderinden for eet af de barmhjertige Søstres Klostre i den franske Hovedstad, i sit 69de Aar,

efterat hun i 54 Aar havde indviet sig til de Fattiges Tjeneste og naaget sin beskudne stille Virksomhed opnaaet en ikke ringe Berømtthed i selve Ulandet. Rosalia var født i Districtet Gex, som ligger i hiint lille ved den h. Franz af Sales' apostoliske Virksomhed saa berømte Landskab; hun tilhørte en fornem Familie, af hvilken den nuværende Biskop af Annecy, en i vide Kredse bekendt Kirkesyrste, nedstammer. Begravelses-hoitideligheden fandt Sted den 10de Febr. med usædvanlig Pragt. En militair Gresvagt ledsagede Liget; thi Søster Rosalia havde for saa Maaneder siden modtaget Greslegionens Orden af Keiserens Haand. Hyppigt havde Keiseren og Keiserinden besøgt hende, den hærlighedsfulde og tause Almisseeudelerinde. Mairen i det 12te Arrondissement, hvor Rosalia boede, Hr. de St. Arnaud (en Broder til den afdøde Marschal) aabnede Ligtoget med sine Embedsmænd; han talede rørende Afstedord ved hendes Grav. Præster bare Liget til St. Medarduskirken, hvor den kirkelige Hoitidelighed fandt Sted. Iblant de Personer, som bivaanede Ceremonien, bemærkede man Marschal St. Arnaud's Enke, Politipraefecten for Paris, flere Maireer fra forskjellige Districter, og næsten samtlige Sognepræster og Vicarer fra alle Hovedstadens religiøse Ordenssamfund og Foreninger. Offentlige Ligtog ere fra „Dplysningens“ Tid egentlig forbudne i Paris, „men man forglemte,“ som Unvers siger, „dette Forbud og saa viste Korsfets Tejn sig da i Paris' Gader, ligesom i Constantinopels Gader, og Kirkens Sange gjenlode høit under aaben Himmel.“ Desværre kunne vi idag kun give disse korte Notitser af Unvers' flere Sider lange Eftermæle, som det indvier den Afdøde; men et Træk af den ærværdige Dames Liv, som i sin Tid blev meget omtalt, maae vi endnu anføre. Moder Rosalia besad, foruden sin offervillige Kjærlighed, en beundringsværdig Ro og en Kloqskab, som selv i den største Nøds Time vidste at finde Midler til Hjælp. Dette viste sig navnlig i Rødselsdagene i Juni 1848, da Oprøret rasede i Paris' Gader. Den 25de Juni blev en Capitain af den mobile Garde tagen tilfange af Insurgenterne og bragt til de barmhjertige Costres Gaard i det 12te District, for at fhydes der. Søster Rosalia, Husets Forstanderinde, stillede sig modig imellem den Ulykkelige og det allerede anlagte Mordvaaben og raabte med hoi Stemme: „Hold inde! her er Guds Huus; en saadan Forbrydelse vilde vanhellige det, denne Mands Dod vilde bringe Guds Jordarvelse!“ — „Søster, De har Ret,“ raabte flere Stemmer; „De har altid været god imod os; vi ville ikke forvoide Dem nogen Fortrød; vi ville fhyde Fangen paa Gaden, saa at De ikke seer det.“ „Nei! ikke saaledes, mine Venner,“ svarede Rosalia

med den største No; denne Mand tilhører mig, han maa ikke føres bort fra dette Huus. Jeg besværges Gder ved de Tjenester, som vi tidligere have beviist Gder, og ved Gders Koner og Børn, at I lade ham blive her; han skal være vor Fange. Drøb for mig, end denne Ulykkelige!" — I to Timer kæmpede den ædle Dvinde med de Rafende, som ikke vilde give Slip paa Slagtofferet, indtil en stærk Geværild i Nærheden af Huset kom hende til Hjælp. Under den Forvirring, som derved opstod blandt Hoben, lukkede hun den Fange ind i et Bærelse, som tjente til Apothek, skulde ham hurtigt faa godt hun kunde, traadte strax derpaa atter frem iblandt Hoben og sagde med et Smil paa Læberne og en Bon i Hertet: „Gud være takket; thi Han har reddet Fangen!" —

— (Foreningen til en værdig Helligholdelse af Søndagen.) Univeret offentliggjør den af Præsidenten for Pariser Foreningen for Søndagens Helligholdelse, Hr. D'Olivier, udgivne Marsberetning om Foreningens Udbredelse og Virksomhed i f. A. Som den vigtigste Begivenhed fremhæver Beretningen den Stadfæstelse og Sanction, som den h. Fader har forundt Foreningen ved Bevilling af flere Afsludsmeddelelser; derpaa omtaler den Dpretelsen af nye Foreninger (i 7 forskjellige Diocefer), men tilstaaer ogsaa, at de ikke have gjort lige Fremskridt, at nogle slet ikke have taget til i Størrelse, samt at andre strax efter deres Opstaaen atter ere gaaede ind. Hovedgrunden dertil var, at Foreningens Opgave ofte bliver urigtigt opfattet. Man troer nemlig, at samme gaar ud paa at være uafslædig virksom hos Kjobmændene og Haandværkerne, for at bestemme dem til at ophøre med at arbejde om Søndagen. Imidlertid vilde man derved gjøre Enden til Begyndelsen; man skulde først henvende sig til Kjobberne og Bestillerne; saalange man ikke har vundet disse, har man slet Intet vundet. En anden for mange Foreninger hvit skadelig Omstændighed har været deres Medlemmers overdrøevne Jver, som har affrættet Haandværkerne og Kjobmændene, hvis Interesser ere blevne truede ved deres overilede Skridt. Man maa heller ikke troe, at det er saa let at vinde Kjobberne. Hvad deres egen Person angaaer holde de nok Søndagen, saafremt de ere Christne, men de ere dog ikke komne saa vidt, at de gjøre Alt, hvad der staaer i deres Magt, for heller ikke at give Andre Anledning til at frænke Søndagen. „Saasnart vore Foreninger," siger D'Olivier, „paalægge dem en ringe Tvang eller foraarsaae dem et ubehageligt Tab, saa ville de strax ikke mere tage Deel i samme. Man offerer nok, at Søndagen maatte blive helligholdt, man længes inderligen efter og

beder til Himmelen om, at denne lyffelige Tid snart maa komme, men selv at gjøre Noget for at bidrage til denne Lykke, det ville kun de Færreste beqvemme sig til." — Fremdeles omtaler Beretningen Damernes Medvirkning; med Undtagelse af nogle faa Stæder, have Damer endnu ikke ladet sig optage i Foreningen. Den anbefaler det for Foreningens Nærmeste udkommende Maanedsskrift: Observateur du Dimanche, der især bidrager til at fremme den individuelle Virksomhed, hvorpaa det dog hovedsagelig kommer an, og som glæder sig ved mange af de høiærværdige Herrer Biskoppers og især ved Erkebiskoppen af Paris' udtrykkelige Anbefaling. Som et heldigt Resultat, der især maa tilskrives den individuelle Virksomhed, beragter Beretningen den af Jernbaneselskabet i Orleans i det forløbne Aar truine Forholdsregel, ifølge hvilken den største Deel af dets Tjenestepersonale tilsikkes Frihed om Søndagen, hvilken disse Folk hidtil maatte undvære. Denne Foranstaltning er af den største Bigtighed; thi af de 9021 Personer, som ere ansatte ved nævnte Jernbane, havde 3926 erholdt fuldstændig, og 4460 deelvis Frihed om Søndagen, og kun 1035 maatte undertiden endnu undvære denne Forrettighed. „Estraz“ — siger Beretningen — „har Gud ogsaa velsignet disse Bestræbelser; ingen saadanne Ulykkestilfælde, som endnu fornylig har kostet saa mange ulykkelige Offere Livet paa andre franske Jernbaner, ere foresaldne paa den nævnte Bane; og mærkbærdigt er det, at de bekendte Ulykkestilfælde paa Lyoners og Marsseillers-Banen begge netop have fundet Sted om Søndagen.“

Spanien. (Regjeringens Omslag.) Hvad man i den nyeste Tid i flere tyske Blade melder angaaende en Omvendelse fra Regjeringens Side paa Ketsfærdighedens Bei mod den katolske Kirke, synes at stadfæste sig ved Kjendsgjerninger. Ifølge et Decret af Dronningen er nemlig det ved Ministeriets Bilkaarlighed i August Maaned s. A. opløste Nota-Tribunal (Landets øverste geistlige Domstol) bleven gjenoprettet. En anden Kjendsgjerning er en gunstig Circulaarskrivelse, som Justitsministeren under 6te Febr. har udstedt til Kongets samtlige Erkebiskopper og Biskopper. — Hvorfra dette Omsving i Spanien er kommen, er rimt nok en Gaade; ligeledes er det tvivl, om det er alvorligt og principielt. Har Regjeringen maaskee paa reengang seet Dybden af den Afgrund, i hvilken man var isærd med at styrte hele Landet, eller gjør det spanske Folks grundkatholske Charakter Mine til at overvinde det fremmede Sygdomsstof? Alt dette vide vi ikke; men det bliver anerkjendt og udtalt i den nævnte Circulaire, „at Kirken lige fra Beqvæmdelsen af sin guddommelige Stiftelse maatte

være og var Statens **Hovedstøtte** og bedste **Ben.** Det bliver indrømmet, „at Spanien haardt vil spore Efterveerne af hine frygtelige Rystelser, som i et Aarhundrede have rystet det menneskelige Samsfund; ... det er derfor Regjeringens Pligt, at arbejde paa Gjenopbyggelsen af Auctoritetens Princip, uden hvilket der ikke kan gives nogen Sikkerhed, Frihed, Orden, eller Fremme for de religiøse Anstalter eller Belskær og Storsked for Staterne!“ (Gyldne Ord! indsee Ministrene, at ogsaa enhver menneskelig Auctoritet synker sammen, saasnart Kirken's guddommelige Auctoritet negtes og undergraves?) Ministren tilstaaer da frendeles, at de katholske Spanieres Hjertes „begribeligheds“ maae være bedrøvede over den „momentane“ (?) Afbrudelse af Regjeringens Forbindelse med den h. Stol; Erkebiskopperne og Biskopperne maatte derfor selv og ved den dem undergivne Geistlighed af Hensyn paa det nyeste Factum (den ovennævnte Gjenoprettelse af Kosta'en?), paa hvilket snart andre endnu mere betegnende Kjendsgjerninger skulle følge, „indgyde Haabets Balsam i disse bedrøvede Hjertes.“ Staten vil atter række Kirken „Broderhaanden“, for at begge Parter's Vel kunne stifte og befæste en broderlig Foræning paa denne ædle og ulykkelige Jordbund, som i 50 Aar er bleven hjemsegt af alle mulige Ulykker og Lidenskaber.“ Kirken — saaledes hedder det videre — skal trøste og berolige de uden Grund (?) foruroligede Gemytter, — men ikke blande sig i nogen verdslig Strid; thi i Kirken skal Praesten være den høieste Magt, men udenfor samme den verdslige Magts troeste Undersaet.

Venedig. Gazzetta uffiziale beretter, at den kongl. sachsske Major, W. Biela, som er vidt berømt ved sine vigtige Dydagelser i Astronomien, er vendt tilbage i den katholske Kirkes Skjød. Efterat han havde aflagt den Tridentinske Troesbekjendelse og aannættet Bodens og Alterens h. Sakramenter, meddeelte den høiarv. Patriark af Venedig ham Confirmationens h. Sakramente. Hs. Exc. Grev v. Fiquelmont, k. k. Cavallerie-General, bivaanede denne hellige Handling som Fadder.

Asien. Kongeriet Siam. I Singapore-Free-Press, et protestantisk Blad, som udkommer i den England tilhørende Stad Singapore paa Halvøen Malacca, findes følgende Artikel: „Man meddeler os et Factum, som tydeligt tilkjendegiver den Stades, som de protestantisk-amerikanske Missionairer have antettet i Kongeriget Siam ved deres Indblanding i Landets politiske Anliggender. Henimod Midten af Marts Maaned f.

A. sendte Kongen af Siam Befaling til alle katolske Missionairer i Bangkok, Landets Hovedstad, om at møde ved Hofet. Da Kongen netop paa den fastsatte Dag var bestæffiget med at lade Mandarinerne aflægge Trofsabøden, saa overdrog han sin første Minister, Kalahone, at modtage Missionairerne i hans Navn. Ved denne Leilighed holdt Ministeren følgende Tale: „Med Glæde seer Hs. Majestæt de katolske Missionairer i sit Kongerige. Han har paadraget mig at bevidne dem hans høieste Tilfredshed med den vise Opførsel, som de stedse have iagttaget. De have været i omtrent 200 Aar i dette Kongerige og deres eneste Formaal har altid været, at udbrede den kristelige Religion og indgyde Folket Dyd og Lydighed mod Herskeren. De blande sig paa ingen Maade i de politiske Anliggender; og de skjelne sig derved fordeeltigt fra de protestantiske Missionairer fra Amerika, som nebsatte sig her, for, som de jige, at prædike den kristelige Religion, paa hvilken de forresten neppe selv synes at troe! Disse Sidste tænke kun paa deres personlige Interesje og blande sig i Landets Politik. En saadan Fremgangsmaade er uværdig for dem, der kalde sig Religionens Tjenere.“ — Og idet han henvendte sig til de katolske Missionairer, sagde han sluttelig: „Kongen paalægger mig at give Enhver af Dem en Sum af 20 Ticals (en Naamejsk Tical = 4 Mk.); han ønsker, at De ville betragte denne Gave som et Beviis paa hans Agtelse og som en Opmuntring til at forfatte det skønne Værk, som De udøver iblandt hans Folk.“ —

Jerusalem. Det er overmaade glædeligt, at see, hvorledes den fromme Tver for Balsfarterne til de hellige Steder, hvor Guds Søn her paa Jorden fuldbyrdede vor Freløsning og leed Korsets Straf, i vor Tid oplives paany. Det h. Land, Palæstina, som de kristelige Folkeslag altid have holdt i høi Ære, har ifar ogsaa altid været en Gjenstand for Paverne's særlige Omførg. Og Pius IX, idet han er traadt i sine Forgængeres hæderlige Fodspor, har fra Begyndelsen af sit Pontificat ogsaa lagt sin Pietet for Dagen mod dette Land, som var Vidne til, ja selv er Opfyldelsen af de høieste Hemmeligheder. Det er bekendt, med hvilken forstandig Moderation han benyttede sin geistlige Magt til at besætte den h. Apostel Jacobus's saalænge ledige Bispestol i Jerusalem med en Patriark af den latinske Ritus, og i denne Henseende vil navnlig hans Allocution af 4de Decbr. 1847 om dette Patriarkats Gjenoprettelse blive evigt mindeværdigt i Kirkehistorien. Og siden Kirkens høiærværdige Overhoved har hævet sin Stemme til Gunst for Jeru-

jalem, er Spørgsmaalet betræffende de hellige Steder atter
 dukket op og stedse blevet en Gjenstand af særdeles Bigtighed
 for Regjeringerne; Etskematikerne maatte vige tilbage for den
 Dæmning, som man har sat dem, Europa's Sympathier ere
 vaagne og paany, Katholikerne i alle Lande have atter henvendt
 deres Blikke, Jødelser og Længsel til hiint Land, som Enhver
 gjerne vilde see med egne Øine, berøre med egne Hænder og
 væde med sine Taarer. Pilegrimstog ere til den Ende blevne
 foranstaltede; og flere saadanne ere allerede afgaaede fra Tydsk-
 land, Frankrig og Belgien; Comiteer have dannet sig, for at
 fortsætte og udbrede dette fromme Værk, som den h. Kader
 velsigner, Biskopperne rose, Regjeringerne begunstige og Misi-
 gationssekskaberne søge at lette. De i lang Tid øde Veie til
 Sion udvides, for at de fromme Karavaner kunne passere,
 som komme for at bringe Frelserens Bugge og Grav deres
 fromme Hylsning; med Henrykkelse betragte Katholikerne i det
 hellige Land denne nye Bevægelse, og vore Brødre i den hell.
 Stad have med Glæde erfaret, at der i flere Lande i Europa
 dannes sig nye Karavaner. Deres Forventninger vilde gaae i
 Opfyldelse; to Karavaner have allerede i Mart's Maaned
 tiltraadt deres Reise, den ene fra Mar seille, den anden
 fra Trieste. Desforuden skal der dannes en Forening af
 fromme Dvinder, for ogsaa i dette Foraar at foretage en lig-
 nende Reise. — Univ'ers indeholder iblandt Andet ogsaa en
 kort Beretning om Nonnerne til vor kjære Fru af Nazareth,
 som have nedsat sig i Staden af samme Navn, og hvis Iver
 og Opoffrelse allerede har frembragt de velsignelsesrigeste Fru-
 gter. Den Skole, som de holde der, blev først aabnet for om-
 trent 3 Maaneder siden, og den bliver nu allerede besøgt
 af 148 Bageborn. Af disse hore 57 til den latinske, 24 til
 den maronitiske, 37 til den melchitiske eller græsk-katholske Ri-
 mus, 17 til den græsk-etskematiske Kirke, een til den protestan-
 tiske Confession og 12 til Islam. Siden den Tid have Non-
 nerne ligeledes, efterat have bragt nogen Orden i deres endnu
 ufuldkomne Anstalt, gjort overordenlig Meget for Syge-
 pleien; de have besøgt 171 Syge i Hjemmet og uddeelt Me-
 dicamenter og andre Hjælpe midler til tallose Syge uden Hen-
 syn til deres religiøse Bekjendelse. — Ogsaa det latinske
 Hospital i Jerusalem viser ikke mindre tilfredsstillende
 Resultater. I det forløbne Aar optoges 529 Syge af enhver
 Confession, tildeels fra langt bortfjernede Provindser, for
 hvilke Forpleiningsdagene have udgjort ialt 6164, hvorunder
 de i selve Bolkirkerne gjorde Besøg ikke ere indbefattede. Kia-
 mil Pascha, Statholder i Jerusalem, har besøgt denne An-
 stalt, saavel som den af Søstrene til den h. Joseph holdte

Rigeshøje, og han har ved denne Leilighed udtalt for dem sin Heilagelse og Deeltagelse for deres fortjenstfulde Værk. Han roste dem for deres offervillige Hengivelse og søgte at indgyde de unge Elever Mod. Da Kiamil Pascha atter forlod Skolen, udtrykte han det Ønske for Søstrene, at de maatte komme til at boe i et bekvemmere og mindre usundt Local; han gav dem en Understøttelse af 500 Piastrer og en lignende Sum til Hospitalet, som han ligeledes besøgte og hvor han ogsaa havde trosset de Syge. Han blev meget forundret over, her at finde fem Muselmænd, som den katholste Kjærlighed ogsaa tilbender sin Pleie og Omsorg. Kiamil Pascha, som har foresat sig, ogsaa at besøge de andre velgjørende Anstalter i den hellige Stab, bliver agtet saavel af Muselmændene, som af samtlige Christelige Samfund; de Fremmede ere især glade over hans Folkelighed og fortræffelige Egenstaber. Man ønsker almindeligt, at Porten vil lade ham blive ret længe i sin nærværende Stilling.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 20de April. 4. Søndag efter Paaske (Cantate Domino). (Brøderstka b). — Dagens Epistel: Jacob. 1, 17—21. — Evangel.: Joh. 16, 5—15. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Høimesse med Prædiken paa Danst. — Efterm. Kl. 3 Andagt, paa Danst.

Hver Søndag om Form. Kl. 5¹/₂, 7 og 8¹/₄ fejres en stille h. Messie: — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messie Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Bølsignelse.

Corresp. Hr. L. i C. Vi ere Dem meget forbundne. I næste Nummer. Red.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaukensteiner**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 17.

Søndagen den 27de April.

1856.

En Røst fra og til Norge*).

„Stand. Kirketid.“ har for kort Tid siden afgivet den Erklæring, at den ikke vil nedværdige sig til at svare paa de platte og løse Angreb og Beskyldninger, som fremføres i de katholske fjendtlige Blade, og som intet Andet bevise, end at man netop vil angribe og beskyldte den katholske Kirke, ikke fordi man fin-

---

*) Indsendt til Red. fra Norge.

der i den noget virkelig Falskt eller Urigtigt, men ene og alene fordi man finder Behag i at angribe og bagtale. Beskyldninger af denne Art findes iblandt andre ogsaa i et religiøst Ugeblad, som siden Januar d. A. udkommer i Christiania, under Titel af „Norsk Kirketidende“, og hvis Redaction besørgeres af nogle norske theologiske Candidater. I sin ungdommelige Iver har den ogsaa erklæret „Skandinav. Kirketid.“ Krig og renter med Længsel efter at denne skal optage Handsken, saa at en aabenbar Fejde kan begynde; den vil, som den høiroftet siger i sit Nummer af 13de Marts staae „kamprustet paa Vagt som Herrens troe Stridsmand mod Katholicismen og mod enhver Forvanskning af reent Ord og rene Saframenter!“ Skjøndt jeg nok vil troe, at „Skand. Kirketidende“s Redaction vel neppe vil ændse denne temmelig betydningsløse Declamator i det høie Norden, haaber jeg dog, at den vil venligen aabne mig sine Spalter, for giennem dem engang at vise et større Publicum „Norsk Kirketidende“s ufirkelige og ulogiske Holdning og Argumentation. — Navnlig er netop den af mig paapegede Artikel fra Begyndelse til Enden ikke andet, end et Usmagtens og Estræffens Strig, som søger at antage Foragters fornemme og suffisante Mine og Stemme. Med beundringsværdig Færdighed og Driftighed forstaaer „Norsk Kirket.“ at sætte sig aldeles ud over Alt, hvad der er katholsk, og det i en saa imponerende Tone, som om den absolute Sandhed selv dicterede hver en Linie, og som om Ufeilbarheden havde personificeret sig i disse unge norske Candidater, der redigere Bladet, saa at de troe at have Ret til, fra deres theologiske Trefod, med Ringeagt at skue ned paa den hele øvrige Verden og at udtale en ubedragelig, evigt gjældende Dom om Religion og Sandhed, om hvilkefomhelst Personer og Sager.

Dhrr. Candidater i Christiania paaftaae og fremhæve, at „Sk. Kktd.“ „angriber Protestantismen!“ og dette er i Sandhed utilgiveligt. Det er i deres Dine en himmelraabende Synd! Men, kjære Venner, er det da virkelig en saa stor Misgjerning at angribe Protestantismen? O, da ere ogsaa selv Eders egne berømteste protestantiske Forfattere og Præster store Syndere! Thi angribe de ikke ofte Protestantismen? Ja, gives der vel endnu et eneste Stykke af prote-

stantiff Lærdom og Religion, som ikke daglig angribes af selve protestantiske Lærde og Theologer? Men alligevel ere og blive de alle gode Protestanter og derfor naturligtvis ogsaa, som I selv tilstaae, gode Christne! Ja, den nyeste Bekæmper af Protestantismen, som har gjort sig til Livsopgave at angribe Protestantismen, at angribe den lutheriske Protestantisme derovre i Kjøbenhavn, ja den mest orthodoxe, den „officielle“ Protestantisme, denne Mand ansees jo netop derfor som en Apostel, en Prophet, en Opvækker til Sandhed og Liv! Og dog skulde det være en grov og utilgivelig Synd og Misgjerning at angribe Protestantismen? — Og naar een af de mest udmærkede norske lutheriske Geistlige med Bestemthed erklærer, at han i sin Samvittighed ikke kan meddele Sakramentet og udføre de kirkelige Handlinger paa den Maade, som de i alle protestantiske Lande ved Lov ere sanctionerede, — og naar da en heel Forsamling af norske lutheriske Geistlige offentligen erklærer, at de ere misfornøiede med den bestaaende Orden i de helligste og høieste kirkelige Forretninger og ved det høieste Sakramentes Forvaltning, — angribe de da ikke ogsaa Protestantismen? Hvorfor forarges altsaa „Norsk Kirketid.“ saa høiligen over, at „Skand. Kirketid.“ ligeledes vover at angribe Protestantismen? Jeg mener, at den hellere skulde takke det katolske Blad for det Exempel paa Moderation, uhyklet Velvillie og Kjærlighed, som det selv giver Protestantismens protestantiske Angribere.

„Norsk Kirketidende“ fremhæver endvidere hoverende: „Som et Exempel paa det katolske Blads Beviisførelse kan tjene, at Unødvendigheden af Bibelens Læsning godtgjøres ved, at Saamange før Bogtrykkerkonstens Opfindelse aldrig læste Bibelen.“ — „Norsk Kirketid.“ finder dette Exempel paa Beviisførelse tilstrækkeligt, for med eet Slag at godtgjøre „Skand. Kirketid.“'s løje Logik! Men er da dette Raisonnement i Virkelighed saa aldeles forkasteligt? „Norsk Kirketid.“ siger: Bibelens Læsning er nødvendig; og „Skand. Kirketid.“ siger, ganske i Overensstemmelse selv med Danmarks mest udmærkede lutheriske Theologer: Nei, den er ikke nødvendig; man kan være en god Christen, uden at have læst Bibelen. Og iblandt mange andre Beviser argumenterer

den omtrent saaledes: Dersom Bibelens Læsning var nødvendig, saa kunde man ikke være en god Christen, uden at læse Bibelen. Men før Bogtrykkerkonstens Opfindelse var det næsten en Umulighed for de fleste Christne at faae en Bibel; thi da dengang alle Bøger maatte afskrives, saa vare de meget dyre og sjeldne, og kun rige Folk vare istand til at kjøbe en Bibel; ja selv efter Bogtrykkerkonstens store Fremgang og selv efter den ulykkelige saakaldte Reformation er det endnu umuligt for saare Mange at læse Bibelen. Altsaa, saaledes slutter „Skand. Kirkeid.“ med fuld Ret, altsaa, dersom Bibelens Læsning var virkelig nødvendig for at være en god Christen og blive salig, saa havde Frelseren jo gjort det aldeles umuligt for saare Mange, maaffee for den største Deel af Menneffene, at være gode Christne og blive salige. Men da dette ikke er tænkeligt, at nemlig Jesus Christus skulde have indstiftet en Frelsesorden, ved hvilken saare Mange ikke kunde deeltage i Hans Forløsning, saa er det heller ikke tænkeligt, at Han har gjort Bibelens Læsning til en Nødvendighed, til en Betingelse for at blive salig. Ja, i Sandhed, naar vi raadsørge Historien, saa finde vi, at der i alle christelige Aarhundreder, og især netop i de allerførste, har været mange Millioner Christne, som troede paa Jesum, som haabede fast paa Hans Forløsning, som elskede Ham med den inderligste og varmeste Kjærlighed, som hengave deres Liv og Blod for at bekjende og befele deres Tro og Kjærlighed, og som dog aldrig havde, som ikke kunde have læst en Bibel? Og alle de skulde derfor ikke have været gode Christne? — Og efter Bogtrykkerkonstens Opkomst, og selv efter at „vor dyrebare Guds Mand“ Dr. Martinus Luther igjen har opfundet(?) og foræret Verden det saa stammelig fortabte(!) Guds Ord, — hvor mange gives der ikke ogsaa endnu iblandt selve Protestanter, som aldrig læse Bibelen og aldrig kunne faae Bibelen at læse? Og alle de ere blot derfor ingen Christne? Hvo af Protestanterne, saa fanatisk han ellers end maa være, vilde paastaae det? Og Bibelens Læsning skulde endda være nødvendig?

Endvidere, hos hvem skulle vi faae at vide, hvad der er nødvendigt for at være en god Christen og for at blive

salig? Er det hos nogle eenfaldige Protestanter eller hos Christus, vor Frelser? Og hvad har Jesus sagt? Har Han sagt, at man absolut skal læse Bibelen, eller har Han maaffee Selv skrevet en Bibel, et Evangelium, ja et eneste Ord? Har Han befalet Sine Apostler at skrive, og de Troende at læse? Har Han maaffee indstiftet noget Bibelselskab? Nei, vi see intet Spor af noget Saadant; og dog maatte Han have gjort alt dette, dersom det skulde være nødvendigt for de Christne at læse Bibelen! Han maatte enten Selv med Klarhed og Bestemthed have nedskrevet Sit Evangelium, eller Han maatte idetmindste have sagt til Sine Apostle: „skriver, skriver!“ og: „Den, som læser og troer, han bliver frelst, og Den, som ikke læser, skal blive fordømt?“ — Og for at gjøre det muligt for alle Mennesker at efterkomme denne Befaling, maatte Han egentlig strax have lært dem Bogtrykkerkonsten, ja givet dem en Hurtigpresse og viist dem alle de andre Konster, som høre dertil; Han maatte strax have indrettet Sin Kirke til et stort Bibelselskab og beskiftet Sine Apostle som Befuldmægtigede til, i alle Verdens Dele at indrette andre Bibelselskaber, og Sine 72 Disciple maatte Han have gjort til Bibelcorporteurer. Saaledes maatte Jesus Kristus have handlet efter Protestanternes Mening. Men har vor guddommelige Frelser gjort Saadant? Nei, Han har Selv ikke skrevet et eneste Ord; Han har derimod kun mundtlig prædiket og lært. Han har sagt til Apostlene: „Gaaer hen og lærer alle Folk, og lærer dem at holde alt Det, Jeg haver befalet Eder! — Hvo som hører Eder, hører Mig!“ — Efter protestantisk Princip om Nødvendigheden af Bibelens Læsning havde Christus kun daarligere forstaaet og opfyldt Sit Kald, og man maatte datere Christendommens Forskyndelse og Udbredelse, ikke fra Christus, selv endnu ikke fra salig Luther, men først fra Bibelselskabernes Indstiftelse og velignede Virksomhed; hele Christendommen med selve Kristus og Apostlene var saaledes bleven i Mørke og Uhyndighed, indtil Bibelselskaberne i det 19de Aarhundrede bragte Lys og Viisdom; ved at fordele Bibles i hundrede og tusindvis iblandt alle Folkelag. — Betragter nu med et roligt og upartisk Blik dette Raisonnement, og naar I da endnu finde det „overfladisk“,

saa maa jeg oprigtigen tilstaae, at den sunde Logik synes mig at være Eder aldeles frakommen. —

„Skand. Kirketid.“ har fremdeles paastaet, „at Luthers, den „store og dyrebare Guds Mand“ (!) for Alvor meente, at gode Gjerninger og et fromt gudsfrygtigt Levnet ere aldeles unødvendige Ting til Saligheden!“ — Dette mener „Norssk Kirketid.“ er en dristig Paastand og en uretfærdig Beskyldning mod den salige Luther, fordi det katholske Blad derved „overspringer, at naar Luther taler om Troen alene, taler han altid om den Tro, der viser sin Kraft i et helliggjort Levnet.“ — For imidlertid endnu haandgribeligere at vise det høilærde norsske Blad, at hiin katholske Paastand om Luther ikke er saa dristig, eller rettere sagt, at den er dristig, dog ikke fordi den er usand, men fordi den salige Reformator virkelig har havt den dristige Ugudelighed og ugudelige Driftighed, selv at udtale den: saa vil jeg citere nogle af hans Udsagn, som noksom bevise, at han paa ingen Maade vilde have talt om en Tro, som nødvendigen maa vise sig i gode Gjerninger og et helligt Levnet.

„Der gives,“ siger Luther, „ingen større, farligere og giftigere Forargelse, end det ydre gode Liv i gode Gjerninger og christelig Wandel. Dette er den rette hvide Port og den brede Landevei til Fordømmelse! O, hvilken gruelig Gru af Vantro og af ugudeligt Væsen ligger der i det skjønne Liv, hvilken Ulv i Ulden, hvilken Skjæge under Krandsen!“ *) — Altsaa, efter Luthers Udsagn ere de gode Gjerningers Dvælselse og et christeligt Levnet det tydeligste Tegns paa Vantro og Veien til Fordømmelsen. Og den af ham omtalte Tro skal forudsætte et christeligt og helliggjort Levnet? —

Endvidere siger Luther: „Munkene have altfor store Gjerninger, hvorved de haabe at blive salige. Men de ere ikke gode; thi vi skulle ringeagte vore Gjerninger, ja foragte og fordømme dem, thi de ere os skadelige til Salighed og til Guds Rige! Vort med alle Gjerninger! de gjøre aldeles Intet dertil. Gjerningerne ere det mest Skadelige

*) Jfr. Dollingers Reformationsgeschichte T. III p. 128.

til Saligheden, som jeg før allerede har sagt. Troen er saa delicat og klar, at den aldeles ingen Gjæringer vil have eller ansee; den vil alene være Herre!*) Ligeledes paa et andet Sted skriver den fromme Reformator: „En offentlig Stjæge bliver lettere frelst, end en Helgen; thi Helgenen bliver ved sine Gjæringer forhindret i at have Længsel efter Naaden. Derfor holder jeg ved, at Tydskernes Ordsprog er sandt, som siger, at der er Flere, som flyve til Himmelen fra Galgen, end fra Kirkegaarden!“**) — Et andet gyldent Ord af den kjære Guds Mands hellige Læber lyder saaledes: „Derfor maa Du ikke forvivle, om Din Samvittighed end skjælver og føler Synden; thi jo skjændigere Du er, desto hellere giver Gud Dig Naade!“***) osv. osv.

Og „Norff Kirketid.“ vil endnu paastaae, at Luther „altid taler om den Tro, som viser sin Kraft i et helliggjort Levnet“? Er det ikke den katolske Kirketidende, som bedre kjender og troere gjengiver den salige Luthers Lære, end selv den lutherke Kirketidende? Vi ere overbeviste om, at dersom den store Reformator opstod af Graven og hørte eller læste, hvad „Norff Kirketid.“ udgiver for hans Mening og Lære, vilde han blive grumme vred og slynge en forfærdelig Banstraale imod hine theologiske Candidater, som misbruge hans hæderlige Navn for at forringe og nedsette den kjære Troes Kraft ved at fordrø, at den skal „vise sig i et helliggjort Levnet“; han vilde hvilsigen protestere imod denne „papistiske Suurdeig“, som man vil smugle ind i det guddommelige Ords rene Hvede. Han vilde med fordoblet Kraft fremhæve sit Princip: pecca fortiter, sed fortius crede! o: „synd kraftigt, men troe endnu kraftigere!“

„Norff Kirketid.“ finder det endvidere farligt, at „Skand. Kirketid.“ arbejder i samme Land, som den, der kommer tilsynne i de svenske Katholikprocesser og i enkelte Forsøg hos os paa at vinde Tiltro for „sin fast begrundede Tro.“ —

*) Luthers ungedruckte Predigten, herausgegeben von Hoeb. bei Döllinger ibid. p. 129.

**) Walch's Musg. VI, 543, bei Döllinger ibid. p. 130.

***) Leipziger Musg. XIV, 128, bei Döllinger ibid. p. 130.

den samme Aand, som har havt den Driftighed i Christiania at protestere mod en offentlig og næsten officielt anbefalet Forvansknings af den katolske Tro; det er een og den samme forfærdelige Aand, som altid fordrister sig til at sige: nei, det er ikke min Tro! naar man forsøger at fremstille ham en ukjendelig Carricatur af samme. — Jeg kunde gjøre endnu flere Bemærkninger om den hoist udelicate og usømmelige Bedømmelse *) af „Protesten“ mod Graul's Bog, ligesom ogsaa den uværdige Maade, paa hvilken Dhr. Candidater tale om en saa særdeles værdig katolsk Præst i Christiania. Men vi have sagt nok om hele Bladets betydningsløse Indhold og Tactløshed. Have „Norss Kirketidende“'s unge Redactører ogsaa fremdeles Lust til at angribe vor „fastgrundede Tro“, der i et Tidsrum af 18 Aarhundreder har uroffkeligen staaet og endnu staaer paa hiin faste Klippegrund, som selv Helvedes Magt under de mangfoldigste Former og med alle sine snedige Angreb aldrig har formaaet at røkke, nu saa lad dem gjøre det; vi skulle sandelig ikke videre bryde os derom. Kun det Raad give vi dem, at de, dersom de ikke ville endmere blamere sig selv, dog maae idetmindste angribe den paa en ærlig Maade og saaledes, at en Theolog kan være bekjendt at læse Bladet; imidlertid allerbedst gjorde de vist i, slet ikke at indlade sig i at tale om katolsk Tro og Religion, førend de selv have lært den bedre at kjende, men indtil da at feie for deres egne Døre!

Kirkelige Efterretninger.

Wien. Den hellige Fader har i Forening med Hs. Majestæt Keiseren indbudt alle Biskopper i hele Keiserriket til Conferentjer i Wien, for at raadsfore med hverandre om, paa hvilken Maade de vigtigste Bestemmelser af det mellem den

---

*) Og saa dette Ord var temmeligt ulæseligt i Manuscriptet.

h. Stol og Keiseren affluttede Concordat*) hensigtsmæssigt og lettest kunne bringes til Udførelse, især hine, som ogsaa dybest gribe ind i det offentlige kirkelige og borgerlige Liv. Ifølge denne Indbydelse, der samtidig udgik fra den hellige Fader og fra den keiserlige Regjering, have 66 østerrigiske Biskopper, Erkebiskopper og Cardinaler forsamlet sig i den keiserlige Residensstad, og anden Sondag efter Paaske, den 6te April, bleve deres Conferentser høitideligen aabnede ved Hs. Eminence, Cardinal-Pronuntius Viale Prelà som den h. Faders Stedfortræder. Selve Aabningshøitideligheden fandt Sted paa følgende Maade: Den storartede Cathedralkirke til den h. Stephan i Wien var festligt prydet; i Choret og paa Søjlerne i Mellemstribet prangede 12 kostbareste skarlagenrøde Tæpper med sindrige Fremstillinger af Bibelhistorien, Hoiakteret var rigeligt smykket med Blomster og straaledede i talrige Krieters Glæds. En stor Folkemængde havde samlet sig i Templets Haller og lyttede med spændt Opmærksomhed til Prædikens Ord, som forklarede Tilhørerne den høie Betydning med Concordatet og denne ærbørdige Forsamling af alle Overhyrder fra hele det østerrigiske Fædreland. — Efter Prædikenen forkyndte alle Klokkernes høitidelige Ringning, at samtlige Biskoppers Tog nærmede sig Kirken. Den overordentlig talrige Folkemængde viste ved denne Leilighed en mønsterværdig Ro og Orden, man mærkede her intet af den forstyrrende Stoi og Hædsel og Trængsel, som ellers er saa almindelig ved deilige Leiligheder; ganske roligt og venligt adløde Alle de saa tilstedeværende Politibetjentens Anordninger og Befalinger. Da Klokkeren var lidt over 9 drog de hoiærverd. Biskopper ind i Cathedralens hellige Haller; forud gik en Afdeling af deres Tjenestepersonale, dernæst Eleverne af det erkebiskoppelige Præstefeminar, hele Geistligheden fra Wiens forskjellige Sognekirker, det hoiærv. Metropolitanicapitel for St. Stephan, og derefter de hoiærv. Biskopper og Erkebiskopper af den latinske, græske og armeniske Ritus, alle i deres fulde Bispeornat, de hoiærv. Cardinaler, iforte den røde Cardinalsdragt, og tilsidst Hs. Eminence, den hoiærv. Cardinal Pronuntius Viale Prelà, i riig Cardinalsornat. Da hele Tøget var ankommen i Choret, begyndte den høitidelige Gudstjeneste med Afhyngelse af Psalmen til den Helligaand Veni creator, hvorpaa den høitidelige Mæsse blev feiret af Cardinal Viale Prelà. — Efter den h. Mæsse fandt en overmaade gribende Høitidelighed Sted; samtlige 66 Biskopper aflagde nemlig eendrægtigen og med lydelig Stemme den Tridentinske

*) See Skand. Kirketid. 1855. Nr. 46.

Troesbekjendelse, for derved offentligent at bevidne, i hvilken Tro og i hvilken Aand de Forhandlinger skulde føres, som de nu stode i Begreb med at begynde. (Jfr. Skand. Kirket. 1854 Nr. 10 Side 82.) Efterat Gudstjenesten i Kirken saaledes var endt, drog hele den ophviiede Forsamling atter i Procession tilbage til det fyrsterkebiskoppelige Palais, hvor i en egen dertil indrettet Conferentsaal den hoiærv. Cardinal Viale Pretà i Hs. Helligheds Navn aabnede den biskepælige Forsamling med en hoiidelig Tiltale i det latinske Sprog. Dette første Møde varede indtil Kl. 1 M. D. Den følgende Dag, den 7de ds., fandt under samme Cardinals Forsjæde det andet Møde Sted. Angaaende Forhandlingernes Indhold iagttages naturligtviis den allerstrengeste Tausshed, indtil efter Conferentsernes Slutning, da sammes Resultat vil blive offentliggjort. — Salen, hvor Møderne holdes, er simpelt, men smagfuldt decoreret. Omkring et langt Bord staae 66 simple Nørstole som Sæder for Biskopperne; kun Præsidentens Stol er prydet med Billedstærkerarbejde og Guldsjirater. Ovenfor Præsidentens Stol hænger et Oliemaleri, som den berømte katholske Maler Ruppelwieser*) har malet til dette Diemed paa Fyrstebiskoppen af Wiens Befaling; det fremstiller den h. Jomfru med det guddommelige Barn; ved hendes Side staaer den h. Pleiefader Joseph, medens i Forgrunden den h. Stephanus og den h. Markgreve af Østerrig, Leopold, tilbedende bøie deres Knæe, den første som den stridende Kirkes første Blodvidne, den sidste som Østerrigs Skytshelgen og et lysende Forbillede for katholske Fyrster; i den hjerne Baggrund seer man den majestætiske Donauflod med de tilgrændsende Kahl- og Leopoldsbjerge som ærværdige Vidner til Fædrelandets Historie. Eigeoverfor Maleriet er Hs. Majestæt Keiserens Portrait anbragt paa en Vinduespille. Foran denne Pille staaer et Bord for Protocolsførerne. — Vi haabe og bonfalde Herren om, at Hans Aand altid maa besjæle hele denne ophviiede Forsamling af kirkelige Overhyrder, som siden det almindelige Kirkesmøde i Trient i det 16de Aarh. aldrig have været saa talrigt forsamlede i nogen Stad i Tydskland. Vi haabe tillidsfuldt, at den eendragtige Samvirkning mellem den katholske Keiserstat og den katholske Kirke vil blive endmere bestyrket og sikket ved disse biskepælige Conferentser; thi i Østerrig regierer nu en Keiser, som giver Gud hvad Guds er, medens ogsaa de ved Wiisdom og Lærdom udmærkede og ved mangeaarig Erfaring prøvede katholske Biskopper i Østerrig ere villige at give Keiseren hvad Keiserens er! —

*) Den samme, som ogsaa har malet det smagfulde Mariebillede i vor Kirke her i Kjøbenhavn.

London. (Kirkebesøg.) Det vil uden tvivl være af Interesse for vore Læsere at erfare noget om det Forhold, i hvilket i England Protestanternes Kirkebesøg staaer til Katholiker- nes Kirkebesøg. Et fornylig af Protestanten Caine i Liverpool offentliggjort Brev kan give os nogle Bink herom. Caine gjorde sig ægte engelsk Umage for at faae Bished om denne Sag, idet han lod om Festsdagene ved alle Kirkedørene i Liverpool tælle og opskrive Antallet paa alle de Indtrædende Resultatet af hans Jagttagelser (vi angive blot de for en Katholik interessante Tiffrer) er følgende: Der gives i Liverpool 140 protestantiske Kirker med Stole for 118,353 Personer og 13 katholske med Stole for 15,600 Personer. (De engelske Kirker ere saa overlæssede med Stole, at der neppe er en Gjennemgang fri.) Antallet paa de Katholiker, som paa Søn- og Helligdage komme til Troprædiken, beløber sig til 37.226, og de fylde saaledes deres Kirker 2½ Gang. Af Protestanter komme derimod kun 44,599, og der er saaledes Kladser ledige for 73,754, saa at de godt kunde undvære 73 Kirker, hver med Siddepladser for 1000 Personer, selv om de istedetfor den dobbelte Gudstjeneste om Søndagen kun havde en eneste. -- Liverpool tæller mere end 400,000 Indvaanere. Af dem gaar, Katholiker og Protestanter sammentagne, Alt i Alt kun 81,935 i Kirke. Katholikerne udgjøre kun Fjerdedelen af Befolkningen, og dog gaar mere end en Trediedeel af dem i Kirke om Morgenene; men af Protestanterne ikke engang den sjette Deel. Bistof gives der desuagtet ogsaa iblandt Katholikerne endnu mange Lunkne og Efterladne, men det lille Antal Kirker, de faa h. Messer, som blive læste i Forhold til Folke- mængden, en stor Deel Katholikers Afhængighed af protestantiske Herrer eller Herkaber, som negte dem Tid til at besøge Kirken, er visstelig ogsaa for Mange en gyldig Grund til Undskyldning.

Portugal. (Før og Nu.) Nagao, et Dagblad i Lissabon, bringer følgende interessante Notits: „Som Grund til Klostrernes Ophævelse angive vore Lysvenner blandt Andet ogsaa, at Klostrene kun understøttede Dovenskab og Tiggeri i til Skade for Nationalrigdommen og den menneskelige Værdighed. Ved Undertrykkelsen af Klostrene, disse Ulykkens Grif- ter, sagde de, ville vi komme til at udrydde Tiggeriet og Dovenskaben, og de Fattige ville naae et dem hidtil ubekjendt Trin af Velstand. — Imidlertid kan man nu ved Befolkningslisten fra 1786 og andre Documenter bevise, at hele Portugal før

Klostergodsernes Inddragelse kun talte 32,487 Fattige og 1673 Tiggere. Derimod er ifølge et Regjeringsblads Beretning dette Tal indtil Slutningen af 1853 voret paa en paafaldende Maade. De Fattiges Antal beleb sig nemlig i Aaret 1853 til 235,460, altsaa 222,973 mere, end i 1786; Tiggernes Antal var 6092, altsaa 3419 mere, end før Ranet af Kirkegodset. Paa den anden Side har Grundeirnes Antal i Portugal formindsket sig fra Aaret 1834 til 1852 med 30 Procent. I Aaret 1834 var der endnu 124,000 Grundeiere, i Aaret 1852 kun 76,880." Til Bedømmelsen af denne Notits tilføie vi kun endnu, at den hele Befolkning i Portugal var større i det forrige Aarhundrede end nu. — At Staterne ikke blive rige ved Inddragelse af Klostergodset, men at Folket endnu mere forarmes, viser ogsaa Spanien, Sardinien og England, for hvilket Sidste vi ogsaa for kort Siden have meddeelt flaaende Vidnesbyrd. —

Afrika. Den nyeste Beretning fra det kejs. østerr. Generalconsulat i Egypten til Udenrigsministeriet i Wien siger om Missionens Tilstand i Chartum*): „Det er beroligende, at erfare, at de opoffrende Bestræbelser, som de for deres ædle Kald begejstrede Medlemmer af den katholske Mission vise for Central-Afrika, allerede have haft væsentlige Resultater for Christendommens og Civilisationens Udbredelse." Den apostoliske Provicar, Dr. Knobler, foretog afvigte Sommer en mere omfattende Inspectionsreise paa Bahar-el-abyat. Han skriver derom følgende: „Til Beroligelse for alle vor Missions adelmodige Belyndere kan jeg meddele, at jeg har efterladt Stationerne baade iblandt Baryerne og Kye'erne i en Tilstand, der lover vellykkede Følger af vore fælles Bestræbelser til Held for de langtfjernede Egne i det Indre af Afrika. Den Tillid, som Regeren sætter til Missionairen, og det Haab, som opfylder ham ved Synet af denne, tiltager med hver Dag og udbreder sig i vidt Omkreds selv iblandt de Stammer, som vi endnu ikke ere komne i Berøring med. Paa Stationen Gondokoro virker den hoiery. Hr. Ueberbacher fra Tyrol med redbon Opoffrelse i Forening med Hr. Danninger, hvilke begge jeg først havde taget med mig paa den sidste Expedition. Efterhaanden fremstaaer den første kristelige Menighed iblandt

*) See vor Beretn. om denne Mission i Skand. Kirketid. Nr. 48, 51 og 52 s. A.

Baryerne, der allerede før min Afreise talte over tredive nydøbte Sjæle af begge Kjønn; Store og Smaa forsamle sig dagligen til Underviisningen. Iblandt Kyrc'erne arbejder den høiarv. Hr. Mosgan i Panom, hvor Stationen til det h. Kors først blev oprettet i forrige Aar. — Med Sundhedstilstanden gaaer det i Chartum meget bedre, end i f. A. Med vore Bygninger gaaer det vel langsomt fremad, men de blive derfor ogsaa saa meget desto fastere og solidere." — Missionair Joseph Gostner i Chartum skriver under 12te Novb.: „Missionen vinder nu ogsaa en større Indflydelse over de i Chartum bosiddende Christne. Mænd, som i mange Aar ikke mere havde annammet de h. Saframenter, have efterkommet deres kirkelige Pligt, og deres hedenstke Koner blive underviste, for at kunne blive døbte og retmæssigt vieede. Iblandt 8 saadanne Koner befinder sig ogsaa Konen til den rigeste Kjøbmand i Chartum, som er en katholsk Syrier, og desuden ti hedenstke Piger, som alle robe en god Aand og meget Talent.“

Til Efterretning.

Vi ere blevene anmodede om, undertiden ogsaa at gjøre vore ærede Læsere bekendte med de vigtigste Frembringelser i Nutidens katholsk-kirkelige Literatur, hovedsagelig i det tydske Sprog, da dette vel maa ansees som det lettest tilgængelige for den danske Læseverden. Vi efterkomme med Glæde denne Opfordring, idet vi selv dele den Overbeviisning, at vistnok mange, især af de videnskabeligt dannede Læsere, ville derved lettere blive fatte i Stand til at forskaffe sig en langt dybere og grundigere Indsigt i vor hellige Kirkes Væsen og Historie, end den, som den blotte Læsning af vort Aageskrift og de faa i det danske Sprog udfomne katholske Bøger kan give dem; tillige ville vi derved i Fremtiden gjøre de mange til os hidtil privat rettede Forespørgsler om theologiske og ascetiske Værker overflødige. Under Rubriken: „Katholsk-kirkelig Literatur“ skulle vi derfor fra nu af undertiden henlede vore Læseres Opmærksomhed paa de fortrinligste og mest anbefalede Værker baade for Theologien og for Ascetiken, som i den nyere Tid ere udfomne. — Da

vi altid skulle opgive Værkets fuldstændige Titel samt Forlæggerens Navn og Bosted, saa vil man ved Hjælp af denne Opgivelse, hos enhver større Boghandlung, især her i Byen, lettelig kunne faae alle disse Værker forskrevne fra Udlandet. Den af os angivne Priis er i Almindelighed kun den omtrentlige Bogladepriis.

„Stand. Kirketidende“s Red.

Katholisk = kirkelig Literatur.

- Symbolik**, oder Darstellung der dogmatischen Gegensätze der Katholiken und Protestanten nach ihren öffentlichen Bekenntnisschriften. Von Dr. J. A. Möhler. — Mainz, bei Florian Kupferberg. 1 Bind. Priis: 2½ Rd. (Dette Værk egner sig mest for de i Theologien bevandrede Læsere.)
- Die katholische Religionslehre** nach ihrem ganzen Umfange. Oder: Historische, dogmatische, moralische, liturgische, apologetische, philosophische und sociale Darstellung **der Religion**, von Anbeginn der Welt bis auf unsere Tage. Von **S. Gaume**. Regensburg, bei G. Joseph Manz. 8 Bind. — Priis: 12 Rd.
- Die katholische Wahrheit**. Worte des Friedens und der Wiederver söhnung an gottesfürchtige protestantische Christen, von Ludolph von Beckedorf. — Regensburg, bei G. Joseph Manz. 3 Bind. Priis: 11 Mark.
- Die Schönheit der katholischen Kirche**, dargestellt in ihren äußern Gebräuchen in und außer dem Gottesdienste für das Christenvolk. Von Gregorius Kippel. Neu bearbeitet und herausgegeben von Heinrich Himichen. — Mainz, bei Kirchheim, Schott und Thielmann. 1 Bind. Priis: 7 Mark.
- Uebung der Vollkommenheit** und der christlichen Tugenden, von Alphons Rodriguez. — Wien, Druck und Verlag der Mechitaristen = Congregations = Buchhandlung. 6 Bind. Priis: 7 Rd.
- (Dette sidnævnte Værk er temmeligt umfangsrigt og derfor vel noget dyrt, men det er ogsaa uden tvivl den fuldstændigste og grundigste Afhandling om alle den christelige Fuldkommenheds og Gudsfugtigheds Dvælsere og maa

derfor anses for et af de fortrinligste ascetiske Værker næst efter Thomas af Kempis' fire Bøger om Christi Efterfølgelse.)

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 27de April. 5. Søndag efter Paaske (Vocem juennidattis). — Dagens Epistel: Jacob. 1, 22—27. — Evangel.: Joh. 16, 23—30. — Guds tjeneeste: Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Høimeesse med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt, med Catechisation paa Dansk.

Paa de kirkelige Bededage, — d. e. Mandag den 28de, Tirsdag den 29de og Onsdag den 30te April, holdes om Form. Kl. 5½ og 7 en stille h. Mæsse og Kl. 9 en høitidelig Mæsse, efter hvilken Estantiet til alle Helgene bedes, for ved disses Forbon at nedkalde Himmels Besiguelse over vore Marker til Frugternes lykkelige Trivsel. — Dagens Epistel: Jac. 5, 16—20. — Evangel.: Luc. 11, 5—14.

Torsdag den 1ste Mai. Ver Herres og Frelfers Jesu Christi Himmelfart. — Dagens Epistel: Apostl. Gjern. 1, 1—11. — Evangel.: Marc. 16, 14—20. — Guds tjeneeste: Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. Kl. 10 Høimeesse med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Festandagt med Prædiken paa Dansk.

Marieforeningens

samtlige ærede Medlemmer indbydes herved til et overordentligt Møde Søndagen den 27de April om Efterm. Kl. 4½.

G. Schürhoff,
Foreningens Protector.

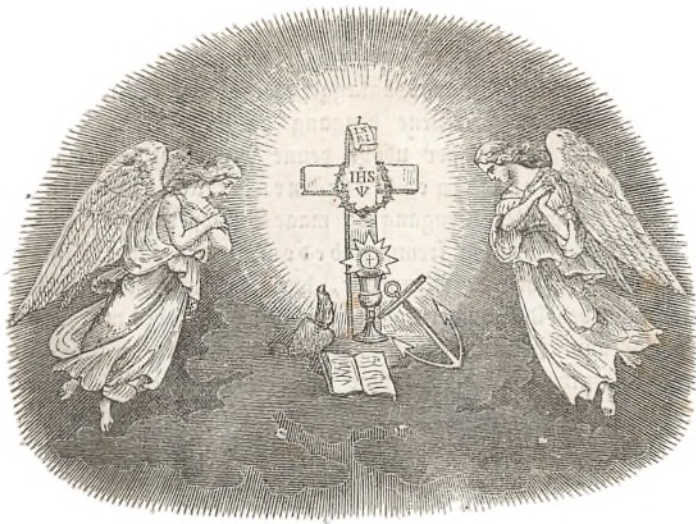
„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **G. H. Blaukensteiner**, ff. Røbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.
Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thesfal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 18.

Søndagen den 4de Mai.

1856.

Katholikens Svar paa sin protestantiske Vens Spørgsmaal.

(Fortsat.)

Besvarelsen af Deres 5te Spørgsmaal: „hvorfors er et Skriftemaal, d: en Bekjendelse af sine Synder for Præsten, nødvendigt til deres Forladelse?“ — er ikke vanskelig; thi som jeg allerede ovenfor*) har antydet, har Frelseren overantvordet den

---

*) See Skand. Kirketid. Nr. 8, Side 123 og 124.

Myndighed at forlade Menneskene deres Synder, til Sine Apostle og sammes retmæssige Efterfølgere, d. e. til de ved en gyldig apostolisk Haandspaalæggelse indviede Biskopper og Præster. Skulde Apostlene dengang og skulde Biskopperne og Præsterne til alle Tider udøve denne Myndighed eller Fuldmagt paa en fornuftig og Sakramentet værdig Maade: saa maatte Apostlene dengang og maae Biskopperne og Præsterne til alle Tider først og fremmest bedømme den indre Tilstand og Forfatning hos de Mennesker, hvem de enten skulde forlade eller lade beholde Synderne, paa det at de saaledes med Skjønnsomhed kunne forlade dem Synderne, som formedelst deres indre Forfatning vise sig værdige til Syndsforladelse, derimod lade dem beholde deres Synder, som formedelst deres indre Forfatning vise sig uverdige til Syndsforladelse. — Kun paa dette Vilkaar er det muligt, at Fuldmagten til at forlade Synderne kan udøves eller forvaltes paa en rimelig og fornuftig Maade; thi blindt, uden forudgaaet Bedømmelse og Erfjendelse af Synderens individuelle Tilstand og Forfatning at ville udtale Syndsforladelse over Alle og Enhver, som melde sig, det vilde sandelig være en høist latterlig, ufornuftig og uærdig Maade at udøve denne guddommelige Fuldmagt paa; og da kunde jeg heller slet ikke begribe, hvor for Frelseren overhovedet har villet overantvorde Apostlene og deres Efterfølgere denne Fuldmagt, thi da havde det været ligesaa godt, naar Han havde givet ethvert Menneske Fuldmagt til at forlade sig selv sine Synder. Imidlertid, netop fordi vor guddommelige Frelser i Sin uendelige Bliisdom erkjendte det for det mest Helbringende, at Menneskene maatte lade sig lede og bedømme af andre Mennesker, netop derfor indstiftede Han en saadan Frelsesorden, i hvilken det ene Menneske henvises til det andet, til en Andens (o: den gyldige Præsts) Medvirkning i alle vigtigere og nødvendigere Frelsesanliggender og navnlig ogsaa for at kunne erholde Syndernes Forladelse og Veiledning paa Frelsens Vej. — For nu at kunne bedømme Synderens Tilstand, er det nødvendigt, at Præsten fremfor Alt kjender de Synder, som Synderen har begaaet, og navnlig hine Synder, hvis Fuldbyrkelse altid indvirker meget føleligt paa Synderens hele Indre, d. e. de saakaldte Dødsfynder eller svære

Synder; uden denne Erkjendelse af Synderens Dødsynd er en Bedømmelse fra Præstens Side om Synderens Tilstand og om hans Værdighed eller Uværdighed en fuldkommen Umulighed. Da nu Frelseren ikke har gjort Apostlene og deres Efterfølgere alvidende, saa kunne de heller ikke vide og kjende Synderens Synder, naar denne ikke selv bekjender dem og angersfuldt anklager sig for dem. Derfor er det og har det altid været Kirkens Lære og Praxis, at Synderen maa selv bekjende eller skrifte alle de Dødsynd, han har begaaet og er istand til efter behørig Mandsagelse at erindre. At dette er noget besværligt og vanskeligt, indrømmer jeg gjerne, men netop derfor er ogsaa selve Bekjendelsen en overordentlig heldbringende Bod for Synderen og en Løse for at afholde ham fra Tilbagefaldet i de Synder, han maa undsee sig ved at skrifte; imidlertid bliver denne Vanskelighed dog ogsaa betydelig forøget ved den trostefulde Visdom, at den angersfulde Bekjendelse ogsaa vil forskaffe ham fuldkommen Tilgivelse af de begangne Synder, hvorimod en Fortielse af de begangne Synder vilde volde ham evig Død, fordi de fortiede Dødsynd aldrig forlades, men straffes med en evig Fordømmelse i Helvedes evige Ild. Meget træffende siger i denne Henseende den berømte Origenes, der jo som bekjendt allerede levede i det tredje Aarh.: „Ligesom de, som have tilbageholdt en ufordøiet Føde i sig eller hvis Mave besværes af skadelige Safters Overflod, føle sig lettede, naar de kaste op: saaledes blive de, som have syndet, besværet i deres Indre og næsten kvalte af Syndens Gift og fordærvelige Saft, saalange de skjule og fortie deres Synd hos sig. Derimod naar man anklager sig selv og siger og bekjender sin Synd, udspytter man med det Samme Synden og bortfjerner hele Aarsagen til Sygdommen*)." Den samme lærde Origenes siger paa et andet Sted (Hom. III. in Levit. n. 4.) følgende: „Naar vi have begaaet nogen hemmelig Synd, og om det endog kun var i Talen eller indenfor Tankernes Omraade, saa maae vi dog fremtjige Alt, og netop den skal fremtjige det, som selv har begaaet Synden." Ja selv den h. Biskop Irenæus, som alt levede i det andet Aar-

*) Hom. II. in Ps. 87. n. 6.

hundrede, omtaler i sine Værker (Lib. I. cap. 6. n. 3. et cap. 13. n. 5. 7.) Omvendelsen af flere syndefulde Qvinder, og beretter om dem, at de „vendte tilbage til Kirkens Skjød og skrifte de alle deres Synder og Bildfarelser; ... hvorimod nogle andre, som undsaae sig ved deres Forbrydelse og derfor traf sig tilbage uden at skrifte den, have kastet sig i Fortvivlelse og fjernet sig fra Guds Liv.“ Ligeledes omtaler og dadler den berømte Skribent Tertullian (ogsaa i det andet Aarb.) dem, „som vove at unddrage sig for eller at udsætte fra Dag til anden (deres Synders) Fremlægning, idet de mere bryde sig om Undseelien end om deres Frelse.“ (De Poenit. cap. 8.) — Denne Nødvendighed af at bekjende alle sine Synder for Præsten for at faae Forladelse, er ganske almindelig og gjælder for de Geistlige selv ligejaavel som for Lægmænd; Ingen er undtagen. Naar Præsten selv har syndet, faa faaer han ingen Syndsforladelse, naar han ikke med et angerfuldt Hjerte og i al Ydmyghed bekjender eller ffrifter den begangne Synd for en anden gyldig apostolisk Præst, og ligesaa naar Hs. Hellighed Paven eller Biskopperne begaae Synder, kunne de aldrig vente eller opnaae Tilgivelse, naar de vægre sig ved, ydmygeligt og angerfuldt at bekjende deres Synd og Brøde for en gyldig apostolisk Præst.

En anden Omstændighed, som ligeledes letter og forsøger denne temmelig vanskelige Pligt at bekjende eller skrifte alle sine enkelte Synder for en Præst, er hiin ubrødelige og ufravigelige strengeste Tausshed, som paalægges enhver Præst angaaende alt det, som bliver ham betroet ved Skriftemaal eller Syndsbekjendelse. Den naturlige og guddommelige Lov gjør denne Tausshed allerede til en hellig Pligt for Præsten, men de kirkelige Love true desuden enhver Præst, som frænker denne sin h. Pligt, med uigjenfaldelig Afjættelse og bestandig Indespærrelse i et Fængsel eller i anden Straffeanstalt. Denne Taushedens Pligt, som paahviler den skriftehørende Præst angaaende Skriftestolens Hemmelighed, er saa streng, at ingen Biskop, ingen Konge eller Keiser og ingen Pave i nogetsomhelst Tilfælde kan fritage Præsten fra denne Pligt, ja selv om Præstens eget Liv eller et heelt Riges Belfærd stode paa Spil ved Præstens Tausshed, saa tor han dog heller aldrig, nei al-

drig bryde dette Skriftetaushedens Segl (sigillum confessionis). Ja, Kirken er i sin sømfulde Kjerlighed til de undseelige Syndere gaaet saa vidt, at den endog befaler, at Præsten udenfor Skriftestolen ikke engang ligeoverfor selve den eenlige Synder i fjerneste Maade maa røbe eller lade sig mærke med, at han kjender Synderens indre Tilstand, han skal tvertimod selv gjøre sig Umage for, saa meget som muligt aldeles at udslette selve Grindringen om de Synder, som man har bekendt for ham. Kun indenfor selve Skriftestolen (og udenfor samme med Synderens egen udtrykkelige Tilladelse) tør Præsten overhovedet gjøre Brug af den Kundskab, han har erholdt ved Skriftemaalet.

Jeg haaber, min dyrebare Ven! at disse mine faa Bemærkninger ville have viist Dem, at det katholske Skriftemaal ingenslunde er et Paafund af Paver eller Præster; men en guddommeligt og uundgaaeligt nødvendig Institution i Jesu Christi hell. Kirke, — at det desuden er ligesaa gammelt, som Christendommen selv, da allerede Skribenter, som levede for 18 Aarhundreder siden, omtale det i deres Skrifter, — at Skriftemaalet ingenslunde kan kaldes en Umulighed eller en Tortur for Samvittighederne, som de skriftestyede saakaldte Reformatorer behagede at kalde det, thi man behøver jo ikke at skrifte andre Synder, end de Dødsynder, som man efter nøiagtig Randsagelse har kunnet erindre, og nyder derefter ogsaa den Lykke og Naade, at man i al Sandhed og Virkelighed bliver befriet fra sine Synder, og atter hører den guddommelige Forbarmelses trøstende Stemme: „Vær trøstet, min Søn, Dine Synder ere Dig forladte! Gaf bort i Fred og synd ikke mere!“

(Fortættelse.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den pavelige Fremmedbataillon, som udgjør en Deel af Rom's Garnison, holdt i Paaskengen i 5 Dage hellige

Dvølfes i Kirken S. Prassede. Totrediedelen af de 1300 Mand ere Tydsfere, de øvrige ere Franskmænd og Italienerne; derfor bleve Prædikenerne for dem ogsaa holdt i disse tre Sprog. Cardinal Reischach prædikede to Gange paa Tydsf. Den unge Monsignore Bonaparte (en Søtter til Keiseren af Frankrig, om hvem vi berettede i Nr. 41 f. A.) holdt fra Prædikestolen opbyggelige Foredrag for Soldaterne fra det franske Schweiz. At betragte en Bonaparte i denne Situation ligeoverfor franske Krigere, — det gjorde i Sandhed et eiendommeligt Indtryk! Han er først Diakonus, men efter Sigende vil den h. Fader snart ogsaa meddele ham den hellige Præsteværdighed. Han bærer den sædvanlige Dragt som de franske Abbés. Han er en ung Mand af slank Vært, Hovedet er bøiet noget frem; hans noget aflange Ansigt har nogen Lighed med hans Grandonkel, da denne endnu var ung; barnlig Fromhed og uhyklet Ydmyghed er det umiskjendelige Udtryk, som viser sig i hans Blik og Mine, i hans Holdning og Tale. Ogsaa i sine videnskabelige Studeringer har han allerede givet roesværdige Prøver paa stort Talent og Flid. Det er ikke at betvivle, at den unge præstelige Prinds vil gaae en vigtig Fremtid imøde.

— (Ny Forening for de afrikanske Missioner). En fransk Prælat, Mgr. de Marion Brésillac, Biskop af Brugia in part. infid., har i længere Tid opholdt sig i Rom og beskæftiger sig med at stifte en „Africansk Missions-Forening.“ Efterat han har tilbragt 14 Aar ved Missionerne i Indien dels som Missionair, dels som apostolisk Vicar, indvier han nu sin Tver og Erfaring til de Landes Interesser, hvor det katolske Apostolat møder de største Vanstikigheder. Hovedsiemeden for den vordende Forening er, under Propaganda-Congregationens Tilsyn og Ledelse, at prædike Evangeliet i de Dele af Afrika, til hvilke Troens Lys endnu ikke er trængt igjennem. Til Opnaaelsen af dette Siemed behøver Foreningen ikke alene nidjære Missionspræster, men ogsaa materielle Midler til Grundlæggelsen af et særregt Missions-huus. Foreningens samtlige Medlemmer forpligte sig derfor til at forblive i Missionens Tjeneste indtil deres Død; den større Deel vil selv gaae til Missionerne, de Øvrige ville blive tilbage i Europa og beskæftige sig med Barmhertigheds-værker, saasom med Forældreløses Opdragelse, Folkemissioner paa Landet etc. Møderhuset skal oprettes i Frankrig og staae aabent for alle Nationer; ogsaa Lægebødre, som forstaae en Kunst eller et Haandværk, kunne antages. Foreningen stiller sig under den hellige Families (Jesus, Maria og Joseph)

særegne Beskyttelse; som Patron ærer den den h. Augustinus og den h. Cyprian, og den salige Pater Claver, Negernes Apostel. — Forinden Foreningens værdige Stifter offentliggjorde sin Plan, forelagde han den for Propaganda-Congregationen. Efter en lang og alvorlig Drøftelse har samme bifaldet den, saaledes som sammes Præfect, Cardinal Franconi, har tilkjendegivet det i en Skrivelse fuld af Anerkjendelse og Opmuntring. Mgr. Brésillac, opmuntret ved et saadant Bifald og styrket ved den h. Faders Beskyttelse, staaer nu i Begreb med at vende tilbage til Frankrig, for strax at lægge Haand paa Bærket. — Gid han maatte finde den Understøttelse, som hans adle Opoffrelse og hellige Iver fortjener!

Østerrig. (Domkirken til Maria Undfangelse i Linz.) Deres Majestæter Keiser Ferdinand og Keiserinde Maria Anna have i Anledning af deres den 26de Febr. d. A. i Prag fejrede Formaling, foruden mange andre hoimodige Gaver til milde og kirkelige Niemed, behaget at skjenke en Sum af 4000 Gylden til Bygningen af Maria Undfangelses Domkirke i Linz. — Hvilken Gjenklang overhovedet denne den høiarv. Biskop af Linz's Tanke har fundet, nemlig til Gode for den „ubesmittede Undfangelse“ at bygge et herligt Tempel i Linz, der tillige skal være Domkirke, viser følgende Sted i det i Begyndelsen til Fastetiden af nævnte Biskop udfædte Hærebrev; han skriver: „Stareviis tiltræde de Troende den til den paatænkte Bygning stiftede Forening og denne Forenings Medlemmer have i den korte Tid, som er hengaaet siden Mai Maaned f. A., allerede nedlagt langt mere end 60,000 Gylden „Marienpfeninge“ i min Haand; Andre have givet Tilfagn om bestemte Gaver paa Dagen for Grundstenens Lægning, Andre have allerede stiftet betydelige Legater til Gavn for Maria Undfangelseskirken, Andre have offret til Gode for hende, „som er fuldbommen skøn, tota pulchra,“ det Skønneste, som de besadde af Klenodier, og fremfor Alle have Landets Stænder, som vor fromme Nations værdige Repræsentanter, lovet at ville tilskyde en betydelig Sum til denne Tempelbygning. — I den allerede indsamlede Sum findes Gaver fra Rige og Fattige — fra de Sidste særdeles mange, — fra Herrer og Tjenestefolk — iblandt de Sidste befinde sig ogsaa mange fra langt bortliggende Provindser i Øverøsterrig, — fra Blinde, Døve og Stumme — Eleverne fra det herværende Blinde- og Døvstumme-Institut have indleveret Bidrag; fra uskyldige Skolebørn og angerfulde Forbrydere i Straffeanstalterne; de Sidste have til min største Nørelse, først fornylig indsendt en anseelig Gave af deres Dverfortjeneste. Naar jeg tænker paa disse

Gaver og de rørende Omstændigheder, som knytte sig til mange af dem, saa gaaer det mig, som Kong David, da han betragtede sit og sit Folks Bidrag til Tempelbygningen i Jerusalem, og da i begejstret Bøn udraabte: „I Hjertets Genfold og med Glæde har jeg ofret Dig alt Dette, min Gud! og med uendelig Fryd har jeg og seet Dit Folk at frembære Dig Gaver.“ (1. Kronik. 29, 17.) Sandelig, Mariæ Undfangelsesdomkirken vil ikke alene være skøn, naar den er færdig, men den er allerede nu skøn — i sine Frugter.“

Böhmen. Den i Prag under Navn af „Nepomuceniske Hæreditær“ bestaaende Forening til Udbredelse af gode katholicke Bøger i Böhmen har modt en saadan Velwillie i Monarkiets slaviske Provindser, at den for Tiden tæller over 10,000 Medlemmer. Foreningen blev stiftet i 1829, da det første 100aarige Jubileum for den h. Johannes af Nepomuk's Saligerklæring blev fejret. En Ex-Jesuit, Anton Haniksch, oversendte dengang Erkebiskoppen af Prag sin Fædrenearsv af 1000 Gylden, med den Bøn, at der for Renterne af denne Capital, samt for Indtrædelsespengene fra de betræffende Medlemmer maatte blive stiftet en Forening til Folkets Dannelse, der skulde uddele katholicke Lærebøger til de tjechiske talende Troende. Denne Forening vilde han give Navn af den h. Johannes af Nepomuk's Arv eller „Nepomucenisk Hæreditær“. Foreningen traadte i Live, men talte indtil Aaret 1848 kun 1770 Medlemmer. Dog, netop i det Aar, hvor man frygtede saameget for Foreningens fremtidige Bestaaen, vandt den 300 nye Medlemmer. Deeltagerenes Antal tiltog nu hurtigt fra Aar til Aar, saa at 2449 nye Medlemmer indtraadte i Foreningen i Aaret 1854 og 2000 i Aaret 1855; — og det nye Aar 1856 begyndte Foreningen med 10,580 Medlemmer! —

Baden. (En fransk Deputation hos Erkebiskoppen.) I Slutningen af afvigte Februar Maaned lode franske Katholiker Erkebiskoppen af Freiburg overrække en kostbar Bisppestav som et Tegn paa deres Anerkjendelse af denne Overhyrdes værdige Holdning i Kirkestriden. (Jfr. Skand. Kirket. 1854 Nr. 29.) Udgifterne for dens Anskaffelse bleve bestridte af Resten af de milde Gaver, som til Redactionen af Universets forfulgte Præster og af hvilke Erkebiskoppen allerede tidligere var bleven tilsendt anseelige Summer. Univers giver nu en Beretning om Overrækkelsen af den nævnte Hyrdestav. Deputationen fandt den 84aarige Erkebiskop munter og rask; foruden tvende Hofcapellaner havde han de k. k. østerrigiske Kammer-

herrer, Fyrst v. Zeil og Baron v. Rint, hos sig. I Deputationens Navn rettede Hr. Louis Beuillot, Univers's berømte Hovedredacteur, følgende Ord til Kirkefyrsten: „Naadige Herre! de Katholiker, som have sendt os hid til Dem, vide at vurdere, hvad Det er, som en Biskop bestjærmer, naar han kæmper for Kirkens Rettigheder! De have givet os det Hver, at overrække Dem saavel en Hylding af deres Beundring som ogsaa en Tribut af deres Taknemmelighed. Enhver god og sand Frihed beskyttes ved Kirkens Frihed. Der, hvor Kirken ikke er fri, er den sociale Orden truet og Samvittrighedsfriheden stedes i Fare. Men da opvækker Gud Forsvarere for Sin Brud og Sit Folk. Støttede paa Jesu Christi Stattholder og opretholdt ved de Troendes Bon, kæmpe de med uroffeligt Hjerter, og de triumfere levende eller døde. Naar de ligge under for Kampens Gude, saa bliver deres hæderlige Grav et Skjoldværn, mod hvilket Uretfærdigheden maa bryde sit Hoved; Deres Minde er en Betsignelse og et Exempel. De have erindret Dem hine store Biskopper, den h. Athanasius og den h. Thomas af Canterbury; saaledes vil Efterverdenen ogsaa erindre sig Dem. — I Frankrig navne vore Troesbrødre, underrettede ved vore oplyste Biskopper og ærværdige Præster, Deres Navn med Kjærlighed og Hæilagelse. Lykkelige over at have understøttet hine Præster, som havde den Lykke, at lide formedelt deres Lydighed mod Dem, ønskede de at aflægge et Vidnesbyrd om den Hælelse, som De indgyder dem. Modtag derfor denne Bispestav, som jo er Sindbilledet paa de hellige Handlinger, De fuldbyrder som Vogter for Herrens Kirke. Det er en Smertens Stav og derfor have vi ladet anbringe paa den Billedet af en Martyr. Alligevel er den indlagt med Guld og prydet med Edelstene, Symbolet paa de faste Forhaabninger, som vi nære til Seieren i Evigheden, hvor vore Tørne, vor Sved og vort Blod skulle forvandles til Kroner af kostelige Stene og uforvisnelige Blomster. — Vi bede om Deres Betsignelse for os og for Alle, som sendte os hid!“ — Af den dybtrorte Erkebiskops Svar uddrage vi følgende Sted: „Jeg har lovet Deres ædle Fædreland en uudslettelig Taknemmelighed, saavel for det Bifald, det viste, da jeg opfyldte min Pligt, som ogsaa for de Almisser, hvormed det understøttede min saa haardt hjemsogte Hjord. Jeg føler ogsaa den mest levende Taknemmelighed mod Univers's Redactører, som have taget en saa inderlig Andeel i mine Smærter og paa hvis Tilskyndelse den katholske Gæmildhed saa rigeligt understøttede os. Det er for mig en Fryd, at opsende mine ydmyge Bønner til Himmelen, paa det at den ogsaa fremtidigt maa beskytte det store Frankrig, som allerede har

gjort saameget til Guds Ære og Kirkens Frihed og som for tjener, at Gud betjener Sig af dette herlige Rige til Fuldførelsen af Sine hellige og heldbringende Planer." — Slutteligt bemærkede Erkebiskoppen, at han den følgende Morgen vilde frembære det h. Messeoffer for Foraringens fromme Givere; han betjente sig derved for første Gang af den nye Hyrdestav. Denne Stav er af gedigent Sølv, rigt forgyldt og besat med mange kostbare Edelstene. Oven i Stavens Krumning er i massigt Sølv Billedet af den h. Erkeengel Michael til Hest andragt, hvorledes han styrter Tempelstjænderen og Tempeltøveren Heliodorus til Jorden (Jfr. 2. Makkab. 3, 25 flg.). Staven har idetmindste en Værdi af 12,000 Rdl. — Senere vare de Deputerede til Taffels hos Erkebiskoppen, hvortil ogsaa to Professorer ved Freiburger Universitetet, Dr. Busß og den for to Aar siden til Kirken overtraadte Dr. Ofrröder, vare indbudne.

Fra Wallachiet. Angaaende dette Lands kirkelige Anliggender bringer en Correspondent i „Deutr. Volksfreund“ følgende Notiser: „I det Hele kunne Katholikerne i Wallachiet tælle henved 7000 Sjæle, af hvilke 4000 komme paa Bukarest; de øvrige befinde sig efter Flertallet i Krajova, Hovedstaden i det lille Wallachi, og i Ibrail og Plojeft. Campolongo fra Aaret 1451, Sognet i Bukarest fra Aaret 1666, Sinnik fra Aaret 1717 og Tergovist fra Aaret 1605, saavel som Missionsstationerne Krajova og Ibrail administreres af Medlemmerne af Minoriter- (Franciscaner-) Ordenen; de øvrige Sogne af andre Missionairer. I Campolongo, Sinnik, Krajova og især i Tergovist, Landets gamle Hovedstad, havde Franciscanerne smukke Kirker samt Klostre — men nu ligge de i Ruiner; gjentagende Gange bleve de ved Tyrerne jevnede med Jorden; denne uhygelige Stjæbne rammede Kirken og Klosteret i Tergovist syv Gange. Af den engang saa storartede Kirke i Campolongo blev kun Sanctuariet, og af Kirken i Sinnik Sacrestiet tilbage. Begge Kirker tjene nu som Sognkirker; ifkun nogle Værelser kunde Munkene indrette sig midt imellem Ruinerne. — Kirken i Bukarest (den eneste katolske Kirke i denne store Stad) er smuk og ventlig; den er bygget i Aaret 1812 og blev i 1847 et Rov for Flammerne, men efter saa Aars Forløb atter opbygget med stor Bekostning. Den katolske Drengeskole er beregnet paa 100 Elever; men neppe 70 besøge den, fordi Forældrene ikke blive tilholdte at sende deres Børn til Skolen og fordi der her gives mange Pensionater, hvor de Formuendes Børn blive underviste i Sprog og Videnskaber, men kun ikke i Religionen; forøvrigt bestyrer en Ordensgeistlig Skolen, som befinder sig i et daarligt, hoist ugunstigt

Locale i Klosteret. Den katholske Pige-skole bestyres af de engelske Frøkener, som for tre Aar siden kom fra Baiern efter Foranstaltning af den høiarv. Biskop Parisi; 9 Konner og 2 Lagsøstre befinde sig nu her. Foruden den offentlige Skole oprettede de et lille Pensionat med 20 Pladser, der alle ere besatte; Pigebørnens Antal beløbe sig til 120—30. — Hvad angaaer Gudstjenesten i den katholske Sogneskirke i Bukarest, saa bliver der regelmæssigt prædiker i tre Sprog, tydsk, ungarsk og wallachisk; de to sidste Sprog verle hver Søndag; den tydske Prædiken bliver holdt hver Søn- og Fesdag Kl. 10^{1/2}, derefter følger henimod Kl. 11^{1/2} Hvimesen, ved hvilken der bliver sungen tydsk. Man seer heraf, at den tydske Nation har Fortrinet i denne katholske Menighed, men den tæller ogsaa de fleste Medlemmer; næst efter dem ere Ungarerne de talrigste og endelig Bulgarene, Italienerne og Frankmændene. Tydskerne og Ungarerne ere forstørstedelen østerrigske Uundersaatter. Fjølge Sogneprotocollen ere i de sidste tre Aar 49 Personer af forskjellige Konfessioner gaaede over til den katholske Kirke.“

Frankrig. (Resultater af Protestantismens Bestræbelser i Frankrig.) Da den 86aarige Grev Lovenhjelm, som i over 40 Aar har repræsenteret Sverrig ved det franske Hof, fornylig blev kaldet tilbage fra Paris, bragte „Neue Preuss. Ztg.“ følgende Beretning fra Paris om hans Fortjenester af Pariser Protestantene: „Grevnen er en i enhver Henseende høiagtet Mand, hvis Tab ganske i Særdeleshed vil være smerteligt for de herværende Protestanter. Han deltog i alle evangeliske Nærtilighedsvarter, og først i f. A. have de svenske Stænder paa hans Forslag bevilget en Sum af 10,500 Rres. for „Evangeliseringsværket i Dvarteret Saint-Marcel,“ hvorved dette under Prædikanterne Meyer og Valente staaende Værk blev sat i Stand til at tilbagebetale en Tiende-deel af det Laan, som det havde optaget til Kjøbet og Dpretelsen af et Skolelocale. Overhovedet have de herværende Protestanter længe været forpligtede til Taknemmelighed imod Sverrig, som de desuden have at takke for deres første Christens i Hovedstaden paa en Tid, da den evangeliske Kirke endnu ikke havde fundet nogen Plads i Paris. Ved denne Leilighed tor vi dog ikke lade det ubemærket, at der ogsaa fra den preussiske Regjerings Side er ydet Protestanterne stor Hjælp. Efterat H. M. Kongen af Preussien engang havde bevilget en Sum for ovennævnte evangeliske Værk, har han behaget, ogsaa at forstærke dette Vidnesbyrd om sin Deeltagelse, idet han selv har stillet sig i Spidsen for en aarlig Subscription.“ — Til Oplysning om, hvori det ovennævnte „Evangeliseringsværk“ bestaaer, og til Beviis for, at de franske Protestanter, hvilke

man i mange protestantiske Blade behager at betegne som den nuværende Regjerings Slagtoffere for Tyranni, dog endnu uhindrede kunne udfolde deres Virksomhed, anfore vi af „Genfer katolske Annaler“ et Foredrag, som en protestantisk Prædikant fra Paris fornylig holdt i Magdalenekirken i Genf. Hr. Kinkhoff — saaledes hedder Taleren — gjorde tillige ogsaa Krav paa Genfer Protestanternes Offervillighed for hans Sag og taledes saalunde: „I lang Tid have Prædikanterne i Quarteret Saint-Marcel kun henvendt siden Opmærksomhed paa Børnene; de lode sig nøie med at undervise tre eller fire af dem hos sig. De Herrer Meyer og Valetta anlagde nemlig endelig en Skole, som i Begyndelsen ifkun blev besøgt af et Douzin Børn; nu tæller den fem hundrede Elever, af hvilke to Trediedele ere Protestanter, men de øvrige ere Katholiker; de nævnte Herrer optage kun de sidste, naar de af Forældrene have erholdt det Løfte, at Børnene skulle opdrages protestantisk. Gleertallet af disse Forældre ere Gadefejere og Kludesamlere; mange af dem ere Tydfkere, de øvrige ere Frankmænd. De Børn, som besøge denne Skole, aabne saaledes Comitee-Medlemmerne en Vej, til ogsaa at kunne trænge ind i deres Familier og prædike den protestantiske Lære; alle disse Familier ere blevne besøgte. De franske Forældre modtoges deres Besøg med største Venlighed og vilde meget let lade sig vinde, men disse Indtryk ere ikke varige nok og udslættes snart ved andre Personer, som ligeledes besøge dem. Tydskerne derimod ere mindre venlige, ja ofte endog grove, men man finder snart Spor hos dem af deres første Opdragelse; man seer, at de længe have levet i protestantiske Omgivelser. Da vi saae, at Gleertallet af de Børn, som havde besøgt Skolen, bleve borte, saasnart de havde fejret deres første Communion, stiftede vi „en Lærlinge-Forening“, der bestaaer af unge Mennesker, som vi satte i Lære hos dygtige Mestres, som vi stillede vore Betingelser; vi have iblandt Andet ogsaa Ret til at føre Opsigt med dem i Værkstederne. Saasnart som Læretiden da var udløben, forsvandt disse unge Mennesker paa samme Maade som tidligere Skolebørnene; vi stiftede derfor en Forening, som kaldes „Ynglinge-Foreningen“ og som, ligesom den første, hver Søndag samles efter Gudstjenesten. Af denne Forenings Medlemmer have vi udvalgt de dygtigste, for af dens Midte at danne det saakaldte „Syndicat“. Medlemmerne af dette „Syndicat“ ere bestemte til at hjælpe os ved vore Besøg og at passe paa de Øvrige. Ser af disse unge Mennesker studere allerede i Strasberg i den Hensigt for siden at blive Prædikanter. Vi have til Hensigt at anlægge Boliger for disse Arbeidere, for at de kunne leve sammen og fejre fælleds Guds-

tjeneste." Efter Rinkhoff's Forsikring tiltager med hver Dag den protestantiske Comitèes Held; men den støder ogsaa paa Vanskeligheder. Gjentagende have Huseierne, enten paa Grund af katolsk Indflydelse eller fordi de kun ugjerne ville have Skoler i deres Huse, vægret sig ved at forlænge Liecontracterne. Til Kjøbet af et fast Skolelocale indsamlede Foreningen 100,000 Fræs., men den købte Bygning koster 200,000 Fræs. Omendstjondt Kongerne af Preussen og Sverrig og mange andre Personer bidroge til denne Sum, saa er den endnu ikke ganske dækket. Rinkhoff opfordrede nu under sit Foredrag, som bivaanedes af 200 Personer, Enhver af de Tilstedeværende til, at gjøre Indsamlinger for Bærket hos alle deres Venner og Bekjendter. Sluttelig bad han de muligen tilstedeværende theologiske Studenter om at rejse til Paris, for at understøtte Comitèen, der havde altfor faa Medlemmer til at kunne besøge de 800 Familier, som den beskytter. — Medens Protestanterne saaledes efter egen Tilstaaelse kunne ganske frit og uhindrede udvikle et systematisk Propelytmageri iblandt den laveste Befolkning i Frankrigs Hovedstad, troe de sig dog berettigede til at klage over den franske Regjerings Intolerans og Plagerier? Hvad vilde en protestantisk Regjering vel gjøre, dersom den katolske Propaganda vilde betrage samme Vel og betjene sig af samme Midler, som „Evangeliseringsværket" i det katolske Paris? Dersom katolske Konger sendte store Summer Penge til protestantiske Lande for at lokke fattige Folk over til den katolske Kirke? — Imidlertid, man kan være ganske rolig og behøver sandelig ikke at frygte for et slikt uwardigt Propelytmageri fra katolsk Side; dertil vil den katolske Kirke aldrig nedværdige sig, thi den er sig sin guddommelige Bærdighed noksom bevidst og veed meget godt, at den virkelige Sandhed ikke behøver at tage sin Tilflugt til materielle Midler, men at den i sig selv har den seirende og overtydende Kraft.

Nordamerika. Den katolske Kirkeridende i New-York skriver: „Foruden Mord-, Tyv- og frie Kjærlighedshistorier læser man næsten intet Bigtigt i Aviserne. Selvmordene tage til paa den frygteligste Maade. I detmindste 1000, siger og skriver tusinde Mennesker om Aaret tage sig her selv af Dage. Den forbudne Kjærlighed, den forfærdelige Trifældighed, det stærke Hang til Penge, sygelig Sentimentalitet, Hjemvee uden Tro eller Tillid, methodistisk Sværmeri, djævelsk Vlandebankerier etc. etc. føre ikke sjældent til Selvmord, og endnu oftere i Daarefisten." De samme Klager fører et protestantisk Blad, New-York-Herald, angaaende de sædelige Tilstande i de Forenede Stater. Det siger: „Det er ingen Tvivl underkastet, at vi fra Moralitetens Standpunkt gjøre Tilbagekridt i

Nord og Vst. Vi bygge store Skibe og beundringsværdige Broer, men staae tilbage for de gamle Grækere i de skønne Konster; med vore protestantiske Missionairer er det meget sorgeligt bevendt, og den vilde Indianer bestøder mere Høflighed, Høimodighed og Civilisation, end mangen Statsmand i Ny-York; vi kunne fortælle Exempler paa udsvævende Immoralitet, saaledes som de ikke forekomme værre iblandt Nyseelænderne; fremtidige Historiekrivere ville fortælle, at vi, hvad Overtro og Bigotteri angaaer, endog langt overgaae de mest forrykte Braminer og Forsvarere af Hæx-Processer. Det forløbne Aars officielle Beretninger om de i Amerika udøvede Forbrydelser levere Beviset for Sandheden af vor Paastand! Mormonerne i Utah, — the free-lovers („Foreningen for den frie Kjærlighed“) i Ny-York og Wisconsin, — Galehusene, som fyldes med Forrykte, hvis Aandsforvirring bliver betegnet som religious Mania, — denne Begjærlighed hos Fleertallet af vor Befolkning til at efterjage alt Nyt, hvor urimeligt det saa end er, — denne Beredvillighed, hvormed visse Blade understøtte enhver ny Lære uden Hensyn til dens Oprindelse eller Naal, — alt Dette er et Beviis for, at vi, saa uindrige vi end maae være i Fabricationen af Hovve og Revolver, i en vis Henseende dog ere den største Masse Daarer, som nogensinde have levet, ... at vi, trods al vor Pralen med Dplysning, Storhed og Lærdom, dog ere kun lidet bedre, end de Wilde! Svig har gjennemtrængt alle Samfundets Glasfer fra de høieste til de laveste, og af den er den „frie Kjærlighed“ (free love) og Valgslægtskabsvimmelen udgaaet, og den almindelige Moralitetsfølelse er bleven vækket. Den huuslige Arnes Hellighed er krænket, Koner have forladt deres Mand og Børn forneget deres Forældre. Offerne for alle disse Skuffelser ere blevene førte bag Lyset, bedragne eller myrdede og endnu ere vi ikke komne til Gnden paa dette Uvæsen.“

— (Til Forsvar for Kirkens Wrc.) For 10 Aar siden drog en Bedrager, ved Navn John Leahy, prædikende igjennem Unions-Staterne. Han udgav sig falskeligen for en forhenværende Trappist, og blev betalt af visse Sectar, for at nedrive den katolske Kirke. Denne Glendiges foregivne Blottelser om Skriftestolens Hemmeligheder trak den store Hob til hans Talerstol, og han pirrede de Scandalfygtes Nysgjerrighed derved, at han kun holdt sine Taler for Mandfolk, under det Paastud, at hans Meddelelser ikke turde høres af Fruentimmer! Trods den Beskyttelse han nød hos mange Prædikanter, blev han i Aaret 1852 paa Grund af et Mord dømt til livsvarigt Fængsel. Fængslets Genjomsøbet har nu aabnet Døren paa den Ulykkelige, og efter Univers

har han allerede for 18 Maaneder siden ydmygt bedet om atter at blive optagen i den af ham saa skjændigt bagtalte Kirkes Samfund. Nsg. Henni, Biskop af Milwaukee, i hvis Diøces han udstaaer sin Straf, underkastede ham en langvarig Prøve, for at overbevise sig om hans Angers Oprigtighed. Allerede i et heelt Aar har nævnte Biskop den fælle Trappistes skriftlige Tilbagekaldelse af alle hans Løgne og Bagvaskelser i Hænde, og da hans Bod syntes tilstrækkelig, erholdt Sognepræsten Du el i Fond-de-lac den Fuldmagt og det Hverv, atter at optage den angrende Bodfærdige i Kirkens Skjød. Høitideligheden fandt den 20de Jan. og Leahy fornyede efter eget Ønske ogsaa mundtlig sin Tilbagekaldelse i alle sine Medfangers Overværelse, idet han tillige bad Gud og Menneſter om Tilgivelse for sin mod Kirken begangne store Forbrydelse. „Det vilde imidlertid være interessant,“ siger New-York-Freeman's Journal, „nu ogsaa at samle alle de berømmende og anbefalende Skrivelser, som Leahy tidligere har modtaget fra berømte protestantiske Prædikanter, og ikke mindre interessant vilde det være, hvis man erholdt en Fortegnelse over alle de Prædikanter, som indbøde ham til at prædike paa deres Prædikestole.“*)

*) Det har bedrovet os for ikke længe siden her i Kjøbenhavn at maatte erfare, hvorledes selv en geistlig Mand, for hvis Person vi biblil, paa Grund af hans agtværdige Charakter og nidjære Kirkesjæmhed i Sjælsorgen, havde næret ufrømtet Hoiagtelse, dog i sit blinde Had til vor ejſaa af ham aldeles misſkjendte bellige Kirke har nedværdiget sig selv til at effentliggjøre et lignende Smædelſkrift af et andet uskjelt Subject, en Eigemand til hiin Fejn Leahy, — af en vis uhykkelig Apeſtat ved Navn Defancis, der ejſaa ved at blette sin egen Skam har meent at kunne ſkade Kirken, men kun har end tydeligere gjort den b. Apeſtel Judas' Ord anvendelige paa sig selv og viſt, at han hører til dem, „ſom fordærves ved det, ſom de af Naturen ſerſtaae, ligesom de uferuſſige Dyr;“ — til dem, ſom „have vandret paa Kains Bei og ſer Vindings Syld ere ſtyrte i Balaams Forvildſe og omtemme ved Keres' Gjenſtridighed;“ — til dem, ſom vare „ſtampletter ved Kirkens Kjærlighedsmaaltider, idet de fraadje uden Skam, kun maſſe ſig ſelv, vandløſe Styer ombævnede af Vinde, ſkaldebe ufrugtbare Træer, to Gange døde, opryftede med Roden, Havets vilde Belger, ſom udfumme deres egen Skam, omvankende Stjerner, hvilte Markets Madſter ere bevarede til evig Tid.“ (M. Judas' Brev 11—13.) — For nogle Dage ſiden hørte vi, at den protestantiſke Kirke i England har gjort en keftelig Acquiſition, lig dem den gjerde i Defancis, Gavazzo og Conſerter, idet nemlig en uhykkelig katolliſk Præſt, ſom var bleven ſjed af Herrens Tjeneste, traadte over til den protestantiſke Meligion, men tillige ejſaa paa ſamme Dag, da han led ſig ſtulle fra Jeſu Chriſti bellige Brud, rakte han et andet Slags Brud ſin præſtelige Haand, idet han brød det til Herren ſvorne Kyndhedsſlotte og — giferede ſig! Vi tvivle ikke om, at Hr. Defancis er emtrent af ſamme Galiber, ſom denne; og vi gratulere derfor den protestantiſke Kirke til deſſige Grebringere, men heller ikke mindte vor b. katolliſke Kirke til deſſige Tab!

Katholff-kirkelig Literatur.

Der Materialismus als Köhlerglaube. Ein offenes Sendschreiben als Herausforderung zum wissenschaftlichen Kampfe an die **Vertreter des neuen Materialismus in Deutschland:** Cotta, Burmeister, Virchow, Bogt, Moleschott, Rohmägler, Müller, Ule, Egelbe, Büchner etc. von Dr. **Fr. Michelis.** Münster bei Rheising. — Preis: 3 Mark.

P. Raimund Bruns, Magisters der Gottesgelehrtheit, **Katholisches Glaubensbekenntniß.** Erklärt, geprüft und bewiesen aus der hl. Schrift und der Vernunft. Auf's Neue durchgesehen und herausgegeben von einem katholischen Geistlichen. — Berlin und Münster, bei Ashendorff. Preis: 1 Rdl.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 4de Mai. 6. Søndag efter Paaske (Exaudi Domine). — Dagens Epistel: 1. Petr. 4, 7—11. — Evangel.: Joh. 15, 26—16, 4. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messse. — Kl. 10 Heimreise med Prædiken paa Tybst. — Esterm. Kl. 3 Andagt, med Catechisation paa Danst.

Løvedag den 10de Mai er befalet Vigilie-Fastedag til den høihellige Pintjefest.

Hver Søndag om Form. Kl. 5¹/₂, 7 og 8¹/₄ fejres en stille h. Messse: — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messse Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Velsignelse.

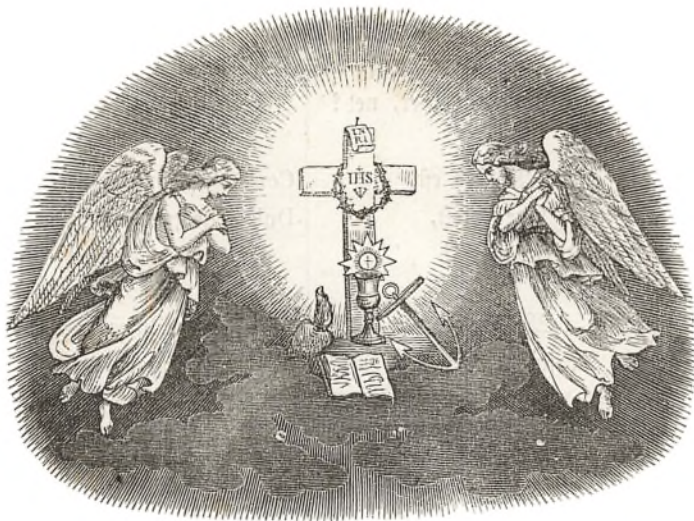
„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Ganga ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **G. A. Blankefleiner**, St. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Kgl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 19.

Søndagen den 11te Mai.

1856.

Hymne til den Helligaand*).

Kom, o kom, Gud Helligaand!
 Naabn for os Din Naadehaand,
 Straal Dit Lys fra Himlen ned!

Veni sancte Spiritus!
 Et emitte cœlitus
 Lucis Tuæ radium!

*) Forfatteren til efterfølgende skjønne latinske Hymne eller Sequents, som læses eller synges efter Evistien i Pintjemessén, er sandsynligén Pave Innocent's III., som bode i Aaret 1226.

Fader for de Fattige!
 Kom, Du Lys for Hjerterne,
 Kom, Du Gavers Giver, ned!

Du den bedste Trøster est,
 Bore Sjæles søde Gjest,
 Søde Bederbøgelje!

Du er Ro i Nøisomhed,
 Svale i Begjærighed,
 Trøst i al Bedrøvelse.

O Du Lys, Du saligste,
 Ret i Hjertets Jnderste
 Dine Troende opfyld!

Uden ved Din Guddom er
 Intet i os Menneſter,
 Intet uden Feil og Skyld.

Det Urene reent Du gjør,
 Sjælen vød, naar den er tør,
 Læg Du Det, som faaret er!

Haarde Hjerter Du formild,
 Kolde indgyd hellig Ild;
 Styr Det, som forvildet er!

Giv de paa Dig Troende,
 Giv de paa Dig Stolende
 De syv Gavers store Skjenk*)!

Veni pater pauperum,
 Veni dator munerum,
 Veni lumen cordium!

Consolator optime,
 Dulcis hospes animæ,
 Dulce refrigerium!

In labore requies,
 In æstu temperies,
 In fletu solatium.

O lux beatissima,
 Reple cordis intima
 Tuorum fidelium!

Sine Tuo numine
 Nihil est in homine,
 Nihil est innoxium.

Lava quod est sordidum,
 Riga quod est aridum,
 Sana quod est saucium!

Flecte quod est rigidum,
 Fove quod est frigidum;
 Rege quod est devium!

Da Tuis fidelibus
 In Te confidentibus
 Sacrum septennarium!

*) D. e. Meddelelse af Biskdom og Forstand, Skjønsmhed og Styrke, Kundskab, Fromhed og Gudsfrygt (3fr. Jesajas, 11, 2).

Dyd forund som Lønnens Pant*),	Da virtutis meritum,
Død engang i Naadens Stand,	Da salutis exitum,
Evig Fryd i Frydens Land!	Da perenne gaudium!

Amen.

Kirkearets hellige Tider og Fester.

(Fortsat.)

V. Pintsjetiden.

Da den Herre Jesus var opfaren til Himmelen, vendte Hans Apostle og Disciple tilbage fra Oliebjerget til Jerusalem og, forenede i eendragtig Bøn, ventede de der den forjættede Helligaands Komme. Da hørtes pludselig paa Pintsfedagen (o: den 10de Dag efter Trelserens Himmelfart, den 50de Dag — pentecoste — efter Hans Opstandelse) fra Himmelen en Brusen som af en vældig Stormvind, og fyldte det hele Huus, hvor de vare forsamlede, og de saae Tunger af luende Ild, som hvilede over enhver enkelt af dem, og Alle opfyldtes af den Helligaand og begyndte at tale i fremmede Tungemaal, efter som Anden lagde dem det i Munden. Apostl. Gjern. 2, 1—4. — Til denne vidunderlige Begivenheds Høitideligholdelse er nu Pintsfesten bestemt, og ligesom Juletiden feirer Faderens Kjærlighed og Paasketiden Sønnens Kjærlighed, saaledes feirer Pintsjetiden den Helligaands Kjærlighed. Pintsfedagene ere Dage for en hellig Glæde og glad Taknemmelighed, Dage for inderlig Bøn og en from og hellig Længsel; de Troende skulle med Taknemmelighed mindes de Naadegaver,

*) »Mine Saar høre Min Stemme ... og de følge Mig, og Jeg giver dem det evige Liv!» siger Jesus Kristus (Joh. 10, 27. 28.); altsaa at høre Hans Stemme og følge Ham i »Dyd» og Hellighed, det er det sikke »Pant» paa den herlige Løn i det evige Liv.

som Gud den Helligaand har meddeelt og endnu bestandigt vedbliver at meddele hele Kirken saavel som ogsaa enhver Enkelt, og i inderlig Bøn aabne deres Hjerter, forat de stedse kunne modtage Mere og Mere af Hans Fylde.

Frelseren havde fort for Sin Død forjættet Sine Disciple, at Han vilde bede Faderen om at sende dem en anden Trøster og Talsmand, Som skulde blive hos Dem indtil Evighed; Denne skulde da ogsaa lære dem Alt og minde dem om Alt, hvad Han havde sagt dem, Han vilde lede dem i al Sandhed, give dem Mod og Standhaftighed under Forfølgelser og indgyde deres Hjerter sand Kraft og Trøst. Joh. 14, 16. 17. 26. — Hvad Forleseren havde lovet, gif i Dpfylde i Pintsehdagens Morgenstund. Sandhedens og Kjærlighedens Aand nedsænkede Sig i Apostlenes Hjerter, Han udbredte da Lys, hvor der tidligere havde hersket Mørke, og opfyldte de Forsagte med et vidunderligt Mod og en hellig Iver, saa at de tolv ulærde og frygtsomme Fiskere, som endnu fornylig havde skjult sig bag lukkede Døre af Frygt for Jøderne, nu reiste sig paa eengang uforfædede, og, med Petrus i Spidsen, forkyndte Christum den Korsfæstede med en Kraft, Wiisdom og Frygtløshed, at Tusinder endnu paa samme første Dag bleve omvendte. Hellig Kjærlighed besjælede, ja gjennemglødede fra nu af deres Hjerter; de ilede ud i al Verden, for overalt at opreise Forløsningens Seiersbanner, de gave Alt bort med Glæde, taalte Haan og Spot, de største Qualer og Forfølgelser og den bitterste Død, for at bringe alle Folkeslag Frelsen og vinde Alle for Kristus.

Denne Helligaand er ikke alene sendt Apostlene, men Alle hører Frelserens Forjættelse til, saa mange som Herren faaer hidkaldt. Apostl. Gjern. 2, 39. Han er nedkommen fra Himmelen, for at fuldende Christi Forløsningsværk og oversføre det paa alle kommende Slægter og at tilvende alle Enkelte i Slægten Forløsningens Frugter. Han bliver af den Grund hos Jesu h. Kirke indtil Verdens Ende, for at lede og regjere samme, for at beskytte den mod al Wildfarelse og føre den i al Sandhed, saa at den kan være en sand „Vilde og Grundvold for Sandheden“ (1. Thimoth. 3, 15.) — Ligesom den Helligaand gjennemtrænger og opliver Kirkens hele Le-

geme, saaledes vil Han ogsaa besøge og hellige ethvert enkelt Lem paa samme. I den h. Daab, Gjenfødselsens Bad, omskaber Han aandeligt det indvortes Menneske og gjør det ligesom deelagtigt i Sin Natur; i den h. Confirmation (Betræftelse) træder Han derpaa i et endnu inderligere Samfund med det, gjør det til Sit levende Tempel og boer væsentligen i det, for at styrke det, for at det kan modnes til en fuldkommen Mand efter Maalet af Christi fuldendte Alder (Ephes. 3, 16. — 4, 13); Han oplyser den Christne saaledes, at han kan ret erkende den af Ham i og ved Kirkens Læreembede forkyndte Sandhed og kan opfatte og omfatte den med en fast og levende Tro; Han leder og styrker den Christnes Villie, at han alvorligen griber det Gode, — Han forunder saavel Villien dertil, som ogsaa Udsørelsen; den Helligaand udgyder i Hjerterne Kjærligheden (Rom. 5, 5.), som gjør alt Arbeide let og forjæder al Møjsommelighed; i en rigelig Fylde udbreder den Helligaand Visdommens og Forstandens, Skjønsonhedens og Styrkens, Kundskabens og Gudsfrygtighedens Gaver over de Troende (Isaia 11, 2. 3.), Han helliger ved Sin Indvielse alle Aldere, Stænder og Slægter og fører alle dem, som aabne deres Hjerter for Hans Naadevirkning, som virke trofast med Hans Naade og villigen følge Hans Indskydelser, hen til den sande Fuldkommenhed.

Man havde aldrig kunnet vælge en mere passende Aars-
 tid til den Helligaands Fæst. Hele Naturen pranger fordets-
 meste i Vintsetiden i sin Prægts og Skjønheds hele Fylde. Solen nedsender atter sine varme Straaler. Alt trives og blomstrer frodigt. Overalt see vi det yndigste og yppigste Grønt, Haabets Farve, og Landmanden glæder sig allerede til Høsten; Halmstræet skyder alt frem og bliver større og lover rige Ar og mangfoldige Frugter. Paa det at den brændende Sol ikke skal affvide den unge og spæde Plante, neddrypper Himmelen Nattens svalende Dug, ligesom om den vilde kjøle Heden og stille Plantens Torst. — Og see her i Naturen et Billede af den Helligaands heldbringende Virkninger i Sjælen! Ved Sin Guddoms vældige Magt og Kraft har Han fremkaldt i det gamle Menneske en ny, skjøn og aandelig Skabning, som berettiger til den glædeligste Høst; Han bringer Dydens h. Plan-

ter til Modenhed ved Naadens Straaler og vederqvæger samme ved vidunderlig Dug fra Himmelen.

Ligesom for de andre høie Festdage i Kirkeaaet, saaledes gaaer ogsaa en Forberedelsestid forud for Pintsfesten. De ti Dage fra Christi Himmelfart til Pintsjen, i hvilke Apostlene under samdrægtig Bøn ventede paa den kommende Troster og Talsmand, skulde ogsaa være Bønnens og Længsels Dage for de Troende. Evangeliet paa Søndagen for Pintsje forelægger os derfor Herrens Forjættelser om den kommende Troster til Betragtning, og i sine Bønner paa denne Dag nedbeder Kirken Hjertets Reenhed og et oprigtigt Sindelag over sine Børn, forat den Helligaand kan finde deres Hjerter beredte og tage ind hos dem med sin hele Naadefylde. — Dagen før Pintsje, Pintsjevigilien, er især bestemt til Forberedelse til Festen og netop derfor en befalet Fastedag. Paa denne Dag foretoges tidligere ogsaa, ligesom om Waasfeften, den høitidelige Daab af de nysomvendte Hedninger og derfor indvies endnu engang Daabsvandet paa denne Dag. Den Helligaand udgyder sine Naadegavers Fylde over dem, som blive døbte; Frelseren kalder endog Sammes Komme for en Daab (Apostl. Gjern. 1, 5.); af den Grund er denne Dag før Pintsje bestemt til denne Høitidelighed.

Selve Festdagen bliver fejret paa det høitideligste; alle Kirkens Ceremonier, Bønner og Sange udtale den hjerteligste Taknemmelighed for den Helligaands Sendelse og prise hans vidunderlige Gaver og Naadevirkninger. Templerne ere festligt smykkede; Præsterne bære den røde Farve, for at erindre om Ildtungerne, som ved den Helligaands Nedsendelse satte sig paa Disciplene og for at hentyde paa den Kjærlighedens h. Ild, som den Helligaand til alle Tider vil antænde i de Troendes Hjerter. Ordene til Introitus i Messen paa denne Høitidsdag lyde: „Herrens Aand har opfyldt Jordens Kredss, og Han, Som omfatter Alt, har Kundskab til alle Tungemaal.“ (Psalm. 1, 7.) I Orationen eller Collecten beder Præsten: „Gud, Du Som paa denne Dag ved den Helligaands Dplysning har underviist de Troendes Hjerter, forund, at vi i den samme Aand forstaae Det, som er ret, og altid maae glæde os ved Dens Husvalse.“ Epistelen

fortæller den Helligaands vidunderlige Nedkomst over Herrens Apostle og Disciple. Derefter følger som Sequents den herlige Hymne: *Veni sancte Spiritus!**)

Dagens Evangelium er taget af Frelserens sidste Tale hos Joh. 14. og indeholder Forjættelsen om Talsmanden, som netop paa Pintsedagen blev saa herligt opfyldt; i Præfationen under Messen lovsynger og priser Kirken den guddommelige Frelser, fordi Han „ophøiet over alle Himle og siddende ved Guds Høire paa denne Dag har udgydt den forjættede Helligaand over de udvalgte Børn; hvorover Menneskeheden paa hele Jordens Kreds høiligen glæder sig og jubler“ (*qui ascendens super omnes coelos sedensque ad dexteram Tuam, promissum Spiritum Sanctum hodierna die in filios adoptionis effudit; quapropter profusis gaudiis totus in orbe terrarum mundus exultat*). — Med glad Taknemmelighed opsender Kirken ogsaa inderlige Bønner om den Helligaands vedvarende Bistand for alle sine Troende, og derfor foreskriver den de Geistlige, at de daglig, i hele Pintsocctaven, i Breviariet skulle bede den skjønne Bedepsalme: *Veni creator Spiritus* (Kom Skaberaand!), i den tredie Time om Dagen (til Tertsen), i hvilken den Helligaand kom ned fra Himmelen, samt om Eftermiddagen i Vesperbønnen.

Ligesom Pintsen er en Fæst til Gæde for den Helligaand, saaledes er den ogsaa en Takkefæst for Kirkens Stiftelse. Da Petrus, styrket ved den Helligaand, modigen traadte frem og forkyndte Læren om Korset, da han tiltraadte de forbausede Tilhørere: „Gjører Bod, og Enhver af Eder lade sig døbe i Jesu Christi Navn til Syndernes Forladelse, og da skulle og I modtage den Helligaands Gaver“, da antog han ved tre Tusinder glade hans Ord og daannede den første katholske Menighed, og de vare varagtige i Apostlenes Lære, i Samfundet med Brødens Brydelse og i Bønnen. Den første Grundsteen til vor hellige Kirke blev saaledes lagt i Jerusalem paa den samme Jordbund, som endnu var farvet af Mesterens allerh. Blod; Apostlene vare Bygfolkene. Bygningen var i Begyndelsen vel lille, men de byggede uafsladeligt videre, de udsøgte sig Med-

*) See Begyndelsen af dette Nr.

hjelper og sparede ingen Møie; Huset maatte udvides mere og mere, fordi det ikke kunde rumme Beboerne og nu er det saa stort som Jordfloden og dets Spiir naaer høit op indtil Himmelen. Det lille Sennepskorn, nedlagt i Judæa's Jordbund, vorede snart op til et stort og skyggefuldt Træ, Himmelen gav det sin Dug og Regn, Troens Sendebudde pleiede det, og nu er det bleven et Kæmpetræ, som udstrækker sine Grene over alle fem Verdensdele og byder Alle Ly og Frugter. — Vintsen er saaledes Kirkens sande Fødselsfest; i hiint ophøiede Dieblif, da Huset i Jerusalem blev rystet og Aldtingerne fordeelte sig paa Disciplenes Hoveder og opfyldte dem med den guddommelige Kjærligheds, med Erkjendelsens, Kraftens og Hellighedens Ild, da havde Kirken modtaget sit Hjerteblood og da begyndte den, som en katholsk Skribent bemærker, at gjøre sit Livs første Pulsflag. Siden og formedelft den Helligaands Sendelse har den katholske Kirke overtaget og begyndt at udføre det store Værk og Hverv, at bringe alle Tider og Aarhundreder, alle Slægter og alle Folkeslag Forløsningens glade Budskab og Frugter; og Tiden i Kirkeaaaret fra Vintsen til Kirkeaaarets Udløb er derfor Billedet af Kirkens rastløse Virksomhed og Arbeiden indtil alle Tidernes Ende og Afslutning. —

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den keiserlige Prindses Daab. Seminarium for Sydamerika. Univers indeholder følgende Correspondance fra Rom: „Man siger, at den keiserlige Prindses høitidelige Daabshandling er fastsat til den 21de Juni, Marsdagen for Pius IX's Kroning. Efter Sigende skulle Statsraad og Secretair ved Niterens h. Congregation, Mgr. Capalti, og den forhenværende pavelige Chargé d'Affaires i Madrid, ledsage Cardinal Patrizi, som skal repræsentere den h. Fader ved Høitideligheden. Den høie Fadder vil oversende sin Gudsjon en meget kostbar Foræring.

— Man forbereder her Alt til den forestaaende Grundlæggelse af et amerikansk Seminarium. Man forsiktrer, at Abbé Gyzaguirre, Forfatteren til det berømte Værk, som har til Titel: „Katholicismen og Secterne“, har tilbudt en Gave af 321,000 Francs. til denne Stiftelse. Fremdeles hedder det, at den h. Fader selv vil bidrage 43,000 Francs. til det samme Niemed. Man troer, at det paatænkte Seminarium, for hvilket saa store Offere bringes, dog kun skal være bestemt for Sydamerika; forresten skal man ogsaa have paatænkt Oprettelsen af et andet særegt Seminarium for Nordamerika. Der aabne sig saaledes skønne Forhaabninger for begge disse Landes kirkelige Fremtid, — maatte Gud lade dem gaae i Opfyldelse!

-- Den 12te April var Marsdagen for det Uheld, som i f. A. truede vor h. Fader Pius IX's Liv i Klosteret Sta. Agnese (S. Skand. Kirketid. f. A. Nr. 18). Den h. Fader feirede paa denne vigtige Dag den hellige Messe i denne berømte Martyrindes Kirke og meddeelte under Messen Propaganda-Collegiets Elever den h. Communion. Som bekendt bleve disse unge Menneſker ved dette Uheld reddede paa en ligesaa vidunderlig Maade, som den h. Fader selv. Af en Privatkrivelse fra en af disse unge Elever (Johannes Jurzi), som selv har taget Deel i denne Høitidelighed og ligeledes var tilstede ved hiin mærkværdige Begivenhed f. A., udhæve vi følgende nærmere Details angaaende denne Festlighed: „...Den 12te April om Morgenen Kl. 6 drog vor hele Collegium i Procession igjennem Roms Gader ud til Porta Pia, for at valse til Kirken S. Agnese, som ligger omtrent en halv Mil fra Byen; det h. Kors, vor Frelsens Tegn, omgivet af blussende Fakler, bares foran; hele den lange Række af over 100 Elever sluttedes af Collegiets hoiærv. Rector, Hr. Lancioni, og Propagandaens Secretair, Monsignore Barnabè. Paa hele Veien bade vi afverlende Rosenfrandsen og sang Litaniet til vor h. Moder. Alle Gader og Veie, som vi passerede, vare bestrøede med Grønt og Blomster; selve Kirken var bleven ny oppudsset og rigelig smykket; den duftede af utallige Blomster. Ind- og Redgangen*) var bevogtet af den pavelige Schweizergarde. Den h. Jomfru og Martyrinde Agnese's Grav i Kirken straaledede i talrige Kjerter's Glæds. Kort Tid efter vor Ankomst kom ogsaa den h. Fader, ledsaget af Cardinalerne De Andrea (Kirkens Titular), Generalvicar Patrizi, Fransoni (Propagan-

*) S. Agnese-Kirken ligger lavere, end Jordfladen, saa at man ad en Trappe paa 48 Trin maa stige ned til Kirken.

daens Præfect), Marini og Antonelli. Efter en kort Forbedelseshøn begyndte den h. Fader at fejre det h. Mæsseoffer, og under sammes Høitideligholdelse havde vi alle den store Lykke og Naade, at modtage vor Freljers h. Legeme af Hans Vicars egen Haand; de Clever, som allerede ere Præster (omtrent 20 i Tallet), iforte den præstelige Stola, knaliede først indenfor Alterets Gitter og annammede den h. Communion paa Alterets høieste Trin, derefter modtog vi øvrige det guddommelige Himmelsbrod ved selve Communionbænken, hvor desuden ogsaa endnu et større Antal af andre fromme Troende bleve bespiste af den h. Fader med Herrens allerh. Legeme. Efter denne h. Mæsse fejrede ogsaa en af Hs. Helligheds Cappellaner det h. Offer, hvilket den h. Fader og vi Alle ogsaa bivaaned, for at forrette vore Takfjgelsesbønner. Det romerske Senat, samt flere andre meget høitstaaende Personer overværede denne for os især saa lykkelige og ærefulde Høitidelighed. — Efter den anden h. Mæsse begave vi os alle tilligemed vor h. Fader og Cardinalerne ud til den tæt ved Kirken grændsende Have, hvor et prægtigt Telt var opreist og en frugal Forfriskning beredt til os. Til Slutningen fremsagde nogle af Collegiets mindre Clever Takfjgelsestaler til den h. Fader i deres forskjellige Modersmaal, paa Italiensk, Fransk, Engelsk, Hollandsk, Armenisk, Arabisk og Gen paa Latin; Paven meddeelte os derpaa den hellige Velsignelse og vendte tilbage til Vaticanet; — men vi, dybtroorte ved en saadan Faders omme Kjærlighed og Godhed, have med uudslettelige Bogstaver skrevet denne lykkelige Dags Minde i vore unge, men dog uendeligt taknemmelige Hjerters Jnderste. — Af andre Nyheder vil jeg denne Gang kun fremhæve, at en overordentlig stor Menneftemængde iaar har fejret Paaskehøitiden her i Rom. Blandt de 24,000 Fremmede, som vare hidkomne til Helligdagene, befandt sig ogsaa Prinds Albert af Preussen, Arveprindsen af Sachsen-Meiningen og Prindsen af Holstein-Augustenburg ..."

Wien. Den 12te April d. A. Kl. 1 Middag havde de i Wien tilstedeværende Medlemmer af det østerrigiske Episcopat — 3 Cardinaler, 11 Erkebiskopper, 46 Biskopper og 5 Repræsentanter for de ledigværende Bispestole, samt Erkeabbeden af Martinsberg — den Ære at blive modtagne til en høitidelig Audients af Keiser Franz Joseph og at overrække Allerhøitidsamme følgende af Hs. Em. Cardinal Fyrsterkebiskoppen af Wien forfattede Adresse til Takfjgelse for Concor-datets Afslutning:

Deres Keiserlige Kongelige Apostoliske Majestæt!*)

Allernaadigste Herre!

Gud, Himmelenes og Jordens Herre, ved Hvem Kongerne regjere og Lovgiverne anordne Det, som er ret, har udvalgt Deres Majestæt, for at gjengive det vidtudstrakte Rige, hvilket Han overgav til Deres allerhøieste Ledelse, Retfærdighed og Fred, ja for at gjenoprette de Grundvolde, paa hvilke det menneskelige Samfund hviler: thi en forfærdelig Storm havde rokket dem. Dette var et stort Værk; men Deres Majestæt har og fuldbyrret et andet og endnu større. Vor Herre og Forsløser har indstiftet Kirken, paa det at den skal ved den fra Gud nedstammende Tro og ved den fra Oven kommende Naade føre Menneffeslægten over til det Rige, som ikke har Ende. Alt Det, som fremmer Kirken i Opfyldelsen af sit store Kald, er derfor en Velgjerning, som vises ikke blot Enkelte, men hele Menneffeslægten. Ved den Overeenskomst (Concordat), som Deres Majestæt har afsluttet med den hellige Stol under 18. August i. A., bliver Kirken ganske overordentligt fremmet, hævet og hædret.

Denne en udødelig Grindring værdige Overeenskomst har ført Det til en heldbringende Afslutning, som Deres Majestæt havde begyndt ved Forordningerne af 18. og 23. April 1850. Enigheden mellem den hellige Stol og Kirken i Keiserriget er fuldkomment opnaaet. Uden Hinder veilede Biskopperne de dem betroede Menigheder ved deres Anordninger og opbygge dem ved Underviisning og Formaning. De lede den katolske Ungdoms Oplærelse i Alt, som angaaer Troen og den kristelige Vandels Keenhed. Frit uddanne de Candidaterne for den geistlige Stand til Guds og Kirkens værdige Tjenere. I de kirkelige Retsvørgsmaal erkjender den kirkelige Dommer. Egtteskabet er i Keiserrigets hele Omfang underordnet Kirken, af hvis guddommelige Stifter det er bleven ophøiet til et Sakramente i den nye Paagt. De geistlige Ordenssamfund glæde sig ved fuldkommen Frihed for at udføre alt Det, som ifølge deres Ordensstatuter hører til Ordenslivets Fuldkommenhed. Det er fastsat, at Kirkegodset er ukrænkeligt og skal forvaltes efter Kirkeloven. Hvor det er utilstræffe-

*) „Apostolisk Majestæt, Apostolisk Konge“, det er den Gæstetitel, som Pave Sylvester II. (Mar 999—1003) tillagde den hell. Konge Stephan af Ungarn paa Grund af hans Færd i at bekytte og vove den sande Apostoliske Tro i sit Rige, og denne Titel føres derfor ogsaa af de østerrigske Keisere som Arvinger af St. Stephens ugariske Kongethrone.

ligt, faaer det en Understøttelse fra Deres Majestæts Høimodighed. Idet Deres Majestæt, trindt omkring omgiven af gamle og indgroede Fordomme, saaledes dog har givet Kirken hvad der tilkommer Kirken, har Allerhøiøstamme fra Thronens Hvide forkyndt en Sandhed, som denne Verdens Bisdom, Verden selv til Fordærvelse, har fornegtet. Fordbundet imellem Stat og Kirke er det mægtigste Skytsværn for alle Menneſtighedens sande Goder; kun i den christelige Stat kan det meget bevægede Europa finde Evighedens Forhaabninger og den jordiske Freds Belgjæringer forenede.

Deres Majestæt tillade derfor, at vi i vort Navn og i alle deres Navn, over hvilke Concordatet udbreder sine Betsignelser, neblægge for Deres keiserlige Throne Udtrykket af vor inderlige og ærefrygtfulde Taknemmelighed. Ved Forhandlingens Gjennemførelse har Deres Majestæt kun taget Fromhed og Retsfærdighed til Retteſnor; men Herren vil tilføie hine timelige Betsignelser, over hvis Beregning Allerhøiøstamme er ophviøt. Tilligemed den katholſke Troes Kraft styrkes den høiere Pligtsølelse, som er den sikreste og mægtigste Støtte for Staten. Altid og overalt er Biskoppen sendt for at lære den ham betroede Menighed hiin Lydigbed, som den Christne bør viſe den verdslige Herſker, ikke af Frygt, men for Samvittighedens Skyld. Desuden er det paalagt Biskopperne i det øſterrigſke Keiſerdomme som en hellig Pligt at lede Geiſtligheden og Folket til hiin Taknemmelighed, som skyldes Deres Majestæt som Gjenopretteren af det kirkelige Liv, og at være et Monſter paa hiin kraftfulde Samvirken, ved hvilken den aandelige Forvængelse, hvis Forkæmper Deres Majestæt er, vil naae ſin heldbringende Fulbendelse. Den almægtige naaderige Gud, Som bliver hos Sin Kirke indtil Verdens Ende, blive hos Deres Majestæt, og forunde Dem Opfyldelsen af Deres Hjertes Ønſker og lade alle Deres Foretagender lykkes! Herren opfyldte alle Deres Majestæts Bønner og fra Sin himmelske Helligdom bonhøre Han Dem!

Wien, 12. April 1856.

Deres k. k. apostoliske Majestæts trofasteste og lydigeſte Underſaatter:

(Underſkriſterne).

Keiſeren takkede Biskopperne i en huldriø Tale i det latinske Sprog *), ſom vi meddele her tilligemed den danſke Overſættelse:

„Concordiam cum Sancta Sede ineundo, et Christiani et Principis partes peregi. Fidem et spem in Eum, per

*) Det latinske er ogsaa vel det eneste Sprog, ſom alle, fra ſaa mange forſkjellige Lande forſamlede Biskopper kunde forſtaaee.

Quem reges regnant, factis profiteri glorior, nec ignoro, quam egregie societatis civilis vinculum intimo Religionis sensu confirmetur. Quae promisi, eâ, quae virum et Imperatorem decet, fidelitate executioni mandabo; sed tantum opus non nisi unitis viribus ad exitum undequaque perduci potest. Vestrum erit, Reverendissimi Antistites, Mecum et inter Vos ipsos conspirare, ut fides et omnis recti honestique vigor apud nos floreat, uberesque salutis ac pacis fructus ferat. Fiduciam in Me habete, prout in Vobis Ego habeo! Deus nobiscum erit!“

Oversættelse:

„Ved den Overenskomst, som jeg har afsluttet med den h. Stol, har jeg opfyldt saavel en Herskers som en Christens Pligt. Jeg regner mig det til Ære, i Gjerningen at bekjende min Tro paa og mit Haab til Ham, ved Hvem Kongerne herske, og jeg veed meget vel, hvor kraftigt det borgerlige Samfunds Baand befastes ved den religieuse Overbeviisnings Inderlighed. Hvad jeg har lovet, vil jeg opfylde med hiin Trofast, som sømmer sig for en Mand og en Keiser! Men et saa stort Bærl kan kun bringes til alstidig Fuldbendelse ved forenede Kræfter. Det vil derfor være Deres Opgave, hoiærværdigste Biskopper, at virke sammen med mig og iblandt hverandre, paa det at Tro og sædelig Kraft maa blomstre i vor Vidte og bære Frelsens og Fredens rige Frugter. Haver Tillid til mig, som jeg har Tillid til Dem! Gud vil være med os!“

De hoiærv. Biskopper vare dybt rorte af dette Keiserens værdige Svar, efter hvilket Allerhoifstamme strax henvendte sig til enhver Enkelt af de hoiæ geistlige Overhyrder og rettede til Enhver især nogle hjertelige Ord i hans eget Lands Sprog. —

Efter denne Audients hos Keiseren horte de hoiærv. Kirkefyrster til Hs. Em. den apostoliske Pro-Nuntius, Cardinal Biato Preka, for at bringe ogsaa ham deres Hylдинг. Hs. Em. den hoiærv. Cardinal-Erkebiskop af Prag, Fyrst Schwarzenberg, ferte ogsaa her, ligesom hos Keiseren, Ordet i samtlige hoiæ Kirkefyrsters Navn. Hs. Em. Cardinal Pro-Nuntius vilde optage og bevare den ham tiltante Hylдинг som en mod Hs. Hellighed Paven udviist Voresbeviisning, men Hs. Em. Cardinal-Erkebiskop, Fyrst Schwarzenberg erklærede i alle de tilstedeværende Biskoppers Navn, at Biskopperne vilde henvende sig til Hs. Hellighed Paven i en anden særkelig Adresse, for at bevidne ham deres Taknemmelighed og Ærefrygt, og bad Hs. Em. Cardinal Pronuntius om at

ville optage denne deres Hylдинг paa nærværende Dag som en Gæsbetviisning, der tilkom hans personlige Fortjener ved Concordatets lykkelige Afslutning. — Samtlige tilstedeværende høie Kirkefyrster vare derpaa indbudne til Taffels hos Hs. Maj. Keiseren. —

Ligesom Duggen forsvinder for Solen, saaledes forsvinde de mange i kirkefjendtlige Blade udspredte Rygter og Løgne om foregiveness Splid og Uenighed imellem Kirke og Stat i Østerrig for disse keiserlige Ords Glands, og disse Ord danne den mest glimrende Stadfæstelse af det, som vi for ikke længe siden have udtalt til Beskæmmelse for avindsyge Avis-Correspondenter, nemlig: „I Østerrig regjerer en Keiser, som giver Gud, hvad Guds er!“ Fern være derfor fra nu af enhver modløs Frygt, enhver bange Bekymring formedelst Concordatets Gjennemførelse! Keiseren har høitideligt erklæret: „Hvad jeg har lovet, det skal jeg opfylde med den Trofasthed, som kommer sig for en Mand og en Keiser!“ I den keiserlige Tale har Keiserens yndede Balgsprog: „Viribus unitis!“ (o: „med forenede Kræfter!“) tillige faaet sin høieste Indvielse og Forklaring; thi den holder os den skønneste Forening af Kræfter for Die, som Verden nogenstude har seet: Forbundet imellem Staten, hvis Hoved Keiseren er, og Kirken, som Gud Selv regjerer ved sin Stattholder, den hellige Fader. I disse Ord ligger den christelige og den katolske Stats herlige, ophoiiede og storartede Idee klart udtalt. Maatte da dette skønneste Baand, som kan forbinde Mennesker heneden, nemlig den gjensidige Tillids Baand fremtidigen slynge sig fastere og fastere om Kirke og Stat i Østerrig, maatte aldrig denne af Gud Selv helligede Tillid, blive forstyrret af Mistillid! Maatte Gud, efter Keiserens stutteligt udtalte fromme Dnske, være med ham og velsigne ham med Viisdom og Kraft, maatte Han opfylde Kirkens Hyrder mere og mere med Viisdommens, Kundskabens og Styrkens Mand, paa det at de maae regjere Kirken viseligen og den hjertelige Genbragtighed imellem Kirke og Stat, saavidt det staaer til dem, stedse blive opretholdt! —

Tydskland. (De tydske Biskopper ved den h. Bonifacius' Grav i Fulda.) „Schles. Kirchenbl.“ skriver: „Ifølge en i Rom i Decbr. 1854 og i Fulda og Mainz i Sommeren 1855 truffen Aftale imellem Tydslands høiarværdigste Biskopper, ville disse i Fremtiden fra Tid til anden forene sig ved Tydslands Apostels, den h. Bonifacius' Grav i Fulda, for som det er Skik ved Præste-Exercitierna, at opholde sig der i nogle Dage i stille Gensomhed

til aandelig Samling og Dyrækkelse. Dette Jorehavende skal endnu iaar for første Gang bringes i Udførelse, den niende Søndag efter Pintsen, d. e. forstkommende 13de Juli.

— „Kathol. Volksfreund“ fra Baiern skriver, at de vorne Medlemmer af den protestantiske Confession i Baiern maatte i Løbet af Paasketiden d. A. underskrive et Revers, i hvilket den strafværdige Undladelse af Paaskecommunioen i tre Aar i Træk trues med Udelukkelse fra Kirken o: Excommunication eller Band! — Man kommer saaledes i den protestantiske Kirke til Slutningen atter tilbage derhen, hvor den katholske Kirke endnu staaer og altid har staaet, kun med den Forskjel, at slige Institutioner i den katholske Kirke ere aldeles følgerigtige Conseqventser af dens hele Væsen og Lære, hvorimod de i den protestantiske Kirke blive til indre Modsigelser, d. v. s. Indretninger, som fuldkomment modfige Protestantismens inderste Væsen. Thi medens den katholske Kirke altid har støttet sig paa Auctoritetsprincipet, hviler hele Protestantismen paa Frihedsprincipet, eller rettere sagt paa den frie Forsknings Princip; og handler man da ikke lige imod dette protestantiske Grundprincip, naar man vil nøde Protestantismens Tilhængere til at soie sig i visse Lærdomme og Former, endskjøndt disse ikke mere stemme overeens med deres egen frie Forsknings Resultater?

England. Kirkelige Tilstande. „Patriotische Zeitung“ indeholder en Correspondance fra London, som omtaler den protestantiske Høikirkens Tilstand med følgende Ord: „I Aviserne finder man nu meget heftige Angreb paa Høikirkens Biskopper. Deres Kirke er for døven. Et Parlamentsmedlem havde opfordret Biskoppen af Bangor til at indrette en mere udvidet Gudstjeneste, men havde derpaa modtaget et saa colossalt grovt Brev, at hele Publicum tog Parti mod Biskoppen. — Times offentliggjør et Brev fra en Hr. Davies fra Carnarvon, som indeholder en Oversigt over Kirkens Virksomhed, der er skrækkelig. Vi uddrage deraf følgende: I Biskoppen af Landaff's District gives der i 128 Kirkefogne 162 Kirker, i hvilke kun holdes 91 Gange Gudstjeneste om Aaret i det engelske Sprog, men i de samme 128 Kirkefogne er der 359 Dissentermenighedder, som holde 558 Gange Søndagstjenester og 554 Gange Ugedagstjenester i det engelske Sprog. Ganske det samme ugunstige Forhold (131 Høikirketjenester til 1482 Dissenterstjenester) finder Sted i Biskoppen af St. Davids' District, og ligesaa i Biskopperne af St. Asaph's og Bangor's Districter. Høikirken tilsner og Secterne overfløide den.“

Schweiz. St. Bernhards-Munkenes Menneftekjærlighed har atter stadfæstet sig paa en siensynlig Maade. Den 11te Januar begrov en Lavine to Mænd. I samfulde 36 Timer arbejdede Munkene i Sneen, for at redde de Ulykkelige fra den kolde Grav. Og disse Munkene har vor oplyste og philanthropiske Tids Fremstridt ogsaa truet med at fratage dem deres Eiendom, saa at selv Napoleons alvorfulde Ord behøvedes, for at erindre de radicale Regenter i Schweiz om Humanitetens Pligter!

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 11te Mai. Den Helligaands Nedladelse over de h. Apostle. — 1ste Pintsedag. — Dagens Epistel: Apostl. Gjern. 2, 1—11. — Evangel.: Joh. 14, 23—31. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høitidelig Levitmesse, med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Festsangt, paa Dansk.

Mandag den 12te Mai. — 2den Pintsedag. — Dagens Epistel: Apostl. Gjern. 10, 42—48. — Evangel.: Joh. 3, 16—21. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimeffe med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Festsangt med Prædiken paa Dansk.

Torsdag den 14., Fredag den 16. og Lørdag den 17. Mai ere kirkelige Tøpperdage og derfor ogsaa befalede Fastsedage.

Hver Søndag om Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$, 7 og 8 $\frac{1}{4}$ fejres en stille h. Messe; — om **Lørdagen** bliver det hoib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Hantzensteiner**, St. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Theſſal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 20.

Søndagen den 18de Mai.

1856.

Til Christi Legemsfest.

Lauda Sion *).

Sion, priss nu Din Forsoner,

Priss Ham høit i Jubeltoner:

Han Din Drot og Hyrde er!

Lauda Sion salvatorem,

Lauda ducem et pastorem

In hymnis et canticis!

*) Denne saa berømte og uforligneligt skjønne og indholdsrige Hymne er forfattet af den lærde h. Thomas af Aquin (i det 13de Aarh.); den bedes eller synges som Sequents i Messen paa Christi Legemsfest. (Sfr. Skand. Kirketid. 1855, Side 340—342.)

<p>Hyad Du mægter, maa Du vove Aldrig vil Du nok Ham love; Ham ei naae Lovpriisninger.</p>	<p>Quantum potes, tantum aude, Quia major omni laude; Nec laudare sufficis.</p>
<p>Som et særligt Gæmme vives Og idag af Kirken prises: Livets Brød oplivende!</p>	<p>Laudis thema specialis Panis vivus et vitalis Hodie proponitur!</p>
<p>At Det til de Tolv til Livet I den sidste Nat blev givet, Vide vi som Troende.</p>	<p>Quem in sacræ mensa coenæ Turbæ fratrum duodenæ Datum non ambigitur.</p>
<p>Lov i fulde Jubeltoner Ham udsige Millioner, Høit gienlyde Frydens Ord!</p>	<p>Sit laus plena, sit sonora, Sit jucunda, sit decora Mentis jubilatio!</p>
<p>Thi vi festligt Dagen mindes, Da Han — som i Skriften findes — Har indstiftet dette Bord.</p>	<p>Dies namque est solennis, In qua hujus tit perennis Coenæ recordatio.</p>
<p>Paagt med Paagt blev her omstiftet Og den nye Paagt indstiftet, Lovens gamle Paagt fuldendt.</p>	<p>In hac mensa novi regis Novum pascha novæ legis Phase vetus terminat.</p>
<p>Nyt det Gamle nu fornær, Skyggen bort for Sandhed flyer, Natten er til Lys omvendt.</p>	<p>Vetustatem novitas, Umbram fugat veritas, Noctem lux eliminat.</p>
<p>Det, som Kristus Selv fuldbragte, Skulde gøres, som Han sagde, Til Hans Huskommelse.</p>	<p>Quod in coena Christus gessit, Faciendum hoc expressit In Sui memoriam.</p>

Brød og Viin vi ydermere
Til Hans Offer consecrere,
Efter Hans Indstiftelse.

Brød og Viin, ved sand Forvandling,
Bliver i denne Offerhandling
Til Hans sande Kjød og Blod.

Du ei fatter, ei fornemmer

Det, som Tegnet for Dig gjemmer:
Troen kun kan raade Bod!

Hvad her skjules, er ophøiet! —
Skikkelsen, som stuer Diet,
Bæsen ei men Tegnet kun er.

Kjød er Spise, Blod er Drikke,
Men Han heel er — tvivl Du ikke —
Under baade Skikkelser.

Christus Selv ei sonderbrydes
Ei adskilles, naar Han nydes;
Skikkelsen kun brydes her.

Enten Een kun vil annamme
Eller Tusinder, — det Samme
Ufortæret nyder hver.

Af de Gode, af de Onde
Nydes Han, — men ingenlunde
Lige Lod dem hændes her!

Docti sacris institutis
Panem, vinum in salutis
Consecramus hostiam.

Dogma datur Christianis,
Quod in carnem transit panis,
Et vinum in sanguinem.

Quod non capis, quod non
vides

Animosa firmat fides,
Præter rerum ordinem.

Sub diversis speciebus,
Signis tantum et non rebus,
Latent res eximix.

Caro cibus, sanguis potus,
Manet tamen Christus totus
Sub utraque specie.

A sumente non concisus,
Non contractus, non divisus,
Integer accipitur.

Sumit unus, sumunt mille,
Quantum isti, tantum ille,
Nec sumptus consumitur.

Sumunt boni, sumunt mali,
Sorte tamen inæquali:
Vitæ vel interitâs!

Død skal her de Onde ramme,
 Liv de Gode her annamme:
 Saa ulige Lodden er!

Naar nu Saframentet bræktes,
 Skal derved Din Tro ei svæktes:
 Hvad Dig i det Hele ræktes,
 Er i hver af Delene.

Væsen ei, som skjult her nydes, —
 Tegnet blot, som Sandfen bydes,
 Her for Synet sønderbrydes,
 Ikke den Betegnede*).

See, det Brød, Han Engle giver,
 Her og os til Spise bliver
 Sandeligt Guds Børn opliver:
 Intet skal vanære Det!

Som Dets Forbetydning agtes:
 Isaf som til Offer bragtes, —
 Lammet, som til Paassen slagtes, —
 Manna giben Fædrene.

Gode Hyrde, Du os nære!
 Jesu, Du os naadig være!
 Fryd og styrk os meer og mere,
 Og engang lad til Din Ære
 Himmelhjemmets Fryd os see!

Mors est malis, vita bonis:
 Vide, paris sumptionis
 Quam sit dispar exitus!

Fracto demum Sacramento,
 Ne vacilles, sed memento
 Tantum esse sub fragmento,
 Quantum toto tegitur.

Nulla rei fit scissura,
 Signi tantum fit fractura,
 Qua nec status, nec statura
 Signati minuitur.

Ecce panis angelorum,
 Factus cibus viatorum,
 Vere panis filiorum,
 Non mittendus canibus!

In figuris præsignatur:
 Cum Isaac immolatur, —
 Agnus paschæ deputatur, —
 Datur manna patribus.

Bone pastor, panis vere,
 Jesu, nostri miserere!
 Tu nos pasce, nos tuere,
 Tu nos bona fac videre
 In terra viventium!

*) D. e. den under Tegnet (signum) eller Skikkelsen Nærværende, o: Jesu Christi, Gudmenneskets, allerhelligste Person.

<p>Du Alt mægter at randsage, Hør fra Dødens Hjem vor Klage: Maatte Du engang os Svage Til Din Himmels Arv optage Hift blandt alle Hellige!</p>	<p>Tu, Qui cuncta scis et vales, Qui nos pascis hic mortales, Tuos ibi commensales, Cohæredes et sodales Fac sanctorum civium!</p>
Amen.	Amen.

Kirkeaarets hellige Tider og Fester.

(Sluttet.)

VI. Aarets anden Halvdeel.

Den første Deel af Kirkeaaaret slutter med den h. Pintsjefest, og vi kunne nu, da vi ere i Midten af samme, bedst vinde et Overblik over det Hele. Det kirkelige Aar skjælnes sig fra det borgerlige først derved, at dets Afsluit ikke ere ordnede efter Forandringerne i Naturen, omendstjændt der, som vi have seet, ogsaa tages underordnede Hensyn til disse, men efter evige Sandheder og efter Begivenheder i Menneskeheden's Historie og da netop efter de høieste og vigtigste Begivenheder, efter det, som angaaer Menneskets sande og evige Bestemmelse, efter den guddommelige Kjærligheds Bærter til Menneskenes Frelse. Efter den katholske Lære beroer Menneskets Frelse paa tvende Ting, paa Troen og Gjerningerne. Det er her den samme Tvedeling, som gaaer igjennem hele Theologien som Dogmatik og Moral (Troes- og Sædelære), og der som Theorie og Praxis, Erkjendelse og Gjerning, Idee og Liv, fremtræder under alle menneskelige Forhold. Paa denne Modsætning beroer ogsaa det kirkelige Aars Hovedinddeling; thi umiskjendeligt deler det sig først og fremmest i tvende omtrent lige store Halvdele, af hvilke den første gaaer fra Advent til Pintsje eller den h. Trefoldighedsfest, den anden fra Pintsje til Advent. Til denne Hovedinddeling ere vi berettigede, naar vi

nærmest kun see paa det Ydre. I den første Halvdeel feirede vi da Herrens store Festdage, og alle de mellemliggende Søndage bleve beregnede efter disse; i den anden Halvdeel regne vi derimod Søndagene fra Pintsen i en fortløbende Række, som ikke afbrydes ved Helgenernes mellemliggende Festdage. Gaae vi nu noget nærmere ind paa det Indre, saa indsee vi let, at disse tvende Halvdele forholde sig til hinanden, som Tro og Gjerninger. Den første Halvdeels trende Hovedfester, Juul, Paaske og Pintsfe, fremstille i deres Følgerække Forløsningsværket fra dets Begyndelse indtil dets Fuldbendelse, og det er den menneskeblevne Guds Søn, Som Alt har Hensyn til; Ham er det, Som blev sendt af Faderen, Som i Sin Død og Opstandelse udfører Forløsningsværket og derefter til sammes Fuldbendelse nedsender den Helligaand. Men ligesaa umiskjendeligt er i disse tre store Festers Følgerække ogsaa Hensynet til vor Troes dybeste Grund, til Dogmaet om den hell. Trefoldighed, udtrykt. Det er Faderen, Som sender Sønnen, og den h. Julefest feirer derfor, som vi ovenfor allerede have bemærket, Faderens Kjærlighed; Sønnen fuldender i Sin Opstandelse Seieren over Synd og Død, og Paaskefesten feirer saaledes Sønnens Kjærlighed; paa den h. Pintsfest kommer den Helligaand ned fra Himmelen, for at fuldende Sønnens Værk; den feirer altsaa den Helligaands Kjærlighed.

Troens helligste Hemmelighed, med Hensyn til hvilken Kirkeaaarets trende Hovedfester ere ordnede, er da ganske særligen indviet Søndagen efter Pintsfe, som derfor ogsaa kaldes dominica Trinitatis, Trefoldighedsøndag, eller den h. Trefoldighedsfest. Denne Fest er Gjentagelsen af eller meget mere Grundlaget for Aarets høieste Fester, en Fest for Tilbedelse og Taknemmelighed for alle Naadegaver og Velgjerninger, som vi skyldte den allerhelligste og tilbedelsesværdigste Trefoldighed. Den bliver ikke feiret, som andre Festdage, med lydelig Glæde og stor Høitidelighed, men i taus og stille Tilbedelse paa en almindelig Søndag. Kirken lader nemlig ikke altid Det, hvilket den utvivlsomt anerkjender som det i og for sig mest Betydningsfulde, ogsaa blive den høitideligste ydre Anerkjendelse til Deel, men den tager navnlig ogsaa i det-

Bunft Hensyn til, at den Maade, paa hvilken en Høitid feires, ogsaa staaer i noie Forhold til det egentlige Væsen og Natur af den Gjenstand, som skal feires. Saaledes kan Kirken f. Ex. umulig høre Langfredagen til en egentlig Fests eller Høitidsdag, omendkjøndt den visse dybt erkjender og er greben af Christi Døds indre Betydning. Af en ligesaa rigtig, allerede ovenfor antydet Følelse kan den heller ikke feire den h. Trefoldigheds ophøiede Hemmelighed ved en lydelig Høitid, omendkjøndt netop denne Hemmelighed ligger til Grund for alle kirkelige Inddelinger og Anordninger. Naar en tilsvarende Festhøitidelighed skal kunne udvikle sig, saa maa der navnlig i selve Sagens Natur ogsaa kunne gives de menneskelige Følelser en Anledning til en glad Udgydelse og frydefuld Uttring; og derfor vil man vistnok finde det mindre anstødeligt, naar Helgenernes og navnlig Maria's Festsdage udvortes fremtræde stærkere, end visse af Herrens Festsdage, netop fordi hine menneskeligt ligger os nærmere og lettere kunne give Anledning til en tilsvarende Høitideligholdelse, til Uttring af vore Følelser, end selve den uendelige Guddoms uendeligt ophøiede Hemmeligheder. Man har ofte og paa mange Maader dadlet Kirkens Anordninger; havde man istedetderfor bestræbt sig for at trænge dybere ind i Kirkens Mand, saa vilde mangan Misforstaaelse være bleven undgaaet og mangen Dadel ikke kommen frem.

Den troende Christen sruer paa den h. Trefoldighedsfest stille bedende op til Himmelen, hvor den ene og treenige store Gud boer i et utilgængeligt Lys; han veed, at han heneden kun seer ved Speil, og at han først hiøset skal see fra Ansigt til Ansigt, og om han med sin endelige Forstand end ikke kan trænge ind i de ophøiede Hemmeligheders Dybde og kan fatte den treenige Guds Væsen, saa erkjender han dog i Aabenbarelsens Lys klart og tydeligt, hvad de trende hellige Personer i Guddommen have virket til hans Frelse, og han istemmer daglig og især paa denne Fest med Glæde Kirkens Lovpriisningsbøn: Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto! „Være være Faderen og Sønnen og den Helligaand, nu og altid og i al Ewigheid“, i det glade Haab om, at han engang,

naar den jordiske Videnskabs Stykværk er tilende, vil kunne beskue Gud fra Evighed til Evighed.

Naar saaledes de vigtigste Troes sandheder, især Troens Himmelheds og den allerhell. Trejoldighed, som træder frem i de tre guddommelige Personers Virksomhed til Menneskenes Frelse, danne Støttepunktet for hele Fæstordenen i den første Halvdeel af Kirkeaaaret: saa bliver i Modsætning dertil Sædelæren og Menneskenes Medvirken mere fremhævet i dets anden Halvdeel. I den første Halvdeel har Kirken fejret og i de hellige Tider og Fester fremstillet for sine Troende Det, som Gud har gjort til deres Frelse; nu gaaer den over til at forestille og indpræge dem, hvad de selv maae gjøre, for at gribe Frelsen og naae den evige Salighed. — Overgangen til denne anden Halvdeel af Kirkeaaaret dannes paa den ene Side ved den h. Trejoldighedsfest paa den første Søndag efter Pintsen, ved hvilken den Himmelheds, som ligger til Grund for den første Halvdeels trende Hovedfester, udtrykkeligt fremhæves; og paa den anden Side ved Christi Legemsfest, hvis Høitideligholdelse, som Thomas af Aquin bemærker, maatte henlægges fra den stille Uge til denne Aarstid. Thi i den stille Uge, Frelserens Lidelses- og Dødsuge, var det ikke muligt for Kirken paa en værdig Maade at fejre det h. Alterens Sakramentes og Messofferets Indstiftelse og at udtrykke sin Glæde og Jubel over Frelserens uendelige Kjærlighed; derfor har den til Grindring om Skærtorsdagen valgt den første Torsdag efter Trinitatis til Høitideligholdelse af denne store og vidunderlige Himmelheds, og saaledes henlagt denne Fest til en Tid, hvor ogsaa hele Naturen synes at istemme den forløste Menneskeheds hellige Glæde, hvor Årene paa Markerne, som allerede vise sig i deres Fylde, og Druerne paa Vinstokkene, som begynde at danne sig, netop ogsaa erindre om denne himmelske Epise og denne hellige Drikke, som stille vor Hunger og Tørst for al Evighed! Naar altsaa kunde netop Kirken i Løbet af sit hellige Aar vel paa en mere passende, og til dens indre Natur mere svarende Maade fejre den hell. Christi Legemsfest, end netop der, hvor ligesom Overgangen skal gjøres fra Troens Theorie til dens Praxis, hvor hiin hellige kirkelige Tid bryder frem, i hvilken det, som Gud

har virket for os, skal udføres og fuldføres i os og ved os? Klart og tydeligt henviser dette Tidspunkt for Christi Legemsfest os til, at denne Udførelse og Fuldførelse ikke kan skee ved vore egne Kræfter, men kun derved, at vi, formedelst det hoi-
hellige Sakramente, forblive forenede med Christo, ligesom Rankerne med Viinstoffen Joh. 15, 5. *).

Idet Kirken gaaer ud fra Christo og begynder med Ham, Som er dens Begyndelse, Middelpunkt og Ende, og Som i det allerh. Sakramente altid forbliver personlig, sandelig og virkelig nærværende i de Troendes Midte som deres Lærer, Ypperstepræst og Konge, udfolder den nu i den anden Halv-
deel af sit hellige Aar sin hele Virksomhed i alle Retninger, for fast at grunde sine Troende paa Troens Fundament, for at lede dem til et Liv i Troen og efter Troen og saaledes føre dem til en stedse hoiere sædelig Fuldkommenhed. Den foredrager i sine Evangelier paa Søndagene, som i en uafbrudt Række følge hinanden fra den h. Trefoldighedsfest indtil Aarets Slutning, fortrinsoviis Frelserens Lærdomme til Overveielse og stadig Øvelse; den bønfaller i sine Bønner (Messens saakaldte Collecter) om den guddommelige Naades Bistand for sine Troende, for at de maae fremmes i Tro, Haab og Kjærlighed og være standhaftige i Udøvelsen af det Gode. — Præsterne bære paa de Søndage i denne Tid, paa hvilke ikke feires nogen særlig Fest, grønne Messesklæder. Denne Haabets Farve skal nemlig stedse henvende de Troendes Blik til Himmelen, til hvilken al deres Stræben og Tragten og Higen skal være rettet, og henwise dem til hiin herlige Krone, som venter alle dem, der kæmpe en god Kamp, fuldende Løbet og bevare Troen. 2. Thim. 4, 7. 8. — Mod Slutningen af Kirkeaaeret foredrager Kirken atter, ligesom ved Aarets Begyndelse, Evangeliet om Christi Gjenkomme til Dommen til sine Troendes Berragtning, for at de alvorligt maae ihufomme det store Regnskab, de paa Domm dagen skulle aflægge, og at de nu virke saalænge det endnu er Dag, førend Natten kommer, hvor Ingen mere kan virke! —

*) Om Christi Legemsfests Indskielse og Betydning have vi udføreligere udtalt os i Skand. Kirketid. 1854. Nr. 23 og 24.

I denne anden Halvdeel af Kirkeaaaret feirer Kirken ogsaa flere Fester til Ære for Helgener, t. Ex. Apostlene Petrus' og Paulus' festlige Mindedag, Maria's Besøggelse, Himmelfart og Fødsel, og Allehelgener, uden at disse dog hverken afbryde eller forandre Rækken af Søndagene, saaledes som Festerne i den første Halvdeel. Helgenerne ere de Troendes menneskelige Forbilleder og Talsmænd, de have trofast kæmpet Livets Kamp og idet de troligen have medvirket med den dem forundte Naade, have de ogsaa baaret Dydernes kosteligste Frugter for Herren. De skulle derfor indgyde de her paa Jorden endnu kæmpende Troende Mod i denne Arbejds- og Kampens Tid og lære og vise dem, hvorledes ogsaa de kunne gribe Frelsen og virke med den ogsaa dem tilbudne guddommelige Naade, forat ogsaa de maae blive fuldkommede. — I denne Tid frembyder der sig endelig i katholicke Lande ogsaa de fleste Leiligheder til at vinde Afslad, til at anstille Barfarter og Bedeprocessioner og feire Patronats- og Kirkeindvielsesfester. Alle disse Fester og Høitideligheder skulle ligeledes kun tjene til det ene Niemed: at føre de Troende mere og mere fremad paa Fromhedens og Hellighedens Vej og byde dem Leilighed til, at øve sig i gode og Gud velbehagelige Gjerninger.

Vi have i de tidligere Artikler allerede hentydet til det Forhold, i hvilket det naturlige Aars Gang, der paa sin Side kun er en fjern Afglands af en høiere Orden, staaer til Gangen af det kirkelige Aar. Vinteren har for Naturen ikke blot den Betydning, at den sindbilledliggjør Døden, men den er desuden ogsaa den Tid, hvor hele Naturens Liv saa at sige trækker sig tilbage i det Indre, hvor Haabet for hele Aaret hviler skjult i Sædekornet og paa usynlig og umærkelig Maade uddanner sig til det kommende Frembrud. Til den svarer Julen, hvor Guddommen skjuler sig under Menneskeheden's Dække og hele Menneskeslægtens fornøiede guddommelige Liv ligesom slumrer i Barndommen. Til Spirerne, Bærten, Blomstringen og den tilstundende Modning i Foraaret og Forjommeren svare, som vi alt ovenfor have bemærket, Paaske- og Pinitsefesten; og endelig ligesom Frugterne indsamles i Efterjommeren og Høsttiden: saaledes glæder ogsaa Kirken i denne

Tid sig ved sine skønne Frugter paa Helgenernes store Festsdage; Allehelgensfesten er da ligesom Kirkens store Høstfest, dens glædelige Viinhøst.

Kirkelige Efterretninger.

Frankrig. (Indførelse af Erkebroderskabet for kristelige Mødre.) Foruden de mange Foreninger, der uagtet deres store Antal i Paris finde en saa frugtbar Mark og om hvilke Hettinger („die kirchlichen und socialen Zustände in Paris 1852“) giver en ligesaa fuldstændig som opløstende Beskrivelse, er for nylig fremstaaet en ny Forening under Navn af „Foreningen for kristelige Mødre“, hvis Diemed det er: „at forene alle Mødrenes Bønner og moderlige Omhu, for at neddrage Himmellens Belignelse over deres Børn og Familier“. Naar man tager den Inderlighed i Betragtning, hvormed en Moder beder for sine Børn, saa vil man indsee, at der vel neppe gives Noget, som kan udøve en vidunderligere Magt, end saa mange forenede Moderhjerters Bøn. En nyligen offentliggjort Beretning fra Foreningens Præsident omtaler den virkelig vidunderlige Besignelse og de talrige Frugter, som denne i Sandhed kristelige Forening allerede har frembragt. Foreningen, som blev stiftet for nogle Aar siden, tæller allerede henimod 7 à 800 Mødre iblandt sine Medlemmer, som alle tilhøre de høieste Samfundsstænder, og den har ogsaa forgrenet sig over hele Landets og Udlandets større Stæder. Fra alle Sider anerkjender man den velgjørende Indflydelse, som denne opløstende Forening udøver; Pius IX's faderlige Hjerte er ogsaa bleven rørt derved, og han har ved et paveligt Breve af 11te Mars d. A. ophøiet Foreningen af „de kristelige Mødre“ til et Erkebroderskab, hvis Sæde skal være Klosterkirken „Vor hjære Fru af Sion“ i Paris. Det nævnte Breve er rettet til den bekjendte Theodor Ratisbonne, apostolisk Missionair og Præsident for det nye Erkebroderskab. Den 7de April, da man fejrede den h. Joseph's Fests, een af Foreningens Patroner, har Erkebiskoppen af Paris, ledsaget af Biskoppen af Strasborg, som staaer i Begreb med at reise til Rom, bivaanet Erkebroderskabets høitidelige Indførelset i den nævnte Kirke. Kirken kunde neppe rumme det store Antal

af tiltrædende Damer. Erkebiskoppen feirede den h. Mæsse og meddeelte selv de lykkelige Mødre den h. Communion. I en Tale fuld af Salvelse fremstillede han i skønne Træk et Billede af den christelige Kvindes Opgave i Familien og det menneskelige Samfund. Med stor Rørelse udtalte han den Glæde, hvormed den Belvillie, den h. Fader havde beviist de fromme Mødre, ogsaa havde opfyldt hans Hjerter; sluttelig anbefalede han ogsaa Biskoppen af Strasborg, som endnu Dagen før sin Afreise til Rom havde villet forherlige denne Høitidelighed ved sin Nærværelse, til den fromme Forsamlings Bonner; og idet han derpaa henvendte sig til selve den berømte Biskop, sagde han med dyb Rørelse følgende: „Jeg beder Dem at melde den h. Fader, hvad De idag har seet her med egne Øine. De vil troste ham ved at berette ham om denne opløstende Høitidelighed. Giv ham Underretning om vore Mødres Gudsfrugt og Fromhed, om deres Taknemmelighed og om vore Forhaabninger. Denne Beretning fra Deres Mund og Hjerter vil udenrivl vække den h. Faders mest levende Interesse.“ Et Magnificat, som derefter blev sunget af Konnerne af „Vor kjære Frue af Sion“ og fortsat af Forsamlingens fromme Mødre, sluttede den skønne og rørende Høitidelighed.

Jerusalem. Den protestantiske Biskop Dr. Gobat's Hyrdebrev. En protestantisk Læge, Dr. Tobler, Forfatter til nogle Skrifter om Palæstina, besøgte gjentagne Gange i Aarene 1835 og 1845 det hellige Land og er derfor vistnok i sine Beretninger angaaende den protestantiske Menighed i Jerusalem et umistænkeligt Vidne. I Aaret 1825 stiftedes hiin protestantiske Menighed ved „Londoner Missionen for Christendommens Udbredelse iblandt Jøderne“; i 1841 blev en protestantisk saakaldet „Bispedomme“ oprettet i Jerusalem, til hvis Dotation af 280,000 Rdlr. Preussen bidrog Halvdelen; den nuværende „Biskop“ er den i Aaret 1846 udnævnte Dr. Samuel Gobat, en Schweizer. Dr. Tobler udtaler sig i sit Skrift: „Topographie von Jerusalem, 1853“, ikke syn- derlig gunstig om dette nye Bispedomme. „Min Glæde,“ siger han, „blev meget nedstemt, da jeg paa Stedet overbeviste mig om Menighedens eenfoldige Bestræbelser, om deres formelige Omvendelseslyge ligcoverfor de ulykkelige Jøder. — De eneste Missionairer have noget meget frastødende hos sig ved deres Hovmod; de holde af Belleuet og Bequemmelighed. . . . De Forholdsregler, som Missionen betjener sig af for at opnaae sine Diemed, maae tildeels misbilliges i høieste Grad.

Ustigeligt Had og Tvedragt i de jødiske Familier, umistjendelig Fortrydelse og Jammer foraarsages ved deres virkelige Lidenskabelige, man tør nok tilføie, fjendtlige (offensive) Omvendelsesforsøg. . . . Jerusalem er ingen god Jordbund for saadanne. De proselytiske Menigheder dannede sig især paa den klingende Mynts Tryllelyd! Man meddeelte mig, at den, der skal døbes, bliver tilbudt 6000 Pjastre (= 500 Rdr.) ligesom en Præmie, og vist er det, at Protestanterne aarligt anvende 60,000 Gylden til Omvendelser. Jeg kom i Berøring med flere, og de Færreste af dem maa jeg give den Roes, at de vare ædle og agtværdige Menneffer." — Angaaende den protestantiske Missions indre Tilstand i Palæstina giver et „Hyrdebrev“ Oplysning, som „Biskop“ Gobat (han kalder sig „Biskop for Englands og Irlands forenede Kirke i Jerusalem“) udstedte i Slutningen af Aaret 1855 og som er offentliggjort i det protest. „Galwer Missionsblad“. I denne Hyrdeskrivelse findes Antydninger, hvorved Dr. Tobler's ovennævnte Angivelser sandelig ikke blive gjendrevne! Iblant Missionsens Hindringer nævner Gobat foruden Dyrtiden ogsaa den orientalske Krig, som allerede har bidraget meget til „at moderere Muhamedanernes Stolthed og Fordomme, medens Medlemmerne af den græske Kirke derved ere blevne forbittede og Medlemmerne af den romersk-katholske Kirke utaaleligt stolte og fornærmende.“ (?) Om Frugterne af den protestantiske Missionsvirksomhed udtaler han sig i Skrivelsen saaledes: „I Løbet af dette Aar (1855) ere sex Israelliter her blevne døbte og optagne i den kristelige Kirke: tre Mand og tre Fruentimmer, som alle høre til den fattige Folkeklasse, og som mere have givet Beviis paa deres Troes Oprigtighed ved en vedholdende ordentlig Opførsel, end ved klar Indsigt i Evangeliets Lærdomme. — For nærværende Tid have vi et godt Antal Daabscandidater til kristelig Underviisning, og endnu mange flere yttre Dulle om, at blive optagne i den kristelige Kirke; men formedelt den dybe timelige Glendighed, i hvilken de smægte, er det for os meget vanskeligt, at erfare deres sande eller meget mere deres Hovedbevæggrunde; thi at Bevæggrundene hos de Fleste, som komme til os og blive optagne af os, ere meget blandede, kan ikke negtes.“ At der komme og melde sig Mange, hvis Bevæggrunde ere „meget blandede“, det er meget begribeligt og kan vel neppe undgaaes, og kan ei heller lægges Protestanterne til Last; men at saadanne dog blive „optagne“ af dem, det er lavt og uforsvarligt. — „Biskoppen“ skriver nu videre i sit „Hyrdebrev“: „Vore smaa Menigheder af indfødte Protestanter have, hvad An-

tallet angaaer, holdt sig temmelig lige. D, gid jeg kunde sige, at de vare gaaede fremad i Raade og i aandeligt Liv; men jeg frygter for, at jeg kun tør sige dette med Hensyn til nogle Enkelte." Mere Haab og Trøst nærer Hr. Gobat for Skolerne, „i hvilke det rene Guds Ord (!) daglig meddeles Børnenes Gemytter i sine mangfoldige Forhold." Antallet af de skolebesøgende Børn er i Jerusalem: i Pige-skolen 44 og i Drengeskolen 41; i Bethlehem, alt efter Aarstiden og Markarbeidet, imellem 20 og 40; i Naplous: 4 Piger og 60 Dreng; i Jaffa: 28 Dreng og 53 Piger. Desforuden har Gobat endnu tvende andre Skoler med omtrent 50 Børn; „men det er bedre ikke at nævne dem for Dieblifket." — „Af disse 260 Børn er 16 Profelytbørn, 39 Jøder, 6 Samaritanere, 68 indfødte Protestanter, 28 Moslemim og 8 høre til græske, armeniske, koptiske o. fl. a. Kirker. Mange Børn besidde allerede et betydeligt Kjendskab til Guds Ord, hvilket, som vi ville haabe, vil vise sig som en Livets Duft til Livet." — Disse Skoler ere tillige Redningsanstalter, hvor en betydelig Deel af Børnene erholde Kost, Klæder og Huusly. Sikkerlig maa det vel hovedsagelig tilskrives denne ibstnævnte Omstændighed, at, som Gobat siger, Børn fra alle Sider bleve ham gratis tilbudne af Forældrene. Dertil kommer, at „Bisshoppen for Englands og Irlands forenede Kirke i Jerusalem" befinder sig i den gunstigste Stilling, idet han ved ugentlige Gaver kan imødekomme endog de Forældre, som overgive deres Børn til hans Redningsanstalt. Saaledes beretter han f. Ex.: „For nogle Uger siden meldte sig en Mand og Kone, som efter Skinnet at dømme vare oprigtige i deres Bekjendelse om, at Jesus var Messias. Men Missionen havde ikke Midler til at ernære dem og deres 4 Børn, og **følgelig** kunde de ikke blive optagne, hvilket vil sige saameget som, at de atter maatte gaae tilbage til de vantroe Jøder og spotte vor Frelser's Navn. Da jeg saae dette, tilbød jeg mig at give dem omtrent 3 Daler ugentlig af Hensyn til deres 4 Børn, som de ønskede at sende i Skolen. Dette Tilbud modtog de med Taknemmelighed og nu erholde de alle sex en christelig Underviisning." (Bravo!) — „Først for nogle Dage siden bragte en sygelig Jøde sin Diesteen, et allertjæreste Pigebarn paa 8 Aar, til mig og vilde give mig det for stedse, fordi han ikke havde Brød at give det. Barnet kom i min Skole og jeg kunde hjælpe." Utter et talende og slaaende Beviis, og et anskueligt Exempel paa Profelytmageri eller rettere sagt: protestantiff Sjæletrafik! --

Katholisch-kirchelig Literatur.

Der kirchliche Standpunkt in der Naturforschung. Ein Wort zur Verständigung über das Verhältniß der Naturforschung zu dem Glauben und der Hoffnung des Christen. **Sendschreiben** an Dr. **M. S. Schleiden**, Professor der Botanik zu Jena, von Dr. **F. Micheliis**, Director des Collegium Borromæum zu Münster. — Bei Theissing in Münster. — Preis: 4 Mark.

Zusammenhang zwischen Wissenschaft und Offenbarung. Zwölf Vorträge gehalten zu Rom, vom Cardinal Wisemann. In deutscher Übersetzung herausgegeben von Dr. **D. Haneberg**. Nach der neuesten Auflage des Originals verbessert und vermehrt von Dr. **B. Weinhart**. 2. Aufl. Mit 1 illustr. ethnogr. Karte der alten Welt und 4 Tafeln. — Bei G. J. Manz in Regensburg. — Preis: 3 Rdlr.

En historisk **Roman**, hvis Læsning vi anbefale Alle, er følgende:

Fabiola, oder die Kirche der Katakomben. Von Sr. Eminenz **Cardinal Wisemann**. Mit Genehmigung Sr. Eminenz übersetzt von Lic. **F. S. Reusch**. Zweite Auflage. Mit den englischen Original-Holzschnitten. 480 Seiten. Bei Franz Kirchheim in Mainz. — Preis: 7 Mark.

Briefe an einen Zweifler. Von Jacob Balmès. Aus dem Spanischen übersetzt von Dr. Franz Lorinser, Spirituel des Priesterseminars in Breslau. Mit einer kurzen Biographie des Verfassers und dessen Bildniß. — Bei G. J. Manz in Regensburg. — Preis: 2½ Rdlr.

Études philosophiques sur le Christianisme, par **Auguste Nicolas**, ancien magistrat. Nouvelle édition, revue et corrigée avec soin, augmentée de l'approbation motivée de Mgr. Donnet, archevêque de Bordeaux et de la lettre du R. P. Lacordaire à l'auteur. — Paris a la librairie de piété et d'éducation d'Auguste Vaton, éditeur. Rue de Bac. — Preis: 4 Rdlr.

Le Protestantisme comparé au Catholicisme dans ses rapports avec la civilisation européenne; par **Jacques Balmès**. Deuxième édition, revue et corrigée avec soin, et augmentée d'une Introduction, par A. de

Blanche-Raffin. Orné d'un magnifique portrait gravé sur acier. — Paris, à la librairie de piété et d'éducation d'Auguste Vaton, éditeur, rue du Bac, No. 50.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 18de Mai. Den allerhelligste Trefølbigheds Fæst (Trinitatis-Søndag). — Broderskab. — Dagens Epistel: Rom. 11, 33—36. — Evangel.: Matth. 23, 18—20. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse med Prædiken paa Danst. — Efterm. Kl. 3 Broderskabsandagt, paa Danst.

Torsdag den 22de Mai. — Christi Legemsfæst (festum corporis Christi). — Dagens Epistel: 1. Cor. 11, 23—29. — Evangel.: Joh. 6, 56—59. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Prædiken paa Lydst; høitidelig Procession med det Allerhelligste, derefter Levitmesse. — Om Aftenen Kl. 8 Fæstandagt med Prædiken paa Danst.

Fredag den 23. og Lørdag den 24. Mai holdes ligeledes om Aftenen Kl. 8 en Andagt til det høih. Alterens Sakramente, paa Danst.

Hver Søndag om Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$, 7 og 8 $\frac{1}{4}$ feires en stille h. Messe; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

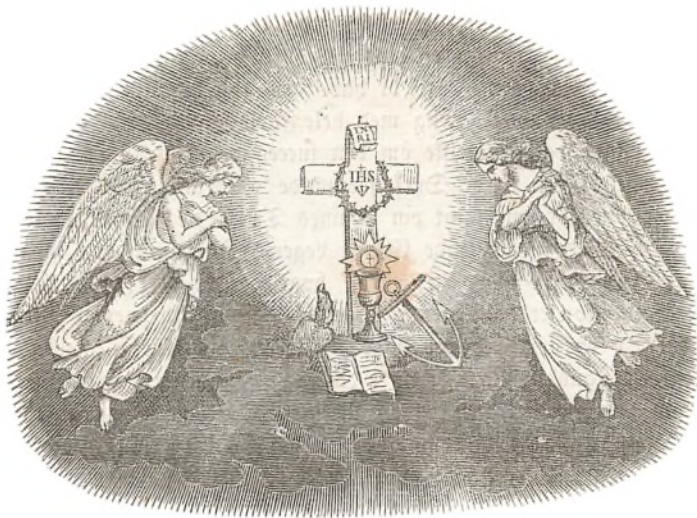
„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. A. Blaukensteiner, N. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Post-contoirer. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 21.

Søndagen den 25de Mai.

1856.

Det hellige Altterens Sakramente*).

III. Besøgelsen af det hellige Sakramente.

De tvende foregaaende Aargange have vi i Anledning af Christi Legemøstfest allerede leveret et udførligt Beviis for Jesu Christi virkelige Nærværelse i det h. Altterens Sakra-

---

*) See Skand. Kirketid. 1854, Nr. 25, 26, 30 og 31; — og 1855 Nr. 21, 22 og 23.

mente, hvilket Venis vi have udledet af den h. Skrift, af Kirkefadrenes skriftligt efterladte Vidnesbyrd og af vor h. Kirkes ufeilbare Læreembede; vi have dengang paaviist denne Læres inderste Sammenhæng med hele Forløsningsværket og meddeelt ogsaa det Historiske om den succesfulde Udvikling og Uddannelse af den ydre Dykkelsesmaade af denne høih. Hemmelighed overhovedet, samt om sammes Tilbedelse i Særdeleshed. — Ved indeværende Christi Vegemåsfest skal nu den egentlige Hjertens Andagt eller, hvad der er det samme, det Forhold, hvilket de Troende have at iagttage ligeoverfor denne store og ophøjede Hemmelighed, ligeoverfor Christi stedseværende bestandige Nærværelse i det h. Sakramente, være Gjenstand for vor Betragtning og nærmere Overveielse, og saaledes med Guds Naade bidrage til en værdig Helligholdelse af Christi Vegemåsfests Octav og til at vække en altid større Udfrygt for dette h. og tilbedelsesværdige Sakramente.

Som en uroffelig, uforanderlig Sandhed staaer den katholske Læresætning fast: at Christus Jesus, Guds Søn, er sandeligen og virkelig og væsentligen (vere, realiter et substantialiter) nærværende i det h. Alterens Sakramente baade under Brødet og under Vinsens Skikkelser. Ligesaa sandt det er, at Solen lyser paa Himmelen, ligesaa sand er ogsaa denne vor hellige Kirkes Lære. Følgelig er det samme Gudmenneske, der som et Barn laae i Krybben i Bethlehem og der blev tilbudet af Hyrderne og de tre Vise, ogsaa endnu personligt nærværende hos os i det h. Sakramente. — Paa Alteret boer den samme Gud og Frelser, Som engang paa Tabor straalende i et guddommeligt Lys for de forbausede Disciples Dine og snart derefter i Overmaalet af Forsmædelse og Smertes hang paa Korset og døende opgav Sin gudmenneskelige Aand. Den hellige Tro lærer os med største og fuldkomneste Vished, at netop det samme Gudmenneske, Jesus Kristus, Som i Himmelen sidder ved Sin Faders Højre, er med Sin Guddom og med Sin Menneskehed nærværende paa vort Alter i det h. Sakramente. Den anden Person i Guddommen, den evige Faders eenbaarne og evige Søn, har saaledes værdigedes, ogsaa efter Sin Himmelfart vedværende og for

bestandigt at tage Bølig iblandt Sine Forløste; vi lade os ikke blot nøie med den historiske Tilbageerindring om Hans store Forløsningsværk, saa at atten Aarhundreder adskille os fra Hans personlige Nærværelse, men vi have Ham sandelig og virkelig boende iblandt os, og det saaledes, at vi til enhver Tid tør træde i Hans umiddelbare, personlige Nærhed. — Dette er i Sandhed en uudsigelig Troes hemmelighed, men tillige ogsaa ligejaa sand, som den er uudsigelig og uudgrundelig.

Af dette Gudmenneskets personlige Dphold iblandt os i det h. Sakramente følger med Nødvendighed, at Mennesket ikke blot tør, men ogsaa bør nærme sig Ham, den usigelig gode Gud og Forløser.

Mennesket tør allerede her paa Jorden, ogsaa i sit dødelige Kjød, træde i den fortroligste og umiddelbareste Nærhed af Sin Gud. — Netop i dette vidunderlige Sakramente have vi et ubedrageligt Tegns og Beviis paa, at vi ere blevne forløste og atter udføede med den hellige retfærdige Gud, og at vi følgerlig ogsaa atter tør komme for Hans h. Afsyn. Thi før Syndefaldet fandt jo ogsaa, som den h. Skrift siger, en fortrolig Dmgang Sted imellem Gud og Menneskene; Han omgiffes dem, ligesom en Fader sine Børn. Men den forbandede Synd reiste en Skillevæg imellem det dybt faldne Menneske og Gud den Hellige og Retfærdige. Efter Syndefaldet maatte desaarjaa hele Slægten tilligemed Adam skjule sig for Herrens Afsyn; det syndefulde Menneske turde ikke vove at træde i Guds, den Høiestes og Helligstes umiddelbare Nærhed; Bevidstheden om sin Ulydighed og Opsætighed, idet han vilde være Gud lige, maatte sonderknuse og tilintetgjøre ham i sin Guds og Dommers personlige Nærhed. En Tilnærmelse var kun mulig og tænkelig igjen, naar en saadan først blev foranlediget af og udgik fra Gud selv. Med Forløsningens Time fremtraadte den Albarmhjertige atter i synlig Skikkelse blandt Menneskene; Han lærte dem med egen Mund, havde den venstabeligste Dmgang med dem og lod Børn og Børne, Syge og Sunde, Enkelte saavelsom store Skarer af Folket komme i Sin umiddelbare Nær-

hed. — Forløsningens Blod flød paa Korset og „Syndens Skyldbrev blev naglet til Samme!“ Menneffeslagets Forløsning var fuldblyrdet. — Derfor og derefter forbliver ogsaa Gud atter blandt de Forløste. Da Hans Dphold i „Tjenerens Skikkelse“ ophørte med Hans vidunderlige Himmelfart, saa vælger Han i Sin uendelige Kjærlighed og huldrige Forbarmelse en anden Maade og Form for Sit bestandige Dphold. Han er og bliver hos Sine Forløste baade under Bredets og under Vinens Skikkelser i det høih. Alterens Sakramente, saaledes, at den Troende, i dette h. Sakramentes Nærvarrelse, i al Sandhed og Virkelighed kan sige: Her er min Gud; her er den Korsfæstede Selv; her knæler jeg for den Uendelige og Urandsjagelige, Som alle Engle tilbede; her paa dette ærværdige Sted, her i dette hell. Tabernakel, hvis hemmelighedsfulde Mørke oplyses af det evige Lyses liflige Skin, er den Evige personligen og vidunderligt nær hos mig.

Fremdeles er Jesu Christi personlige Næbenbarrelse og Dphold efter fuldbragt Forløsning ikke mere, som paa Menneffevordelsens Tid, kun indfrænkter til Judæas og Samarias snevne Grændjer, men Udgangen til Hans Naadethrone er ved Hans personlige Nærvarrelse i det h. Sakramente aabnet for alle Folkeslag og Slægter fra Solens Dpgang indil dens Nedgang. Det forløsende Gudmenneske dvæler hos Sine forløste Børn i alle Lande paa Jorden, i alle Kirker og Capeller, hvor dette h. Sakramente opbevares. I det gamle Testamente var det Folket strengt forbudt, kun at røre ved det Bjerg, hvorfra den Almægtige forkyndte det Sine Love; hvormeget mindre turde de komme i Hans umiddelbare Nærhed. — Men ganske anderledes er det bleven efter Forløsningen! Nu boer Han, den Evige og Urandsjagelige, i den mindste Landbymeniigheds uanfeligste Kirke. Men allerede dette Gudmenneskets uafsladelige Dphold paa vore Altre, denne Herrens uafbrudte Boen Dag og Nat i de næsten utallige Kirker paa hele Jordkredsen, lader os uden videre allerede gjøre den Slutning, at vi efter Forløsningen, omendstjøndt endnu besmittede af mange Feil og

Ufuldkommenheder, alligevel tør træde i Hans, den Almægtiges h. Nærhed.

Dg naar man stille og alvorligen overveier Guds uendelige og ubegribelige Majestæt, hvor ligger da ikke dog alligevel den Tanke nær, at det dødelige og med saa mange Synder besmittede Menneſke aldrig vil være værdigt til i dette Liv at træde i den Eviges umiddelbare Nærhed! — Abraham, Retfærdighedens Mand, som havde erholdt den guddommelige Forjættelse, agtedes værdig at beværte tre Engle og at tale med dem; da han saae Englene at nærme sig, ilede han dem fuld af Grefrygt imøde og „bøiede sig for dem ned til Jorden;“ han vovede neppe at oplade sin Mund, for at tale med diſe himmelfke Aander. „Da jeg nu har begyndt, saa vil jeg endnu tale med min Herre, omendſkjønt jeg er Støv og Afte.“ — Det var Følelsen af den menneskelige Ufuldkommenhed og Uværdighed, som ved Synet af diſe Sendebudde fra Himmelen nedtrykte den saa høit benaadede Patriark i Støvet og næsten luffede hans Læber. Men følte en Abraham sig uværdig til at tale med Herren, hvormeget mere ſkulde vi da ikke, vi som ere Ufuldkommenhedens og Syndens Børn, næsten ſkræmmes tilbage fra den Allerhøieſtes Nærhed! — Naar det gamle Testaments Dpperſtepræſt kun eengang om Aaret turde træde ind i det Allerhelligte, for at offer Regelse for Herrens Aafyn, hvor langt ſkulde da ikke Bevidstheden om vor Syndefuldhed holde os fjerne fra vore Altres Trin! — Propheten Daniel føler ſig næsten tilintetgjort ved Synet af Engelen, hvilket han ſelv beſkriver os i det 10de Capitel. — „Dg jeg oploſtede mine Dine, og ſaae; og ſee: der var en Mand, iført hvide linuede Klæder, med et Belte af ſtint Guld om ſine Lænder. Dg hans Legeme var ſom Chryſolith, hans Anfigt var ſom Lynilden, hans Dine ſom brandende Fakler; hans Arme og Been vare ſom gloende Eris og Lyden af hans Tale ſom Lyden af en larmende Mængde. — Jeg Daniel ſaae alene Synet, men Mændene, ſom vare med mig, ſaae det ikke, men de betoges af ſtor Ekraſt, og de flygtede og ſkulte ſig. Ds jeg blev alene tilbage, og ſaae dette ſtore Syn. Men der blev ingen Kraſt tilbage i mig, og ogſaa mit Ddre forandrede ſig; jeg beſvimeede, og mine Kraſter vare borte. Dg

jeg hørte Lyden af hans Ord, og som jeg hørte den, laae jeg forfærdet paa mit Ansigte, og mit Ansigte laae paa Jorden. Og see, en Haand rørte ved mig, og hjalp mig op paa mine Knæe og paa mine flade Hænder. Og han sagde til mig: Daniel, Du Længselens Mand, læg Mærke til de Ord, som jeg taler til Dig, og reis Dig op; thi jeg er nu udsendt til Dig. Og da han havde talt disse Ord til mig, reiste jeg mig bævende. . . . Jeg sagde til ham, som stod overfor mig: Min Herre, ved dette mit Syn ere mine Leddemod fordreiede paa mig og al Kraft veeg bort fra mig. Hvorledes kan min Herres Tjener tale med min Herre, da al Kraft er vegen bort fra mig og Aandedrættet har forladt mig?" Daniel 10, 5 ff.

Sandelig! Hvo som har fattet Tanken paa den uendelige og uudsigelige, evige og urandsagelige Guds sandelige og personlige Nærværelse i det h. Alterens Sakramente i dens hele Dybde og Sandhed, maa nødvendig, ligesom Daniel, føle sig næsten tilintetgjort og kastet til Jorden; Bevidstheden om vor dybeste Uværdighed skulde neppe tillade os at flaae Dinene op paa det h. Sted. — Selv Moyses, da han stod i den Almægtiges Nærhed ved den brændende Tornebusk, maatte høre den Varjel: „Drag Dine Skoe af, thi det Sted, hvorpaa Du staaer, er helligt!“ — Vor h. Kirke er stedse dybt gjennemtrængt af den i Sandhed store Tanke om Christi personlige Nærværelse i det h. Alterens Sakramente; derfor beder den paa Kirkeindvielsesfesten med Patriarken Jacob's Ord, som han talede ved Synet af Himmelfstigen: „Hvor forfærdeligt er dette Sted! Terribilis est locus iste! Her er ikke andet, end Guds Huus og Himmelens Port. Sandelig, Herren er nærværende paa dette Sted, og jeg vidste det ikke.“ 1. Mos. 28.

Og alligevel er det Høieste skeet; det er os tilladt ogsaa allerede i vort dødelige Kjød at træde i den uendelige Guds umiddelbare Nærhed! Det er os tilladt ved Christi egne Ord.

Gudmennesket er uudsigelig barmhjertig og mild; derfor har Han ved Sit udtryffelige Ord villet bortfjerne den kun altfor naturlige Frygt for Hans Nærhed og Nærværelse fra det menneskelige Hjerte. Han kalder de Forløste til Sig med den inderligste Kjærligheds Ord; fra Tabernalets Helligdom til-

raaber Han os: „Kommer hid til Mig, alle I, som ere mædige og beværede, Jeg vil her vederqvæge Eder!“ — „Det er Min Glæde at boe hos Menneskebørnene!“ — Kjærligheden nødte Ham til at forblive hos de Troende i dette h. Sakramente. „Med Længsel har jeg længtes efter at spise dette Paaskelam med Eder, førend Jeg lider!“ Luc. 22, 15. — Denne uendelige Kjærlighed og Barmhjertighed har sonderrevet Forhænget, som adskilte os fra Helligdommen; i denne Kjærlighed har Han endog gjort det udtrykkelige Udsagn, at vi ikke skulde have Livet i os, naar vi holde os fjærne fra dette h. Sakramente! Han har opfordret os med de klareste og bestemteste Ord til, at vi skulde indgaae den nærmeste og inderligste Forening med Ham i det h. Sakramente og endog modtage Ham som Næring for vor udødelige Sjæl. „Sandelig, sandelig, siger Jeg Eder: Naar I ikke æde Menneskesønnens Kjød og drikke Hans Blod, saa skulde I ikke have Livet i Eder.“ — „Hvo som æder Mit Kjød og drikker Mit Blod, han bliver i Mig, og Jeg i ham.“ — „Ligesom den levende Fader har udsendt Mig, og Jeg lever formedelst Faderen; saaledes skal ogsaa den, som æder Mig, leve formedelst Mig!“ Joh. 6, 54 ff.

Hvad her udtales klart og bestemt ved Christi Ord, det stadfæstes ogsaa af den Maade, paa hvilken Han vilde forblive iblandt os Mennesker. — Forat vi desto bedre kunne begribe, at vi tør træde i Guds Nærhed, har Han ydmyget og fornedret Sig paa en uudsigelig Maade. Ikke som eengang paa Sinai under Torden og Lynild, heller ikke paa den Maade som under Synet for Propheten Daniel, vil Gudsmennesket her omgaaes med os, men Han den Almægtige, Som Himmel og Jord ikke kunne omfatte, har gjort Sig uendelig lille; Han har selv bortfjærnet det ringeste og ubetydeligste Tegn paa Sin Magt og Majestæt, forat ingen Dødelig forfærdet skulde flygte bort fra Hans Nærværelse. Brodsfikkelsens Slør skjuler hiin udødelige Glands og Herlighed, som selv Englene hige efter at see; det legemlige Die seer Intet, uden de ydre Skikkelser af det h. Sakramente, medens Troen med sin overvældende Sandhed tilraaber os: „**See her Din Gud!**“ — Det legemlige Die kunde heller ikke udholde den guddommelige Herligheds Straaler; en eneste Gang viste Herren Sig

for tre af Sine Disciple i hiin Majestæt, som Han havde fra Evighed af, og siebliffelig faldt de, ude af sig selv af Frygt og Henrykkelse, næsten bevidstløse til Jorden; og „de vidste ikke mere, hvad de talte.“ — Derfor har Gudmennesket i det hell. Sakramente udvortes aflagt Sin Herkerværdighed og Sin Almagts Glands, forat vi skulle have Mod til at nærme os Ham med en vis barnlig Fortrolighed, dvale hos Ham med Ven og i Hans mest umiddelbare Nærhed aabne og udgyde vort bekymrede Hjerte.

Ligesom Englene og Helgenerne staae omkring det gudsdommelige Lams Throne i Himmelen, saaledes ere derfor ogsaa i alle Aarhundreder alle Kirkens sandfærdigt fromme og troende Børn uden Forffjel traadte hen til deres i det h. Sakramente nærværende Frelser, have tilbedende kastet sig ned for Ham paa deres Ansigt og have da ogsaa i Nærheden af det h. Sakramente undertiden allerede herneved følt en Forsmag paa den himmelske Salighed. — Orkenens Gneboere, som havde opgivet alt menneskeligt Samqvem, kunde dog ikke undvære deres forsfæstede Frelseres personlige Nærværelse. Ifølge den h. Basilius' Vidnesbyrd (4. Aarhund.) blev det dem derfor tilladt at tage det h. Sakramente med sig i Orkenen. Hvor mange af disse fromme Gneboere maae da vel ikke, nedsjunkne i den dybeste Tilbedelse, have Dag og Nat bonfaldende udstrakt deres Hænder mod Frelseren i det h. Sakramente! — Den h. Gregor af Nazianz (4. Aarhund.) fortæller, at hans Søster Gorgonia, selv under sin Sygdom og det midt om Natten, naar Smerterne kun ophørte noget, stod op og ilede til Kirken; „her fastede hun sig,“ som den h. Gregor siger, „i levende Tro ned for Alteret, for at tilbede Ham, Som bliver dyrket paa samme.“ — Den h. Chrysostrimus (4. Aarh.) opbyder i sine Prædikener sin Veltalenheds hele Kraft, for at anspore sine Tilhørere til med barnlig Tillid at frembære den i det h. Alterens Sakramente nærværende Frelser den høieste Hylдинг. — Da den h. Benedictus laae for Døden (6. Aarhund.), lod han sig bringe til Kirken hen til Alteret, hvor det h. Sakramente blev opbevaret. Efter Pave Gregorius' Vidnesbyrd bad han derefter om, at Herrens h. Legeme maatte blive ham meddeelt; nu hævde han, staaende opreist,

begge Hænderne op imod Himmelen, og hængsunken i Tilbedelsen af det hell. Sakramente opgav han Vanden ved Alterets Trin. — I alle Kirkens Helgeners Hjerter opluede en hellig Ild, en glødende Andagt, en Flamme af himmelsk Kjærlighed, saasnart de traadte i Nærheden af det h. Sakramente. Helgenernes Liv er ganske løsrevet fra Jorden, det sætter Rod og hviler paa en uudsigelig Maade i Gud, og netop derfor er ogsaa dette h. Sakramente en uudtømmelig Kilde til Trost og Naade for dem; thi i Samme besidde de jo et Middel til at træde i den Allerhøiestes mest umiddelbare Nærhed. — Saaledes ilede den h. Vincents af Paula, Stifteren af de barmhjertige Søstres Orden*), saa ofte han kunde, til det h. Sakramente; her hos Jesus udhvilede han fra alle sine Arbejder. Under Bonnen foran det h. Sakramente var han ligesom opløst i sit Intet; saa vidunderligt indvirkede paa ham Jesu Christi Nærvarelse, Hvem han med Troens Dye saae tydeligere i det h. Sakramente, end om han havde seet Ham med Legemets Dine. Naar han blev spurgt til Raads i en vigtig Sag, tog han først sin Tilflugt til Jesus i det h. Sakramente. I den ydmyggeste Tro spurgte han her Herren Selv, hvad der var Hans hellige Villie. Adrig gif han ud, uden først at have tilbudet sin Frelser paa Alteret og bedet om Hans Betsiguelse; naar han kom tilbage, knælede han ned foran det h. Sakramente, for at takke for alle Naadegaver eller for at gjøre Afbigt for ubetydelige Feil og Usuldkommenheder. Han tog ogsaa inderlig Deel i Stiftelsen af det h. Sakramentes saakaldte „evige Tilbedelse“**); thi han var Skriftefader hos Dronning Anna af Frankrig, som havde modtaget den Naade af Gud, at stifte det første Kloster for Benedictinerinderne, kaldet „af det h. Sakramente“.

Kirken giver alle Troende den bedste Leilighed til, netop i Christi Legemsfestens Deraf, at lægge deres Kjærlighed til det h. Sakramente for Dagen ved Gjæringen. Da vi tør vise os for vor Herre og Gud Jesus Kristus og dertil saa fjærlighedsfuldt blive indbudne af Kirken, saa ville vi da

*) See hans Levnetsbeskrivelse i Skand. Kirketid. 1853.

**) Jfr. Skand. Kirketid. 1855 Nr. 23. S. 360 flg.

glæde os i Hans Nærværelse i disse Dage, som udelukkende ere indviende til at ære, forherlige, dyrke og tilbede det h. Sakramente; ingen Dag maa gaae forbi, uden at vi tilbede Guds Søn og vor Frelser paa Alteret, uden at vi troende bøie vort Knae for Ham og bekjende, at Han, den Allerhøieste, Som Himmel og Jord ikke kunne fatte, er sandelig nærværende hos os og boer virkeligen i vor Midte. Troens og Kjærlighedens h. Ild skal gjenoplives og tændes ved denne fromme Tilbedelse. Lad os træde i Helgenernes Fodspor; da ville ogsaa vi i denne Tilbedelse finde en Himmel her paa Jorden. — „Her i det h. Sakramente er min Gud og min Frelser, her er den Almægtige, den Urandfagelige; venite adoremus! lad os falde ned for Ham og tilbede Ham!“

1. Christne, feer den Engleprise,
Som idag vi skulle prise,
Brødet, Som til Sjælens Lise
Frelseren os skjenket har!
2. Lad for Ham i Støv os bøie,
Ham, Som boer hist i det Høie
Men og her for Troens Die
Sandelig tilstede er!
3. Jesus, Du kan Alt oplive:
Gid vi heelt os Dig hengive,
Altid tro ved Døden blive,
Som Du kjærligt lærte os.
4. O Du Gudslam, Jesu kjære!
Vilde Du os naadig være,
Da vi synge til Din Ære:
„Du tregange hellig est!“

5. Gode Hyrde, her vor Klage:
 Frels fra Synd os Arme, Svage,
 For engang os at optage
 Hift blandt Dine Hellige!*)

†

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Turin. (En protestantist Profelyt!) — Førend jeg opfylder Deres Bønne om at levere dem en forfattet Biographie af den stakkels Desanctis, idet De, som De skriver, uden tvivl i hans Liv og Levnet haaber at finde den mest talende Gjendrivelse af hans mod Kirken udsprede Løgne, maa jeg ganske aabenhjertigen tilstaae Dem og Deres ærede Læsere, at jeg overhovedet altid meget hellere taler godt end ilde om mine Medmenneker. Alt det Gode, jeg veed om Desanctis, nedskriver jeg derfor med Glæde; og tilføier jeg Noget, som ikke er til hans Fordeel, saa er det hverken min Lyst eller min Skyld, at jeg bliver nødt til at skrive det. — Desanctis er af en meget lav romersk Folkeklasse; snart viste han et godfølende Hjerte, snart Stolthed; han har navnlig en god Hukommelseevne, men en daarlig Criteriumsevne eller Skjønsheds og en overspændt Phantastie; han har nok god Villie til altid at arbejde og læse, men med Uorden i sine Studier. I sit 20de — 22de Aar kunde han neppe læse og skrive, da han i Rom indtraadte i St. Camilli-Ordenen som Lægbroder. Som De veed hengiver denne Orden sig med Opoffrelse til de Syges Bistand. Da han viste et godt Hjerte og en brillant Grundringskraft, gjorde hans venlige Superior, mod al vanlig Brug og Regel i de religiøse Ordener, en Undtagelse for ham, og lod ham fra Lægbroder studere til at blive Præst. Unglingen studerede med Iver; hans General-Superior Calabrin i prisede sig lykkelig ved at have hjulpet ham; og ved Slutningen af hans Studier lod han ham holde offentlig Disputation over Theologien i Magdalenakirken i Rom. I de første Aar viste Desanctis sig taknemmelig. Efterat han var bleven Præst og beklædt til Skriftefader, sendte hans Forefatte

*) Denne Psalmes synges her i Aftenandagterne under Octaven.

ham til Genua i Aaret 1833 som Lector for de derværende Ordensstudenter. Den Tid han var i Genua, vilde han ikke lade sig noie med sunde filosofiske og theologiske Bøgers Læsning, men frekventerede meget Hr. Gravier's Studentercabinet, for ogsaa at lære forrige Aarhundreders Fritænkere at kjende. Her begyndte Mandens Tro at vakte formedelt denne uordentlige Læsning og af Mangel paa videnskabelig Dybde og Skarpsindighed. En dygtig og streng Logiker har Desanctis aldrig været. I 1835 var Desanctis halv vanvittig i 8—10 Dage; men da just i den Tid Choleraen udbrod i Genua, og hans Orden netop ved Løfte har forpligtet sig til at staae de Syge bi i Tid af Epidemie, fandt Desanctis først en Udspredelse fra sine Studier og sin uordentlige Tankegang ved de Syges Sænge, og siden betjente han de Syge med mandig Standhaftighed og opbyggende Kiærlighed. Efter Cholera-tiden i Genua blev Desanctis kaldt tilbage til Rom, hvor han ligeledes stod de Syge bi; og da det syntes, at det virksomme Liv passede bedre for ham, end Læreembedet, blev han omtrent i Aaret 1838 udnævnt til Sognepræst ved Magdalenakirken i Rom; han blev en dygtig populair Prædikant, vandt Bifald og mange, især unge Venner, da han var saa phantastisk og varm i sin Talemaade. Men her begyndte Indbildskheden og Hoffærdigheden at udvikle sig! Saa varm og veltalende han var paa Prædikestolen, saa lav og upræstelig var han i sine private Bortalelser i de sidste Aar han var i Rom: det syntes ham nemlig, at han maatte have fortjent nogen anden høiere Værdighed i sin Orden, end blot Sognepræsteembedet; og derfor var efter hans Mening Alting slet gjort af Ordenens Forsatte. En Plads, som blev ham overdragen i een af de romerske Congregationer, var heller ikke nok for hans Forfængelighed. — Da i 1843 Pave Gregorius XVI. skulde reise til Perugia, blev iblandt andet en Circulaire omsendt til Kirkerne i Rom, for at man skulde bede Gud om at give Hs. Hellighed en lykkelig Rejse. Vor Desanctis, hvem ogsaa denne Circulaire kom ihænde, udlod sig offentlig med upassende Spøg og usømmelig Spot angaaende disse Bønner til Gud. Han blev derfor indstevnet for den geistlige Øverrets Tribunal; men Cardinal Lambruschini, som hovedsageligen fremhavde Desanctis' gode Sider, udvirkede, at Sagen blev vilagt derved, at det paalagdes ham at holde 10 Dages aandelige Øvelser og gudelige Betragtninger*). — I

*) Gulven forskædelig Inavisation! Fremme Andagtsøvelser, som ellers næsten alle gode Præster med Glæde holde af egen fri Drift, blive her

1844 var Desanctis dog atter nær ved at blive General-Consultor for sin Orden, da nogle af Ordensmændene vilde forsøge hvad Desanctis, der med stor Fripostighed lastede de andre Consultatorer, selv vilde være istand til at udrette. Dog manglede der ham nogle Stemmer. Desanctis vedblev nu at være den Samme, men hans Lune eller Humeur blev værre og værre. Saaledes hinkede og haltede han sig frem indtil Pius den IX's Tider. Hidtil havde man Intet at sige imod Desanctis' moralske bekjendte Levemaade angaaende Coelibatet; og endskiønt han undertiden vel ikke syntes at være en oprigtig og fasttroende Mand, lod det dog virkelig til at han indtil da endnu havde „fundet Coelibatet anbefalet i Skriften“, ligesom alle øvrige ærlige katholske Geistlige, der netop formedelst Coelibatet troe bedst at kunne tjene Gud af ganske Hjerter og lettest udvikle den adleste Virksomhed for Næstens Vel. Men i 1847 blev det anderledes! Han gjorde nemlig Besjendtskab med en engelsk Familie, og der i Huset med en engelsk Miss eller Frøken. Den stoffels Mand blev sandselig og jordisk! — og derefter, istedetfor Coelibatet, fandt han hele Tiden kun den engelske Frøken i Bibelen (!), den engelske Frøken i sin Mand og den engelske Frøken i sit Hjerter*). Pludselig i 1848 bad han sine Forjættede om Tilladelse til at gjøre en, som han kaldte det, Andagtsreise (!) til den berømte Balsari'ske Loretto. Han reiste virkelig ogsaa til Loretto; men efter nogen Tids Forløb modtog den daværende fromme og lærde General-Superior Togni en Skrivelse fra ham fra Malta. Brevet var skrevet i en saa usømmelig Tone, at den ærværdige Pater Togni, der selv havde understøttet Desanctis meget i hans Ungdom, snart tog sin Død derover. Paa Malta gjenfandt Desanctis, som De nok kan formode, den engelske Familie, samt den engelske Frøken; han antog der Protestantismen til sin Religion og den engelske Frøken til sin anden Halvdeel i denne Verden, d. e. til sin Kone. Det, som det af Dem omtalte Kjøbenhavn'er protestantiske Blad kalder en „Mærkværdighed“ hos den uhyfkelige Desanctis, kan naturligviis kun bestaae i dette Seneste. Ja det er „mærkværdigt“, at en katholsk kristeligindet Geistlig kan saa aldeles have forglemt sig selv, sine helligste Pligter, sin

---

den Straf, hvormed den mod Kirkens og Landets Overbød begangne Krænkelse revses! — Neb.

*) Hvad vi i Nr. 18 Side 287 i Num. kun udtaalte som vor Formodning, viser sig altsaa her som den virkelige, sorgelige Sandhed! og atter stadfæstes her, hvad den h. Augustinus siger: „visco libidinis vidi cedros Libani turpiter corruiisse, de quorum sanctitate non magis, quam de Hieronymi virtute dubitasset!“ — Neb.

Gud og sin Samvittighed! Sandelig, de mange engelske protestantiske Geistlige, som især i den nyere Tid omvende sig til vor h. katholske Kirke, omvende sig af ganske andre Marsjager, end for at tage sig en Hustru! De fleste af dem omvende sig, omendstjondt de maae nedlægge deres rige Embeder og ofte maae imødesee Savn og Rød fra alle Eider i denne Verden; da kan man ikke længere tvivle om deres rene og hellige Hensigter ved deres Omvendelse og om Sandhedens seirende Kraft i vor h. Kirke! — Desancetis' Liv og Fremgangsmaade som valdensisk Prædikant for Tiden her i Turin, har jeg her Intet at sige imod: men jeg veed Gudskelov, at han idetmindste er saa ærlig, at han i Hjertet ikke i ringeste Maade er ivrig for at gjøre Proselyter! For nogen Tid siden mødte en gammel Bekjendt ham og spurgte ham om, hvorledes han befandt sig. Desancetis svarede med en sorgmodig Mine: „Å! syv Personer ligge mig nu til Byrde!“ *) — Skulde han nu vel endnu have Rød og Styrke til at opoffre sig for at staae de Syge bi i Tid af Cholera??! Gud forunde ham endnu Tid og Maade til Omvendelse!

(Slutte&.)

Indien. (De protestantiske Missionairer og Polygamiet.) Som bekjendt har Hedningernes Flerkonerie (Polygamie) til alle Tider været den største Hindring for de katholske Missionairers Virksomhed ved de hedenste Folkeslags Omvendelse. De Folkeslag, som de prædike Evangeliet for, viste sig i Almindelighed nok villige til at odelægge deres Afgudsbilleder, men saasnart der var Tale om, at Lidenskaberne skulde bekæmpes og at deres Sæder skulde ordnes efter Evangeliets Lov, saa reiste de sig mod saadanne Vaand og Vænger, der syntes dem altfor tunge og tyranniske. Imidlertid affstode vore Præster dog derfor ikke fra deres strenge Fordringer, og overalt, hvor de ikke seirede over den mennefkelige Svagheit, have de befeglet den hellige Lære om Egtekabets Eenheit og Helligheit med deres Blod i Martyrøden! — Siden Protestantismens første Forsøg til Bibelens Udbredelse i Indien, arbejdede ogsaa de protestantiske Prædikanter fra deres Side med største Iver paa Polygamiets Udryddelse. Men senere viste de af forskjelligte protestantiske Sec-

*) Det vil vel sige: „Nu har jeg som Familiefader jordiske Sorger for min egen talrige Familie, medens jeg tidligere kun havde at bære Dmorsorg for Herrens Familie, min aandelige Hjord!“ Red.

ter i Nordamerika udsendte Missionairer sig mere eftergivende i dette Punkt, fordi de haabede, saaledes at vinde desto flere Proselyter. Det er nu udenfor al Tvivl, at **Fleerkoneriet** for Diebliffet bliver taalt i Ostindien hos de til Protestantismen Overtraadte. Bevist herfor finde vi i et Bærf over de asiatiske Missioner, hvilket Rev. David G. Allen, Dr. theol., har udgivet i de Forenede Stater. Denne Prædikant, som tilbragte 25 Aar i Indien og blev lønnet af „det amerikanske Selskab for de fremmede Missioner“, meddeler i et Tillæg til sin Bog et mærkværdigt Document, som indeholder et Resultat af de Forhandlinger, som fandt Sted i en Forsamling af protestantiske Missionairer i Calcutta. I denne Forsamling var der Prædikanter af Episcopallere, Presbyterianere, Methodister, Congregationalister etc. Efter en ivrig Drostelse og lang Forhandling affattede denne Forsamling med Stemme fleerthed følgende „Canon“: „Naar en Convertit, forend han bliver Christen, har giftet sig med flere Koner, saa skal det, efter Jødernes og den oprindelige Kirkes Praxis(!), være ham tilladt at beholde dem allesammen; men han kan da ikke være valgbar til noget som helst kirkeligt Embede.“ — Tribune, et i Ny-York udkommende socialistisk og communistisk Blad, tager disse eiendommelige Concessjoner til Indtægt; det har Logiken paa sin Side, naar det nu beder Protestanterne om, ikke at spotte over Mormonernes Sæder, da de jo betragte i Indien en Praxis for tilladt, hvilken de ved den „store Saltis“ forarges over. „Det er os ubekjendt,“ siger Tribune, „hvorvidt denne Missionairernes Afgjorelse i Calcutta er bifaldet af vor amerikanske Forening for de fremmede Missioner; men da denne Forenings Directeurer og Medlemmer ikke nedlægge Protest, saa kunne de, som det synes os, ikke mere negte Optagelsen af Mormonstaten i de Forenede Stater under Paaskud af det der herskende Polygami; ei heller kunne de negte at anerkjende Mormonismen som een af Republikens religiøse Sæcter, med alle de Rettigheder, Privilegier og Friheder, som tilkomme enhver anden Sect. — Naar Fleerkoneriet og Fortsættelsen af denne Praxis ikke er nogen Grund til at afvise Optagelsen af dem i vor Kirke, som vi se „tilfredsstillende Tegn paa Fromhed“ (Dr. Allen gjør nemlig denne Indskrænkning i den ovennævnte „Canon“), kan man da paa Grund af Polygamiet gjøre Indvendinger mod Mormonernes Optagelse i vort religiøse Samfund og vor Union? Naar den overtraadte Muhamedaner og den convertede Indianer nogenstunde tør beholde sine 10 eller 20 Koner, uden Fare for sin Sjæl og uden Forargelse for sine Medbrødre: paa hvilken

Grundfætning vil man da støtte sig, naar man negter Mormo-
nernes Præsident, Brigham-Young, samme Privilegium? Hvad
angaaer den Indfrænkning, at de, som leve i Gleekoneriet,
„ikke ere valgbare til nogetjombelst kirkeligt Embede,“ saa vil
dette vel ikke blive godt optaget i Mormonstaten, hvorimod
Tilhængerne af den „frie Kjærlighed“ (en i hoi Grad umor-
alsk Sect) her i Ny-York nok ville finde sig i den. Naar der
lykkes disse Sidste at faae deres usadelige Praxis billiget
af Kirken og selv faae Afgang til samme, saa ville de til
Gjengjæld gjerne frastige sig alle Fordringer paa en Prædikants
eller Ministers Værdighed, for at overlade denne Trost til de-
res eftergivende Medbrodres foruroligede Samvittigheder.“
Nogen videre Bemærkning hertil behøves ikke. Vi vide nu,
hvad vi maae holde om de foregivne Grobringere, som Vi bel-
selkaberne gjøre iblandt Afgudsdyrkerne: de opføre ogsaa dem
i deres Tabeller som Christne, som endnu bibeholde deres
hedenste og uchristelige Stikke. Sandelig ved denne „Canon“
har den protestantiske Kirke givet sig selv en forfærdelig Vlot-
telse og altsor tydeligt lader hele Verden see sit dybe Forfald.
Vi maae kun beklage, at Mennesker, som endnu kalde sig
Christne, kunne faa let sætte sig ud over al sand Christen-
dom, ja næsten drive Spot med Christendommens helligste og
guddommelige Institutioner.

Kirkelig Erindringsliste.

- Søndag den 25de Mai. — 2. Søndag efter Pintsfe. — Dagens Epistel:
1. Joh. 3, 13—18. Evangel.: Luc. 14, 16—24. — Gudstje-
neste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messse. — Kl. 10 Hoimesse med
Prædiken paa Dansk. — Om Aftenen Kl. 8 Andagt, med
Prædiken paa Dansk.
- Mandag den 26., Tirsdag den 27., Onsdag den 28. og Torsdag
den 29de Mai, holdes om Aftenen Kl. 8 Andagt til det allerh.
Aalterens Sakramente, paa Dansk; den sidste Aften holdes
Prædiken paa Dansk, og derefter slutes Octaven med en hoi-
tibelig Procession med det Allerhelligste.
- Hver Søndag og om Form. Kl. 5½, 7 og 8¼ feires en stille h. Messse;
— om **Torsdagen** bliver det hoih. Aalterens Sakramente fremfilltet
under den sidste h. Messse Kl. 8¼, som ledsages ved Sang og
Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne
Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaufeiner**,
St. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Post-
contoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.
Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 22.

Søndagen den 1ste Juni.

1856.

Marieblomsten *).

Blandt Blomster spirer stille
En Blomst paa Engen grøn,
Med Blade spæde, milde,
Med Friskhed stedsse fjon.

*) I Anledning af den til den h. Jomfru særligt indviede Mai Maanedes Slutning, hidsætte vi følgende Oversættelse af denne skønne Sang af den berømte Digter Guido Görres.

Naar kummerfuld af Smerte
 Og Sorg Du sukker hen:
 Snart lettes da Dit Hjerte
 Ved Blomstens Syn igjen!

Og have onde Fiender
 Til Døden bragt Din Sjæl,
 Og Syndens Blet Dig skjænder:
 Er Duften Sundhedsvæld!
 Den Blomst, hvis Duft vi mene,
 En Mø er, mageløs —
 Den Blide, tugtigt Rene —
 — Maria lydesløs.

Maria, Lillie yndig!
 Den Helligaand til Brud,
 For ei at være syndig,
 Engang Dig valgte ud:
 Maria, Jomfru søde,
 Du Blomst evindelig!
 Ei Rosen selv den røde
 I Skjønhed ligner Dig.

Du Blomst, saa sød og hjærlig,
 Fryd Jordens mørke Hjem!
 Dit Skjær, Din Duft lad herlig
 I Hjertet blomstre frem!
 Bered Du vore Hjerter
 Til Dyd og Hellighed,
 Og efter Jordens Smerter
 Til Himlens Salighed.

Det hellige Alterens Sakramente.

III. Besøgelsen af det hellige Sakramente.

(Fortfat.)

Den h. Thomas af Aquin, denne saa fromme Dyrker af det h. Sakramente, denne af Gud begeistrede Forfatter af de mest ophøiede Lovsange til Gode for denne h. Hemmelighed, udbryder, ved Tanken om Frelserens vidunderlige Nærhed og Nærværelse i dette h. Sakramente, i de Ord: „Hvor er paa Jorden et Folk, som kan sammenlignes med os Christne, hvem Guddommen er kommen saa nær!“ — Bistnok er Gud, den Uendelige, formedelst Sin Allestedsnærværelse nærværende overalt; Han opfylder Himmel og Jord; men stedse at have denne Tanke paa Guds reent aandige Allestedsnærværelse klart for Die og at vandre i denne vidunderlige Nærværelse, altid at være sig denne guddommelige Allestedsnærværelse levende bevidst, det forudsætter ikke blot nogen Fuldkommenhed, men er i Sandhed allerede et af de høieste Trin i Fuldkommenhedens Liv, hvilket Gud Selv tilkjendegav Abraham med de Ord: „Vandre for mit Ansyn og vær fuldkommen (d. e. og da vil Du være fuldkommen).“ — Gud nedlod Sig derfor i Sin Godhed til det sandjelige Menneſte og valgte et synligt Stør, et bestemt Rum, Kirken, et vist Sted i Kirken, Alteret, for her at gjøre Sin Nærværelse fatteligere og anskueligere for os. Menneſtet har jo nu et ydre, synligt Tegn; han kjender saaledes ganske noie det Rum, det Sted, hvor han virkelig staaer eller knæler for sin guddommelige Frelseres Ansyn. — Paa dette Gudmenneſtes vidunderlige Ophold i det h. Sakramente, paa dette Hans hemmelighedsfulde og uudsigeligt huldrige og faderkjærlige Ophold hos Sine Forloſte er det, at den h. Thomas vil henviſe med de nyligt anførte Ord.

Men da denne Jesu Christi stedsevarende Nærværelse nu er en ved Troen utvivlsomt faststaaende Kjendsgjerning, saa følger heraf med Nødvendighed, at Menneſtet for denne Guds huldrige Forbarmelse ogsaa har mangesidige Pligter at opfylde mod Ham. Thi enhver Handling fra Guds Side til Menneſtens Frelse fordrer en Gjenhandling fra vor Side;

Naadegave og sammes taknemmelige Modtagelse staae nødvendigviis i et Bærelforhold.

Da det er en Kjendsgjerning, at vor Herre og Frelser Jesus Christus personligen dvæler hos Menneskene i det h. Sakramente, at Han dvæler paa tusinde og atter tusinde Steder, dvæler Dag og Nat uafbrudt hos os, og det til vor Frelse, saa maa Mennesket dog idetmindste tænke paa dette Guds vidunderlige Ophold og Hans Nærvarelse hos det. Tanken og Erindringen om denne vidunderlige Himmeligheid forekommer os derfor som den første og ringeste Grad i vor Erkjendtlighed for den guddommelige Naade og Forbarmelse. Hjertets Glemjomhed, Lunkenhed og Utaknemmelighed maa sandelig have naaet et betænkeligt Hoidepunkt, dersom selv Erindringen om en saadan Belgjører og om en saadan Belgjerning kunde sporeløst forsvinde. Man skulde virkelig næsten anfæe det for umuligt, at Kirkens Børn, som dog saa ofte allerede have hørt tale om denne h. Himmeligheid og ogsaa nærmet sig Samme, kunde i den Grad synke ned i det verdslige Liv, at de næsten sporeløst synes at have udslettet af deres Hjerter Mindet om dette vor Guds og Frelser's vidunderlige Ophold iblandt os. Og alligevel er det saaledes! Gud boer uden Ophør hos Menneskene, og Mange tænke næsten aldrig paa Ham; Kristus opholder Sig personligen hos os, og Mennesket vil ikke engang i sine Tanker dvæle hos Ham. Var den troende Tanke paa Christi personlige Ophold og Boen iblandt os ret levende i alle Katholikers Hjerter, saa vilde det ikke være muligt, at man flere Aar igjennem f. Ex. kunde forsømme Baaftecommunionen og ligeledes flere Aar igjennem unddrage sig for at bivaane det h. Messesoffer og ethvert Kirkebesøg! — Blot Tanken om Christi Boen og Nærvarelse i det h. Sakramente maa nødvendig frembringe de velsignelsesrigeste Frugter for det indre religiøse Liv. Maatte derfor dog denne Tanke kun idetmindste hver Søndag og hver Helligdag komme til en ret klar og levende Bevidsthed hos alle Troende!

Med Tanken maa nu nødvendigviis forbindes en troende Hilsen fra et fromt og bedende Hjerter. Er det vel muligt, at jeg kan tænke paa min største Belgjører's Nærvarelse, uden tillige glad at see op til Ham og hilse Ham?

Christus Jesus seer dog fra Sit vidunderlige Skjul i det h. Sakramente saa uendelig kjærlighedsfuldt ind i ethvert troende Hjerter og Han hilser vort Hjerter saa faderligt mildt allerede i det Dieblig, Han forunder det Troen! Mennekket maa da nødvendigt besvare denne Kjærlighedens naaderige Hilsen. Denne vor Gjenhilsen til Christus bestaaer nu fremfor Alt i den fromme og troende Bekjendelse af, at Christus er virkelig der tilstede; thi denne levende Erkjendelse, denne levende Tro er en sand Hjertenshilsen. — En saadan Hilsen til Christus i det h. Sakramente er en overordenligt heldbringende Dvælselse for det kristelige Liv. Den kan ogsaa skee ret ofte, kort og simpelt, uden mindste Tidsspilde, uden stor Anstrengelse, uden at vække Opstigt, baade under Arbeide og Hvile. — Her behøves intet Andet, end en god Villie, og denne udspringer af selve Troen; thi paa Leiligheder og Erindringsmidler fattes det ikke. Middelpunktet for enhver katholisk Sognemenighed er jo dens Kirke, Guds Huus, hvor Christus personligt boer i Menighedens Midte under Brødet's sakramentale Stikkelse. Hvor ofte føre Livets Forretninger os ikke forbi Guds Huus, altsaa forbi det h. Sakramente! hvad er da lettere og naturligere, end at jeg ved Kirken skuer med et troende Hjerter op til Christus i det h. Sakramente? I større katholiske Stæder, hvor der endog er flere Kirker, boe de Troende saa at sige omgive af det h. Sakramente; gaaer man der op ad en Gade og ned ad en anden, saa falder Blikket strax igjen paa en Kirke, altsaa paa den nærværende Frelser's sakramentale Bolig; hvad enten Du gaaer tilhøre eller tilvendstre, see, tilhøre og tilvendstre er Din Gud Dig vidunderligt nær i det h. Sakramente! — Hvad er altsaa simplere og naturligere, hvad er lettere, end her at bringe min Herre og min Gud Troens og Kjærlighedens hjertelige Hilsen! — Paa Midler fattes det ingensteds, naar vi kun skrive til Udøvelsen. Men da vi som troende Katholiker ere uendeligt rige i Besiddelsen af dette hellige Sakramente, saa er det ogsaa vor helligste Pligt, at anvende ethvert Mittel, for stedse mere og mere at oplive vor Tro paa Sandheden af det h. Sakramente baade i os selv og Andre, naar den vil forsvinde, at begrunde og befæste den, naar den vakler; at opvarme og opflamme den til en hel-

lig Troesglød, naar den vil kjølnes og udsluffes. Ligesom til alle Tider, saaledes er det ogsaa i vore Dage nødvendigt, at den levende Herre og Frelser i det h. Sakramente bliver erkjendt og bekjendt af os under alle Forhold og Omstændigheder. Vi domme ikke for haardt, naar vi bekyldte mange Katholiker for Ligegyldighed, Tankeløshed, Kulde og Sløvhed i Henseende til denne vor Kirkes største og helligste Hemmelighed; det være nu enten fuldkommen Bantro eller Lunkenhed, eller Ligegyldighed for Troen eller en sandfelig Redsjunkenhed i Verden og dens jordiske Syssler, som har hidført denne ikke alene sørgelige, men ogsaa betænkkelige Tilstand. — Gud boer iblandt os, vi gaae, vi ile Ham ofte forbi, uden Tanke, uden Hilfen; Han er os uudsigeligt nær baade Dag og Nat, og vi ere saa langt fjernede fra Ham med vore Tanker, med vort Hjerte og vort Liv! Om det h. Alterens Sakramente tør vi sige: Det er en hellig Ild, som Gud har nedsendt fra Himmelen til Jorden og hvorom Herren Selv siger: „Jeg ønsker, at den maa tænde!“ Bilde dog Gud opvarme alle kolde Hjerter og opflamme dem til levende Tro og glødende Kjærlighed! Thi er Katholikens Hjerte dødt for denne h. Hemmelighed, saa er det hjemfalden til Fortabelsen. Ligesom Familielivets Baaud ere sønderrevne og bragte i Norden, naar Sønnerne og Døttrene ikke mere hilse Faderen venligt, ikke mere tænke paa Faderen, naar de gaae forbi Faderhuset, ikke mere sende ham idetmindste et hjærligt barnligt Blik imøde: saaledes har ogsaa Bantroens og den moraliske Fordærvelses Dødsorm tilintetgjort Menneskets høiere religiøse Liv, sønderrevet de fine og hellige Baaud, som i Troen forbinde os med Gud, naar vi ikke mere have nogen Tanke eller Følelse, eller Hilfen for den iblandt os personligt dyalende Frelser og Forløser. — Katholikens Adfærd og Forhold mod dette allerhelligste Sakramente er derfor overhovedet en sikker og tilførelselig Prøvesteen for hans hele religiøse Liv og Wandel.

Imidlertid kan og tør det dog heller ikke have sit Forblivende ved denne blotte Tanke paa det hell. Sakramente, med denne blotte Hilfen alene. Troen fører os med Nødvendighed et Skridt videre; den nøder og driver os ind i Guds Huus, den fører os hen til Alterets Trin, ja den neder

uimodstaeligt til at besøge det h. Sakramente, til at dvæle hos Samme. — Ligesom Magneten formødest en indre hemmelig Egenkab stedsviser mod Nord, saaledes har Mennesket en naturlig, det medfødt Retning og Hændrighed til Gud. Hans u dødelige Sjæl er Guds umiddelbare Skabning, den bærer det guddommelige Billedes Træk udsletteligt i sig, og derfor har Menneskets Aand først fundet sit Hvilepunkt, naar den hviler i Gud. „Uroligt er mit Hjerte, o Gud, indtil det hviler i Dig!“ — siger den h. Augustin. Kender jeg altsaa det Sted, det Rum, hvor den korsfæstede Forløser personligt dvæler, hvor Han boer med hele Sin Guddoms Fylde, hvor jeg altsaa kan komme i Hans umiddelbareste Nærhed, saa maa jeg nødvendigviis føle mig tilskyndet til at besøge Herren paa dette Sted. Der er Intet, som er naturligere, Intet, som mere følger af sig selv, end netop en saadan Besøgelse. Ligesom Frugten ved Solens Varme med Nødvendighed udvikles af Blomsten, saaledes maa Troen paa Guds menneskets Boen iblandt os i det h. Sakramente nødvendigt have Besøgelsen af denne h. Hemmelighed til Folge. Da vi i det h. Sakramente tale med Frelseren saa at sige Mund til Mund, da vi her kunne udgyde vort Hjerte i Hans umiddelbareste Nærhed, da Han her naadefuld har nedladt Sig til os, som en Fader til sine Børn, saa skulde man troe, at hele Storer af Troende stedsvis vilde leire sig omkring det hemmelighedsfulde Alter, hvor Han boer med Sin Guddom og med Sin Menneskehed! Men Erfaringen viser desværre det Modsatte! — Du besøger Dine Venner og Bekjendte; hvorfor da ikke ogsaa Din Gud og Frelser! — Man underholder sig med sine Venner og Bekjendte i sine Fritimer; vilde man vel fordrø for meget, dersom ogsaa et lignende Besøg, en lignende Underholdning blev fordret for Christus i det h. Sakramente? — Kan Du paa Ugedagene og Søndagen tilbringe to eller tre Timer i de saakaldte Selskaber eller Afsæmleer og Klubber, har Du saa Ret til, at kalde det Dverspændthed og Dverdrivelse, naar jeg forlanger af Dig, at Du ogsaa skal indvie idetmindste en liden Stund til at besøge Din Frelser? — Nødmen maa vise sig paa vore Kinder, naar vi betænke, hvorlidet Besøgelsen af det h. Sakramente øves blandt

os, uagtet vi dog ere Katholiker. — Det være langt fra at vi vilde eenfædigen paa en Nogen en eller anden særlig Andagtsøvelse eller formaae ham til en vis og bestemt Andagtsøvelse eller Maade at bede paa, (Enhver maa indenfor Kirken gaae den Vej, som Maaden fører ham) — men derfor bliver det desværre dog altid en sørgelig Sandhed, at mange Katholiker ikke vise det allerhelligste Alters Sakramente den Kjærlighed, den Tro og den Grefrygt, som tilkommer Samme. Kirken aabnes for dem hver Dag i flere Timer af Dagen, til ingen Tid negtes dem Afgang; Kristus Jesus, den levende Guds Søn, throner der paa Alteret, — men nu tæl de Personer, som komme fra Morgen til Aften, for at bringe Ham deres Tilbedelses Offer! — Vi boe alle i Kirkens umiddelbare Nærhed, ifkun en kort Vej have vi at gaae for at kunne knæle ned for den personligt nærværende Gud og Frelser. Men tæl nu dog, hvor Mange der vel komme, for tilligemed Himmels Engle at tilbede Christum Jesum i det h. Sakramente! Ak, hvilken Kulde i saa mange Hjerter!

Siig ikke: jeg kan ligesaa godt forrette min Andagt hjemme! Hvad vilde Faderen vel sige, naar Sønnen, der boer i hans umiddelbareste Nærhed, ikke gider overtræde Faderhusets Dørtærskel, men lader sig nøie med, at elske Faderen i Stilhed, og ikke vil komme hjem til ham? — Kjærligheden maa nødvendigviis aabenbare sig ved Gjerningen. Kommer Sønnen ikke hjem til Faderen, saa har han ingen Kjærlighed til Faderen, og ligeledes, hvo som ikke besøger Christum i det h. Sakramente, omendstjøndt han kun er nogle faa Skridt borte fra Samme, han er fattig paa Tro og Kjærlighed. — Det er vel sandt, at Mange ofte virkelig ere forhindrede ved Arbeide; men spørg Dig engang selv, om det ogsaa er sandt, at Du *Uar ud og Uar ind*, altid, hver Dag, ogsaa selv t. Ex. om Søndag=Eftermiddagen blot er forhindret ved Dit Arbeide i at besøge Din Frelser i det h. Sakramente i en kort Tid? — Ak, havde Du kun levende Tro og Kjærlighed, saa vilde Du nok finde Tid, om ikke hver Dag, saa dog meget ofte, til at besøge Din Frelser. — Hvad kan især ogsaa vel være glædeligere for Din Præst og Sjælesørger, end

naar han feer, at Du op søger den gode Hyrde i det h. Saframente og betroer Din u dødelige Sjæl til Hans guddommelige Beskyttelse! „Der som dette helligste Saframente,“ siger den fromme Thomas af Kempis i 4. B. 1. Cap., „kun blev feiret paa eet Sted, og kun blev consecreret af een Præst, med hvor stor en Vængsel mener Du da ikke, at Menneskene vilde ile hen til denne Guds Præst, for at bivaane Høitideligholdelsen af de guddommelige Hemmeligheder? Men nu har Gud saa herligt aabenbaret Sin Naade og Kjærlighed derved, at Han vilde, at mange Præster skulde vorde indviede og at Christus bliver offret paa mange Steder, for at Guds Naade og Hans Kjærlighed til Menneskene maatte vise sig saa meget desto større, jo videre den hellige Communion er udbredt i hele Verden .... Mange valsefarte til forskjellige Steder, for at besøge Helgenernes Reliquier, og forundres, naar de høre om deres Gjerninger, ... og see, Du min Gud, Du Helligste iblandt de Hellige, Du Menneskenes Skaber og Englenes Herre, er Selv nærværende hos mig her paa Alteret i Saframentet. Dste forleder Nysgjerrighed og Nyhedens Tillokkelse Mennesket til at ville see hine Reliquier; men hertil (til det h. Saframente) forleder ingen Vetsindighed, ingen Nysgjerrighed eller Sandselighed os, men kun fast Tro, gudeligt Haab og oprigtig Kjærlighed.“

Man dvæler gjerne i de verdslige Fornoielsers Sale, ofte endog til langt ud paa Natten, men hvor langt sjeldnere ere de Sjæle, hvis høieste Lyst og Glæde det er, at være i troende Tilbedelse forenede med Gud indtil den sildige Time! De jordiske Stormænds Paladser ere sjeldent frie for Besøgere, men den h. Bolig for Himmelen og Jordens Konge gaaer man tankeløst forbi. Staaer end Porten aaben til Guds Huus, indbyder end Kirkens h. Stilhed os indtrængende til at gaae derind, er Besøgelsen af det h. Saframente os end ikke formeent, saa afholder Bigegyldighed og Troesfattigdom os fra Besøgelsen! — Og dog vilde Intet være fornuftigere, Intet nyttigere og trostefuldere, end at besøge vor Herre og Frelser i det h. Saframente og bringe Ham vor skyldige Hylдинг. Den h. Theresa siger i denne Henseende meget smukt, naar hun sammenligner Verdens Fyrster med Himmelenes Konge:

„Det er ikke altid tilladt Enhver, at tale med Kongen; i det Høieste kan man haabe, at forebringe ham sin Begjæring igjennem en Tredie. Men for at tale med Dig, o Herlighedens Konge! behøve vi ingen Trediemand; Du er altid beredt til at høre Alle i dette Dit hellige Sakramente. Enhver, som kun vil, finder Dig altid her og kan tale fortrølig med Dig. — Og naar man da ogsaa endelig faaer Udgang til Kongen, hvilken Nøie koster det saa ikke? Kongen giver ikke altid Audients; men med Dig, o min Gud, kan man tale i dette h. Sakramente saa ofte og saa fortrøligt man vil, Dag og Nat.“ —

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Omendstjondt der i Rom hele Aaret igjennem, og det ikke blot paa Søndag og Helligdage, bliver prædiket særdeles hyppigt, og der foruden den catechetiske Underviisning, som findes i Sognekirkerne, ogsaa ellers endnu er draget Omhu for Ungdommens Underviisning ved Aftenstoler og andre lignende Anstalter, har dog H. S. Hellighed Paven villet forstærke de Troende endnu en anden Veilighed til, at de stedse bedre kunne blive underviste i den h. Religion, til hvilken de bekjende sig. Han har nemlig anordnet, at der i nogle Kirker, som dertil bestemmes af Generalvicaren, skal holdes catechetiske Foredrag ogsaa for Borne paa alle Aarets Søndage, med Undtagelse af Fastetiden, de høie Feste dage og den saakaldte Maanedsoctav. Alle Kirkens Troes- og Sædelærdomme skulle udforligen forklares i disse Foredrag, og Catecheterne ere paalagte herved at lægge den tridentinske Catechismus til Grund. For Dieblirket er dertil bestemt sex i forskjellige af Stadens Dvarterer liggende Kirker, nemlig: S. Maria dei Monti, S. Grisogono in Trastevere, S. Maria in Traspontina, S. Carlo al Corso, S. Ignazio, S. Maria di Loreto de' Marcheggiani — og allerede første Søndag efter Paaske tog denne forhaabentligt meget heldbringende Religionsunderviisning sin Begyndelse i disse Kirker. Folket lægger stor Deeltagelse for Dagen, og Catecheterne ere samtlige udmærkede Theologer og Prædikanter.

Belgien. (Trappisternes Virksomhed.) Man kan daglig gjøre den Erfaring, at vor h. katholske Kirke, som oprindelig har givet hele Verden den sande Civilisations og Friheds Belignelser, ogsaa har indre Kraft til, selv at fore disse Belgjerninger tilbage til hine Steder, hvor de formedelst Menneskenes Misbrug igjen ere forspundne, og denne sin velgjørende Virksomhed udvikler vor h. Kirke uden Hensyn til Mennesker eller locale Forhold, netop fordi den sande Katholicisme passer for alle Tider og for alle Steder. De kirkelige Ordener ere navnlig et særegt Redskab i Guds Haand, for at aabenbare denne Kirkens Kaldelse for al Verdens Dine; og de saa ofte misfjendte Trappister indtage visselelig ikke den laveste Plads iblandt samme*). Selv de Regjeringer, som have søgt at indskrænke vor h. Kirkes Indflydelse til saa ubetydelige Kredse som muligt, kunde dog ikke andet end berømmende at anerkjende denne Sandhed. Saaledes vurderede f. Ex. selv Kong Louis Philipp's Regjering Trappisternes Fortjenester af Landets Cultur og de nedfunkne Nationaliteters Fornyelse meget høit. Den stjenkede derfor disse fromme Ordensmand store Besiddelser i Algier; og see, snart fremstod i Afrikas uculiverede Orrener et blomstrende Agerbrug, som viste Africanerne, hvorledes de Hvide arbeide, og det aldeles frivilligt og med et glad christeligt Sind. Dertil oprettede de i adel Kappestrid med Jesuiterne Waisenhuuse og Opdragelsesanstalter. Ligeledes aftraadte den samme Regjering i Aaret 1847 eet af sine Domainer paa Den Martinique til Trappisterne; uden Hensyn til det derværende usunde Climat overtog de denne Besiddelse, som beboes af 400 Negre, og de arbeide siden den Tid med stort Held paa at opdrage og undervise disse ved Lediggang og en haard Behandling næsten aldeles forvildede Mennesker. — Et andet Exempel paa, hvorledes Trappisterne ogsaa i Belgien have omstaaet udyrkede og ubeboede Egne til smilende og frugtbare Landskaber og kun anvende Frugterne af deres mæssommelige Arbeide til Barmhjertighedsgjerninger, meddeler „Frankf. Kirchenbl.“ os. Dette Blad skriver nemlig: „I Scourmont i Nærigheden Borgs, midt i de udstrakte Stove, som tilhøre Tyrst Joseph af Chimay, fandtes endnu for sex Aar siden een af de i Ordenerne under Navn af „Bjergsumpe“ bekendte moradige Høie, hvilke egentlig kun ere Beholdere for muddret Vand, som hist og her er bedækket med gult Moos, og hvor, som det synes, ingen

*) Jfr. Skand. Kirketid. 1855, Nr. 26, 27, 28 og 29: „En Dag i Abbediet Westmalle.“

anden Vegetation kan trives. Og nu seer man i denne forhen saa øde Egn en smuk Bygning, hvis Klokke i Skovens stille Genfomhed kalder dens tause Beboere glad til Arbeide. Paa den ene Side øiner man Spiret af en gothisk Kirke i rene og simple Omrids af kneise ud over Toppene paa de gamle Egetræer, der omgive den. I Timerne for de landlige Arbeider seer man mange Arbeidere spredte paa 50 Hectarer*) godt og veldyrket Algerland og i nogen Afstand en Hjord af 22 Stykker Hornkvæg af den skønneste Race at græsse paa de fede Enge. Naar en Rejsende kommer forbi dette Sted, kappes de gode Munkke om at være ham til Tjeneste, og medens han selv bliver al mulig Gæstfrihed til Deel, seer han ogsaa, hvorledes mere end 50 Ulykkelige dagligen faae deres Brod i Klostergaarden. Det er Trappister, som paa Fyrsten af Chimay's Anmodning den 23de Juli 1850, 17 i Tallet, anførte af den daværende Prior for Sixtusklosteret i Belgien, nedsatte sig i disse Mosejorde, og dyrkede og bearbejdede dem paa al tænkelig Maade, og ikke alene anvendte Alt, hvad Konsten formaade, men ogsaa navnlig lagde den Adholdenhed, Tillid og Hengivelse for Dagen, hvis uudtømmelige Kræfter endmere styrkes ved Hans Ord, Som har sagt: „Tragter først efter Guds Rige, saa vil alt det Dvrige desforuden blive Gøet til Deel!“ Saaledes har Gud velsignet Trappisternes Arbeide, og deres utrættelige Haender havde endog afkloftet Sumpelandet herlige Frugter; deres lille allerede med 16 nye Medlemmer forøgede Colonie er nu paa Veien til at skabe et rigt Kornmagasin i Orkenen og kan snart imodsee et lettere Arbeide og bedre Dage. Men disse hærdede Arbeidere i Herrens Vinngaard hvile aldrig; neppe havde de bemærket, at den nu givtige Jordbund fordrer mindre Anstregelse af dem, førend de, da de ikke mere havde Arbeide nok, søgte saadant andetsteds. De erindrede, at der gives en særegen ulykkelig Mennecksclasse, som er fattig og forladt og maa undvære enhver aandelig og moralsk Næring, nemlig de Forældreløse, der formedelst deres Forældres Død eller Forbrydelse flakke omkring paa Lykke og Fromme, og saa have de da, en Fjerdingvei fra Klosteret, Sydoit for det dem indrømmede District, ogsaa stiftet et Waishenhuss for 100 forældreløse Born, hvor disse Ulykkelige, fra hvilken Egn de saa end komme, blive optagne og for største Delen gratis klædte, fødte og underviste, saa at enhver af dem i Sandhed kan sige, naar han sætter Foden i deres Skole: „Fader og Moder have forladt mig, men den gode Gud har

*) En Hectare er omtrent 200 Tvedræder.

optaget mig." (Bl. 26, 10.) Dernæst meddeles disse unge Mennesker under Trappisternes indsigtsfulde Ledelse foruden Underviisning i deres religiøse Pligter, ogsaa theoretiske og practiske Begreber om Konster og Haandværker, som ville uddanne dem til ligesaa forstandige som dygtige Arbeidere. De faae alle Underviisning i Læsning, Regning, Fransk, Flamsk, Geographie, Musik og Markarbejde; Grovmeds og Suedkerarbejder og Træskærereri er deres Beskæftigelse om Vintertiden, alt efter deres individuelle Antag og Tilboieligheder."

Turin. (Sluttet.) Desanctis' lille Skrift om Skriftemaal et er virkelig noget for sig selv ganske Uanseligt. Der findes saamange aldeles ulogiske Samlinger og Inconsequenter i samme, en saadan vrang og urigtig Bedømmelse af Kirkehistoriens Facta, en saadan Urimelighed i det han fortæller om Skriftefædrene her i Italien og navnlig i Rom selv, en saadan ussel Stil, at Bogen selv allerede besvarer sig ved sig selv og taler mod sig selv. — Jeg har ogsaa været flere Aar i Rom, og som ærlig Normand*) erklærer jeg her høit for mine Landsmænd, at det er lavt og bedroveligt at ville undskyldes sit Graftald fra den katolske Kirke og fra Præstestanden for at indgaae et Giftermaal, med saadanne Løgne og Bagvaskelser, saaledes som Desanctis gjer det i denne Bog. Den Overfættelse, som det bemeldte Kjøbenhavnere protest. Blad netop giver af de allerførste Passus i Bogen, er tro og næsten skreven bedre paa Dansk, end Desanctis skrev dem paa Italiensk; men for Gud og for Menneskene protesterer jeg paa det Bestemteste imod det, som samme Blad tilføier: „Enhver, der har levet i Italien, maa bekræfte hvad Forfatteren siger.“ Jeg har levet tredive Aar i Italien og jeg bekræfter, at jeg kun kan vidne om det uendeligt meget Gode, som Skriftemaal et ganske isærdeleshed virker baade i Rom og i andre Stæder. Naar jeg siger det, forstaaer jeg derved naturligtvis kun det af Kirken foretkrevne, virkelig angerfulde Skriftemaal; jeg taler ikke om enkelte Misbrug, thi jeg vilde skamme mig ved i de vigtigste Dogmers Behandling at beraabe mig paa Misbrugene. Det som er menneffeligt, beklager jeg, men jeg vil aldrig blande det Menneffelige med det Guddommelige. Dog oprigtigt talt, de Tanter, der allerførst opkom i min Aand, da jeg læste Desanctis' Skrift, vare: Hvad skal jeg

*) Vi bemærke, at vor ærede Medarbejder i Turin er barnfødt i Bergen i Norge.

tænke om en Mand, der kunde saa længe vedblive at høre Skriftemaal, naar han fort efter kunde skrive, at Skriftemaalet fordærver Sæderne?! En saadan Erfaring kan man vistnok ikke gjøre i den korte Tid, man gjør en Reise fra Rom til Malta! Mon Desanctis vel kan have været en from, gudfrygtig og fornuftig Skriftefader, naar han har opdaget saameget Ondt og dog ikke virket noget Godt for Samvittighederne? Maa man tvertimod ikke fristes til at formode det Allerværste om hans Praxis i Skriftestolen? Sandelig, ingen af de fromme og gudfrygtige Skriftefædre i den katolske Kirke har nogenstunde fundet det i Skriftemaalet, som denue ulykkelige Desanctis siger at have fundet i samme! — Om end hele Verdens katolske Skriftefædre, istedetfor at være Hyrder, vare Ulve, havde jo Desanctis alene, om han kun havde villet, med Guds Hjælp kunnet betjene sig af Skriftemaalet for at staae Sjælene bi! Da havde Skriftemaalet dog tjent til noget Godt. Har han selv, der siger, at han ingen Trøst har fundet ved at skrive, vel nogenstunde virkelig skrikt med Anger, **Ydmyghed** og en fast Villie til ikke mere at synde og mishage Gud? — Jeg maa tilstaae, at enhver fornuftig Læser her i Italien har fundet i Desanctis' Bog mod det hemmelige Skriftemaal, et offentligt Skriftemaal om og mod ham selv! Jeg kjender mange, mange Skriftefædre, der have havt stor Medlidenhed med dette hans Wackeri, og der Gudsfelov vide sig rene for Desanctis' infame Bestyrlinger. Intet vil jeg bemærke angaaende Dogmatiken. Enhver theologisk Student kan besvare Desanctis' Indvendinger og tilsyneladende Modbeviser. — Dog tillad mig nogle Ord endnu! Det bemeldte Kjøbenhavnere Blad har jo ogsaa bragt Noget af sin egen Fabrik, som jeg endnu maa belyse. Jeg maa af Hjerter beklage, at Folk behøve at tye til slike Taabeligheder, for at understøtte deres egne Fordomme. Min gode Gud! Altjaa „Slige Forbrydelser begaaes sædvanligt i Kirken selv“!!? Kan det danste Folk da virkelig troe dette? Saa beklager jeg baade Skribentens og Læsernes Fordomme og Indfrænkethed. Maa mig have disse Linier gjort det Indtryk, at jeg, da jeg nu har været 30 Aar i Italien og med egne Dine feet, hvorledes Sagerne her gaac til, havde, ved at læse saadanne haandgribelige og grove Usandheder og Bagvaskelser, omvendt mig til at blive Katholik, dersom jeg havde været Protestant! — Gud skjenke da ogjaa mine gode Landsmand Lys og Raade! Fordommene ville ikke blive evige, men evig er Sandheden! Skandinaviens Folk er jo i Grunden et ædelt Folk — hvorledes er det dog muligt, at det endnu i saa lang Tid vil vedblive at stadfæste sin Tro ved

Fabler fra Udlandet? — Latterligt er det ligeledes, at Cardinal Lambruschini, som hele den dannede Verden veed var Barnabit, af hiint Kjøbenhavners Blad kaldes „Jesuiten Cardinal Lambruschini“! — Historien om Præsten Abbo maa blot være Desanctis og den derværende kjøbenhavnske Skribent bekendt; vi kjende ikke noget til ham. Cardinal Lambruschini har jeg selv personlig kjendt som en meget from og gudfrygtig Mand og skarpsindig Theolog; han var vel ingen Ven af Britanernes forfruede Meninger, men derimod en ivrig Ven og Vnder af gode og rene Sæder. Bladets lille Note om Præsten Abbo som Lambruschinis Vndling, er for os, som leve i Italien, et aldeles uforstaaeligt Gjas. — (Af denne vor ærede Correspondents Beretning erholde vi atter et Exempel paa, hvorledes man laver protestantistisk Kirkehistorie, liig det, vi viste i Nr. 13 d. A. S. 206; man maa deraf ogsaa lære, hvor megen Tillid man kan sætte til de protestantistiske Blades Beretninger. Ligeledes lære vi, af hvad Slags de Profelyter ere, som Protestanterne rose sig af at have gjort iblandt Katholiker! — Red.)

Katholisk-kirkelig Litteratur.

Besuchungen des allerheiligsten Altarsakramentes, und der allerseeligsten Jungfrau für jeden Tag des Monats; vom heiligen **Alphons Maria von Liguori**. Neu aus dem Italienischen übersetzt von M. A. Hugues, Priester aus der Versammlung des allerh. Erlösers. — Nebst einem Anhange von Mess-, Beicht- und Communiongebeten, dem Kreuzwege u. s. w., und einem kurzen Leben des heil. Verfassers. Mit einem Stahlstiche. Regensburg, bei G. F. Manz. Preis: 3 Mk.

Eucharistia. Zwölf Vorträge über das **heilige Messopfer**, von Dr. Joh. Em. Weith, Ehrendomherrn am Metropolitan-Kapitel zu Salzburg etc. — Wien, bei Braumüller und Seidel, k. k. Hofbuchhändler.

Die Kosmogonie des Moses im Vergleiche mit den geologischen Thatfachen: von **Marcel de Serres**, Rath und Professor der Mineralogie und Geologie an der faculté des sciences

zu Montpellier. Aus dem Französischen übersezt von Franz Xaver Steck. Tübingen, in der Laupp'schen Buchhandlung. Wien, bei Braumüller u. Seidel. Prag, bei Haase Söhne.
Geschichtlicher Wahrheitspiegel, worin in einer Reihe populärer Gespräche die wichtigsten Geschichtsverdröhrungen älterer und neuerer Zeit beleuchtet, nach- und zurückgewiesen werden. Von Jos. Chovaney. Reisse, Verlag von Ferdin. Burkhart's Buchhandlung. (Richard Schöler.) Preis: 24 Skill.

Kettekse. 3 ferrige Nr. Side 330 Linie 6 fra neben læs: ved Duden, istedetfor: ved Döden.

Kirkelig Erindringsliste.

Söndag den 1ste Juni. — 3. Söndag efter Pinse. — Dagens Epistel: 1. Petr. 5, 6—11. Evangel.: Luc. 15, 1—10. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Hoimesse med Prædiken paa Tydsk. — Esterm. Kl. 3 Andagt for at erpnaae en salig Döb. (Estermiddagsandagterne holdes i Fremtiden altid paa Dansk.)

Hver Sögnedag om Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{4}$ feires en stille h. Messe; — om **Torsdagen** bliver det höih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„SkandinavisK Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subskription paa denne Tidende indregnes i Köbenhavn hos Hr. Konsthändler **C. M. Blaukensteiner**, st. Köbmagergade 68, og i alle Bogläder; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjöbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirke Tidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det Gode!

1. Thesfal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 23.

Søndagen den 8de Juni.

1856.

Katholikens Svar paa sin protestantiske Vens Spørgsmaal.

(Fortsat.)

Deres 6. Spørgsmaal angaaende Aflad lader mig formode, at De ogsaa ligesom de fleste Protestanter har aldeles fællagtige Begreber om selve Afladens Natur og Væsen. Tillad mig derfor, at jeg her saa kort som muligt udvikler for Dem den virkelig kirkelige Lære om dette Punct. —

Følg den katolske Troeslære paadrager enhver Synd

selve Synderen en dobbelt skadelig Følge eller Virkning, nemlig 1. den egentlige Syndeskuld (reatus culpæ) og 2. den fortjente Syndestraf (reatus poenæ). — Syndeskulden bestaaer overhovedet i det mislige Forhold, i hvilket Synden bringer os til Gud; og ved enhver saakaldet Dødsynd (peccatum mortale) bestaaer Syndeskulden i det fuldstandige Tab af Guds Bønskab eller den helliggjørende Naade, hvorimod Syndeskulden ved enhver saakaldet Svaghedsynd (peccatum veniale) bestaaer i en Forringelse eller Formindskelse af Guds Bønskab eller den helliggjørende Naade. — Syndestrafpen for enhver Dødsynd er en evig Straf i Helvede (poena æterna), hvorimod Syndestrafpen for enhver Svaghedsynd ikke er en evig, men en timelig Straf enten her paa Jorden eller i den anden Verden i Nenselsesstedet (poena temporalis). — Ved Daabens h. Sakramente bliver baade hele Skylden og hele Straffen for Arvesynden og alle andre muligen før Daaben begangne Synder fuldkommen estergiven, saa at der i den nys Døbte aldeles intet Fordømmeligt bliver tilbage, nihil damnationis est iis, som Apostelen siger Rom. 8, 1. — Men anderledes forholder det sig med Tilgivelsen af de efter Daaben begangne Synder. Disse blive, som vi ovenfor have seet, tilgivne ved Skriftemaalets Sakramente, dog ikke paa en saa fuldkommen Naade, som de før Daaben begangne Synder blive tilgivne ved Daabens Sakramente; og Grunden hertil er let at begribe: thi de efter Daaben begangne Synder ere jo vistnok langt straffydligere og svarere, end de før Daaben begangne, og hine maae derfor ogsaa finde en vanskeligere og langsommere Tilgivelse, end disse sidste. Forstjellen bestaaer nu hovedsagelig deri, at medens man ved selve Daaben ikke blot erholder Estergivelse af Syndeskulden, men ogsaa af hele Syndestrafpen, opnaaer man ved selve Skriftemaalet i Almindelighed kun Estergivelsen af Syndeskulden og den evige Syndestraf, saa at derimod en timelig Syndestraf i Almindelighed endnu bliver tilbage at udholdes og afbødes af selve Synderen efter Skriftemaalets Annæmmelse. — Exempler herpaa, at Gud undertiden estergiver hele Syndeskulden og den evige Straf uden tillige ogsaa at estergive den hele timelige Syndestraf, finde vi ogsaa i den h. Skrift. Aldam

erholdt formedelst den forjættede Frelser's Fortjenester Estergivelse af sin Syndeskuld og den fortjente evige Syndestraf, men desuagtet maatte han endnu udholde mange timelige Syndestrafte; alle Livets Møjsommeligheder og selve Døden var den timelige Straf for hans Synd. Kong David havde hørt af Prophetens Mund: „Herren haver udsløttet Din Misgjerning“; men alligevel maatte han endnu udholde en timelig Straf, idet hans Søn blev ham berøvet ved Døden, og han selv underkastede sig endnu mange andre frivillige Bodsøvelser, for at afbøde sin timelige Syndestraf, efterat selve Syndeskulden og den evige Straf var estergiven. Paa lignende Maade gif det med Moses o. fl. a.

Gud er altsaa saa naadig og barmhjertig, at Han altid ved Skriftemaalens værdige Annammelse, formedelst Christi Fortjenester, estergiver os vor hele Syndeskuld og den evige Straf, men Han er ogsaa saa hellig og retfærdig, at Han alligevel endnu fordrer af os selv en timelig Fyldestgjørelse. Vel er det sandt, at Christus har overflødig gjort Fyldest for alle vore Synder og alle Syndestrafte; imidlertid disse Christi fyldestgjørende Fortjenester maae dog først tilegnes eller tilvendes os, og denne Tilegnelse eller Tilvendelse af Christi fyldestgjørende Fortjenester skeer ikke uden vor egen Medvirkning. — Tilegnelsen af Hans overflødig Fyldestgjørelse for vor Syndeskuld og den evige Straf skeer nu netop ved Sakramentets (enten Daabens eller Skriftemaalens) Mellemkomst; derimod skeer Tilegnelsen af Hans Fyldestgjørelse for vor timelige Syndestraf i Almindelighed kun ved vore egne Bodsøvelsens Mellemkomst, hvilke vi jo vel ogsaa kalde vor egen Fyldestgjørelse, men som i Grunden dog kun have fyldestgjørende Kraft formedelst Jesu Christi fyldestgjørende Fortjenester (jfr. min Udvikling af vore gode Gjeringers Fortjenstlighed*).

Denne vor timelige Syndestraf, som saaledes i Almindelighed bliver tilbage at afbøde selv efter Skriftemaalens værdige Annammelse, kan og maa nu afbødes af os enten her

*) Skand. Kirketid. Nr. 9 S. 136—140.

paa Jorden eller i Renselsesstedet. Her paa Jorden kunne vi afbøde dem deels ved de fyldestgjørende Bødsøvelser, som Præsten paalægger os i Skriftemaalet, deels ved frivilligt overtagne Bødsøvelser, især ved Bon, ved Faste, ved Almisser o. detsl., deels ogsaa ved taalmodigen og gudhengivent at bære alle Lidelser, Moisommeligheder, Trængsler og Arbejder, som det guddommelige Forsyn tilskaffer os i Jordelivet; og naturligtviis jo mere vi paa en eller anden Maade have søgt allerede her paa Jorden at gjøre Fyldest for og afbøde vore timelige Syndesstraffe, desto mindre have vi engang at bøde og lide for dem i den anden Verden i Renselsesstedet.

Ifølge den oprindelige Praxis i vor h. katholske Kirke blev Synderen af selve Kirkens Foresatte paalagt visse udvortes Bødsøvelser til Fyldestgjørelse for hans timelige Syndesstraffe; ja med Tiden udviklede der sig en ganske nøie bestemt Orden og Regel for disse kirkelige og fyldestgjørende Bødsøvelser, som kaldes canones poenitentiales og ifølge hvilken der vare fastsatte visse Bødsøvelser i et vist bestemt Tidsrum for de sværere og offentligen begangne Overtrædelser. Saaledes maatte f. Ex. den som var frafalden Troen, øve Bod i 10 Aar; en Meeneder maatte faste 40 Dage paa Vand og Brød, og desuden gjøre Bod i 7 Aar; en Gudsbespotter maatte paa 7 Fredage faste paa Vand og Brød og paa 7 Søndage staae udenfor Kirken ved Døren iført en Bødsfæt og anmode alle Indtrædende om deres Forbøn for sig, og hvis han var formuende, maatte han paa enhver af disse Søndage bespise tre eller to eller een af Menighedens Fattige, ellers dersom han selv var fattig, blev ham desuden paalagt en anden Bødsøvelse; — hvo som havde forrettet Tjenestearbejde om Søndagen eller Helligdagene, maatte faste 3 Dage paa Vand og Brød; hvo som havde overtraadt Kirkens Fastebud, maatte faste 7 Dage paa Vand og Brød for enhver krænkter Fastedag; hvo som havde fornærmet sine Forældre, maatte gjøre Bod ved en 3aarig Fasteøvelse; en Morder maatte gjøre Bod hele sin Levetid og blev kun i Dødstimen stedt til den h. Communion; Ukyndighedsfynder maatte bødes respect. ved 20 Dages, 40 Dages Faste, 3 eller 10 eller 12-aarig streng Bod, og visse Lafter ogsaa ved en livsvarig Bødsøvelse; hvo som havde be-

gaaet Ager, maatte vœ Bod i 3 Aar og Faste i 1 Aar; hvo som havde bagtalt sin Næste, maatte faste 7 Dage paa Vand og Brød etc. etc. — Naar imidlertid de vedkommende Syndere viste en ganske særdeles Iver og Anger ved Udførelsen af disse Bodsøvelser, saa pleiede Kirken af denne Grund at give noget efter i den dem paalagte Bodsøvelses hele Strengthed, idet den enten indskrænkede Tidsrummet for Bodden eller ogsaa forringede selve Døvelsens Strengthed; og en saadan Eftergivelse kaldte man da en indulgentia eller Afslad. Naar Synderens særdeles Iver tilraadede en fuldkommen Eftergivelse, saa kaldte man den en indulgentia plenaria, en fuldkommen Afslad; naar derimod kun en Deel af Bodens Tid eller Strengthed blev eftergivet, saa kaldte man den en indulgentia partialis, en usfuldkommen Afslad.

Efter som de forandrede Tidsforhold, især i Middelalderen gjorde det vanskeliggere for Kirken, i alle Tilfælde at holde fast ved de gamle Bodsbestemmelser, søgte Kirken efterhaanden at lempe dem eller formilde dem ved at lade andre Bodsøvelser eller andre fromme Gjerninger træde i Stedet for de ved de gamle Bodsregler (canones poenitentiales) foreskrevne Døvelser; saaledes var det navnlig Tilfældet paa Korstogenses Tid. Paa denne Tid pleiede Kirken ikke sjeldent at tillade, at Deeltagelse i eller Bidrag til Korstogenses Udførelse fra Synderens Side blev antaget som en Erstatning for den kirkelige Bodsøvelse, saa at altsaa en Synder, hvem en kirkelig Bodsøvelse var paalagt, kunde opnaae en indulgentia plenaria, en fuldkommen Afslad eller Eftergivelse af denne ham paalagte Bodsøvelse, naar han med from Iver tog Deel i disse hellige Krige, for at gjenerobre det hellige Land fra Tyrkernes Tyranni og saaledes viste sig beredt til at offere Liv og Blod for denne i og for sig vistnok meget hellige og ædle Sag. Efter Korstogenses Døphør gik Kirken i sin milde Wiisdom endnu videre og tillod, at ogsaa endnu flere andre fromme og ædle Gjerninger kunde træde i Stedet for de gamle Bodsøvelser; naar saaledes f. Ex. en Synder, hvem en bestemt kirkelig eller canonisk Bodsøvelse var bleven paalagt, viste en særdeles god og from Villie og Bodsærdighed ved at give rigelige Almisse, ved at yde et Bidrag til en Kirkebygning, til et Hospi-

tal, til et Waisenhuus eller andre veldædige Niemed, eller ved at lægge en særdeles Andagt og opbyggelig Fromhed for Dagen ved hyppigere Bøn og Deeltagelse i den offentlige Guds-tjeneste, eller ved selv at overtage sig strenge Fasteøvelser: saa bleve disse hans fromme Gjerninger og Øvelser af Kirken antagne som en Erstatning for den egentlige strenge kirkelige Budsøvelse, og idet Kirken da paa Grund deraf enten forundte ham en fuldstændig eller kun en deelviis Eftergivelse af denne kirkelige Budsøvelse, forundte den ham ogsaa enten en fuldkommen Afslad (indulgentia plenaria) eller en ufuldkommen Afslad (indulgentia partialis). Og Omfanget af denne ufuldkomne Afslad kunde nu ogsaa ganske nøie bestemmes, efterdi selve Budsøvelsernes Tid og Strengthed ganske nøie var bestemt; saa at Kirken kunde f. Ex. give en Afslad paa 20 Dage, paa 3 Aar, paa 7 Aar, d. v. s. en Eftergivelse af hine Budsøvelser, der varede enten 20 Dage, eller 3 Aar eller 7 Aar. — Paa dette Standpunkt staaer Kirken da ogsaa endnu i vore Dage; den forunder nemlig sine Troende en saadan Afslad (d. v. s. Eftergivelse af de oprindelige i Kirken strengt fordrede Budsøvelser til Gyldestgjørelse for de timelige Syndestræffe) paa det Vilkaar, at de paatage sig Udøvelsen af visse andre fromme og ædle Gjerninger, navnlig af de især i den h. Skrift anbefalede gode Gjerninger, nemlig: Bøn, Faste og Almisjer.

Imidlertid vilde man dog tillægge disse kirkelige Afsladsmeddelelser en altfor ringe Betydning, naar man derved kun vilde tage Eftergivelsen af de kirkeligt fordrede Budsøvelser i Betragtning. Kirken er jo Frelserens Stedsfortræderinde her paa Jorden, og den handler og byder derfor paa Hans Begne og i Hans Myndighed. „Hvo som herer Eder, herer Mig; hvo som foragter Eder, foragter Mig.“ — „Hvadsohmhelst I binde paa Jorden, det er ogsaa bundet i Himlene; hvadsohmhelst I løse paa Jorden, det er ogsaa løst i Himlene;“ det er Frelserens egne Udsagn om Hans Kirke. Og ligesom Kirken handler og „binder“ i den hellige og retfærdige Guds Myndighed, naar den paa ligger Synderen visse kirkelige Budsøvelser til Gyldestgjørelse for hans timelige Syndestræffe: saaledes handler og „løser“ den ogsaa i den barmhjertige og naaderige Guds Myndighed, naar den eftergiver Synderen disse

kirkelige Bodsøvelser; og som Folge deraf eftergiver den da ogjaa i Guds Navn selve de timelige Syndestrafte, som Synderen egentlig skulde have afbødt ved sine kirkelige Bodsøvelser, jaa at Afslad da i Virkelighed er en Eftergivelse af de for begangne Synder fortjente timelige Syndestrafte, der forundes os af Kirken udenfor Skriftemaalers Sakramente. — At denne Eftergivelse eller Afslad ogjaa ene og alene kan tilvendes os i Kraft af Jesu Christi Fortjenester, det forstaaer sig af sig selv; al Magt og Myndighed, Kirken har og udover, har den jo ene og alene fra Jesus Kristus og formeddelt Hans gudmenneskelige Midlerembede. —

Af det Sagte fremgaaer nu, hvor vrang de fleste Protestanternes Mening er, naar de troe, at Afslad er Syndsforladelse; thi Syndsforladelse opnaae vi kun i og ved Sakramentet, d. e. ved et bodfærdigt Skriftemaal; derimod er Afslad kun en udenfor Sakramentet os tilvendt Eftergivelse af de timelige Syndestrafte, som i Almindelighed blive tilbage for Synderen at afbøde selv efterat Syndeskylden og dens evige Straf ved Sakramentet er bleven tilgivet. — Endnu langt taabeligere er de Protestanters Tale, som siige, at man i den katolske Kirke kan vinde Afslad for fremtidige Synder; thi af det Sagte er det jo klart, at man ved Afslad kun erholder Eftergivelse af de efter opnaaet Syndsforladelse endnu tilbageblivende timelige Syndestrafte; ifølge deraf maa altsaa, for overhovedet at kunne vinde Afslad, selve Syndeskylden og den evige Syndestraf være bleven eftergivet, thi ellers kan der jo ikke være Tale om nogen tilbageblivende timelig Syndestraf. Men Tilgivelsen for Syndeskylden og den evige Syndestraf opnaaer man jo ifølge Kirkens Lære kun ved et angerfuldt Skriftemaal. Et angerfuldt Skriftemaal maa i alt Fald altsaa allerede være gaaet forud, førend man kan tænke paa at vinde kirkelig Afslad; og den, der har aflagt et angerfuldt Skriftemaal og i samme har fortrydt og begrædt alle sine begangne Synder, skulde endnu kunne have det Forsæt atter at ville begaae fremtidige Synder? Hvilken Taabelighed!

En almindelig og uundgaaelig Betingelse for at vinde Afslad, navnlig en fuldkommen Afslad, er det altsaa, at man allerede lever i Naadens Stand og ved et værdigt Skrifte-

maal har opnaaet Syndesfyldens og den evige Strafs Tilgivelse; men dette er endnu ikke tilstrækkeligt, thi man maa da desforuden ogsaa nøie og i Bodsærdighedens Aand opfylde alle de andre særegne Betingelser, som Kirken foreskriver, f. Ex. holde den af Kirken paalagte Fasteøvelse, give den foreskrevne Almisse eller forrette de foreskrevne Bønner eller Andagtsøvelser. — Jeg overlader det nu ganske roligt til Deres egen fordomsfrie Bedømmelse, min ærede Ven! om denne den katholske Kirkes Lære om Afslad vel tjener til at slappe Moralen, — eller om den tværtimod ikke maa kraftigen medvirke til at vække og pleie den sande Bodsaaend hos alle Kirkens Medlemmer, idet den jo tydeligere, end maaskee nogenjomhelst anden Lære, viser, hvor mange bedrøvelige og skadelige Følger enhver Synd paadrager Synderen, og hvor meget der hører til, for atter at udplette dem allesammen, især da vor h. Kirke netop ogsaa altid kun betjener sig af sin Myndighed til at meddele Afslad, idet den altid foreskriver netop saadanne fromme Gjerninger eller Øvelser som Betingelser for Afsladens Opnaaelse, der mest svare til de Troendes og Tidernes særegne Trang og Fornødenhed. Ja, idet Kirken knytter saa rigelige Afsladsmeddelelser til de mest heldbringende og ædleste Gjerninger, f. Ex. til den værdige Communion, til Indtrædelsen i visse fromme Broderskaber eller Vedeforeninger, til den mod Beldædighedsanstalter udviste Gæmildhed o. desl. — og saaledes søger at formaae og anspore sine Troende til en flittig Udøvelse af deilige fromme Gjerninger, gjør Kirken visstelig den allerviseste og Herren velbehageligste Brug af denne sin Løsemagt.

At denne Kirkens Lære forresten ogsaa letteligen kan misforstaaes, at der selv kan drives Misbrug med Afsladens Meddelelse og Brug, og at denne Lære ofte ogsaa er bleven misbrugt — det vil jeg ingenlunde negte; men selve Kirken har aldrig billiget, men stedse fordømt og forkastet alle Fordreielser og Misbrug af dens Lære og Praxis. Man læse f. Ex., med hvor skarpe Ord vor h. Kirke udtaler sig herom paa Tridentiner Conciliet, i det 25de Møde i Dekretet om Afsladen (de indulgentiis). — Her som overalt gjælder den Sætning: tollatur abusus, maneat usus (Misbrugen maa fjernes, Brugen

maa blive)! Intet er saa helligt og ærværdigt, at det ikke letteligen ogsaa kunde blive misbrugt. Og det var netop ogsaa Luthers store Synd, at han ikke lod sig neie med kun at misbillige de med Læren om Afslad drevne Misbrug, men aldeles forkastede selve Læren, som har sin nødvendige Begrundelse og sin Oprindelse i Jesu Christi guddommelige Aabenbaring og i Kirkens oprindelige Praxis. —

(Fortsettes.)

Kirkelige Efterretninger.

Østerrig. Grundstenens Læggelse til Botivkirken i Wien. Den 2de April var en festlig Dag for Wiens og hele Keiserrigets Indvaanere: denne Dag skulde udførelsen om Misgjerningen den 18. Febr. 1853, om den Dag, da en Rasendes forræderiske Mordvaaben truede Keiser Franz Joseph's Liv. En Kirke, indviet til Frelserens Navn (den fører Titel af Salvator kirke), skal blive det taknemmelige Mindesmærke; thi „de christelige Folkslag“ — saaledes sagde Cardinal Rauscher i sin Indvielsestale — „have fortrinnsviis valgt den Allerhøiestes Tæmpler til Mindesmærker for deres Livs store Dieblikke.“ Sindrigt valgte Keiseren netop Marsdagen for sin Formæling til Grundstenslægningens Høitideligholdelse; men især blev Festen desuden forherliget ved Nærværelsen af næsten samtlige østerrigiske Biskopper, som for Tiden ere forsamlede i Rigets Hovedstad til den frie Kirkes aandelige Opbygning, til en Bygning, hvis Grundsteen det hæderlige Concordat er. Det kan ikke være vor Opgave her efter Aviserne at gjentage en fuldstændig Beskrivelse over selve Festsigheden, men vi give kun nogle faa Notitser. Det høie Keiserpar begav sig uden al ydre Pomp til Byggepladsen, hvor de øvrige Medlemmer af den keiserlige Familie allerede vare forsamlede. Grundridset af Kirken var paa den festligt smykkede Plads betegnet ved 90 Faner og Fanestænger. Erkehertug Ferdinand Max, der som bekjendt havde udført Indbydelsen til Kirkens Grundlæggelse, og Cardinal-Fyrsterkebiskoppen af Wien, omgivet af alle de nærværende Erkebiskopper,

Biskopper og assisterende Geistlige, modtoges Deres Majestæter ved Indgangen til Bladsen. Det var et imponant Tog af infulerede Prælater, som gik Keiseren imøde, to og halvfyredsfindstykke i Tallet, alle i fuldt biskoppeligt Ornat, med guldbroderede Mitreer, der funkede i Solens Straaler. Cardinal-Fyrstbiskop Rauscher holdt Indvielsestalen; — den høitbegavede Kirkefyrstes glimrende oratoriske Talent stod ogsaa her sin Prøve! Derpaa fulgte de brugelige kirkelige Benedictioner over Byggepladsen og Grundstenen, hvilken sidste er, som vi allerede have meddeelt, hentet fra det hellige Land, fra Grotten i Josaphatdalen ved Jerusalem, fra det Sted, hvor Jesus Kristus om Aftenen for Sin Fængsling udgjød Taarer og bad. Paa Kanterne af samme staae i gothisk Skrift de Ord: „Hvor Christi Hjerte brast, brak man Mig!“ Keiserparret gjorde de tre første Hammerslag paa Grundstenen; ogsaa de øvrige Medlemmer af den keiserlige Familie, samt alle de tilstedeværende Kirkefyrster udførte dette ceremonielle Hammerslag. Hele Høitideligheden, ved hvilken vi see Keiseren omgivet af sit Riges taknemmelige Biskopper, erindrede vilkaarlig om Carl den Stores Tider, som ogsaa oprettede et Keiserdømme i christeligt Sind. Det var i Sandhed opbyggeligt, ikke alene at see Keiseren, men ogsaa hele den keiserlige Familie, at boie sig for Herrernes Herre og tilbede Kongernes Konge; denne mægtige katolske Herker har herved ikke blot erhvervet sig og sit Huus Herrens Velsignelse, men han har atter ogsaa givet alle christelige Fyrster et høihjertet Exempel.

Frankrig. — Foreningen til Grundlæggelse af Skoler i Orienten. Efter Tilskyndelse fra høitstaaende Mænd og under den bekjendte Helt fra Sebastopol, Marschal Bosquet's Presædium, har nævnte Forening dannet sig i Paris. Den opmuntrer de franske Katholiker til at tage virksom Deel i denne vigtige Sag, med følgende Ord: „Krigen har netop aabnet Orienten for den europæiske Cultur, og Sultanen selv giver ved den Lov, som vder de Christne i hans Stater politisk og religiøs Frihed, sine Allierede Leilighed til at fuldende deres Værk derved, at de nu blive ham behjælpelige i at gjenoprette den rette Orden i det ved dem reddede Nige. Et Selskab har dannet sig, som under Forening af Mænd af alle Stænder, fra Frankrigs Marschal ned til den fattigste Student, har besluttet ved de simpleste men virksomste Midler at tage Deel i dette Værk, nemlig ved Grundlæggelsen af Skoler. En Prøve behøves her ikke mere. Værket er nemlig allerede begyndt og prøvet ved vore Skoler

brødre og barmhjertige Søstre. I Constantinopel, Thesalonica, Smyrna og paa Libanon have de allerede oprettet Skoler, hvor der ikke alene optages katolske Børn, men ogsaa Grafere, Jøder, ja selv Muhamedanere; de opfylde ved deres virksomme Kjærlighed den h. Pauli Ord: „Der gives hverken Grafere eller Jøder, hverken Scythere eller Barbarer mere!“ Men det er nødvendigt, at vedligeholde, forstørre og formere disse Skoler, og dette er det Maal, som vi søge at naae. Naar Soldaten, som har opoffret sit Blod som Heltene i Korstogene, naar Studenten, som med saamegen Utaalmodighed søgte og fandt Navnene paa Meddisciple, som endnu kort før, i Skolens fredsommelige Vædekampe, stode ved Siden af hans eget, at staae iblandt de største Heltes Navne i Seiersberetningerne, naar Modrene og Søstrene (thi vor Forening henvender sig ogsaa til Dvinderne). — kort sagt, naar Alle, hvis Hjerte rørtes ved Kundstaben om vore Troppers Videlser og Hader, vilde imødekomme dette vort Øpraab, — ja vil det Gode, som er opnaaet ved saa store Offere, vedblive, tiltage og befastes for stedse. — For dette Bærk, som i Freden skal fortsætte Krigens lykkelige Følger og i Orienten forevige Frankrigs Offervillighed, bede vi om Alles Deeltagelse, det være enten som Medlem ved Erlæggelsen af et Bidrag af idetmindste 10 Fres., eller kun som Belgjører ved hvilken som helst, nok saa ringe Gave.“ Circulairet er underskrevet af Admiral Mathieu, Foreningens virkelige Præsident. De tvende Vicepræsidenter, saavel som Generalsecretairen ere Medlemmer af Academiet. Skatmesteren er Boghandler Baton, bekjendt som Forlægger af Nicolas' Bærker. Bestyrelsen bestaaer af 5 Personer: Adelige og Statsraader. Foreningens Generalraad tæller 100 Medlemmer. En Comitee af Damer, som have lovet Foreningen deres Medvirkning, vil ogsaa blive dannet med det Forste. —

Paris. Et omfattende Hyrdebrey fra Erkebiskoppen af Paris giver Veitlighed og Folket i Diocefet Kundskab om, at Keiseren har bifaldet, at nye Sogne skulle oprettes i Paris. Dette var bleven til en paatrængende Nødvendighed, da Stadens Befolkning siden Concordatets Afslutning i 1801, ved hvilken Sogne i Paris bleve reorganiserede, er bleven dobbelt saa stor, saa at der fandtes Sogne med 50—60,000 Sognebørn. Sjælesorgen maatte lide meget ved dette mislige Forhold, og Erkebiskoppens Stræben gik derfor allerere i flere Aar ud paa at afhjælpe Duet. Der var viinok mange Vanskeligheder at overvinde (navnlig satte de forffjellige Kirkebesty-

relser sig derimod), men Alles, baade de geistlige og de verdslige Authoriteters gode Villie er det nu endeligen lykkedes at tilveiebringe en ny Sogneafdeling i de enkelte Qvarterer i Paris. Ogsaa den h. Fader og flere ansete Cardinaler havde opmuntret Erkebiskoppen til usfortroent at sride til Bærket og sætte sig ud over alle Betænkeligheder og ene og alene at have Sjælens Frelse for Dø. — Erkebiskoppen siger derfor ogsaa, at han gjerne afstaaer fra en særdeles Pragt og Glæds i de ny oprettede Sognekirker, naar kun derved nye Arner for den christelige Moralitet og Dyd blive dannede. Med hvært ny oprettet Sogn skal ogsaa nye Belgjorenhedsanstalter forbindes. I det Hele skulle 10 à 12 nye Kirker bygges.

Spanien. De i Madrid udkommende Blade berette enkelte skønne Træk af Spaniens Dronning, som ligesaameget tilkjendegiver Isabella's Fromhed, som hendes Folks Hengivenhed for hende. Da hun Skærtorsdag efter gammel Skik vakkede de Fattiges Fodder i det kongelige Capel og derved bemærkede Manges usle Tilstand, kunde hun ikke modstaae det Ønske, at kunne hjælpe dem strax; og da hun netop ingen Penge havde hos sig, aflag hun de kostbare Naale af sin Hovedpynt, der sammenholdtes ved samme, og gav dem bort. — Samme Dag saae hun, da hun besøgte de hellige Grave i Kirkerne i Madrid, ved St. Justuskirkens Dør en fattig Kone, som nærmede sig hende og bad om en Almiøse. Dronningen vilde tage en Brillanmaal af sin Naabe, for at give hende den, men hun kunde ikke strax faae den løs, hvorfor hun bad hende om siden at melde sig i Paladset. Konen gjorde det og blev rigeligt udstyret. For kort siden oversendte hun den h. Fader en kostbar Foræring bestaaende af fire meget værdifulde Messeshagler, af hvilke hun selv har broderet een, som er prydet med mange Edelstene og vurderes til omtrent 40,000 Rdlr. — Ligejaa meldte sig hos Dronningen for ikke længe siden en forhenværende Ordensgeistlig, som nu er Capellan ved en lille Kirke i Provindsen Albacetes, og forestillende hende, at han hver Loverrag, paa Grund af sin Kirkes Fattigdom, var nødt til at laane et Pluvial (Bespærkaabe), for at synge Salve regina til Gode for Himmels Dronning. Han bad hende derfor om at forære ham et gammelt Pluvial og en Messeshagel fra det kongelige Capel. Dronningen svarde, at hun ikke kunde give sit Munde til, at der til den allerjæligste Zomfrues Helligdom anvendtes gamle og ubrugelige Ornamente, og at han derfor skulde henvende sig til Hr. Rynate, Paladsets Hovmester, og lade de attraaede Ornamente for-

færdige efter sin Smag. Capellanen tog de attraaede Gjenstande med sig hjem til Provindsen. Municipalitetet paa samme Sted modtog ovenkjøbet Dronningens egenhændige Svar paa et Brev, hvori det havde takket Hds. Maj. for denne Foræring. Skrivelsen lyder saaledes: „Hertugen af Abrantes og Linares har overgivet mig den rorende Adresse, som det constitutionelle Municipalityet har tilstillet mig og hvori det underretter mig om de religiøse Ceremonier, som have ledsaget Modtagelsen af min lille Gave til den allersaligste Jomfru i Kirken de las Augustias. Municipalitetets Iver og den christelige Befolknings Begeistning have derved aldeles svaret til mine Hensigter. Min Tilfredshed er stor, men den vil først blive fuldkommen paa den Dag, da det, som jeg haaber, vil blive mig forundt, selv at kaste mig ned for vor h. Moders Billede, at befinde mig i Deres Midte og at bese og beundre Deres herlige Stad. Indtil den Tid ville De bevare dette Brev som Brevjet paa min Attraa, og ved hvilket jeg takker alle dem, som have taget Deel i hine fromme Ceremonier. Siig dem, at de, saa ofte de henvende Diet til Kongernes Konge eller betragte det hellige Billede af den allersaligste Jomfru, som er smykket med min Andagts ubetydelige Offergave, at de da maae have deres Dronning i Grindring!“ — Hvad behøves der mere, end saadanne af Dagbladene berettede Handlinger til Beviis for den Kjendsgjerning, at det spanske Folk, til Trods for alle Liberalismens og Protestantismens Anstrengelser, dog bliver et aldeles katolsk Folk?

Schweiz. Fasteprædikenerne i den katolske Kirke i Genf forj samlede i dette Aar et stort Antal Tilhørere. De Troendes Antal, som modtog de h. Sakramenter i Paasketiden, var betydeligt større, end i de foregaaende Aar. Navnlige maa fremhæves Mændenes fælles Communion, hvori Personer af alle Stander deeltog. -- I Fasteprædikenerne bleve den katolske Kirkes Lærdomme foredragne i deres Heelhed og uden Controvers, og de gjorde et ret gladeligt Indtryk. Isandt Tilhørerne saae man ogsaa mange Protestanter, af hvilke flere endog bivaanede samtlige Prædikener. Fra Landsbymenighederne indløbe ligejaa tilfredsstillende Efterretninger om Prædikenernes Udfald og Paaske-Communionen. — Af hine Ulykkelige, som ved Hunger og Nød lode sig forlede til for Penge eller Understøttelse at gaae over til Protestantismen, ere allerede mange, deels paa Sygeleiet i Dødsstuen, deels som Følge af Fasteprædikenerne, vendte tilbage til Kirken, som de i Trængslens Stund kun udvortes havde fornegtet. --- Ligeover for saadanne underkjøbte Overtrædelser i Calvinisternes Hovedstad, hvor

man (af Frygt for at blamere sig) ikke vover at offentliggjøre Navnene paa de Dvertrædende, kunne Katholikerne i Schweiz derimod glæde sig ved paafaldende og vægtigere Dvertrædelser. En Efterkommer af den berømte Seierherre ved Slaget ved Lauzen, en Herr v. Erlach, som nedstammer fra en fornem adelig Familie i Bern og som i flere Aar har boet i Canton Freiburg, blev afvigte Skærtorsdag optaget i den katolske Kirke ved Biskop Marilley. Paa samme Dag traadte ogsaa to Frøkener, som høre til en anseet Familie i Canton Neuchâtel og i nogle Aar have boet i Canton Freiburg, tilbage til den katolske Kirke i deres Sognkirke.

Afrika. (Katholske og protestantiske Missionairer hos Kafferne ved det gode Haabs Fjorbjerg.) Engländerne underholde i Kafferlandet en protestantisk Biskop, som rejseder i Port Natal, og et stort Antal Missionairer. I Efteraaret s. A. have franske Ordensgeistlige, hvis Forstander er Mgr. de Mazenod, Biskop af Marseille, oprettet en ny Mission iblandt ovennævnte vilde Folkeslag. Et Brev fra en af disse Ordensgeistlige, d. d. Capstadt, 20de Octbr. 1855, som er offentliggjort i Univers, giver Oplysninger om hine protestantiske Missionairer og stadfæster ligeledes den utroligt lydende Efterretning, at den protestantiske Biskop i Kaffercolonien tillader at døbe Kafferne, uden at de gjøre Ustald paa Gleerkoeneriet, fordi dette ikke udtrykkeligt er forbudt i Evangeliet! Af Skrivelsen uddrage vi Følgende: „Den 2den Sept. aabnede vi vor Mission. Tvende Dage iforveien begav Missionens Superior sig til Kaffernes Hytter, for at indbyde dem til at besøge vort Capel. Næsten hundrede Kaffere fulgte Indbydelsen og bivaanede det h. Messcoffer. For at gjøre det lettere for de raae Mennesker at skjælnu katholske Missionairer fra de mange protestantiske, som opholde sig i Colonien, havde man ved den ene Side af Crucifixet anbragt den h. Faders Baaben og ved den anden Side Congregations Devis („Pauperes evangelizantur“ o: „Evangeliet forkynedes de Fatige“); ved Foden af Korset glimrede den h. Jomfrues Navnetræk og hendes Statue. . . . P. Gerard prædikede for Kafferne om Diemedet med vor Navnarelse iblandt dem. Man hørte ham med Glæde; men hvilke Hindringer reiser der sig ikke mod dette stakkels Folks Omvendelse? Jeg har allerede tidligere meddeelt, at Alt, hvad Kafferen gjør, kun gaaer ud paa det eneste Diemed, at skaffe sig saa mange Koner, som det kun er muligt, og det vil derfor koste lang Tid, inden andre Forestillinger kunne faae Indgang i hans Hjerne. Man

seer saaledes, hvor vanskeligt det er at faae dette dybt nedfunkne Folk til at slaae Gleerfioneriet ud af Hovedet! Vanskeligheden bliver endnu større ved den protestantiske Biskops uværdige Eftergivenhed, hvorom jeg skal meddele Noget. For omtrent eet Aar siden blev Mylord Colenzo udnævnt til Biskop af Natal. Hans Ankomst satte alle Engländerne i Bevægelse og til Biskoppens Ære gav man — et festligt Bal(!) ... Tilligemed Biskoppen ankom flere Prædikanter og nogle engelske puseytiske Ordenssøstre. Disse Dameres Hensigt er efter deres Program at opdrage Landets fornemme Ungdom. Ingen betvivler den Dørvilligheds- og Fromheds-aand, som besjæler dem, men de selv tilstaae med elskværdig Aabenhed, at de efter tre Aar, naar deres Ordensløfte er udløbet, ogsaa ville see sig om efter en Mand! Man seer dem ofte paa Gaderne, og de opvække stedse ny Forundring. Nylig f. Ex. saae man to Damer at ride omkring i Staden paa smukke Heste, med Ridepidsten i Haanden og en ung protestantisk Diacon i deres Midte; selv Protestanterne kunde ikke andet end smile ved dette Syn. .... Veien til Himmelen er paa en eiendommelig Maade bleven lettet for Kafferne ved den nævnte Biskops Anskuelse. Han indseer godt, at Gleerfioneriet er en stor og næsten uovervindelig Hindring for dette Folks Omvendelse, men med et Pennestrog har han forstaaet at gjøre disse Vanskeligheder. Abraham, Isaac, David, Salomon etc. etc. havde flere Koner: altsaa er Gleerfioneriet ikke imod den h. Skrift, og da fandt han, ved at gjenemgaae de forskjellige Steder i Evangeliet om Egteskabet, ikke et eneste Sted, som positivt fordømte Gleerfioneriet! Hvorfor skal man altsaa — siger han — gjøre sig saamegen Uleilighed og anrette Forstyrrelse i Familierne, for at udrydde en Misbrug, der ikke formeligt er forbudt ved den guddommelige Lov?!!! Og saa kommer han til Slutningen til, at man tør døbe de i Polygamie levende Kaffere, idet han forbeholder sig, lidt efter lidt at afvænne dem med Gleerfioneriet, saafremt det kan skee uden altfor stor Noie! Hidtil have Kafferne kun erholdt Evangeliet af Wesleyanernes og de amerikanske Prædikanters Hænder. Disse have oprettet Skoler, i hvilke de undervise i Skrivning og Bibellæsning; saasnart de kunne dette, ansee de stakkels Mennesker sig for store Lærde. „Det er kun det sidste Capitel i den himmelige Aabenbaring,“ sagde fornylig een af dem til mig, „som har kostet mig Umage; alt det Øvrige i Skriften har jeg ingen Vanskelighed haft ved.“ — Der bliver dem naturligtvis indpodet særdeles mange Fordomme mod de katolske Missionairer, men saasnart de

komme sammen med dem og lære dem at kjende, forsvinde alle disse Fordomme og de udtale da aabenhjertigt deres Beundring. En Dag sagde f. Ex. een af dem til P. Logegaray: „De maa være stærk der,“ (og her pegede han paa hans Hjerte), „for at kunne leve uden Kone.“ ... En Anden forundrede sig over, at de katholske Præster i nogen Heste havde, ligesom de protestantiske Prædikanter. Modsetningen imellem vore Missionairers apostoliske Liv og de andre Missionairers magelige Liv gjør det mest levende Indtryk paa Alle, som sammenligne dem med hverandre. Den gode Gud vil da forhaabentlig ogsaa vel endnu vise Kafferne Veien til den sande Erkjendelse!“ —

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 8de Juni. — 4. Søndag efter Pintsje. — Dagens Epistel: Rom. 8, 18—23. Evangel.: Luc. 5, 1—11. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Høimesse med Prædiken paa Lydsf. — Efterm. Kl. 3 Andagt.

Hver Søndag om Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{4}$ fejres en stille h. Messje; — om **Torsdagen** bliver det høib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Velsignelse.

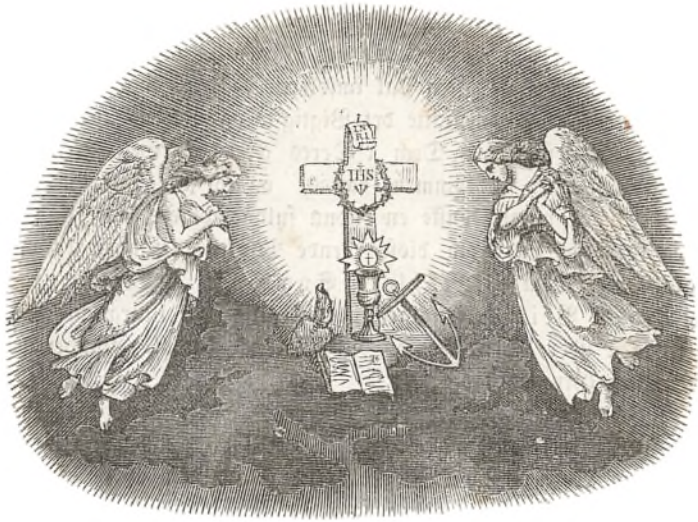
„Scandinavisk Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaukensteiners**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Bogstæder; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Ophbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 24.

Søndagen den 15de Juni.

1856.

Katholikens Svar paa sin protestantiske Vens Spørgsmaal.

(Fortst.)

Deres syvende Spørgsmaal fremsætter De navnlig Deres Indvendinger mod den h. Messes og Communionen under een Stikkelse. — Det gjør mig virkelig meget ondt, at min Besvarelse af de tidligere Spørgsmaal er bleven noget altfor lang, og at jeg derfor nu mere og mere maa søge at fatte mine Svar saa korte som muligt, for ikke at trætte Dem; thi navn-

lig disse to Puncter angaaende den h. Messe og Communionen under een Skikkelse burde egentlig ogsaa omhandles temmelig udførligt. Jeg skal imidlertid bestræbe mig for, i faa Sætninger at sammenfatte det Vigtigste og Væsentligste, hvorved idetmindste de af Dem i Deres ærede Skrivelse fremsatte Betænkkeligheder fuldkomment hæves, og for det Tilfælde, at De desuden maatte ønske en endnu fuldstændigere Udvikling af den katholske Lære om disse tvende Puncter, tillader jeg mig at henvise Dem til Møhlers Symbolik 1. Bog, 4. Cap. § 34., til Veith's Eucharistia, til Kössing's liturgische Vorlesungen über die h. Messe, til Brun's kathol. Glaubensbekenntniß Grundf. 41. u. 44.

Indstiftelsen af det hell. Alterens Sacramente maa med Nødvendighed ogsaa have været et egentligt og virkeligt Offer, en sand Offering. Dette fremgaaer blandt Andet 1. af Jesu Christi egne Indstiftelsesord, saaledes som vi læse dem hos Lucas 22. Cap. 19. Vers; her siger Frelseren nemlig: „Dette er Mit Legeme, som hengives for Eder (*τὸ ὑπὲρ ὑμῶν δίδόμενον*).“ Ifølge disse Frelserens Ord fandt altsaa i det selv samme Øieblik, da Han udtalte dem, en Hengivelse, d. e. en Offering af Hans allerhelligste Legeme Sted, thi Han taler jo i den nærværende og ikke i den tilkommende Tidsform, Han: „Som hengives“ (*δίδόμενον*), og ikke: „Som vil eller skal hengives.“ Og dette var en Hengivelse eller Offering af Hans Legeme under Brødet's Skikkelse „for Eder“ (o: Apostlene) d. v. s. til Eders Fordeel, Frelse og Gavn. Og til hvem Anden kunde Kristus vel hengive eller offere Sit eget h. Legeme, end kun til Sin himmelske Fader? Det var saaledes et virkeligt og sandt Offer af Hans Legeme (og ved Legemet ogsaa af Hans h. Blod) for Menneskene til den himmelske Fadr. Ved Indstiftelsen af det h. Alterens Sacramente anticiperede Jesus Kristus følgende saa at sige Sin blodige Offering eller Hengivelse i Døden paa Korset.

2. Præst, sacerdos, er Den, som frembærer et Offer, thi Apostelen siger i Hebræerbrevet 5. Cap. 1. Vers, at det Hver, hvortil en Præst beklædes, er: at frembære Gaver, Offerere, ut offerat dona et sacrificia.“ Idet Kristus nu ifølge

den kongelige Prophets Spaadom: „Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech (Du er Præst i al Evighed efter Melchisedech's Orden),“ maa være „Præst“ i al Evighed, det vil her sige: indtil Tidernes Ende, efter Melchisedech's Orden, saa maa Han ogsaa i al Evighed, til alle Tider frembære et Offer efter Melchisedech's Orden. Som bekjendt har jo Kongen og Præsten Melchisedech i den gamle Pagt frembaaret et Offer af Brød og Viin (sfr. 1. Moseb. 14, 18.); følgelig maa Christus for at være en Præst efter Melchisedech's Orden ogsaa have frembaaret og indstiftet et Offer, ved hvilket Brød og Viin anvendes, og et Offer, som kan fornyes og gjentages til alle Tider, paa det at Han i Samme kunde være en melchisedechisk Præst i al Evighed, „in æternum“. Kan De, min ærede Ven, i Frelserens hele Liv her paa Jorden vel finde nogen anden Handling, ved hvilken denne Davids Spaadom om Hans melchisedechiske Præstedomme og Offer, kan være bleven opfyldt, — en anden Handling, ved hvilken Christus muligen har anvendt Brød og Viin til en Offerhandling, end den h. Nadvere for Hans Lidelse? De vil aldrig finde nogensomhelst anden Handling i Frelserens Liv, paa hvilken hiint prophetiske Udsagn kunde finde en Anvendelse; altsaa finder det kun sin Anvendelse og sin fulde Anvendelse paa den hell. Nadvere. Ved Nadverens Indstiftelse bragte Jesus Christus saaledes denne Davids Spaadom i Opfyldelse; ved Nadveren var Jesus Kristus altsaa „Præst efter Melchisedech's Orden;“ og følgelig var ogsaa den hellige Handling, Han foretog ved Nadveren, en virkelig Offerhandling, et virkeligt Offer, ved hvilket nemlig Brødet og Vinens Stikfælses anvendes til at være Bærere af den egentlige Offergave, som var Hans h. Legeme og Blod. — Og idet Christus med de Ord: „Gjør det dette til Min Huskommelse!“ bemyndigede Apostlene og deres retmæssige Efterfølgere til at forny og gjentage dette af Ham frembaarne Offer, bragte Han ogsaa den Deel af Spaadommen i Opfyldelse, i hvilken der siges, at Han skal være en saadan Præst efter Melchisedech's Ord „in æternum“, i al Evighed. Thi ifølge denne Bemyndigelse kunde Han nu vedblive og har Han ogsaa vedblevet til alle Tider gennem Apostlenes og deres Efter-

følgeres, Præsternes, Hænder at frembære Offeret af Sit h. Legeme og af Sit h. Blod efter Melchisedech's Orden under Brødet's og Vinens Skikkelse. Fornyelsen eller Gjen-tagelsen af den h. Nadvere i den h. Messe er følgelig ogsaa et virkeligt Offer. — Og det er ogsaa kun dette h. Messesoffer eller Nadverens Offer, ved hvilket hiin anden Spaadom af Propheten Malachias bliver opfyldt, som vi læse i 1. Cap. 11. Vers. Her siger Herren ved Prophetens Mund, at Han i den tilkommende nye Pagt ikke længere kan finde Velbehag i den gamle Pags Offer, men at der i den nye Pagt skal indstiftes et nyt og reent Offer, hvilket skal frembæres til alle Lænder og paa alle Steder, i hvilket Han finder Sit Velbehag, og ved hvilket Han bliver forherliget iblandt alle Nationer. Det guddommelige Udsagn lyder nemlig saaledes: „Jeg finder intet Velbehag mere i Eder — siger Hærskarernes Herre — og Jeg vil ikke mere modtage noget Offer fra Eders Haand. Thi fra Solens Dpgang indtil dens Nedgang er Mit Navn stort iblandt Nationerne, og paa ethvert Sted bliver offeret og der bliver frembaaret et ubesmittet Offer for Mit Navn; efterdi Mit Navn er stort iblandt Nationerne — siger Hærskarernes Herre.“ — Jeg spørger Dem, hvorledes denne Spaadom kan finde sin Opfyldelse i Protestantismen? hvor gives der i Protestantismen et „ubesmittet Offer“ (oblatio munda), som til enhver Tid om Dagen, „fra Solens Dpgang indtil dens Nedgang,“ og „paa ethvert Sted“ (in omni loco) frembæres til Guds den Allerhøiestes Ære og Hans hellige Navns Forherligelse? Svarer De, at Propheten herved kun taler om de aandelige Offere, s. Gr. Bonnens Offer, som Herrens kongelige Præstebomme, det kristelige Folk, skal frembære til Herren paa Hjerets Altar — saa beder jeg Dem at lægge Mærke til, hvorledes Propheten i de bemeldte Ord sammenstiller dette Offer i den nye Pagt med Offerne i den gamle Pagt: ligesom nemlig Offerne i den gamle Pagt ikke vare reent aandelige, men ogsaa udvortes, synlige Offere: saaledes maa da ogsaa det af ham bebudede Offer i den nye Pagt ikke være et reent aandeligt Offer, men tillige ogsaa en udvortes, synlig Offerhandling. Desuden, hvorledes gaaer da det Ord

i Opfyldelse, at dette Offer i den nye Pagt altid skal være et ubesmített Offer, i hvilket den Allerhelligste altid finder Sit Velbehag og ved hvilket Hans Navn altid bliver forherliget? Mon vi vel altid kunne anvende dette paa de aandelige Offere, som vi især ved vore Bonner frembære til Herren paa vort Hjertes Alter, — er det ikke ofte meget besmítettede Offere, i hvilke Herren neppe kan finde Velbehag, og ved hvilke Hans h. Navn just ikke bliver synderligt forherliget? Derimod i den katholske Kirke, som i Madveren og dens daglige Fornylse i den h. Messe ertjender et virkeligt Offer af Jesu Christi Legeme og Blod, gaaer hiin prophetiske Spaadom bogstavelig i Opfyldelse: Paa ethvert Sted, i alle katholske Kirker og Capeller i alle fem Verdensdele bliver den h. Messe feiret og bliver i samme Jesu Christi rene Legeme og Blod, denne uendeligt hellige og aldeles ubesmítettede Offergave (oblatio munda), frembaaret og offret til den himmelske Fader, til Hans høieste Vre og Hans h. Navns Forherligelse iblandt alle Folkeslag. Og dette h. Offer feires „fra Solens Dpgang indtil dens Nedgang,“ d. v. s. til enhver Tid; naar Solen gaaer op hos Katholiker her i Kjøbenhavn, saa staae vore Præster ved Alteret og ved deres Hænder offerer Jesus Christus Sit allerh. Kjød og Blod i den h. Messe til Sin himmelske Fader for os syndige Mennesker; naar Solen gaaer ned hos os, saa gaaer den op hos Katholikerne i andre Verdensdele — og see, da staae ogsaa der vore Præster ved Alteret og feire den selvsamme h. Offerhandling, som vore Præster her i Kjøbenhavn; overalt, paa alle Steder og til enhver Tid offres dette rene og ubesmítettede Offer i den katholske Kirke, og overalt og til enhver Tid bliver derved Guds Navn æret og forherliget. Thi ved Intet kan den Allerhøieste blive mere og høiere æret og hædret, dyrket og tilbedet, end netop ved denne Hengivelse og Dpoffring af Hans eenbaarne og hoitelkede Søns h. Legeme og Blod, som fuldbyrdes i enhver h. Messe.

3. Til den selvsamme Slutning komme vi ogsaa, naar vi ogsaa tage enkelte af Apostelen Pauli Udsagn i Betragtning. I sit 1. Brev til Corinth. 10. Cap. 21. B. siger Apostelen: „I kunne ikke tillige tage Deel i Herrens Bord og i Djævelens Bord!“ Det er klart, at Apostelen ved „Djævelens

Bord" her forstaaer de hedenste Offerborde og de paa samme frembaarne Offere. Da han nu i de anførte Ord stiller Djævelens Bord ligeoverfor „Herrens Bord“, og saaledes giver de Christnes gudstjenstlige Handling den samme generelle Benævnelse, som Hedningernes: saa maa der dog ogsaa findes en vis Lighed mellem det, han kalder „Bord“ hos Hedningerne og Det, han ogsaa kalder „Bord“ hos de Christne; og følgelig maa, ligesom „Djævelens Bord“ uden al Tvivl bemærker de til Djævelen frembaarne Offere, saaledes Ordet „Herrens Bord“ ogsaa bemærke det til Herren frembaarne Offer. Og da det paa den anden Side ogsaa staaer udenfor al Tvivl, at dette „Herrens Bord“ ikke er andet, end den h. Nadveres Høitideligholdelse, saa fremgaaer af disse Ord ganske tydeligt, at den h. Apostel ligeledes erkjendte den hellige Nadveres Høitideligholdelse for en virkelig Offerhandling, for et sandt og egentligt Offer. — Det samme Resultat faae vi, naar vi nærmere betragte Apostelens Ord i Hebræerbrevet: „Vi have et Alter, af hvilket de ikke have Lov at spise, som endnu tjene ved Tabernaklet“ o: som endnu hænge ved den gamle Sagt. Med disse Ord udstiger Apostelen, at vi Christne have et Alter, altare; men Alter kalder man kun et Offerbord. Have vi Christne nu ifølge Apostelens Ord et Alter d. v. s. et Offerbord, saa maae vi ogsaa have et Offer. Og Apostelen betegner ogsaa nærmere, hvad for et Offer de Christnes Offer er, idet han ved de Ord: „af hvilket de ikke have Lov at spise“ etc. tydeligt viser, at de Christnes Offer er et Spise- eller et Madoffer. — Nu spørger jeg Dem atter: hvilken anden Handling gives der i Christendommen, paa hvilken disse Apostelens Ord kunne finde nogen- somhelst Anvendelse, end netop paa den h. Nadveres Høitideligholdelse? Der gives slet ingen anden. Altsaa følger ligeledes af disse Apostelens Ord, at denne den h. Nadveres Høitideligholdelse, den h. Messer, er et virkeligt Offer, et Raadeoffer, og at det h. Bord, paa hvilket den feires, er et virkeligt Alter o: Offerbord. — Ved denne Leilighed vil jeg da ogsaa strax bejvare Dem den Indvending, som De maaskee vil fremsøre af denne samme Apostels Ord i samme Brev, hvor han siger i 9. Cap. 25. V. 17., at Christus kun har

offret Sig en eneste Gang og ved dette eneste Offer udblettet Verdens Synder. Her sammenligner Apostelen nemlig det blodige Offer, som den Ypperstepræst i det gamle Testamente kun frembar en eneste Gang om Aaret, med det blodige Offer, som den Ypperstepræst for det nye og evige Testamente, Jesus Christus, ogsaa kun har frembaaret en eneste Gang; men ved disse Ord har Apostelen ingentunde villet negte, at dette Jesu Christi blodige Offer paa Korset skulde paa ublodig og hemmelighedsfuld (mystisk) Maade fornyes og gjentages. — Vor h. Kirkes Lære er det jo ogsaa, at Jesus Christus ved Sin blodige Offerdød paa Korset, ved hvilken Han viste den mest storartede Lydighed mod Sin himmelske Fader, har samlet Sig en uendelig Naade- og Fortjenesteflat — saa rigelig, saa oversflodig, at Han derved havde kunnet frelse og forløse ikke blot een Verden, men Millioner Verdensener. Imidlertid maatte denne uendelige Fortjenesteflat og Naadeflat, for ogsaa virkelig at kunne komme de Enkelte til Gode, nu tilvendes de Enkelte i Slægten, overføres til alle enkelte Individuer i Menneskeheden. Og medens de af Christus indstiftede Sakramenter ere saadanne Tilvendelses- eller Tilgængelsesmidler af Hans Forløsningsmaade for enkelte bestemte Tilfælde og Fornødenheder i Livet: skulde derimod den ublodige og hemmelighedsfulde Fornyelse og levende Fremstilling af Hans blodige Offerdød i den h. Nadveres Høitideligholdelse være et mere almindeligt og mere omfattende Tilvendelses- eller Tilgængelsesmiddel af Hans Fortjenester og Hans Forløsningsmaade for alle enkelte Individuer i Menneskeslægten til alle Tider og paa alle Steder. — Det hellige Messioffer er derfor saa at sige et Applicationsoffer, et Tilvendelsesoffer og en Offertilvendelse, d. v. s. et ublodigt Offer, ved hvilket det blodige Korsoffers Fortjenester og Frugter skulle tilgænges alle enkelte Mennesker, som med Andagt tage Deel i samme. Langtfrå altsaa, at den h. Messe paa nogen Maade forringer eller nedsetter Korsets Offers Kraft og Værd, er det tværtimod netop istand til at bringe Korsofferets uendelige Fortjenester først ret til factisk Anvendelse for de enkelte Menigheder, Personer og Sjæle. — Derfor det h. Messioffer ned-

fætter Korsofferets Kraft, saa nedfatte ogsaa alle øvrige Naademidler, alle Sakramenter, Bønner og selve vor egen Medvirning hiint h. Offers Kraft og Værd; thi alle disse Naademidler ere jo ogsaa kun bestemte til, ligesom det h. Messesoffer, at tilvende og tilegne os Korsofferets Fortjenester, uden hvilke ingen Naade, ingen Frelse, ingen Fortjeneste eller Fortjenstlighed er mulig. — Den selvsamme Hengivelsesact i Jubetinget Lydighed mod Sin himmelske Fader, den selvsamme Offeract, som vor Frelser fuldbyrdede i Sin blodige Offerdød paa Korset, den gjentager og fornyer Han og den fremstiller Han ogsaa paa auktuelig Naade ved Sin ublodige og mystiske Hengivelse til Sin himmelske Fader i det Dieblif, hvor Han paa vort Alter ifølge Consecrationsordene fremstiller Sit Legeme nærværende under Brodets Skikkelse og Sit Blod nærværende under Vinens Skikkelse; og ved denne Sin ublodige Offering i Consecrationsoieblikket tilvender og tilegner Han alle de enkelte Individuer, som paa nogen Naade tage Deel i den h. Messes, Sin blodige Offerings Forløsningsnaade og Fortjenester i et særdeles rigeligt Maal. — Og her seer De da ogsaa den egentlige og dybeste Grund, hvorfor Frelseren har indstiftet og fejret den h. Nadvere i tvende Skikkelser. Det var jo Hans Hensigt ved denne h. Handling ublodigen at fornye og levende at fremstille Sin blodige Offerdød paa Korset; denne blodige Offerdød fuldbyrdedes jo derved, at Hans h. Blod skiltes fra Hans h. Legeme, og ligeledes at Hans h. Sjæl skiltes fra samme. En lignende Adskillelse maatte folgelig ogsaa finde Sted i det mystiske Offer, som skulde frembæres til den levende Fremstilling og Ihukommelse af denne blodige Offeract. Men da imidlertid en virkelig, d. v. s. en voldsom og blodig Adskillelse af Hans h. Blod og Sjæl fra Hans h. Legeme, ligesom paa Korset, fremdeles ikke mere kunde finde Sted, fordi Christus nu ikke deer mere" (Rom. 6, 9.): saa skulde en mystisk, en hemmelighedsfuld og sakramental Adskillelse af samme træde i Stedet for den blodige, og derfor fremstillede Han i den hell. Nadveres Offer Sit h. Legeme og Blod nærværende under tvende adskilte Skikkelser. Omendskiøndt nu enhver af disse tvende Skikkelser, formedelt alle Delenes nødvendige For-

bindelse, indeholder baade Christi Legeme og Blod, saa bliver alligevel ved denne Christi virkelige Nærværelse under tvende adskilte Stikfælses hiin virkelige Adskillelse af Hans h. Blod fra Hans h. Legeme i den blodige Dødder levende fremstillet og anstueliggjort, ja hemmelighedsfuldt gjentaget. Og det er da ogsaa kun derfor, at Præsten aldrig kan feire den h. Nadvere, det ublodige Døffer, uden under tvende Stikfælses, hvorimod den blotte Nydelse af Christi Legeme og Blod ogsaa ligesaa kan skee under een, som under to Stikfælses. Dog herom snart noget mere.

4. At man nu desuden i Christendommen fra Begyndelsen af, til alle Tider har anerkjendt den h. Nadveres Høitideligholdelse for et virkeligt og egentligt Døffer, er saa oplyst over enhver fornøstlig Tvivl, at det vel neppe trænger til en jærlig Bevissførelse. De ældste Kirkebøger fra de allerførste Aarhundreder tale om den Maade, paa hvilken Eucharistiens ublodige Døffer bør feires. Den lærde Asemanni har i sin codex liturgicus til Evidens godtgjort, hvorledes alle christelige Nationer, selv de, som allerede for 1400 Aar siden have skilt sig fra den katholske Kirke, til alle Tider have feiret Døfferet af Christi Legeme og Blod. Næsten alle ældste Kirkefædre og kirkelige Stribenter omtale den h. Nadvere som et Døffer, sacrificium, en Frembærelse, oblatio, victima, hostia. Ja, Kirkefædrene, navnlig s. Er. Irenæus (2. Aarh.), taler saa tydeligt om Messedøfferet, at selv den protestantiske lærde Ernst Grabe i sit Bærk adv. Hæres lib. 4. cap. 17. gjør følgende Tilstaaelse: „Det er vist, at den h. Irenæus og de andre Fædre, hvis Skrifter vi besidde, baade de, som endnu selv have seet Apostlene, og de, som umiddelbart følge dem, — have anseet Eucharistien (Nadveren) for et Døffer i den nye Lovgivning; de have frembaaret Gud Faderen Brød og Wiin paa Alteret, som de før Consecrationen betragtede som indviiede Gaver og som en Forstegrode af Jordens Frembringelser, for derved at anerkjende Hans høieste Herredømme over alle Ting, men efter Consecrationen som Jesu Christi Legeme og Blod, for saaledes at fremstille det blodige Døffer (ad sic repræsentandum Sacrificium cruentum), som Han frembar af

Sit Legeme og Blod paa Korset, og for derved at opnaae Frugterne af Hans Død for alle dem, for hvilke det blev offeret. Og denne Lære er ikke en Lære i en enkelt Menighed eller af en enkelt Lærd, men det var den hele Kirkes Lære og Praxis; Kirken havde modtaget den af Apostlene, Apostlene af Christo. Saaledes lærer den h. Irenæus, saaledes den h. Ignatius og den h. Justinus, saaledes Tertullianus og den h. Cyprianus. Derom taler den h. Clemens (1. Aarh.) tydeligt i sit Brev til Corintherne . . . et Brev, som af ham blev skrevet to eller tre Aar efter Petri og Pauli Død, og 20 Aar før den h. Apostel Johannes' Død, saa at man virkelig ikke kan tvivle om, at dette er Apostlenes Lære. . . .” Denne protestantiske Lærde slutter da dette Capitel med de Ord: „Efterdi flere protestantiske Lærde nu have erkjendt, hvad der er den sande apostoliske Lære angaaende dette Punkt (d. e. Messofferet), og hvor vildfarende Luthers og Calvins Lære er, — saa gid at alle vilde enes i den Beslutning, at frembære den høieste Majestæt denne høieste Dyrkelse, som tilkommer Samme, og de vilde til den Ende atter indføre Brugen af den lithurgiske Gudstjeneste, som de have gjort galt i at forkaste, og i hvilken man lærer den Maade, paa hvilken dette hellige Offer maa frembæres til Gud.“ — Men med Indførelsen af lithurgisk Gudstjeneste vilde Protestantismen dog ikke vinde meget; thi hvo skal eller kan hos dem frembære Offeret, da de ikke have gyldige Præster? (Sfr. hvad jeg derom har sagt ovenfor*). Thi Offeret kan kun frembæres af en Præst; og det eucharistiske Offer i den h. Messes kan kun gyldigen feires af en gyldig ordineret apostolisk Præst. — Efterat de saakaldte Reformatorer havde forkastet det apostoliske Præstedømme, vare de da vel ogsaa nok nødte til at forkaste Offeret.

---

*) See Skand. Kirkeid. Nr. 8. S. 117—121.

(Fortiættes.)

De katolske Missionærer hos de frie Indianere i Nordamerika.

I det Vestlige af de Forenede Stater ligger Ost og Vest for Klippebjergene (Rocky mountains) det til disse Lande hørende frie Indianeres Gebeet, som indtager et Fladerum af 22,000 □ Mil. Umaadelige Urstove indtage endnu en stor Deel af dette Gebeet, kun langsomt trænger Culturen frem fra Osten til Vesten, og endnu er det ikke lykkedes, at vinde alle de her omslukkende Indianerstammer, Levningerne af den amerikanske Urbefolkning, for et stadigt Liv. Krige og europæiske Laster, især Nydelsen af Brændeviin, have allerede formindsket disse Indianere med cirka 250,000 Sjæle; de benævnes forskjelligt, — iblandt den brogede Blanding er der Sortfødter, Plathoveder, Krage-Indianere etc. etc. — men de ligne næsten alle hyerandre i Bildhed og Raahed. — Den katolske Kirke har stedse baaret moderlig Omjorg for de frie Indianeres Omvendelse og Civilisation og ikke uden Held. Hverken Blod, Mord eller Ruiner betegne de Breie, som den har be- traadt, — den sendte Præsten, den Ordensgeistlige, som gjør Hedens og Skovens Indianer til Menneste, lærer ham Ager- dyrkning og Dvægavl, vænner ham til at tage fast Opholds- sted, og beskytter ham mod de Blankes Raahed, til Klippeber- genes iiskolde Orkener. Iblandt Missionærerne er det især Jesuiterne, som ved deres Dpofftelse, Udholdenhed, Mildhed og Klogskab bedst forstaae at omskabe de Wilde til Mennester. Hvorledes disse Fædre i det forrige Aarhundrede ombvendte Mennesteæderne i Paraguan og ved La Platafloden blot ved deres Venlighed, blide Overtalelse, Udholdenhed og gode Grem- pel og fængslede de vilde Horder til faste Boliger, der snart bleve de mest blomstrende Colonier, er bekjendt. Ogjaa i Nordamerika har Ordenen erhvervet sig et værdigt Minde- blad for sin Historie. Allerede i forrige Aarhundrede indviede den sig med Iver for Indianermissionerne i Nord og Vest; men med Ordenens Ophævelse forfaldt de aldeles. Efter Or- denens Gjenoprettelse og ved dens Medlemmers tiltagende Mængde blev det atter muligt at optage disse Indianermis- sio-

ner. Man vendte sig først til de Indianerstammer, som boe østlig for Klippebjergene; derefter overfled man denne Bjergs-
kjede, og det store Oregon-District (imellem Klippebjergene og det stille Hav) blev gjort til Skuepladsen for apostolisk Virk-
sømhed. De Vilde i Oregon-Districtet havde, drevne af en ufor-
klarlig Trang, sendt tre forskjellige Gange Bud til St. Louis, for at bringe Missionairer med tilbage. Først den tredje Gang naaede de Affendte deres Bestemmelsessted; de tidligere vare blevne dræbte ved de fjendtlige Stammers Vile, igjennem hvilke de maatte drage. I Aaret 1841 begave tre Fædre af Jesu Selskab sig paa Veien, som førte dem ottehundrede Mil igjennem en ubeboet Ørken. Den høiarv. P. de Smet var deres Anfører. De bleve modtagne med en Glæde, som sjældent et Troens Sendebud seer. Evangeliet fandt der en frugtbar Jordbund og i de første 5 Aar bleve sex tusinde af Ørkenens Sønner indlemmede i Christenhedens Samfund. Disse Resultater bevagede Pave Gregor XVI. i Aaret 1845 at inddele Oregondistrictet i eet Erkebispedømme og syv Bispedømmer, nemlig: Oregon-City, Nesqualy, Bancouver's Ø, Prindsesse-Charlotte Ø ved Kysten, Walla-Walla, Fort-Hall, Colville og Ny-Caledonien i det Indre; Oregon-City skulde være Hovedstaden i den nye Kirkeprovincs. (Bancouver, Prinds-Charlotte-Den og Ny-Caledonien høre til det britiske Oregon.) Forskjellige Grunde, navnlig de stadige Indianerkrige, have kun tildeels ladet denne kirkelige Inddeling træde ilive; der bestaaer nemlig nu kun Erkebispedømmet Nasqualy (Biskoppen residerer i Columbia; under hans Jurisdiction staae ogsaa Walla-Walla, Fort-Hall og Colville) og Bispedømmet Bancouver. Foruden Jesuiterne ere ogsaa Præster af Oblaternes Orden B. M. I. virksomme i denne Mission. Da Europa i Aarene 1847 og 1848 udstødte Jesuiterne, ikke for deres egen Skyld, men for medelst Ham, fra Hvem de have deres Navn, fandt mange af dem en gjæsteventlig Modtagelse i de Forenede Stater og Antallet af de nidkjære Troens Sendebudde kunde forøges. Siden den Tid skrider Værket for Indianernes Omvendelse kraftigt frem; mange af deres Stammer ere allerede omvendte, de øvrige ere tilbøielige til at antage Christendommen, men det

hedder fremdeles i Missionairernes Breve: „Høsten er stor, men — Arbejderne ere for faa.“ Til Venis herfor, saavel som for at gjøre Missionairernes Virksomhed anfuelig, meddele vi nedenstaaende Skrivelse, som P. de Smet under 25de Jan. d. A. har skrevet fra Jesuitercollegiet St. Joseph i Staten Kentucky til den i Brüssel udkommende Précis historiques.“ Af denne Skrivelse fremgaaer det tillige, hvorledes de amerikanske Statsmænd, uanfægtede af fanatiske Avisfriveres og Pobelens Skrig, see faa liden Fare i Jesuiternes Virksomhed, at de med den største Iver understøtte Fædrene i deres Foretagender med Raad og Daad. Den nævnte Skrivelse lyder saaledes:

„I dette Dieblif har jeg fra P. Adrian Hoeken modtaget et Brev af 18. Octbr. f. A., fra Plathovedernes forenede Leir paa den store Slette Dit for Klippebjergene. De Vilde havde forsamlet sig der, for at overvære en Fredscongres, som blev holdt ifølge Befaling fra Unionsstaternes Regjering. P. Hoeken havde ligeledes begivet sig derhen efter udtrykkelig Ønske af Gouverneuren for Washington-Territoriet, Mr. Steven, som beviser Fædrene af Jesu Selskab den største Velvillie og hvis Beretninger til Præsidenten for de forenede Stater, tilkjendegive den levende Interesse, som han har for Forbedringen af alle de Indianeres materielle Belfærd, der ere andetruede til vor Baretægt. Sortfodderne, Krage-Indianerne, Plathovederne, Dreaffærerne, Koetenay'erne og et stort Antal Anførere for forskjellige Stammer have bivaanet nævnte Fredscongres. Man haaber, at Bestemmelserne i denne nye Tractat ville blive sanctionerede af Regjeringen. Paa den ene Side love de Vilde at holde indbyrdes Fred med hverandre, paa den anden Side love de Hvide og Regjeringen, at være dem behjælpelige ved Pengeunderstøttelse til deres Børns Opdragelse og Indkjøb af Agerdyrkningsredskaber, for at bevæge dem til at forlade Nomadelivet og tage fast Bolig paa et passende Sted i deres eget District. Det var at ønske, at Congressen maatte opnaae sin roeslyrdige Hensigt. — P. Hoeken underretter mig om, at Indianerne af vor i Vest for Klippebjergene beliggende Mission, Plathovederne, Koetenay'erne, Chuzelpie'erne, eller „Stammerne fra den store Kjedel,“ vedblive at

vide vore Missionairer stor Trøst ved deres sødelige og religiøse Liv. Han omtaler ogsaa den gode Willie, som han har fundet hos Krage-Indianerne, Sortfødderne med Fl. Østen for Klippebjergene. Disse Vilde begjære indstændigen vore Missioner. Oberst Cummings, Vicedirecteur for de indiske Anliggender og som præsiderede ved den store indiske Fredscongres, har forstikkret mig om ved sin sidste Tilbagekomst til St. Louis, at alle indiske Stammer, som befinde sig i Over-Missouri (Indianerlandet), ere os meget hengivne; han vilde gjerne anvende hele sin Indflydelse hos Regjeringen, for at vore Missioner kunde lykkes hos disse Stammer. Forinden sin Afreise til Congressen, udtalte han det Ønske for mig, at jeg skulde ledsage ham, for at bivaane den store Forsamling af de Vilde.

I et Brev, som jeg modtog fra P. Congiato i St. Clare (i Erkebispedømmet Californien) d. d. 29. Novbr., giver denne Forstander for Missionen i Californien og i Oregon-Districtet, Beretning om sit tre Maanedes Besøg hos Hjergenes Missioner. Jeg meddeler følgende Sted af hans Brev:

„Fædrene af Jesu Selskabet stifte uendelig meget Godt i denne sjerne Egn. Ligesom hans ærværdige Broder, som i Marts 1851 døde ved Bredden af Missouri, udretter P. Hoeken Arbejde for Flere. Det er lykkedes ham saaledes at forene tre Stammer og endeel af Blathovederne med hverandre, at de leve sammen under hans aandelige Veiledning. Da jeg forlod Oregon, gik Alting paa det Bedste i hiin Egn; nu er Alt i Oprør. De Vilde, som boe ved Bredderne af Columbiafloden, fra Walla-Walla til Dallas, have forenet sig med Indianerne i det nordlige Californien, for i Fællesskab at befrige Amerikanerne og de Blanke og at foranstalte store Rovtog. Een af P. P. Oblaterne, P. Bandory, er ved denne Leilighed bleven dræbt. De nyeste Efterretninger, som jeg har modtaget i Colville fra Missionen St. Paulus, forstikkre, at Deres Indianere vise Afsky for den af de Vilde begaaede Misgjerning og at de paa ingen Maade ere tilbøielige til at deeltage i denne Indianernes Krig.

Flere nordamerikanske Blade have paaastaet, at Hovedanledningen til denne Indianerkrig er de Grusomheder, som nogle

Hvide have udøvet mod en Trop rolige og fredelige Indianere. Jeg troer ikke, at Indianerne i vor Mission have den ringeste Andeel i den Strid, som er opstaaet imellem Amerikanerne og de Bilde ved Columbiafloden. De ville uidentivt følge deres Missionspræsters Raad, som søge at fjerne dem fra en saa stor Fare. Iøvrigt ere de ogsaa langt borte fra den Egn, hvor Krigen nu raser og de have aldrig, eller dog sjældent, havt Forbindelse med de fjendtlige Stammer."

I et andet Brev af 4. Febr. skriver P. de Smet:

„Forglem mig ikke ved Deres Bonuer og bed iøvrigt for disse ulykkelige Bilde. I dette Dieblif har jeg modtaget et andet Brev fra P. Hoeken, dateret fra Landsbyen St. Ignats iblandt Plathovederne. Han har der forenet flere Stammer med hverandre. De i Løbet af det sidste Aar blandt disse Hedeninger stedfundne Omvendelser have været meget rørende og talrige. I alle disse Bilde's Navn i Ost og Vest for Klippebjergene beder han mig om at besøge dem. Sortfødderne, Krageindianerne, Assiniboinerne, Siour'erne og andre ophøre ikke paa det Indtændigste at bede om Præster, som kunne forkynde Guds Ord for dem og meddele dem Sakramenterne. Disse Stammer ere endnu meget talrige: de tælle over 70,000 Sjæle.

Katholisk-pædagogisk Literatur.

---

1. **Bernard Overberg's**, Lehrers der Normalschule, sämtliche Schriften für Schulen. 6 Bände. Münster in der Aschen-dorff'schen Buchhandlung. 1844. (4 Rd. danff.)
  - a) Erster Band: Anweisung zum zweckmäßigen Schulunterricht für die Schullehrer.
  - b) Zweiter Band: Geschichte des N. L. zur Belehrung und Erbauung besonders für Lehrer, größere Schüler und Hausväter.
  - c) Dritter Band: Geschichte des N. L. zur Belehrung etc.

- d) Christkatholisches Religionshandbuch, um sich und andern zu lehren 1. Theil.
 e) dito 2ter Theil.
 f) Catechismus der christkatholischen Lehre für größere Schüler.
 Desuden have vi af denne berømte Forfatter, som Digteren Göthe selv bearede med et hæderligt Besøg i Münster, en udmærket „ABC-Bog“ (Bibel) og en lille Catechismus i selvsamme Forlagshandling.
2. **Pædagogischen Mittheilungen** aus dem Gebiete der Schule und des Lebens für Schullehrer von L. Kellner. Esfen, Druck und Verlag von G. D. Bodeker. 1853.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 15de Juni. — 5. Søndag efter Pintsje. — Dagens Epistel: 1: Petr. 3, 8—15. Evangel.: Matth. 5, 20—24. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Høimæsse med Prædiken paa Lydf. — Efterm. Kl. 3 Broderkabsandagt med Prædiken paa Danst.

Hver Søndag om Form. Kl. 5½ og 8¼ fejres en stille h. Mæsse; — om **Torsdagen** bliver det hoib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Mæsse Kl. 8¼, som ledsages med Sang og Orgel og sluttet med den sakramentalste Velsignelse.

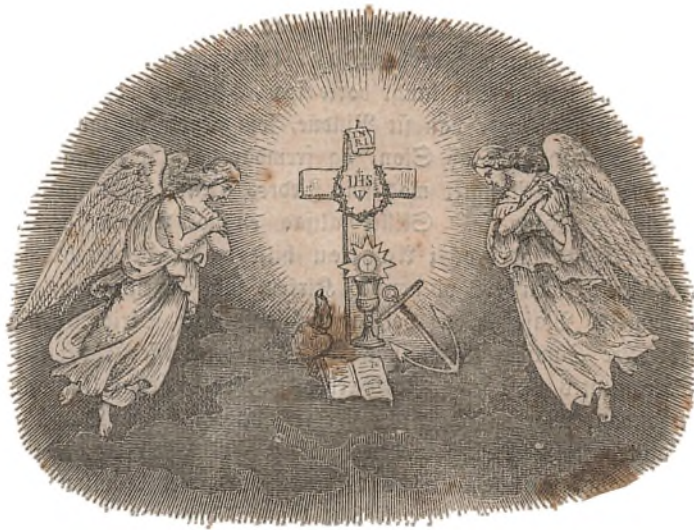
„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. M. Blaufensteiner**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Kgl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 25.

Søndagen den 22de Juni.

1856.

Det hellige Alterens Sakramente.

III. Besøgelsen af det hellige Sakramente.

(Fortfat.)

Bed en alvorlig Overveielse finde vi altsaa, at vi endnu have meget at indhente i Henseende til Besøgelsen og Tilbedelsen af det h. Sakramente, saafremt vi ikke i høi Grad ville fortjene at besyldes for Uaknæmmelighed. Om vi end ikke daglig kunne besøge den guddommelige Freløser i det h.

Sakramente ved Alterets Trin, — saa afholder dog Intet os fra, at følge den h. Prophet Daniel's Exempel. I Fangenskabets var han nemlig langt borte fra det h. Sion; men henimod Aften aabnede han sit Vindue, som vendte ud mod Jerusalem og den h. Stad Sion, og frembar da, idet han idetmindste vendte Ansigtet mod sine Fædres Helligdom, sin Tilbedelse og Taksigelse. Skiller altsaa en stor Afstand os fra Kirken, saa lader os i Anden hilse og tilbede det h. Sakramente; men ere vi nærved Kirken, saa fortjener den gudsdommelige Majestæt dog vel, at vi gjøre nogle Skridt, for at frembære Samme et Hylbings- og Tilbedelsesoffer i det hell. Sakramentes umiddelbareste Nærhed. Hvor velbehageligt vilde et saadant Morgen- og Aftenoffer ikke være i Guds Dine! — Maatte det Exempel, som den h. Anna af Korset, det h. Alterens Sakramentes Brud, har givet, opildne det kolde Hjerte til inderlig Kjærlighed. Guds Tjenerinde, Anna af Korset, hed i Verden først Grevinde af Fera; hun blev Enke i sit fire og tyvende Aar og modsatte sig at gifte sig anden Gang. Hun frasagde sig al Verdens Glands og Lyst, og blev Franciscanerinde, efter den h. Clara's Regel. Hun lod sig bygge en Celle, hvis Vindue gik ind til Kirken og vendte imod det Alter, hvor det h. Sakramente blev opbevaret. Ved dette Vindue tilbragte Jesu Christi trofaste Brud hele sin Tid i Nærværelsen og Tilbedelsen af det h. Sakramente. Hun fik snart denne stadige Tilbedelse saa kjær, at hun ikke mere kunde undlade den. Engang spurgte en Slægtning hende, hvad hun dog gjorde saa længe foran det h. Sakramente, hvad hun tænkte, og hvorledes hun kunde bestættige sig der saalænge. Helgeninden svarede: „Jeg kunde blive staaende her i hele Evigheden. Er vor Gud ikke her? O Du ophøiede, gode Gud! Og I spørge mig, hvad jeg gjør foran Ham? — Jeg elsker Ham; hvo fortjener vor Kjærlighed mere end Han? — Jeg lovpriiser Ham; og hvo tilkommer mere Pries og Ære end Gud? — Jeg takker Ham! Af hvem have vi modtaget større Velgjerninger, end af Gud? — Jeg offerer til Ham; til hvem skulde vi indvie os selv og Alt, hvad vi have og kunne have, naar det ikke var til den Gud, af Hvem vi have modtaget Alt? — Jeg bønfaller Ham; hvo kan forunde os større

Naadegaver end Han, Naadens Ophav og hele Verdens Herre? — Jeg gjør det Samme, som en Fattig gjør hos en Riig, en Syg hos en Læge, en Tørstig, naar han er ved en Kilde, og hvad en Hungrig gjør, som sidder ved et rigt besat Bord." Saaledes talte denne Guds store Tjenerinde; saaledes maae ogsaa vi gjøre; med diise og lignende Følelser og Handlinger maae vi beskæftige og underholde os, naar vi besøge Alterens allerhelligste Sakramente i vore Kirker.

Som allerede viist, er det Taknemmelighedens Pligt, som nøder os til at besøge det h. Sakramente; men ikke mindre fører Livets Nød os til denne fromme Øvelse; thi i Alterens h. Sakramente har Jesus Christus opslaaet den guddommelige Godheds, Trøstes og Barmhjerlighedens Naadethrone for Nøden og den uudsigelige Glendighed. — Saa langt som Diet naaer paa Jorden, see vi Kummer og Glendighed; Taarer flyde strømmeviis, og med Rette hedder det i Sirachs Bog 40. 1: „Stor Møie er der skabt for ethvert Menneffe. Et tungt Aag tynger paa Adams Børn, fra den Dag, de fødes, indtil den Dag de blive begravede i Jorden, som er Alles Moder. Saaledes er det med den, der sidder paa den herlige Throne, som med den, der er fornedret i Støv og Aske: med den der gaaer klædt i himmelblaat Klædebon og bærer Kronen, saavel som med den, der omgiver sig med grovt Linned.“ — Men den Undertrykte og Nødsidende udstrækker Haanden efter Redning. Der er en Spørgen og Søgen, en Jamren og Græden, en Pleen og Klagen, saasnart Glendighedens Haand har rammet os; man banker paa hos Ven og Nabo, hos Fader og Barn, hos Læge, hos Riig og hos Godhjertige og søger om Hjælp. Nøden og Forladtheden nøder dertil.

Midt i denne Glendighed og diise Taarer, naar Alt er indhyllet i Mørke og Nat, bryder ofte pludselig den guddommelige Naadeføls Straale igjennem og opløser det nedtrykte og plagede Hjerter. Den troende Katholik hører i sin Glendighed Christi Stemme i det h. Sakramente, som hjærligt indbydende tilraaber ham: „Kommer hid til Mig, alle I, som ere medige og besværede, saa skal jeg vederqvæge Eder.“ Ikke til Menneffer alene, hvis hele Hjælp fordetmeste er Afmagt,

men til Gud Selv, og det til den i det h. Sacramente nærværende Forløser og Frelser, viser Troen ham Veien. Tusinde Gange er den menneskelige Haand for svag, om den end vil hjælpe; tusinde Gange er Menneskets Visdom kun Daarskab, og dets Raad Veien til Fordærvelsen; tusinde Gange er al menneskelig Klogt kun Mørke og Blindhed, som fører i Døden, saa at den Haardtprøvede kan udraabe med Propheten: „Mit Die er træt af at see efter Hjælp, og ingen Trost har jeg faaet hos Menneskene.“ — Men er Dit Die bleven træt ved den ængstelige og længselsfulde Seen og Speiden efter Hjælp, er Du skuffet og forladt, er Glendigheden voret op til et Hav, saa tag dog idetmindste Troens Ord til Hjerte: Kommer til Mig, alle I, som ere mødige og besværede, saa skal Jeg vederqvæge Eder! -

Du kan under Kors og Glendighed som et Barn af den hellige katolske Kirke komme i den almægtige og altforbarmende Guds umiddelbareste Nærhed, Du kan og tør nærme Dig den nye Pagts Altar. See! her i Guds Huus, her, hvor det evige Lys brænder saa hjærligt, saa trostende og fortrøstigt, her er Christus Jesus, Din Forløser og Saliggjører, med Sin Almagt og Visdom, med Sin Godhed og Kjærlighed og Barmhertighed; der er ingen Glendighed, som Han ikke kan læge, ingen Smerte, som Han ikke formaaer at lindre, ingen Nød eller Armod, som Han ikke formaaer at afhjælpe ved Sin almægtige Haand. — Er Du gaaet til Menneskene, for at finde Hjælp, saa besøg nu i Troen Din Frelser i det h. Sacramente; Hans Hænder ere fyldte med Beljærninger og Raadegaver. Udstræk kun bedende Dine Hænder mod Ham, Han vil fylde dem med de rigeste Beljænelser, som den hell. Therista's Skriftefader, den ærværdige Balthasar Alvarez, beretter os. Denne Guds fromme Tjener og det h. Sacramentes ivrige Dyrker forberedte sig med en særdeles Andagt til det h. Messjeoffer. Engang knælede han ned for det høiærværdige Gode og var henfunken i Tilbedelse og Betragtning. Da viste Frelseren i det h. Sacramente Sig for Ham i et Barns huldjælige Stikkelse; Det udstrakte Armene mod ham og havde saamange kostelige Perler og Edelstene i Sine Hænder, at Det neppe formaaede at holde dem. Tillige hørte Alvarez de Ord

af Jesu Mund: „Naar der kun var Nogen, som vilde modtage dem af Mig.“ — „Lader os altsaa,“ skriver den h. Paulus til Hebræerne 4, 16., „med Frimodighed træde frem for Naadens Throne (til den Herre Kristus i det h. Sakramente), paa det vi kunne faae Barmhertighed og erholde Naade til betimelig Hjælp.“ — Thi Kristus i det h. Sakramente er al Trøstes Gud, Han er i Særdeleshed de Fattiges Fader.“

Nød og Armod trænger os hen til de Riges Dørc. De Fattige banke paa med et beklemt Hjerte. „Naar den Rige kun kjendte min Nød; men han har aldrig erfaret, hvor tryk- kende Armoden er. Han kjender ikke til Hunger, som jeg.“ Denne Tanke foraarfaager en ængstelig Følelse; man nærmer sig med bange Frygt. Men, hvor ganske anderledes er det ikke hos den Herre Kristus i det h. Sakramente. „Vi have her ikke en Ypperstepræst,“ siger den h. Paulus i Brevet til Hebræerne 4, 15., „som ikke kunde have Medlidenhed med vore Svaghe- der; men een, som er forsøgt i alle Ting, ligesom vi, uden Synd.“ —

Christus har i Sit Jordeliv baaret den mest tryk- kende Armod. Vanskeligt kan den fattigste Daglønners Bolig være slettere end Stalden i Bethlehem, vanskeligt kan noget Leie være mere udjat for Bind og Beir, end Krybben, den gud- dommelige Forløseres første haarde Leie. — I Sin Armod sagde Herren: „Røvene have Huler, og Himmels Fugle have Boliger; men Menneskens Søn haver ikke det, hvortil Han kan helde Sit Hoved.“ — Som den hjærligste Fader stod Kristus Jesus iblandt det hungrige Folk. „Jeg ynkes over Folket!“ sagde Han; „de have allerede tøvet tre Dage hos Mig og have Intet at spise. Vilde Jeg lade dem gaae bort uden Spise, saa vilde de forsmægte underveis; thi mange af dem ere komne langveis fra.“ I Sin guddommelige Magt- fuldkommenhed velsignede Han de saa Brod og Fisk og bospiste femtusinde Hungrige. — Den samme Kristus har lovet ved denne vidunderlige Formereelse af Brodet, at Han vil blive hos Sine Forløste i det h. Sakramente indtil Verdens Ende. Der throner saaledes de Fattiges Fader, Kristus Jesus, Som ikke med Død, men i Gjærningen saa hjærlighedsfuldt

forbarmede Sig over det hungrige Folk; der throner de Fattiges Fader, Som har baaret Armoden i et saa fuldendt Maal, at Han, som den h. Franciscus af Assisi siger, dengang Han var nøgen og blottet paa Korsset, har formået Sig med Armoden, som Sin kjæreste Brud; der throner Kristus Jesus, den levende Guds Søn, Dag og Nat midt iblandt de Fattige i det h. Sakramente, udrustet med en uendelig Magtfuldkommenhed, som Himmelen og Jordens almægtige Herre, og med et Hjerter fuldt af Kjærlighed, Naade og Forbarmelse. Maae vi ikke betragte det som et hemmeligt Fingerpeg, at Frelseren, efterat Han havde forbarmet Sig over det hungrige Folk, lovede at blive hos det i det h. Sakramente! Skulle ikke Armoden og Nøden i denne Forbindelse finde en høiere Tilskyndelse til, at de med fast Tillid skulle henvende sig til Jesus i det h. Sakramente? — Bistnok! Eller sig mig, hvorfor vil Du ikke besøge Din Frelser i det h. Sakramente, naar Nød og Armod trykker Dig? — Hans Indbydelse, som Han i de klareste og bestemteste Ord har ladet udgaae til Alle, „som ere modige og besvarede,“ har Du hørt; paa Hans Hjertes Kjærlighed og Forbarmelse har Du de største Beviser; at Hans mægtige Arm ikke er bleven kortere, lærer og prædiker Troen Dig med fuldkommen Visdom; Dørene til Guds Huus staae aadne hele Dagen; hvorfor vil Du da ikke gaae til Ham, Som har lidt Armod og Nød i et høiere Maal, end Du, og Som det er en Glæde, at hjælpe i Nøden! „Anraab mig i Nødens Dage, og Jeg vil redde Dig til rette Tid.“ — Det er at beklage, at Armoden i vore Dage uden Døyr banker bedende paa alle Døre, kun ikke paa Kirkedørene, at den bedende udstrækker Hænderne hos Jordens Rige, men ikke vil folde dem til Bøn for den rigeste Herre og Konge i det h. Sakramente, at den ofte under Strømme af Taarer klager sin Nød hos Alle, enten de saa ville hjælpe eller ikke, men ikke udgyder nogen Taare for Frelseren fra al Nød i det h. Sakramente. — Tro mig, Du fattige Broder og Søster, var i Nøden Din første Bedegang, Dit første Besøg til det heiløverdige Gode, klagede Du først Din Glendighed for Din Herre og Frelser i London, bankede Du i Din Armod først paa hos Jesus,

Han vilde for denne Din ydmyge Bøn aabne de Riges Hjerter, Han vilde give dem den Indsigt, at Du ikke blot var fattig, men ogsaa værdig til Understøttelse; „thi Han leder Menneskenes Hjerter som Vandbække“; de vilde glæde sig ved, selv at kunne beklæde og bespise den fattige Jesus i Din Armod.

(Sluttes.)

Den sande Omvendelse.

Følg den h. Pauli Exempel, naar Du i Sandhed vil omvende Dig. Efterlign ham, spørg og gør som han. Den h. Paulus blev truffet af en Straale fra Himmelen og han hørte en Stemme. Hvor ofte har Naadens Straale truffet Dig, hvor ofte har Du hørt Guds Stemme! Følg Naaden, hør Stemmen! Bliv ikke liggende, vend ikke tilbage paa den gamle Syndevæi, men spørg som den h. Paulus: Herre, hvad vil Du, at jeg skal gjøre? Træet kjender man paa dets Frugter, den Christne paa hans Gjerninger. Gjør som den hell. Paulus! — Han stod op, — saaledes staa Du op fra Dine Synder. Bliv ikke staaende ledig, men gaae, hvorhen Herren fører Dig. — Vær blind som Paulus, og luk Dine Dine for Verden og dens Lyft. — Han spiste ikke og drak ikke — øv Selvfornægtelse! Han gif paa den Veie, som kaldes den lige, — saaledes forlade Du Lastens krumme og slibrige Veie og søge Frelsens og Dydens lige Veie! Optag gjerne og villigen Ananias, som Herren sender Dig og lad Herrenes Disciple og Tjenere lægge Hænderne paa Dig, forat Du atter maa blive seende, befriet fra Dine Synder og opfyldt af den Helligaand, d. e. kort sagt, ikrift med et ydmygt og angerfuldt Hjerter oprigtigt Dine Synder og det vil falde som Skjæl fra Dine Dine. Og da tag, ligesom den h. Paulus, Spise til Dig, d. e. hiin himmelske Livs-spise, som rækkes Dig i den h. Communion, — og see! Du vil atter

komme til Kræfter og, ligesom den store Verdensapostel, feier-
rigt bestaae imod Verden, Kjødet og Djævelen. Hvad Du
har læst, det gjøre Du, og Du vil være lykkelig for Tid og
Ewigheid. Den h. Paulus er paa en vidunderlig Maade ble-
ven omvendt; men han er tillige ogsaa bleven et fuldstændigt
Forbillede paa hiin sande Omvendelse.

Den h. Chrysoström.

Den h. Chrysoström, Erkebiskop af Constantinopel, der
levede i det fjerde Aarhundrede, frygtede Intet mere end Syn-
den. Med Rette sagde han: „Synnen er den største Ulykke
paa Jorden.“ Uroffelig stod han ligeoverfor Lasten og præ-
dikede Sandheden for den store Verdensstad og hele det keiser-
lige Hof. Derfor blev han flere Gange forviist fra sit bi-
skoppelige Sæde. Men han tabte ikke Modet midt under For-
følgelserne og lagde en Kraft og en Fasthed for Dagen, som
opvækker vor Beundring. Forinden han gik i Landsflygtighed,
tog han først i en rørende Tale Afshed med sit Folk. „Et hef-
tigt Uveir,“ saaledes talte han, „har omgivet mig fra alle
Sider; men jeg frygter Intet, da jeg staaer paa en uroffelig
Klippe. De fraadende Volger ville ikke kunne opsluge Jesu
Skib. Selv Døden formaaer ikke at strække mig; for mig er
den en Binding. Vil man kaste mig i Havet, saa tænker
jeg paa Jonas. Vil man sauge mig i Stykker, saa tænker
jeg paa Isaiaas, og vil man halsbugge mig, saa tænker jeg
paa Johannes. Skal jeg skjælve for Landsforviisningen? Hele
Jorden tilhører Herren. Skal jeg grue for at miste min Giens-
dom? Nogen er jeg kommen paa Jorden og nogen vil jeg
atter forlade den. Jeg agter ingen Trudsel, ingen sitkende
Løfter af Verden. Jesus Kristus er med mig, hvu skal jeg
frygte? Ja, jeg gjentager det, forgiæves raser en heftig Storm
imod mig; forgiæves reiser Fyrsternes Brede sig imod mig;

alt dette er mig foragteligere end et Spindelbøv." — Frygt Synden som det største Onde, og Du vil være stærk som den h. Chrysofomus.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. „Desterr. Corresp.“ melder under 31te Mai: Om nogle Dage vil Generalvicar Patrizi tilligemed Prælaterne Monaco, Ganelli og Capalle indskibe sig i Civitavecchia paa en fransk Dampet. Foruden en egenhændig Skrivelse fra den h. Fader til Keiser Napoleon og Keiserinde Eugenia, overbringer han den Sidste et guldbroderet Baaend med det pavelige og keiserlige Baaend besat med Brillanter, Perler og Rubiner og en erustkist Vase af Guld med Rosen, for Keiseren et Postament af Lazursteen med det pavelige og keiserlige Baaend; for Daabsbarnet en Medaille med Conception, baaren af to Engle og indfattet med Brillanter, Rubiner og Amethyster; desforuden forskjellige andre Medailler for høie Militairpersoner.

Sverrig. I Anledning af den af Sultanen udstedte Tolerants Lov bringer Svenska Tidningen følgende Ytring, som vistnok fortjener Anerkjendelse i dette ved sin intolerante Lovgivning mod Katholikerne bekjendte erkeprotestantiske Land: „Hvad ville nu de protestantiske Lande sige, hvor Frafsaldet fra Statsreligionen straffes med den strengeste Straf efter Dodsstraffen, med Landsforviisning!“ — Man har oftere paastaet, at de saakaldte Liberale, som saa at sige ere Protestanter i Politiken, naar de komme til Magten — (thi denne er her bleven til den egentlige ecclesia triumphans o: det seirende Princip) og overhovedet i den Kreds, hvor de have Ordet, aldeles forglemme deres Navn (Liberale) og deres Lærdomme og blive langt intolerantere og langt tilbøieligere til at handle despotisk, end de langt mildere saakaldte Conservative (Katholikerne) nogenstunde have handlet. Bist er det nu idemindte, at Protestanterne i Religion helst ville bibeholde, saalange de kunne, de intolerante Religionslove, hvilke imidlertid aldeles ikke passe til deres Protest mod den

ene Kirke, hvorfra de jo dog netop have deres verdenshistoriske Navn.

Rusland. Civilta cattolica bringer i sit sidste Hefte en udførligere Beretning fra det russiske Rige, i hvilken udtales de samme Ønsker og de samme Forhaabninger, som allerede tidligere. Men desværre fremgaaer det af samme, at visse Begivenheder, hvis Opfyldelse man allerede troede at turde betragte som nærførestaaende, som f. Ex. Valget af en Erkebiskop for Mohilew, atter ere udsatte til en uvis Fremtid. Beretningen lyder saaledes: „Katholikerne i St. Petersborg befinde sig i en stor Bestyrtelse, fordi de frygte for, at den ved deres Hyrdes, Msgr. Solowinski's Død berøvede erkebispepoppelige Kirke i Mohilew endnu nok kunde blive uden Overhyrde, hvem veed hvorlænge. Hvormegen Stade er der ikke at udbedre efter saa mange Prøvelsens Aar, og hvormange Saar at læge! Imidlertid, hvo som endogsaa maatte blive valgt, frygter man for, at han ikke vil kunne tilfredsstille saa mange Fordringer, og vi bede Gud, at den h. Stol maatte sende denne trostløse Kirke en Mand efter Hans Valg, som er i Besiddelse af den fornødne Værdighed til at kunne afhjælpe alle Under; med andre Ord, man ønsker, at Christi Statholder vil sende en Nuntius til Petersborg, som engang under Keiserinde Catharina II. En saadan Gesandts Ankomst vilde hav de mest velgjørende Folger, og Ingen tvivler om, at Keiser Alexander jo vilde berede ham den venstkabeligste Modtagelse. Man maa tage i Betragtning, hvorledes mange Ordenshuse ere blevne lukkede i de sidste Aar og hvorledes mange andre, som ikke mere tør optage Novicer, vente deres Undergang. Afbruddelsen af enhver Forbindelse imellem de russiske Munk- og Forstanderne for forskjellige Ordener har løsnet Disciplinens Baand og fremfaldt Misbrug, som sædvanlige Midler ikke mere ere istand til at raade Bod paa. Et andet Punct, som fortjener den alvorligste Opmærksomhed, er Tilstanden i den græsk-unerede Kirke, der som Folge af tre Biskoppers Grafald i Aaret 1839 retligt har ophørt at eksistere. Dog blive den øvrige Geistlighed og de Troende troe. Der gives endnu et stort Antal af græsk-unerede Verdens- og Ordensgeistlige, som leve adspredte i alle Dele af Riget. Disse sandede Befjendere af Troen have vidst at skaffe sig Agtelse og Uresfrygt hos den ikke-unerede Geistlighed, i hvis Midte man har stillet dem, og talrige Befolkninger sukke efter disse trofaste Præsters Tilbagekomst. Alle, som kjende Keiser Alexander II's Retferdigheds-sind, Mildhed og ædle Sindelag, ere overbeviste om, at han, naar man vilde berette ham, hvorledes det uheldbringende

Drama udviklede sig fra Aaret 1839, ikke vilde tøve med at gjøre Ondet, som ikke var hans Bærl og som hans Samvittighed visseelig vilde dable, godt igjen. Men til dette Niemed maatte man gjengive disse ulykkelige Befolkninger de dem med Magt fratagne Præster og atter give denne Geistlighed Ret til at have Bissopper; thi hvorledes kunde en Kirke bestaae i lang Tid uden Bissopper? En saadan Gjenoprettelses- og Kædfærdighedsact vilde udsone mange Hjerter med Keiseren, og give den Kærlighed, som hans ham saa særdeles hengivne Undersaatter nære for ham, en uroffelig Grundvold."

Petersborg. En russisk Inquisition! En ifølge Forslag fra Indenrigsministeren af Rigsraadet givne Resolution, hvorefter der i det under Indenrigsministeriet forterende Departement for de almindelige Anliggender skal oprettes en tredje Section for Forseelser mod Orthodorien (=: Kættroenheden), har erholdt den keiserlige Approbation.

Rusland og Polen. Keiser Alexander vil nu see sig noget om allevegne i sit store Riges Provindsjer, og han har saaledes allerede besøgt Kongeriget Polen. Om Aftenen paa Christi Legemsfesten, den 22de f. M., indtraf Keiseren i Warchau; om Morgenen havde den hoitidelige Christi Legemsprocession fundet Sted, i hvilken mere end 40,000 Mennecker deeltog; Processionen var et oploftende Beviis paa, med hvilken Deeltagelse den katholske Polak feirer sin Kirkes Feiter. Keiserens Modtagelse var glimrende; Illuminationer og Baller bleve foranstaltede til hans Ære, og hele Staden var under hans syv Dages Ophold fuld af Jubel og Glæde. Maaskee maa Polens Haab til en ofte forkyndt, stor Forandring i Polens Regjeringsform have havt Deel i denne Jubel, — men disse Forhaabninger have viist sig at være forfængelige. Keiseren sagde nemlig til Adelsmarschallerne strax ved Modtagelsen: „Jeg kommer i Deres Midte med Tilgivelse for det Forbigangne og opfyldt af de bedste Hensigter for hele Landet. Jeg venter, at De vil opretholde den ved min Fæder grundlagte Orden, altsaa for Alting ingen Drømmerier... Finland og Polen ere mig dyrebare ligesom de andre Dele i mit Rige. Men De maae vide, mine Herrer, at Polens Vel og Polen udfordre, at de for stedse forblive forenede med den russiske Keisers store Familie. Det afbænger altsaa af Dem, mine Herrer; men jeg gjentager for Dem, ingen Drømmerier, ingen Drømmerier!“ Dermed ere Polakernes altsor dristige Forhaabninger tilintetgjorte. Hvad der endnu er dem forbeholdt, veed man ikke. Keiseren har forsikret, at han har de bedste

Gensigter for Landet; gid han idetmindste først vilde vise dem i en Amnestie for Emigranterne og i en tilfredsstillende Revision af de trykkende og indskrænkende Love for den katolske Kirke i Polen.

Djakovar (Slavonien), 17de April. Præster og Folke-missionerne have iaar ved den hoiarv. Biskop Joseph Georg Stroßmayer ogsaa oplydt Præster og Folk i Djakovar-Diocejet med Glæde. P. Provincialen af Jesu Selskab for den østerrigiske Provinds havde efter den hoiarv. Diocejaubiskops Dnsfte beordret tvende Missionairer fra Herzegowina, P. Vinc. Basile og P. Anton Ajalar, begge fødte Sicilianere, men som ved deres Rald og mangeaarige Mission i Herzegowina havde tilegnet sig det slaviske Sprog, til at holde Missioner der i Faste-tiden. For det tydske Publicum og Præsteeexercitierne sendtes fra Linz den udmærkede Prædikant P. Andreas Prinz af Jesu Selskab. Missionen blev aabnet i Slavoniens Hovedstad Esseg, den 4de Søndag i Faste-tiden, i det slavoniske Sprog i Franciscanernes Klosterkirke med to Gange daglig Prædiken. Men P. Prinz holdt i den indre Stads Soqnekirke sin Mission for det tydske Publicum i 10 Dage med 26 Prædikener. Tusinder ikke alene fra Esseg, men ogsaa fra hele Dmagnen og det tilgrændsende Hünfsirchner Dioces strømmede til Prædikenerne og ilede til Skriftestolene, for at rense deres Samvittighed og atter at finde deres Hertes Fred. Efterat Missionsskorset var opreist, forlode Missionairerne den 15. Marts Staden Esseg under Folkets Taksigelser og velsignende Dnsfer og antom samme Dags Aften til Djakovar, hvor Folkemissionen blev aabnet den følgende Dag, paa Palmesøndag, for det slavoniske Folk. Den hoiarværdige Biskop forrettede Palmeindvielsen og efter samme forestillede han Missionaireren for Folket, og forklarede i en opløstende Tale Diemedet for Missionerne og deres Fordele. Deeltagelsen var ligesaa talrig og levende som i Esseg. Præsteeexercitierne, saavel som den tydske Mission holdtes ligeledes af P. Prinz. Fra Djakovar reiste P. Prinz, som var tilsendt P. Stanislaus Mayer som Medhjælper ved den tydske Mission for Djakovar Diocejet, til Binkovce, derefter til Peterwarden, Semlin og Ruma, for paa en heldbringende og velsignelsesrig Maade at afholde de tydske Folke-missioner i disse Stæder.

England. Den anglicanske Protestantismes barmhjertige Søstre. Forsøg til at grundlægge et Moderhuus for Samme. Den engelske Dagpresse har lige fra de franske barmhjertige Søstres første Optræden i den

orientalske Krig med stor Varme anerkjendt og rost deres fortræffelige Tjeneste. Saadanne Stemmer og den offentlige Mening vakte en ædel Væddekamp af hjælpende Menneskekjærlighed og christeligt Sindelag i de engelske Damer's Hjerter. Der indkom til Statssecretairen i Krigsdepartementet, Sidney Herbert, Tilbud og Ansøgninger fra flere Damer af de høiere Stænder, som vilde bevise den engelske Hær den samme Kjærlighedstjeneste, som de barmhjertige Søstre ydede den franske Armee. Statssecretairen besluttede efter nogen Tøven at henvende sig til den ved sine Barmhjertighedsværker berømte engelske Dame, Miss Florence Nightingale, med Forespørgsel, om hun vilde paatage sig at indrette og lede en saadan Tjeneste. Miss Nightingale gif ind paa samme og skred strax til Foretagendets Udførelse. Hun samlede et Antal engelske gifte Damer og Jomfruer af alle Stænder, hvilke deels allerede tidligere havde tilbudt sig dertil, deels nu vare vundne derfor. I Henseende til de katolske Irølandere ved Armeen anordnede Regjeringen med Miss Nightingale's Samtykke, at ogsaa katolske barmhjertige Søstre slutte sig til Foretagendet under hendes Ledelse: med vedkommende katolske Biskoppers Tilladelse deeltog 10 katolske barmhjertige Søstre i dette den christelige Kjærligheds Felttog. De Sidste, omendskjøndt de ligejom de andre Deeltagerinder stode under Miss Nightingale's Ledelse med Hensyn til Sygepleien, beholdt fri Raadighed over Opfyldelsen af deres religiøse Pligter, saavel som ogsaa deres geistlige Ordensdragt, i hvilken de ellers efter de engelske Love ikke tør lade sig see udenfor Huset. Den 28. Octbr. 1854 indstibede hele dette Selskab af veljorende Damer sig til Orienten. Et Brevs for, med hvilken Retfærdighed de katolske barmhjertige Søstre vidste at vurdere deres protestantiske Medsøstres Fortjenester, tjener følgende Ytring af een af de Første: „Disse protestantiske Damer bringe et Offer, som Gud visseelig vil velsigne. Vi Andre, vi vare allerede døde for Livet, og Selvopoffrelsen er hos os een for hele Livet bestaaende Pligt. Hine Damer derimod have forladt deres Fødeland og Familie; mange endog deres egne Børn. Det er visseelig en stor Fortjeneste og Gud vil velsigne dem derfor.“ Foruden de katolske Klosterdamer havde endnu ogsaa Nonner af Buseviter-Klosteret, som staaer under Miss Sallon's Ledelse, sluttet sig til Foretagendet. Hele Selskabet antom lykkeligt til Constantinopel og man overgav det store Militairhospital i Scutari til deres Pleie. Men trods alle Miss Nightingale's og hendes Medsøstres Bestræbelser og Fortjenester svarede Udfaldet ikke til de Haabendes Forventninger; der mødte

store Vanskeligheder. Disse hidrørte deels fra de engelske Militairauthoriteter, hvilke hele Foretagendet i Begyndelsen ikke rigtigt smagte, deels fra de engelske Soldater, af hvilke mange kun bevise de opoffrende Damer liden Agtelse; ligeledes synes de engelske Feltpapellener at have forarget sig over de katholske Ordensdamer. Disse Omstændigheder havde til Følge, at fem af de katholske Klosterdamer bortførte sig; de puseitiske Klosterdamer og flere enkelte selvstændige Deeltagerinder fulgte deres Exempel. Disse bleve imidlertid snart erstattede ved en Tilgang af barmhjertige Søstre og andre Sygepleierker under Miss Stanley's Ledelse. (Miss Stanley er en Datter af den protestantiske Biskop i Norwich og er for ikke længe siden, som vi have berettet, gaaet over til den katholske Kirke.) Men den engelske Presse udtalte den Frygt, at et Institut, som overlevede Krigen, vanskeligen kunde bringes i Stand ad denne Vej. Derfor besluttedes det paa en Forsamling i December 1855, i hvilken Mand af de højeste Stænder stillede Andragender om at man skulde tilkjendegive Miss Nightingale en almindelig national Taksigelse, at man for de indkommende Summer, som hiin Dame forud havde afflaaet, at de paa nogen Maade skulde anvendes til Fordeel for hendes personlige Interesse, derimod skulde grundes en Anstalt, i hvilken Sygepleierker skulde uddannes under denne Dames personlige Ledelse. Times udtalte sine Betæneligheder mod denne Plan. „Der vil komme en Tid, siger den, hvor den øverste Ledelse vil komme fra Miss Nightingales Hænder over i mindre kvalificerede Personers og hvad skal da blive af Anstalten? Det er sørgeligt, naar en Institution er afhængig af en eneste Persons Liv. Hvor stor end altid den ved Miss Nightingale opmuntrede Iver maa være, saa vil hendes Navn dog ikke være tilstrækkeligt til i fem Aar at opretholde det til Opdragelse af Sygepleierker stiftede Institut. Efter en Notits i Univers af 4de Mai ere nemlig indtil nu trods alle Comiteens Bestræbelser kun indsamlet 750,000 Fræs. for den nævnte Anstalt. Den Sum synes ringe, naar man betænkter de storeartede Resultater af andre Indsamlinger, Begeistringene i Begyndelsen for det nye Kjerlighedsværk og den høie Beskyttelse, som det nyder. Endnu ubetydeligere bliver Summen, naar man derunder bemærker enkelte Bidrag af 20 til 25,000 Fræs. Der modtages Bidrag af Tilhængere af alle Secter, Gesandterne og engelske Consulere i alle Verdensdele understøttede Værket, Soldaterne og Officiererne af Krimarmeen gave een Dags Sold som Gave — fort sagt, Comiteen søgte at give Subscriptionen en almindelig Character og dog det ringe Re-

sultat! Den nærliggende Slutning er, at det engelske Folk, trods al Anerkjendelse af Miss Nightingale's Fortjenester, deler Times's Betænklichkeiten, nemlig at der er lidet at haabe for den engelske Protestantismes barmhjertige Sostres Fremtid. De katolske barmhjertige Sostres characteristiske Fortrin træde her ret tydeligt for Dagen. De bestaae, foruden i Bevidstheden om en højere Naade, i den faste corporative Organisation, hvorved de have den opløftende og styrkende Følelse, at de tilhøre et stort Hele med en langt tilbagegaaende Fortid og en forhaabningsfuld Fremtid og ere stikre paa denne Fremtids Varighed.

— Omvendelserne til vor hell. katolske Kirke gjøre i England forbausende Fremfærd, selv iblandt de protestantiske Geistlige. For ganske nylig afsvor den forhenværende Sognepræst i Gotschale paa Den Wight sin Bildfarelse i Cambridge. — For Tiden ere henved 30 nye Kirker, et Benedictinerkloster og i Liverpool et Kloster for Dratorianerne under Bygning. I Aaret 1855 er Præsternes Antal tiltaget med 25 og Kirkerne med 11.

— London. Den 20de Mai androg man i Underhuset paa at indgive en Adresse til Dronningen, betræffende en selvstændig Revision af den autoriserede engelske Bibeloversættelse. Vi have et trykt Skrift liggende for os, som indeholder Grundene til dette Andragende, saaledes som de bleve fremsførte paa et Meeting af det engelsk-bibelske Institut den 1. April 1856. Det er undertegnet af Institutets Præsident, R. Wilson, og inndeles i fire Afdelinger. Først angiver det de Grunde, hvilke ligge i selve Oversættelsens Character. Den autoriserede Bibeloversættelse udkom paa en Tid, da Philologien endnu var i sin Barndom. Den daterer sig som bekendt fra Kong Jacob 1's Tider og udkom først i Aaret 1611. Der siges i den omtalte Adresse iblandt Andet, at der „i den autoriserede Oversættelse findes store Bildfarelser.“ Dette kan Enhver bekræfte, som kun engang har sammenlignet Teksten af det nye Testaments autoriserede Oversættelse med nyere bibelske Gregeters Arbejder i England, f. Ex. med den bekendte Egyptolog og bibelske Philolog, Samuel Charpe's. Vi have just liggende for os det første Ark af et Værk, betitlet: „Critical Notes on the English translation of the New Testament“ af denne Lærde, af hvilket vi med Forbauselse seer,

hvilke grove, Meningen aldeles fordreiede Bildfarelser, der virkelig forefindes i de engelske Bibeloversættelser. Saaledes ere da de stakkels Hedninger at beklage, hvem de engelske Missionairer hidtil have stuet saadanne feilsulde Bibler i Hænderne som den eneste Kilde til Troen.

Canea (paa Den Candia). Vely Pascha har skienket de sig her opholdende Capucinere og barmhjertige Søstre Grundstykker, for at de Første kunne oprette en Skole og de Sidste et Hospital.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 22de Juni. — 6. Søndag efter Pintsje. — Dagens Epistel: Rom. 6, 3—11. Evangel: Marc. 5, 1—9. — Gudstjeneste: Ferm. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Hoimesse med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Andagt.

Hver Sogne dag om Ferm. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{4}$ feires en stille h. Messe; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. M. Stauffenheimer**, N. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 26.

Søndagen den 29de Juni.

1856.

Det hellige Alterens Sakramente.

III. Besøgelsen af det hellige Sakramente.

(Sluttet.)

Hvad der ibrigt er sagt her om Armoden, det gjælder ogsaa aldeles om Sygdom og enhver anden Nød. — Thi

„Jesus i det h. Sakramente er Lægen og de Syges Lagemiddel.“

Hvad fortæller ikke den h. Historie os om Kristus, dengang

Han vandrede paa Jorden? „Han drog omkring og gjorde vel.“ — De Blinde laae paa Veien og udraabte Hans Navn; Lamme og Verkbrudne bleve bragte til Ham paa Baarer, de Uengstede og dem som vare plagede af Djævelen faldt Ham tilføde, idet de anraabte Ham om Hjælp; man trængte sig om Ham, for kun at berøre Sønnen af Hans Klæder, fordi en heldbringende Kraft udgik fra Ham; og opholdt Han Sig i en Stad, saa var Gaderne opfyldte af Syge og Glendige af enhver Slags. Og Jesus, naar Han kun saae deres Tro, helbredte Han dem ved Sin Almagts Ord. — Hvad skal da afholde os fra, naar Glendighedens Haand hviler tungt paa os, med troende Tillid ligesom at tage vor Tilflugt til Jesus Christus, Som dog personligen boer iblandt os i det h. Sakramente? Hvad gjorde den cananæiske Kvinde, da hun havde forsøgt al mennesselig Hjælp for sin Datters Helbredelse? — Til hvem henvendte den kongelige Embedsmand sig, da hans Tjener blev syg? — Til den Herre Kristus; og de fandt Hjælp. — Martha og Maria affendte et Tilbud, da deres Broder Lazarus laae døds syg. Til hvem maatte de ile hen? — Til Jesus, de Syges underfulde Læge. — Naar nu Forældrene søgte og fandt Hjælp hos Jesus for deres Børn, og Herrerne for deres Tjenere, hvorfor skulle vi saa gaae Kirken tankeløst forbi, naar Herren sender os Glendighed og Sygdom i Huset! — Hvad er naturligere, nyttigere og trostefuldere under saadanne Forhold, end at besøge det allerhelligste Sakramente? — Intet Sted paa Jorden finde vi en bedre Ven, som mere forstaaer vort Hjertes Nød, end den Herre Kristus; Ingen forstaaer bedre at trøste os, end Han, al Trøstes Gud. Altsaa derfor, kristelige Moder! gaae ikke forbi Frelseren, naar Du iler til Lægen for Dit syge Barn; besøg Ham i det h. Sakramente og bed Ham, at Han vil bevare Dit Barns Liv og Sundhed, saafremt det maatte være overeensstemmende med Hans Wiisdom. — Du, kristelige Fader! forglem ikke Jairus' Exempel; Jesus, den bedste Læge, lever endnu iblandt os; ved eet Ord kan Han gøre den Døds syge sund. — I Børn! bliver Eders Fader eller Broder syg, il selv, eller send et Bud med Martha eller Marie til Jesus i det høiærværdige Gode; bed i

ydmyg Bøn til Ham: „Herre, den, som Du og vi have kjær, er syg.“ — Besøg Christus i det h. Sakramente; Han kan og vil give Lægen Indsigt og Lægemidlet Lægekræft, dersom det er godt. — Lad os ikke forglemme den fromme Gorgonias', den h. Gregor af Nazians's Søsters Exempel, hvorom vi allerede ovenfor have anført nogle Ord. Gorgonia led, som hendes Broder fortæller os, af en heftig og usædvanlig Sygdom. Da alle Lægerne opgave hende, gif hun til den største Læge, til Jesus i det h. Sakramente. Hun begav sig i den stille Nat, da hendes Sygdom havde aflaget noget, til Alteret, hvor det hoiærverdige Gode blev opbevaret. Her fastede hun sig ned og begyndte med hoi Stemme at nævne for Herren alle de Vidundere, Han har virket. Tilslidst blev hendes Bøn endnu inderligere, hendes Tillid endnu stærkere; hun lagde sit Hoved paa Alteret, udgjød en Strom af Taarer, omfattede ligesom Jesu Fodder og jagde, at hun ikke vilde gaae derfra, førend hun var bleven hjulpet. Og som hun saaledes bad, blev hun styrket paa Legeme og Sjæl, erholdt Syndernes Tilgivelse og Legemets Sundhed. — Men er Besøggelsen af det hoiærverdige Gode at tilraade ved Legemets Sygdom, saa er dette ganske i Særdeleshed Tilfældet, naar Sjælen er sygnet i Synden. Thi

„Jesus i det hellige Sakramente er Syndernes Tilflugt.“

Dette vidste Guds fromme Tjener, Thomas Sauche, meget godt. Han maatte kæmpe meget mod Fristelser; derfor besøgte han daglig det h. Sakramente fem Gange; men om Torsdagen, som han særligen ærede som Indstiftelsesdagen, otte Gange. Tillige udøvede han paa denne Dag den største Strengthed mod sig selv og omgjordede sig med et Bodsbelte. Blaget af Fristelsen udraabte han: „Korsfæstede Jesus i det h. Sakramente!“ og siebliffelig forsvandt Fristelsen. — Den h. Robertus, Tydslands Apostel, prædikede overalt med den mest henrivende Beltaalighed om det h. Alterens Sakramente. Ingen Synder kunde modstaae hans Ord, naar han talte om den Kjærlighed og Forbarmelse, som Christus beviser Synderne i dette h. Sakramente. Derfor afbilder man den h. Robertus med det h. Sakramente i Haanden. — Dgsaa den h. Al-

phonsus af Ligouri bekjender om sig, at han maatte taakte Besøgselsen af det h. Sakramente for sin Sindsforandring. „Jeg maa taakte disse Besøg til Christi hellige og guddommelige Legeme for, omendstjændt jeg anstillede dem med stor Koldstindighed og mange Usuldkommenheder, at jeg nu befinder mig udenfor Verden, i hvilken jeg, til min Ulykke, har levet indtil mit sex og tyvende Aar.“ —

For Enhver, som ogsaa kun nogenlunde er erfaren i det aandelige Liv, vil det være indlysende, at en udtømmelig Raadefilde flyder i denne vidunderlige Hemmelighed til det syndige Hjertes Helbredelse. Du staaer her for den rene og hellige Gud; hvad er naturligere, end at Du paa dette hellige Sted bliver opfyldt af Afsky og Modvillie mod alt Urent. Ved den fortsatte Tilbedelse af Englenes Brød maa Du nødvendigst faae Englenes Dyd, Keenhed og Kydsfkhed kjær. I Raadens Sollys erkjender Du, at uretsfærdigt Guds, Umaadelighed, Løgn, Had, Hjendskab, som Du har elsket i Syndens Stand, kun medfører Dval og Glendighed, og Du føler tillige i den Almægtiges Nærværelse Kraft i Dig, til at bryde Syndens Lænker og indgaae i Guds Børns Frihed. — Erfaringen har stadfæstet det paa mangfoldige Maader; kunde Præsten bevæge Synderen til at besøge og tilbede det h. Sakramente, var dennes Redning vis.

Endelig finde vi i det h. Alterens Sakramente:

„det levende Forbillede og det kraftigste Mid-
del til sand Fuldkommenhed.“

Dette berisje alle Kirfens Helgener ved Ord og Gjærning. De have fundet Kilden til deres Fuldkommenhed i den helligste Kjærlighed til og inderligste Vrefrygt for det høiarværdigste Gode. Deres Liv hang ikke mere ved det Jordiske; de vare fuldstændigt døde for Alt, hvad Verden byder; deraf kom det sig, at de kunde forglemme Spise og Drikke og Hvile, naar de vare henstjunkte i Tilbedelsen af Kristus i det h. Sakramente. Deres bedende Sjæle saae ind i Christi Fuldkommenheds blanke Speil og der brændte strax i deres Indre ligesom en fortaerende Ild, som drev dem til at blive Herren liig. Derfra øste de den forbausende Hvide af deres Sagtmodighed, Keenhed, Barmhertighed og Kjærlighed; og jo mere deres Fuldkommen-

hed tiltog, desto mere erkjendte de, hvor uendelig en stor Afstand, der endnu adskilte dem fra det guddommelige Forbillede. — Fordi deres Hjerter strømmede over af den helligste Kjærlighed til Gud, fordi denne Kjærlighed tilintetgjorde alt Jordiff hos dem, og fordi deres hele Liv og Tilværelse var gaaet op i den helligste og mest brændende Kjærlighed til Gud, saa kunde de ikke leve foruden det h. Sakramente, da de i denne Hemmelighed omfattede Kjærlighedens Gud. — Skilsmisfen fra Forældrene var let for den h. Aloysius, men han maatte udgyde Taarer og gjøre Vold paa sig, naar han vilde løsrive sig fra det h. Sakramentes Nærvarrelse. — Den salige Nicolaus af Flue forlod Kone og Barn og løsbrev sig i Gensomheden saa meget fra alt Jordiff og levede i den Grad i Gud, at han i mange Aar ikke kunde nyde andet, end kun det h. Sakramente. — Den h. Alphonsus af Ligouri syntes at være sug, naar han i nogle Dage maatte leve foruden det h. Sakramente. I de sidste Dage af den stille Uge bad han altid udtryffeligt om, at man vilde overlade ham Tjenesten i Kirken. Vi vide det Samme om den h. Franciscus Xavierius og andre Helgener.

Med disse korte og saa Ord slutte vi den første Deel om Besøgelsen af det h. Sakramente, medens vi haabe at behandle den anden Deel om Maaden, hvorpaa samme skal stee, ved næste Leilighed. Maatte Gud i Sin Naade meddele alle Kirkens Troende en altid dybere Erkjendelse af og større Kjærlighed til denne ophøiede og underfulde Hemmelighed: af Dyd og Retfærdighed og Trostab vil blomstre overalt i de christelige Menigheder, naar man er trængt ind i Forstaaelsen af og Kjærligheden til det h. Sakramente. — Gud lader jo ogsaa Sin Kirkes Præster tilstrømme Kraft og Naadefylde i rigeligt Maal ved dette h. Sakramente. Dette h. Sakramente besøge de dagligen, det er deres daglige Epise, deres daglige Offer; styrket ved dette de Stærkes Brod og ved deres Mesters Nærvarrelse, Hvem de dagligen i deres Besøg kunne spørge til Naads under vanskelige Forhold, ere de stiftede til, seirrige at optage Kampen mod Verden, Synden og Laster. — Vi slutte med den h. Alphonsus' skønne Ord, hvormed han saa kjærligen indbyder os Alle til andægtigen at besøge det h. Sakra-

mente: „Lad det derfor,“ siger han, „ikke falde Eder vanskeligt, alle I, som ville elske Gud, endnu idag at begynde denne Andagt, og, med Tilhidsættelse af al overflødig Omgang med Menneskene, for Fremtiden at tilbringe idetmindste en halv eller en quart Time i en Kirke foran det høierverdige Sakramente. Prøv det ved egen Erfaring, og I ville mærke den Godhed og store Nytte, som I ville drage deraf. Viid, at den Tid, som I anvende til Opholdet foran den guddommelige Hemmelighed, vil bringe Eder den største Fordeel i Livet, men i Døden og i hele Evigheden den uudsigeligste Trost. Viid derhos ogsaa, at I maaskee ved en quart Times Bøn foran det høierverdige Gode ville vinde mere, end ved alle andre aandelige Øvelser om Dagen... Hvor have hellige Sjæle vel nogenstunde fattet adlere og hoimodigere Beslutninger, end for Jesu Fødder i det høierverdige Sakramente? — Troe mig, Alt i Verden er Forfængelighed; Glædesfester, Skuespil, Selskaber og Udspredelser, — disse ere Verdens Glæder, — men Glæder fulde af den bitterste Galde og de skarpeste Torne. Troe den, som har erfaret dette, og nu begræder det. -- Behøves der vel endnu flere Ord? Prøv og see!“ —

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 10de Mai foretoges i den h. Faders og flere Cardinalers Nærverelse Valget paa en Generalforstander for Franciscanerne i Kirken Ara coeli. Valget faldt paa den høierverd. Pater Bernhardin af Monte franco, født i Erce-diocetiet Spoleto, og hidtil Forstander for alle Franciscaner-klostrene i det h. Land. — Som jeg allerede har berettet Dem, er den Forsamling af Ordenen, som foretog dette Valg, en ganske extraordinair, der sædvanlig kun foranstaltes hvert hundrede Aar. Ogsaa den sidste Forsamling blev aandedes af den daværende Pave Benedict XIV med nogle Cardinaler. — Man forfatter nu Valget af Generalens Raader og andre, som have Deel i hele Ordenens Bestyrelse og vil derpaa raadsflaae med hverandre om Ordenens Anliggender. — Ogsaa

Carmeliternes Orden holdt endnu i Mai Maaned sit Generalcapitel, hvortil de Besuldmægtigede ved samme vare indtrufne. — Igaar Morges døde i det romerske Collegium P. Joh. Peter Secchi, een ved sine archaeologiske Kundskaber udmærket og ved flere Skrifter iblandt de Lærde bekendt Mand. Han havde endnu ikke tilbagelagt sit 58de Leveaar og bukkede under for de Lidelser, som de ham i Aaret 1848 tilføiede Mis-handlinger havde foraarjaget ham, og for hiint Parties Raahed og Umenneskelighed, som i Italien kalder sig Civilisations Partie.

Prenssen. I de schlesiske Blade findes mange statistiske Angivelser, som give Anledning til interessante Sammenligninger imellem før og nu. Efter „Breslauer Anzeiger“ (1855, Nr. 149) havde Breslau i Aaret 1854 paa 76,944 Protestanter kun 22,184 Communioner; i det deryærende Sogn St. Elisabeth 8000, medens der i samme Sogn fandt 14,000 Communioner Sted aarlig i de fireindstyve Aar af det forrige Aarhundrede. Man maa herved tage i Betragtning, at Breslau endnu i Aaret 1790 kun havde 54,917 Indvaanere, medens det før Diebliffet tæller 127,083. — Efter den politiske Folketælling i Aaret 1849 talte Provindsen 1,569,248 Protestanter, i Aaret 1854 derimod kun 1,554,224. Den Kjendsgjerning, at Protestanterne i Schlesien saaledes have formindsket sig i 5 Aar med 15,024 Sjæle, medens Provindsens hele Befolkning betydeligt tiltager, beviser tilstrækkeligt, hvorledes man skal optage de underriden i forskjellige Blade (f. Ex. „Augsb. Allg. Ztg.“) offentliggjorte Beretninger om Frafald en masse af Schlesiens katolske Befolkning. Provindsens katolske Befolkning har siden Preussien tog den i Besiddelse stedse været i Tiltagende, som den for 3 Aar siden afsøede Raad Rintal har paaviist i sin „Beleuchtung der Denkschrift des protest. Oberkirchenraths betreffend die Nothwendigkeit einer bessern Dotirung des protest. Cultus“. Efter „Schles. Ztg.“ (1855, Nr. 336) ere i Aaret 1854 i den preussiske Deel af Bispedømmet Breslau 1225 Protestanter, 41 Kongeanere og 9 Jøder gaaede over til den katolske Kirke; ved disse Overtrædelser er det ofte dobbelt saa store Antal Born, som de Overtrædende tilføre Kirken, ikke angivet. I Aaret 1855 talte Provindsen Schlesien efter de officielle Angivelser fra Ordinariaterne Breslau, Prag og Olmütz ialt 1,522,517 Katholiker, — 62,526 mere end i Aaret 1852 efter den politiske Folketælling. Men hvormegit der endnu er at gjøre for det katolske Kirke- og Skolevæsen, viser en i Schemaet for Bispedømmet Breslau (1855, S. 176) indeholdt

Notits, hvorefter endnu 7,274 Børn i Aaret 1855 vare nødte til at besøge protestantiske Skoler.

England. Det Palmerston'ske Ministerium maa høre mange bittre Bebrejdelser af Irlands og Englands katholske Blade, der som bekendt efter den deryørende Pressesfrihed ikke kunne consistere formedelst uvelkomne Meddelelser. Tablet skriver: „England er langt farligere for Verdensfreden, end Rom og Neapel tilsammen. England er bleven et Tilflugtssted for alle Sturte og Bedragere, som ikke mere kunne begaae sig i deres eget Fædreland. I Englands Skjod smedes ganske aabenlyst Planer til Oprør og Dmvalming; fra England udgaae de leiede Snigmordere, som ved deres Dumdriftighed sætte Verden i Forfærdelse. En Forbindelse imellem de europæiske Stater imod England var uendelig mere fornuftig end en Coalition mod Kongen af Neapel og Paven; maastee er den endog sandsynligere.“ Londoner Weekly Telegraph drøfter det Spørgsmaal, om Frankrig og Østerrig, naar dog engang Grundsætningen for Indblandelsen i fremmede Antiggender skal gjælde, ikke ligesaa godt havde Ret til at befrie Irland fra det „protestantiske Englands“ byrdefulde Svøbe. Kort sagt, Lord Gizebrand faaer saa temmeligt at høre af fremmede Blade alt det, som „Volkssblatt“ allerede har skrevet for mange Aar siden; men Hr. Ministeren har en tyk Hud. —

— I London viser der sig atter Symptomer til Kanonfeber; thi det seer stærkt ud til, at det kunde komme til en Krig imellem England og Nordamerika; og dette vilde være farligt, om end ikke saa meget for den engelske Armees og Flaades, som just nu ere i en temmelig god Stand, saa dog for Bomulden, og hvad vilde England være, naar det ikke kan faae Bomuld fra Amerika til at spinde og væve! Derfor skal da ogsaa Palmerston i den nyeste Tid have optraadt mindre ansættende i Henseende til Italien, saa at Murnmeldyrene i Sardinien ikke tør regne saameget paa deres uheldige Skytspatrou.

— Tidens Tegn. Protestantiske Stemmer til Forsvar for Katholikerne. I England saavel som paa andre Steder tiltage med hver Dag Tidens Tegn; vi see her som overalt Sandhedens Magt og Befolkningens funde Sands i Kamp med gamle, indgroede Fordomme. Da Skatkammercantsleren i Begyndelsen af April Maaned i Underhuset androg paa, at der maatte bestemmes et Gehalt for en katholsk Præst i en Havnestad, forat de katholske Officerer og Esfolk kunde

gives Leilighed til Gudstjeneste, blev dette Andragende kun modsagt af den bekjendte fanatiske Spooner; Fleertallet var enigt med ham. Kort efter henledte den gamle General, Sir de Lacy Evans, der som bekjendt gjorde den orientalske Krig med, i Underhuset Opmærksomheden paa de Tjenester, som Feltpræsterne havde ydet under Krigen og spurgte, om de derfor vilde blive en Anerkjendelse tildeel fra Statens Side. Han beklagede, at deres Antal havde været for ringe for Krim-armeen, og at ligeledes de Geistlige vare for slet lønede. Han kunde personligt give Vidnesbyrd om deres fortræffelige Forhold. Premierminister Palmerston erklærede, at han maatte istemme denne Roes, som ligeledes gjaldt de Geistlige af de anglicanske, presbyterianiske og romersk-katholske Confessioner. De havde kappedes med hverandre i Opfyldelsen af deres Pligt og ikke flyet nogen Møie eller Fare. Regjeringen vilde benytte enhver Leilighed, for at belønne deres Tjenester. (5 anglicanske og 4 katholske Feltpræster ere under Krigen blevne et Offer for deres Nidkærlighed.) Palmerstons Erklæring fandt stort Bifald i Huset. Iaa Dage efter lykkedes det rigtignok den fanatiske Spooner at opnaae en ringe Stemmesleerhed for sit Andragende om at turde foreslaae en Lov, hvorefter det katholske Seminarium i Maynooth skulde undrages den aarlige Statsunderstøttelse af 27,000 Lst.; men allerede 4—5 Dage efter Afstemningen, reiste især de protestantiske Kviber sig mod Forslagsstilleren og overøste ham og hans Fæller med de heftigste Vebredelser. Da Spooner, den protestantiske Toleranties dværgagtige Kæmpe, havde forglemt sig i den Grad, at han ovenikjøbet forhaanede de katholske Irændere og spottede deres Fromhed, saa giver en streng protestantisk Journal, Lloyd Weekly, ham følgende djerve Titrettedvisning: „Vi anbefale Hr. Spooner den flittige Læsning af en for kort siden hos os udkommen Bog („Orientalske Hospitaller og engelske Søstre“); han vil derved blive opbygget ved de katholske Soldaters Kjærlighed og Værfrygt mod de Qvinder, som have helliget sig ved deres Iver og Selvfornægtelse, nemlig de barmhjertige Søstre. De vare jande styrkende Engle for disse Soldater, og netop over disse Soldater, som katholske Engländerne og katholske Undersaatter, udgyder Spooner Galden af sin grusomme Spot, der er indklædt i en religiøs Ivers Klædebon.“ — Og nu i de sidste Dage opræder selv Times, Herikrens Zionsvægter, for Katholikernes Rettigheder i Irland. Den halve Million Protestanter i Irland have som bekjendt en meer end tilstrækkelig Geistlighed: 22 Bisopper og 1289 Prædikanter; men mange af disse Prædikanter have ingen Sognebørn. De 5½ Million fattige, af

Glendighed nedtrykte irske Katholiker, maae aarligen bidrage 700,000 Lstl. (c. 6 Mill. Rdlr.) til Underholdning af denne anglicanske Geistlighed, som har en aarlig Totalindkomst af over 30 Mill. Rdlr. Mod dette optraeder nu selv Times og siger iblandt Andet: „Det er for det Forste aabenbart uretfaerdigt, at lade en Classe Mennesker betale Statter til Understøttelse for en anden Classes Religion. En anden uigjendreven Grund ere de Forholde, i hvilke de betalende Katholiker og de Modtagende bestude sig. De Modtagende ere i lovlig Nydelse af en rig Statskirkes Indkomster, hvoraf en Geistlighed underholdes, som besidder alle en Nationalkirkes Attributioner, — kun ingen Sogneborn, hos hvem den kan udøve Sjælesorgen, og ingen Menigheder, som den kan prædike for. (Times overrider her; ikke alle Irlands høikirkelige Sogne ere uden Sogneborn) De Betalende ere fornemmelig de Katholiker, hvis Kirke er frugtbar paa Vorn, men fattig paa Formue og hvis Geistlige ere daarligt forsergede, fordi den rige protestantiske Statskirke har tilegnet sig de Fonds, som før vare bestemte for det irske katholiske Folks Religionsformødenheder. Hvad kunde være en frugtbarere Aarsag til Troedragt, end denne Dppebærelse af en uretfaerdig Tribut ved Siden af en saa lang Række af andre Uretfaerdigheder.“ Har vel et katholisk Blad nogensinde turdet vove at tale varmere og mere indtrængende for Irlands Ret, end her den hviprotestantiske Times gjør?

— Fattigifkat. Der gives i England (Skotland og Irland ikke iberegne) 624 Fattiganstalter, og den 1ste Jan. d. A. var der 876,655 Fattige, som søgte Hjælp altsaa 26,000 mere end i f. A. I de sidste 6 Maaneder beløbe Understøttelserne til de Fattige sig til 2 Millioner Lstl., altsaa for eet Aar circa 36 Millioner Rigsdaler, medens Bygningernes Vedligeholdelse og Embedsmændenes Lønninger næsten udgjøre ligesaameget, saa at hele den Sum, som aarlig udgives til de Fattige, beløber sig til henimod 67 Millioner Rigsdaler, en Sum, som bringes tilveie ved en særlig Skat, den saakaldte Fattigtart. Men er denne Sum tilstrækkelig til alle Fattiges Understøttelse? Man skulde troe det, men alligevel er det ikke saa. Thi midt om Vinteren seer man Born, Koner og gamle Folk med bare Fodder at vade om i Sne og Smuds. Grunden, hvorfor hine Summer ikke ere tilstrækkelige, er for det Forste de Fattiges Had til Fattiganstalterne, som de kun søge drevne af den yderste Nød, fordi de der faae en lovlig, men ingen kristelig Hjælp, og for det Andet den Vantro og Uvidenhed, som findes hos de lavere Classer, der bære Skylden

for den med hver Dag tiltagende Nød og Elendighed. — For tre hundrede Aar siden var det meget bedre i England; Fattigskatten kjendte man dengang slet ikke; de mange Klostre, som bedækkede den engelske Jordbund, vare Skoler, Hospitaller, Fattiganstalter og Herberger for Fremmede og overlode desforuden fattige Folk deres Græsogange til gratis Afbenyttelse for deres Kver og Faar, hvorved tallose smaa Familier fristede Livet. Men neppe havde man frataget Munkene disse Græsogange og givet dem til de Rige, førend de strax bleve indhegnede og den eneste Erhvervskilde udtørredes saaledes for en stor Deel af de fattige Landbosfolk. Fra den Tid begynde Fattigskatten; hvoraf alene en Trediedeel opsluges af Vestbyrellen, som med hvert Aar bliver større og ikke gjør anden Nytte, end at vise den lovlige Belgjorenheds Utilgængelighed i Mangel paa christelig Kjærlighed.

— I intet Land har den gothiske Bygningsstiil i den nyere Tid gjenvundet en saa almindelig Anerkjendelse, som i England. Da for nogle Aar siden Cathedralen i Nottingham blev indviet, sagde Cardinal Biseman i sin ved denne Leilighed holdte Tale: „Pugin (en katholff Architect) har i Bygningskonsten tændt et Lys, som ikke skal udslukkes med ham, men klart skinnende overgives den følgende Generation. Denne Forudsigelse gif virkelig i Opfyldelse. Cathedralerne i Nottingham, Salford, Southwark og Birmingham ere gothiske; i Dioceset Shrewsbury lader den unge Grev Shrewsbury bygge en gothisk Cathedralkirke, og i Erkedioeset Westminster skal til Ære for den h. Kong Edward bygges en Cathedralkirke i samme Stiil. Ligeledes ere de fleste nye Sognkirker og selv mange katholske Skoler og Præstegaarde byggede i gothisk Stiil. Alene i Dioceset Westminster ere i den sidste Tid henved 20 gothiske Kirker enten blevne byggede eller under Bygning. Dg saa de religiøse Ordener, s. Er. Jesuiterne, Maristerne og Redemptoristerne bygge paa mange Steder gothiske Kirker i og ved London.“ Om Pugin's Fortjenester siger Cardinalen ved samme Leilighed: „Pugin har gjort mere end at udføre store Værker; han har grundlagt en Skole, han har dannet Smagen i vide Kredse og omvendt Personer, der i Begyndelsen vare hans Modstandere, til sine Grundsætninger. I de første sex Aar af sin Virksomhed byggede han saa mange Kirker, som han talte Leveaar (34), og jeg haaber snart at see England bedækket med katholske Kirker efter det gamle Mønster. Foruden de ovennævnte Kirker bleve i den samme korte Periode tyve byggede af andre Bygmestere, altsaa i sex Aar 54 nye katholske Kirker.“ Cardinalen anfører endvidere, at Pugin i den samme Tid

byggede 7 Klostre. Ialt har Bugin i England og Irland bygget 60 Cathedral-, Sogne- og Collegiatkirker, Collegier og Klostre o. s. v., og ligeaa mange Kirker ere blevne byggede i England efter Hierarchiets Gjenoprettelse.

— London. Til Parlamentet er i den sidste Tid ogsaa indkommet 3 med hundrede Underskrifter udsærdigede Petitioner om at erholde — en ny anglicansk Bibeloversættelse! — I Mødet den 11te April klagede den katholske Deputerede Bomyer over, at Authoriteterne havde negtet den Præst, som varetager Sjælesorgen i Fængslet i Vertonville, at opgive ham en Liste paa de katholske Fanger, som han havde udbedet sig, for at besøge bemeldte Fanger. Der bestaaer nemlig en Lov, hvorefter en katholsk Præst kun tør betræde et Fængsel, naar en Fange af hans Troesbekjendelse udtrykkelig ønsker hans Besøg. Bomyer anmeldte, at han vilde indgive et Andragende om Forandring af denne Lov.

Frankrig. Den 6te d. M. ankom den h. Faders Befuld- mægtigede, Cardinal Patrizi, som skal foretage den keiserlige Prindses Daab, til Marseille og gik i Land, hvor en uhyre Folkemængde, som han meddeelte Belügnelsen, havde forsamlet sig.

— Den 9de om Aftenen ankom Cardinalen, ledsaget af den pavelige Nuntius, Mgr. Sacconi, Ceremonimester de Conches og de øvrige ham til Marseille imødesendte Officierer af det keiserlige Huis til Paris. Allerede om Morgenen var en søregen, pragtfuld Waggon bleven affendt til Lyon, for at optage Hs. Em., som blev modtagen af Banens Administratører. I Ventesalen blev Legaten hilset af Dverceremonimesteren, Hertugen af Cambacères. Ogsaa Cultusministeren, de høiarværdigste Erkebiskopper af Bordeaux og Paris, Biskoppen af Arras, Keiserens Almosentier og det keiserlige Capels Geistlighed vare nærværende. I den ydre Gaard ventede sex Hof- equipager. Den første Vogn besteg Legatens Korsbarere med Korset; Legaten og de øvrige Tilstedeværende besteg de andre Equipager, der, escorterede af en Escadron Guider, førte til Tuilleriesne. Det første Gardesvoldigeur-Regiment var opstillet paa Banegaarden og beviste den pavelige Legat militairiske Væresbeviisninger. En stor Menneskemængde havde indfundet sig paa den Bei, som Felget passerede, der bevægede sig henimod det keiserlige Palads. — Den 10de Juni fandt Cardinal- Legatens Indtrædelse i Notre-Dame Eted. — En Bekjendtgjorelse fra den høiarv. Erkebiskop af Paris meddeler de Troende,

at Hs. Em. Cardinal Patrizi vilde den 10de s. M. begive sig til St. Genovevaskirken, for at takke Gud for sin lykkelige Ankomst til Frankrig. Erkebiskoppen, Hovedcapitlet og Geistligheden i Dioecset ville modtage Hs. Em.

— Hs. Hellighed Paven har paa den første Esterretning om Doversømmelserne i Frankrig tilkjendegivet den apostoliske Nuntius, at han har bestemt en Sum af 15,000 Francs. til de Ulykkeliges Understøttelse.

Italien. Fra Rom lader selv den protestantiske „Kreuzzeitung“ sig tilskrive „at de romerske Aviser have større Frihed i politiske Ting, end man troer i Udlandet.“ Det Berliner Blad bemærker derefter fremdeles: De romerske Blade bragte Pariserprotocollen af 8de April, hvori Sardinien og England sandelig ikke omtaler Kirkestaten paa nogen venkfabelig Maade, og Lord Palmerston's (berygtede) Tale, i hvilken han for Parlamentet udtalte den uforfammede Paaastand, „at Rom er bleven bedst regieret i Revolutionens Tid (1849), dengang Paven var fraværende,“ toge de samme romerske Blade ikke i Betænkning at afstrykke med den simple Bemærkning: „Vore Læsere maae selv dømme, om det er sandt.“

Ostindien. (Missionser.) Angaaende de katolsk-franske Missionairens gladelige Fremgang i det apostoliske Vicariat Pondichery bringer Univers følgende Notitser af Moniteur de la Flotte: „Missionsen gjør mærkværdige Fremskridt. Det er lykkedes at oprette et stort og et lille Seminarium, hvor den indisk-malabariske Ungdom, affondrede fra dem, som forberede sig til Præstestanden, erholder en høiere Opdragelse. I Interesse af Troen og den indiske Hedendoms Udryddelse kan Intet være virksommere, end den unge Generations Indvielse i den europæiske Literatur. Sidste Aar talte det lille Seminarium over 300 Elever. Fleertallet af dem vil efter endte Studier begive sig til de naboliggende engelske Besiddelser, hvor de ere meget jøgte af de engelske Authoriteter. — Paa den anden Side opdrage indfødte Ordenskvinder, som ere uddannede af Missionairene, den qvindelige Ungdom af de lavere og høiere Stænder og uddanne dem til christelige Mødre og Høstefæller. Alle Orientens Fordomme stille sig herimod; thi selv iblandt de ældste Christne i hiin Egn gælder endnu den ringeste Dannelses for en Skam for Kvinderne. Denne Fordom er nu overvunden og de fleste Indianerinder bivaane nu Gudstjenesten med deres Bonnebog. Disse Bonnebøger i det tamuliske Sprog ere eet af Missionens skjønneste Værker. Paa

Industriudstillingen i Paris bleve de latinsk-tamuliske Grammatiker og Lexica, som Abbé Dupuis, apostolisk Provicar i Pondichery, havde indsendt, beundrede af Enhver. Missionens Bogtrykkeri har siden det blev anlagt uddeelt over 70,000 Exemplarer af Dpbyggelsesbøger i Landssproget."

— En anden Skrivelse fra nævnte Provicar Dupuis udbreder sig mere vidtloftig over Ordenssøstrenes (de bestaae for det meste af Konner af den gode Hyrde) velsignede Virksomhed for den qvindelige indiske Ungdoms christelige Opdragelse og beder om Understøttelse til dette Bærk. Han skriver: "Det handler ikke alene om, at opretholde det nye Kloster i Pondichery til unge Pigers Opdragelse, Klosteret til Maria's h. ubesmittede Hjerter, et Kloster, hvor næsten 20 Ordenssøstre eller Novicer udkræve Udgifter, som overstige mine Kræfter, men det gjælder ogsaa endnu mere om at oprette andre lignende Kløstre paa Hovedstationerne i mit store Vicariatsdistrict, for saaledes ved den qvindelige Ungdoms Opdragelse at udvide Troen, Fromhed og Kundskab over hele Landet. Gjen tagende Gange ere vi fra Carical, Combaconam, Bilore, Pratorondi, Cottepuliam og Dulgarem blevne anmodede om Ordenssøstre og om Oprettelse af Kløstre paa disse Steder, ikke at tale om de andre Steder, hvor de ere nødvendige. Begyndelsen er gjort og Fordommen er overvunden, men forat Bærket skal udvide sig, som det fortjener, behøver det Understøttelse. De allerede opnaaede Resultater ere synlige: for 10 Aar siden var det et næsten u hørt Syn, at see en ung Pige i det Indre af Indien, som kunde læse; selv ved Kysten, d. e. i vore Colonier, vilde man neppe have fundet et Doustin Saadanne, medens nu Tallet paa de Piger og Koner, som kunne læse, gaar op i de Hundrede; paa denne Maade blive de befriede fra deres dyriske og raae Tilstand, i hvilken Landets Sæder og Love lode dem forkomme. Hvilken Hæder er det ikke for Religionen, at have havet saa store Fordomme, som Hedendommen i dette Land havde optaarnet mod Opdragelsen af Menneskehedens ene Halvdeel! Hvilken Hæder er det ikke for Christendommen, at stifte Kløstre af fromme Jomfruer, der kun beskæftige sig med at love Gud, at tjene Ham og uddanne deres Landsmænds Hjerter for Dyd og Fromhed, i et saadant Land som Indien, hvor man endnu offentlig beviser utugtige Gubinder guddommelig Ære og hvor mange unge Piger til disse Gubinders Forherligelse blive opoffrede til Beskæmmelse for hele deres Liv? Skulde ikke Frankrigs fromme Qvindes Hjerter føle sig berøget ved Synet af den indiske Qvindes timelige og aandelige Glendighed?" —

Amerika. Som de modbydeligste af alle ægteskabelige Skilsmisjer betegner Univers saadanne, som angaae Geistlige. Fornylig stode i Ny-York paa en og samme Tid tre protestantiske Prædikanter for Retten i et saadant Anliggende. Een af disse Herrer, ved Navn M. Cox, havde giftet sig med et Fruentimmer, som han ansaae for meget riig. Men da det Modfatte viste sig, fandt Ugtemanden heller ikke hendes Dyd mere i Orden og besyldte Damen for at dyrke fremmede Guder. Retten afsviste Klageren. Det andet Tilfælde betræffer Mr. Rufus Griswold, som ikke mere elsker sin Kone og gjerne vilde have en anden; men han mishandler hende, indtil hun løber sin Vej, og denne Omstændighed benytter han, for strax at andrage paa Skilsmisje paa Grund af, at hun har forladt ham af Ondskab. Retten gav ham Medhold, og strax holdt Herren sit andet Bryllup. Men imidlertid vender den forste Kone tilbage, klager, og forklarer at hun er gaaet bort paa Grund af Mishandlinger, og Retten i anden Instants ophæver Dommen i forste Instants. Nu har Pastor Griswold to Koner. Hvilken er den rette? Den tredie i Kløverbladet, er Hr. S., ikke som Klager, men som Anklaget; hans Kone forlanger Skilsmisje, „fordi hendes Mand gjør Gour til alle de smukke Piger i Sognet.“ Klagerinden vinder efter at Sandsynlighed Processen. Med Rette bemærker forøvrigt Univers: Man seer, hvilke Ulemper den ægteskabelige Skilsmisje leder til, selv i de protestantiske Classer, som mest ere henviste til Sædelighed. Saasnart en Lidenskab indsniger sig i en Ugteskælles Hjerte, drømmer man strax om Skilsmisje og hviler ikke, før det er fæet.“

Katholff = pædagogisk Literatur.

---

1. Die Psalmen (Davids), übersetzt und erklärt für Verständniß und Betrachtung von P. Schegg, Prof. der Theologie am königl. Lyceum in Freising. 2 starke Bände. München. 1847. Verlag der Lentner'schen Buchhandlung.
2. Geschichte des h. Augustin: sein Leben, seine Lehren und seine Werke, von Ponjoulat, übersetzt aus dem Französischen

- Friedr. Hurter. 2 Bd. Schaffhausen. Verlag der Hurter'schen Buchhandlung. 1847.
3. **Kalender für das katholische Volk.** Herausgegeben von Ad. Kolping, Dombicar und Präses des katholischen Gesellen-Vereins zu Köln. Jahrgang 1855. Köln. 1854. Verlag der M. Dumant-Schauberg'schen Buchhandlung.
4. **Die h. Schrift des alten und neuen Testaments,** neu übersezt und mit kurzen Anmerkungen erläutert von Dr. Jos. Fr. Alliofi. 6te Auflage. Mit zur Seite stehenden lateinischen Urtext der Vulgata. 10 Bände. Landshut 1845 (v. Vogel'sche Verlagsbuchhandlung, omtrent 7 Rd. Mk. danst).

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 29de Juni. — 7. Søndag efter Pintsje. — Dagens Epistel: Rom. 6, 19—23. Evangel.: Matth. 7, 15—21. — Paa denne Dag feires ogsaa den h. Johannes den Døbers Fødsel; Festsdagens Lektion: Mat. 49, 1—7; Evangel.: Luc. 1, 57—68. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Høimæsse med Brødfiken paa Tydsk. — Esterm. Kl. 3 Andagt.

Hver Søndag om Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{4}$ feires en stille h. Mæsse; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Mæsse Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaukensteiner**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 27.

Søndagen den 6te Juli.

1856.

Foreningen af Jesu h. Barndom.

Foreningen af den h. Barndom, som først opstod for 12 Aar siden i Frankrig og siden udbredte sig over hele Europa, ja endog til Amerika, Aſien og Afrika, har til Diemed at redde Hedningebørnene i China og de tilgrændsende Lande ſaaavel fra legemlig ſom aandelig Død. I denne Forening kunne christne Børn indtræde fra deres første indtil deres et og tyvende Leveaar; have de naaet denne Alder, kunne de

kun blive i denne Forening, naar de samtidigt tiltræde den store Forening til Troens Udbredelse. Dog kunne ogsaa Christne i en ældre Alder optages i Foreningen; men de blive da ikke ansette som Medlemmer, men som Forbundne. Det ugentlige Bidrag for et Medlem er omtrent $\frac{1}{2}$ Sk. dansk; desforuden maa ethvert Medlem daglig bede et Ave Maria og tilføje den Bøn: „Hellige Joseph og hellige Jomfru Maria, beder for os og de stakkels Hedningebørn!“

For at kunne bedømme Vigtigheden af denne Forening, ville vi først kaste et Blik paa de gysselige Tilstande i China. Dette henimod 1800 Mill fra os bortfjernede Land er som bekendt det største Verden; det har alene ligesaamange Indbyggere, som hele Europa, nemlig 350—360 Millioner. Uden at tale om den i dette Land herskende beklagelige Afgudsstjenske og mange andre Ufflyeligheder, skulle vi blot omtale den sorgelige Lod, som bliver saamange Børn der tildeel. Der hersker i China den nedarvede Grundsatning, at Forældre have Ret til at kunne beholde deres Børn eller lade dem omkomme. De ugifte Modres, saavel som ogsaa de fattige Forældres Børn blive sædvanligen dræbte eller kastede i Vandet eller paa Møddingen eller satte ud paa Gaderne, hvor de finde Døden eller endog blive opædt af de i dette Land hobovis omløbende Hunde og Sviin. Dette er især Tilfældet under de hyppige Hungerensnødsperioder, hvor det da fattes saamange Forældre paa Fødemidler til deres Børn. I mange Provindsfer er det Skik, at Forældre, selv om de ere formuende, ikke beholde mere end tvende Døttre; naar en tredje ved Fødselen kun giver et Tegns paa Uvillie, ja er allerede derved det Dødsdom afsagt. Moderen griber strax den lille Datter og dræber det med egen Haand. I mange Egne drukne Jordemødrene ofte paa Forældrenes Befaling de nyfødte Børn i en Kjedel Vand og blive betalte for denne deres Uleilighed. Saaledes blive aarligt hundrede tusinde Børn paa en uheldig Maade ombragte i China. Vi ville kun endnu bemærke, hvorledes det gaaer til i Peking, Landets Hovedstad, den største Stad i Verden (den tæller 2 Millioner Indbyggere). Der er det en egen Forretning for Politiet, hver Morgen at bortskaffe de om Natten udsatte og bortkastede Børn. Man læser dem, levende

og døde imellem hverandre, paa en Karre og fører dem ud af Staden, hvor de blive kastede i en Grav. Man anslaaer Antallet paa dem, der saaledes omkomme alene i Peking, aarlig deels til titusinde, deels til tove à tredive tusinde, de Børn ikke medregnede, som Forældrene selv hemmeligen bringe af Dage, hvorom Politiet ikke saaer nogen Kundskab.

Det er nu 12 Aar siden, da en i Sandhed apostolisk Mand tænkte over disse Hedningebørns sørgelige Etkjæbne. Da fremspirede en stor og ædel Tanke i hans Sjæl: han overlagde, om det ikke var muligt, at befrie idetmindste en Deel af disse stakkels Børn fra den timelige og evige Ulykke og at redde deres udødelige Sjæle. Vel vidste han, at denne hans menneskekjærlige Hensigt fornemmelig udfordrede trende Betingelser, nemlig: 1) at sende et Antal Christne (Missionaireer eller Lægfolk) til China og andre Lande, for at gaae paa Opdagelser efter søge Børn, for at døbe dem, hvis de ere i Dødsfare; 2) at optage de udsatte Børn eller kjøbe dem af deres gjerrige og raae Forældre; og 3) at grunde flere Huse, for der at give de paa denne Maade reddede Børn en christelig Opdragelse.

Den ædle Mand, som fattede denne fortræffelige Plan, var Forbin Janson, Biskop af Nancy og Toul i Frankrig. Planen var storartet; men indblæst af en hellig Iver for de udødelige Sjæles Frelse, blev han velstignet af Gud og frembragte vidunderlige Frugter. Den fromme Biskop saa, at enkelte Hjelpekilder ikke vilde være tilstrækkelige til et saadant Foretagende, men at en til dette Diemed egen grundet Forening var nødvendig.

Fuld af Glæde og Tillid kastede han sine Dine paa de Skarer af Børn, som vel ere smaa og nausjelige, men dog ere store i Guds Dine og netop derved ere stikfede til store Ting. Han vilde stille denne unge Armee under det lille Jesubarns Fane, og med den gjøre hellige Grobringer iblandt de smaa Hedninger. I Aaret 1843 meddeelte han Frankrigs Biskopper sin Plan, traadte i Forbindelse med dem, og Foreningens, saaledes som vi i Begyndelsen have beskrevet den efter dens Statuter, var stiftet. Velsignet af Gud strax i sin første Begyndelse, udbredte den sig ligesom Sennepskorset med vid-

underlig Kraft og Hurtighed over alle katholske Lande. Vel bortfaldte Gud snart efter Foreningens første Opblomstring dens velgjørende Stifter, for af Ham at modtage Lønnen for sin Ridkjærlighed; men hans Bærv var sikket. Fra Frankrig udbredte Foreningen sig til Belgien, hvor den kongelige Families Børn bleve dens Skytspatroner. Snart derpaa trængte den til Tydskland; efterat Bidrag allerede fra Aaret 1847 vare indkomne fra Dioceseerne Cöln, Münster og Paderborn, dannede der sig i Decbr. 1850 en Committee for Nordtydskland i Aachen og derfra blev den videre Udbredelse hurtigt fremmet. Ikke mindre hurtige Fremskridt gjorde Foreningen i Baiern og Østerrig; Keiser Franz Joseph's yngste Broder, Erkeherzog Ludvig, overtog Messepæstidiet i det i Wien oprettede Centralraad. Ogsaa til Schweiz, Italien, Spanien og England udbredte Foreningen sig; selv til Amerika, Asien og Afrika udstrækker den allerede sine Grene.

Alle Landes Foreninger staae under en fælles Direction, som fører Navn af „Centralraadet for Foreningen af den hellige Barndom“ og har sit Sæde i Paris. I Episcopen for dette Centralraad staaer for Tiden den ærværdige Biskop af Arras. Selskabets almindelige Bestyrelse og Almisesernes Fordeling tilkommer dette Raad, til hvis Medlemmer ogsaa høre Forstanderen og Repræsentanterne for de Ordener, som sende Missionairer til de hedenske Lande. Det er endnu ikke eet Aar siden, at Pius IX. paany har meddeelt Centralraadet den mest glimrende Roes; først for nogle Uger siden har han udnævnt den i Consistoriet den 9de Decbr. f. A. til Cardinal forfremmede Grev v. Reischach, tidligere Erkebiskop af München Freising, til Foreningens Protector. I Tydskland har Foreningen Generalraad i Aachen, Mainz, München og Wien.

For desto bedre at kunne bedømme Værkets videre Udvikling, tør man ikke forglemme, at det fornemmelig tæller Børn til Medlemmer; det har først bestaaet i 12 Aar og allerede beløb Indtægten i det sidste Foreningsaar (fra 1ste Mai 1854 indtil 1ste Mai 1855) sig til 830,000 Frcs. I det første Aar af dens Bestaaen (1844) kunde Foreningen kun uddele 22,900 Frcs. til Missionairerne i China og tilgrændsende Lande,

1845: 30,000 Frcs., 1846: 50,000 Frcs., 1847: 100,000 Frcs.,
1848: 71,000 Frcs., 1849: 110,000 Frcs., 1850: 150,000
Frcs., 1851—52: 300,000 Frcs., 1853—54: 532,000 Frcs.,
1854—55 allerede 607,000 Frcs.

Ved de nævnte Bidrag ere følgende Resultater opnaaede:

- 1) Missionairerne i de ovenfor nævnte hedenske Lande ansatte et Antal Christne, som opfoge de til Døden indviiede Børn i Husene og paa Gaderne og døbe dem, og kjøbe andre Børn; som deres pengegridske Forældre sælge for en ringe Priis, ofte for een Sølvgrofchen. Saadanne Christne, som ere ansatte til at opfoge hine Børn faae af Foreningens Bidrag en aarlig ringe Løn, omtrent 16 Rdlr. til Livets Underhold. I Aaret 1850 bleve kun 20,000 Børn, som vare i Dødsfare, døbte i China og de øvrige hedenske Lande; i Aaret 1853—54 bleve derimod 277,950 Børn døbte, og kjøbte 2899. Efter Modtagelsen af den h. Daab ere 216,440 Børn døde.
- 2) Der er oprettet Opdragelseshuse, hvori de Børn, som blive i Live, erholde en christelig Opdragelse; de blive alt efter deres Anlæg uddannede til Lærere og Lærerinder, til Læger og Catecheter, Præster og Missionairer. Fire saadanne Opdragelseshuse, bestaae allerede og i Midten af Aaret 1854 befandt sig der 5688 Børn under christelig Pleie.

Hvilke store Resultater! Vi give Gud alene Æren, Han, Som fuldbringer store Ting ved svage Redskaber!

Kirkelige Efterretninger.

Tyskland. Over en i Stuttgart paa J. J. Steinkopfs Forlag udkommen Bog, betitlet: Der religiøse Zustand des evangelischen Deutschland etc. etc., giver Wolfgang Menzel følgende Critik: „I dette lille Skrift har den ærværdige Forfatter givet Frantsmændene et Billede af

vore evangeliske Tilstande. Han skildrer deri sandhedstro Orthodoriens Mandløshed, den pietistiske Modstrømning og derefter Rationalismens og den uchristne Skoleviddoms næsten Alt overvældende Syndflod, hvormed vort Aarhundrede er begyndt. „Jo dybere Kirken sank, desto overmodigere reiste Skolen sig, som lovede netop at yde det, som den udartede Kirke anbefalede som det eneste Nødvendige, nemlig: Dplysning, Dannelse og Videnskab. Disse høieste Goder troede man snart at maatte bringe hele Folket og saaledes florerede Rousseau, Pestalozzi, Dinter og lignende Mænd, som Intet vilde vide og troe om en medfødt Syndsfordærvelse og en Skyld, som maatte afsønes, om en Forløsning ved Guds Søn, om en Gjenfødselse ved den Helligaand, at man kun turde udvikle det Gode ud af Mennekset, og ikke bibringe ham det ved Christendommen. Denne grundforkeerte Anskuelse af den forøvrigt ædle Pestalozzi, der i hans egen Person gjorde en saa beklagelsesværdig Bankerot, blev paatvungen Skolelærerne af Regjeringerne, og en Reorganisation af det hele Skolevæsen forekom Statens og Kirkens Overhoveder som en af de første Opgaver, for at gjøre Nationerne lykkelige. Derfor oprettedes overalt Skolelærerseminarier, som man opførte til imaa Univeriteter for Folkeskolen, i hvilke de tilkommende Folkelærere maatte lære alt Muligt, som om de skulde være Professore i Mathematik, Naturvidenskab, Historie og Geographie. Saaledes dannede der sig en overfladist Sprænglærdom, som spottede Bibelen og Kirken. Ingen kan beregne den Skade, som det af Regjeringerne selv opklæfede lærde Skolemesteri forarsagede.“ Theologien havde opgivet sig selv, Philosophien overfloiet den, en hedenst Pædagogik grebet Scepteret over de kommende Generationer, Poesten og Konsten vare aldeles hjemfaldne denne Hedendom, man saae i Christendommen kun endnu en Pøbelbane, en Laage, som var forsynden fra det høiere Samfunds øverste Trin og selv fra det sociale Bjergs Midte, kun endnu at være tilstede i de laveste Classer hos de dumme Bønder.“ Da begyndte Troen allerede efter den store verdensryftende Kamp mod Napoleon, i den dybe Ulykkes og det stolte Seiermodts Periode, atter at antændes i de udbulede Hjerter, og naar den i de tyvende og tredivte Aar endnu ikke var stærk nok til at hemme Bantroens frygtelige Kustning i de forgytvende Aar, saa har den dog efter Katastrophen i 1848 paany vilst sig desto mægtigere. Med Rette bemærker Taleren, at Nationalismen er overvunden, at Fleertallet af den evangeliske Geistlighed atter staaer paa Troens Grund. Dgsaa imod Skolens Forvildelser har Kirken taget sine Forholdsregler. „Preussen har, idet Skolelærerseminariernes Uddannelse

var dreven til det Yderste, gjort Begyndelsen til at føre ned fra disse stolte Høider og give hele Skoledannelsen en simplere og sundere Grundvold. Dgsaa den württembergiske Regiering har givet Love, hvorefter Læregjenstandene skulle indskrænkes og saaledes Dannelsen blive solidere og mere naturlig. Overalt indseer man, at der kun af christeligt sindede Skolelærere er noget at haabe for Folkets bedre Fremtid. — I Baden havde den bekjendte Rationalistfader Paulus en høist stadelig Indflydelse paa Geistligheden, saa at for 25 Aar siden blot syv Geistlige erklærede sig imod den ubibelske Landseatechismus og derfor af de andre bleve overøste med Haan. Nu forlanger næsten hele Geistligheden en bedre Catechismus, og de kirkelige Autoriteter have imødefommet dem paa en meget tilfredsstillende Maade, saavel som ogsaa i Henseende til andre for Kirke og Skole fornødne Opbyggelses- og Lærebøger. Ligeledes ere i andre Lande de slette Liturgier og Sangbøger fra den rationalistiske Periode blevne afskaffede og istedet derfor indførte nye, som aande den sande Troesaand og atter giver Folket egte christelige Næring.“ „Men Religionen har dog endnu utallige Fjender saavel i de Dannedes som i Mængdens slette Baner. Taleren fremhæver Hovedaarsagerne: Rydelsesfhygen, den slette Presse og Brændeviin.“ „Det lyder utroligt, men det er sandt, at der i de fleste Lande i Tydskland paa 140 Indvaanere kommer eet Bærtshuus, og at der i Aaret 1852 i Württemberg med sine 1,800,000 Indvaanere alene blev drukket for 35 Millioner Francs Spirituosa, derunder indbefattet Brændeviin for 2 Millioner. I Aaret 1847 hemsadde i det badenske Hovedfængsel i Bruchsal 50 Mordere, af hvilke 45 havde begaaet deres Forbrydelse i Drukkenskab om Søndagen. I Nordtydskland er Forbrugen af Brændeviin endnu stærkere, hvorimod der ellers ikke bliver drukket saa meget der. I Danzig er i 10 Aar 275 Personer døde af Drankervand; Preussen opdrikker i fire Aar i Brændeviin en heel Kartoffelhest. I Soloforbunds Staterne forbruges aarligt Brændeviin for et Veløb af 488 Millioner Fres., næsten det Halve af samtlige Stater.“ Med Hensyn til den slette Presse gjor Taleren den interessante Bemærkning, at den bliver ledet af en stor Deel mislykkede Theologer, der staae i Spidsen for de reueste demofratistiske Blade. Dgsaa paa Secterne indlader Forfatteren sig og giver en kort og god Charakteristik af samme i begge Retninger, saavel i den rationalistiske (Lysvenner, Tydsk-Katholiker) som i mystisk (Baptister, Darbnytere, Nykirkelige, Schwedeborgianere, Irvingianere). Derimod opregner Forfatteren ogsaa noiaagtigt alt det meget Gode, som i den nyere Tid er skeet for Troen, de indre og ydre Missionsværker, de troende Foreninger etc., og slutter med

det glade Haab, at Sciren i en Strid, hvor det gjælder Guds Sag, ikke vil være tvivlsom. Om det nye Tilløb, som Bunsen har gjort, kunde Forfatteren ved Affattelsen af sit Strift endnu ikke have nogen Kundskab, men forlader sig overhovedet efter vor Mening noget altfor meget paa Evangeliets for-
 enende Kraft, tillægger Spaltningerne i den evangeliske Kirke ikke Vigtighed nok og er indigneret over Katholikerne, der gjerne ville see og forsætlig forstørre Sligt. Det er alligevel kun altfor vist, at vi i de Unerede, Gammels og Ny-Lutheraanere og i de Reformeerte, i Guadau og i Gustav-Adolphs samlingerne have faaet adskillte Leire, at Forsøgene til ydre For-
 staelse alle ere mislykkede efter hverandre, og at der ved Siden af den Gnes Stridsaand, som udelukker Kjærlig-
 heden: hos de Andre, som har reddet Kjærligheden, dog ogsaa viser sig en fremherskende Tilboielighed til en Adskillelse, nemlig til ecclesiola. Men ved alle disse Misligheder beholder For-
 fatteren i Hovedsagen Ret, idet han erkjender, at den christelige Aand atter er i Begreb med at tiltage og deraf faar de skjønneste Forhaabninger."

Münster. Sognepræst i Albachten, Dr. F. Micheli's Strifter begynde allerede at vække Opmærksomhed i videre Kredse. „Katholische Blätter für Literatur“ siger om det sidste Sendebrev „Der Materialismus als Köhlerglaube“: „Et for-
 træffeligt Sendebrev, som fortjener hele det dannede Tydslands udeelte Opmærksomhed. Vi have først fornylig lært den ærede Forfatter at kjende af et aandrigt Sendebrev til Schleiden; idet han udfordrer Materialismens Vaabendragere til en sand videnskabelig Kamp, opræder han nu paa den mest afgjørende Maade imod disse Mand og forvarer Spiritualismen med megen Kløgt, Lærdom og skarp Dialectik. Efter en genial Ind-
 ledning, som er laant fra den platoniske Phædon, giver han et Begreb om Materialismen og gaaer nu Skridt for Skridt med den strengeste Conseqvents, fuld af Ironi og Satire, men ogsaa fuld af Ro og Omhigt ind paa Materialisternes Hoved-
 sætninger, men betragter imidlertid Alt, hvad han fremfører, kun som en Forfægtning og som en Indledning til den store Kamp paa Liv og Død. Vi vilde kun ønske, at de stor-
 talende Menneskehedsfordærvere vilde med al deres Snildhed træde frem mod denne troe og ærlige Kæmper. — Sandheden vil og maa da seire, ja, vi ere overbeviste om, at den vil til-
 segte sig een af de herligste Seire; kun maa det dybt beklages, at saa Mange i deres Hjertes Slethed hengive sig til Sandse-
 lighedens og al Slags Ujædeligheds Loguepropheter og føre et Liv liig Dyrenes, efterdi de fordævelige Grundætninger stedse

æde sig dybere ind i alle Folkeklasser. — Omendssjøndt Dr. Schleiden ikke har besvaret eller maaskee heller ikke agter at besvare det til ham rettede Eendebrev, saa lader de Sandheder sig dog engang ikke neddysse ved Tausshed („todtschweigen“), som ere udtalte i Dr. Micheli's Skrift. Den videnskabelige Kamp er begyndt og fordrer med uafviselig Consequens sin Fortsættelse. Det begynder allerede at røre sig i Materialisternes Leir og Hr. Otto Ule har først taget Ordet i „et aabent Brev til Ven og Fjende“, som ogsaa allerede er bleven besvaret af Dr. Micheli's, hvilket Svar vi i dette Dieblik løse i Tidsskriftet „Natur und Offenbarung“, og paa Grund af den store Interesse, som Enhver af os maa have i denne Kamp, ile vi med at meddele vore Læsere dette Svar:

Svar. Hr. Otto Ule har som Materialismens Sagfører i Nr. 18 af den i Halle udkommende „Natur“ udgivet et aabent Brev til Ven og Fjende, i hvilket jeg forsaavidt maa see et første, omendssjøndt som jeg ikke kan andet end troe, kun ganske foreløbigt Svar paa min til Materialismen rettede Udfordring, da samme forfatterstedelen refererer sig til det af mig offentliggjorte Skrift. Da jeg ikke tør lade dette første offentlige Svar netop som et saadant være upaaagtet, men det ogsaa heller ikke byder Stof til et Svar i et eget Skrift, saa maae nogle korte Bemærkninger være mig tilladte her. 1) Hr. Ule behandler mig med Agtelse; jeg bliver i Modfærsning til en anden navngiven og ovenikjøbet protestantisk Modstander betegnet som „en rolig og anstændig katholsk Modstander.“ Da jeg i min Udfordring vel har angrebet Materialismen reent objectivt, men sandelig ikke altfor mildt og det paa den anden Side er tilstrækkeligt bekiendt, at Materialisterne ikke pleie at omgaaes skaansomt med den positive Religion og dens Repræsentanter, saa seer jeg i denne Udsærd en Virkning og en Anerkjendelse af det objective Gehalt af mit Angreb; hvilket forsaavidt ikke er mig ligegyldigt, da derved Haabet om en mulig Forstaaelse idetmindste gives et Holdpunkt. 2) Skal dette Haab blive styrket og den for en mulig Forstaaelse nødvendige Sindsstemning vedligeholdes, saa maa det fremfor Alt være en ubrodelig Lov, at det, som Modstanderen opstiller, idetmindste bliver opfattet og gjengivet saaledes, som han har sagt det. Men jeg seer desværre, at Hr. Ule, saavidt som han gaer ind paa mine Paaastande, gjengiver dem saa fordreiede og paa en saadan Maade, at man kun med Møie kan fjerne Mistanken om en forsærlig Uredelighed, som det kun er at gøre om, at strøe de uindviede Læsere Sand i Dinene. Jeg havde sagt, at den nye tydske Materialisme fremtræder som det endelige nødvendige Resultat af den gjenneførte exacte Naturforskning

og søger at gjøre sig gjældende som saadan; Hr. Ule lader mig ikke derfor ligefremt anerkjende samme som saadant. Jeg havde talt om den beundringsværdige Grundighed og utrættelige Noiagtighed i den factiske Forskning, som Materialismen med Urette benytter sig af for sit Maal; Hr. Ule lader mig holde Lovtaler over den materialistiske Forsknings „beundringsværdige Grundighed og utrættelige Noiagtighed“, hvor man især maa lægge Mærke til Citationstegnene. Jeg sætter hele Styrken af mit ligeoverfor den moderne Naturforsknings Materialisme indtagne Standpunkt deri, at jeg i Overensstemmelse med den factiske Forskning negter Livskraften saavel som enhver anden Existenti, der tænkes som immateriel indenfor selve Naturen som saadan, hvorimod jeg i al Strengthed oprettholder Anden som selvbevidst Tilværelse, som noget aldeles forskjelligt ligeoverfor Naturen, uden paa nogen Maade at lade mig vildlede i den klare Opfatning af denne Grændse ved det blotte Skin af noget Syn. Hr. Ule finder Behag i, at sammenblande Forsvarerne af Livskraften og Forsvarerne af Sjælens Existenti som om det var Et og det Samme. Hvorfor gaaer Hr. Ule, naar han nu engang overfører saameget af mit Angreb baade med og uden Citationstegn i sit aabne Brev, ikke med eet Ord ind paa Sagens Kjerne? Hvorfor gjør han ikke det allermindeste Forsøg paa at udtræde et Led af den Kæde, hvormed min „Udfordring“ har smedet Kulspiertroen sammen med Materialismen? Hvorfor gjør han ikke Andet, end at indsliffe hine ovenanførte Konstitutter, hvilket sandelig ikke ligner en ærlig Kamp — imellem en Sammenhobning af Phraser og Expectorationer? 3) Hr. Ule taler om „Ukaldede, som have bemægtiget sig vor Forskning og slynget vore beskedne Resultater ud i Verden som truende Magtsprog, for at forstrække svage Sjæle.“ — Dermed kan vel ingen Anden være meent, end navnlig Büchner og Consorter. Men dette er forsaavidt af nogen Betydning, som Begyndelsen til en Sondring imellem de Materialister, som idetmindste for Verden skamme sig ved de yderste moralske Consequenser af Materialismen, og dem, som ikke gjøre dette, derved synes constateret. Det glæder mig, at Hr. Ule vil høre til de Første. 4) Naar nu endelig Hr. Ule, efterat han paa denne Maade med Flid har undgaaet enhver ogsaa kun foreløbig Gaaen ind paa en videnskabelig Undersøgelse, slutter med de Ord: „Jeg er hjemme i min Videnskab; der er jeg at finde og intet andet Sted;“ saa maa han tilgive os, naar dette kun opvækker løierlige Forestillinger, omtrent som naar Gen, der har lært at spille paa Lire, fik det Indfald, at optræde som Konitdommer og t. Ex. gjorde sine Bemærkninger over, at den Circiniske Madonna

svæver i Luften uden Binger, og, naar man vilde vise ham tilrette, vilde bortsjerne sig med de Ord: „Jeg bliver ved min Lire“. Der lader sig vistnok Intet sige derimod, men man kommer ikke videre dermed. — I Virkelighed har Materialismen gaaft andre Chancer for sig, end det efter en saadan Erklæring, som Hr. Me's, kunde synes, og jeg haaber, at enten han selv eller een af hans Venner vilde fremkomme med bedre Grunde, forat Kampen kan komme til en grundig Afgjorelse. Thi Kampen maa gjenneføres og tør ikke hvile, saalænge som Materialismens grundfordærlige Princip tør vove at knye i den tydske Videnskab.“

Hertil skulle vi kun endnu tilføie følgende Bemærkninger:

1. Hvad for det Første angaaer Dr. Friedr. Micheli's Personlighed, saa er det en Mand, som just staaer i sin kraftigste ungdommelige Mandalder og med en dyb og grundig Lærdom i næsten alle Videnskabens Grene forener en beundringsværdig Hovsghed, Oprigtighed og Aabenhjertighed. Men de i hans Character mest fremtrædende Egenskaber ere hans Lands sjeldne Stræbsomhed for Videnskaben som Sandhedens Beskytterinde, og hans oprigtige Kjærlighed til alle Mennesker. Hans „Udfordring“ ligesoverfor Materialismen og dennes Repræsentanter i Tydskland bærer aldeles intet Præg af en sædvanlig Polemik, hvorved det fordømmelse kun kommer an paa, hvem af Parterne der til Slutningen beholder Ret for det dømmende Publicum: — det er ikke store og geniale Mands og dybe Tankers Polemik. Deres Kamp er en Kamp for Menneskeslægten's helligste Goder, en Princip- og Ideekamp, som ved Videnskabens Baaben søger at beskytte, forsvare og opretholde i Nationernes Bevidsthed hine uroffelige Grundprinciper og Grundsandheder, som danne Grundlaget for alt aandeligt Liv og Tanken, for al Lyd og Sædelighed, og til hvis Forsvar Fornuft og Aabenbaring, Viden og Tro, Skole og Kirke, Philosophie og Theologie, Lærdom og Hellighed, altid have raft hverandre broderligt Haanden og forenet sig til et fast Forbund og en hellig Alliance. — En saadan Kamp førte den store hellige Augustin i sin Tid mod Levningerne af en udartet, forkrøblet hedensk Videnskab, der endog vilde trænge ind i Christendommens Helligdom og dens guddommelige Sandheder (saasom Manichæerne), eller i stort Overmod kun for sig selv gjorde Fordring paa al sand Christendom (saasom Donatisterne). Og da den store Kirkefæder ved sin store Lands Magt engang i en offentlig Disputats havde aldeles besejret en hjæf Forsegter af saa-

danne Bildfarelser og bragt ham til Taushed, saa viste sig hos denne store Mand ved Siden af Lærdommen strax dennes Søster, Dyden. Thi under Tilhørernes Bisafdsraab reiste Augustin sig og sagde fuld af Ydmyghed: „Bild, at ikke jeg — Augustinus — har seiret, men Sandheden.“ — Med denne Interesse for Sandhed have alle store Tænkere dyrket Videnskaben, saasom en Leibnitz, en Newton, en Görres, en Donoso Cortes. I denne Mand dyrker ogsaa Dr. Fr. Michelis (forhenværende Professor i Philosophien i Paderborn, for Tiden en jevn og simpel Sognepræst i Landsbyen Albachten ved Münster) Videnskaben. Dr. Fr. Michelis er ikke blot en abstract Philosoph, en blot Stuelærd, men en alsidig Mand, der som Sognepræst ved Siden af sin videnskabelige Stræben ogsaa med stor Iver og Noisaglighed opfylder den practiske Sjælesorgs Pligter i den lille Menighed. Han vil ikke alene fremme Sandhedens Erkjendelse ved Studium og Videnskab, men ogsaa Tro, Dyd, Fromhed og ægte Religiøsitet ved sin Virksomhed i Sjælesorgen. Derved og ved den daglige Dmgang med simple Landsfolk, hos hvem Livet og alle Livsforholde ere endnu naturligere og ikke saa fordreiede, misdannede og vanskabte og unaturligt udartede som i de store Stæder, trues han ikke af den Fare, at hjemfalde til en død, abstract Skolelærdom, der som en blot Drivhuusplante, ikke er til nogen Nytte for den saunde Videnskab, men vel kan foraarsage den megen Skade. Mange, virkelig store Mænd ere blevne syge, ere forkrøblede og gaaede til Grunde formedelst denne Feil af abstract Genfidighed, — eller have bragt en falsk Videnskab for Dagen, der som System neppe formaadede at blomstre en heel Menneskealder, for det atter hurtigt afblomstrede som en Drivhuusplante og maatte gjøre Plads for en anden Species i Videnskabens Have. — Ved denne Leilighed falder der os en Udtalelse ind af en Mand, som havde indstuderet sig i en saadan abstract falsk Philosophies System og tilsidst begyndte at tvivle om Alt, selv om Tilværelsen af en personlig Gud. „I Bogen og i Studereværelset havde jeg mistet min Herregud, — siger han senere; — da gik jeg ud i Kornmarken og der har jeg gjenfundet Gud.“ Saaledes er det. Videnskaben tør ikke emancipere sig fra Livet, ellers bliver den syg, faaer Nervefeber og dør. — I denne levende Forbindelse med Folket, som det i Virkelighed er og lever og tænker og handler, har Dr. Fr. Michelis stedse søgt at forblive, og det har bevaret ham en sund Sands for alt Sandt, for det saunde

Skønne og for det Gode; thi Landlusten er ikke alene jund for Legemet, men ogsaa for Anden. — Ja endog i sin Egenkab som Professor i Philosophien i Paderborn blev Dr. Micheliis i en levende Forbindelse med Folket. Stif- telsen af den derværende Svendeforening var hans Bærk; og da der ikke fandtes Noget, som vilde paatage sig det vanskelige Hverv, at lede det vilde Burscheliv som Svende- foreningens Bestyrer, viste han sig strax beredvillig hertil trods sine mange Kaldspligter. Saaledes stod han alle- rede dengang med den ene Fod i Theorien og Videnskaben, og med den anden midt i det naturlige, men kjernefulde og dannelsige Folkeliv. Saaledes have vi da virkelig gode Auspicier (s: Forbetydninger) for de videnskabelige Præstationer af en saa genial Mand og en saa gennem- trængende og original Mand som Dr. Micheliis er. Maatte det vise og gode Forsyn velsigne hans mandige og kraftfulde Stræben, og maatte Udfaldet af den store Kamp, som han har paataget sig mod hele Materia- listernes Hær i Tyskland i sin „Udfordring til den tydske Materialisme,“ — ledes til Guds højeste Ære og til Menneskehedens Frelse!

2. I Henseende til Objectet og den specielle Gjenstand af den Kamp, som Dr. Fr. Micheliis i sin Virksomhed som Lær d har gjort til sin Hovedlivsopgave: bemærk vi, at han vistnok, som man siger, har truffet Semmet paa Hovedet. Thi den grove og platte Materialisme (d. e. Negtelsen af et frit, aandeligt og personligt guddommeligt Væsen og der- med tillige Negtelsen af den frie, personlige Wienneskeand) er nuomstunder bleven Hovedresultatet af al ensidig og abstract Philosopheren og det endelige Resultat af alle hine tydske Philosophers dristige Systemer, som vi der saae at fremstaae og forgaae i Lobet af næsten to Aarhundreder og fornemmelig i det sidste Aarhundrede. Fra den Tid af, da den jødiske Philosoph Spinoza († 1677) for første Gang fremtraadte i Holland med sin Lære om den ene Substantis og opstillede et System for den fuldstændigste Pantheismus, hvorfor han af sine jødiske Troesfæller blev excommuniceret og i hvilket System han ved dets Skarp- hed og Vanskelighed havde indmuret sig ligesom i en uind- tagelig Borg, men hvilken Borg havde eet beskadiget Sted i Grundmuren (s: i Systemets Grundprincip, lige- som den gamle Helt Achilles kun kunde saares i Hælen), og indtil den nuværende Udvikling af den tydske Materia- lisme: hvilken Række af Systemer har den abstract tæn- kende Mand ikke maattet gennemvandre i dette Tidrum, ind-

til han endelig er kommen saa vidt, at negte sig selv, og saaledes systematiff og theoretiff at tilintetgjøre og bringe sig selv af Dage! Thi i Materialismen fejrer den personlige, frie og tankende Aand nu sin egen Liigbegængelse. Vi have seet Kant, Fichte, Schelling og Hegel at opræde efter hverandre; det er Navne, som maaskee udenfor Tydsklands Grændser endnu have nogen Klang f. Ex. her i Danmark, og ligesom smaa Tællelys endnu vedblive at øse; men derovre (i Tydskland) ere alle disse Veromtheder og deres Systemer, af hvilke ethvert for sig ved sin første Optræden gjorde Fordring paa Ufeilbarhedens Gave, ligesom Kirken i Troesjager, gaaede i Forglemmelse eller bragte til Graven, kun at maaskee hist og her en gammel Discipel eller Tilhænger af hine forskjellige Skoler synger en Gravsang efter dem. Den levende Grav for disse forskjellige philosophiske Systemer, der forstorstedelen ere fremkomne paa Protestantismens Jordbund og alle have det tilfælles med hverandre, at de, staaende paa deres egne Fodder, gjorde Forjog paa, ved den naturlige Tænkraft og uden at tage Hensyn til Indholdet af den overnaturlige Aabenbaring, at udfinde og construere Summen og Indholdet af alle Sandheder, — den store Grav for alle disse philosophiske Systemer, lige vi, er nu i Tydskland bleven den fræskste Materialisme. Om i Tidens Løb endnu en ny philosophiff Storrelse vil fremstaae omtrent som den unge Phoenix fremstaaer af den gamle Phoenix's Aske, det maa Fremtiden lære. Sandsynligviis har denne Maade at philosophere paa, uden Tro og uden at tage Hensyn til den af Gud aabenbarede Sandhed, foreløbigt fuldendt sit Kredsløb i Materialismen. Men for Diebliffet er det netop dette System af Materialismen, som ikke alene truer Religion, Sædelighed og Dyd med Fare, men ogsaa den sande alvorlige og kyndige Videnskab selv. Derfor har Dr. Micheli's allerførst rettet sine Vaaben kun mod denne. — Om Materialismens Tilhængere i Tydskland, de aabenbare saavel som de skjulte, ville optage den hentastede Stridshandske, eller om de med fornem Tausshed for Tiden ville ignorere Dr. Fr. Micheli's „Afordring“, (endsskjøndt det let kunde opvække Mistanke om, at de ikke ere viisde i deres Sag og ikke troe sig ham vorne) — nok sagt, den sande Spiritualismes modige Forvarer, Dr. Micheli's, vil ikke hvile for og vil angribe dem saalænge, indtil de endelig indlade sig i Kampen. Vi for vor Person ere nu sandelig med fuld Visshed overbeviste om, paa hvilken Side Sandheden lig-

ger; imidlertid vil det dog blive interessant, at følge selve Kampens Løb. Dr. Michelis vil føre Kampen med Rolighed, Oprigtighed og uden al Partifskhed; derfor borger allerede hans personlige Character. Men hvad der vil sige endnu mere, han vil ikke føre Kampen som en blot Polemik, men med sand Kjærlighed til Næsten og i Ydmyghed: thi ham er det kun at gjøre om Sandhedens Seier, ikke om sin egen Grets Triumph. Derfor ledsages han ogsaa af Haabet om en endelig Overenskomst, som han i denne Kamp mulig maatte opnaae med Modpartiet. Selv Hr. Ule, den protestantiske Materialist, har jo allerede givet ham det Bidnesbyrd, at han er „en rolig og anstændig katolsk Modstander“: medens Prof. Schleiden, mod hvem Angrebet først og fremmest var rettet, endnu vedbliver sin fornemme Tausshed og endnu ikke har svaret en eneste Stavelse paa Dr. Michelis' „aabne Sendebrev“ til ham. Om han har Mistillid til sig selv eller om det blot er Lard Stolthed, som troer sig langt ophøiet over alle jordiske Aander, vide vi ikke, — men arligt er det i intet Tilfælde.

Aften. Breve fra Aleppo af 27de Marts berette, at Søstre af den h. Joseph vare ankomne til denne Stad og havde oprettet en Skole. Søstrene afrejste den 7de Decbr. f. A. fra Jerusalem; Franciscanerpræsten R. P. Felix af Tongern, som var bestemt til Director for det nye Hus, ledsagede dem. De indskibede sig den 2den Jan. i Baireuth; Bisqr. Brunoni, Erkebiskop af Taron og den h. Stols Delegat, ledede Ordenssøstrenes Afreise, som han i sin Omhu for de Troende i hans udstrakte Sognedistrict tilsendte Katholikerne i Aleppo. Den 4de Marts landede de i Alexandrette. Herfra begyndte en lang og besværlig Rejse igjennem de Vantroendes Gebeet, midt i den strengeste Marstid og under Snee og Regn. De stakkels Søstre maatte lide meget af Kulde og Hunger. De sov paa den nøgne Jord og havde ofte ikke engang Ild, hvorved de fundt tørre deres Klæder. Endelig ankom de til Aleppo til stor Glæde for de Christne i denne By. — Den 3die Febr. aabnedes Skolen; tre Taler bleve holdte af Præster af Franciscanerordenen i det franske, italienske og arabiske Sprog. De uænnede Christnes og Katholikernes Bivaaende denne Høitidelighed. Søstrene have allerede 14 Pensionairer og 36 Elever, som ikke boe i Anstalten. Paa den h. Joseph's Fests blev Capellet indviet af den syriske Biskop, hvorefter det hell.

Messeoffer blev feiret. Kostgængerinderne annammede den h. Communion; en Pater holdt Prædiken i det arabiske Sprog. Derpaa holdtes en h. Messe til Taksigelse, hvilken bivaanedes af den franske Consul, Grev de Bentivoglio, og alle Anstaltens Venner og Velgjørere. Capellet befunder sig endnu i en meget ussel Tilstand. Men den h. Joseph's Søstre sætte deres Tillid til Gud og deres Haab til Frankrigs Christelige Kjærlighed.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 6te Juli. — 8. Søndag efter Pinte. — Maria's Hjemføelse. Dagens Epistel: Hvi. 2, 5—14. Evangel.: Luc. 1, 39—47. — Søndagens Epistel: Rom. 8, 12—17; Evangel.: Luc. 16, 1—9. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Højmesse med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Besper-Andagt.

Hver Søndag om Form. Kl. 5½ og 8¼ feires en stille h. Messe: — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe kl. 8¼, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

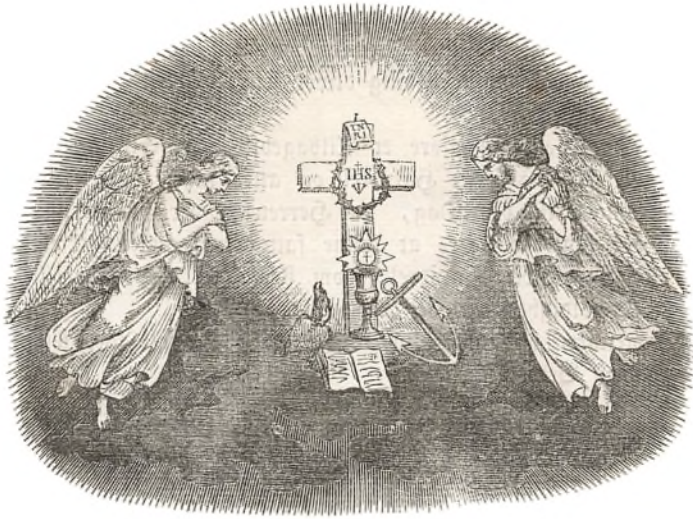
„Scandinavisk Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaukeustener**, N. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Ophbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 28.

Søndagen den 13de Juli.

1856.

Kirkearets anden Halvdeel.

Da vi nu ere komne til den anden Halvdeel af Kirkearets Høitideligholdelse, i hvilken de løbende Søndage snart betegnes som Søndage efter Pintsen, snart som Søndage efter den allerhelligste Trefoldighed, saa skulle vi, da Pintsefestens Betydning allerede tilstrækkeligt og den anden Halvdeels Betydning tildeels og i Almindelighed er forklaret, endnu i Særdeleshed betragte hiin mærkværdige Fæst, som danner Slutningen af den første og

Øvergangen til den anden Halvdeel af Kirkeaaet, nemlig Fæsten for den allerhelligste Trefoldighed, til hvis Ære enhver almindelig Søndag fornemlig bliver fejret.

Vi ville derfor:

1. endnu engang gjøre et Tilbageblik paa Slutningen af Kirkeaaets første Halvdeel og atter knytte vore Betragtninger til den Dag, da Herren opfoer til Himmelen, for saaledes bedre at kunne fatte Øvergangen til Kirkeaaets anden Halvdeel, som skeer paa den allerhelligste Trefoldighedsfest, og derpaa
2. nærmere betragte selve den helligste Trefoldighedsfest og dens Betydning.

1.

„Dg den Herre Jesus blev, efterat han havde talet med dem, optagen til Himmelen og sidder ved Guds høire Haand“ — siger den h. Marcus 16, 19. Saaledes var nu Herren med Sin synlige menneskelige Natur forsvunden fra Jorden. Men desuagtet vilde Han ogsaa endnu efter Sin Himmelfart paa nogenlunde Maade vedblive at være hos Menneskene her paa Jorden, som Han Selv har sagt til Sine Disciple: Jeg bliver hos Eder alle Dage indtil Verdens Ende. Biskop vilde Han ikke mere forblive i synlig Skikkelse paa Jorden: altsaa maatte der gives en anden Maade, paa hvilken Han kunde forblive hos os. Dg der er opfunden af Ham en saadan vidunderlig Maade, paa hvilken Han vilde boe iblandt os, at vi aldrig havde kunnet tænke os, hvorledes det var muligt, dersom vi ikke vidste, at det virkelig er saaledes. Det er hiin Jesu Christi underfulde Nærværelse i det store Mysterium, som vi kalde det høihellige Alterens Sakramente, hvor Han virkelig er tilstede legemlig, om end ikke synlig for vore legemlige, naturlige Øine, saa dog for Troens Øine, og ikke mindre sikkert og vist, end naar vi med det legemlige Øie vilde see Ham. — En anden Maade, paa hvilken Han vilde vedblive her paa Jorden, er Hans fortsatte Nærværelse i Hans Kirke. Kirken, som Han Selv har bygget paa Petri Klippe, er nemlig i sin egentlige Betydning ikke andet, end den fortsatte Kristus her paa Jorden, rigtigt nok ikke Kristus, fortsat i Sin egen Per-

ion, men dog Christus, fortsat i Sit Forløsningsembede. Det er altsaa en mere aandelig Nærværelse af Jesus Christus her paa Jorden, medens Hans Tilstedeværelse i det allerhelligste Sakramente er en legemlig og personlig Nærværelse hos Menneskene. Saaledes har Han fuldkomment og aldeles opfyldt Sin Forjættelse, som Han havde givet Sine Disciple, idet Han sagde: „Jeg er hos Eder alle Dage indtil Verdens Ende.“ Matth. 28, 20.

Med Jesu Christi Himmelfart begyndte en ny Periode i det nye Gudsrige her paa Jorden, som Jesus Christus Selv har grundet, indstiftet og opbygget. I Hans egen Levetid paa Jorden, i hvilken Han Selv endnu i synlig Stikkelse vandrede iblandt Menneskene, skulde det nye Gudsrige i Særdeleshed og fortrinligen blive grundlagt, og hiin store Bygning, som kaldes Jesu Christi Kirke, skulde mere forberedes, opbygges og fuldkomment indrettes, end udbredes. Derfor finde vi ogsaa kun faa Mennesker, der sluttede sig til Hans Person. Tre Aar igjennem havde Herren, den guddommelige Frelser Selv, vandret iblandt Folket alle det jødiske Lands Egne igjennem fra Nord til Syd, fra Galilæa Lands yderste Grændser indtil op mod Jerusalem, Jødernes Hovedstad, og havde lært og forkyndt Sit guddommelige Ord „ligesom En, der havde Kraft,“ siger den hellige Skrift. Ja, endnu meer havde Han gjort: Han havde stadfæstet Sine Lærdomme ved store Vidunderere og særegne Kiendsgjerninger saaledes, at Han Selv engang sagde og kunde sige til de haardnakkede Pharisæere: „Derfor I ikke ville troe Mine Ord, saa troer dog idetmindste Mine Gjerninger, paa det at I maae erkjende, at Faderen i Sandhed har sendt Mig.“ Joh. 10, 38. Det enfoldige Folk erkjendte ogsaa mange Gange den vidunderlige Kraft, Storhed og Høihed, som der fremlyste af og fremstillede sig i alle Hans Ord og Handlinger, og flere Gange læse vi i Evangeliet tilføjet den særegne Bemærkning af Evangelisterne: „Men Folket forundrede sig.“ — Men der gaves dog kun faa Mennesker, som fulgte Herrens saa hjærlighedsfulde Røst: „Kommer Alle til Mig, som ere mødige og besværede, og Jeg vil vederbyrge Eder.“ Matth. 11, 28. — Nogle galilæiske Mænd og enkelte fromme Qvinder ere Alt, hvad der erhverves ved denne nid-

tjære Røst, som Herren lod gjenlyde iblandt de Tusinder af Folket. Ja, endogfaa efter Hans forklarede og herlighedsfulde Opstandelse fra de Døde finde vi ikke flere Tilhængere eller Disciple, som sluttede sig til Ham, end tidligere før Hans Død; og efterat Han allerede var opfaren til Himmelen og da Han ti Dage derefter, paa Pintsedagen, nedsendte den Helligaand over dem, var Disciplenes Antal ikke mere end 120 Personer, som ventede den Helligaand og forberedede sig til Hans naadefulde Nedladelse. Dette skulde virkelig meget forundre os, naar vi ikke vidste Grunden og Aarsagen dertil, hvilken vi allerede ovenfor have omtalt. — Ikke uden Aarsag ligner derfor Herren Selv Sit Rige, som Han vilde stifte paa Jorden, ved et Sennepskorn, idet Han siger, at „Himmeriges Rige er liget et Sennepskorn, der i Begyndelsen ligger skjult i Jorden, men derefter udspringer det, skyder frem og vorer og bliver til et stort Træ, under hvis Grene Himmelens Fugle boe (Matth. 13, 31.) — saaledes lyder hiin Lignelse, ved hvilken Herren vilde forklare Sit synlige Riges Oprindelse, hvilket Han skulde grundlægge og oprette her paa Jorden. Men dette store Træ af Sennepskornet, og dets fuldkomne Udspringelse og Fuldendelse skulde ikke skee, førend den Helligaand, der skulde oprette den store og vidunderlige Bygning, som Han Selv, vor Frelser, havde forberedt, indrettet og grundlagt, var nedkommen. Og ligesom allerede Menneskene pleie at høitideligholde den Dag, paa hvilken de oprette en sædvanlig Bolig, som i lang Tid har været forberedt og i hvilken Alt paa det nøiagtigste er tilberedt og indrettet af Bygmesteren, saaledes udvalgte ogsaa Herren — om vi tør anvende denne noget uværdige Lignelse herpaa — en stor Høitid, en festlig Dag, nemlig Jødernes høitidelige Pintsedag, paa hvilken Han nedsendte den Helligaand, for at oprette denne store Bygning, Sin hellige Kirke, og forvandlede derved den jødiske Pinte til den christelige Pinte, som vi i Grunden med Rette kunne betragte og betegne som vor hellige Kirkes Fødselsdag.

2.

Strax efter Pintesfestens Høitideligholdelse, fejrer Kirken, ligesom for at slutte Kirkearets første Halvdeel, en stor, ja

vor christelige Religions største Hemmelighed, nemlig den allerhelligste Treenigheds Høitidsdag. Denne Festsdag har en særegen Betydning og er forskjellig fra alle Kirkeaarets Festsdage ved den Gjenstand, som feires og hvorom vi erindres paa denne Dag. Betragte vi nærmere alle de øvrige Høitidsdage i hele Kirkeaaaret, saa ville vi snart finde, at de alle have en historisk Begivenhed til Gjenstand, og det ikke blot Helgenernes Høitidsdage, men ogsaa alle Herrens Feirdage, som t. Ex. i Julen vor Herre Jesu Christi Fødsels naaderige Begivenhed. — Otte Dage efter kommer Festen for Hans Dødsførelse. Kort derpaa Festen for Christi Aabenbarelse for Hedningerne (de h. tre Konger). 40 Dage efter Christi Fødselsfest feires Hans Fremstilling i Templet. — I Paasken Hans herlighedsfulde Opstandelse og 40 Dage senere Hans triumpherende Himmelfart. — I Pinsen feire vi den tredie Person i Guddommens, den Helligaands Nedkomst. — I Christi Lejemøstestens Octav feire vi paa den høitideligste Maade Erindringen om Indstiftelsen af den h. Nadvere etc. Saaledes forrestille alle Kirkeaarets øvrige Festsdage os først en historisk Begivenhed, en Kjendsgjerning af den hellige Historie til Betragtning, og først paa den anden Plads slutter Betragtningen af den Lærdom eller Hemmelighed, som netop har Hensyn til Festen, sig til Erindrings høitideligholdelsen. Men paa den allerhelligste Trefoldighedsdag feirer Kirken ikke en Begivenhed eller Kjendsgjerning, men en Lærdom, ja alle Lærdommens Lærdom, nemlig hiint store Mysterium og Hemmeligheden om de tre guddommelige Personer i den ene Guddom og den ene Guddom i trede forskjellige Personer, Faderen, Sønnen og den Helligaand. Faderen er Gud, Sønnen er Gud og den Helligaand er Gud; men der gives dog ikke tre Guder, men kun een Gud, fordi det er den ene og den selv samme Gud eller guddommelige Natur, som alle tre Personer besidde. Derfor er der heller ingen Forskiel imellem disse tre guddommelige Personer i Henseende til deres Natur og Væsen, men hele Forskiellen er blot personlig, d. v. s. Faderen, Sønnen og den Helligaand ere den ene og samme Gud og besidde ligeledes alle de Egenskaber, som ere væsentlige Egenskaber, paa ganske den samme Maade: de ere alle tre

lige mægtige, lige alvidende, lige vise o. s. v. Men i Forhold til hverandre som Personer ere de forskjellige, saa at Faderen som Person er af Ingen, Sønnen bliver født af Faderen fra Ewigheid til Ewigheid, og den Helligaand udgaaer fra Faderen og Sønnen tillige, fra Ewigheid til Ewigheid. Dette er det, som Theologerne betegne ved de latinske Ord: *Processiones et Relationes trium personarum* d. v. s. den imellem disse tre Personer bestaaende Udgaaen fra og Forhold til hverandre. Dette bestemmes af Hiint, saa at de forskjellige Forhold af de tre Personer til hverandre fremgaae, efterdem de forskjellige udgaae fra hverandre. Efterdi altsaa den anden Person's Ud-gaaen fra den første Person mest ligner den, som steer ved at blive født, jaa kalde vi den anden Person Sønnen, paa Grund af Hans Forhold til den første Person, hvilken vi af samme Grund kalde Faderen. Ved denne Ud-gaaen (*processio*) opstaaer det særegne Forhold (*relatio*), som er imellem Faderen og Sønnen som Personer. Ved en saadan Ud-gaaen opstaaer det Forhold, som kaldes med det latinske Ord *paternitas* (d. v. s. Faderskab) paa den første Person's Vegne, og derfor kaldes denne Person Fader i Forhold til den anden Person, som bliver født af Ham, d. v. s. Sønnen. Men paa denne anden Person's Vegne udtrykkes samme Forhold med Ordet *filiatio passiva* (d. v. s. at blive født). Altsaa Faderskab og Sønskab (*paternitas* og *filiatio passiva*) udgjøre det særegne Forhold (*relatio*), som finder Sted imellem den første og den anden Person som Personer. — Den Helligaand som Person udgaaer fra Faderen og Sønnen tillige, hvad den nicæiske Troesbekjendelse betegner saa skjent ved de Ord: „*ex patre filioque*“ (o: fra Faderen tilligemed Sønnen), ikke siges: *ex patre et filio* (o: fra Faderen og Sønnen), for ved denne en-gere Ordforbindelse at antyde os, at den Helligaand udgaaer fra Faderen og Sønnen tillige som af det ene og samme Princip (*simul a patre filioque tanquam ab uno eodemque principio*). Faderen og Sønnen aande tillige den Helligaand og denne Act betegnes ved det latinske Ord: *Spiratio activa* (d. v. s. at aande); men den Helligaand bliver aandet just derfor, hvilket udtrykkes ved Ordet: *Spiratio passiva* (d. v. s. at blive aandet). Ved disse to Udtryk bestemmes det personlige

Forhold, som er imellem Faderen og Sønnen, opfattet som eet Princip paa denne, og den Helligaand paa den anden Side. Derfor have vi fire Udtryk for at betegne de forskjellige Forhold imellem de guddommelige Personer, hvilke lyde paa Latinff: paternitas sive filiatio activa, filiatio passiva, spiratio activa et spiratio passiva). Men vi maae lægge Mærke til, at disse imellem de tre Personer forskjellige processiones og relationes (∴ Udgaalen fra og Forhold til hverandre), slet ikke berøre selve den guddommelige Natur, men iffun Personerne som saadanne.

Kirken feirer denne Høitidsdag meget simpelt, uagtet den store Hemmelighed, den festligholder paa denne Dag. Deels betragter den dette Mysterium altfor stort, til at den skulde kunne værdigt feire en Dag, som indbefatter alle de tre guddommelige Personers Dyrtelse og Tilbedelse tillige, og derfor ydmyger Kirken sig og feirer denne Festsdag næsten som en almindelig Søndag. Men for det Andet har den ogsaa en dybere, indertlig Grund til, paa denne simple, uanseelige Maade at festligholde hiin Hemmelighed, som vi allerede ovenfor have talt om. Gjenstanden for den allerhelligste Trefoldigheds Høitideligholdelse er jo ikke en ydre, historisk Begivenhed eller Kjendsgjerning, men meget mere en Lærdom, ja en hemmelighedsfuld Lærdom, som vi mere skulde betragte end feire, mere tilbede og dyrke med Hjertets dybeste Ydmyghed og Stilhed, end fremstille og festligholde med udvortes Pragt og Pomp. Det ligger begrundet i selve den Gjenstand, som paa denne Dag foreholdes os og udtrykkes ved Ordet Mysterium. Allerede de gamle græske Vise, som kaldes Philosopher, erkjendte det, og derfor betegnede de en saadan Hemmelighed, hvilken man bedre kan betragte og dyrke i Wandens Stilhed, end fremstille og udtrykke udvortes, den betegnede de, siige vi, ved Ordet Mysterium, d. v. s. en Ting, en Gjenstand, ved hvilken man skulde lukke Munden, (thi Ordet Mysterium (μυστήριον) kommer af Ordet μύειν ∴ at lukke Munden eller at lægge Haanden paa Munden, paa det at man desto bedre kan lægge Mærke til, hvad der imidlertid foregaaer i Wandens dybeste Samling, idet man blot med Sjælens Dye, ved aandelig Betragtning er beskæftiget med at see

paa saadan en ophøiet, dyb og hemmelighedsfuld Gjenstand og saaledes at vente paa den Dplysning og Forstaaelse, der maatte behage Guddommen at forunde os (vi som Christne maatte sige, den Dplysning, der maatte behage Gud at forunde os over en saadan Gjenstand ved Sin Naade).

Saaledes har altsaa denne hemmelighedsfulde Festsdag fortrinligen en Lærdom til Gjenstand. Vi sættes paa denne Dag i Anden tilbage forud for Verdens Skabelse og Begyndelse; vi ssee der igjennem Troens Dje den allerhelligste Trefoldighed, de trende guddommelige Personer, og betragte dette vidunderlige, hemmelighedsfulde, evige guddommelige Liv hos de trende Personer i den ene Guddom, og hos den ene Guddom i de trende Personer, hvilke der vare til og levede med og ved og i hverandre fra Eviighed, da endnu slet ingen Skabning, slet intet endeligt Væsen var til — og leve til Eviighed uden al Tid.

Omendkjøndt nu ogsaa denne Høitidelighed i Særdeleshed skal tjene os til, i dybeste Krefrygt og ydmyg Tilbedelse at betragte dette hemmelighedsfulde Liv hos de trende Personer i den ene Guddom, samt dets uudjigelige Salighed, til hvis Forøgelse ingen Skabning behøvedes, saa skulle vi dog ogsaa paa denne Dag ikke blot erindres om, hvad den allerhelligste Trefoldighed er og hvilket Indhold dette store Mysterium indbefatter, men ogsaa om det, disse trende Personer have gjort til vor Frelse og vort Held, d. v. s. vor Skabelse, Forløsning og Helliggjørelse. Derfor feirer Kirken ogsaa den allerhelligste Trefoldighedsfest umiddelbart efter Pintsen. Jutul, Paaske, Pinte — de tre store Høitider — forestille os jo hine tre hjærtighedsfulde Gjæringer, som disse trende Personer eller meget mere den treenige Gud har fuldbragt til Menneskenes Frelse; og strax derefter feire vi den allerhelligste Trefoldighedsfest, for paa een Gang at erindres om Alt, hvad vi ere takskyldige for, og derfor er Trefoldighedens Fest ikke blot en Tilbedelses- og Dyrkelses Fest for dette store Mysteriums Skyld, men ogsaa en Takkefest for Gud, for hele Hans Godhed og alle Hans Naadesbevisninger.

Søndagsarbeide.

S Lyon levede i Begyndelsen af dette Aarhundrede en Skomager, ved Navn Louis Berthier, der sædvanlig ogsaa arbejdede i sit Bærsted om Søndagen, idetmindste om Formiddagen. En ligeoverfor ham boende Kjøbmand, en sand Kristen og en from Fører for Søndagens Helligeholdelse, saae dette med stor Sorg og kunde tilsidst ikke mere afholde sig fra at gjøre Gjenboen alvorlige Forestillinger desangaaende. — Men Skomageren svarede, at han nødvendigt maatte anvende Søndagen til at arbejde. „De, Hr. Gjenbo!“ vedblev han, „er en velhavende Mand og kan uden Skade hvile Dem om Søndagen; men jeg ernærer mig og Familie kun paa en kummerlig Maade og vilde lide et meget føleligt Tab, dersom jeg ikke arbejdede om Søndagen. — Desuden bliver jeg, da jeg nu — Gudstjeelov! — har temmelig mange Kunder, aldrig færdig med Arbejdet om Løverdagen og maa derfor ogsaa endnu flitte paa det om Søndagen.“ — Kjøbmanden rystede vantro med Hovedet til disse Uudskyldninger og sagde venligen: „Jeg ønsker ikke, at De og Deres Familie skulle lide noget Tab, og derfor erklærer jeg mig beredt til samvittighedsfuldt at godtgjøre Dem alt Tab, naar De i et halvt Aar vil lade være at arbejde om Søndagen, og derimod, som vor christelige Pligt fordrer det, vil bivaane Gudstjenerien. Gaaer De ind paa dette Forslag?“ — „Hjerteligt gjerne,“ var Svaret; „at udhvile fra Ugens Besværligheder og gaae i Kirke er vel lettere end at arbejde, især da Deres Gudhed vil erstatte mig al Skade.“ — Begge Gjenboerne gave hinanden venligt Haanden og Overenskomsten om Søndagens Helligeholdelse var sluttet. — Efter det halve Aars Forløb, gik Kjøbmanden atter til Skomageren og sagde: „Vel, Hr. Gjenbo! De har ærligen holdt Deres Ord; nu vil jeg ogsaa holde mit. Siig mig altsaa, hvor stort det Tab er, som De og Deres Familie have lidt ved at lade være at arbejde om Søndagen? — Jeg vil, overensstemmende med mit Løfte, godtgjøre Dem Alt, indtil den sidste Hvid.“ — „D, ikke en Skilling, bedste Herre, er De forpligtet til at godtgjøre mig,“ svarede Haandværksmanden;

jeg er Dem meget mere tusinde Tak skyldig. See, min Herre! Deres Raad har istedetfor at bringe mig Tab, bragt mig Gævinst, og nu gaaer Alting endnu bedre herhjemme. — I Begyndelsen, — ja da kunde jeg ikke rigtigt vænne mig til at afholde mig fra at arbejde om Søndagen, — der var altid eet eller andet Arbeide, der endnu skulde gjøres færdigt; men den Tanke, at Tabet vilde blive mig erstattet, og Grindringen om mit givne Ord, afholdt mig fra at vanhellige Søndagen. — Jeg gif da, som De havde anbefalet mig, flittigt til Guds-tjenesten. Da hørte jeg i Prædikenen, som jeg i mange Aar ikke mere havde bivaanet, mange gode Lærdomme, mangen heldbringende Formaning til Taalmodighed, til at undertrykke Vreden, til Bøn og andre christelige Ting, som jeg i saa lang Tid ikke mere havde tænkt paa. Jeg forsøgte nu atter at bede engang, — og sandelig, Hr. Gjenbo! det er forunderligt, hvorledes det snart opklaredes hos mig, som i saa lang Tid kun havde bekræftiget mine Tanker med det Jordiske. Jeg følte snart en sød Fred i mit Indre, især efterat jeg havde rensset min Samvittighed fra dens mangeaarige Smuds i det hellige Skriftemaal og styrket min svage og matte Sjæl ved Engle-nes Brød ved Herrens Bord. — Da nu gif ogsaa Arbeidet om Mandagen bedre fra Haanden; jeg havde udhvilet mig ganske og arbejdede munter og veltilfreds hele Ugen igjennem. Tidligere, da jeg neppe kjendte Taalmodigheden af Navn, blev jeg vred over enhver Ubetydelighed, og i min blinde Brede kom jeg da snart til at skære Læderet istykker, snart gif et Værktøj itu eller deslige. Min Brede havde ogsaa engang paa-draget mig en Galdefeber, hvor jeg havde mange Udgifter og Intet at fortjene. — Men siden den Tid er jeg bleven mere taalmodig, og det forekommer mig næsten, som om mine Dine nu ere blevene klarere, mit Legeme sundere og mine Hænder hurtigere. Sædvanlig er jeg om Loverdageftermiddag Kl. 3 færdig med alt Arbeide, og mine Kunder tage til. Forhen kaldte man mig altid den vrede Skomager og mangen Pige bragte af Frygt for mit daarlige Lune deres Herfskabs Arbeide andetsteds hen, omendstjondt jeg boede nærmere. Men nu kalder man mig ikke mere saaledes, og jeg seer allevegne ventlige Miner, fordi jeg ogsaa er venlig imod Alle.“ — „Men, Hr.

Gjenbo!" afbrød Kjøbmanden ham, "De maa ikke tage mig dette Spørgsmaal ilde op: hvorledes gaaer det nu med Huusfreden? Man hørte ellers megen Strid og Splid i Deres Huus?" — "Ja, kjære Herre!" svarede Stomageren lidt forlegen, — "ogsaa i denne Henseende er det bleven bedre. Jeg troede altid tidligere, at min Kone havde Uret i Alting og at jeg derimod havde Ret, og min Brede og Egenstændighed hidførte mange Scener, som jeg nu i Hjertet skammer mig ved. Jeg ansaae altid min Egtehalvdeel for Fredsforstyrren, men egentlig var det mig selv. — Nu leve vi atter i god Forstaaelse, og Kjærlighed og Fred er atter vendt tilbage hos os. Ogsaa mine Børn ere lydigere, da de nu i Faderen har et bedre Exempel for Dem." — Dybt rørt fremtog Kjøbmanden sin Pengesæk og gav den forbausede Stomager to Ducater, idet han sagde: "Tag dette til venkabelig Erindring om mig. Da jeg ikke forudsaae, at De ved mit Raad, istedetfor at lide noget Tab, ogsaa i timelig Henseende snarere vilde vinde, og jeg altid troede at maatte være fattet paa en Skadeserstatning, saa lagde jeg siden vor Aftale hver Maaned et Par Gylden hen til at indløse mit Løfte, og jeg beder Dem nu om, at De vil modtage denne Ubetydelighed som et Beviis paa, hvormeget jeg glæder mig over det lykkelige Udfald af mit Raad. — De har erfaret, at Gud, naar vi gjør Bort, ogsaa gjør Sit, og at det Ordsprog altid bliver sandt: „Alt kommer an paa Guds Betsignelse!"

Kirkelige Efterretninger.

Württemberg. Guds Folk af Jerusalem. Interestseds har Conventikelforsænet og Pietismen nogenstunde fremkaldt større Egentligheder, end i den protestantiske Kirke i Württemberg. De tidligere Begivenheder ere bekjendte. Fornylig har nu en lille Hob eralterede Hoveder samlet sig under en af Pietistpartiets mest fremragende Mænds, den ved den evangeliske Skole

i den saakaldte Salon ved Ludvigsburg ansatte Inspecteur Hoffmann's Fane og fører den pompeuse Titel: „Guds Folk af Jerusalem.“ Dette „Guds Folk“ venter vel ikke først paa den tilkommende Messias, derimod har det ikke ringere Maal for Die end „Gjenoprettelsen af et christeligt Folkeli“,“ hvorved paa den ene Side det meer eller mindre i Hedendom nedfunkne Westen skal reddes fra fuldstændig Fordærvelse og paa den anden Side banes Vei for den christelige Civilisation i Orienten. Som et ydre Middel hertil betragter Hoffmann Nedsættelsen i Palæstina, hvorfra den nye Frelse med Nødvendighed maa udgaae. Hoffmann selv er en høist agtvaerdig Mand; allerede hans Fader, Stifteren af Pietist-Colonien Kornthal som „et Middelpunct for Alle, som vilde úndgaae den tilkommende Brede,“ havde en Nedsættelse i Palæstina i Sinde. En i Kornthal grundet Opdragelsesanstalt for Drengbørn blev i Aaret 1836 forlagt til „Salonen,“ et forhenvarende fyrsteligt Slot. I Epidysen for dette Institut virker en eneste Familie: de 4 Brodre Paulus og deres tvende Søstres Mand, deriblandt ogsaa Chr. Hoffmann. Hans Organ, „Süddeutsche Worte, religieuse und polit. Zeitschrift für das Volk“, arbejdede siden 1845 for den saakaldte „indre Mission,“ d. e. for „et paa Guds Ord grundet Folkeli.“ Men da Aaret 1848 kom, holdt Hoffmann sig overbevist om, at det tyske Folk ikke mere var noget christeligt Folk og at det vilde være forjævede Moie, endnu at gjøre det til et Guds Folk. Han speculerede nu saalænge, indtil det pludseligt blev ham klart, at der maatte grundes et nyt Folkeli i stedet for det gamle, som er gaaet tilgrunde, og det ikke i Tydskland, men i — Palæstina. Spørger man Hoffmann ved hvilke overordentlige Midler da en „Gjenfødelse“ af Folket, som han udtrykker sig, er at opnaae, saa faaer man altid det samme Svar: ved Nedsættelsen i Palæstina, Forjættelsens Land, og ved Colonisternes Underkastelse under den mosaiske Lovs social-politiske Bestemmelser. Uden at tage Hensyn til nogen Nationalitetsforskjel skulle Jøder, Protestanter, Katholiker etc. „danne Guds Folk,“ og ni Millioner Gylde angives som nødvendige til Oprettelsen af denne Colonie. Da denne Sum endnu ikke er contant tilstede, saa forsamler „Guds Folk“ sig imidlertid paa Kirchenhardterhof ved Marbach i Kongeriget Würtemberg, og vil i Løbet af næste Aar sende en af sex Personer bestaaende Commission til Palæstina, for at undersøge Landets geographiske og geognostiske Forholde. Af de hertil nødvendige 9000 Gylde er der hidtil indkommet 2100 Gylde ved frivillige Gaver, som midlertidigt ere deponerede hos Banquierhuset Gebr. Benedikt i Stuttgart; et Dpraab til

at give Bidrag bliver uopholdeligt udstedt. Klinger alt dette end nok saa eventyrligt og forfruet, saa har dog Hoffmann og hans Tilhæng offentlig og uden Omvend erklæret, at han ikke har fundet sin Tilfredsstillelse i den protestantiske Kirke og dens Institutioner og at han desaaarsag er tvungen til andensteds at søge at tilfredsstille sine religiøse Fornødenheder. Læger man her til, at „Guds Folk“ er fremgaaet af de strengtroende Pietisters Parti, hvis Et og Alt altid den frie Bibelforskning har været, saa kan Adskillelsen af Hoffmannianerne fra den protestantiske Kirke kun gjælde for „en Begyndelse paa Enden.“ For Katholiken er „de Reddedes Samfund,“ som Guds Folk vil skabe, allerede til, — det er Kirken; men Protestanterne paatrænges saa mægtigt af Bevidstheden om deres Isolerthed og Individualisme og de deraf fremgaaede fortvivlede sociale Tilstande, at enkelte dybere følende Mænd kalde „Samfundets“ gammelkatholske Grundfætning til Hjælp. Heraf fremgaaer da ligeledes, at „Guds Folk“ for de øvrige Protestanter gjælder som „kirkesjendtligt,“ ligesom da ogsaa Hoffmann og den württembergiske Prælat Kapf, de schwabiske Pietisters Afgud, bestandig ligge i Haarene paa hinanden.

Frankrig. Den 25de Mai sidstl. døde i Paris den ved sine talrige historiske Bærker, især om Middelalderen, berømte Historieforfatter Augustin Thierry af et Slagflod. Omendkjendt han var født Katholik, gjaldt han dog for en Britant; men af Liigtalen, som blev holdt over ham i Sognekirken St. Sulpice, høre vi, at den berømte Mand i de sidste Aar vendte tilbage til Kirkens Tro og at kun den pludselige Død forhindrede hans fuldkomne Udsøning med samme. „Da vi første Gang traf sammen, — sagde Sognepræsten ved St. Sulpice — afslagde han sin Troesbekjendelse for mig. Det er Fornuftens Sag, sagde han, at den viser os, at Gud har aabenbaret Sig for Menneskene ved Jesus Christus, og naar dette Factum engang er bevist ved Historien, saa har Fornuftens ingen Rer til videre at blande sig deri; dens Pligt er det, at lære det af Evangeliet og Kirken, som Gud har sagt, og at troe derpaa; dette er den æbleste Brug, som den kan gjøre af sine Kræfter.“ Denne saa aabne og saa sand katholske Erklæring skjulte Thierry ikke for Nogen. Jeg søgte ofte denne udmærkede Mand's Underholdning og jeg fandt ham stedse lige fast i sin Tro. Ofte talte vi om hans historiske Bærker. „Der er Bildfarelser i dem,“ sagde han; „man har gjort sig Umage for, at udlægge det som et ondt Sindelag mod Religionen,

som kun var en Følge af min Uvdsidenhed; jeg vil anvende mit øvrige Liv til at rette Feilene." Under disse for en Præst saa trostende Samtaler gjorde jeg Thierrv det Forslag, at han skulde lade sin Tro blive til Gjærning og hævde sit graa Hoved ved en modig Opfyldelse af alle de Pligter, som Religionen fordrer. „Jeg forstaaer dem, svarede han! jeg er allerede Medlem af den h. Vincents af Paul's Conferentser og jeg hjælper alle de Ulykkelige, som bede mig om Hjælp; men jeg føler, at Gud fordrer endnu noget Andet af mig, nemlig, at jeg skal udsone mig med Ham ved de h. Sakramenter. Velan, jeg lover Dem det, jeg vil skrifte, jeg vil gaae til Herrens h. Bord." Og strax reciterede han til min største Forundring med en rørt Stemme, som jeg aldrig skal forglemme, de Ord, som Kirken henvender til det i det hell. Sakramente tilbedede Gudmenneske: Adorate, supplex, latens Deitas, quae sub his figuris vere latitas, tibi se cor meum totum subiecit quia te contemplans totum deficit. Desværre har Døden, overraskende som Lynstraalen, tilintetgjort denne saa sjonne Beslutning, og vi kunde kun række ham de Døendes Sakramenter med den sørgelige Uvished, om han endnu var sig vore Ord og vort Embede bevidst; men saa meget bliver vist, at Thierrv troede paa vore Troeslærdomme, paa Skriftemaalets guddommelige Indstiftelse og paa Nødvendigheden af at udsone sig med Gud ved Sakramenterne."

Californien. Krigen imellem Amerikanerne eller de Blanke og Indianerne eller Rødhuderne udbreder sine Rædsler ikke alene til Florida og Oregon, men ogsaa til Californien. Ved den røde Flod ere fem og tyve Amerikanere faldne under de Billedes Tomahawker. Dvinder og Døtre ere bortslæbte som Fanger. — De talrige Elever i Jesuitercollegiet i Santa-Clara fejrede Marshesten for Stifteren af de forenede Staters Republik, Washington's Fødsel. Videnskabelige Dvelfer, Taler og Digte, samt Musik forhøiede Festens Glæde i en Forsamling af fornemme Personer. — De barmhjertige Søstre have i den allerlidste Tid nedsat sig i Huset de Los Angeles. Dette Steds Beboere have til Gavn for Søstrene foranstaltet en Subscription, hvorved næsten indkom 8000 Dollars (15,000 Rdl.). Alle Missionerne i Californien forlange indstændigt Skolebrødre og barmhjertige Søstre til Ungdommens Opdragelse. Man bringer allevegne med hellig Iver de ædelmodigste Døtre.

Australien. Methodist-Missionairer. Et amerikansk Blad, New-York-Herald, beretter om Fidschis-Øerne

forffjellige Træk af de engelske Methodist-Missionairers Forhold, hvoraaf det fremgaaer, at disse „Prædikanter“ ikke lade sig nøie med at opmuntre til Forsølgelser mod de katolske Præster, som paa disse Der forkynde Evangeliet, men ogsaa ophidsede de Indfødte mod de amerikanske Rjebmand, som boe i Havnen Levuka, fordi Amerikanernes Concurrence skade disse „Høiærværdigheders“ Handelsforetagender. Mange Amerikanere bleve dræbte af de ophidsede Bilde, og, for at tage Hævn for denne Udaad, ødelagde det amerikanske Krigsskib „John Adams“ i afvigte November Maaned flere af de Indfødtes Landsbyer. Det er interessant at høre, hvorledes det nævnte amerikanske Blad paa den ene Side taler om de katolske Præster og paa den anden Side om Methodist-Prædikanterne; thi en Amerikaners Vidnesbyrd kan vistnok gjælde for upartisk. „Vi saae — saaledes skriver Correspondenten til New-York-Herald — med stor Glæde tre værdige Fædre af den katolske Kirke, drevne af deres hellige Kald at komme i vor Vidte fra Frankrig til dette fjerne Land. Deres Ankomst blev hilset af alle Hvide i Fidshi med den hjerteligste Glæde, og disse Fædres besværlige og utrættelige Anstrengelser have stiftet meget Godt paa disse Der.... De engelske saakaldte Missionairers Fjendskab indskrænker sig ikke blot til Amerikanerne. Da Frugterne af den gode Opdragelse, som de franske Præster meddele vore og de Indfødtes Børn, vare et Beviis for Fortræffeligheden af deres Opdragelsessystem, bleve Methodisterne fulde af Misundelse og Had mod de franske Præster og stiftede en Sammenhængelse mod dem, som endnu vedvarer. . . . Alle engelske Missionairer vare deelagtige i Handelen paa disse Der og forsøgte derover aldeles Sjælsjorgen. Deres Misundelse paa Amerikanerne indgav dem det Dufte, at tilintetgjøre den amerikanske Handel. Til dette Niemed kjøbte de af de Indfødte de forffjelligste Handelsproducter, saasom Cocusnødder, Skildpaddeskaller etc. etc. og sammenhobede store Forraad. Kom nu et amerikansk Skib, for at indlade saadanne Varer, saa maatte det kjøbe det af de engelske Missionairer. Paa denne Maade er det lykkedes dem i en kort Tid at samle sig en anseelig Formue.“ Vi ere overbeviste om, at den sidste Sætning i denne Correspondance ikke kan finde Anvendelse paa de fattige katolske Missionairer. Disse unde alligevel gjerne Methodisterne deres Ritgdom og søge kun at vinde de Indfødtes Hjerter; ikke Skatte, men Martyrdomen er ofte Lønnen derfor.

China. De mørkeste Fængsler i Europa ere Paladser i Sammenligning med det affhyelige Hul, i hvilket Missionairen

Jacquemin har tilbragt et halvt Aar. Man tænke sig en lille Pjirfant af 6—8 Kvadratsfods Størrelse, og der fra 5 til 9 Forbrydere, alle meer eller mindre beheftede med Gnat og fulde af Utsi, i en forpestet Luft og uden at kunne sætte en Fod i det Frie, for at trække frisk Luft, og man vil faae et Begreb om de gruopvækkende Lidelser, for hvilke Missionairen var udsat. Da man løstod Hr. Jacquemin, negtede Fødderne at gjøre ham deres Tjeneste og han kunde ikke mere gaae; i 6 Maaneder havde han ikke gjort mere end to Skridt. Han har den franske Regjerings energiske Optraeden at takke for sin Frigivelse og pleier sig nu i Hong-kong, for som Missionair at styrkes for nye Lidelser.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 13de Juli. — 9. Søndag efter Vintse. — Dagens Epistel: 1. Cor. 10, 6—13. Evangel.: Luc. 19, 41—46. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Hoimesse med Brædiken paa Tydsf. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Brædiken paa Dansk.

Pver S og nedag em Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{4}$ feires en stille h. Messje; — em **Torsdagen** bliver det hvih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalffe Betsignelse.

Rettelte: J Nr. 27, S. 431 iftedetfor Katholff pædagogiff Literatur, læs: Katholff Literatur og S. 432 9 Lin. fraoven iftedetfor lateiniffem, læs: lateiniffem.

„Skandinaviff Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. N. Blanckensteiner, N. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

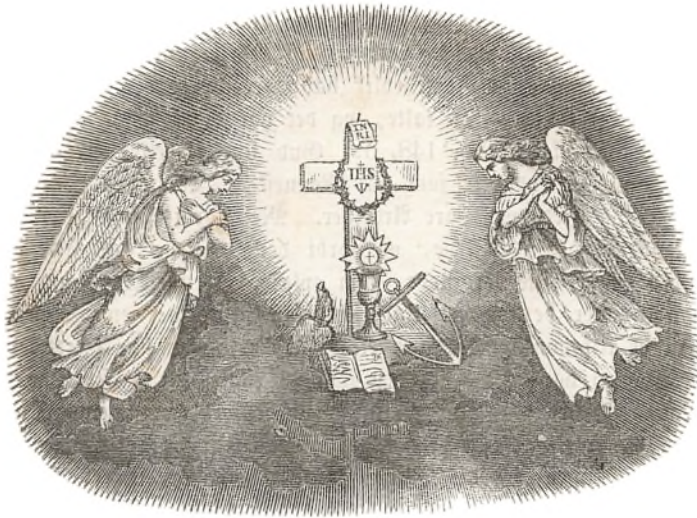

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 29.

Søndagen den 20de Juli.

1856.

Søndagens Helligholdelse,
betragtet fra katolskt Standpunct.

Enhver Dag er helliget Gud, d. e. Gud skjenker Mennesket enhver Dag, forat det skal anvende den til sin Helliggjørelse; thi at blive hellig, det er Menneskets Kald paa Jorden. Men Søndagen har Gud selv helliget paa en ganske særegen Maade. „Gud saae Alt, hvad Han havde gjort, og det var meget godt. Han hvilede paa den syvende Dag, og helligede den sy-

vende Dag, fordi Han paa samme havde hvilet fra al Sin Gjerning." 1. Moseb. I og II. Gud arbejder uden Møie; ja Han kunde i et eneste Dieblif have frembragt den hele Stabelse af Jntet: „Han talte, og det var gjort, Han befalede og det var skabt." Pf. 148, 5. Gud kan selvfølgelig i egentlig Forstand ikke udhvile som vi Menneſker, der bære Dagens Byrde og Hede ved vore Arbeider. Men fordi Gud har skabt Menneſket i Sit Billede, og fordi dette Billede ſkal nyde en Ro i Gud, dets Urbillede, ſom opløfter Menneſkets Aand og Hjerter over de forgængelige Ting og giver det en Forſmag paa de tilkommende uforgængelige Goder, derfor har Gud, efter at Han havde fuldendt den ſynlige Skabelse, de ſex Dages Værk, hvilet fra Sin Gjerning og helliget den ſyvende Dag ſom en Hviledag for alle Tider. Gud har ogſaa dybt nedlagt Trangen til en ſaadan Hviledag hos ethvert Menneſke, ſom er ſig bevidſt, at det bærer Guds Billede i ſin Sjæl, og at Gud er dets ſidſte Maal. Hvor ofte hører man ikke af brave, pligttroe, iſær til den tjenende Claſſe hørende Katholikers Mund den indholdsrige Uttring: „Naar jeg om Søndagen ikke kommer i Kirken, ſaa veed jeg ikke, at det er Søndag." Men vi kunne endnu gaac et Skridt videre og ſige: Naar vi ikke havde Søndagen, ſaa vilde vi ikke vide, at vi vare Menneſker, og meget mindre at vi vare Chriſtne. For Rigtigheden af denne Sætning tale følgende Beviſer:

I. Søndagsflædningen.

Vi ſee, at Haandværkeren, Daglønneren, Bonden, Tjenesteyender, naar det paa nogen Maade lader ſig gjøre, ja at ſelv Tiggeren om Søndagen viſer ſig i bedre Klæder end om Hverdagen. Man maatte uden videre ſønderrive alt Sammenhæng imellem vor i den aabenbarede Religions Forbund rodfæſtede Bevidſthed og det jødiſke ſaavelſom det chriſtelige Folks almindeligſte Sæder, derſom man vilde paafaae, at der for hiin Sædvane ikke laae nogen religiøs Idee til Grund, at det kun var en tilfældigviis opſtaaet, maaffee ved Speculationen befordret og ved Eſterligningens Tilføkkelse almindelig bleven Modeſag. Umiskjendeligt har Forſkjellen imellem Søn- og Hver-

dagsklæderne en dyb religiøs symbolsk Betydning. Hverdagsklædningen er Tegnet paa Trældom, Søndagsklædningen Sindbilledet paa Friheden; Hverdagsklædningen er Tegnet paa Sorgen, Søndagsklædningen Sindbilledet paa Glæden; Hverdagsklædningen er Tegnet paa den tabte Ustyldighed, Søndagsklædningen Sindbilledet paa den gjenbundne Maade. Disse modsatte Betydninger traadte efter den h. Skrifts Vidnesbyrd klart frem hos Guds Folk, saavel i det gamle som i det nye Testamente. Befalede ikke Gud allerede ved Moyses Israels Børn, da Han vilde forkynde dem Sin Lov fra Bjergget Sinai og slutte en Pagt med dem, at de skulde toe deres Klæder og hellige sig, for værdigen at komme i Hans Nærværelse? 2. Moséb. 19, 10. I alle Propheternes Skrifter fremstilles de festlige Klæder som et Sindbillede paa Frihed, Reenhed og Glæde. Saaledes lod Gud ved Propheten Isaias det jødiske Folk forkynde dets nærførestaaende Befrielse af det babyloniske Fangenskab med de Ord: „Staae op, staae op Zion, isør Dig Styrke; Jerusalem Du hellige Stad, isør Dig Din Hædersdragt!“ Ji. 52, 1. I det nye Testamente henviser Frelseren i Parabeln om det store Bryllupsmaaltid paa Bryllupsklædningen som Reenhedens og Værdighedens Sindbillede: „Ven! hvorledes er Du kommen ind uden at have Bryllupsklædningen paa?“ Matth. 22, 12. I Figurlijen om den forlorne Søn træder Festklædningen frem som Glædens Sindbillede: „Faderen jagde til sine Tjener: Bærer strax det bedste Klædebon frem, og isører ham det.“ Luc. 15, 22. Og var ikke selv hiin Engel, som siddende i Graven, forkyndte de fromme Dvinder Herrens Opstandelse ifort en hvid Festklædning? „De gik ind i Graven og saae en Yngling sidde ved den høire Side, iført et hvidt Klædebon.“ Marc. 16, 5. Hertil gjør den h. Kirkelærer, Pave Gregor den Store, den Bemærkning: „At Engelen viste sig i et hvidt Klædebon, er et Sindbillede paa vor store festlige Glæde.“ Hom. 21. om Evang. — Som et Sindbillede paa Reenhed, Frihed og Glæde tillige viser den h. Seer Johannes os det hvide Klædebon: „Og jeg saae en stor Skare, som Ingen kunde tælle, ud af alle Folkeslag, Stammer, Tungemaal og Nationer; de stode for Thronen og for Lammet, iførte hvide Kjortler og havde Palmegrene

i Hænderne.“ Aabenb. 7, 9. Søndagsklædningens tredobbelte sindbilledlige Betydning slutter sig meget nær til Betydningen af Jodernes tre høie Festsdage; nemlig Paaske-, Pints- og Løvsalsfesten, hvorved Gud paatrykte Sit Folk Characteren af et frit, udvalgt og lykkeligt Folk, nemlig ved Befrielsen af det ægyptiske Slaverie, ved Pagtens Indgaaelse paa Sinai og ved Indførelsen i Landet Canaan. Men ligesom disse tre Fortrin have et langt mere ophøiet Præg i det nye end i det gamle Testamente, saaledes forholder det sig ogsaa med Søndagsklædningen som et Sindbillede paa Reenhed, Frihed og Glæde. Sandelig, naar om Søndagen Haandværkeren, Dagelønnen, Landmanden, Tjenestetjyendet eller selv Tiggeren iført sin Søndagsklædning træder hen for Speilet, og, idet han seer Christi Kors aftrykt i sine Ansigtstræk, spørger sig selv: Hvo er Du? saa vil han fra den dybeste Grund af sin troende Bevidsthed faae det Svar, som lyder for ham som en liflig Harpetone: Du er et Væsen af høi Herkomst, Du er af Guds Raade, et Guds Billede, et Guds Barn, en Frigiven og Broder til Jesus Christus; Du er Guds Huusfælle, Helgenernes Medbroder og en Medberettiget til Guds Børns Arvedeel i Himmelen.

Om Søndagen føler Mennesket, især den Christne, sig saaledes frit og heibaaren; han bliver sig sin høie Værdighed, sit vigtige Kald og sin ophøiede Bestemmelse bevidst; han løfter sit Hoved fra Jorden op mod Himmelen, kaster Trældommens Klædning fra sig, omgiver sig ligesom Sion med sin Kraft, isører sig ligesom det nye Jerusalem sin Herligheds Klædebon og glæder sig i Bevidstheden om sit Slægtskab med Gud og inderlige Samfund med Helgenerne i Himmelen. Saaledes lærer Søndagsklædningen, betragtet i Troens Lys, os først at erkende Søndagen i sin høie Betydning. Og at denne Betydning allerede i Kirkens første Tider er kommen Christendommens Bekendere til Bevidsthed, derfor findes et ligesaa træffende som rørende Beviis i begge de første hellige Gneboeres, Paulus' og Antonius' Levnetsbeskrivelser. Den Første havde et af Palmeblade forfærdiget Klædebon, som han efter sin Død efterlod den Sidste, der gjorde det til sin Festsklædning og iførte sig det paa Paaske- og Pintsfesten.

II. Søndagshvilen.

Ogsaa Søndagshvilen paatrykker Søndagen en høi og hellig Character. Den h. Augustin siger ligesaa skjønt som sandt: „Herre, Du har skabt os til Dig, og vort Hjerter er uroligt, indtil det hviler i Dig!“ Bore Stamforældre Adam og Eva nøde, førend de havde syndet og saalænge de vare i Paradiset, fuldkommen Ro i Gud. Synden forstyrrede denne Ro; thi idet deres Hjerter bortffjernede sig fra Gud og søgte sin Lyksalighed i forbudne Ting, kom det ud af Ligevægten, tabte den rigtige Retning, som Gud havde givet det, og fulgte de onde Lysters Tilbøielighed. Da var deres Ro forsvunden, Hjertet blev uroligt, idet det, som Salomon klagende siger, snart vendte sig til denne, snart til hiin Nydelse, søgte Ro allevegne, men Intet fandt uden „Forfængelighed og Aandsfortærelse.“ Eccl. I. og II. Saaledes gif det Adam og Eva efter deres Syndesald. Saaledes erfarede Salomon det, og den samme Lod træffer ethvert Menneske, saalænge det ikke har fundet hiint faste Hvilepunkt for sit Hjerter, som kun er at finde i Gud og ellers intetsteds. Uden Gud er Intet uden Forfængelighed og Aandsfortærelse. — Men hvorledes vilde vort Hjerter atter kunne gjenfinde hiint eneste faste og sikre Hvilepunkt i Gud, dersom der ingen Søndag var? Den hele Uge igjennem sukker den langt større Deel af Menneskene under hiint tunge Nag, der, som den h. Skrift siger, „tynger paa alle Adams Børn, fra den Dag de udkomme af deres Moders Liv, indtil den Dag de atter vende tilbage til deres fælles Moder (Jorden).“ Eccl. 40, 1. Dette Nag har Gud af viis Omsorg Selv paalagt Menneskene, forat Kjødets Overmod paa den ene Side uunderkues, tæmmes og neddæmpes ved Gjenwordighedernes Tryk, og paa den anden Side, forat intet Menneske skal ansee denne Jord for sit Bestemmelsessted. Men sæt, at de jordiske Gjenwordigheders Nag tyngede saaledes uophorligt paa os Mennesker, saa at vi bestandigt bleve dragne hid og did af det jordiske Livs Bestæftigelser og aldrig kunde komme til at indaande den aandelige Livsluft: vilde vi da ikke omfæder blive afstumpede for de høiere, usynlige, uforgængelige og himmelske Guder? vilde vi da ikke aldeles forglemme Gud og vor tilkommende evige Bestemmelse? vilde vi ikke blive ned-

værdigede til almindelige Lastbyr og rende, arbejde og svede, indtil vi sank i Dødens Arm og Graven aabnede sig under vore Fødder? — I sex Dage arbejde vi for Legemet, som er forfrænkelt; hvad vilde der blive af vor Sjæl, som er uforfrænkelt, dersom ikke Guds faderlige Godhed idetmindste havde skjænket os den syvende Dag, forat vi kunne anvende samme til udelukkende at sørge for vor Sjæls Helliggjørelse? Vi maatte enten ikke være Mennesker, eller Gud maatte have udspytet hele Menneskeslægten af Sin Mund, naar Han ikke havde formildet den almindelige Straffedom: „I Dit Ansigts Sved skal Du æde Dit Brød“ (1. Moseb. 3, 19.) ved de trosteifulde Ord: „Sex Dage skal Du arbejde, og paa den syvende skal Du hvile“ (2. Moseb. 20, 10.).

Er det ikke som om Himmelenes Fred og Høitidelighed havde nedladt sig paa Jorden, naar Klokkernes Lyd ved Enden af de sex moisommelige Dage toner fra Gudshuset og vidt omkring forkynder det glade Budskab: „Imorgen er det den Dag, som Herren har helliget; ryk Støvet af, reis Dig og sæt Dig, Jerusalem! gjør Dig løs fra Din Halses Lænker, Du faldne Sions Datter!“ (Jf. 52, 2.). Ja, naar de med Moie og Arbeide befærede Adams Børn i sex Dage have sukket under det tunge Aag: „Vee os ved al den Byrde af Legems- og Sjæleplager, som tynge paa Menneskeheden; hvo skulde ikke forjage?“ og Klokkens festlige Lyd i dette Dieblit trænger til deres Øren, saa maae deres Suk forstumme og deres Hjerter med glad Rørelse udgyde sig i Taknemmelighedens Ord: „Dog nei, Barmhertige! Du indbyder os til Dig og vil vederqvæge os i alle Trængsler.“ Da finder da ogsaa Hjertet, vakt ved den himmelske Katdelses Pulsslag, atter sit faste og sikkert Hvilepunkt i Gud; det føler, at en blid Hemvee drager det opad, og at det er uroligt, indtil det hviler i Gud. Den troende jordiske Villegrim, idet han staaer paa Dvergangspunctet fra Ugens Moisommeligheder og Arbeider til Hvilens helligede Dag som paa et andet Labor, søger i sit Hjerter med den h. Ve trus, idet han nyder en Forsmag paa den evige Helligaafens Hvile: „Herre! her er godt at være“ (Matth. 17, 4.); men han hører tillige ogsaa den Røst, som lyder over til ham fra Fædrelandets lyse Høider: „Hvad gavner det et Menneske,

om han vandt den ganske Verden, men tabte eller tog Skade paa sig selv?" (Luc. 9, 25.). Han bliver sig bevidst, at han „her ikke har en blivende Stad, men at han søger den tilkommende" (Hebr. 13, 14.). Hans Tro siger ham: Den Dag, som Gud, den himmelske Fader, skjenter Dig i Sin milde Godhed, er en Rast- og Hviledag paa Din majsomme- lige Pilegrimsreise til det himmelske Fædreland. Hans Samvittighed formaner ham til at staae stille, at tænke efter og med Alvor at randfage sig selv, om og hvorledes han som Christen har opfyldt sit Kald i den forløbne Uge; om han har holdt sin Sjæl reen for al Besmittelse af Synden; om han ikke har fornærmet Noget, ikke gjort noget Dødt eller givet nogen Forargelse; om han har baaret Dagens Byrde og Hede med Taalmodighed og som Christi Discipel gjort Fremskridt paa den smalle Korsovei; om han tør haabe, naar han saaledes fortjætter sit Dagværk, at han kan fuldende sit Løb med Gode og ved sit Livs Aften modtage af Gud, den rejsfærdige Gjengjælder, den evige Belønnings Benning, som Han har forjættet alle troe Arbeidere i Sit Wiinbjerg, de være enten af den geistlige eller verdslige Stand, Dyrigheder eller Undersaatter, Herrer eller Tjenere.

For hvem maa da altsaa ikke Søndagen, betragtet fra et christeligt Standpunkt, forekomme i høieste Grad vigtig i sin Betydning som Hviledag? Men det forstaaer sig af sig selv, at Alt, hvad der er sagt med Hensyn til Søndagen, kun gjælder om saadanne Mennesker, som vide, at de ere beslegtede med Gud og staae i Forbindelse med en tilkommende Verden. Altsaa ikke om hine oplyste Naturmennesker, der om Søndagen vel vise sig i Festskladningen, men kun for i denne interessende jordiske Tant at stille sig til Skue for de Gæbendes Dine eller for at saare uforstigtige Hjerter med Lystenhedens Vile. Heller ikke om hine dyriske Mennesker, der om Søndagen vel afholde sig fra at arbejde og befrie deres Legeme fra Adams Børns tunge Nag, men kun for at de for deres Lysters Skyld kunne pleie deres Legeme i Suus og Duus, i Spillefestsfaber og Lystpartier. Nei, for den troende Christen er Søndagen en „Bedervægeliens Dag fra Herren", en Bedervægelse, der vistnok ogsaa skal komme Legemet tilgode, men som for-

trinsviis er bestemt for Sjælen, forat den kan hvile i Gud, søge sin Lyt i himmelske Ting og feire en Forfest til hiin store Sabbat, som den treenige Gud vil feire evigt i Himmelen med alle Sine Udvalgte. Men hvor kunde den katholske Christen saa rigeligt høre Velsignelse af denne ophoiede Forfest, uden i Gudshuset? Gudshuset er derfor den tredie Gjenstand, som kaster det rette Lys paa den høie Betydning og Vigtighed af Søndagens Helligholdelse.

(Sluttes.)

Protestantiske Vidnesbyrd om Pavedømmet.

Naar enhver Samfundsforfaming, ogsaa den kirkelige, efter sin Natur stræber efter at forene sine Kræfter, saa lader det sig formode af Gudsmenneskets Wiisdom, at Han ved Stiftelsen af Sin Kirke har taget dette i Betragtning. (3. J. Jacobi). Jesus valgte Petrus til Overhoved for Sin Kirke (Eobbet); thi for at undgaae Uenighed og Stridigheder, maa Een nødvendig være foresat de Dyrige, og de tolv Apostle vilde sandelig ikke have været saa enige indbyrdes, havde ikke Een været foresat de Dyrige (Cowel). Ethvert Selskab, ligesledes den udvortes Kirke, maa være organiseret og ligesom Lemmer paa eet Legeme være forenede under et Hoved, dersom det ikke skal falde sammen og opløse sig i enkelte Menigheder (v. Ammon); Kirken er eet Legeme, og derfor sammenholdt ved forskellige Lemmer, og over hele Legemet er Biskoppen af Rom. Dette er indrettet efter hiint Principats Monster, som Petrus efter Christi Veskiffelse besad over de øvrige Apostle. Eenheden i een Forstander er det bedste Middel mod Spaltninger, hvilket Christus antydede og Erfaringen beviste (Hugo Grotius). Det er derfor billigt, at eet Overhoved forestaaer en Religion, forat der kan være Enighed og Fred; thi en Religion med færegne Overhoveder i ethvert Land

vil snart blive forandret efter Statsprinciperne og ikke være andet end enhver anden Statsanstalt, f. Ex. Post- og Finantsvæsenet, og vil endnu tidligere endog blive en Finantsanstalt eller en Ledeanstalt, altsaa ingen Gudsanstalt (Oken); men at den øverste Ledelse og sidste Afgjørelse i reent geistlige Sager er overladt til en Person, som ikke er af geistlig Stand, til Landsherren, det er en Feil, som er begaaet i Hast og Norden og som man ad ordentlig Wei atter bør gjøre god igjen (Harms). Han er dog altid kun en Lægmand, om han end kalder sig summus episcopus (Harms). Ved Titelen summus episcopus, med hvilken dog intet Læreembede og ingen tilsvarende egentlige underordnede Biskopper ere forbundne, er Intet vunden, uden et technisk Udtryk, der snarere leder til Vildfarelser, end betegner Sagen (Eichhorn). Den protestantiske Kirke har ikke nogen egen Forstander, som i Besiddelse af sand aandelig Dannelselse og gjennemtrængt af Kjærligheden, (som alene den Gjenstand, hvilken man udelukkende betragter som sin egen, formaaer at indgyde), vidste tilbørligen at vurdere dens Interesser og var i Stand til at tilvende samme sin udeelte Opmærksomhed og tillige i Besiddelse af den nødvendige Anseelse og Magt, for at forsvare og beskytte samme i alle Retninger. Den har ikke mere høiere Tjenere, som ved den anseete Rang, som de indtage i det borgerlige Samfund og værdigt forsvare, tilvende dette Institut Anseelse og Afgørelse (Eichhorn).

Men en Person, som uafhængig af Landsherren har den øverste Ledelse og sidste Afgjørelse i egentlig geistlige Sager, er en Pave (Harms). Det er vist, at Petrus var den Første iblandt Apostlene, og at Gud er en Elsker af Orden (Fabritius); at Petrus har været i Rom, vil ingen sand Kristen negte (Hugo Grotius). Den h. Petrus døde som Martyr omtrent 60 Aar efter Christi Fødsel. Men en Anden indtog hans Plads og nu bestaaer den tilstrækkeligste Vished om, at Successionsfølgen har vedvaret uafbrudt fra hin Dag indtil denne Dag idag. Sandheden er, at de øverste Biskopper, den h. Petri Efterfølgere, paa Grund af Forsølgelser, ikke altid havde Midler til offentligt at forsvare deres Supremati. Men den eksisterede altid; der var altid en øverste Biskop, og hans Suprematie blev altid anerkjendt af Kirken, d.

e. af alle dengang levende Christne (Gobbet). Paven's øverste Magt og Biskoppernes Autoritet kunne saaledes ikke bestrides; og saavel Paven som ogsaa Biskopperne kunne med Føie gjøre Brug af deres Magt (Melancton). Vi bekfende, at den romerske Kirke efter de gamle Fædres Mening havde Forrang, fordi den besidder Petri Stol, og at dens Biskopper bleve anseete som sammes Efterfølgere (Bucer). Men det er rigtigt, at der gives en Regjeringsforfatning iblandt de Christne, og det er rigtigt, at der er et Overhoved, som staaer i Spidsen for samme; og der kan ingen Anden være mere skiftet til dette Embede, end Jesu Christi Statholder, den h. Petri Representant igjennem en uafbrudt Succession (Baron Senckenberg). Pavedømmet eller den pavelige Værdighed har vedvarende bestaaet under alle Kongerigernes og Keiserdommernes store og gjentagne Omvæltninger (Gobbet). Den pavelige Magts Oprindelse og Vedvarende er igjennem hele Historien af en saadan Vigtighed og Udmærkelse, at Katholikerne med al Ret kunne ansee denne historiske Kjendsgjerning som et fuldgjældigt Beviis for Sandheden af deres Religion (Wolters).

Hvad skal nu den med Katholicismens Aand og Væsen fortrolige Katholik tænke om hine protestantiske Lærdes Redelighed og Lærdom, som ikke skamme sig ved i vore Dage at udbasune i Verden, at Katholikerne maae antage et synligt Overhoved, som kan foreskrive Dogmer, at Katholikerne maae anerkjende, at Paven er den høieste Dommer i Troessager og at han gjælder meer end selve Bibelen? Slige Ordforere for Secaanden fortjene at blottes for deres Løgn af den første den bedste Catechismus (Fesler). Skriblere for Penge, som evig opvarme den gamle Kaal, kunde stifte meget Ondt, dersom deres Ordgyderie blev læst og ikke gjendrevet (Fesler).

Man siger, at Paven kun er en Biskop. — Man veed, hvilken Pave der har kronet Carl den Store til første Keiser; men hvo har indsat den første Pave? Paven var en Biskop, og den h. Fader, den Ypperstepræst, den store Khalif (saaledes kaldtes han af Ibo Albufrede, Fyrste af Hamuth) over alle Kongeriger og Fyrstendommer, og over alle Herresæder og Stæder i Landet mod Westen, som ved Gudsfrøgt tæmmer den vilde Ungdom i vore Stater. Skulde man maaskee bede om, at et

Antal Mennesker maatte beholde deres gamle nedarvede Goder, skulde man maaskee bede om, at Kirken ikke maatte stilles fra sin øverste Hyrde; skulde man forsøge, om Kongerne, eller kun Gud, under vort Aarhundredes Vaabenlarm ogsaa endnu ville høre; nei, langt fra al Frygtsomhed, kun mægtig ved Betsignelsen, er han (Paven) endnu hellig i mange Millioners Hjerter, stor hos Potentater, som ære Folket, Besiddet af en Magt, for hvilken i sytten Aarhundreder saamange Nationer og alle deres Helte ere gaaede bort lige fra Cæsars til Habsburgs Huus. Det er Paven (Johannes v. Müller). See vi tilbage og fremad i Tiderne, og see vi, hvorledes Pavedømmet har overlevet alle andre Institutioner, hvorledes tør vi da undre os, naar Mange see op til Samme, som til den Klippe, som ubevæget fremrager af Tidens fraadende Bølger (Hurter)?

Hvorledes den af Staten uafhængige Religion er den eneste Muur mod Despotisme og Universalmonarchisme, have I dog alle med Forbauselse og Udmagelse seet, erkjendt og priist i Pius VII's hellige, rolige og ublodige Kamp med den franske Despot og Verdensherre, og derfor allerede æret denne Pave i hans Liv som Martyr og canoniseret ham som Helgen (Dien). Vi have seet Paven som Fange i fremmed Land, hvorledes han neppe havde Klæder eller Føde, vi have seet, hvorledes Presfen af mere end den halve Verden havde Frihed til, at behandle den og dens Tro, som det behagede den. Og see vi ikke de protestantiske Secter i tre Aarhundreder igjennem at bestræbe sig for at tilintetgjøre den? See vi ikke ved Slutningen af disse tre Aarhundreder, at denne Tro (paa Pavedømmet) endnu altid er den herskende i Christenheden (Cobbet)?

Kirkelige Efterretninger.

Berlin. Protestantismen trues atter af en haard Prove. En Deputation fra samtlige Kirkeselskaber i England er ind-

truffen hertil, for at forhandle med Berliner Comiteen angaaende en europæisk Conferents af det evangeliske Forbund, hvilken skal holdes i Berlin. Men det er bekiendt, hvorledes slige Forsøg endnu hvergang have frygteligt blottet den protestantiske Enighed, medens Concilier i den katolske Kirke, hvor Enigheden fortaarer sig af sig selv, naturligtvis styrke denne. Alt hvad man for Diebliffet erfarer af Programmet, egnar sig ganske til at lade vente de sædvanlige Resultater af saadanne Foretagender; der skal nemlig tilveiebringes en „Forening af alle Protestanter“, men uden „Confessionalsisme“ (o: uden at aflægge en vis Troesbekjendelse) og med „Tilfidsættelse af alle dogmatiske Spørgsmaal“. Naar det ikke var i Angrebet paa den katolske Kirke, hvori vistnok alle protestantiske Partier altid have været enige, vilde vi ikke kunne vide, hvori den protestantiske Enighed ellers skulde bestaae.

Coblenz. Den for nogen Tid siden her privatiserende aandrige og meget grundigt dannede Convertit, Dr. Paul Lütkenüller (forhenværende evangelisk Prædikant i Nærheden af Berlin og derefter Redacteur af „Rhein- und Moselboten“), har i dette Dieblif modtaget sin Udnævnelse som Professor ved en høiere Dannelsesanstalt i den østerrigiske Keiserstat.

Østerrig. Et Sendebrev fra den hell. Fader til Cardinalerne, Erkebiskopperne og Biskopperne i den østerrigiske Keiserstat, d. d. 17. Marts d. A., er nylig bleven offentliggjort. Dets Hovedindhold er følgende: Den hell. Fader udtaler i denne betydningsfulde Skrivelse sin store Glæde over de østerrigiske Biskoppers Beslutning, at ville i Fællesskab raadslaae i en Sammentkomst om Concordatets Udførelse. Han anbefaler Omhu og Forsigtighed ved sammes Fuldbgyrdelse og ønsker i Særdeleshed, at der maa blive taget Hensyn til de eiendommelige Forholde i det store Keiserliges enkelte Provindser. „Vort apostoliske Embedes vanskelige Pligt,“ saaledes vedbliver han, „nøder Os til, mere og mere at anspore Eders Fromhed og Alvaagenhed, forat I maae beskytte Eders Hjerter imod ugudelige Lærdomme og Meninger, bevare den hell. Tro ukrænket for dem og derved stikke det kirkelige og borgerlige Samfund Lykke.“ Som to af Tidens beklageligste Ondder fremhæver han den raadue Indifferentisme og den stolte Rationalisme. Kirken misbilliger ikke Hines Be-

stræbelser, som forsøgte efter Sandhed og bringe Naturens Hemmeligheder for Dagens Lys; hvad den forfaster, er Modsigelsen mod Guds Ord, saavel som hin overmodige Fornuft, som bestrider det, som den ikke kan naae med sine svage Dine. I den christelige Tro hviler Menneskets eneste Haab og Frelse; men denne Troes Bolig er den katholske Kirke. Omendstjondt nu Kirken holder fast ved Troen og ikke taaler nogenjomhelst Anmasjelse af Fornuften, men anviser den en Tjeners Plads, saa tør man derfor ikke mene, at der i Kirken ingen Fremskridt gives i Religionen. En Forandring i Religionen gives der vel ikke, men vel et Fremskridt, og det et stort og iaendt. Troens Inderlighed og Grundighed skulle vægtrigt tilrage baade hos det enkelte Menneſke og hele Samfundet. Vi kjende ogsaa en hellig Videnskab, som udviklede sig videre i Aarhundredernes Løb, og ved denne hellige Videnskab, blive den guddommelige Læres kostelige Udelstene konſtnerist bearbejdede, troligen sammensjoejede og udstyrede med Glands, Skjønhed og Ynde — og det paa en Maade, at de efter deres Væsen vedblive at være den samme Lære, at beholde det samme Sind og indeholde den samme Sandhed, og at intet Nyt kommer til, men at den gamle Sandhed bliver udtalt paa en ny Maade." (Vinc. Lerin. Common.) — Det christelige Folks Fromhed afhænger fremfor Alt af Geiſtlighedens hellige Bandel og kaldsroe Virksomhed. Den h. Fader angiver derfor Midlerne til at vedligeholde og fremme begge Dele, og anbefaler i denne Henseende en regelmæssig Afholdelse af Provincial-Concilier, geiſtliche Øvelser og et ivrigt Studium, og driver paa Oprettelse af Drengeseminarier, hvor Ungdommen fra den tidligste Barndom af bliver opdragen til Lærdom og Fromhed. — Sendebrevet lægger Biskopperne ogsaa Ungdommens gudsfrygtige Opdragelse overhovedet indstændigt paa Hjerte, og udvikler sig derpaa over de hellige Missioner, „hvilke oienſynligen bidrage til at vække Troens og Religionens Aand i Nationerne og kalde dem tilbage paa Dydens og Frelsens Vej." — Men forat nu de sælles Bestræbelser skulle blive folgerige, vedbliver Skrivelsen, er Intet nødvendigare, end Diocæsernes oftere Visitation og Diocæsmyndernes Høitideligholdelse ved Biskoppen, saaledes som de allerede ere foreſkrevne ved ældre Kirkelove, saavel som ogsaa ved det almindelige Concilium i Trident. Selve Skrivelsen slutter derpaa med en kraftig Henviſning til Ydmyghed, Sægtmodighed og den øverste Hyrdes, Jesu Christi, Kjærlighedsiver, hvis Billede maatte foreſpæve de Forsamlede Dine.

Innbruck. Vor afdøde Fyrstbiskop Bernard har ffjendet hele sin Formue til fattige Præbender i sit Diocæs. Dm= endffjondt hans Eftirladenffkab aldeles ikke mere ffal være betydeligt, paa Grund af hans bekjendte Velgjorenhedsffind, ffal vil dette Beviis paa den døende Overhyyrdes Kjarlighed være ffal meget mere velgjorende for de Vaagjældende, som mange hos os desuden ffarsomt dotedede Præfteembeder ere blevne endnu fattigere ved Affføsningen.

Spanien. Storartet katholiff Manifestation i Sevilla. Dphidjet ved de i Cortes=fforsamlingerne hyppigt udtalte Grundffætninger, i hvilke man troede at fee et Coquet= terie med Proteffantismen, — opbragt over ugudelige Blades Blasphemier og Vaqvaffelser mod Paven og Geifftligheden, havde Sevilla, Hovedffaden i Andalusien, bestemt den 15. Juni til en hoidelig Manifestation for sit religiøse Sinds= lag, for ffaledes aabent for hele Verden at proteffere mod en= gelffe Sendebuddes og Bibelcolporteurers pralende Waaffande. Eftter en Indbydelse fra Brodersffabet af det h. Alterens Sa= framente, ffulde alle Stadens andre Brodersffaber, Conferentfer og religiøse fforeninger tage Deel i denne offentlige Act; Ca= pitlet indrommede Cathedralen til Hoideligheden, og Alt, hvad Sevilla tæller af Adel, berømte Værd og Konffnere, med Hertugen og Hertuginde af Montpenffier i Epidffen, un= derfføttede Ideen om en Demonffration; Enhver traf fforberedelser og den fførffe Begeifftring herffede i Staden. Men ffimrernes liberale Partie ffunde ikke taale et ffadant Stue= ffpil og bragte det ffavidt, at Gouverneuren tog sin allerede meddeelte Tilladelse til en Proceffion tilbage. Demonffratio= nen maatte derfor indffrankes til en ffælles Communion og til en Subffcriptionssindbydelse til at opreife et Monument til Grin= dring om Dogmaet om den ubesmittede Undffangelse. Om Af= tenen for ffesten var hele Staden illumineret; ffelve ffesten fandt Sted i Cathedralen med den fførffe Pragt. Mere end at ten= tuffinde Perfoner modtog den h. Communion. (Sevilla tæller 90,000 Indvaanere.) Eftter denne fforartede General=Com= munion holdtes en ligeffaa fforartet Proceffion igjennem den 420 Fod lange, 260 Fod brede og 120 Fod høie Cathedralss vidtkøffrige Effe: alle Brodersffaber, Seminarief, Geifftligheden og Hertugen af Montpenffier med sin Gemalinde tog Deel i ffamme. Hele Spanien er fflevet bevæget ved denne Demonffration i Sevilla; det har aabenffaret de modffatte Partiers Tanker og givet de katholiffe Blade Anledning til at erindre

Regjeringen om sin Pligt. Saaledes siger det fortræffelige Blad *Regeneracion*: „Regjeringen maa hurtigt indtage en klar og bestemt Stilling i Henseende til det religiøse Spørgsmaal. Fremtidigt at betragte et saa vigtigt Spørgsmaal med Lige-gældighed, saaledes som man hidtil har gjort, er absolut umuligt. Hold med Katholikerne eller erklær Eder imod Dem!“

Italien. En Protestant imod den protestantiske Propaganda. Naar katholske Blade reise sig imod de især fra England udgaaende Forsøg til Italiens Protestantisering, fordi disse kunne befordre Vantroen og Revolutionen, saa er det, som Erfaringen lærer, fra mange Sider bleven meget ilde optaget. Men hvor langt selv troende og rettænkende Protestanter ere fra, at billige hiin Propagandas Fremgangsmaade og deri at erkjende en Binding for deres egen Confession, viser følgende Dom, som den mecklenburgske Superintendent, Dr. Kliefoth, i sit kirkelige Tidsskrift falder over „den evangeliske Bevægelse i Italien.“ Han siger nemlig: „Den evangeliske Bevægelse i Italien er ikke andet end et Product af religiøst Dyrer, som er gaaet Haand i Haand med det politiske. Det er først og fremmest et Værk af Diablen, dernæst et Værk af den misfornøiede lavere Geistlighed og endelig et Værk af enkelte høie Protectorer, som ved Maa-sjernes Hjælp ville blive til Noget. Hovedet for disse kirkelige Dyrerere er Lord Shaftesbury, den politiske Agitator Lord Palmerston's Svigersøn. Baptisterne ere Forkæmperne og de andre Secter lade, alt efter deres sectereriske Meninger, deres Bidst hænge baged, men gaae sammen imod Kirken under Baptisternes Anførsel.“ ... „Den katholske Kirke i Italien var deres næste Operationsgjenstand. Idet de overalt fandt Beskyttelse hos de engelske Gesandtskaber og Consulater, begynde talrige Comissairer, som Colporteurur for Bibel- og Tractatselekskaberne, som Handelsreisende o. s. v., Bearbejdelsen af hiin Deel af den italienske Befolkning, der er kommen i Strid med Kirken. Derhos forsøgte man først ogsaa at trænge ind igjennem de enkelte Territorier; man „omvendte“ et eller andet saadant Individ, d. e. man forloftede det til Strafald fra den romerske Kirke, og lod det da fra sin Side drive Propaganda og udbrede Bibler; og naar de katholske Regjerere som en Folge af det Sidste gjorde, hvad de ifølge deres Stilling til den romerske Kirke vare forpligtede til at gjøre, saa opfyldte man Parlamentet, de fremme Forsamlinger og hele den europæiske Presse med etammerstrig, og faldt med

dette Zammerfrig, med diplomatiske Foreholdelser og med Deputationer fra alle Verdens Lande over den stakkels Regjering, for at gjøre den bange. Det fornemste af disse Tilfælde, er det bekjendte Madiai'ske. Men i de øvrige italienske Stater vilde „Religionsfrihedens“ Befæstning, jo længere, jo mindre lykkes; man maatte ogsaa ved den imidlertid stærkt forandrede politiske Tilstand tage Hensyn til Østerrig og Frankrig; og jaaledes begav den engelske Disfenterpropaganda sig lidt efter lidt til Sardinien og under dets Forfatnings Beskyttelse.

Bekjendtgjørelse.

Tirsdagen den 22de og Onsdagen den 23de Juli d. A. afholdes i Menighedens Skole den aarlige Examen, hvilken Børnenes Forældre og Skolens Belyndere indbydes at overvære.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 20de Juli. — 10. Søndag efter Pintsje. — Dagens Epistel: 1. Cor. 12, 2—11. Evangel.: Luc. 18, 9—14. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Høimesse med Prædikenen paa Danst. — Efterm. Kl. 3 Andagt.

Hver Søndag om Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{4}$ fejres en stille h. Messje; — om **Torsdagen** bliver det høib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og sluttes med den sakramentalste Bellsignelse.

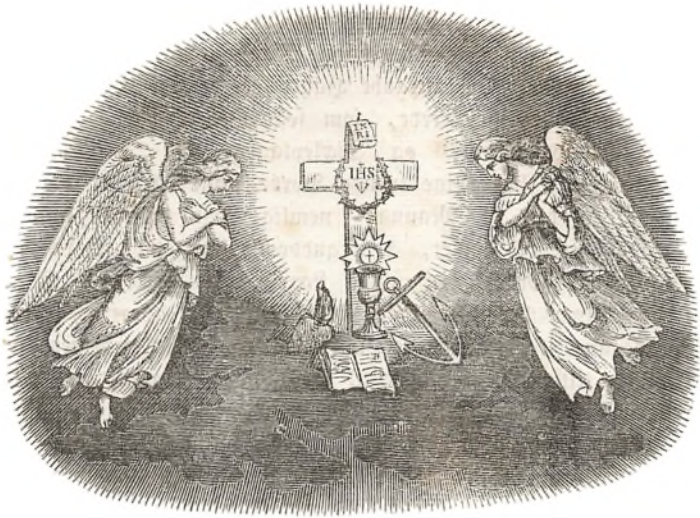
„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. A. Blankesteiner, N. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Souis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 30.

Søndagen den 27de Juli.

1856.

Søndagens Helligholdelse,
betragtet fra katholskt Standpunct.
(Sluttet.)

III. Gudshuset.

Katholikens Kjærlighed til Gudshuset (Kirken) er saa stor, som om samme var Himmelen paa Jorden. Og med Rette; thi alt det Himmelske, som gives her paa Jorden for det troende Menneſke, det erholder den katholske Christen fra Guds-

huset. Der er det h. Tabernakel, over hvilket Forbarmelsens Faders Dø og Hjerte staae aabne Dag og Nat, og hvor Han er riig for Alle, som anraabe Ham; der er Tilflugtsstedet for alle Mødige og Besvarede, som søge Vederqvægelse i de tusinde Slags Legems- og Sjæleplager; der er Naadens Statkammer, hvor hine tvende Borde staae, hvoraf det ene indeholder det h. Manna, nemlig Jesu Christi kostbare Legeme, og det andet, den guddommelige Lovs Bord, det evige Livs Ord, den sunde Lære, som fører til Guds frygt; hvor det himmelske Raadewæld er, hvorfra Christi Raadegaver og Fortjenester igjennem de h. Sakramenters syv Canaler tilflyde de Troende til Helliggjørelse og Retfærdiggjørelse; hvor Bjerget Calvaria er, paa hvilket det fra Evighed af slagtede Lam lader sit kostbare Forsoningsblod flyde, og som skriger høiere om Forbarmelse, end Abels Blod om Havn.

Naar allerede Kong David ved Synet af det gamle Testaments Tabernakel, som kun indeholdt Skygger og Billeder af de tilkommende Ting (Hebr. 9.), med Henrykkelse udraabte: „Hvor deilige ere Dine Boliger o Herre! min Sjæl længes og vansmagter efter Dine Forgaarde!“ (Ps. 83, 1.) hvormeget mere vil da ikke den religiøse Katholik om Søndagen føle sig med hele sit Hjerte hendragen til hiint h. Huus, hvor Guds Glorie boer, ikke i Tegne og Billeder, men „fuld af Naade og Sandhed“ (Joh. 1.). Ja, hele Ugen igjennem glæder han sig til Søndagen, fordi der da bydes ham Tid og Leilighed til at hente sig af Guds Statkammer Det, han behøver for sin Sjæl hele Ugen igjennem. Israelliterne maatte hver Dag samle det legemlige Manna i Orkenen, og hvad de indsamlede, maatte de ogsaa forbruge hver Dag; thi hvad der blev tilovers, fordærvedes, uden om Sabbaten, hvor de ikke turde indsamle det. Men de himmelske Raadefræsters aandelige Manna, som Katholiken henter fra Kirken om Søndagen, fordærves ikke; det gjør ham godt hele Ugen igjennem. Det er hans Vederqvægelse under Livets Moissommeligheder og Plager, hans Trost i Gjenordigheder, hans Kraft i Svagheder og Strøbeligheder, der true hans Væsen med Fare. Han erfarer hver Dag, at der i Menneffenes Boliger forefalder megen Fortræd og Fortrydelse, megen Kummer og Sorg, megen Forsagthed og

Trostesløshed; men i Guds Huus er Alt Raade og Styrke, Trost og Betsignelse, Fred og Glæde i den Helligaand. Derfor længes hans Hjerte hele Ugen igjennem efter Guds Huus, og kom han ikke ind, „saa vidste han ikke, at det var Søndag.“ Ja, naar hans Stilling er derefter, saa lader han sig ikke nøie med at besøge Kirken een Gang, nei, han gaaer to Gange, vel endog tre Gange derhen; thi det bliver sandt: hvad der af Himmelsk er at nyde paa Jorden for Menneskehjerner, det er kun at finde i de katolske Gudshuse. Derfor bliver ogsaa paa deres aarlige Indvielsesfest ligesaa rørende som betydningsfuldt anvendt Propheten Jacobs Udsagn paa dem: „Sandelig! her er intet andet, end Guds Huus og Himmelens Port.“

Sammenfatte vi nu det Sagte om Søndagens Betydning og Vigtighed af de tre Synspuncter a. Søndagsklædningen, b. Hviledagen, og c. Gudshuset, saa viser Søndagen sig for den troende Christen ligesom den store hemmelighedsfulde Stige, som Jacob saae at naae fra Jorden op til Himmelen (1. Moeseb. 28, 12.). Borttager man denne Stige, saa ophører al Forbindelse, alt gjensidigt Samkvem mellem Himmel og Jord; Verden bliver et stort Værksted, en Fabrik, og Menneskene see sig fornærede til Lastdyr eller levende Maskiner. Den guddommelige Gnist er udsuget i Mennesket. Man kan derfor ikke undre sig over, at man under den første franske Revolution, da Deconomister, Encyclopædister og Philosopher vilde emancipere Verden fra Gud og Himmelen, at man dertil ogsaa søgte at betjene sig af Hviledagens Forslytning fra den syvende til den tiende Dag. Men Napoleon, hvis snue Beregning ogsaa forstod at gjøre Religionens Kraft tjenlig for sine politiske Diemed, hvor den ikke stod i Veien for hans egoistiske Bestræbelser, indsaae meget godt, at fornemlig Hviledagen atter maatte gjenindsættes i sine Rettigheder, hvis der overhovedet ved det religiøse Folkelivs Gjenoprettelse skulde med Held virkes hen paa en velordnet Tilstand af Tingene i Frankrig. I den nyere Tid har navnlig ogsaa Grev Montalembert, den begejstrede Forkæmper og Foriegter for det kirkeligstindede Parti, som derfor sluttede sig stedse nærmere og fastere til ham, ved sit i de franske Kamre saa modigt aabnede Feltslag, glim-

rende beviist, hvor dybt Søndagens værdige Helligholdelse i alle Retninger griber ind i det christelige Folks selskabelige Forholde. Man kan forresten ikke negte, at den Pligt at helligholde Søndagen, langt lettere lader sig bevise og forsvare fra katholiskt, end fra noget som helst andet Standpunkt. Medens derfor f. Ex. det danske Justitsministerium kun meget vanskelig vil kunne retfærdiggjøre eller forsvare Regtelsen af den ved Krigsministeriet anholdte Tilladelse til at arbejde om Søndagene ved Ombygningen af Nørreport. Broer og Passage, og desaaarsag er falden i „Dagbladets“ Uraade: vilde derimod et Ministerium, der staaer paa et katholiskt Standpunkt, med langt større Kraft og Held kunne forsvare sin Fremgangsmaade i saa Henseende. Naar man nemlig, uden at trænge ind i Aanden af Søndagens Helligholdelse kun opfatter denne Dag som en i det borgerlige Samfunds Vedtægt og i borgerlige Love begrundet Hviledag, saa seer man kun den negative Side af samme, d. e. man kan kun holde paa, at der ikke arbeides! Hvilken broget Blanding af Meninger og Anskuelser kommer ikke for Dagen hver Gang Søndagens Helligholdelse bliver forhandlet i reent protestantiske Kamre! Alle de Phrajer og Rodomontader, som Discussionerne over Eden, over Jødernes Emancipation, Religionsfrihed og den christelige Stats Idee o. s. v. have fremkaldt, blive langt overfløede af et saadant kruset og broget Hjernesvind om Søndagens Betydning. Grev Montalembert derimod havde kun at optage Kampen med eet bestemt markeret Modpartie, nemlig med den katholske Kirkes Sjender. Fra sit faste objective Standpunkt, som han havde indtaget som Katholik, i et katholiskt Land og som Repræsentant for et forstørstedelen katholiskt Folk, kunde han derfor dristigt og tillidsfuldt trænge ind paa sine Modstandere med Ordets tvæagede Sværd, og medens han seierrikt stillede dem offentligt til Skue i hele deres Udsjæthed, kunde disse ikke besvare hans knusende Slag anderledes, end ved Lænderstæren og lave Invektiver, hvilke sidste, betragtede i det rette Lys, endog vare ligesaa mange Lovtaler over den ædle Greve. — Hos de mest orthodoxe Protestanter staaer jo ikke engang den Pligt fast, at besøge Kirken paa Søndagene! Men netop denne Pligt er det, som ikke alene forpligter Ka-

tholikerne til at helligholde Søndagen i almindelig Betydning, men herved knyttes denne Blygt ogsaa til en ganske noie bestemt Act af den offentlige Cultus, nemlig til Bivaaelsen af det allerhelligste Messjeoffer. Kirkens 2det Bud lyder nemlig:

„Du skal paa alle Søn- og Festdage høre den hellige Messje med Andagt!“

Med dette Kirkebud erholder Søndagens Helligholdelse for Katholikerne ikke alene sin faste Retning og sit bestemte Udtryk, men ogsaa sin sande og fulde Forklaring. Der udgaaer et Lys fra samme, som udbreder sin forklarende Glæds til trende Sider, nemlig 1) over den Dag, som feires, 2) over det Sted, hvor der feires, og 3) over de Mennesker, som feire.

IV. Det hellige Messjeoffer.

ad a. Søndagen erindrer os i sin kristelige Betydning om de tre vigtigste Gjæringer, i hvilke den treenige Guds, Faderens, Sønnens og den Helligaands uendelige Kjærlighed, har aabenbaret sig for os Mennesker, nemlig: om vor Skabelse, Forløsning og Helliggjørelse. Det allerhelligste Messjeoffer er nu det Lys- og Glædspunkt, i hvilket saa at sige alle Straaler af Guds skabende, forløsende og helliggjørende Kjærlighed træffe sammen. Bliver nu dette Offer borttaget fra Hviledagen, saa tager man ligejom Solen bort fra Firmamentet. Biskop skete det heller ikke uden stadigt Hensyn paa Vigtigheden af denne Forbindelse imellem Hviledagen og det allerhelligste Messjeoffer, at Justinus, een af de ældste Kirkeskribenter (2det Aarhundrede), i sit første Forsvarsskrift for de Christne til Keiser Antoninus Pius giver følgende Beretning om den Maade, paa hvilken de Christne feirede deres ugentlige Hviledag: „Paa den efter Solen benævnte Dag (Søndag) komme Alle, som boe i Staden og paa Landet, sammen til en Forsamling, hvor Apostlenes mindesværdige Begivenheder eller Propheternes Skrifter blive forelæste, jaalænge som Tiden tillader det. Naar Forelæseren har endt, holder Forstanderen en Tale, i hvilken han formaner til Efterlignelse af saa skønne Exempler. Derpaa staae vi Alle op og læse

vore Bønner, hvorefter der, som allerede bemærket, bliver frembaaret Brød, Viin og Vand, og Forstanderen beder og siger Tak, saa hjerteligt han formaaer, og Menigheden istemmer, idet den siger: Amen! Enhver Tilstedeværende meddeles af det consecrerede Brød og af den consecrerede Viin, og de Fraværende bliver deraf tilsendt ved Diaconerne."

Ligesom overhovedet det allerhelligste Dffers Frembærelse danner den egentlige Skillevæg imellem den christelige og den jødiske Cultus, overensstemmende med den h. Apostel Pauli Ord: „Vi (o: Christne) have et Alter, af hvilket De ikke have Lov at æde, som tjene ved Tabernaklet (o: Jøderne)" Hebr. 13, 10.: saaledes ligger ogsaa hovedsagelig Hviledagens Forlæggelse fra den sidste til den første Ugedag dybt begrundet i denne ophviiede Dfferhoitidelighed, der, som sagt, forener alle vor h. Religions Hemmeligheder i sig. Udenfor vor hell. Kirke fremtræder denne Skillevæg kun meget svagt, netop fordi man der ikke kan stille Dffer mod Dffer.

ad b. Kaste vi nu et Blik paa det Sted, hvor Hviledagen hovedsagelig bliver helligholdt, saa viser det sig at dette ligeledes modtager sin Forklaring's Glands fra det h. Messseoffers Hoitideligholdelse. — Hine stqrartede Billeder, i hvilke Gud har fremstillet denne Verdens snevre Forbindelse og Slægtskab med den anden Verden og det inderlige gjenfærdige Samkvem imellem Ham og Menneskene, finde deres mest ophviiede Virkeliggjorelse i vore katholicke Templer formedelt det allerhelligste Messseoffer. Hiin Himmelstige, ad hvilken Patriarken Jacob saae Guds Engle at stige op og ned (1. Mojs. 28, 12.); Tabernaklet, hvori Pagtens Ark befandt sig med de tvende Cheruber som Symbol paa Tilbedelsen (2. Mojs. 25, 18.); Bjerget Tabor, paa hvilket vor guddommelige Frelser viste sig i sin Forherligelse imellem de tvende Repræsentanter af den gamle Pagt, Moyses og Elias (Matth. 17, 2 og 3), — hvor finde vi dem opfyldte i deres mest ophviiede Betydning? I vore katholicke Templer! Tager man imidlertid det allerhelligste Messseoffer og med samme den i Sakramentet nærværende Guddom (numen praesens) bort derfra, saa forsvinder ogsaa Himmelstigen, saa er vort Tabernakel kun et Telt, og vort Tabor kun et sædvanligt Bjerg. Det er der-

for heller slet ikke til at undres over, at man om Søndagen føler saa liden Drift i sig til at besøge en protestantisk Kirkebygning, naar ikke just en udmærket Taler drager En derhen, og som forøvrigt ogsaa vilde gjøre den samme Effect i ethvert andet tilstrækkeligt rummeligt Locale. For Katholiken har derimod selve Kirken Aand og Liv i sig selv formedelst Jesu Christi sakramentale Nærværelse. Katholiken erkender og ærer Templet som „Guds Paulus hos Menneskene“ (Aabenb. 21, 3.), hvor den Allerhøieste boer hos Sine Menneskeborn, hvor Han „indbyder de Nødige til Sig“ (Matth. 11, 28.), hvor „Hans Dine og Hjerte ere aabne Dag og Nat for Hans Troende“ (2. Chron. 7, 15.), hvor Han hører deres Bønner og „aftørre enhver Taare af deres Dine“ (Aabenb. 21, 1.), hvor Han ved Sakramenternes Kraft „fornyre Alting“ (ibid. B. 5.), hvor Han „giver den Tørstende af Kilden med Livets Vand uden Bederlag“ (ibid. B. 6.). Bevidstheden om Christi stedsvarende Nærværelse i vore Kirker, forbunden med Hans forherligede Overgang i Himmelen, finder navnlig en overordentlig skøn Gjenlyd paa Christi Himmelfartsfest i disse Ord af den 8. og 10. Psalm, som Kirken synger i Breviariet: „Dybet er Din Herlighed, o Gud, over Himlene, Alleluja! — Herren boer i Sit hellige Tempel, Herren boer i Himmelen, Alleluja.“

I fast Tro paa disse trøstefulde Sandheder føler Katholiken sig ligesom hændt af en vidunderlig Kraft til Guds Huus. Hans Hjerte hæver sig af Glæde, naar Ugen nærmer sig sin Ende og den festlige Klokkelyd om Løverdagen forkyn-der ham Herrens Dag. Da lægger Guds Aand ham den kongelige Sanger Davids Ord i Munden: „Jeg er glædedrukken derover, at der blev sagt mig: nu træde vi ind i Herrens Huus!“ Ps. 121, 1. „En Dag i Dine Forgaarde er mere værd end tusinde andre!“ Ps. 87, 10. Derimod, naar man seer sin Kirke blottet for al religiøs Indvielse og udenfor Forbindelsen med det iblandt Sine Troende i Alterens h. Sakramente levende og boende Gudmenneske, vilde disse Psalmitens begejstrede Udgydelser aldeles ingen Mening have. Grevinde Hahn = Hahn betegner i sin aandrige Bog: „Von Babylon nach Jerusalem“ meget træffende den væsentlige

og store Forskjel imellem en katholisk og en protestantisk Kirke med følgende Ord: „Jeg tilbragte dengang nogle Uger i en lille By, hvor der var et protestantisk og et katholisk Capel. Jeg gik ind i det sidste — for at bede. I den protestantiske Kirke beder man jo egentligt ikke; dertil høves hverken Tid eller Leilighed. Dørene aabnes, man gaar derind, man synger en bestemt Sang, man hører en Prædiken, man synger atter — og Dørene lukkes, for igjen at aabnes den syvende Dag efter. Det kan ikke virke gunstigt for nogen indre Salvelse eller Zunderlighed i Bønnen! Man maa der altid passe paa det, som man skal synge eller hvad der tales, og dette dræber Andagten; thi denne fordrer undertiden ogsaa nogen Stillehed, nogen Ro og Betragtning, for at lade Sjælene tale med Gud! — Det er at bede. Min Sjæl vilde aldeles ikke lade sig affspise dermed, paa den syvende Dag at lade sig prædike Noget for, hverken dengang eller senere; og jeg spørger, om den ikke deri havde en meget rigtig Instinct? Det religiøse Liv maa gjennemgaa hele det verdslige Liv, dersom det skal udøve en i Sandhed dannende Indflydelse paa Menneskene. Det maa omslutte alle dets Dage, men ikke reducere sig til den syvende Dag og til en Prædiken. Jeg veed nok, at Protestanterne, naar de læse dette, ville spørge: Skeer hiint da altid hos Katholikerne? — Men jeg veed ogsaa, at jeg tør svare: Skeer det ikke, saa er det Individets Skyld — ikke Kirkens; og hos Eder er det omvendt. Katholiken kan bringe hele sin Dag i den dybeste og mest heldbringende Forbindelse med Kirken, naar han kun vil indflette dens h. Andagtsøvelser som Roser i sit Livs Torne. Det h. Messjeoffer, Tilbedelsen af det allerhelligste Sakramente, Engelenes Hilsen. Rosenkrandsen, Aftenandagterne, de bestemte Bønner paa Dagens og i Aarets forskjellige Tider — fore, ja slynge hans Sjæl ind i hiint ophøiede og levende Samfund, som „i Aand og i Sandhed“ tjener Gud og ærer Gud paa enhver Time, rundt omkring paa hele Jordkloden. Har han ingen Sands derfor, saa er det hans Sag! Men selve Kirken lader sandelig ingen Sjæl lide Nød!“

ad. c. Sin fortrinligste Glands kaster det allerhelligste Messjeoffer paa de Mennesker, som feire det. Ved Høitidelig-

holdelsen af dette uudsigeligt ophøiede *Mysterium* virkeliggjøres paa de Troende hiin i sin Betydning saa storartede Tanke af den h. Petrus, som han udtaler med de Ord: „I ere komne til Ham (Christus) som den levende Grundsteen, der vel er forfudt af Menneffer, men udvalgt og hædret af Gud; og I saa I ere som levende Stene opbyggede til et aandeligt Tempel, et helligt Præsteskab at frembære aandelige Dffere, som ere velbehagelige for Gud ved Jesum Christum.“ (1. Petr. 2, 4 og 5.). Og endvidere nedenunder, Vers 9: „I ere den udvalgte Slægt, det kongelige Præsteskab, et helligt Folk, et Folk til Giendom, at I skulle forkynde Hans Fuldkommenheder, Som har kaldet Eder fra Mørket til Sit underfulde Lys.“ Hvor vilde Stedet, naar vilde Tiden og hvorledes vilde Leiligheden kunne bydes til denne „Forkyndelse“ i en saa ophøiet Betydning og i en saa underfuld Samklang som det skeer i Gudshuset om Søndagen ved det allerhelligste Dffers Høitideligholdelse? Hvorledes forener sig ikke her Sted, Tid og Leilighed for en christeligt troende Menighed til, i hellig Forsamling at fremstille sig som „levende Stene, byggede paa den levende Grundsteen“, som er Christus, at fremstille sig som et „aandeligt Tempel og som et h. Præsteskab, at frembære sig selv til aandelige og velbehagelige Dffere for Gud, ved Jesum Christum!“ Ja, ved denne høitidelige Grundring af Christi Dfferdød i den h. Messe gaaer Alt: Tempel, Alter, Præst og Dffer ligesom op i Christo, idet Han her opfylder Alt i Alt, forener Alt med Sig og gjør Alt ved Sig velbehageligt for Gud. Denne vidunderlige Sammensmeltning med Christo Jesu, hvilken den h. Paulus, greben og opløstet af Guds Aand, saa træffende udtrykker med de saa Ord: „Af Ham, og ved Ham, og i Ham er Alt. Ham være Guds i Evighed, Amen!“ (Rom. 11, 36.) feirer Kirken i den uudsigeligt skønne Bøn i den h. Messe, som begynder med Ordet „Communicantes“, og som umiddelbart gaaer forud den h. Forvandling*). Det er ikke muligt for det menneskelige Sprog fuldkomment at udtrykke Hviden, Dybden og Omfanget

---

*) Jf. „Fuldstændig Bønnebog for katolske Christne“ Side 46.

af den Tanke, som Kirken sammensætter i dette eneste Ord! I dette Ord har den hele Kirke, Christi hele mystiske Legeme: den triumpherende, den stridende og den lidende Kirke, ligesom forenet sig til eet Legeme, for, forbunden ved Christo, sit Hoved, at fejre Forløsningsværket paa Alteret. Ja, idet Præsten udtaler dette Ord, indtræder hiint ophøiede og høitidelige Dieblif, hvor ligesom det samme gjentager sig, som engang flere ved hiint Brændeoffer, som Propheten Elias frembar paa Bjerget Carmel, til Beviis for, hvor den sande Gud er, hvilket det rette Præstedomme er og hvor den rette Gudstjeneste er. Den Helligaands Ild falder ned fra Himmelen og fortærer Dffergaven, Brændet og Stenene og Støvet og Vandet (3. Kong. B. 18.). Hvad maa ikke den andægtige Præst føle ved Alteret, naar han f. Ex. paa den h. Paaskefest læser Bønnen: „Communicantes“, der, saa godt det lader sig gjengive i vort Sprog, betyder: „Forenede med hverandre!“ og feirende den helligste Dag til Ære for vor Herre Jesu Christi Opstandelse efter Kjød, men ogsaa hædrende, fornemmelig Ihufommelsen af den hæderkronede Maria altid Jomfru, Moder til den samme Gud og vor Herre Jesus Kristus, saavel som af de h. Apostle Petrus og Paulus“ osv. (Her nævnes nu de øvrige Apostle og de fornemste Helgener fra den kristelige Kirkes første Aarhundreder). Derefter hedder det endvidere: „Saa modtag da forsonet af os, Dine Tjenere, og af hele Din Menighed, denne Dffergave, som vi bringe Dig ogsaa for dem, som Du har værdiget at gjentødes af Vandet og den Helligaand, idet Du giver dem Forladelse for alle Synder“ o. s. v. Hvilken Tanke, at ogsaa de Nye døbte strax og for første Gang finde deres Blads her som Samsundsmedlemmer („Communicantes“) og Deeltagere i det helligste Dffer! —

Saaledes viser det sig da, hvorledes Søndagens Helligholdelse først faaer sin rette Indvielse og Forklarelse ved det allerhelligste Messjeoffer, idet et Lys udgaar fra samme, som udbreder en forklarende Glæde over alle de tre Sider, som her kunne komme i Betragtning; nemlig over Dagen, Stedet og Menneskene.

Det allerhelligste Messjeoffer er saaledes i den mest op-

høiede Forstand „Dagens mystiske Sol“, ikke blot fordi det omgiver Dagen som Helligdag med en himmelsk Glæde, men ogsaa, fordi det beriger den, som Hviledag, med hine himmelske Raadefilder, udaf hvilke den bekymrede jordiske Pilgrim sjer „sød Bederqvægelse, Hvile i Arbeide, Kjølning i Hede og Trøst i al Bedrøvelse“. — Naar man betragter det fra dette Standpunkt, saa viser den katolske Kirkes Viisdom sig da ogsaa retfærdiggjort for sine Børn, idet den, for ikke at lade sine Troende gaae glip af den egentlige Kjerne af Søndagens Helligholdelse, har foreskrevet som den strengeste og vigtigste Pligt for denne Dag: „Du skal høre den h. Messje med Andagt!“

Pius IX. som Thy i sit eget Huus.

Da Pius IX. endnu var Erkebiskop i Imola, forærede hans Moder ham et kostbart Service, som bestod af Skeer, Knive og Gaffler etc. af Guld, og han skattede denne Foræring saa høit, at han kun høist sjældent betjente sig af samme. Ved en overordentlig Leilighed, da flere fornemme Gjæster vare indbudne til Bords, befalede Erkebiskoppen, at Moderens Service skulde benyttes. Dette skete. De indbudne Gjæster indfandt sig lidt efter lidt i Modtagelsesværelset, hvor Erkebiskoppen underholdt sig med dem paa den venligste Maade. Men paa engang blev han kaldet ud, fordi en vis Herre vilde tale med ham. Erkebiskoppen lod aldrig Noget bortviise og modtog derfor ogsaa den Fremmede. Denne havde en Bøn og sagde: „Høiærværdigste Hr. Erkebiskop! De veed selv, at jeg endnu for nogle Aar tilbage blev regnet iblandt de første Borgere i

---

*) Hr. Sequentzen paa Vintjefesten: „Veni sancte Spiritus.“ Skand. Kirker. Nr. 19.

vor Stad; ved uheldige Handelsconjuncturer kom jeg imidlertid saa meget tilbage, at jeg af Kjærlighed til min Familie maatte tage Tjeneste som Handelsbetjent, for at kunne ernære samme. Men nu vilde jeg have Udset til atter at komme i Besiddelse af min tidligere Formue, naar jeg i dette Dieblif kunde faae en vis Sum tillaans; jeg har allerede henvendt mig paa flere Steder, men er bleven afviiist overalt; naar De ikke hjælper mig, saa er min Lykke forbi for stedse." Erkebiskoppen svarede venligen: „Min Dyrebare! Det gjør mig ondt, at jeg maa sige det, men det er Sandhed: jeg eier for Diebliffet ikke en Scudo i min Gæsse; men da De er i en saa trængende Nød, maa der hjælpes." Erkebiskoppen løb ind i den menneketomme Spijsal og tog Guldservicet, svøbte det ind og gav Manden det med de Ord: „Gaae hen med dette her paa Laanehuset, og sæt det ud paa en Maaned; thi jeg troer, at jeg inden denne Tid atter vil kunne indløse det, og De vil da imidlertid faae den fornødne Sum." Kjøbmanden bortfjernede sig og udførte med Glæde Erkebiskoppens Befaling. Denne gik tilbage til sine Gæster og forglemte ganske det Forefaldne. Den sædvanlige Tid, til at gaae tilbords, var allerede forbi. Erkebiskoppen ventede endnu noget, idet han troede, at Tjenerne ikke vare ganske færdige med Bordet. Men da det varede for længe, ringede han, for at erfare, hvad et saa langt Dphold skulde betyde. Hele Tjenerskabet kom tililende og idet de faldt ham tilføde, udraabte de som med een Mund: „Hr. Erkebiskop! mig er det ikke; jeg har ikke begaaet en saa skændig Gjerning, og dog er det skeet ved Gen i Huset, thi intet fremmedt Menneske har været her." — Erkebiskoppen kunde ikke forklare sig dette Dptrin. Endelig spurgte han om, hvad der var forefaldet. Alle raabte: „Deres Guldservice er bortstjålet, og vi gaae ikke bort, førend Tyven er opdaget!" — Da lo Erkebiskoppen og sagde: „O min Gud! Jeg selv er Tyven. Tag kun mit sædvanlige Service, og dæk hurtigt Bordet." Nu blev hele Huset atter glad og fornøiet og Gæsterne sagde spægende: „Iddag har det for første Gang været en Uere, at spise ved en Tyvs Bord." — Kjøbmanden havde held med sit Foretagende og blev en riig Mand ved den laante Sum. Dog

glemte han ikke den ham beviste Belgjerning, men blev senere endog en Belgjører mod alle Nødlidende, en Fader for alle Fattige. — Gud give, at der maatte findes ret mange saadanne Tyve paa den store Verdenssueplads!

Miscelle.

Af Testamentet efter Heinrich Heine, for hvis store And det er Skæde, at den kun altfor meget blev misbrugt som et Værktøi for Irreligiositeten, meddeles hans i Wien boende Broder, Gustav Heine, følgende, som vistnok allerede er forekommet den Afdødes Vandsfæller noget ubehageligt, men som er et Beviis for, hvorledes ogsaa Vantroen, saa meget den endog bæres til Skue, dog i Grunden kun er Hyklerie og Selvskuftelse: „Seg onsker, at mit Liigtog bliver saa simpelt som muligt og at Udgifterne ved min Jordefærd ikke maae overstige en almindelig Borgers; omendstjendt jeg hører til den lutheriske Religion, onsker jeg dog ikke, at en Geistlig af denne Religion følger mit Liig; ligeledes gjør jeg Affald paa enhver anden hellig Handling til at gjøre min Liigbegængelse hoitidelig. Dette Onske er ikke en Britanfers svage Villie; allerede for fire Aar siden har jeg aflagt al philosophisk Stoltthed og er jeg atter gaaet over til religiøse Ideer. Jeg døer, idet jeg troer paa een og en evig Gud, Verdens Skaber, hvis Barmhjerlighed jeg anraaber for min u dødelige Sjæl. Jeg beklager, at jeg i mine Bæver har talt uden Agtelse om religiøse Ting; men jeg blev herved langt mere bortreven af Lidsaanden, end af egen Drift. Naar jeg uden mit Vidende har frænklet de gode Sæder og Moralen, hvilte ere al Troes sande Kraft, min Gud! saa beder jeg Dig og Menneskene om Tilgivelse!“

Kirkelige Efterretninger.

Hamborg. Naar man med Opmærksomhed betragter Nutidens protestantiske Literatur, gjør man den glædelige Iagttagelse, at den dog for det meste tjener til den katholicke Kirkes Forherligelse. Thi hvad selv mange Katholiker hidindtil ikke have anseet for sandt, fordi de ogsaa troede paa de Dplystes Skriferie, og hvad katholicke Lærde forgiæves have prædikeret, det bliver nu af de andre Confessioners Medlemmer bekendtgjort som et Resultat af deres langvarige Studier. Saaledes havde fornylig een af de protestantiske Professorer i Hamborg, Dr. Johannes Geffen, een i sin Virkefreds høitaget Mand, udgivet en meget interessant Bog under Titel af: „Bildercatechismus des fünfzehnten Jahrhunderts.“ (Leipzig, Weigel, 1855.) I dette Skrift gjør den lærde Forfatter fortræffelige Tilstaaelser. Saaledes giver han talrige Exempler paa, at den tydske Kirkesang allerede var i Brug længe før Luther, saa at Folket selv i Hamborg endnu har sunget de gamle katholicke Kirkesange i det forrige Aarhundrede. Fremdeles erklærer han den vidt udbredte Mening, nemlig at den hellige Skrift før Luther (som 1522 oversatte Bibelen paa Tydsk) saa godt som slet ikke var bekendt iblandt Geistligheden og Folket, før L. g. n. Han opregner for Aaret 1500 alene 98 forskjellige Udgaver af hele den latinske Bibel; ligeledes udkom i 28 Aar (1466—1494) alene 18 tydske Udgaver af hele den h. Skrift! Ja, Luther har aabenbart, som Geffen viser, stærkt benyttet de gamle Oversættelser. Ligeledes beviser Forfatteren, at man før Reformationen meget ofte har prædikeret paa Tydsk, om man end, mere end nu, ofte skrev latinske Prædikener. Saa havde man ogsaa sørget rigeligt for Catechismer, ikke blot ved Bøger, men ogsaa ved tallose Billeder for Folket! Altsaa, hvormange Fordomme ere her ikke gjendrevne? Men desuagtet vil man dog atter høre den gamle Enak om „den dumme og mørke Widdelader“; — thi synes maa der.

Baiern. I April Maaned d. A. hjemjogtes de to Smaabyer Selb og Nordhalben af en frygtelig Ildbrand; i Selb nedbrændte 400 og i Nordhalben 300 Huuse. Ved den Indsamling, som det fortræffelige katholicke Münchener Blad „Volkshote“ foranstaltede til Fordeel for de Brandlidte, indkom, foruden talrige Gaver af Linned ic. ic., 5,252 Gylden — hvilket

Resultat er saa meget heldigere, da til samme Tid en Huusscollect fandt Sted i hele Landet. Hvorledes her den sande kristelige Kjærlighed udøvedes, udtaler „Volkssbote“ selv i sin Taksigelse. „Ikke en Eneste af de milde Givere, siger den, som sendte mig deres Gaver, har spurgt om det ene Sted var katolsk eller om det andet var protestantisk; man har givet for de Ulykkelige egen Skyld, uden at bekymre sig om deres Troesbekjendelse og derfor ere da ogsaa alle Gaverne ligeligt bleorne fordeelte imellem og assendte til det protestantiske Selb og det katolske Nordhalben. Hertil finder selv Augsburgers „Allg. Ztg.“ (der slemmt medtages af „Volkssbote“) sig foranlediget til følgende Bemærkning: „Den ivrige katolske „Volkssbote“'s Fremgangsmaade i dette Tilfælde frembyder en sjon Modsætning til sin Navnesetters, den „kristelige (protestantiske) Volkssbote“'s Adfærd i Basel, som kun fandt sig foranlediget til at samle for Selb. Og de rige Baseler Herrer sendte — tyve Gylde!!! Det er rigtigt, at de, som saa ofte prædikte Tolerance og kristelig Kjærlighed for Andre, først selv skulde øve sig deri!“

England. I London vide de slet ikke, hvad de skulle begynde paa; 2 høifirkelige (protestantiske) Biskopper, nemlig Biskopperne af London og Durham, ville tage deres Afsted paa Grund af et svageligt Helbred. (Hovedgrunden ligger i de Angreb, som de engelske Aviser have gjort paa de nævnte Biskopper, der af samme bleve betegnede som nogle taabelige Snakkere. „Som en Folge af høi Alder,“ siger et engelsk Blad, „af Aandsforvirring, af blot Svagfindighed eller et stærkere og latterligt Galtskab, ere 6 eller 7 af vore Biskopper, en Fjerdedeel af dem Allesammen, notorisk utjenstvedtigg. De kunne ikke gjøre Noget, eller gjøre, hvad de ikke skulde gjøre. Og dog kunne Diocesserne, mærkeligt nok, undvære dem“ Noget Karmere om disse lidet glædelige Tilstande bringer det næste Hovedblad i en længere Artikel). Da et saadant Tilfælde, at en anglicansk Biskop har taget sin Afsted, endnu aldrig er forekommet, saa maa Parlamentet (!) nu først fabrikere en Extra-lov herfor. Begge Prælaterne have forøvrigt ikke havt nogen usjæl Indkomst, saa at de ikke skulde kunne have lagt Noget tilside for Kone og Børn. Efter en Parlamentslov af 1836 maa en Biskops Indkomster ikke være mere end c. 133,000 Rd. dansk og ikke mindre end c. 44,000 Rd. Men i Virkelighed har Biskoppen af London i aarlige Revenuer c. 187,000 Rd. og Biskoppen af Durham c. 220,000 Rd. Desforuden

har Biskoppen af London Beneficier (Præbender) at besætte til et Beløb af c. 530,000 Rd.; og naturligviis ere hans Slægtninger og Venner ikke gaaede tomhændede bort; Biskoppen af Durham raader over Beneficier, hvis aarlige Revenuer beløbe c. 350,000 Rd.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 27de Juli. — 11. Søndag efter Pintsje. — Dagens Epistel 1. Cor. 15, 1—10. Evangel.: Mark. 7, 31 - 37. — Gudstjeneste Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Høimesse med Præbikien paa Tybst. — Efterm. Kl. 3 Andagt med Catechisation paa Dansk.

Hver Sognedag om Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$, 7 og 8 $\frac{1}{4}$ fejres en stille h. Messie; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messie Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og sluttes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Kjøbmanden **C. M. Stankensteiner** st. Rindmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de rgl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 31.

Søndagen den 3die August.

1856.

Katholikens Svar paa sin protestantiske Vens Spørgsmaal.

(Fortfat.)

I det ovenfor*) Sagte, vil De ved nogen Eftertanke ogsaa allerede have fundet en idetmindste deelsviis Løsning af Deres Vanstueligheder og Betænkkeligheder med Hensyn til den h. Communionis Annæmmelse under kun een Skikkelse. Imidlertid

---

*) See Nr. 24. navnlig Side 376 og 77.

foranlediger Sagens Bigtighed mig dog til endnu noget udføreligere ogsaa at omtale dette Punkt,

Myndelsen af Vinens Skikkelse er ikke nødvendig for at have Deel i Jesu Christi Blod, men med Christi Legeme under Brødets Skikkelse modtage vi tillige ogsaa Hans h. Blod. Thi under Brødets Skikkelse er efter Forvandlingen ikke Christi Liig uden Blod, men Christi levende Legeme nærværende; et levende Legeme kan ikke være uden Blodet, da Blodet jo ogsaa er en væsentlig Deel af det levende menneskelige Legeme — altsaa er Jesu Christi h. Legeme under Brødets Skikkelse heller ikke uden Blod, og hvo som ogsaa kun annammer den h. Communion under den ene Brødsikkelse, annammer baade Christi h. Kjød og Blod. Ved Myndelsen af Jesus Christus under den Ene Skikkelse opfyldte vi følgende fuldkomment Hans Befaling at nyde Hans Kjød og Hans Blod: „Dersom I ikke æde Menneskesønnens Kjød og ikke drikke Hans Blod: saa ville I ikke have Livet i Eder!“ (Joh. 6.) Der er al Sandsynlighed for, at der ved dette Bud ikke saa meget handles om dets Opfyldelsesmaade eller om Annammelsen af den dobbelte Skikkelse som saadan, men om Sagen selv, som vi modtage. Kristus taler her om Sit Legeme og Blod som et Middel til at opholde Naadelivet. Et saadant Middel bydes os nu under den ene Skikkelse ligesaavel som under den anden; thi enhver antyder og bevirker aandig Bederqvælgelse, der ogsaa fremstilles paa andre Skriftsteder snart som Epise, snart som Drikke. Og af denne Grund er ogsaa enhver af begge Skikkelser, naar den nydes særskilt, et fuldstændigt Sakramente; den antyder nemlig og bevirker aandig Bederqvælgelse. Ved Hunger og Tørst betegne vi vistnok en dobbelt Begjæring for Legemet, men kun een og samme Begjæring for Sjælen: „Salige ere de, som hungrer og tørste efter Retfærdighed!“ Imidlertid selv naar man vilde antage, at de ogsaa udtrykke en dobbelt Fornødenhed for Sjælen, saa vilde denne dobbelte Fornødenhed ogsaa ligesaa sandt blive tilfredsstillet ved det stedse med Blodet forenede Christi Legeme, som baade Hunger og Tørst bliver stillet ved det i Viin dyppede Brød. — Desuden, den samme Virkning, som vor Frelser i de ovenanførte Ord tillægger Myndel-

ien af begge Skikkelser, den tillægger Han Selv ogsaa Nydelsen af den Ene Skikkelse alene, idet Han siger: „Hvo som æder dette Brød, skal leve evigt!“ Joh. 6, 52, 59. — Det vil derfor aldrig være muligt, at fremsføre noget gyldigt Beviis for, at Annammelsen af det h. Sakramente under tvende Skikkelser er absolut nødvendig, eller at Frelseren har gjort den til en Pligt. Ja, derjom vi endog vilde ganske see bort fra den Omstændighed, at Herrens Ord: „Derjom I ikke æde Menneskens Søns Kjød og ikke drikke Hans Blod,“ mere hentyde til Sagen, som skal annammes, end til Annammelsesmaaden, saa kunne disse Ord, naar man absolut vil nærmest anvende dem paa Skikkelserne, dog alligevel kun henføres til Een af begge Skikkelser, saa at deres Mening altsaa vilde være: derjom I hverken æde eller drikke. I denne samme Mening siger den h. Petrus: „Guld og Sølv har jeg ikke.“ Det er indlysende, at Apostelen herved vil sige, at han hverken har Guld eller Sølv; og ikke, at han nok har det Ene men ikke det Andet, eller, at han netop kun mangler Guld i Forening med Sølv. Med Rette altsaa „erklærer Tridentiner Conciliet^{*)}, at Lægsfolk og Præster, naar disse sidste ikke frembære Offeret, ikke ere ved noget guddommeligt Bud forpligtede til at annamme Eucharistiens Sakramente under begge Skikkelser, og at de ikke uden at forsynde sig imod Troen tør drage i Tvivl, at Communionen under Een Skikkelse er for dem tilstrækkelig til Salighed .... Desuden lærer Conciliet, at man ogsaa under een Skikkelse alene annammer den hele og udeelte Kristus og et sandt Sakramente, og at desaaafgaa, med Hensyn til Sakramentets Frugt, de, som kun annamme een Skikkelse, ikke blive berøvede nogen til Salighed nødvendig Raade.“

Ja, det vil ikke engang lykkes at bevise, at det h. Sakramente under tvende Skikkelser bevirker meer Raade, end under een. Ikke selve Skikkelsen i og for sig, men den under samme skjulte Frelser nærer Sjælen; og Denne er ikke mindre tilstede under Een Skikkelse, end under begge tilsammen; følgel-

*) Sess. 21. cap. 1. et 3.

gen maa ogsaa Naadevirkningen være den selvsamme. Eller er maaffee Daaben med tredobbelt Neddykning eller Bestænkning gyldigere eller virksommere, end med en eneste? Ligesom f. Ex. den samtidige Nydelse af flere consecrerede hellige Hostier, fordi den kun udgjør eet helligt Maaltid, hellerikke bevirker mere Naade, end Nydelsen af en eneste: saaledes og af samme Grund bevirker ogsaa Annammelsen af den guddommelige Frelser under tvende Skikkelser den selvsamme Naade, som under een alene. Selv af den Forudjærning, at den sakramentale Naadevirkning bliver bedre og tydeligere sindbilledliggjort ved een, end ved to Skikkelser, selv deraf følger ingenlunde, at selve Naadevirkningen derfor ogsaa er større, ligesaa lidt som man af Brægets større Tydelighed paa een af tvende ellers ganske lige Mynter kan slutte sig til dens større Værdi. — Imidlertid har Kirken selv ikke ligesvem afgjort noget angaaende den fuldkomne Lighed i Sakramentets Virkninger under een eller tvende Skikkelser. Men sæt nu ogsaa, at Nydelsen af een Skikkelse var forbunden med mindre Naade, end Nydelsen af to, kunde denne Mangel da ikke rigeligen erstattes ved en desto hyppigere Annammelse? Desuden maa Herrens Kirke dog sandelig ogsaa have Ret til kun at tillade Sakramentets Nydelse under een Skikkelse, for derved at bevare det h. Sakramente for Banhelligelse; netop derfor negter Kirken jo ogsaa de umyndige Børn Sakramentets Nydelse, omendstjøndt denne uden tvivl ogsaa i disse vilde forøge den helliggjørende Naade. — Dog saa meget er ganske vist: Kirken unddrager sine Børn intet af det, som er nødvendigt til Salighed, tværtimod tilbyder den Alle langt flere Naademidler, end de i Almindelighed vise sig villige til at antage!

Om den egentlige, dybere Grund, hvorfor Frelseren dog har indstiftet den h. Nadvere under tvende Skikkelser, omendstjøndt Han indeholdes heel og udeelt under en eneste Skikkelse, derom har jeg ovenfor allerede udtalt mig, og jeg indskrænker mig her derfor til kun endnu at tilføie den Bemærkning, at man tager feil, naar man i den Omstændighed, at Præsterne i den katolske Kirke nyde tvende Skikkelser, vil see en personlig og uretfærdig Begunstigelse af disse fremfor Lægsfolk. Denne Begunstigelse ligger begrundet i og følger med

Nødvendighed af Præsterne Bestemmelse og Hverv at frembære Nadverens Offer; thi dette Offer kan og tør kun feires som en ublodig Fremstilling af Christi blodige Offerdød paa Korset; og kun ved Consecrationen og Communionen af tvende Skikkelse er det muligt at fremstille denne; folgelig kan Præsten ogsaa kun feire det h. Messeoffer med og under tvende Skikkelse. Det er da ogsaa kun af denne indre Nødvendigheds Grund, at Præsterne nyde den h. Communion under tvende Skikkelse, naar de feire den h. Messe. Derimod naar de ikke feire Offeret, men ifkun ville communicere, d. v. s. annamme Herrens Legeme og Blod: saa bortfalder denne Nødvendighed og saa bortfalder ogsaa deres Begunstigelse; de annamme da ogsaa den hellige Communion kun under en eneste Skikkelse, ligesom alle Lægfolk. Saaledes f. Ex. pleie alle ved en Kirke ansatte Præster, paa een nær, om Skærtorsdagen ikke at feire Offeret, men kun at communicere, og de communicere da ogsaa kun under den ene Brodskikkelse; ligeledes naar en Præst paa Syges eller Dødsleiet modtager den h. Communion, modtager han den aldrig under tvende, men kun under een Skikkelse, ligesom alle andre Troende. — Men, vil De vist endnu spørge, af hvad Grund har den katolske Kirke da egentlig fundet sig foranlediget til at unddrage Communicanterne den h. Kalk? Derpaa svarer jeg i Korthed følgende:

Kirken uddeler den h. Communion kun under een Skikkelse 1. af Hensyn til det h. Sakramente selv, hvis Vanhelligelse den vil forebygge. Hvor let og hvor ofte vilde, ved en stor Trængsel ved Communionbænken, det h. Blod ikke kunne blive spildt, især naar, som det ofte er Tilfældet i katolske Egne, flere Tusinder gaae til Herrens Bord paa een Morgen! Vel er det sandt, at en saadan blot materiel Vanhelligelse langtfra ikke er saa stor, som den uværdige Annæmmelse af det h. Sakramente; men om den i og for sig end var nok saa ringe og ubetydelig, sommer det sig da ikke, dog alligevel at forebygge den, naar det, som her er Tilfældet, kan skee uden Skade for de Troende? Desuden kunne Vinens Skikkelse som bekendt ikke saa let og saa længe opbevares, som Brodets; og selv det Slags Profanation af Herrens sakramentale Legeme og Blod, som vilde foraarjages ved denne Skikkelses Fordærvelse, har stedse stridt

imod den Grefrygtsfølelse, Kirken nærer for dette h. Sakramente. Den h. Abbed Columban (6. Aarhundrede) fastsatte en Straf for dem iblandt sine Munke, som, da de bare den hell. Eucharistie hos sig, havde ladet Skikkelseerne fordærve. — Det var vist ogsaa af samme Grund, hvorfor man allerede i de første kristelige Tider ved visse Leiligheder ifkun annammede Communionen under den ene Brødstikkelse; thi naar vi i Historien s. Ex. læse, at Eneboerne i Østerlandet toge den hell. Eucharistie med sig i Ørkenen for et heelt Aar, saa kan man paa Grund af Østerlandets hede Klima vistnok ikke forstaae det om Eucharistien under Vinens, men kun under Brødets Skikkelse. Overhovedet blev den hell. Communion i de første kristelige Tider hjemme i Huset i Almindelighed modtaget af de Troende ifkun under Brødets Skikkelse. Vi finde i gamle Historiebøger flere Forfrister om, hvorledes Herrens Legeme skulde modtages med Haanden eller med et hvidt Kinned; derimod tales der ikke om det Kar, i hvilket det h. Blod skulde annammes. Navnlig udelukkes Tanken om Vinens Skikkelse ved de bekjendte Ord af Terullian (2det Aarhundr.), med hvilke han tiltaler den kristelige Huusmoder: „Skulde Manden ikke vide, hvad det er, Du (tidlig om Morgenen) nyder for enhver anden Spise? Og naar han veed det, maa han da ikke troe, at det kun er Brød, som det jo ogsaa bliver betegnet (udgivet) for?“ (Ad uxor. l. 2. c. 5.) Thi her mindes ogsaa kun Brødets Skikkelse. — Kirken kunde nu forevrigt faa meget desto lettere finde sig foranlediget til Meddelelsen af det h. Sakramente kun under Brødets Skikkelse, eftersom selv allerede den h. Skrift taler om Brødbrydelsen alene. I det Brød, som Frelseren i Emmaus velsignede, brød og gav til sine Disciple, erkjende ikke faa hellige Kirkesædrene netop den h. Eucharistie. Luc. 24, 30. Og kun denne kan være meent, naar det hedder i den h. Skrift om de første Christne: „de vare varagtige i Brødbrydelsens Samfund og i Bønnen.“ Apostl. Gjern. 2, 42. Thi idet Brødbrydelsen her anføres i Forening med Bønnen, maa man allerede tænke paa en h. og gudstjenstlig Handling; og desuden vilde det sandelig ikke fremhæves som noget Roesværdigt, dersom de første Christne havde været „v a r a g t i g e“ ved almindelige Maaltider!

Kirken finder sig nu 2. ogsaa af Hensyn til de Troende foranlediget til kun at meddele den ene Skikkelse. Der gives dem, som have en naturlig og uovervindelig Modbydelighed for Vinens Smag og Lugt, der jo ogsaa vedbliver med Herrens h. Blod under Vinens Skikkelse; Andre vilde maaskee ogsaa føle et Slags Bæmmelse ved at drikke Herrens Blod af et Kar, af hvilket Alle drikke. Desaarssag stod det allerede i de første Tider de Troende frit for, ved fælles Communioner enten at nyde eller ikke at nyde Vinens Skikkelse. Paa den h. Pave Leo's Tid (5te Aarhund.) fordristede de fjætteste Manichæere i Rom sig til, ukjendte med Katholikerne at gaae til Herrens Bord, dog afholdt de sig herved bestandigt fra Nydelsen af Vinens Skikkelse, fordi de ansaae Vinen for en Dævelens Stabning. Da man erfarede deres Bedrageri, saa lod Pave Leo og hans Efterfølger, Pave Gelasius, udgaae en Befaling til alle retroende Katholiker, ved hvilke de forpligtede disse til altid at annamme den h. Communion under begge Skikkelser, for nemlig saaledes at kunne fjælle Manichæerne fra de Retroende. Af denne historiske Kjendsgjerning følger, at Brugen af Kalken ved Communionen hellerikke dengang maa have været almindelig iblandt Katholikerne; thi hvorledes havde Manichæerne ogsaa kun en eneste Gang kunnet deeltage i den h. Communion, uden at forraade sig selv, dersom ellers alle retroende Katholiker uden Undtagelse annammede Kalken? Da nu senere, eftersom Manichæerne forsvandt, Anledningen til hiin kirkelige Lov af Leo og Gelasius havde ophørt, saa kom ogsaa selve Loven atter i Glemsel, saa at det da atter overlodes til de Enkeltes frie Villie, enten at communicere under een eller under begge Skikkelser. Paa den h. Thomas' Tid (13. Aarhund.) og allerede tidligere var Communionen under een Skikkelse atter bleven temmelig almindelig. — De græske Katholiker pleie vel endnu den Dag idag at annamme den h. Communion under begge Skikkelser, men de Syge blive ogsaa hos dem kun berettede under een Skikkelse.

Endelig 3. var det ogsaa af Hensyn til selve Troen, at Kirken tilsidst indførte Communionen under een Skikkelse for alle Troende. Allerede den berømte Alexander af Ales, en Samtidig af den h. Thomas, gjorde den Bemærkning, at

Mange, naar de altid saae den h. Communion meddeelt under begge Skikkelser, derved let kunde komme til den Mening, som om Christus ikke var heel og fuldstændig tilstede under een Skikkelse alene. Og i Birkelighed var det jo ogsaa først Johannes Hus's og Hieronymus af Prag's Bildfarelser, som foranledigede Kirken til at udstede en Lov, ifølge hvilken alle Lægfolk, og Præsterne, naar disse ikke feire det hellige Offer, skulde kun aannamme den h. Communion under een Skikkelse. Hus og Hieronymus fremtraadte jo som bekendt med den falske Paaastand, at Aannammelsen af begge Skikkelser var aldeles nødvendig til Salighed; for nu ogsaa practisk at modsætte sig denne Bildfarelse, gav Kirken hiin Lov, ved hvilken den jo tydeligt nok udtalte den modsatte Sandhed: at nemlig Modtagelsen af begge Skikkelser ikke er aldeles nødvendig til Salighed.

Imidlertid, saa vægtige de Grunde end ere, som tale for Communionen under een Skikkelse, og endskjøndt fuldkommen Enighed i dette Punkt vel nok var at ønske: saa har Kirken dog ogsaa stedse, til hele Nationers Beroligelse, viist sig villig og beredt til ogsaa at tillade Kalkens Brug, naar man kun udtalte sin oprigtige Tro paa 1. at Nydelser af een Skikkelse er tilstrækkelig for dem, som ikke frembære Offeret; 2. at Christus er heel og udeelt tilstede baade under een og under begge Skikkelser; 3. at Kirken ikke har feilet og eiheller feiler, naar den rækker dem, som ikke ofre, den h. Eucharistie under een Skikkelse. Men det har, ifølge en Bemærkning af den lærde Pave Benedict XIV., altid klart viist sig, at disse Nationer enten kun havde fremstillet Kalkens Regtelse som Paaastud for deres Adskillelse fra Kirken, eller at de fordrede Brugen af Kalken, fordi de troede, at Christus ikke er heel tilstede under een Skikkelse, eller at Communionen under een Skikkelse ikke er tilstrækkelig til Salighed. Paa Keiserens indtrængende Begjæring havde ogsaa Pave Pius IV. (Aar 1565) virkelig igjen tilladt Kalkens Indforelse, og man haabede allerede, at en stor Deel af Protestanterne vilde derfor ogsaa vende tilbage til Kirken; men snart saae man sig skuffet i sine Forhaabninger. Dndet forværedes kun, saa at Pave Pius V. og Gregor XIV. fandt sig nødte til at tage hiin

Lilladelse tilbage, for at gjøre Ende paa mange Misbrug og Forargelser. — Et ganske nylig udkommet og meget værdifuldt theologiskt Værk, af hvilket jeg har laant de her fremførte Bemærkninger angaaende Communionen under een Stikkelse, og hvis Læsning jeg ogsaa ret indstændigt anbefaler Dem, er: „Lehrbuch der Religion. Ein Handbuch zu Deharme's katholischen Katechismus und ein Lesebuch zum Selbstunterricht. Von W. Wilmer's." (Münster. Ascendorff'sche Buchh.) B. 4. S. 420 flg.

(Fortætttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Østerrig. Domkirken i Gran. Erkebiskoppen af Gran, Primas i Ungarn, Cardinal Joh. v. Scitovskij har definitivt fastsat Indvielsen af den store og skønne Domkirke i Gran til den 31. August d. A. For denne Høitidelighed, som skal finde Sted med stor Pragt, har Franz List (som bekendt en Ungarer) componeret en Mæsse, som vil blive udført under hans personlige Direction. Indtil Slutningen af April Maa- ned d. A. have Udgifterne ved den i 23 Aar under Bygning værende Domkirke andraget 2,053,954 Gylden; deraf har den nærværende Cardinal-Primas under sit 5aarige Primat alene bidraget mere end en Femtedeel med 557,400 Gylden. -- Vi forbeholde os en nærmere Beskrivelse af den pragtfulde Byg- ning, som vil forkynde fjerne Aarhundreder sine Bygherrens Velgjørenhed.

- Biskoppernes Velgjørenhedsfind. Ovennævnte Erkebiskop Scitovskij's Dørvillighed er ikke ene-staaende, men et Indblik i de katolske Blade er tilstrækkeligt, for at overbevise sig om, at lignende Udelmodighed ikke er sjelden iblandt den østerrigiske Episcopat. Saaledes bygger en anden ungarisk Kirke- fyrste, Heinrich v. Baloghay, Biskop af Neutra, et Kloster der for de barmhjertige Søstre, som koster 100,000 Gylden og udmærker sig ved sin Størrelse og architectoniske Skjønhed. —

Bisshop Dr. Stroßmayer af Djakovo og Syrmien har i dette Aar overgivet sit Domcapitel en Sum af 116,000 Gylden i Statspapirer til forskjellige Stiftelser, nemlig 30,000 Gylden til et Drengeseminar, 30,000 G. til Bygning af Cathedralkirken, 10,000 G. til Dotation for det af ham i sin Tid for 30,000 G. byggede barmhertige Søstrefløster og 15,000 G. til et Gremifond ic. ic. ic. Den ungariske Episcopats Velgjørenhedsånd ytrer sig i Særdeleshed mod Skolerne. Saaledes gav Bisshoppen af Granod 10,000 Gylden i det Diemed, at Præparandaskolen i Szegedin kunde vedblive at bestaae; Bisshoppen af Szathmar skjenkede Præparandaskolen 4000 Gylden og Bisshoppen af Großwardein forøgede Understøttelsesfonset for Folkeskolelærerne med et Legat af 6000 Gylden.

Wien. De østerrigiske Bisshoppers Asskedsaudients hos Hs. M. Keiseren af Østerrig. „Wiener Zeitung“ melder: De i Wien forsamlede Cardinaler, Erkebiskopper og Bisshopper bleve, efterat de den 17de Juni havde endt deres Conferencer, Dagen efter endnu engang modtagne i høitidelig Audients af Hs. M. Keiseren. Hs. Em. Cardinal Fyrst Schwarzenberg, som den ældste Cardinal i Keiserdømmet, henvendte til Allerhøiøstamme følgende Ord i det latinske Sprog: „Eders k. k. apostoliske Majestæt! Aller-naadigste Herre! Det omfangsrige og vigtige Værk, ved hvis Begyndelse det allernaadigst blev os forundt at komme for Deres Majestæts Throne, er under Guds Bistand tilendebragt. Uagtet alle de mangfoldige Gjenstande, som frembøde sig, og uagtet al Forskjellighed imellem Folkestammerne, hvis geistlige Fornødenheder maatte tages i Betragtning, vare vi Alle af een Aand og eet Sind; thi vor eneste Stræben var: at indlede for Alt, hvis Regulering endnu forestaaer, hiin Form, hvoraf Religion og sædelig Reenbed og netop derfor ogsaa Deres Majestæts Riges Velfærd kunne vente den første Fremfremmelse. Nogle Fremstillinger og Bønner, som vi troede at burde udtales, ville om kort Tid blive nedlagte for Deres Majestæts Throne og der finde hiin keiserlige Raade, over hvis storartede Bekjendtgjørelse Kirken jubler i alle østerrigiske Lande. Næst efter Gud sætte vi vort Haab og vor Tillid til Deres Majestæts Fromhed, Wiisdom og Næsfærdighed. Efter alle menneskelige Ting's Gang er det neppe muligt, at det sande Store vil forblive uden alle Vanskeligheder ved sin første Optræden; men det gaaer med det som med Solen, naar den lidt efter lidt adspredter de lette Taagemasser, der omringede dens Dpgang, og udbreder sit Lyses rene Straale. Naar

vi ere vendte tilbage til vore Kirkefogne, skulle vi med utrættelig Iver virke hen til, at denne Overenskomst udbreder sine velsignelsesrige Virkninger til alle Sider, og at endog denne Verdens Blisdom maa bekjende, at Fromheden er nyttig til Alt. Herren velsigne det Værk, som blev foretaget til Hans Åre og Hænte Deres Majestæt en Hæderskrone, som maa glimre i alle Verdenshistoriens kommende Aarhundreder, og som hellerikke hist oppe i det himmelske Jerusalem maa tabe sin Glæde, men blive forklaret til en høiere og evig Glæde. Den Allerhøiestes Velsignelse være og forblive altid over Deres Majestæt og Deres ophøiede Huus! — Hs. k. k. Majestæt behagede at svare herpaa Følgende ligeledes i det latinske Sprog: „Stedse at opfylde de høist vigtige Pligter, som Gud har paalagt mig, det er den Hæder, hvorefter jeg tragter. Til mine første Pligter regner jeg, at gjøre det, som staaer i min Magt, forat Concordatet tilbørligt kan blive fuldbyrdet i alle Henseender. Hvad De forelægger mig om dette store Ansiggende, vil jeg optage med Velvillie og overveie med stor Omhu; at svare til Deres Brev, hvor kun Forholdene tillade det, vil være mig en Fornøielse. Forøvrigt anbefaler jeg mig i Deres Bønner, høiærværdigste Biskopper! Deres Bestræbelser til at lede alle Stænder til alt Helligt og Godt monne være rige paa Frugter; mit Brev og min Stræben gaae ud paa, at de mig anbettede Nationer maae besidde det timelige Livs Gøder, uden at tabe de evige!“ —

Fra Sachsen. Prædikanten Botel har paa Pastoralconferentien i Gnadau — hvor de protestantiske Prædikanter af positiv Retning i mange Aar have indfundet sig for at omtale deres kirkelige Brev — den 3. April d. A. afslagt den Bekjendelse, at Gudstjenesten i den protestantiske Kirke befunder sig i en daarlig Forfatning, og at der til en ordentlig Gudstjeneste paa alle Sønd- og Festrage hørte en Messie, hvorfor de høie geistlige Autoriteter til rette Tid burde fremkomme med et nyt Reglement for Gudstjenesten og med en tydelig Messie! — Ligeoverfor de mangfoldige Oprødningslyster hos Protestantismens modsatte Partier var dette Botel's Forlangende overraskende, navnlig paa Grund af de aldeles forskjellige Grundsetninger om Nødvendigheden af en Tilbedelse etc., hvormed han søgte at motivere sine Ansøkelser. Flere katolske Blade have meer eller mindre udførligt omtalt denne Tale og deri seet en Tilnærmelse til objective katolske Ansøkelser. Denne Omstændighed have atter de „oplyste“ protestantiske Blade benyttet, for at gjøre Botel's og hans Ligesindedes Hensigter

mistænkelige og forhadte. I Mobsætning dertil seer det Halleſche „Vollsblatt für Stadt und Land“ sig foranlediget til den Erklæring: „at det har været den af Luther indførte „tydske Messe““ d. e. den evangeliske Kirkes oprindelige og indtil den nyeste oplyste Tid gjældende Liturgie, hvis Gjenoprettelse Pastor Botel i Gnadau betegnede som det Naal, hvorefter man maatte stræbe. Denne tydske Messe er vistnok det fra de katholske Bildfarelser(!) rensede, gamle Gudstjenestereglement, som vi, paa hine Bildfarelser nær, have fælles med Katholikerne, og naar de katholske Brødre glæde sig over dette Fælleskab, saa er det ogsaa os ikke mindre gladeligt.“ — Kun nogle faa Ord til denne Erklæring. Altsaa hiin af Luther indførte „tydske Messe“, i hvilken man bibeholdt mange katholske Ceremonier og i Begyndelsen endog det latinske Sprog og Kirkeparamenter, men i hvilken man udelod **Forvandlingen** og alt det, som umiddelbart staaer i Forbindelse dermed, hvilket dog altid efter de ældste Vidnesbyrd er bleven betragtet i Kirken som det Væsentligste i hele Messen og uden hvilket alt Ørigt kun er en Skæl uden Kjerne, — denne „fra katholske Bildfarelser rensede“ Messe vil Pastor Botel atter have indført! Men hvad Borgene have da de troende Protestanter for, at Luther virkelig har renset Messen fra katholske Bildfarelser? Vilde det ikke være omvendt let muligt, at han har borttryd det katholske Sandheder og virkelige Mysterier? Maae da de redelige Protestanter netop blive staaende ved Luther, og er ingen Forstning og Underfølgelse dem mere tilladt, om Luther ogsaa virkelig havde Ret og gjorde Ret? Er han maastee ufeilbar? Men anvende de nu dette Spørgsmaal i Særdeleshed paa Luther's „Rensning“ af Messen og sammenligne de hans Liturgie med alle den gamle Tids Liturgier, som indtil Luther's Tid brugtes i Kirken, ja endog med de Liturgier, som hos de gamle Hæretikere og hos de fra Rom adskillte Etskmatikere (Grækere, Armeniere, Nestorianere, Eutyrianere o. s. v.) gjaldt som en uantafelig Helligdom, ville de da ikke overalt finde **Consecrationen** o: Forvandlingen i Messen som Liturgiens Centrum og det egentlige Mysterium, hvis Fuldstændiggjørelse Communionen var, som forøvrigt ogsaa kunde uddeles og blev uddeelt udenfor Messen? — Og naar nu heri en mægtig Overeensstemmelse imellem alle Christne bestaaer, hvilket forvovent Forretagende understod Luther sig da ikke til, da han slog en Streg over Hovedsagen „som katholic Bildfarelse“? og hvad berettigede ham til, og hvad berettiger de troende Protestanter endnu den Dag idag

til, netop at betegne denne vigtigste Deel af Liturgiien som „Bildfarelse“? Her er, mene vi, Grunde nok, for at retfærdiggjøre det første Spørgsmaal: om det er rigtigt, tilladt og foreneligt med Samvittigheden, uden den uolagtigste Underfølgelse at blive staaende ved Luther's Auctoritet og uden videre betragte „Luthers tyske Messe“, eller, her i Danmark, den danske Messe, som „en fra katolsk Bildfarelse renset Messe?“ —

England. I Dublin har den nylig forsamlede Synode af Irlands katolske Biskopper aabnet en Subscription for de Ulykkelige, som i Frankrig have mistet deres Eiendom ved Overtømmelsen, og de fattige katolske Prælater, som selv neppe have det Nødtørstige til deres Livs Underhold, da de, som hele Irlands katolske Geistlighed, ganske leve af frivillige Gaver, — de have strax tegnet sig for 1584 Gyllden. At de rige høitkirkelige protestantiske Biskopper have gjort noget lignende, har man hidtil ikke hørt, omendstjundt en eneste af dem aarligen har ligesaa meget i Indkomster, som alle Englands katolske Erkebiskopper og Biskopper tilfammen! —

Curin. Man hører nu selv fra aldeles umistænkelige Sider de bitterste Klager her i Landet. — Trods Kirke- og Klosterrovet og de mange nye Laan, ere Finantserne i en daarliger Forfatning end tidligere. For at give Udgifts-Budgettet et muligt fordeelagtigt Udre, har man afskilt Krigsudgifterne derfra; man desuagtet bliver der endnu altid en betydelig Deficit. Statsudgifterne ere nemlig blevne betydeligt forøgede, navnlig som Følge af det bekostelige parlamentariske System og af Embedsmændenes stedse stigende Antal og deres saa hyppige Pensioneringer. For at forstørre Indtagterne, bleve paa den ene Side Skatterne forhøiede til den yderste Grændse og paa den anden Side gjorde man nye Laan. Fra 1848 til 1855 tæller man tretten Laan, hvis aarlige Renter beløbe sig til 10 Millioner Rdlr. Ved de fleste af disse Laan gif store Summer i Commissairernes og Banquierernes Lomme; af Laanet fra Aaret 1850 paa 80 Mill. fik Staten kun lidt over 64 Millioner. De tretten Laan beløbe tilfammen 553 Mill. Fres. Men hvad Skatterne angaaer, saa har man baade forhøiet de gamle og indført mange nye, meget trykkende. Denne Masse af Tarter og Skatter frembragte allerede den

den største Ophidselse i Landet, navnlig paa Den Sardinien. — Efter de officielle verificerede Angivelser bleve de 204 Deputerede af Landets 4,904,817 Indvaanere valgt af kun 35,000 Borgere. Det andet Kammer har derfor liden Betydning i Folkets Øine; ligeledes synker Senatet ned til stedse større Betydningsløshed; Senatorernes Antal blev forøget fra 70 til 108 og completeres hele Tiden med ministerielt Sindede; det gjør aldrig den mindste Modstand og taber saaledes ogsaa den sidste Rest af sædelig Værdighed. Ligesaaledes gaar det med Lovfabricationen; fra den 8de Mai 1848 ere over 622 Love indbragte fra Regjeringen og 195 fra de Deputerede, altsaa over 800 Love i syv Aar, ganske efter Ministerens Vilkaarlighed! Paa denne Maade maa Folkets Agtelse for Lovens Hellighed altid mere og mere forsvinde, jo mere det faaer et Indblik i Lovgivningens Værksteder. I de sidste Aar have Forbrydelserne frygteligt tiltaget, Fængslerne ere overfyldte og koste uhyre Summer; den flette Presse demoraliserer stadigt Maaerne, og den stigende Nød formerer Tyverierne og Røverierne. Selv Ministeriets Benner yttre sig allerede med roesværdig Uæbenhjertighed om disse rædselsfulde Tilstande. — De kirkefjendelige Blade nyde den fuldeste Frihed, medens de Blade, som utrætteligt kæmpe for den katolske Sag, saasom *Armonia* og *Campanone* blive forfulgte med idelige Presseprocesser og Beslaglæggelser. Man taaler de skammeligste Udfald mod Paven og de laveste Bagvaskelser om den udplyndrede Geistlighed. Den sardiniske Geistligheds Nød har allerede naaet en Grad, at den kan sammenlignes med den spanske Geistligheds. Paa Den Sardinien sukke de Geistlige i stor Glendighed siden Afskaffelsen af Tienden. Den for kort siden stedsundne Ophævelse af Klosterne skulde raade Bod derpaa. Men den deraf nyoprettede Kirkecase har ingen Venge; den bedste Deel af det røvede Gods gik vel, som ved Sæcularisationen i Lydsland, i Commissariernes og Administratorernes Lomme! Derfor faae de Geistlige deres Tilgodehavende kun tildeels og uregelmæssigt udbetalt. Hele Forvaltningen af Kirkecasen viste sig som et sandt Chaos: den ene Embedsmand henviser til den anden, og denne til den tredie; alle ere bekræftigede med utallige Skrivelser; — men intetsteds viser sig en alvorlig Billie til at befrie de Geistlige fra deres trykkende Nød. — Desforuden have de Geistlige i hele Landet endnu altid at bestaae Forsælgelser. — Det eneste Lydspunkt i Sardinien's nyeste Historie viser sig i Folkets levende katolske Tro, som aldrig er traadt saa glimrende for Dagen, som nu i Bøvelsens sidste Dage. Disse Dage for den skammeligste Spoliation vare, saade Tri-

umphdage for Kirken. De Verdens- og Ordensgeistlige beviste en punctlig Lydighed mod den kirkelige Autoritets Anordninger; intet Kloster aabnede frivilligt Dorene for Dphavelsescommisjairerne; allevegne maatte anvendes raa Vold; Ingen i Klostrene viste Lyft til at betjene sig af den nye Frihed; ingen Forstander undlod den foreskrevne Protest. Men ogsaa det katholicke Folk viste sin lydelige Uvillie og den dybeste Afsky mod disse Volds-gjerninger, saa at man ansaae det nødvendige allevegne at have Sikkerhedsvagter og forklædte saavel som uniformerede Gensdarmere ved Haanden. Verlige Borgere vægrede sig reentud ved som Bidner at medvirke ved Klostergodjernes Inventarisering o. s. v. Paa mange Steder indfandt der sig ingen Kjøbere ved Auctionerne over Kirkegodserne. Folkets oprørte sødelige Følelse udøvede ogsaa en stor Indflydelse paa Embedsmændene; mange af dem vægrede sig ved at deeltage i Inddragelsen af Kirkegodserne og forlangte hellere deres Afsted. som ogsaa flere erholdt; for andre delegerede man da udenlandske Commisjairer. Det vilde sere for vidt at gaae nærmere ind paa Enkelthederne i denne Sag. — Kirkens Triumph bliver endnu forhøiet ved den forfulgte Verdens- og Ordens-Geistligheds paany beviste ædle Opoffrelse for deres Kastes Vel. Medens de barmhjertige Søstre offervillige ilede de Ulykkelige paa Krim til Hjælp, antog Ordensfolk af begge Kjen, saavel som hele Geistligheden i selve Landet, sig overalt de holdt sig med den mest rørende Iver. Medens mange Embedsmænd betoges af en panisk Skræk og feige flygtede, udviste Geistligheden sin gamle Kaldsroffkab, saa at selv den officielle Gazetta Piemontese maatte tilstaae, at de Verdens- og Ordensgeistlige havde givet de mest opbejdede Bevijer paa Mod og Selvfornegtelse og at mange af dem vare blevne et Offer for deres Kjærlighed o. s. v. De stakkels forfulgte Ordensfolk have i denne Provølsens Tid ydet Landet større Tjenester, end alle liberale Theoretikere i og udenfor Kamrene, og saaledes slaaende gjendrevet alle Talemaader om det „unyttige, dovne og for det Almindelige skadelige Munkevoien!“

Amerika. (Cuba.) Efter de spanske Avisers Beretninger have Jesuiterfadrene holdt en otte Dages Folkemission for Fangerne paa Den Cuba, hvilken havde det glædeligste Resultat. Enhver forbausedes over Fangernes religiøse Holdning i denne Tid. Fangevogterne vare i høieste Grad forundrede over denne saa glædelige Forandring hos Fangerne. Ved Missionens Slutning meddeelte Biskoppen af Cuba under

den h. Mæsse den h. Commuion til 650 Fanger og confirmerede alle dem, som endnu ikke havde modtaget Confirmationens h. Sacramente. — Paa dette rørende Skuespil fulgte et andet, hvorved de fornemste Damer paa Cuba med Generalscaptain Concha's Gemalinde i Spidsen, beviste deres kristelige Kjarlighed. De nævnte Damer foranstaltede paa egen Bekostning et Maaltid for Fangerne, hvorved de egenhændigen opvartede dem. Et paa Cuba udkommende Blad siger: „De Ulykkelige vare saa forbausede derover, at de ikke vovede at tale et Ord, ja neppe at drage Veiret; de saae paa hjerandree, og følte dybt Indtrykket af, at saa mange og dydige Damer i deres kristelige Kjarlighed lagde en saadan Medladenhed for Dagen, at de ved Bordet bleve deres Dpvarterster.“

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 3die August. — 12. Søndag efter Pintsfe. — Dagens Epistel: 2. Cor. 3, 4—10. Evangel.: Luc. 10, 23 37. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Mæsse. — Kl. 10 Præmæsse med Prædikenen paa Dansk. — Esterm. Kl. 3 Andagt, med Prædikenen.

Hver Søndag om Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$, 7 og 8 $\frac{1}{4}$ fejres en stille h. Mæsse; — om **Lørdagen** bliver det høih. Alterens Sacramente fremstillet under den sidste h. Mæsse Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalke Betsignelse.

„Scandinavisk Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. A. Wankensteiners ft. Kjøbmagergade 68, og i alle Bogkæber; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 32.

Søndagen den 10de August.

1856.

Kong Dlaf's Seier *).

Af N. Munch.

I.

Kong Dlaf ligger slagen paa Val ved Stiklestad,
 Om ham hans Kjæmper og Skjalde, en trofast, blodig Kad!
 Sluttet er med hans Døie vel Christi Lys i Norge —
 Nu vove sig Fætter og Trolde af deres Klippeborge.
 Men Dlaf seirer i Døden.

*) Indsendt fra Norge i Anledning af St. Dlaf's' festlige Minde-
 dag, som med Octav feires fra 1ste indtil 2den Søndag efter den 29de
 Juli, Helgenens Dødsdag. Red.

Selv Sol har dulgt sit Die for dette Udaads-Slag:
 Natmørket brat sig sænked' midt paa den klareste Dag.
 En Angst faldt over Folket, i Borg og Fattigmands Stue: —
 Da maatte de haarde Bønder vel for sin Seier grue.

Herr Kalf, Bisp Sigurd og Thore, den Hund, som Kongen slog,
 De vare saa lidet glade ved dette Seierstog. —
 De frygted' den døde Konge, mens han var oven Jorde —
 Thi vilde de søge Liget, at kaste det over Borde.

Det vidste Thorgils Bonde, han monne paa Stiklestad boe.
 Det skal vist aldrig forgjættes, han blev sin Konge tro!
 Da Nat var faldet paa Valen, til Solnen Grim han sagde:
 Stat op! Nu ville vi søge, hvor de Kong Olaf lagde.

Saa gif de ud paa Marken, og samled' mellem Liig —
 Der var saa gyfeligt stille, en Haand ei rørte sig.
 Hvor nylig Kjemper blusjed' og Stridskluren mægtig klang,
 Nu Ravnens Vinge lydlos sig over Adsler svaug.

Grim bar en Tyrifakkell, og lyst vartligt med den
 I mangt et liigblegt Ansigt — fandt dog ei Kongen end.
 Søg bedre! jagde Thorgils. Al Fader, jeg er bange!
 Hviffed' den unge Bonde: — See dog de Skygger lange!

Rædhare! mumled' den Gamle: — Saa gaf til din Moder hjem! —
 Vel til min dræbte Konge jeg finder alene frem.
 Jeg følger — svarede Solnen; dog, Fader, seer du ei der,
 Over hiin Hob af Liig et sælsomt, lysende Skjær?

Der er Kongen! raabte Thorgils. Det Jertegn maa være hans
 Over den hellige Martyr breder Himlen sin Glæds!
 Og see! — det var som han sagde. Paa Høien blev Kongen funden
 Let henstrakt, som i Slummer, med saligt Smil om Munden.

Vel flød hans dyre Blod ud af trende Ulvssaar,
 Men hans Afsyn var som en Dose, ja som den klareste Baar,
 Og fra hans mægtige Pande udgik en Morgenrøde
 Over det Sted, hvor han laae blandt sine trofaste Døde.

For dette Syn sig bøied' nu Thorgils med sin Søn,
 De tvende Første, som knæled' for hellig Olaf i Bøn:
 Nu hjælp os, hellige Konge! at vi kan bevare dit Minde --
 Imorgen komme de Hunde, de skulle Dig ikke finde!

Saa toge de varsomt Liget, svøbte det ind i Liin,
 Løjted' det blidt paa Skjolde, og bar det med sagte Trin
 Over den stille Blodmark hen mod en øde Hytte,
 Som, langt fra de andre Huse, inat skulde Liget beskytte.

Udselig var den Rønne vel for en Konges Grav!
 Taget halvt sammensjunktet, Døren saa trang og lav
 Alt Bærerne ind maatte krybe med deres dyre Byrde. —
 Her lagdes paa bare Jordguld den mægtige Folketryde.

Her var ingen Silketæpper, og ingen viede Lys,
 Her laae han forladt af Alle, i Nattens eenfomme Gys! —
 Her lod ikke Sang af Skjalde — han havde ingen tilbage --
 Nu Nattens Vinde sufte igjennem Hytten med Klage.
 Men Olaf fejrer i Døden.

II.

Mod Dvæld det var. Den tunge Sky
 Mørknede Fjordens Bølge —
 En Snekke stævned' mod Nidaros By
 Stille og uden Følge.

Paa Dækket høit en Liigkiste stod,
 Simpel og uden Klæde.
 Thorgils Bonde sad ved dens Fod
 Og hørtes hen for sig qvæde:

„Fattige Bonde nu fører til By
 Største Konge i Norden,
 Og veed ikke Havn, og har ikke Ly
 At give ham, selv under Jorden.

Hvi komme ikke hans stolte Hirdmænd
 Og ikke hans Bisper hvide,
 At føre den Herre til Kirken hen?
 Det er paa de høie Tide.

Vi styre dog til Kongsbryggen hen,
 Der kommer en Bisp ham imøde —
 Men af! det er hans værste Uven,
 Som selv hans Been vil forøde!

Bisp Sigurd! I tage den Kiste kun,
 Saa vel vi Eder den uide!
 I sænke kun dybt i Havets Bund
 De Graasteen, som deri blunde!

Thorgils Bonde er ikke saa dum,
 Kan nok en Bisp overliste.
 I kunne ei see i Sneffens Rum —
 Der staaer Konning Olafs Kiste!

Den fører jeg varlig ad Elven op,
 Mens I drage ud med den tomme.
 I skulle ei spilde den dyre Krop —
 Hans Tid er endnu ei omme!

Er Byen end af hans Fjender fuld,
 Han skal i sin Kongestad hvile!
 Den hellige Christ er Kong Olaf huld,
 Hans Dag kan vel endnu smile.“

III.

Bed Nidelvens Bred har den trofaste Mand
 Begravet sin Konge i hyiden Sand,

Bisp Sigurd og den unge Kong Svend
 Hersked' i Norge med danske Mænd.

Men over dem Alle herfke vilde
 Alfiva, Kong Knud den Mægtiges Frille.

Hun var slet ikke de Norfke blid:
 Over dem kom den flemme Alfiva-Tid.

Den Tid, da fribaarne Odelsmand
 Ei maatte raade for eget Land.

Da Alting skulde af Kongen eies,
 Og hver en Brøblev for Kongen veies.

Da et Bidne af enkelt fremmed Evend
 Skulde gjælde mod Sagn af ti norske Mænd.

Da der krævedes Skat selv af Fisk i Hav,
 Da Bonden aad Bark, og usleste Stav.

Den Tid vist aldrig forglemmes kan:
 Som en Straf den kom over Folk og Land.

At Konning Olaf var taget af Dage,
 Det maatte de Bønder nu bittert klage.

Nu saae de, hvor Christ havde været ham huld:
 I hans Tid hver Hjelm og Lade var fuld.

I Olafs Tid kunde Norge med Gæ
 Sit Hoved høit mellem Landene bære.

Nu laae det bøiet for Dankongens Fod —
 Sligt frænked' de stolte Thrønders Mod.

Dog, Knud var mægtig og Olaf død —
 Der saaes ei Ende paa denne Nød.

Men Olaf feirer i Døden.

IV.

Medens Sorg har Folket bundet
 Over Nidaros oprundet

Er et stille Morgenffjær:
 Fra hiin ffulte Grav i Sandet
 Staaer en Kjemper op for Landet,
 Stærkere end nogen Hær.

See ham høit paa hviden Ganger!
 Kronen om hans Tinding pranger,
 Korset lyser i hans Skjold.
 Hver en Nat, med stille Vælde,
 Over Dale, over Fjelde
 Farer ud den Ridder bold.

Hvor han signer — Hjerter vækkes,
 Hvor han truer — Fjender svækkes,
 Hvor han smiler, vorder Dag,
 I hans Fodspor Freden feires,
 For hans Aandepust henveires
 Smerte, Lædragt, Harme, Nag.

Alle om hans Kors sig samle:
 Benner, Fjender, Unge, Gamle
 Følge ham med Pilgrimsstav;
 Følge hen, hvor Han vil dvæle. —
 Der han svinder — og de knæle
 Alle om Sanct Olafs Grav!

Der berettes nu mangt Under:
 Kongen rød i Risten blunder,
 Stumme tale, Blinde see —
 Største Under af dem alle
 Er dog, at hans Drabsmænd falde
 Ned for ham i Angers Bæe.

Er, at Rnytlingernes Hære
 Uden Sværdslag, uden Gre,
 Rømme Landet for en Død;
 Er, at Christentræets Stamme
 Som i ham de tænkte ramme —
 Af hans Blod sig just opffjød.

Største Under, at de Thrønder,
 Herfer, Lendermænd og Bønder,
 Som gav Olaf Død til Løn —
 Drage nu til Garderige
 For som Drot til Norges Rige
 Hjem at faae den Dræbtes Son!

V.

Glad skinner Sommerolen over Nidaros By,
 Alle de Kirkeklokker klinge saa høit mod Sky!
 Gjennem de festlige Gader bruser Folkets Flod,
 Landsfer og Faner blinke til Lyst nu, ikke til Blod.

Over den bølgende Mængde aander Glæden varm,
 Hjerternes Skal ere brustne, Fiender gaae Arm i Arm,
 Fattige favnes med Rige, Fæst under hvert et Tag,
 Som under Himmelsens Hvælving! Det er Sanct Olafs Dag!

Første Gang fuldt den feires. Nær er ålt Kongens Tog —
 Hævet og frelst har Olaf det Folk, som nys ham slog,
 Derfor Folket ham bærer nu hen til Kirkens Chor,
 At der han kan hvile og bede, alt for sit elskede Nord.

See! Barviis foran gange Kong Olafs Stillestadmænd,
 I rustne Brynjer fra Slaget — De er' ei mange igjen.
 Nu føre de Kongen med Hæder vel til hans sidste Hjem —
 Thorgils i Bondefoste gaaer stille glad mellem dem.

Saa komme de smaa Chordrenge, og svinge Røgelsekar,
 Og synge med spæde Stemmer til Herren en Lovsang klar.
 Dem følger et Tog af Præster med Kors, og i Gyldensfrud
 I deres Midte Bisp Grimkel, Sanct Olafs fornemste Bud.

Hvad Mumlén gaaer gjennem Folket? Hvi synke de Alle i Knæ?
 Ha! der er Kong Olafs Kiste! Nu er den ei blot af Træ! —
 Et Solverskrin nu dækker uhyvlede Favnbræt,
 Det Skrin er med ædle Stene, med Silke og Guld beklædt.

Paa tolv Mænds Skuldre det bæres, og straalér til Folket ned, —
 Lyksalige ere Alle, som kun faae røre derved!
 Hellig Olaf! sukke de Alle, hellig Olaf, bed for os!
 Vær Du Skytskelgen for Norge, som for dit Nidaros!

Nu følger Jubel paa Bønnen. Hvo rider Kisten næst? —
 En Ungling i Purpurtaabe, med Krone, paa hvilken Hest!
 Heit sees han over alt Folket. Hvor er han ædel og skjøn!
 Hil være unge Kong Magnus, den hellige Olafs Søn!

Vel til sin Faders Rige er han tilbagevendt,
 Flygted' er Ervend og Alfiva — den onde Tid er endt.
 Christ signe den unge Herre! Han vorde sin Fader liig!
 Aldrig nogen Kongesøn tog for en Arv saa riig.

Saa raaber Folket nu mod den Kongelige Svend;
 Men om ham gaaer et Følge af Rigets ypperste Mænd,
 Forrest blandt dem Herr Kalf, end rød af Dlaf's Blod,
 Nu selv indfører Sonnen, med angergivent Mod.

Dg Einar Tambeskjær, Jarl Hakons gamle Maag,
 Han, som end aldrig bøied' sig for en Konges Aag —
 Han blotter nu for Magnus sit sølverhvide Haar,
 Dg ydmyg ved hans Side bag Dlaf's Kiste gaaer.

Kalf's Brødre, Finn og Thorberg, de Troe mod Dlaf's Sag,
 Gaae nu og prise Herren, som lod dem see denne Dag!
 Harek af Tjótta følger; — ja Thore Hund der gaaer!
 Den Vilde, som gav Dlaf det sidste Banesaar.

Han været har i England, at bringe selve Knud
 Om hellig Dlaf's Under det første, driftige Bud:
 Af Blodet, som han udgjød, blev han helbredet først. —
 Nu følger han Seierstogét, med Angers hede Tørst.

Tilfældt da komme Rækker af unge Kongens Hær —
 Hvor lystigt blinke i Solen de mange tusend Spær!
 Saa drager Toget fremad, langsomt, med Seierssang,
 Vel under Folkets Jubel og liflig Klokkelang.

I Kirken ind de drage — standse ved Chorets Trin.
 Der, over Høialteret, sættes Kong Dlaf's gyldne Skrin.
 Nu Bissen det indvier — da knæle Alle i Bon,
 Men nærmest knæler ved Risten Kong Magnus, Dlaf's Son!

Thi Dlaf har seiret i Døden.

VI.

Længe stod det Skrin med Øre
 Over Høialtar —
 Alle Munde, fjern og nære,
 Sagn om det frembar.
 Dlaf's Navn gif over Jorden;
 Af hans Grav sprang op for Norden
 En Livskilde klar.

Over Skrin og Kilde reiste
 Fromme Fædres Tro
 Høit en Dom, som herlig kneiste
 Op mod Himlens Bo.
 Slægter efter Slægter bygged'
 Trofast paa den Hal, som flugged'
 Hellig Dlaf's No.

Dg, saalænge Skrinet stille
 Over Altret stod,
 Var der Magt i Fjelde vilde,
 Og i Folket Mod,
 Var der Kraft i Norges Tale,
 Lød igjennem milde Dale
 Sangens ædle Flod.

Men, da frække Hænder toge
 Ned Sanct Dlaf's Skrin —
 Uveirfyer atter droge
 Over Nord med Hviiin:
 Norges Aand ei kunde virke,
 Landet sank med Dlaf's Kirke
 Sammen i Ruin.

Over Folket kom der atter
 En Alfva-Tid.
 Dlaf's Grav blev fast til Latter,
 Ingen vandred' did,
 Ingen kjendte da til Norge,
 Skamfuldt skjulte Fjeldets Borge
 Sig i Laagen hoid.

Sølvkisten skulde drage
 Ud til fremmed Bred —
 Men den lod sig ikke tage,
 Sank i Havet ned.
 Dlaf's Liig var ei derinde,
 Bar dog lagt, skjøndt uden Minde,
 I hans Kirkes Fred.

Der han laa dog i sit Rige,
 Skjult i Hjertebund. —
 Derfor kunde Kilden stige
 End fra Landets Grund.
 Derfor, over Fjeldetinde
 Kunde dog tilsidst oprinde
 Atter Morgnens Stund.

Norges Skjtsaand atter feirer,
 Blid paa Landet seer.
 Ak, men Ingen, Ingen feirer
 Dlaf's Høitid meer!
 Hvorfor sættes Strinet ikke
 Atter op for Folkets Blikke?
 Bentes Undre fleer?

Men forlængst jo dybt i Havet
 Sølvkisten foer;
 Stedet, hvor han blev begravet
 Viser jo ei Spor! —
 Ja, men huff og hvad der sagdes:
 I hans Kirke etsteds lagdes
 Dog hans Been i Jord.

See i Trondhjem Kirkens Buer!
 See dens graa Ruin! —
 Det er Kongens Grav, Du skuer,
 Det er Olafs Strin!
 Dette kunne vi gjenfinde,
 Reise der til Olafs Minde
 Atter Muren fin!

Lad saa der, med Taarn og Vægge,
 Domen gjenopstaae!
 Slægter efter Slægter lægge
 Hver sin Steen derpaa!
 Hvad gjør det, om ei vort Die
 Faaer at see de gyldne Floie
 Blinker i det Blaa?

Hvad i vor Tid troe vi virke,
 Stille, uforsagt, --
 Skal, som vore Sønners Kirke,
 Straale heit med Pragt:
 Da skal Norge bygget være,
 Og Sanct Olafs Strin med Gre
 Skues heelt gjenbragt.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I den anden Halvdeel af Juni Maaned ankom hertil en Skare fromme Pilegrimme, som i Forening havde foretaget Reisen til Rom, og det i ingen anden Hensigt, end for at besøge de hellige Steder i Rom. Der var 19 Præster og 6 Lægfolk, som næsten alle vare fra Østerrig. De bleve efter gammel Sædvane optagne og bevartede i det tydske Pilegrimshuus ved Kirken St. Maria dell' Anima. Efterat de havde holdt deres Andagt og besøgt Hovedkirkerne og andre hellige Steder, bleve de den sidste Aften før deres Afreise stedte til Audients hos den hell. Fader. Hs. Hellighed modtog dem med særdeles Venlighed og opfyldte med megen Godhed de Bønner, som de udvalte for ham. Allerede havde Pilegrimmene bortstjernet sig, da een af den h. Faders Kammerherrer, endnu førend de havde forladt Paladset, tilkjendegav dem, at Hs. Hellighed ventede dem endnu engang henimod Aften til en anden Audients. I denne holdt Paven da en salvesfuld Tale til dem i det latinske Sprog og forærede hver af dem en Medaille. — Det er et i vore Dage vel nyt, dog ikke noget paafaldende Syn: den gjenopvakte Tro uttrer sig paa mange Maader, men ganske i Særdeleshed ved Gemytternes Nærmelse til Petri Stol, Klippegrunden for denne hellige Tro! —

Sardinien. De frifindede Blade tale stedse om Sardiniens fremskridende Cultur og søge at forherlige dets Tilstande, medens Grey Gavour selv ogsaa vedbliver at fremstille det egne Land som Italiens Monster. Men nu har der i de otte Frihedens Aar ikke fundet mindre end 105 Henrettelser Sted i selve Hovedstaden Turin, medens der i de otte foregaaende Aar kun forekom 10. I Kammeret gjordes for kort siden den Bemærkning, at der i 1853 var bleven faldet 28 Dødsdomme, medens der kun forekom 45 saadanne i det otte Gange større Frankrig. I den samme mæget priske Stat forekom i 1854: 114 Mord, 607 Ugtefælsbrud, 4306 Tyverier, 945 Slagsmaal og 138 Brandstiftelser.

Indien. Anglicanske og katolske Sjælesørgere. En amerikansk Protestant har berejst det engelske Indien (Østindien) i den specielle Hensigt, at lære Landets religiøse Tilstande at kjende; af en Skrivelse fra ham i

Boston Gazette uddrage vi følgende Sted: „De fleste anglicanske Prædikanter i Indien ere gifte og have en talrig Familie; de besidde store Grundeieendomme og bekræftige sig næsten udelukkende med verdslige Anliggender. De have saaledes kun liden Tid tilovers til Missionsvirksomhed. I deres Prædikener tale de om Spøgelse og om de jordiske Fornøielsers Forsængelighed, medens de paa samme Tid selv føre et behageligt Liv, beboe smukke, af herlige haver omgivne Huse, lade sig betjene af et talrigt Tjenerskab, holde Heste og høre i glimrende Cavipager. Deres jordiske Lykke synes saa stor, at den i høi Grad vækker de Indfødtes Misundelse. Jeg vil sandselig ikke gjøre dem nogen Bebreidelse derfor, men jeg kan ikke andet end paastaae, at der i de Indfødtes Dine maa findes en stor Modsigelse imellem deres Levemaade og deres Prædiken. — De katolske Missionairers Stilling i Indien er derimod en ganske anden: det er en Tilstand af Spøgelse og mangfoldige Savn. Maa man ikke tilskrive netop denne Umstændighed det gunstige Udfald af deres Missioner? De ere ikke omgivne af Kone og Børn; de bekræftige sig kun med gudelige Ting og understøtte deres Ord med deres Exempel. De have neppe 200 Dollars om Aaret i Gehalt og maae ofte endog søge Understøttelse hos de Troende. Istædtfor at omgive sig med europæisk Furnus, sove de paa en Straamatte og lade sig nøie med ganske almindelige Fødemidler. Men idet de saaledes slutte sig til Folket, lære de hurtigt dettes Anlæg at kjende og vinde dets Hengivenhed. De afhjælpe de Ulykkeliges legemlige Dunder og trøste dem; men overhovedet opbygge de baade ved deres Exempel og ved at prædike Evangeliet. Følgen af et saa mensterværdigt Liv er, at den katolske Missionair med 200 Dollars Revenuer har langt større Resultater at opvise, end den anglicanske Prædikant, som har et aarligt Gehalt af mere end 2000 Dollars. — En engelsk Capitain, der fornylig ankom til Sumatra, berettede mig følgende Faerum: „For nogle Uger siden“, sagde han, „da jeg laae i Padangs Havn, ankom der 2 katolske Missionairer; de havde Befaling til at trænge frem til det Indre af Øen, for at prædike Christi Lære for de Wilde, eller dog idetmindste at gjøre sig bekendt med dem. De Indfødte paa Sumatra ere vilde og grusomme, leve i Skove og ansees for Cannibaler. Indvaanerne i Padang udfastede for Missionairen det mørkeste Billede af disse Wilde og fraraadte dem et saa forsvøvent og farligt Foretagende. Men Intet kunde forandre disse Guds Tjeneres Bestumning. De forlode deres Venner i Padang og, med Staven i Haanden og Tiggerposen paa Ryg,

gen, trænge de ind i de ubekjendte Stove. To Uger efter bragte nogle Malaier, som vendte tilbage fra en Tigerjagt, disse Missionairers afgnavede Been og tvende smaa Crucifixer, som havde tilhørt dem. Det er uvist, om de ere blevne sønderrevne af vilde Dyr eller ædte af Canibalerne.“ — Jeg har nu ofte gjort mig selv det Spørgsmaal, om ogsaa Gudsriget ligger vore Prædikanter saa meget paa Hjerte og om ogsaa de vel ere beredte til lignende Offere? Jeg maa rigtig nok tilstaae, at jeg altid har været tilbøielig til at besvare dette Spørgsmaal benægtende.“ Saaledes denne protestantiske Rejsende. —

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 10de August. — 13. Søndag efter Pinte. — Den hell. Martyr Laurentius' festlige Mindedag. — Dagens Epistel: 2. Cor. 9, 6—10. — Evangel.: Joh. 12, 24—26. — (Søndagens Epistel: Gal. 3, 16—22. — Evangel.: Luc. 17, 11—19). Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Svimesje med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt, med Catechisation.

Torsdag den 14. August er befalet Vigilie-Faste dag til
 Fredag den 15. August. — Den saligste Jomfru Maria's Optagelse i Himmelen (Mariæ Himmelfart). — Dagens Epistel: Jes. Sir. 24, 11—20. — Evangel.: Luc. 10, 38—43. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Høitidelig Levitmessje, med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Festsang med Prædiken paa Dansk.

Hver Søndag om Form. Kl. 5½, 7 og 8¼ feires en stille h. Messje; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8¼, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Velsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaufensteiner**, St. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 M. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Theßsal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 33.

Søndagen den 17de August.

1856.

Kirkehymne til den h. Jomfru.

(Efter den latinske Hymne af den h. Bernhard: Ave, maris stella.)

1. **H**il Dig, Havets Stjerne!
Gid Du for os værne,
Himlens Port os være,
Moder, Jomfru stære!

2. Gabriel Dig hilser, —
 Og vi faae vor Frelser:
 Navnet „EVA” stiftes,
 Fred ved „AVE” stiftes.

3. Bryd Du Syndens Pænke,
 Gid Du Lys os skjenke:
 Thi vi ere blinde, —
 Du os Alt kan vinde.

4. Lee Du Dig som Moder:
 Alle Frelsens Goder
 Vil vi naae ved Bonnen,
 Naar Du beder Sønnen!

5. Jomfru over alle!
 Du Din Søn bønfulde:
 At Han os tilgive,
 Mild' og kynd' vi blive.

6. Naar Du os forsvarer
 Og for Synd bevarer:
 Intet da skal true, —
 Hift vi Jesum skue.

7. Priis Gud Fader være
 Og vor Frelser Ære,
 Manden vi tillige
 Lov og Tak udfige. Amen.

Ratholitens Svar paa sin protestantiske Vens Spørgsmaal.

(Sluttet.)

Ad. 8. Jeg troer ikke, at den hurtige Udbredelse af en Religion kan i og for sig anses som et Beviis paa dens Sandhed og Guddommelighed. Hvor hurtigt har f. Ex. ikke ogsaa den Muhamedanske Religion udbredt sig, hvor haardnakket har den ikke vedligeholdt sig i snart 1200 Aar! Hvor hurtigt udbreder i vore Dage den mormonske Sect sig ikke, hvilken let og hurtig Udbredelse finder ikke enhver usadelig og lidenskabelig Lære og Religion! Naar det Onde, det Usadelige, det Sandfelige finder Bifald og vinder mange Venner iblandt Menneffene, saa er dette sandelig ikke noget Vidunder; men det ligger aldeles begrundet i Menneffets fordærvede og sandfelige Natur. Naar derimod en Religion, som med skaansellos Strengthed erklærer al sandelig Lyst og Begjærlighed Krig, — en Religion, som alene søger og kan vinde Godsfæste i den mennekelige Aands ædlere og bedre Deel, — en Religion, som vel møder megen Modstand, men kun ved Aandens Vaaben, ved Sandhed og Hellighed, overvinder denne Modstand, — naar en saadan Religion alligevel finder en hurtig Udbredelse og naar den kan vedligeholde sig iblandt Menneffene, ja det maa da vistnok anerkjendes som et Beviis paa dens Sandhed og Guddommelighed, som et Beviis for, at en guddommelig Kraft er virksom i den. -- Lader os nu anvende denne Maalestok paa den protestantiske Religion. Luther lærte, at ingen Synd, ingen Last kan skade Menneffet, naar det kun bevarer Troen paa Christus og Hans Forløsningsdød; Luther proclamerede herved jo i Virkelighed Syndens og Lastens Frihed. Luther ophævede og afskaffede alle hine heldbringende Institutioner af den gamle Moderkirke, som for det sandfelige Menneffe ere noget ubehagelige og ubegvemme, saasom f. Ex. det hemmelige eller saakaldte Drekskriftemaal, Fasteøvelsen, Ugteskabets Hellighed og Uopløselighed, Præsternes jomfruelige Stand, Jagttagelsen af Munke- og Ordensløfter, den strenge Pligt hver Søndag at høre den h. Messie osv. osv. — altsammen meget heldbringende Indretninger i Guds Kirke, men dog høist generende for Li-

denstaberne; — Luther forkyndte en Lære, som ogsaa smigrer den menneskelige Forfængelighed, idet han jo tillægger alle kun døbte Christne den egentlige præstelige Værdighed og Myn- dighed og jaaledes ophøier alle Christne uden Forskiel til For- valtere af Herrens h. Hemmeligheder, til Forkyndere og For- tollere af Guds Ord, til Dommere og Forstandere i Guds Kirke; — Luther indrømmede de hersejske og pengegierrige Tyrster den Ret at være ogsaa de høieste Biskopper i Kirken, at regjere Kirken, at inddrage de geistlige Godser fra Klostrene, at fratage Kirker og Capeller deres hellige Smykker og rige Klenodier, for derved at berige deres Undlinge og Venner og deres Statskasse; — Luther tillod den utugtige Landgreve af Hessen at leve med to Gemalinder paa eengang etc. etc. — Min ærede Ven! jeg spørger Dem: er det vel et Beviis for Guds Aands Medvirkning, er det et Vidunder, naar en saad- an Religion, som Luther forkyndte, fandt hurtig og let Ud- bredelse og almindeligt Bifald iblandt alle sandfælige og liden- skabelige Mennesker, er det at undres over, at en saadan Re- ligion navnlig ogsaa blev beskyttet og befordret af mange Tyrster? Er det et Vidunder, at en saadan Religion lette- lig slaar Rod i Menneskets fordærvede Hjerte og at den ogsaa i en lang Tid vedligeholder sig i samme selv til Trods for en bedre Erkjendelse og Overbeviisning? Ivertimod, det vilde være et stort Vidunder, dersom det ikke var skeet!

Ad. 9. Jeg negter ikke, at mange og forargelige Mis- brug havde indsnæget sig i Kirken i den saakaldte Reforma- tions Tidssalder, hvilke maatte affkaffes. Imidlertid, Misbrug har der altid været og vil der altid være i Kirken, og det kan heller ikke være anderledes, saalange Kirken skal bestaae af Men- nesker, som jo enkeltstaende kunne feile. Selve Kirken (det vil her sige: Kirkens Forstandere o: Paven med Biskop- perne i Forening) har stedse misbilliget og forkastet slige Misbrug, og den har i sig selv ogsaa Kraft nok til at kunne affkaffe dem; og Kirken selv er ogsaa alene berettiget og istand til at affkaffe dem. Alle slige Misbrug ere og blive derfor altid kun *abusus in ecclesia* (o: Misbrug i Kir- ken) men aldrig *abusus ecclesiae* (o: Misbrug af Kirken). — Har Kirken ogsaa kun nogen- siinde billiget eller approberet

virkelige Misbrug og Wildfarelser, saa kan den gjøre det altid, saa er den altid feilbar, og vi kunne da slet ikke mere stole paa den. Og paa hvem skulde vi da vel stole? Paa den h. Skrift? Men hvo indestaaer os med useilbar Visshed for, at dette vigtige Document, den h. Skrift, i saamange Aarhundreders Løb ikke er bleven i mange vigtige og væsentlige Dele forandret, forvansket eller forfalsket, — eller, at vi endnu besidde alle de nødvendige og væsentlige Dele og Bøger af samme, — at mangen en vigtig og væsentlig Deel ikke er gaaet tabt, eller at et eller andet uægte Stykke ikke er bleven indsfudt ved en eller anden Leilighed? Hvo kjender ikke de hyppige Stridigheder iblandt de sidste Aarhundreders Lærde med Hensyn til den h. Skrifs og dens enkelte Deles Fuldstændighed og Authenti?! Og hvo kan endvidere ved Læsningen af den h. Skrift med useilbar Visshed indestaae os for, at vi forstaae denne saa hellige, men dog saa dunkle Bog rigtigt, at vi ikke tage feil i Opfatningen af mange vigtige og væsentlige Udsagn af den h. Skrift? Lærer den daglige Erfaring i Livet ikke, at selv fromme Christne, som vistnok mene at være oplyste og ledede ved Guds Aand, dog forstaae og fortolke den h. Skrift paa en aldeles forskjellig, ja ligefrem modsigende Maade? — Hvem af disse hyerandre modsigende fromme Fortolkere af den h. Skrift skulle vi da give Ret, hvis Fortolkning er da i Virkelighed den af Guds Aand indgivne? — Nei, min ærede Ven! den h. Skrift alene vil for en dybere tænkende Christen aldrig kunne være tilstrækkelig til Sandhedens Erkjendelse, og foruden den hell. Skrift kan der ikke tænkes nogen anden Vej til Sandhedens Erkjendelse, end den mundtlige Lære i den historiske Kirke, som godtgjør sin guddommelige Oprindelse og sin guddommelige Bemyndelse ved sin vidunderlige Bestaaen og Virksomhed i Løbet af snart 2000 Aar. Kunne vi ikke med Sikkerhed bygge og stole paa den mundtlige Lære, saa gives der slet ikke mere noget sikkert og fast Fundament for hele vor christelige Tro; denne er den eneste Udvei for enhver consequent tænkende Christen. Men for at vi nu kunne stole paa og fast troe Kirkens Lærdomme og Udsagn, er det uundgaaelig nødvendigt, at denne lærende Kirke er useilbar og

altid er og bliver useilbar i sine Troes- og Sædelærdomme; men er Jesu Christi Kirke altid useilbar og maa den altid være useilbar, paa det at man altid kan stole paa dens Udsagn og aldrig behøver at frygte for, at man af den bliver vildledt: saa følger deraf med Nødvendighed, at den ogsaa var useilbar paa den saakaldte Reformation's Tid. Derfor see vi da ogsaa, at selve den lærende Kirke, d. e. Paven i Forening med Biskopperne, aldrig har billiget eller approberet Misbrug eller Branglærdomme, men naar enkelte Biskopper, Præster eller Troende have søgt at udbrede deslige, saa har selve Kirken steds paa det Høitideligste fordømt og forkastet dem. Hvor dybt selve Kirken f. Ex. ogsaa afskyede de Misbrug, som havde indfueget sig i enkelte katholske Lande i det 15. og 16. Aarhundrede, derpaa leverer det ærværdige Kirkeconcil i Trident os det mest slaaende og glimrende Beviis; mon man kan tænke sig en høiere Reenhed og Adel i Væren, end den, som fremlyser af alle de Udsagn, som selve Kirken har gjort i denne høitidelige Forsamling?

Jeg vil imidlertid ei heller negte, at Gud undertiden ogsaa har opvakt og betjent Sig af enkelte store og hellige Mænd i Sin Kirke, for ved dem at modarbejde de Misbrug, som havde indfueget sig i Kirken; saadanne Mænd vare f. Ex. en hell. Bernhard, en h. Vincentius Ferreri m. Fl.; men disse Mænd, af hvilke Guds Mand har villet betjene Sig, have altid haft det Characteristiske ved sig, at de 1. henvendte sig til den geistlige, legitime Autoritet i Kirken og formaaede den til at tilveiebringe den fornødne Reformation; 2. at de godt gjorde og beviisliggjorde deres overordentlige og gudommelige Sendelse a. ved en aldeles pletfri, ja udmærket from og hellig Livsvandel, b. ved Spaadomme og virkelige Mirakler eller Vidundere, ligesom Herrens Apostle. — Dette dobbelte Characteristikon savne vi hos det 16. Aarhundredes saakaldte Reformatorer ganske og aldeles. De henvendte sig ikke i Ydmyghedens og Orbødighedens Mand til den kirkelige og legitime Autoritet, men satte sig lige op imod den og opkastede sig selv til en ny og useilbar Autoritet; de udmærkede sig ingenslunde ved en hellig og pletfri, men ved en høist lastefuld og forargelig Livsvandel; de have ikke formaaet at virke

et eneste Mirakel til Stadfæstelse eller Legitimation af deres foregionne Reformation. Eller er det maaskee en udmærket Hellighed og Fromhed, at bryde hellige Løfter og ogsaa at forføre Andre til et saadant Brud, paa det Groveste at udfjelde den gamle Kirkes Biskopper og Præster med Ord og Navne, som Unstændigheden forbyder mig her at gjentage, at tilraade en Fyrste Fleerkoneri, efter egen Tilstaaelse at leve i Forbund med Djævelen etc. etc.? — og alt Dette finde vi dog f. Ex. hos Luther! Kjære Ven! kan De troe, at en saadan Mand skulde være en „Gudsmand“, at den allerhelligste Gud skulde have villet betjene Sig af en saadan Mand, for at hellige og reformere Sin Kirke? Alt Andet kan jeg lettere troe, end dette! Dersom De maatte troe, at jeg overdriver, saa maa De selv engang læse enkelte af Luthers Værker; men De maa læse dem i de oprindelige, endnu uforandrede og uforvanskede Udgaver, og ikke i de nyere Udgaver, i hvilke man med Forsæt deels har udeladt de værste Ting, deels formildet og besmykket mange af den fromme Reformators Kraftudtryk; læs da navnlig hans oprindelige, saa opbyggelige (!) Wortaler (Tischreden); hans Værk om Privatmesjen, om det Babiloniske Fangenskab etc. I en lille Piece, som er udkommen i Dsnabrück hos Fredewest (nu hos Ferd. Burchhardt i Meisse) under Titel af: „Die Moral der Reformatoren und ihrer Schüler. Wörtlich entnommen den Schriften Luthers, Calvins, Zwinglis und über hundert protestantischer Haupt-Theologen. Von Joh. Chowaniec.“ — finder De et temmeligt prægnant Udtog af Reformatorenes Værker efter de ældste og mest autentiske Udgaver. —

Hvad nu endelig Deres tiende og sidste Indvending mod de katolske Præsters jomfruelige Stand eller Cølibat angaaer, saa skal jeg derpaa svare i al Korthed Følgende: At den ugifte eller jomfruelige Stand i og for sig er bedre, ædelere og fuldkomnere, end Egtstanden, vil De vel neppe benegte. Vi læse jo dog, at den guddommelige Frelser, — alle Præsters fortrinnsvis Monster og Forbillede — for Sig Selv har valgt Cølibatet eller den jomfruelige Stand, at Han hos Matth. 19, 12. anbefaler den jomfruelige Stand paa det mest Indtrængende; at den h. Apostel Paulus i sit 1. Brev

til Corinth. 7, 7. 8. 25. 26. 27. 32. 35. 38. 40. tilraader alle Troende den ugifte og jomfruelige Stand; at de hellige Kirkefædre allerede fra de allerførste Aarhundreder neppe kunne finde Ord nok til at udtrykke og fremstille den jomfruelige Stands Dphøiethed og Skjønhed; ja at selv Hedningerne anede Virginitetens (o: Jomfruelighedens) Fortrinlighed, at de udviste en særdeles Agtelse og Vrefrygt for de Personer, som af høiere Hensyn førte et afholdende Liv! Kan man da vel fortænke den katholske Kirke i, at den ogsaa fordrer denne høiere og ualmindelige Grad af Reenhed og Stibatesse, at den fordrer en fuldkommen legemlig og aandelig Ubemittethed af sine Præster, af dem, hvem Huusholdningen over Guds forfærdeligt **hellige** Hemmeligheder (tremenda mysteria) er anbeforet? — Om nogen Tvang til at blive ugift, kan der sandelig ikke være Tale; thi Kirken tvvinger jo dog Ingen til at blive Præst, men siger det iforveien til Enhver, som frivilligt vælger Præstestanden, hvad den fordrer af ham, hvilke Forpligtelser der ville paahvile ham. Hvo som da ikke føler moralsk Kraft nok til at kunne opfylde disse, han maa ikke lade sig vie til Præst; men har han engang givet sit Ord og sit Løfte, og har han ladet sig vie, saa fordrer Kirken ogsaa med Rette, at han skal holde sit Ord og sit Løfte, og ikke blive en Meeneder! — Egtestanden er vistnok i Christi Kirke ogsaa en hellig og ærværdig Stand, hvis Tiltrædelse Frelseren endog har villet hellige og ophøje til et Sakramentes Værdighed; men den jomfruelige Stand, valgt af høiere Hensyn og af Kjærlighed til Gud, er dog langt mere hellig og ærværdig, end Egtestanden (den er beator o: saligere, som Apostelen Paulus siger 1. Cor. 7, 40.). — Forøvrigt er det ogsaa vel at mærke, at Præsterens Celibat ogsaa kun er en Disciplinarbestemmelse, som Kirken af meget vise Grunde har givet, og som af vægtige Grunde ogsaa atter kan blive forandret eller ophævet, men forhaabentlig aldrig nogeninde vil blive ophævet af selve Kirken. Jeg for min Person vilde sandelig føle stor Vanfølighed ved at skulle skrifte eller bekjende mine Synder og aabne mit hele Indre for en gift Præst, eller af en gift Præsts Haand annamme Herrens jomfruelige Legeme i den h. Communion! — Den

Bebreidelse, som man undertiden fremsætter mod denne kirkelige Anordning ved at beraabe sig paa enkelte samvittighedsløse kattholffe Præsters lastefulde Wandel, kan visseelig ikke gjælde som et Modbeviis; thi paa samme Maade kan jeg ogsaa beraabe mig paa ligesaa mange gifte protestantiske Geistliges ægtefælsbryderiske Wandel og deraf slutte, at Egtefæbet heller ikke vilde være istand til at bortfjerne alle Forargelser fra Herrens Kirke. Jeg gad gjerne vide, dersom man paa den ene Side opregnede alle de ulykkelige kattholffe Præster, som have brudt deres præstelige Kydskhedsløfte, og paa den anden Side alle de protestantiske Geistlige, som have brudt deres Egtefælsløfte, — paa hvilken Side det større Tal da vilde findes? jeg troer, at dersom en saadan sammenlignende Dregning kunde med nogen Tilforladelighed anstilles, at den kattholffe Kirke derved vilde opnaae det langt gunstigere Udfald!

Dog jeg seer, at det endelig er paa hoi Tid at jeg slutter denne min allerede altfor lange Skrivelse, men jeg beklager alligevel, at jeg har maattet omhandle enkelte saa overmaade vigtige Puncter med saa uilfærdig Korthed; imidlertid fortroster jeg mig med det Haab, at selv disse mine korte og ufuldstændige Svar idetmindste ville give Dem Anledning og Stof til videre Eftertanke og dybere Forskning over de vedkommende Puncter, og det er da ogsaa, hvad jeg egentlig hovedsagelig kun har tilsigtet med dette Brev, paa det at De saaledes ved Hjælp af et grundigere Studium, maatte komme til Sandhedens fulde Erkjendelse. Ja det alene ønsker jeg: maatte De, min ærede Ven! og maatte alle ærlige Protestanter dog først være komne saa vidt, at De har rigtige og sande Begreber om den kattholffe Kirke og ikke længere anseer det af fordomsfulde protestantiske Skribenter udfastede Brængbillede af en kattholff Kirke for den virkelige historiske kattholffe Kirke. Kjendte De denne vor h. Kirkes Sandhed, Ophæiethed og Storhed, kjendte De navnlig ogsaa den oprigtige Kjærlighed og Velvillie, den selv endnu nærer for alle dem, som have adskilt og løstrevet sig fra den, og som saa ofte overøse den med de skammeligste og raueste Skjeldsnavne og Fornærmelser, medens Kirken beder for deres Frelse og Gjenforening med sig, — da vilde De sandelig ikke kunne andet, end elske, agte

og anerkjende denne Frelserens rene og kyndeste Brud. „Men“ — indvender De maaskee her, — „hvorfor er den katolske Kirke da saa stivsinnet, saa eksklusiv og intolerant, at den slet Intet vil give efter og slaae af, for at vinde Protestanterne?“ — Min dyrebare Ven! hvorledes kunde Kirken vel give Noget efter i de Ting, over hvilke den selv slet ikke er Herre, men hvis Forvaltning kun er den an betroet? — hvorledes kunde Kirken endog kun slaae en Tøddel af i de evige og guddommelige Sandheder, som ere den blevne an betroede af dens guddommelige Stifter? — I det selysamme Dieblik, hvor Kirken ogsaa kun vilde opgive eller lade fare en eneste af sine guddommelige Troeslærdomme, vilde den opgive sig selv og tydeligt vise, at den ikke er, ikke kan være en guddommelig Kirke. Derimod netop derved, at visse protestantiske Religionspartier have søgt at forliges med hverandre, idet baade det ene og det andet Parti maatte slaae noget af i sine Lærdomme, netop derved have begge Partier erklaeret sig selv for at være reent menneskelige og vilkaarlige Indstiftelser. — Imidlertid, min kjære Ven! naar De kun med Udholdenhed, under andægtig Bøn til Lysets Fader og med Ydmyghed vedbliver at fortsætte Deres Undersøgelser, saa tvivler jeg ikke om, at De selv snart langt bedre og fuldkomnere vil indsee Rigtigheden af Kirkens Paastande, end jeg formaar at bevise Dem den. Jeg siger og betoner Ordene: under andægtig Bøn og fremfor Alt med al Ydmyghed, d. v. s. med bestandig Anerkjendelse af Deres egen menneskelige Svaghed og Uformuenhed og med den ubetingede Beredvillighed at ville give den erkjendte Sandhed Vren, saa vanskelig og ufatteligt dens indre Forstaaelse end maatte være. Tro mig det, min Ven! Mangelen paa disse tvende Dyder: Bøn og barnlig Ydmyghed, er Hovedgrunden, hvorfor saa mange, ja de fleste Forfattere og Grandfætre i Religionsjager ikke komme til Sandhedens Erkjendelse! Thi Gud modstaaer de Stolte og alle dem, som ere indbildske af deres Videnskab og Lærdom; kun de Ydmyge, de Smaa forunder Han Sit Lys og Sin Naade! — Men har De da engang erkjendt Sandheden, har Gud skjenket Dem denne Erkjendelsens store Naade — da beder jeg Dem for Deres egen Sjælefrelses Skyld

ikke at forsmaae denne Naade; undlad da ikke, ufortøvet og ubetinget at følge det guddommelige Lys, thi lettelig kunde det ellers igjen unddrages Dem! Fremfor Alt lad Dem ikke tilbageholde ved menneskelige eller verdslige Hensyn, men tag Dem vor Frelser's Udsagn vel til Hjerte: „Hvo som (efterat have erkjendt den) ikke hører Kirken“ (det vil naturligviis kun sige: den ene, sande), „han være Dig som en Hedning og som en Tolder“ (d. v. s.: en aabenbar Synder). „Hvo som fornægter Mig“ (d. v. s.: Min Lære, hvilken Jeg forkynder gjennem Min ene, sande Kirke) „for Menneskene, Ham vil Jeg ogsaa fornægte for Min himmelske Fader!“ — Lad Dem ei heller tilbageholde af Frygt for jordisk Tab paa Gods og Formue, men følg Apostlenes Exempel, som forlode Fader og Moder og deres Skibe og al deres Eiendom, for at følge den dem kaldende guddommelige Sandhed, Som jo ogsaa har gjort det store Udsagn: „Hvad gavner det Mennesket, om han vinder den hele Verden, men tager Skade paa sin Sjæl“ (idet han s. Ex. fremturer i den erkjendte Bildfarelse)! — Jeg skal ikke undlade imidlertid at anbefale Dem til Herrens Naade og Dplysning, at bøn- falde Herren for Dem om Lys til at erkjende og om Styrke til at øve Sandheden, thi begge Dele ere lige nødvendige; men glem De da ei heller i Deres fromme Bønner undertiden ogsaa med Kjærlighed at erindre

Deres
oprigtige Ven og Broder i Christo
A. S.

En mærkvaerdig Helbredelse.

Kong Lakudus af Argos vilde engang — som der fortælles i en gammel Historie — dræbe Prometheus af Thessalien med en Dolk. Han møder ham, drager Dolken og vibringer

ham et Stik. Men see! Dolken har tilfældigviis rammet en Byld paa Prometheus' Legeme, hvilken derved blev udtømt af al skadelig Gædder, saa at den saarede Prometheus nu paa een-gang blev ganske rask igjen. — Der gives ogsaa i vore Dage mange Prometheus'er, der ligeledes, som hiin gamle Prometheus, lide af een eller flere Bylder, vel ikke uden paa Legemet, men inde i Sjælen. Lidenfkap hedder en saadan Byld. Der kommer nu undertiden ogsaa en Lakudus d. v. s. et Menneffe, som føler sig fornærmet af Dig. Han træffer Dig paa Gaden eller hjemme eller i et Selskab eller hvorsom-helst. Greben af Harm og Vrede kommer han da til at bringe Dig et Stik eller Slag med Tjungs skarpe Dolk, d. v. s. han overraser Dig enten med sine Uqvemsord eller ogsaa med grove Skjeldsord. Og see! Dolken rammer da ogsaa en saadan skjult Byld paa din Sjæl, en hemmelig Feil eller Lidenfkap, Du lider af: — thi just Din Fiende veed fordetmeste bedst at udgrandske Dine hemmelige Feil. Da aabnes Dine Dine for denne Din Sjæls hidtil skjulte Byld, denne maa-see Dig selv ubekjendte Feil! Du stammer Dig da ved den, Du fatter det faste Forsæt at rette den, og udfører det ogsaa med Guds Bistand; i kort Tid er da denne Din Sjæls Byld og Lidenfkap forsvunden, og Du er bleven igjen karf i Aanden. — Et slaaende Exempel paa, at det i Sandhed forholder sig saaledes, læses i den h. Augustin's saakaldte „Bekjendelser“ (Confessiones I., 1). Denne hellige Kirkefaders Moder, den h. Monica, blev i sin Barndom som lille Pige, som der fortælles, ofte uforstigt af sine Forældre sendt ned i Kjælderen tilligemed Tjenestepigen, for at hente Viiin fra Kjælderen. Først gav hun sig til, blot at slikke paa Tappen og at nippe kun nogle Draaber, som hang derved. Men snart kom hun allerede til, ved denne Leilighed at tage noget af Vinen selv og at nippe af Kruset; og saaledes var hun nærved at blive en fordrunken Pige. Men en skøn Dag kom hun i Tvist med Tjenestepigen. De stredes og fivedes lange frem og tilbage indtil denne i Vrede kaldte Monica en Viindrankeinde. Monica blev meget greben af dette Skjeldsord, og endnu me- get mere af den affyelige Last, hun blev sigtet for. Nu først erkjendte hun dens hele Affyelighed og Skændsel, hun havde

været truet af, og fra dette Dieblif af bestemte hun sig til, aldrig meer at ville drikke kun en eneste Draabe Viin! — Saaledes kan altsaa undertiden et Menneſte helbredes ved Doff og Saar paa Legemet, — men ogsaa ved krænkende Ord blive sund i Sjælen! Det var hiin „mærkværdige Helbredelse“, vi meente ovenfor, og paa hvilken vi her have givet dette dobbelte Exempel. —

Kirkelige Efterretninger.

Sardinien. En Conversion. Medens visse saakaldte liberale Blade rose sig af Protestantismens Seier i Sardinien, har Gud beredet Sin Kirke en Glædens Triumph, som man kun kan tilskrive Sandhedens Magt: vi mene Conversionen af den unge Protestant Jeanneret, hvis Navn ikke er ubekjendt i den sardiniske Presse. Født i Neuffchatel i en Protestantismen meget hengiven Familie, bestemte han sig af indre Tilbøielighed for det theologiske Studium; allerede som Dreng trængte han efter Apostolats Hæder. Ved den mest udholdende Flid søgte han at tilfredsstille sin store Sandhedstørst og deraf forklæres hans mærkværdige Studier: da han var 21 Aar gammel, kunde han allerede hele Bibelen udenad, hele Protestanternes indbyrdes Polemik var ham bekjendt og han havde allerede samlet Materiale til 5—6 større Skrifter. For 2 Aar siden udsendte Genfer Misſionsſelskabet den 19aarige Ungling, for i Chamberi at virke for den protestantiske Propaganda. I nogle Maaneder arbejdede han der med stor Iver, indtil en Omstændighed førte ham til at studere Historien om Protestantismens Udbredelse i Canton Waadt. — „Guds Bærk kan ikke udbredes ved saadanne Midler!“ Denne Bekjendelse var Frugten af hans historiske Studier, og fra dette Tidspunkt ophørte han at være Protestant. I Januar d. A. opgav han sin Tjeneste ved Propagandaen og i Begyndelsen af Marts Maaned blev han bekjendt med Erkebiskoppen af Chamberi. Den 31. Mai aflagde han den katolske Troesbekjendelse for denne Erkebiskop og allerede den 6. Juni reiste

han til Paris, for der at indtræde i Seminariet for de udenlandske Missioner. —

Australien. Katholske Missioner i Sydhavet. Fra Paris meldes under 24. Juni: Tre Ordensgeistlige og en Lægbroder af Maria's Selskab ville begive sig til Missionerne i Polynestien. I forrige Aar omtrent paa samme Tid begave allerede fire Ordensgeistlige af samme Selskab sig til Ny-Caledonien. I disse Missioners Interesse turde det være Pligt, at gjendrive mange om dem udbredte, ugrundede Rygter, som i mange Henseender ere dem skadelige. Man har søgt at udbrede den Frygt, at disse Missioner med det Første vilde aldeles blive opgivne, fordi der kun var ringe Udgifter til at de skulde lykkes. Men Maria's Selskab har aldrig havt dette til Hensigt og kunde hellerikke have en saadan. Det har fra det Dieblik af, da det, af Christi Stedfortræder, den hell. Fader, modtog det Høery, at evangelisere Bestoceanien, gjort sig til Pligt og anseet det som en særegen Gunst, at kunne i Forhold til sine Kræfter stræbe efter at opfylde dette vanskelige Høery og det har allerede affendt derhen meer end hundrede Missionairer, hvoriblandt ere flere Lægbrødre som Catecheter. At disse en Tidlang ophørte med deres Birkfomhed, derfor maa man ene søge Grunden i disse Missioners store Afstand: en Omstændighed, som medfører mangfoldige Hindringer, som maa overvindes. Forinden man affendte nye evangeliske Arbeidere, maatte man naturligviis først skaffe sig Underretning om deres Forgængeres Erfaringer og i det Hele søge at organisere deres Arbeider. Arbejderne for Troens Udbredelse estervise de Vanskeligheder, som de første Missionairer af Maria-Selskabet havde at overvinde. Gud være takket! deres Bestræbelser vare ledsagede af Herrens rige Velsignelse. Tusinder Børn have siden modtaget den h. Daabs Naade forinden deres Død. Tusinder gjenfødte Børn have endt deres Liv paa en kristelig Naade. De nyligt grundlagte kristelige Menigheder tælle allerede mere end 20,000 Katholiker. Derfor er der aldeles ingen Tvivl om, at Missionerne i Bestoceanien allerede have opnaaet store Resultater og frembyde endog glimrende Udgifter for Fremtiden. Ifstedesfor at opgive dem, finder Maria-Selskabet meget mere heri en paaatrængende Opfordring og mægtig Eilskyndelse til at opretholde dem, og det er, for at efterkomme Missionernes Fornødenheder og Christi Stedfortræders fromme Hensigter, nu mere end nogenstunde før besluttet paa at opbyde Alt og ikke at slyge noget Offer. For at aabne et Noviciat i

disse Missioners Interesse, har Maria-Selskabet forhvervet sig det forhenværende Benedictiner Abbedie Notre-Dame-des-Angers ved Siden af Militairskolen i St. Cyr ved Versailles. — Opfyldelsen af de ovenfor udtalte Forhaabninger er saa meget mere til at onske, som den usorgsigtige Optraeden af engelske, metodistiske og puritanske Missionairer, som i 50 Aar have udviklet deres Virksomhed paa Sydhavsøerne under Englands Beskyttelse, som bekendt har bidraget meget til at ødelægge disse Øboeres indre og ydre Liv. Den desværre for tidligt afdøde Dr. Eduard Michellis giver Beviser herfor i sit 1847 udgivne berømte Værk: „Die Völker der Südsee und die Geschichte der protestantischen und katholischen Missionen unter denselben.“ Vi henvise kun til dette Værk og fremhæve sluttelig følgende Sted af samme: „De engelske Missionairer i Sydhavet have derimod netop gjort det Modsatte af det, de skulde gjøre, og have sandelig uden at ville det, hidført disse Folks deelvisse Tilintetgjørelse ved deres Omvendelsesstyngens Forfeerthed. Deres Grundsatning var: „Alt, som stammer fra Hedendommen, maa fuldstændigt tilintetgjøres og enhver Grundring om den tidligere Tid fuldstændigt udslukkes, forinden der kan være Tale om Christendommens Indplantning.““ Da derfor hiin næsten berusende, aandelige Bevægelse greb disse Folk, have de benyttet denne Gemytternes Stemning og skaanseløst kastet alt Gammelt overbord. En mørk farveløs Religionsform have de sat i Stedet for denne Kamireligion, som frembyder saamange Tilkuyningspuncter for et høiere Liv, og saaledes have de qualet al Livsglæde i disse saa bevægelige Gemytter. Epil, Dands og Sang bleve uden videre betragtede som Synd og forbudte ved Politilove, og saaledes dannedes der et Folk af Puritanere, som var sig selv en Gaade og Byrde. At et saadant Folk ikke kunde bestaae, forstaaer sig vel af sig selv. Ja, havde det ikke mangan en Gang affastet dette unaturlige Aag og var vendt tilbage til sin gamle Natur, saa havde det reent maattet gaae tilgrunde. Derfor finde vi, at, jo mere disse Missionairer en Tidlang ved ydre Tvangslove kunde gennemføre deres System paa en Ø, at da den giftige Sygdom ogsaa rasede bestomere, og at Befolkningen, trods de affastede Barnemord og Menneskeoffere, smeltede sammen. Missionairerne saae det selv da begrebe ikke Aarsagen. De kaldte denne Folkets Ruin for „en hemmelighedsfuld Hjemføgelse af Gud,“ og vidste intet Raad derimod, medens der gaaen i deres Nærhed, paa de Øer, hvor den katolske Religion fæstede Rod, denne om sig græbende Ødelæggelse ikke blot standsedes, men Befolkningen endog

snart begyndte atter at tiltage. Den Kjendsgjerning, at Befolkningen paa Sydhavssøerne betydeligt har aftaget i de sidste 40—50 Aar, ja at hele den oceaniske Stamme trues med fuldstændig Undergang, erkjende Missionairerne selv og alle Geographer eenstemmigen.“

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 17de August. — 14. Søndag efter Tintje. — Broder-
 jfab. — Dagens Epistel: Gal. 5. 16—25. — Evangel.: Matth.
 6, 24—33. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 lille Messe. —
 Kl. 10 Høimeæje med Prædiken paa Indst. — Efterm. Kl. 3
 Andagt til Marias h. og ubesniittede Hjerte, for Syndernes Om-
 vendelse, med Catechisation.

Hver Søndag om Form. Kl. 5 $\frac{1}{2}$, 7 og 8 $\frac{1}{4}$ feires en stille h. Messe;
 — om **Lorsdagen** bliver det høib. Alterens Sakramente fremstillet
 under den sidste h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og
 Orgel og sluttes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne
 Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. M. Blaukensteiner**,
 St. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglaeder; i de danske Stater paa de Kgl. Post-
 contoier. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 34.

Søndagen den 24de August.

1856.

Kirken for Bibelens Domstol.

Alle Secter have stedse søgt at bevise deres Læremeninger af Bibelen. Bibelen, Bibelen! er det Feltraab, som er den første og den sidste Tilflugt, for at retfærdiggjøre ethvert Fragsald fra Kirken og finde en Støtte for den nye Lære. Lykkes det dem at kunne faae nogle Bibeltekster til at tale for sig, saa var Sagen færdig: den personlige subjective Mening, til-

syneladende beviist ved Guds Ord i Bibelen, kunde da udgives for Christi Ord og Lære. Men hvad er der bleven af den h. Skrift og hvad maa der blive af den, saasnart som man løsriver den fra den levende Kirke? — Kirken lærer uafsladelig og udøver factist, hvad der staaer i Bibelen; den har optaget det skrevne Ord i sig som et uforgængeligt Troesindhold; den alene borger os ogsaa for Skriftens Vgthed og Hellighed; den lærer os dens rette Mening og har den afgjørende Dom i alle Stridigheder. — Naar man løsriver den h. Skrift fra Kirken, hvad vil der da ske? Den helligste og ærværdigste af alle Bøger, dette kostelige Document for den guddommelige Aabenbaring, bliver en Legebold for den menneskelige Selvklogskab og Bankundighed. Her berøves den aldeles sin Guddommelighed og henregnes og indregistreres iblandt de profane Eventyrbøger, der anmaaser en hyperklog Critik sig en Dom over den og bortraffonnerer og udstryger hele Dele af den, — overalt anseer Enhver sig for berettiget til, med sine Fortolkningskonjurer at kaste sig over den arme Bog, at udrydde, at bryde og tolke den, ligesom det lyfter ham. Enhver læser sig sin Mening ind i Bibelen og derfor læser han sig ogsaa atter sin Mening ud af Bibelen; for alle de utallige Slags af confesjonelle Særegenheder og Forskjelligheder, om disse end ogsaa gjenfædig fordrage hinanden ligesom Ild og Vand, maa Bibelen tale og levere Beviser. Ligesom Vandet antager Farven af det Kar, i hvilket det just befinder sig, saaledes maa, udenfor Kirken, ogsaa den h. Skrift, som dog kun har een vis, bestemt Mening, seie og bryde sig efter alle deres Meninger, som finde for godt at benytte den til deres Diemed. Branglæreren Arius i det 4. Aarh. bevaabte sig paa Bibelen, naar han frakjendte Christus den guddommelige Natur, og paa den jelsamme Bibel bevaabte Eutyches sig, da han frakjendte Christus den menneskelige Natur. Af Bibelen beviste Pelagius og Socinus, at Mennesket formaaer Alt ved sin egen Villie, uden at behøve Naaden, medens Luther hentede Beviser af Bibelen for sin Lære, at Mennesket slet ikke har nogen fri Villie og bør ansees som en „Klods“, og paa den anden Side læste ogsaa Calvin sin frygtelige Lære ud af Bibelen, at Gud har prædestineret :

forudbestemt een Deel af Menneffene uforanderlig til Salighed og en anden til Fordømmelse. Og hvad see vi nu i vore Dage i Mormonernes, i Irvingianernes, i Kierkegaards og hans Tilhængeres Hænder, hvad see vi overhovedet i alle deres Hænder, som gjøre Reformatorerne fra det 16. Aarhundrede den Bebreidelse, at de endnu ikke have reformeret grundigt nok? Det er Bibelen; og Bibeltekster ere deres Baaben!

Alt Det er en aldeles nødvendig Følge og Conseqvent af Adskillelsen fra Kirken. Hvor man fortafter Kirken, som Apostelen kalder Sandhedens Støtte og Grundvold, der maa en babylonisk Sprogforvirring fremkomme paa Religionens Gebeet overhovedet, og paa Bibelfortolknings Gebeet ganske isærdeleshed. Alle Anstrengelser for der at komme til Enhed, ere dødsfødte Forsøg. Thi udenfor Kirken staaer altid Mand imod Mand, Individ imod Individ, Reformator imod Reformator, Erklæring imod Erklæring, alle lige rustede og lige berettigede! Enhver troer at underkaste sig Guds Ord som Autoritet, men i Birkelighed er det Guds Ord, hvilket han underkaster sig selv. Man putter idelig med det „rene Guds Ord“ og lægger ikke Mærke til Skjalmen, som i Baghold forstaaer at indsmugle allehaande selvfabricerede Til sætninger. Vil man beraabe sig paa den Helligaands Indflydelse, som vil „oplyse de ydmyge Bibellæsere“, saa bliver Skuffelsen først rigtig stor. Man hører kun sin egen Aand, men indbilder sig at høre den guddommelige Aand; man vilde gjerne gjøre Ham, der som Sandhedens Aand idag og i Evighed er den Samme, til Stifter af disse foranderlige, sig selv ligefrem modsigende Meninger.

Saa afvigende alle disse Forklaringer af den hell. Skrift imidlertid end maae være indbyrdes, saa stemme de dog alle overeens i eet Punct, nemlig naar det gjælder om at kæmpe mod den katholske Kirke! Det bliver jo ogsaa ligefrem udgivet for at være al Bibellæsnings Kjerne og Triumph, at Kirken tilintetgjøres eller undergraves ved den! Kirken er ubibelf, siger man, dens Lærdomme og Indretninger staae i aabenbar Modsigelse til Guds Ord, den holder mere paa sine Menneketætninger end paa Evangeliet. Og forat man desto lettere maa

troe denne Bagvækkelse, tilføier man endnu en anden Bagvækkelse. Man siger og skriver det ud i al Verden: „Den katholicke Kirke føler ogsaa ret godt sin Svaghed; den veed, i hvilken Modsigelse den befinder sig til Guds „Luttrede“ Ord. Hvorfor forbyde dens Paver ellers Bibellæsningen? Hvorfor ville de ikke, at Bibelen maa komme i det katholicke Folks Hænder? See, man er bange! Kun et Blik i Bibelen, — og hvor bliver Pave, Messe, og Colibat og Helgentilbedelse af? Derfor undrages Folket Bibelen, fordi det juist skal holdes i sin Dumbhed!“ — Det er ikke Stedet her, at gaae nærmere ind paa disse Talemaader og paa den uigjendriveligste Maade at fremstille og brændemærke dem for det, som de ere: de ere ikke andet end uforfammede men dog Nar ud og Nar ind, i alle mulige Variationer, idelig gjentagne, paany opvarmede **Løgne**. Den katholicke Kirke skal frygte for den h. Skrift?! Den, som med den samvittighedsfuldeste Omhu har bevaret denne hell. og ærværdige Bog fra Begyndelsen af og overleveret den til alle Folkeslag? Den, som i Lære og Prædiken søger at indpræge Hjerterne sammes Indhold? — Dog, vedbliver man, Kirken maa frygte Bibelen! Og som Beviis for denne Baaftand anfører man nu en lang Række Bibeltekster, ved hvilke snart denne, snart hiin Lære eller Prædiken søger at indpræge Hjerterne sammes Indhold? — Dog, vedbliver man, Kirken maa frygte Bibelen! Og som Beviis for denne Baaftand anfører man nu en lang Række Bibeltekster, ved hvilke snart denne, snart hiin Lære eller Prædiken søger at indpræge Hjerterne sammes Indhold? — Dog, vedbliver man, Kirken maa frygte Bibelen! Og som Beviis for denne Baaftand anfører man nu en lang Række Bibeltekster, ved hvilke snart denne, snart hiin Lære eller Prædiken søger at indpræge Hjerterne sammes Indhold? — Dog, vedbliver man, Kirken maa frygte Bibelen!

Bisnoks citerer man saadanne Tekster. Man fører dem altid i Munden som blanke Baaen, kaster dem imod Katholikerne og lader dem i Parademarsch fremtræde i Broschürer, Tractater og Prædikener. At kunne opramsse en Mængde af dem udenad, deri bestaer den meget priste Bibelfasthed. Vel mangen en Katholik kan fortælle os, hvorledes han ofte ved „Guds Ord“ skulde bringes i Forlegenhed. Vi sige: „skulde bringes“; thi betragter man alle disse Skriftsteder nærmere, saa ere de enten ganske forkeert udlagte, eller revne ud af deres Sammenhæng og udfige noget ganske Andet, end man gjerne vilde finde i dem. Undertiden ere de ogsaa urigtigt oversatte, ofte endog forfynede med smaa, vildledende Tilfætninger, — kort sagt, Ingen behøver at frygte dem: det er stumpe Baaen! Vi skulle her i det Følgende anføre nogle af disse Tekster

og ledsage dem med en kort Belysning. En bestemt Orden behøves ikke at følges i denne Sammenstilling, som vi have givet Overtitlen: „Kirken for Bibelens Domstol“, fordi vi skulle paavise, hvorledes alle de af den h. Skrift fremførte tilsyneladende Beviser imod Kirken, i Grunden ikke kunne tjene til andet, end til Forsvar for Kirken. Kun den Bemærkning ville vi endnu tilføie her, nemlig at maaskee een eller anden Text endog maa tages ud af selve de Bantroendes Mund; thi ogsaa Saadanne, som kun saare lidt bekymre sig om Guds Ord, glæde sig meget, naar de kunne bevæbne sig med et Bibelsprog og med samme drage til Fjæls mod den gamle katolske Kirke, som jo er dem alle en Torn i Siden.

1. **Text:** „Opbygger Eder selv som levende Stene paa Ham (Christus) til et aandeligt Huus, et helligt Præstedømme, for at frembære aandelige Offere. . . I ere en udvalgt Slægt, et kongeligt Præstedømme, et helligt Folk.“ 1. Petr. 2, 5. 9. — „Christus har gjort os til et Kongedømme og til Præster for Gud og Hans Fader.“ Aabenb. 1, 6. —

Hvad skal der nu bevises ved denne Text? — Som bekendt lærer Kirken, at Christus i den nye Pakt har indsat et udbortes, synligt Præstedømme. Han valgte Apostlene til Sine Stedfortrædere; Han overdrog dem men og kun dem, og ikke de samtlige Troende, den tredobbelte Fuldmagt at lære, at meddele Sakramenterne og vogte eller regjere Menigheden. Apostlene overdroge denne Fuldmagt atter til Andre, og de gjorde det i Kraft af Præsteindvielsen, som er et Sakramente. Ved denne Indvielse fortsattes det apostoliske Embede indtil Tidernes Ende. Der bestaaer følgende ved guddommelig Anordning en Forskjel imellem Geistlige og Lægsfolk; til Hine høre kun de, som retmæssigt ere indviiede. — Ved Siden af dette udbortes og synlige Præstedømme i Kirken gives der ogsaa et indre, uegentligt Præstedømme, til hvilket alle Troende ere kaldede og som bestaaer deri, at de paa deres Hjerters Alter uophørligt frembære Troens, Kjærlighedens, Bønnens m. fl. aandelige Offere til Gud. — Denne Lære blev benegtet af Luther. Efter Luthers Lære gives der slet intet særegt, men kun et almindeligt

Præstedømme. Den guddommelige Fuldmagt og Myndighed til at lære, at uddele Sakramenterne og at lede Menigheden er ifølge hans Lære fælles for Alle, uden Forskjel paa Stand og Kjønn; alle erholde denne Fuldmagt i og ved Daaben; „thi“ — ere Luthers egne Ord — „Alt hvad der er krobet ud af Daaben, kan rose sig af at være Præst, Biskop og Pave.“ Der gives saaledes efter Luther i Grunden slet ingen Forskjel imellem Geistlige og Lægfolk. Fordi imidlertid „høle Hoben“ — Luthers eget Udtryk — ikke kan prædike eller uddele Sakramenterne, ja maatte, for at forebygge Confusion, Udøvelsen af denne Myndighed overdrages til Nogle. Man seer strax, at Luther ved denne Lære søgte at skaffe Plads for sig og sit Værk. Han uddrog sig Kirken Myndighed, mod hvilken han satte sig op, paa den beqvemteste Maade, idet han sagde: der gives slet ikke en saadan Myndighed! Men nu maatte denne Lære, som modsagde en 15hundredaarig Orden i Kirken, ogsaa bevises af „Guds Ord“, og dette skal efter hans Mening netop skee ved de ovenansførte Skriftsteder. Her formaner Petrus de Troende til at opbygge sig selv til et aandeligt Præstedømme, han kalder dem et kongeligt Præstedømme; og Johannes kalder de Christne Konger og Præster. Altsaa, siger man, ere alle Christne Præster; der gives ingen særegen Præsteindvielse, ingen særegen Præstestand.

Denne Slutning er imidlertid aldeles falsk. Thi for det Første: hvor ofte og hvor tydeligt er det ikke udtalt i den h. Skrift, at Christus har indsat et særegt Præstedømme og at samme bliver meddeelt som Sakramente ved Indvielsens Act? Kun til Apostlene siger Han: „Ligejom Faderen har sendt Mig, saaledes sender Jeg Eder“; kun til Apostlene siger Han: „hvo som hører Eder, hører Mig“; kun til Sine Apostle taler Han de Ord: „Gjører dette til Min Thukommelse“; kun til Sine Apostle henvender Han de Ord: „Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte! Gaaer ud i Verden og lærer og døber!“ Apostlene overdroge denne Magt til Andre formedelt Indvielsen. Efter Apostl. Gj. 13, 2. bleve Paulus og Barnabas ved Haandspaalæggelse indviende til den h. Tjeneste; under Bøn og Haandspaalæggelse bestiftede Apostlene

de Eldste for Menighederne i Asien. Paulus gjør Timotheus til Biskop af Ephesus og formaner ham til, atter at opvække i sig de Naadegaver, som ere givne ham ved Haandspaalæggelse. 2. Tim. 1, 6. Kan Skriften tale tydeligere imod et fælles eller almindeligt og for et særøget Præstedømme?

Dog, lad os nu betragte disse Bibelsteder endnu nærmere. Her kaldes de Troende i deres Heelhed eller Samling et kongeligt Præstedømme. Hvilket Præstedømme er her meent? Der gives et ydre, men ogsaa et indre, aandeligt Præstedømme; dette udelukker ikke hiint, ophæver det heller ikke. Til det indre eller uegentlige Præstedømme ere Alle kaldede ved Daaben; ved et Liv i Kjærlighed forenede med Kristus, skulle de mere og mere uddanne og opbygge sig selv til et aandigt Samfund med Ham og frembære til Gud Bønnens og Dydens Offere o. s. v. Petrus selv betegner derfor disse Offere ogsaa fortrinnsviis som „aandelige“, ligesom ogsaa Paulus (Hebr. 13, 15.) taler om et „Lovs-Offer.“ — Et særøget Lys udbreder en Tert af 2. Moseb. 19, 6. over dette Skriftsted. Gud lader her Moses sige til Israelliterne: „Og I skulle være Mig et præsteligt Kongerige, et helligt Folk!“ Ere nu maaffee alle Israelliter, Kvinder og Mænd, blevne gjorte til Præster ved disse Ord? Enhver veed jo dog, at ifkun Levi Stamme var bestemt til det særegne Præstedømme og at der var sat svar Straf for enhver Anden, som anmassede sig præstelige Functioner. Endvidere, naar af Skriftens Ord: „Christus har gjort os til Præster og Konger“ skal følge, at der ved Siden af det uegentlige Præstedømme ikke ogsaa bestaaer noget særegt og egentligt, kan man da ikke ogsaa med samme Ret slutte, at alle Mennesker ere Konger, og det jaaledes, at der ved Siden af dette almindelige og uegentlige Kongedømme heller slet ikke mere tør bestaae noget særøget? Kunde den samme Tert, som skal retfærdiggjøre denne Opsætsighed mod den geistlige Myndighed, ikke ogsaa paaberaabes, for at fornægte og omslygte den verdslige Magt?! — Skriften kalder alle Troende for „Præster“ i den samme Forstand, i hvilken de alle kaldes „Konger“, nemlig i uegentlig Forstand, jaafremt de nemlig i og ved Kristus ere kaldede til

herneben i Jordelivet at herske over deres Tilboieligheder og hisset i Himmelen at udøve et evigt Herredømme tilligemed Christus. Hvor træffende tale ikke alle Kirkesædne om dette dobbelte Præstedømme, uden dog at forblande dem med hinanden! Saaledes siger f. Ex. den hell. Pave Leo den Store: „Korsets Tegn gjør alle i Christo Gjenfødte til „Konger“, men den Helligaands Salvelse gjør dem til „Præster“, saa at, naar vi see bort fra vort Embedes særegne Tjeneste, alle aandigtfindede og fornuftige Christne skulle erkjende, at de ere deelagtige i den kongelige Slægt og det præstelige Embede. Thi hvad er mere kongeligt, end naar vor, Gud undergivne, Aand regjerer og behersker Legemet? — hvad er mere præsteligt, end paa Hjertets Alter at frembære Herren en reen Samvittighed og Fromhedens uplettede Offer?“ —

2. **Text:** „I vide, at Folkenes Fyrster herske over disse, og at de Store udøve deres Magt over dem; ikke saaledes skal det være iblandt Eder: men hvo som vil være stor iblandt Eder, han være Eders Svend, og hvo som vil være den første iblandt Eder, han være Eders Tjener.“ Matth. 20, 25—27.

Dette Skriftsted bliver altid anført, for at bevise af den h. Skrift, at der i Kirken ikke skal gives nogen høiere aandelig Magt og især, at Christus ikke har indsat noget synligt Overhoved for Kirken. Fremfor Alt maa der jo altid løbes Storm mod Pavedømmet; alle Vaaben rettes mod Kirkens Hoved, mod den katholske Enheds Middelpunkt. Til den Ende bliver den pavelige Magt fremstillet som en Usurpation og Anmælselse, og den Gnes Forrang over hele Kirken angribes som en fordømmelig Misbrug. Ovenansførte Text synes derfor at være særdeles velkommen og bliver ogsaa tilgavn benyttet. Dens Beviskraft bliver dobbelt formuleret. Først raisonnerer man saaledes: „da Christus, ifølge de tre Evangelisters overensstemmende Beretninger, har gjort dette Udsagn, efterat Han skal have indsat Petrus til Kirkens Overhoved med de bekyndte Ord: „Du er Petrus og paa den Klippe vil Jeg bygge min Kirke“: „saa kunne disse sidste Ord jo ikke have den Mening, som Katholikerne tillægge dem. Pavedømmets Hovedbolværk er dermed altsaa kuldkaftet. — Endmere,“ saaledes nedbliver

man, „vifer den tydelige Mening af ovennævnte Sted, at Christus ikke vil have nogenjomhelst Dignitar eller Prælat i Sit Gudsrige, ikke Nogen, som udøver en Myndighed eller et Herredømme over Andre.“ Og til Slutning kommer da endnu en glødende Skildring af Pavernes Herskesyge, af det centnertunge Tryk, som de udøve over Samvittighederne: og see, alt dette maatte dog være mere end nok for at indgyde Folket Skræk og Afsky for Pavedømme og Præstevælde! —

Og desuagtet er der Intet opnaaet ved alle disse Rodomontader og Declamationer! — At Herren har gjort hiint Udsagn, efter at Han allerede havde bestemt Petrus til den tilkommende Klippe og Røglebærer, er fuldkommen rigtigt. Men er det ikke ogsaa ligesaa rigtigt, naar man paastaar, at Apostlene dengang endnu ikke have forstaaet dette Jesu Udsagn til Petrus, ja at de, efter det Erkjendelsestrin, paa hvilket de endnu stode, ikke heller kunde forstaae det? Før end den Heligaand havde nedladt Sig over Apostlene, havde de overhovedet meget forvirrede og urigtige Begreber om Christi Rige; det veed Enhver, som kjender Skriften. Jesu tydeligste Taler forstode de ikke; selv naar Han siger til dem med de ligefremme Ord, at „man vil overantvorde, hudstryge og dræbe Ham,“ jaa tilføier Evangelisten: „Men de forstode ikke noget af disse Ting.“ Hvad var vel tydeligere: denne ligefremme Forudsigelse om Hans Død — eller den Petrus under Billedet af Klippen og Røglen givne Forjættelse, at han efter Christi Himmelfart skulde være Kirkens Hoved? Havde Apostlene ikke engang kunnet forstaae hiin tydelige Forudsigelse, hvor meget mindre have de da kunnet forstaae denne billedligt udtalte Forjættelse! — Man seer, hvor uslykkeligt det Forsøg falder ud, hvorved man gjerne vilde fratage hine Jesu verdenshistoriske Ord: „Du er Petrus o. s. v.“ deres Kraft og Betydning.

Ligesaa hurtigt falder den anden forkeerte Anvendelse af Bibelstedet sammen af sig selv. Man maa ikke rive Ordene ud af Forbindelsen med det Foregaaende og Efterfølgende. Jesus gjør dette Udsagn hos Matth. 20, da Zebedæus's Søner, Johannes og Jacobus, ved deres Moder bede Ham om, „at lade den Ene sidde ved Hans Høire og den Anden ved Hans Venstre,“ d. e. at indrømme dem de første Pladser i Hans

formeentlige jordiske Rige. Mod denne Tænkemaade retter Frelseren Sine Ord. Han vil helbrede Disciplene for een af deres Hovedfeil, for Uret, Rang- og Herkeshyge. Imidlertid, intet Ord siger Han om, at der ikke skulde være et vist Herredømme, en Orden af Høiere og Lavere, af Befalende og Adlydende i Hans Rige; men Han lærer, hvorledes dette Herredømme skal opfattes og udøves. Det skal opfattes som en Lidelse og Tjeneste til Gavn for Brødrene; det skal udøves ikke i Verdens og Hedendommens Aand, ikke med Stolthed og Voldsomhed; men med Ydmyghed og Kjærlighed, efter Hans Egget Exempel, da Han, omendstjundt Han besad al Magt, dog ikke var kommen for at lade Sig betjene, men for Selv at tjene. — Hvorfra kommer da den Slutning, at der slet intet Regimente skal finde Sted i Kirken? Paulus har dog vissefelig kjendt Christi Mening, og netop han siger til de Ældste fra Miletus, „at den Helligaand har beklædt dem til Biskopper, for at regjere Guds Kirke,“ Ap. Gj. 20, 28. eller dersom man vil holde sig til den græske Text: „til at vogte Guds Kirke“; men kan en Hyrde vel vogte en Hjord uden at udøve en Myndighed over samme? —

Endvidere: de tvende Disciples Ord „at lade den Enne sidde paa Hans Høire og den Anden paa Hans Venstre“, ere aabenbart meente om et Rige i denne Verden. Jesus svarer: „Det staaer ikke i Min Magt at bortgive Sædet ved Min høire og ved Min venstre Side til Eder og ikke til dem, for hvem det er bestemt af Min Fader.“ Og saa her maae de billedlige Udtryk: „Sædet ved Hans Høire og ved Hans Venstre“ forstaas om en virkelig Forrang i Hans synlige Kirke her paa Jorden. Hvilken Mening have Ordene folgelig? Herren siger: Efter Min Faders evige Villie og Raadslutning, med Hvem Jeg er Et, er ikke Eder, men en Anden den første Plads beredt. Baabuene vendes her altsaa imod dem, som føre dem! Kristus taler jo tydeligt om en virkelig Forrang, en Uretspost, som skal være og blive i Hans Kirke, og denne Uretspost er, som den h. Skrift paa et andet Sted viser, overdraget til ham, til hvem der blev sagt: „Vogt Mine Lam, vogt Mine Faar“, nemlig til Petrus. — Ordenees noene Mening skal være den, at der i Jesu

Kirke slet intet Slags Herredømme og derfor slet ingen Underordning skal finde Sted? Men gives der da ikke ogsaa kirkelige Embeder hos de anderledes Troende? Gives der ikke Superintendentener, General-Superintendentener, Consistorier, Provster, Capellaner o. s. v., gives der ikke ogsaa en Konge eller hans Cultusminister, hvem man indrømmer den øverste Magt i Kirken? Enhver, som med Jesu Ord: „I vide o. s. v.“ vil optræde imod Paven og Biskopperne, kan, ja maa consequent ogsaa opføre sine hvilkesomhelst geistlige Autoriteter Lydigheden og af den h. Skrift bevise sine geistlige Foresatte, at Jagen har at befale og Jagen at adlyde! —

(Fortrættets.)

En Træskaal til Bedstefaderen.

„Fader, hvad skal der blive deraf?“ spurgte engang en lille Dreng sin Fader, der netop var beskæftiget med, paa Dreierbænken at arbejde paa et Stykke Træ. „Jeg gjør en Træskaal til vor Bedstefader, min lille Dreng!“ svarede Faderen. „Du veed jo, at han er gammel og hvorledes han allerede skjælver med Hænderne. Han slaaer os alle vore Leerkar itu, derfor vil jeg gjøre ham en Træskaal: den vil vistnok holde for ham.“ Det var om Aftenen. — Dagen efter sad den lille Dreng i et Hjørne af Stuen og arbejdede ligeledes paa et Stykke Træ med en Kniv. „Dreng, hvad gjør Du der?“ spurgte Faderen. „Jeg vil ogsaa gjøre en Træskaal til Dig,“ — svarede Barnet i sin Uskyldighed; „den skal Du spise og drikke af, naar Du engang er bleven Bedstefader og jeg Fader.“ — Faderen taug og skamfuld bortfjernede og skjulte han Træskaalen til Bedstefaderen.

Gjengjælbelse.

I Friesland er det engang skeet, at en voren, uopdragen og vanartet Søn, som behandlede sin gamle Fader meget ilde, og en Dag atter var kommen i heftig Tvist og Strid med ham, pludseligen opflammedes af Vrede i den Grad, at han greb ham i hans graa Haar og slæbte ham hen indtil Lærskelen ved Gadedøren. Den ulykkelige Dding jamrede ikke, han raabte ikke om Hjælp, men det syntes, som om han vilde udholde Alt med Taalmodighed. Imidlertid da Sønnen havde slæbt ham hen til Dørtærskelen, udraabte han: „Holdt, min Søn; her til, men ikke videre! Det er nok — nu har jeg faaet min Straf! Thi just hertil har ogsaa jeg engang slæbt min afdøde Fader ved Haarene!“ — Sønnen blev forfærdet og gruede ved dette sin Faders alvorlige Ord, og slap ham af Hænderne. Maaskee tænkte han paa, at der engang ogsaa lettelig kunde hændes ham lignende Straf af sine egne Børn! Thi Gud vor Herre pleier ikke sjældent at straffe samvittighedsløse Forældre, som daarligt opdrage deres Sønner og Døtre, netop ved at tillade Børnene samme flette Dødsforførel og ublue Adfærd mod dem.

Kirkelige Efterretninger.

England. Bibelselskab. Det anglicansk-britiske Bibelselskab har ifølge sin Årsberetning i f. Å. havt en Indtægt af 1,360,320 Rdlr. og en Udgift af 1,490,400 Rdlr. Det har i f. Å. udbredt 1,450,000 Bibler: over 29 Millioner i den hele Tid, det har bestaaet. Ivær tiltog Bibeludbredelsen som en Følge af den orientalske Krig. Det hedder i Beretningen: „Gud har tilladt, at Krigen udbreder sine gyselige Binger over Europa. Imidlertid, hvor sørgeligt dette Blad i vor Historie end maa være, saa gives der dog i denne Begi-

venhed et Træk, som hører til dem, som Verden endnu aldrig har seet. Af alle Kampe, som nogeninde have ødelagt Menneskeheden, udmærker denne sig ved Guds Kirkes ivrige og høimodige Bestræbelser, for at glæde dem med christelig Undervisning og Trøst, som have været indvirkende i denne Krig." Dette har det da ogsaa været Bibelselskabet forundt at gjøre. Det har siden Krigens Begyndelse uddeelt Bibles: til Bibelselskabet for Søfolk og Soldater: 53,000, til Depotet i Constantinopel: 34,000, til Paris: 38,000, Malta 5000, Genua 6000, Gibraltar 1000, Smyrna 450, til det hiberniske Bibelselskab 6000, til Hjælpeelskaberne og til Enkelte 780, for Recruterne af Militien 1909, til Krigsfanger 4133: i det Hele til de Krigsførende henimod 152,000 Exempl. af den h. Skrift, i det engelske, franske, wallachiske, italienske, tyrkiske og russiske Sprog. — Vi vente nu med Længsel efter ogsaa at høre en Beretning om, hvor gavnlige Frugter disse 152,000 Bibles have baaret!

Spanien. I det stakkels Spanien har Revolutionsfeberen som bekendt raset paany siden Juli 1854. Nu har i den sidste Tid ovenikjøbet den sociale Revolution forenet sig med den politiske, d. v. s. Communismen har forsøgt at sætte sin Røvgjerrighed igjennem. I flere Stæder i Provindsen Castilien — i Balladolid, Valenzia etc. etc. — gave Hungeren og Dyrtiden Anledning til velorganiserede Angreb paa Giendommen: Korn- og Meelmagastner bleve ødelagte og Transportstibe opbrændte. (Staden i hine 2 Fabrikstæder alene beløber sig til 5 Mill. Fres.) Brand og Rov følges overalt ad; de Sammenførtes Plan var meget omfattende og skulde udstrække sig over hele Castilien; paa andre Punkter i Spanien udbrød næsten paa samme Tid lignende Oprør. Den bevæbnede Magt har rigtignok overalt tilveiebragt Roligheden; i Balladolid bleve 130 Personer fængslede, af hvilke 3 allerede ere blevne skudte. Paa andre Stæder holdes ligesaa streng Blodret. De Fængslede blive nemlig dømt af Standretterne, som have modtaget Befaling til, at der imellem Domfældelsen og Henrettelsen ikke maa hengaae længere Tid, end der udfordres til at de Domfældte kunne opfylde deres religiøse Pligter. I Cortesforsamlingen (d. e. den spanske Rigsdag) klage nu Ministrene over disse sørgelige Tildragelser; Indenrigsministeren viser sig yderst indigneret over Rolighedsforstyrrelses fordommelige Hensigt og mener, at Dndet bør standses ved alle mulige til Raadighed staaende Midler. Derefter kommer Krigsminister D'Onznel og jamrer endnu mere over, at Communismens Prin-

ciper, som tidligere vare ganske ubekjendte i Spanien, nu trænge altid dybere ind i Folkemasserne, og at der ikke mere handles om blot politiske Spørgsmaal, men om Familie og Eiendom. I Virkelighed seer det nu ogsaa ganske saaledes ud, som disse tvende Ministre have forejæmret Folkets Deputerede; men Gæt og netop Hovedsagen have disse høie Herrer viseligen fortiet, nemlig Grunden til disse Scener! Gæt hundrede og otte og tredive Opstande har Spanien oplevet i det korte Tidrum af fire og tyve Maaneder. Grunden til dem alle er een og den samme. Saadanne Tilstande i dette tidligere saa lykkelige Land er nemlig ikke håndfæstet ved faldne ned fra Skyerne om Natten, heller ikke har Folket selv skabt dem, men Magthaverne selv og netop ogsaa de, som lamenterer saaledes, have faaet og befrugtet dem ved hele deres Optræden, ja truffet dem hid ved Haarene. Netop denne selvsamme Gæspartero, som for 15 Aar siden var Regent under Dronningens Mindrearrighed og hans forhenvarende og nuværende Colleger ere de egentlige Fædre og Ophavsmand til de nu indbrydende Rædser! Biskoper ere Kilderne til Communismen i alle Lande meer eller mindre beslagtede med hverandre, men intetsteds ligge de saa klart og tydeligt for Dagen, som netop i Spanien, og naar Gæspartero og Conforter ville tage fat paa Ophavsmandene, saa behøve de kun at tage sig selv ved Kraven: da have de faaet fat paa de rette Folk! De og deres Haandlangere have fra 1836 til 1842 udplyndret Landets Helligdomme, Kirker og Klostre, til saakaldte „Statsøiemed“, som de sige. Saaledes f. Ex. viste den daværende Finantsminister Mendizabal's Maitresse sig offentlig med det samme kostbare Smykke, som Folket i saa lang Tid havde seet paa Gudsmoderens Statue i een af Madrids Hovedkirker! Mere end 1000 Klostre bleve dengang ophævede, de Klostergeistlige og Nonnerne bleve udjagede og alle deres Besiddelser uden videre stjaalne eller konfiskerede, d. e. erklærede for „Statens Eiendom“ og derefter bortsolgte for en Spotpris, hvorved de meddeeltige Embedsmænd, høie og lave, gjorde gode Forretninger! Dengang blev Communismen af selve Regjeringen prædikeret ved Gjerning og Exempel paa den aller værste Maade. Desuden have de nuværende Magthavere forit fornylig -- siden Juli 1854 -- paany erklæret den Smule Eiendom, som Kirkerne endnu havde beholdt tilovers (Klostre var der næsten ingen flere, man kunde plyndre!), og dertil endnu Menighedsgodterne for „Statseieendom“; de have dernæst ogsaa bemægtiget sig dem ved Magt, for at bortselge dem og bortdøse Indtægten. Er det da nu et Under, naar efter saadanne Grem-

pler af de Hoiere Lyften til Fællesieendom eller Communismen ogsaa griber om sig med Kampeskridt hos Folket? er det et Under, naar man i Folket vil efterabe de Store og Mægtige? Efterat det 7de Bud: „Du skal ikke stjæle!“ er af Ministrene bleven udlagt saaledes, at man har Ret til, uden Omstændigheder at tage fremmed Eiendom, selv det helligste, saasnart man kun er i Besiddelse af den nødvendige Magt dertil — tør saa disse samme Ministre nu vise sig indignerede over, at den Lære, som de selv have udbajunet paa denne Maade, nu bliver fulgt af Folket paa dets Viis? Men foruden denne ligeledes fra Oven af indpodede Lærdom, foruden det givne Exempel, virker ogsaa endnu en anden Uarsag. Klostre og Klostergoods have altid været en Tilflugt for de Fattige og Nødlidende; thi de Fattige have steds gjældet som „Kirkenes Skat“. Idet nu Magthaverne ophævede Klostre og udplyndrede Kirkerne lige til det Sidste, have de netop ogsaa berøvet de Fattige og Nødlidende deres hidtil havde Hjælp. Det er jo dog en Kjendsgjerning, at Spanien siden Aaret 1835 er bleven meget riig paa en hidtil ubeskjendt Artikel — paa offentlige Tiggere! Er det da nu til at undres over, naar de deres tidligere Belgjorere (Munk og Nonne) berøvede Fattige føle sig fristede til Communisme, hvis Planer, som Ministerne ganske rigtigt sige, „tidligere vare aldeles ukjendte i Spanien?“ Men under saadanne Omstændigheder komme nu Ministrene og jamre over Fællesieendomslyster i Folket og true med „energiske Forholdsregler!“ Mon da Folket ikke maa tænke ved sig selv: „De smaa Tyve hænger man, de store lader man løbe!“? —

Katholisk-kirkelig Literatur.

- Der geistliche Kampf, von Laur. Scupoli. Aus dem Italienschen. Vierte, neu durchgesehene und verbesserte Auflage. Mit einem kathol. Gebetbuch als Anhang. Bei Theissing in Münster. — Preis: 4 Mk.
- Liturgische Vorlesungen über die heilige Messe, von S. Köffing, Regens des erzbischoflichen Clerical-Seminars zu St. Peter. Zweite Auflage. Regensburg, bei G. F. Manz. — Preis: 2½ Rdr.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 24de August. — 15. Søndag efter Vintse. — Dagens Epistel: Gal. 5, 25 — 6, 10. — Evangel.: Luc. 7, 11—16. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Høimesse, med Prædiken paa Dank. — Efterm. Kl. 3 Andagt til at opnaae den Naade, at døe en salig Død.

Hver Søgnedag om Form. Kl. 6 og 8¹/₄ feires en stille h. Messje; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og sluttes med den sakramentalste Betsignelse.

Corresp. — Omendskyndt det er vor Regel, slet ikke at tage Notits af de os tilsendte anonyme Breve, saa ville vi dog ikke unblade, herved idetmindste flygtigen at henvise Hr. F. F. C.... til „Religionsundervisning for den kath. Ungdom, efter Canilli Catechismus, udgiven af G. F. Montz“ (saaes i Rhyn. hos Bogh. Høst for 3 Mk.) Side 60—66; til „Skandin. Kirketid.“: 1854 Nr. 16 Side 125—129, — 1855 Nr. 11 Side 161—170, Nr. 12, S. 177—180, — 1856 Nr. 16 Side 241—246, samt til nogle senere Dele af den i nærvær. Nr. begyndte Afhandling: „Kirken for Biblesens Domsstol“; hvor en tilstrækkelig „Forklaring og Besvarelse“ af de os forelagte Tvivl og Spørgsmaal vil findes.

Red.

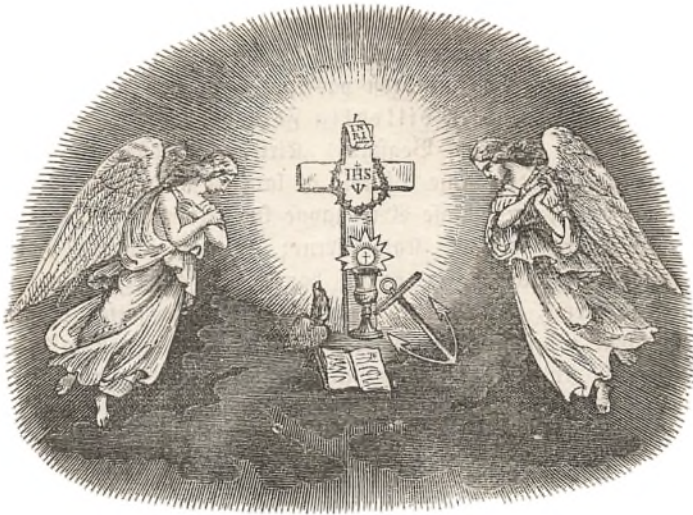
„Skandinavisk Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Kunsthandler C. A. Blaukensteiner, St. Kjøbmagergade 68, og i alle Bøglader; i de danske Stater paa de egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 35.

Søndagen den 31te August.

1856.

Kirken for Bibelens Domstol.

(Fortfat.)

3. **Lept:** „Men I skulle ikke lade Eder kalde Mester; thi een er Eders Mester; men I ere allesammen Brødre. Heller ikke skulle I kalde Nogen paa Jorden Fader; thi een er Eders Fader, Han, Som er i Himmelen. Og lader Eder ikke kalde Lærere; thi een er Eders Lærer, Kristus.“ Matth. 23, 8—10.

Da dette Bibelsted bliver anfert i samme Hensigt, som det under Nr. 2 nævnte, saa maa ogsaa dette have sin Plads her. Efter som det just bedst passer, veed man snart at tillægge Skriftens Ord en billedlig Forstand, snart klamrer man sig fast ved sammes Bogstav. Kirkens Modstandere sige: „Christus forbyder Sine Disciple at lade sig kalde Mester, Fader og Lærer, fordi disse Gresnavne kun tilkomme Ham Selv. Det Modsatte skeer hos Katholikerne; af dem lader Paven sig ligefremt kalde „Fader“; han vil ogsaa betragtes som Kirkens Lærer, som Mester. Han anmaser sig altsaa Noget, som alene tilkommer Christus, — altsaa bort med ham!“ — Men man skulde dog ikke af Partilidenskab rive Skriftens Ord ud af Sammenhængen! Hvo som ogsaa kun med et flygtigt Blik gennemlæser Matthæi 23. Capitel, vil strax finde, at de anførte Ord have en ganske anden Betydning, og at man gjør en virkelig absurd Anvendelse af samme. Christus taler der nemlig imod Pharisæerne; med meget alvorfulde Ord revider Han disse Menneskers Stolthed, Grefsyge, Unmæsselse og Hykleri. Han dadler dem iblandt Andet for, at de finde Behag i og af Uergjærrighed stræbe efter, at Folk hilse dem med allehaande Grestitler. Saaledes skulle I ikke gjøre, vil Herren sige til Sine Disciple, denne Uergjærrighed, denne selvkjærlige Stræben efter Gæ for Eders Personer skal ikke finde Sted iblandt Eder. Forglemmer ikke, at Jeg er Eders Mester og Lærer, men at I ere Mine Disciple. Vel skal der nogle iblandt Eder være større end Andre, „men,“ tilspier Han ordret i det 11. Vers, „den største iblandt Eder være Eders Tjener.“ Hvorledes kan man dog med disse Ord stride imod den katholske Kirke? Ikke en Stavelse af dem udsiger jo, at der i Kirken ikke skal være noget Overhoved og nogen Rangorden, og heller ikke, at der ikke skulde bevises Enhver den ham tilkommende Gæ. „Men Paven bliver kaldet „Christenhedens Fader“, Kirkens Lærer?“ — Vil man ved hiin Text erklære dette for ubibelskt og syndigt, nu godt! saa gjøre man Urimeligheden fuldstændig og forbyde da ogsaa Born og Disciple at bruge Ordene: „Fader“ og „Lærer“. Biskop bliver Paven kaldt „Christenhedens Fader“, eller endog, formedelst sit Embedes Hellighed, „hellige

Fader“; men denne Benævnelse tillægges ham dog ikke i den Forstand eller Betydning, i hvilken Gud er de Christnes Fader i Christo! Han bliver ogsaa kaldt Kirkens Lærer, dog ikke som om han lærte Noget som af sig selv, men fordi han har den Pligt og det Hverv, at værne om den Kirken af Christus betroede Lære. At Paven af Katholikerne bliver sat over Christus og Pavens Ord og Lære over Christi Ord og Lære, er en Løgn og Bagvaskelse, som kun har sin Grund i Uvidenhed og Ondskab. Vi kunne fremdeles spørge: var Paulus maaffee ogsaa allerede frafalden det „rene“ Evangelium? Han siger jo dog om sig selv, at „han er bekket til Apostel og Lærer“ (2. Tim. 1, 11.); han siger fremdeles, at Nogle i Kirken „ere ansatte som Hyrder og Lærere“ (Eph. 4, 11.); ja han kalder endog sig selv for de Christnes „Fader“ i Corinth! (1. Cor. 4, 15.) —

4. **Text:** „Du skal frygte Herren Din Gud og tjene Ham Alene.“ 5. Moseb. 6, 5.

De fleste af Kirkens Modstandere kunne neppe tale eller skrive om Helgendyrkelsen, saaledes som den holdes i den katholske Kirke, uden at de udbryde i de groveste Skjældsord og Bagvaskelser. Man kan eller vil ikke gjøre Forskjel imellem Tilbedelse, som alene tilkommer Gud, og imellem Dyrkelse, som ogsaa bør vises Englene og Helgenerne. Kirken holder sine Helgener i Ære; thi de ere Christi Venner og Yndlinger, levende Vidner om den guddommelige Naades Kraft, som var saa virksom i dem; de ere herlige Exempler paa Dyd, som henrive til Efterligning. Ogsaa efter deres Død forblive de forbundne med os i virksom Kjærlighed, og Ytringen af denne Kjærlighed er især deres Forbøn for os hos Gud. Det er derfor ogsaa tilladt og heldbringende at anraabe dem om denne Forbøn. Gud alene bliver tilbedet som den høieste Herre, som al Naades Ursilde, som en Saadan, der besidder al Fuldkommenhed i og af Sig Selv. Forskjellen imellem Gudstjeneste, d. e. Tilbedelsen, og Helgentjeneste, d. e. Dyrkelsen, er selvfølgelig i sig selv ja stor og dyb, og den bliver af Kirken udtalt saa klart, at en Forverkling eller Forblanding af begge ikke skulde synes at være mulig. Enhver Katholik, ja ethvert Barn, som har

lært sin Catechismus, kjender denne væsentlige Forskjel og handler derefter; men Kirkens Modstandere kjende ikke, eller rettere sagt, ville ikke kjende denne Forskjel. Forgjæves bliver det lært og udtalt i almindeige Kirkeforsamlinger og i alle offentlige Beskjedelsesfrister, at Helgenerne aldrig nogenstunde bliver beviist guddommelig *Gre*; forgjæves bliver dette idelig og idelig gjentaget i Kirke og Skole, i tusinde Catechismer, Lærebøger og Afhandlinger: det hjælper Intet! Den gamle Løgn opvarmes altid paany! Af den uvidende Almue lader sig vel ikke vente Andet; men naar selv Lærde og høilærde Professo-
rer, naar endog Geistlige og Saadanne, som foregive at have studeret den katholske Lære, stedse paany fremkomme med den foregivne „katholske Afgudsdyrkelse“, saa ophører sandelig enhver Undskyldning! — Fastholder nu Kirken i Ord og Gjerning Forskjellen imellem en Tilbedelse af den ene og tre-
enige Gud og en Helgendyrkelse, hvortil skal det ovennævnte Skrifstied da tjene? Det er kun rettet mod Afgudsdyrkelsen; Gud formaner her ved Moyses det israelitiske Folk til, ikke paa Hedningernes Viis at yde Afguderne den Ham Alene tilkommende høieste *Gre* og Tilbedelse.

Naar dette Bibelsted altsaa skal bevise noget imod Kirken, saa maa man først bevise, at Kirken viser Andre, foruden Gud, guddommelig *Gre* og Tilbedelse. Gud vil ikke give Sin *Gre* bort til nogen Anden; men Han vil dog visseelig, at de, som Han Selv har æret og hædret høit som Sine Bener, ogjaa skulle skattes og æres høit af og i Hans Kirke. Derfor bemærker den romerske Catechismus ad parochos med Rette: „Naar en Konge udsteder den Befaling, at Ingen maa vove at udgive sig for Kongen og anmasse sig kongelig *Gre*, hvo er da vel saa affindig, heri at ville finde den Befaling, at de kongelige Tjenere for Fremtiden heller ikke mere skal bevises nogen *Gre*?“ —

5. **Text:** „Der er een Gud og een Midler imellem Gud og Menneker, Jesus Kristus.“ 1. Tim. 2, 5.

Aldrig har Kirken nogenstunde afveget fra den Fundamentalsætning, at der ikke er givet os noget Navn, i hvilket vi kunne blive salige, uden i Jesu Christi Navn. Imidlertid gaaer det med den nævnte Skrifstert, saaledes som vi

have sagt ovenfor: man maa først fordreie og vende op og ned paa den katholske Lære, for saaledes at kunne drage til Feltz imod den. Man siger: „Katholikerne antage ved Siden af Christus endnu andre Mæglere eller Midlere, nemlig deres Helgener. Til disse sætte de deres Lid, disse bevise de den Gæ, som alene tilkommer Christus.“ -- En større Bagvaskelse, end denne, kan der neppe fremføres mod Kirken. Den bekjender høit, at Christus er den eneste Midler imellem Gud og Menneffene, at vi ere forløste og retfærdiggjøres ene og alene ved Ham, og at vi Intet formaae uden Ham. Naar og hvor har den katholske Kirke nogensinde lært, at Maria eller Helgenerne ere døde for Verdens Synder, at vi faae Tilgivelse for vore Synder ved deres Fortjeneste, at de have indtøstet noget Sakramente? Naar har den nogensinde lært, at Helgenerne formaae at give os nogensomhelst Naadegave af og ved sig selv? Naar har den ikke lært, at alle Helgener ene ere blevne hellige og salige ved den eneste Midlers, Jesu Christi, Fortjeneste? Bistnok troe vi, at de bede for os, forat vi kunne blive deelagtige i Forsoningen ved Christus. Formedelst denne Forbøn kaldes de ogsaa vel nok Midlere, d. e. Talsmænd; men aldrig i samme Forstand og Betydning, i hvilken Christus er vor Midler; aldrig blive de satte ved Siden af Christus, eller, som det siges, for at gjøre Bagvaskelsen topmaalt, endog over Christus, aldrig haabe vi af dem noget Andet eller noget Mere, end hvad de ved deres Forbøn kunne opnaae os af Christus, deres og vor Forløser. Hvis Den, som ved Bøn eller Ord eller Gjerning overhovedet kun er os behjælpelig i at erholde Naade hos Gud, derved strax bliver vor Midler i den Betydning, som Christus er det, saa har selv -- Apostelen Paulus anmasset sig Christi Midlerembedet! Thi han, den ydmyge Apostel, skriver (Rom. 11, 14.): „Jeg vil gjøre mit Embede Gæ, forat jeg maa kunne ægge dem, med hvem jeg efter Kjødets er beslagt, til Efterligning og forat **frelse nogle af dem.**“ Og 1. Cor. 9, 22: „Jeg er bleven Alt for Alle, for **at frelse Alle.**“ Ligesom Apostelen hermed sandelig ikke vil sige, at han selv er Menneffenes Frelser og Saliggjører, naagtet han paastaer at kunne hjælpe og bidrage til

Andres Frelse og Saliggjorelse, ligesaa lidt falder det Katholikerne ind at sætte deres Helgener i Christi Sted, omend- skjøndt de med god Ret antage og paastaae, at disse Helgener ved deres Forbønner kunne ligeledes hjælpe og bidrage til vor Frelses og til vor evige Saligheds Opnaaelse. — Hvorledes kan man altjaa paastaae, at Christi Midlerværdighed bliver fordunklet og forurettet ved Helgenernes Anraabelse? Har da maaffee ogsaa selve Apostelen Paulus nedsat og fordunklet Christi Midlerværdighed, idet han tilbød de Christne sin Medhjælp og sin Medvirkning til deres Frelses Opnaaelse? — Man skal vistnok altid ivre for Christi Ære, men ikke med en blind og ufornuftig Iver! Man maa ikke ile ind i Naboen's Huus og raabe: „Evangeliets er i Fare!“ medens hjemme hos disse blinde Fanatikere selv, selve det gamle Evangelium om Gudmennesket Jesus Christus Selv er gaaet tabt eller bliver betragtet som forældet!! — — Hvo som vil lære den katholicke Kirke at kjende, han behøve at læse Decretet af Kirkeconciliet i Trident (25. Møde), hvor det hedder: „Helgenerne ere dem, som nu herske tilligemed Christus (sfr. Joh. Ab. 20, 4. 6. og 22, 5.), og de frembære Ham deres Bønner for Menneskene; derfor er det tilladt og heldbringende at anraabe dem og tage sin Tilflugt til deres Forbønner, for at vi (paa deres Forbønner) maae erholde nogle Velgjerninger af Gud ved (formedelsit) Hans Søn, Jesus Kristus, vor Herre, Som er vor eneste Midler og Forløser.“ —

6. **Text:** „Lader Eder ikke forføre af Mogen, hvis Huftaaer til Fornedrelse og Engles Dyrkelse.“ Col. 2, 18. Mod hvem taler Apostelen her? Hvad forstaaer han under det, som han kalder „Engles Dyrkelse?“ I Regelen river man ogsaa denne Text ud af Sammenhængen; man klammer sig fast ved Bogstaverne, uden i ringeste Maade at lægge Mærke til Apostelens egentlige Mening og Hensigt; paa denne Maade faaer man da vistnok et Slags Vaaben imod den katholicke Kirke. Og dog er og dette kun blind Allarm, hvilket her en kort Undersøgelse utvivlsomt skal godtgjøre. Texten er nemlig tagen af hiint Brev, som Apostelen skrev til Menigheden i Colossæ, en By i Asien. Hvo som ogsaa kun flygtigt læser dette Brev, erkjender næsten i enhver Sætning,

at Apostelen især taler i samme imod Branglærdomme og overtroiske Meninger, som netop gif i Svang i hiin Egn og endog truede med at fortrænge den unge Christendom. At tale udførligere derom, dertil er Stedet ikke her; kun maa det bemærkes, at navnlig nogle Branglærere gjorde sig til af et overordentligt Kjendskab til overjordiske Ting. De kunde fortælle meget om en Aandes og Engleverden og udgave det for den største Wiisdom, at kunne sætte sig i Forbindelse med samme, for derved at erholde særegne Aabenbaringer. Ved alle Slags legemlige Piinsler, Savn og Fornedrelse troede de at kunne stemme Englene gunstigt for sig. Derfor skriver Apostelen i dette Brev især med en stor Begeistring om Troen paa Kristus, i hvilken al Kundskabs Fylde og al Erkjendelses Skatte indeholdes; derfor advarer han ganske især mod saadan Verdenswiisdom og kalder den et „tomt Bedrageri“; derfor advarer han i Særdeleshed mod denne hedenske og overtroiske Engledyrkelse. Er Apostelen maa skee derved bleven Kirkens Modstander? Imod en fornuftig, i Aabenbaringens Aand fuldkomment begrundet og selv ved mangfoldige Skriftvidnesbyrd stadfæstet „Engledyrkelse“, siger han ikke et eneste Ord; kun mod Overtro og imod Misbrug af Læren om Englene er hans Advarsel rettet. Skal Apostelen med de ovennævnte Ord have forbudt enhver Dyrkelse af Englene og Helgenerne, saa maatte man med samme Ret slutte, at han overhovedet ogsaa har bestridt Englenes Tilværelse. Dette paastaar imidlertid vel Ingen og kan heller Ingen paastaae ligeoverfor det tydelige Sted (Hebr. 1, 14): „Englene ere tjenende Aander, udsendte til deres Tjeneste, som skulle arve Saligheden.“ — Saaledes som Apostelen taler i den ovenfor anførte Text, saaledes har ogsaa den katolske Kirke altid talt; mod de selvsamme overtroiske Ting, som han dadler, har ogsaa Kirken ivret i alle Aarhundreder og vil altid vedblive at gjøre det. En katolsk Kirkeforsamling i Laodicæa, en Stad i det samme Phrygien, hvor Byen Colossæ ligger, saa sig endnu i Aaret 363 foranlediget til, at paaanke den samme Misbrug, og den belagde alle de Christne med den kirkelige Bånd, „som forlade Guds Kirke, og istedetfor derfor gaae til Englene, holde allehaande Forsamlinger og

hengive sig til en hemmelig Afgudsdyrkelse." For alt Overtroisk, som Apostelen fordømmer ved Engledyrkelsen i Colossæ, er den katholske Kirke fri. Den vil ikke „ophøje sig til det, som Ingen har seet," men holder sig simpelt til det, som af Christus er bleven os aabenbaret angaaende den oversandsfelige Verden; den anseer det for syndigt, at ville paa en overtroisk Maade sætte sig i Forbindelse med Englene; og hvad der er det Vigtigste, den sætter ikke nogen Skabning, heller ikke den højeste Engel, ved Siden eller endog over Kristus, Som ene er Veien, Sandheden og Livet for os. Men vel ærer den Englene som særdeles udmærkede Skabninger og Guds Yndlinge, der ogsaa staae i helligt Forbund og Samfund med Menneskene ved Kjærlighedens Baand og som, saa meget som Gud tillader det, ogsaa ere virksomme for deres Salighed, hvilket jo ogsaa Paulus lærer ovenfor i sit Brev til Hebræerne. — Abraham, Loth, Jacob, Josva o. s. v. beviste Guds Engle Værelse; Gud har sendt Sin Engel forud for Israels Folk, og dette skulde høre hans Stemme og ikke ringe-agte ham (see 2. Moseb. 23, 20.); en Engel bærer Tobias' Bøn til Gud (Tob. 12, 12); Engle ere de usynlige Beskyttere for de Smaa (Matth. 18, 10), og de glæde sig over enhver Synder, som gjør Bød (Luc. 15, 10). —

7. **Text:** „Du skal ikke gjøre Dig noget Billede eller nogenfomhelst Afbildning af det, som er i Himmelen oven, eller paa Jorden forneden, eller under Jorden i Bandet; Du skal ikke tilbede eller tjene dem." 2. Moseb. 20, 4. 5.

Mangen fornuftig Læser vil her maaskee tænke ved sig selv: hvad skal dette Bibelsted her? Dets Mening er jo dog klar nok, og det udgjør jo en Deel af hine ti Bud, som ogsaa findes i enhver katholsk Catechismus. Men desuagtet skal ogsaa dette Skriftsted optræde som Vidne mod den katholske Kirke! Det vil forresten give os Leilighed til, at forklare den sande Betydning med en katholsk Skrif, men tillige ville vi her ogsaa aflære de uværdige Kunstgreb og ondskabsfulde Bagvaskelser, hvormed vore Modstandere pleie at drage til Fæltis imod vor hellige katholske Kirke. — Det citerede Sted er aabenbart rettet mod Billedtilbedelsen, d. e. mod hiin he-

denſte Vederſtyggelighed, at man beviste ſelv de livløſe Billeder af enhver Form og Materie den Gud tilkommende Ære, paakaldte dem, tilbød dem, offrede til dem o. ſ. v. Nu har ogſaa den katholſke Kirke Billeder af Chriſtus, af den hell. Jomfru Maria og af Helgenerne overhovedet; den holder meget af ſaadanne fromme Billeder og opſtiller dem endog i ſine Templer og holder dem ſelv i Ære. Derover opløſte nu viſe „Zions Vægtere“ et forfærdeligt Strig og udbasune: „See, hvilken Afgudsdyrkelse midt i Chriſtendommen, ſee, hvilket ſørgeligt Afgudereri, denne papiftiſke Billedtilbedeſe, ſee, hvilken hedenſt Vederſtyggelighed i Chriſti Helligdom!“ — Hurtigt bliver nu ogſaa den h. Skrift tagen frem, og med fromluden Mine ſpørge de: Hvorledes læſer Du? „Du ſkal ikke gjøre Dig noget Billede! Til Stamme ſkulle Alle blive, ſom tjene Billederne og gjøre ſig til af deres Afguder!“ — Vi Katholiker troe neppe vore egne Dine og Dren, men dog er det ſaa: vi ſkulle ſtemples til **Afgudsdyrkere!** — Der gives i Virkelighed ingen Paafand, ſom vidner om større Dumhed og Borneerthed og ſom mere blame- rer alle dem, der gjøre den, end netop denne Paafand. — Hvo tilbeder et Billede? Den, ſom bevifer et Billede den Ære, der alene tilkommer Gud ſom alle Tingſ almægtige Skaber og uindſfrankede Herre; den, ſom troer, at Gud boer i Billedet eller at dette beſidder nogen guddommelig Kraft eller en hemmelig Kraft overhovedet; den, ſom ſætter ſin Lid til et Billede, ſom bedende henvender ſig til dette Billede, ſom om dette ſelv kunde give ham noget. — Lad os nu høre, hvad den katholſke Kirke ſiger; den lærer ſtil det **Modſatte**. I en høitidelig Beſlutning af Kirkeconciliet i Trient hedder det ordret: „Billeder af Chriſtus, af den h. Jomfru og andre Helgener maae de Troende i Særdeleſhed holde og opbevare i Kirkerne og viſe dem den ſkyldige Hæder og Ærefrygt, ikke ſom om vi troede, at der boer nogen Guddom eller Kraft i dem, formedelſt hvilken de bør æres, eller ſom om vi kunde udbede os noget af dem, eller ſom om vi ſkulde fæſte vor Lid til ſamme, ſaaledes ſom forðum er ſteet hos Hedningerne, der byggede deres Haab paa Afguderne; men fordi den Ære, ſom man bevifer Billedet, ſigter til

den Person, som det forestiller, saa at vi ved de Billeder, som vi hylde eller for hvilke vi blotte Hovedet og nedknale, are Christus Selv eller de Helgeners Person, som forestilles ved dem." (25. Møde.) Dette officielle Kirkeord klinger dog sandelig ganske anderledes end afgudist Billedtilbedelse! Ligesom et Barn, ligesom en Ven eller en Soldat arer sine Forældres, sin Vens og sin Generals Billede eller Portrait, saaledes gjør Kirken det med Christi og Helgenernes Billeder. Med Rette har man kaldet Billederne et Sprog til Diet. Det synlige Billede opløfter nemlig lettere Aand og Tanke til den usynlige Afbilde; denne alene, og ikke Stenen, Træet eller det bemalede Lærred, gjælder den Gæ og Hæder, man viser Billedet. Dette Kristusbillede tilbeder visseilig Ingen; det er jo ikke andet end Træ eller Steen eller deslige; men for den usynlige Frelfers hell. Person, om Hvem Billedet levende erindrer os, for Den alene er det, at vort Knæ boier sig. Til dette Marie- eller Helgenbillede er der sandelig Ingen, som siger: „Kjære Mariebillede, eller: kjære Ansgariusbillede, bed for mig hos Gud!“ -- der er jo intet Liv, ingen Kraft deri — men hine Helgener, der nu leve som evigt Levende hos Gud, og om hvem Billedet særdeles levende erindrer os, dem anraabe vi om deres Forbøn. Hiin Text af 2. Mosebog, saavelsom alle Propheternes Udsagn, som ere rettede imod Afgudsdyrkelsen, ramme ligesaalidt den katholske Kirke, som den herlige Sol rammes af den Piiil, som en fjollet Svagghnet retter imod den. Men ikkedestomindre vil man dog ikke lade disse flammende Paradersteder fare ifølge det bekjendte og gamle Feltfrig: „Bagtal kun hjæft — Noget bliver der dog altid hængende!“ calumniare audacter — semper aliquid hæret!

(Fortjætted.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. De sydamerikanske Stater. Msgr. Talbot, Hs. Helligheds Huusprælat, er vendt tilbage fra sin Reise til de engelske Antiller, hvor han havde overbragt den derværende Erkebiskop det saakaldte Pallium (o: det særegne Ornat for en Erkebiskop). — En anden Prælat forbereder sig til Afreisen, for at repræsentere Hs. Hellighed hos Keiseren af Brasilien og den derværende Geistlighed. Msgr. Massoni, Erkebiskop af Gdesza, vil med det Første afgaae som Nuntius til Byen Rio de Janeiro, efterat Nuntiaturen der (o: det pavelige Gesandtskab) i lang Tid har været ubesat. Univers's Correspondent knytter hertil følgende Bemærkning: De tidligere spanske Colonier i Amerika ere sandelig at beklage. Katholicismen alene vilde være i Stand til at hindre den Opløsning, som truer eller meget mere allerede fra alle Sider har rammet disse Lande. De af den katholske Tro saa dybt gennemtrængte Beboere i disse Lande føle dette, uagtet deres sædelige og religiøse Forsald; deres inderligste Driste er derfor, at kunne atter slutte sig fast til Kirken. Det er den Erfaring, man stedse har gjort i de fredelige Tider, som fulgte efter de desværre saa hyppige Revolutioner i den ulykkelige Republik. Men netop Regjeringerne søge at undertrykke denne instinctagtige Tilboielighed til „Livets og Frelsens“ Kilde. Saaledes afbrød Præsidenten i Mexico endnu fornylig enhver Forbindelse med den h. Stol og tilbagekaldte sin Gesandt fra Rom; det i flere Aar saa ivrigt forsøgte Bærk, at gjenoprette Forbindelsen med den h. Stol paa en fast Grundvold, blev saaledes forstyrret. Staten Bolivia har imidlertid næsten paa samme Tid accrediteret en Befuldmægtiget hos Paven; ligeledes staae mange andre Smaa-stater i god Forstaaelse med Rom. I denne Henseende udmærker Chili sig mest; man troer, at et formeligt Concordat snart vil blive afsluttet med denne Stat. Det er værd at lægge Mærke til, at netop Chili glæder sig ved en langt større Lykke og Velstand, end nogenstahelt anden af Raabstaterne. Den enge Forbindelse med den h. Stol kan nemlig i katholske Stater paa en Maade tjene som en Maalestok for deres Velstand og Storhed. Man seer dette paa Ruinerne af den spanske Magt i Amerika, man seer det endnu tydeligere paa Moderlandet, Spanien, selv! Siden det quart Aarhundrede, i hvilket Spanien har betraadt Revolutionens uheldbringende blodige Vei, gives der der rolige Drebliske kun i de Aar, hvor Landet atter sluttede sig engere til den h. Stol! For Tiden har

det aldeles brudt med samme, og samtidig synes ogsaa Timen for dets fuldstændige sociale Opløsning at være nær. Der gives kun eet Middel, forat Landet kan undgaae dette truende Forfald: det maa vende tilbage til sine gamle Traditioner, som i saa mange Aarhundreder have bragt det Hæder og Storhed. Enhver, som støtter sig til Petri uforgængelige Klippe, faaer paa en vis Maade ogsaa en Andeel i dens Kraft og Uforgængelighed! —

Tyskland. En Correspondent i „D. Vbl.“ beskriver Slutningen af de biskoppelige Exercitier ved den hell. Bonifacius' Grav i Fulda (jfr. Skand. Kirket. d. A. Nr. 19 S. 302) paa følgende Maade: „Da selve Gravcapellet's Rum ikke gjorde det muligt, at ogsaa Folket, foruden de høiarværdigste Biskopper og den dem ledsagende Geistlighed, kunde gives Adgang til det halvt underjordiske Capel (Krypta), saa ventede Folket paa den i Midten ved Gitterdøre aflukkede Trappegang, som fører ind til Bonifaciusgraven, og i begge Domkirken's tilstødende Sideskibe, og det var i Sandhed et rørende Syn, at see hvorledes denne talrige Mængde sank ned paa Knæ, da de høiarværdige Overhyrder begave sig til og fra „Graven“, som Gravcapellet her almindeligt kaldes. Alle de Geistlige, som vare Bidner til Høitideligheden, skildre den som overordentlig dybtgribende. Lovsangen Te Deum, som blev sungen i Berelchor, Betsignelsen med det Allerhelligste, hvilket høitideligt blev baa-ret til og fra Graven, Hyldingen for den h. Bonifacius' Reliquie og til Slutningen den høitidelige Aflyngning af Kirkebønnen de Sancto Bonifacio, maa visseelig, især paa et saa ærværdigt og betydningsfuldt Sted, have været en dybtgribende og opløstende Høitidelighed. Ogsaa den høiarværdige Pater Ambrosius, som havde ledet Biskoppernes geistlige Døvelser, traadte, iført sin skønne Ordensdragt, næstefter de høiarv. Overhyrder, hen til Alteret og hylde de Reliquien, hvilken han da, ligesom de Dvrigte, hysede. — Om to Aar ville de høiarv. Biskopper indfinde sig paany i Fulda, til stille Aands-samling, og deres Antal vil da rimeligviis blive end større; og det opbyggelige Exempel, hvilket disse vor h. Kirkes Overhyrder hermed give deres Geistlighed, bliver endmere opløstende. Biskopperne skulle have følt den inderligste Glæde over Fulda's Beboeres sømmelige og andægtige Opførsel i Kirken og over den fromme Erbedighed, de bevidnede Biskopperne, især da disse før og efter Exercitierne viste sig paa Gaden. — Det er virkelig ogsaa en ved sin Historie ærværdig og paa

Tro og Fromhed endnu riig Egn og Stad, hvor disse Espis-
copatets hellige Forsamlinger afholdtes!

— Iblndt Handelsstanden i Freiburg i Baden har man nu truffet den Overenskomst, paa alle Søn- og Hellig-
dage, som desuden er lovbefalede Hviledage, ikke alene
ikke at handle under Formiddagsgudstjenesten, men ogsaa
hele den øvrige Dag, og man har derfor besluttet ogsaa
at holde alle Boutiker og Udsalgssteder aldeles lukkede. Efter
Forlydende have ogsaa allerede flere større Handelshuse viist
sig beredte hertil, og da der var god Udsigt til at Mange
vilde tiltræde denne Overenskomst, saa blev det ogsaa bestemt,
at udføre denne Forholdsregel allerede den 1. Aug. d. A.

Afrika. Mission i Guinea og Senegambien.
Om disse Missioner ubdrage vi følgende af *Moniteur de la*
flotte: Den af Mig. Kobes, Biskop af Modon og den apo-
stoliske Vicars Coadjutor i Guinea og Senegambien, ledede
Mission bliver forsynet med Missionairer af de saakaldte Con-
gregationer til „Den Helligaand“ og til „Marias h. Hjerte“.
Det apostoliske Vicariat for Guinea og Senegambien herer, i
Henseende til sit Omfang, til de betydeligste Missioner; thi det
omfatter Nigritiens forskjellige Egne langs med en henved 1000
Mile lang Kyst, hvis hele Befolkning udgjør 50 Mill. Sjæle.
Denne Befolkning, som taler en Masse forskellige Dialecter,
har de mest overtroiske Meninger og ligesaa umenneskelige og
usædelige Skikke. I Løbet af denne Missions 12aarige Til-
værelse har den underholdt 50 Præster og 25 Lagbrødre, alt-
saa i det Hele 75 Ordensmand. Af dette Tal ere 42—30
Præster og 12 Lagbrødre allerede faldne som Offere for de der
herstende Sygdomme. Trods tallose Lidelser og aldeles ube-
skrivelige Vanstueligheder er Missionen nu etableret varigt paa
7 Punkter. Dakar ved Cap-Verd er, formedelst sin Nærhed
ved Gorea, hele Missionsens vigtigste Punkt og Residentens for
en af de derværende tvende Biskopper, og ligeledes det Sted,
hvor de nyankommende Missionairer først søge at acclimatifere sig
og hvor de syge boe. I Dakar have ogsaa Søstrene „af den ube-
smittede Undfangelse“ et Etablissement. Missionsmedlemmernes
Arbejder bestaae i følgende: 1. Gudstjeneste og Religionsunder-
viisning; 2. Ledelse af de meget talrige Elementarskoler; 3. Be-
styrelse af en Central- og Haandværkerskole i Dakar, hvor dygtige
Haandværkere uddannes, og 4. Sygepleie. Ordenssøstrene, saa-

velsom de Geistlige ere blevne Gjenstanden for den almindelige Udfrygt, formedelst deres, navnlig ved Sygepleien, beviste Oftervillighed; deres Anseelse er saa betydelig, at den engelske Regjering har betroet de franske Søstre Ledelsen af et protestantisk Hospital, som den har oprettet i Gambia for sine Landsmænd. Trods sine Præsters altfor indskrænkede Antal, har Missionen i Guinea og Senegambien i nogle Aar dog allerede præsteret næsten Utroligt i Religionens og Sædelighedens Interesse. Dens Virksomhed er saa betydelig, at den for kort siden satte den Foranstaltning igjennem hos den hellige Stol, at der ogsaa skulde afgaae flere Fædre af Dominikanerordenen til Afrika til dens Forstærkning. Foruden deres religiøse Pligters Opfyldelse indvie Missionspræsterne sig ogsaa til Sprogstudier og ere i Dakar et meget betydeligt Trykkeri, i hvilket der trykkes religiøse Bøger i de forskjelligste Sprog.

Nordamerika. I dette Land gives der som bekendt et jærdeles rigeligt Antal af alle Slags religiøse Partier eller Secter. Er selve denne forvirrende Mangfoldighed af religiøse Wildfarelser og Daarstaber endog saare bedrøvende for enhver estertænkende Christen, saa har den dog ogsaa det Gode ved sig, at den, jo større den med hver Dag bliver, ogsaa maa bidrage til at aabne Vinene paa mange Protestanter, da de her tydeligt maae indsee og erfare, hvor grundforkeert og uheldbringende det protestantiske Grundprincip, det aldeles frie Forskningsprincip, er; thi det kan dog ikke negtes, at det netop er dette Princip, som er saa uhyre frugtbart paa alle disse religiøse Nyheder. Naar nemlig en eller anden Religionspeculant troer at være greben og oplyst af Guds Aand og bestemt til at være et udvalgt Redskab i Guds Haand til at reformere de bestaaende Religioner, og naar han da efter en „alvorlig Forskning og Granskning i den h. Skrift“ har udspeculeret sig visse fordreiede religiøse Anskuelser og Meninger: saa fremstaaer han for at haane og spotte alle andre Religionspartier, søger at vinde Tilhængere iblandt den lettroende Almue, fornemmelig iblandt det fromme og sentimentale Køn, — og see den nye Religion er fir og færdig! Paa saadan Maade har der nu i de tre sidste Aarhundreder dannet sig henved 300 nye Secter; den store Verdensby London har den Ure at besidde indenfor sine Mure det største Antal af Repræsentanter for denne brogede Samling af Religioner; i London alene findes der nemlig mere end 110, siger og skriver: et Hundrede og ti forskjellige Troesfund! Imidlertid

tid kan Nordamerika ogsaa nok stille sig i Rang med England; i hiint Land gives der nemlig: 3,247,029 Gjendobere, 300,000 Christianere, 801,835 Congregationalister, 180,636 hollandsk Reformeerte, 643,598 Episcopaler, 114,780 Frie („Free“), 286,323 Dvækere, 158,932 tydsk Reformeerte, 534,250 Lutherane, 29,160 Mennoniter, 4,343,579 Methodist, 109,257 mähriske Brødre, 3,100 retroende Conventionalister, 2,079,690 Presbyterianere, 5,170 Svedenborgianere, 22,325 Tunkere, 203,624 Unerede, 136,417 Unitarere, 214,115 Universalister, endelig 133,802, som tilhøre andre mindre Secter, saasom Puritanere, Apostolikere, Mystikere, Syncretister, Concubister etc. etc. Tøderne udgjøre et Antal af omtrent 16,000. — En opbyggelig Samling!

— Paa flere Steder, især i Unionsstaten Ny-York, seer man, ved Siden af de sørgeligste Følger af en antikatholsk Opdragelse, ogsaa de herlige Frugter, som religiøse Anstalter frembringe. Vi ville her kun fremhæve eet Exempel. Byen Brooklyn, som tæller over 36,000 Indvaanere, har flere religiøse Anstalter. Der gives et Kloster kaldet „af Hjemsegelsen“, med en stor Plads og en herlig Bolig. Klosteret har sex Nonner og tre Lagsofstre. Deres Skole tæller 60 Børn. De komme fra Baltimore. — I denne Stad er der ogsaa barmhjertige Søstre. I September Maaned f. A. affendte Klosteret i Ny-York sex Medlemmer til Brooklyn, for at anlægge et nyt Huus, der skal danne en Green af Moderhøjet i Ny-York. De have allerede optaget tre Novitsinder; een af disse tilhører en agtet Familie i Brooklyn, de øvrige ere udenlands fra. Disse Nonner have en Fattig-Skole, som besøges af 500 Børn; og de vilde have endnu flere Børn der, dersom Pladsen ikke var for lille; de besøge ogsaa de Syge i Hjemmet, fortrinnsvis de Fattige. — I over 20 Aar har Brooklyn, foruden de barmhjertige Søstres, endnu haft et andet Kloster, som bærer Omsorg for forældreløse Børn, af hvilke der gives mere end 200. Foruden dette Waikenshuus have de ogsaa endnu en Skole for de Fattige. Man vil saaledes begribe, hvor meget Godt disse værdige Døtre af den h. Vincents af Paula virke! — De saakaldte Skolebrødre stifte ligeledes meget Godt i Brooklyn; men af! Ungdommen er der alligevel meget fordarvet.

Til de ærede Subscribenter paa den „katholske Psalme- og Andagtsbog“.

Paa Grund af, at der senere tilbød sig Leilighed til at forøge det oprindelige Antal af Psalmerne med heldige Oversættelser af flere gamle Kirkesange, er Udgivelsen af Psalmebogen bleven udsat længere, end man havde ventet; men vi haabe nu, at kunne lade den udgaae i det tilstundende Kirkeaaars Begyndelse.

Udgi verne.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 31te August. — 16. Søndag efter Vintse. — Dagens Epistel: Ephes. 3, 13—21. — Evangel.: Luc. 14, 1—11. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Høimesse, med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt, med Catechisation.

Hver Søndag om Form. Kl. 6 og 8¹/₄ feires en stille h. Messie; — om **Lørdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messie Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalke Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaufensteiner**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Theosal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 36.

Søndagen den 7de September.

1856.

Niels Steno's Overgang til den katholske Kirke*).

Actstykkerne til nedenstaaende korte Biographi ere næsten ordret tagne af J. Møller's „Authentiske Efterretninger om Niels Steno's Overgang til den katholske Kirke“, i hans Theol. Bibl. 1821.

Nicolaus Steno blev født den 1. Jan. 1638 i Kjøbenhavn, hvor hans Fader var Hof=Guldsmed hos Kong

*) For at Læserne kunne rigtigere bedømme og vurdere denne Beretning om Niels Steno's Overgang til vor h. Kirke, troe vi at burde gjøre

Christian IV. Faderen lod allerede tidlig sin Søn faae en videnskabelig Opdragelse; og at denne, hvad Religionen angik, har været streng protestantisk, kan ikke betvivles, naar man seer hen til, hvorledes Stemningen mod Katholikerne var her i Danmark, da Steno var Barn og Ungling. Christian IV. var, som bekendt, en særdeles ivrig Protestant; han deeltog selv i Trediveaarskrigen og viste megen Omhu for at modarbejde enhver Uttring af Katholicisme i sine Riger; hvilket t. Ex. viste sig, da nogle Præster i Norge bleve mistænkte for at helde til Katholicismen; Kongen lod dem strax stævne for sig, og de bleve dømt fra deres Kald, Kjøle og Midler og fik Befaling at rømme Kongens Riger og Lande inden trende Solemærker. Under hans Efterfølger Frederik III. udvirkede vel den franske Gesandt Terlon adskillige Friheder for Katholikerne, men disse bestode kun i fri Religionsøvelse paa nogle faa Steder, og det var strengt forbudt, at Nogen af Landets Indvaanere antog den katholske Religion, ja det var dem endog formeent at være tilstede, hvor der holdtes katholsk Gudstjeneste. Naar man til disse almindelige Forhold føier, at Steno's egen Fader selv var ivrig Protestant, hvorfor han ogsaa yndedes meget af Christian IV., kan det ikke være Tvivl underkastet, at Steno i sin Ungdom, som en Følge af sin Opdragelse, har betragtet den katholske Lære med Uvillie.

I en Alder af omtrent 17 Aar blev han Student og efter et Par Aar at have studeret Lægevidenskaben ved Kjøbenhavns Universitet, reiste han, for at forøge sine allerede udbredte og grundige Kundskaber, til Holland, hvor han opholdt sig til 1664, da han ved Efterretningen om sin Moders Død vendte tilbage. Dette smertefulde Tab, i Forbindelse med at han paa samme Tid mistede nogle andre Nærpaarørende, nebbøiede ham dybt, og overvældet af disse store Sorger i en saa ung Alder, og staaende næsten ene i Verden (thi hans

---

dem opmærksomme paa, at den ærede Forfatter og Indsender af samme, selv er en Protestant, hvis Dom og Vidnesbyrd altsaa maa anses for aldeles upartisk i denne Sag. Vi have kun tilføiet de saa smaa Anmærkninger. Red.

Fader var allerede tidligere død), var han nær ved at forvilde; han tabte for en Tid al Lyft til Studeringer, ja næsten til Livet. Efter at have ordnet sine Anliggender, reiste han endnu samme Aar til Paris og udmærkede sig her i høi Grad ved sine vigtige Opdagelser i Anatomien. Hvor høit de franske Naturkyndige agtede ham, sees af det Vidnesbyrd, en af dem, ved Narn de Gallo, aflagde om ham i „Journal des Savants“. „Denne lærde Dansker,“ skriver han, „opholder sig nu i Paris, hvor han hver Dag foretager Sectioner i de fleste Naturforskeres Nærværelse. Han har gjort det Samme i den medicinske Skole, hvor Alle beundrede ham formedelt hans nye Opdagelser. Thi han har det Særegne, at han gjør den største Deel af sine Opdagelser saa øiensynlige, at Enhver maa give sig tabt, og nødes til at undres over, hvorledes disse Ting have kunnet undgaae alle Anatomer før ham. Det kan med Sandhed siges, at der gives kun faa Ting i Anatomien, hvor til han ikke har foiet noget Nyt.“

I Paris var det, at Steno første Gang kom i nærmere Berøring med Katholicismen. Den gunstige Modtagelse, der blev ham til Deel, og den almindelige Agtelse og Anerkjendelse, han nød blandt de franske Lærde, har rimeligiis givet ham bedre Tanker om Katholikerne, end han medbragte fra Hjemmet*). Uden Indflydelse have heller ikke den veltalende Bossuet's Prædikener, hvilke han oftere hørte, været paa ham; dog er det afgjort, at Tanken om at forandre Religion endnu ikke var opstaaet hos ham; men det er rimeligt, at mangen Fordom, som han tidligere havde næret mod den katholske Lære, derved er falden bort. I Foraaret 1666 ankom han til Livorno, hvor han paa Christi Legemsfest saae den pragtfulde høitidelige Procession. Om det Indtryk, denne Procession gjorde paa ham, skriver han selv: „Jeg opholdt mig i Livorno paa den Tid, da Christi Legemsfest høitideligholdtes; og ved at see hiin Hostie baaret i Procession omkring i Byen med

---

*) hvor man, ligesom i næsten alle protestantiske Lande, søgte ved de uvær-
digste Løgne og Bagvaskelser at sværte den gamle Kirke og at
gøre dens Tilhængere forhadte. Med.

saamegen Pomp, følte jeg denne Slutning at reise sig i min Sjæl: enten er denne Hostie et simpelt Stykke Brød, og da ere de nogle Narre, som vise den saamegen Erbødighed, eller Christi Legeme indeholdes deri, og hvorfor ærer jeg den da ikke? — Ved denne Tanke forvirredest mit Sind: paa den ene Side kunde jeg ikke overtale mig til at ansee saamange oplyste og lærde Mænd, saa stor en Deel af Christenheden, som den romersk-katholske Kirke indbefatter, for bedragne; paa den anden Side vilde jeg ikke fordømme den Tro, i hvilken jeg var født og opdragen. Og dog var jeg nødt til at sige enten det Ene eller det Andet, eftersom der hverken var nogen Udvei til at forene tvende Sætninger, som modsig hinanden, eller den Religion kunde ansees for sand, som i et saa væsentligt Punkt af den christelige Tro soer wild og ledte sine Tilhængere i Vildfarelse.“ — I denne Stemning, stærkt bevæget og forurologet ved den Uvisshed, hvori hans Sjæl var bleven sat, ankom han til Florenz, for der at studere det italienske Sprog og senere bereise det øvrige Italien. Her var det, at han efter lang Tids piinlig Raadvildhed endelig bestemte sig til at affværgge den protestantiske Lære og antage den katholske. De nærmere Omstændigheder ved hans Overgang har en from Nonne, ved Navn Maria Flavia del Nero, fortalt i et Brev saaledes:

„I Aaret 1666 kom N. Steno fra Kjøbenhavn til Florenz i den Hensigt at opholde sig der nogle Dage for at bivaane St. Hans Festen. Han boede paa et leiet Bærelse; men for at kjøbe Pomader og andre lignende Ting*), blev han indført i dette Analena's (Maddalena's?) Kloster; og jeg folgte ham disse Varer, og til denne Ende kom han her oftere. Da jeg erfarede, at han var en Brangtroende, gjorde det mig ondt, eftersom jeg af det Lidet, jeg havde talt med ham, mærkede mange gode Egenskaber hos ham, især en stor Bøffedenshed; og idet jeg fattede Mod, saa, uden at tænke paa Noget

---

*) I forskjellige Klostre navnlig i Italien pleiede man ogsaa at tillave og sælge Lægemidler eller Mediciner, Salver og desl., med hvis Tilberedelse Munkene eller Nonnerne især beskæftigede sig i deres Fritid.

videre, sagde jeg til ham, at han ikke havde den rette katolske Tro, og at han vilde komme i Hjelvede. Ved at høre dette forandrede han ikke, og jeg gjentog oftere det Samme for ham, og da han syntes gjerne at høre mig, sigende, at han nok havde Lyst til at tale med mig, men ikke at disputere om Religionsmaterier, saa, da jeg hørte dette, fik jeg Mod til at sige ham en og anden Ting, saasom, at han hver Dag skulde bede til Gud, at Han vilde lade ham kjende Sandheden, og han lovede mig at gjøre det, og (som hans Tjener fortalte mig) han gjorde det hver Aften; deraf saae man, at han havde Lyst til at fatte, og var opmærksom paa hvad han horte. Jeg var skamfuld ved at vide mig uskikket til en saadan Ting; men han sagde mig, at han havde den største Nodbydelighed for at tale med Andre herom, da han var undseelig ved at forhandle med Nogen den katolske Religions Anliggender, og han paalagde mig indstændigen, at jeg ikke maatte tale desangaaende til Nogen, og da jeg saae hans Uttraa, sagde jeg ham Et og Andet med Genfoldighed og Tillid. Da jeg en Morgen fandt ham ved Gitteret, som det ringede til Ave Maria, sagde jeg, at han skulde læse det med mig, og han fremsagde det Halve af Bønnen indtil Ordene: „fructus ventris tui“ (o: „Din Livsfrugt“); jeg bad ham at fremsige det Hele; men det havde Vanfælgelighed, saasom han jo negtede den allerhelligste Jomfrues og de Helliges Forbøn, og han sagde, at det var nok for ham at fremsige Bønnen indtil de ovenanførte Ord. Jeg bad ham at gaae hen og besøge S. Annunziata-Kirken og han gik derhen, sigende, at han gjorde Alt for min Skyld. Da jeg saae, at han gjorde Alt, hvad jeg sagde ham, gav jeg ham nogle Brædiker om den hellige Jomfru, og han læste i dem hver Dag; jeg sagde ham, at han skulde afholde sig fra at spise Kjød Fredag og Loverdag: ogsaa dette gjorde han, som hans ovenomtalte Tjener fortalte mig. Jeg forestillede ham, at Luther havde været et slet Menneske (cattivo) og gjort Oprør mod Kirken; han svarede mig, at han ikke vilde tale ilde om Luther, da han havde været en brav Mand. Jeg trængte stedse ind paa ham, at han skulde gaae over til vor hellige Tro; han svarede Ja; men at han vilde først kjende

den ret noie, og han sagde: Jeg skal komme, jeg skal komme; unblad kun ikke at bede for mig."

"Engang paamindede jeg ham med de Ord: „*Gr. Niccolo*, naar De engang onsker det, vil De ikke mere kunne det!" og jeg fortalte ham et Tilfælde, som handtes med en protestantist Fyrste, der sagde, at han vilde blive Katholik, og til den Ende stedse holdt to Jesuiter i sit Huus, forat kunne affbærge, naar han nærmede sig Døden; og da denne Termin uformodentlig kom, lod han kalde bemeldte Fædre, men de fandtes da intetsteds; og saaledes døde Kjøtteren, hvorpaa man saae dem i deres Bærelse, uden at de havde mærket til Noget. Dette Tilfælde gif ham meget nær til Hjerte, som jeg siden erfarede af hans Samtale. Da han gif bort fra mig, sagde han, at jeg ikke maatte forlade ham, at jeg kun altid skulde tale med ham om disse Ting. Jeg tog Mod til mig og skrev ham til, at det ikke var mig tilladt af mine Foresatte at tale ofte med ham, og at jeg følte stor Sorg ved Tanken om ikke at kunne yde ham den Hjælp, som tilkom ham. Efterom han nu blev opholdt i Florenz ved Deres Høiheders indstændige Anmodning, og jeg ønskede, at han maatte lære at kjende Sandheden, fordi jeg fandt de bedste Anlæg hos ham, saa bad jeg ham gaae hen til Pater Leonelli, Munk af Barnabiterordenen, med hvem han og talede nogle Gange. Det Samme gjorde han med andre Personer; men med alle disse indlod han sig aldrig om nogen Ting, ret som om han, fritet af Djævelen, følte sig yduseligt overrasket af den ovenomtalte Skamfuldhed ved at handle om Ting, henhørende til den katholske Religion, saa at disse lode sig forlyde med, at der var intet Haab om hans Omvendelse. To Aar og mere vare forløbne, medens disse Samtaler holdtes, og han kom ikke til nogen Beslutning, men viste en god Villie og vedblev at sige, at jeg ikke maatte tale til Noget om disse Ting. Jeg erindrede ham da om, at min Stand ikke tillod mig at omgaaes med Kjøttere og at mine Foresatte heller ikke vilde have det. Han svarede: „*Hav Taalmodighed, da skal De see, De skal see!*" Jeg erfarede, at han undertiden kom hos Gesandten fra Lucca, *Gr. Arnolfini*. Jeg besluttede derfor at skrive til Fru Gesandtinden og underrette hende om *Gr. Niccolo's* Sindelag. Hun sagde mig, at

hun kjendte hans gode Egenskaber, men at det ikke passede sig for hende at handle om deslige Materier; men at hun havde anbefalet ham til sin Skriftefader, Jesuiten Savignani. Jeg forestillede dette for Hr. Niccolo, som strax gik derhen, og med Beundring for denne Ordensmands Godhed og Kjærlighed aabnede han sin Sjæl; og siden fandtes de hyppigt sammen, holdende lange Samtaler med hinanden. Paa denne Tid blev han kaldet tilbage af Kongen til sit Fædreland (Danmark); og, for at efterkomme Befalingen med Hurtighed, agtede han at gaae ombord paa nogle Skibe, som allerede vare seilfærdige i Livornos Havn, hvorudover han ikke fik Tid til at komme til Klosteret og underrette mig om sin Afreise, men efterlod i sit Huus et Brev, som indeholdt denne Tildragelse, med Befaling, at det strax skulde leveres til mig. Men da han gik til Audients hos Cardinal Leopold for at tage Afsted, blev det ham sagt af denne, at det var for sild, og at Galleierne allerede vare afsjelede. Da hans Afreise altsaa ikke gik for sig, kom han derfra hen til mig, og jeg sagde ham, at alt Dette maatte tilskrives den guddommelige Barmhertighed, som vilde frelse ham ved at holde ham tilbage i disse Egne, indtil han havde antaget den katholske Religion. Efterat mange Maanedere vare forløbne, i hvilke han talede og confererede med ovennævnte Pater Savignani, hændte det sig den 2. November 1669, da han besøgte Gesandtinden, som ved sin Godhed og Klogskab veiledede ham til at blive Katholik, at hun spurgte ham, hvad han vilde gjøre, hvorpaa han svarede, at han agtede at gaae hen til Pater Savignani; og han var meget forvirret. Strax efterat Hr. Niccolo var gaaet bort, kom bemeldte Pater, og da han erfarede af Gesandtinden, at Niccolo var gaaet hen for at søge ham, vendte han tilbage og fandt ham i en temmelig forvirret Tilstand og førte ham til Jesuiter-Collegiet. Da han her spurgte ham, om han vilde have Nøglen til Bibliotheket som sædvanlig, svarede han Nei, og da han var kommen ind i Stuen, fastede han sig paa Knæ for ham, sigende, at han med Herrens Hjælp havde besluttet at affværge den lutheriske Sect og blive Katholik. Ordensmanden omfavnede ham med stor Glæde og takkede Gud, fordi han saae sin Nøie saa vel lønnet til Hans store Ære. Og i Sandhed var

denne Ordensmands Lærdom og Venlighed saa stor, at den bragte Protestanten til at indsee Sandheden. Hr. Niccolo gik derpaa bort fra Ordensmanden og vendte tilbage til Gesandtinden, som, da hun havde hørt den forønskede Beslutning, gik i Capellet for at synge Te Deum laudamus. Derefter kom han til mig, for at meddele mig denne Nyhed og paalagde mig alene, efterdi det var sildigt, ikke at tale derom. Den følgende Morgen den 3. Novbr. affordrede han mig nogle Reliquier og et Billede af den hellige Jomfru's Bebudelse, som jeg havde lovet at give ham, naar han blev Katholik, og han sendte mig 50 Scudi, forat jeg skulde lade forfærdige et Par Selv-Lysetager til et undergjørende Mariabillede, som vi have i en Bedesal, og til hende havde han ladet sig anbefale af Nonnerne. Han gik, jeg troer samme Dag, med Savignani hen til Vater Inkvistoren, forat afsværge og lade sig confir mere i den hellige Tro. Da dette i en Hast var gjort, bemærkedes en Forandring hos ham, som baade Gesandtinden og jeg lagde Mærke til, da vi saae ham mere munter og fuld af den største Længsel efter at fuldkommes; og han tilkiendegav mig, hvilkken stor indvortes Strid han havde havt, og at han, da han begav sig fra Gesandtindens Huus til Jesuiterne havde mødt En, som vilde føre ham med sig, men han undskyldte sig med det Foregivende, at han gik paa Bothuset i et vigtigt Anliggende. Han sagde mig, at han troede, det var Djævelen selv, som vilde hindre ham i hans gode Forsæt; og han takkede mig for den Taalmodighed, jeg havde vist i saa lang Tid. Jeg undskyldte nu ogsaa, at jeg havde talt saa frimodigen til ham, dermed, at det vilde have smertet mig meget, om han skulde have tabt sin Sjæl ved at forblive i sin falste Tro. Dette er, hvad jeg kan erindre mig at være modt. Jeg bevidner at have sagt Alt eenfoldigen, fordi jeg ikke forstod at bruge de tilbørlige Udtryk."

Naar man nu, efterat have læst den ovenstaaende Beretning om den Maade, hvorpaa Steno blev Katholik, spørger om, hvad det hovedsageligen var, der bevægede ham hertil, da er det strax indlysende for Enhver, at hans Bevæggrund i enhver Henseende var uegennyttig, og det er heller ikke nogen-
sunde, selv ikke af hans protestantiske Modstandere, bleven lagt

ham til Laft, at jordiff Fordeel og Interesfe have været medvirkende hertil. Ligefaalidet kan man fige, at det var Lyft til Anatomien, hvilken han i Italien maafkee bedre kunde studere fom Katholik end fom Protestant, der bevægede ham til at forandre fin Religion. Steno fteg naturligviis i fine lærde italienske Benneris Agtelse, efterat han var bleven Katholik, men dette har dog ikke havt den ringefte Indflydelse paa hans Obergang; fom Videnskabsmand og lærd Anatom agtede de ham, fom fromt og gudfrygtigt Menneffe elskede de ham, og faa medens han var Protestant. Hans følgende Liv viser os tværtimod, at han aldeles lagde fine anatomiffe Studier til Side, forat indtage en Præfts ydmyge Stilling, og dog var han Europas første Anatom, var anerkjendt og beundret af Alle, og kunde faaledes have forfkaftet fig en langt mere glimrende Løbebane.

Det er en meget almindelig Vebreidelse mod de Protestanter, der ere gaaede over til Katholicismen, at de have laadet fig forblinde ved den pragtfulde katholiffe Gudstjeneste og have tillukket Dinene for den egentlige katholiffe Lære; eller ogsaa har man fagt, da det ofte har været dannede og oplyfste Mænd, der have gjort dette Skridt, og man ikke godt kunde antage, at de faa let havde ladet fig bedaare alene ved den udvortes Pragt, — at de, paa Grund af den større Skjønhed og Poesi, de fandt i Katholicismen, baade i dens Cultus og i dens Lære, have, blot af Lyft til det Skjønne og Romantiffe og blot for at tilfredsftille deres poetiffe Gemyt, foretrukket denne Lære for den mere kolde, men tillige mere fande Protestantisme. — Steno's Obergang kunde ved første Diekast synes at have været af denne Art; thi vi fee, at Katholicismen, første Gang da den gjør Indtryk paa ham, fremtræder for ham i fin mest glimrende og pragtfulde Skikkelse, i den høitidelige Proceffion paa Christi Legemsfeft. Imidlertid vilde det dog være urigtigt at troe, at den Virkning, fom Proceffionen havde paa ham, alene eller fortrinsviis bestod i, at den ved fin Skjønhed tiltalte ham i den Grad, at han derfor foretrak den katholiffe for den protestantiffe Lære. Biftnok har det Skjønne og Andagtsfulde ved Proceffionen gjort Indtryk paa Steno's for alt Skjont

aabne Sind, men dette var noget aldeles Underordnet. Hovedvirkningen bestod derimod i, at Steno's Sind blev, som han selv skriver, forvirret ved den Tvivl, der vaffes hos ham; han blev foruroliget ved den Tante, at han maafee dog ikke dyrkede Gud paa den rette Maade, og han søgte derfor at løse denne Tvivl, ene og alene for at dyrke og tjene Gud paa den sande Maade. Det er derfor uimodigeligt, at det var den rene Kjærlighed til Gud, der bevægede ham til at blive Katholik; om man saa end som Protestant vil sige, at hans Gudsfrygtighed tog en forkeert Retning. De Undersøgelser og Forskninger, han anstillede angaaende den katholske Lære, vare særdeles grundige. „Forat afhjælpe min Sjæls Uvisshed,“ skriver han, „der var sat i Bevægelse ved det ovenomtalte Mysterium (nemlig Christi Tilstedeværelse i Hostien), gjorde jeg mig her (i Florenz) al mulig Flid for at finde Sandheden, hvilken jeg søgte med Hjertets Oprigtighed, omendstjondt min Opdragelse fra Barndommen af i den lutheriske Tro gjorde Modstand og opmuntrede mig til Haardnakkenhed i mine gamle Meninger. Gi tilfreds med at afhandle denne Materie med lærde Mænd, af hvilke der unegtigen findes mange blandt Katholikerne, vilde jeg i al Magelighed oplyse mig ved Hjælp af den hellige Skrifts originale Vidner og de ældste Forfattere, navnlig ogsaa ved ældgamle græske og hebraiske Manuscripter i et berømt Bibliothek, for ikke at stole paa de latinske Oversættelser uden videre Prøvelse, men jevnfore dem med de originale Vidner i de to nævnte Sprog, hvilke jeg ved tidligere Studier havde lært. Kort sagt, efter megen Sammenlignen, megen Læsen, efter lang Undersøgelse og Collationering, kunde jeg ikke Andet, efter hvad jeg læste og hørte, end blive overbevist baade om Sandheden, som de Romersk-Katholske bekynde, og om Falskheden, hvori de bedragne Lutheranere leve. Det Samme vil handles Enhver, som oprigtigen foretager sig at søge Sandheden; thi Gud vil ikke undlade at oplyse den, som søger den sande Tro med et oprigtigt Hjerte, hvilket jeg ved Hans Godhed har erfaret paa mig selv.“

(Sluttet.)

Kirkelige Efterretninger.

Christiania. — St. Olafskirken. — Den 24. August 1856 vil blive en mindeværdig Dag for de religiøse Forholds Historie i Norge; thi paa nævnte Dag blev i Norges Hovedstadsgen Høitidelighed feiret, som i Løbet af de sidste tre Aarhundreder ikke mere havde fundet Sted. Den i Christiania opførte katholske Kirkebygning blev nemlig høitideligen indviet. Først og fremmest er denne Begivenhed et glædeligt Vidnesbyrd om Landets Fremskridt i den almindelige europæiske Civilisation, som jo overalt i sin Lovgivning lader den religiøse Tolerans altid følge i Skridt med en fornuftig borgerlig Frihed. Thi desværre have vore Scandinaviske Lande tidligere bestemt deres Ny ved mangen Plet af fanatisk Intolerans, og medens Norge og Danmark*) nu have renset sig for den gamle Suurdeig, synes vort Naboland Sverrige endnu at finde synderligt Behag i det gamle Forfølgelsessystem. — Der næst vil den 24. August isærdeleshed stedse være en vigtig og betydningsfuld Dag for Medlemmerne af den katholske Menighed i Christiania, og den vil altid mindes med Glæde af deres Born og Borneborn; thi paa denne Dag, hvor deres Kirke blev indviet, har deres guddommelige Hjerde opreist Sit Sæde i deres Midte, Han vil her samle dem — Sine adspredte Faar omkring Sin Naades Throne og Sin Sandheds Stol. Han vil fra det hellige indviede Sted fremdeles lade tale Trostens og Frelsens Ord til dem og tilstede dem Udgang til de rige Naadefilder, som Han har aabnet i Sin Kirke. — Selvs den høitidelige Indvielses-Act fuldbyrredes af Heierværdigste Dr. J. L. Studach, Apostolisk Vicarius for Sverrige og Norge, og Hds. Kgl. Majestæts, Dronningen af Sverriges, Skriftefader. Samme hoiæ Prælat feirede i den Anledning ogsaa en høitidelig Levitmesse, ved hvilken de tvende værdige Sjælsfærgere ved den katholske Menighed i Christiania, Hr. Pastor Pichtle og Holfeldt, assisterede ham som Diakon og Subdiakon; Høitideligheden sluttedes med den sakramentalste Betsignelse. — Den katholske Menighed skylder især ogsaa alle de ærede Herrer og Damer overordentlig Tak, som med saa megen Værdighed og Præcision udførte den kirkelige Sang un-

*) Vel at mærke, kun i Kongeriget! ikke ogsaa i de med Danmark forbundne Hertugdømmer Slesvig og Holsteen; thi disse maae endnu lutte under Naget af den gamle Intolerans!

der Gudstjenesten; baade selve Sangen og Orkestrets ypperlige Accompaniment, ligesom ogsaa Orgelets skønne og fulde Toner, gjorde et meget dybt og gunstigt Indtryk paa hele den fromme og talrige Forsamling. — Kirkebygningens Indre er endnu ikke ganske fuldendt; det oprettede Hoialter er kun provisoriisk. Det ved Chorets Venstre anbragte Sidealter er prydet med en Altertavle, som er en særdeles heldig Copie af Raphaels saakaldte Sirtinske Madonna; den er en Foræring fra Hds. Majestæt Dronningen. Alteret selv er af poleret Granitsteen og gemmer i sig en historisk Mærkværdighed; den saakaldte Altersteen i samme er nemlig udtagen af et gammelt Kloster i Nærheden af Christiania, hvor man endnu har fundet den uforandret fra de tidligere katholske Tider. Ikkun den saakaldte Tomba eller Grav, d. e. den lille Udhuling i Stenen, hvor Reliquierne havde været nedlagte, var tømt, men den skal snart atter udfyldes med nye Reliquier, og Stenen kan da atter anvendes til samme hellige Brug ved det hellige Offer, til hvilken den allerede for 3—400 Aar siden har været anvendt af de katholske Præster i bemeldte Kloster. Af denne Kjendsgjerning og af Navnet eller Tittlen: St. Mafss Kirke, som blev tillagt den ny indviiede Bygning, tog den hoiærv. apost. Vicar Studach i sin udmærkede Festsprædiken Anledning til iblandt Andet ogsaa at give sine Tilhørere følgende meget interessante og tillige instructive Eftirdring om vore Forsædres religiøse Skikke og kirkelige Indretninger. Den hoiærv. Prælat talte næsten ordlydende saaledes:

„Kirkenes Indvielsesdag var og er endnu altid tillige Kirkenes Daabsdag; derfor gives der ingen Kirke, som ikke har sit eget Navn. Denne Sædvane stammer ligesaa de ældste christelige Tider, og den har sin Grund i de ældste Christenmenighedens oprindelige Tilstand. Paa hiin Tid nemlig, under de grusomme Forfølgelser, vare de Christne nødtvungne til at vælge afsidesliggende, skjulte Steder til deres Gudstjeneste. Til disse hemmelighedsfulde Steder bragte nu de Christne, saavidt det stod i deres Magt, de hellige Levninger eller Reliquier af alle Dem, der udførte deres Midte havde lidt for Christendommen og vare døde som Martyrer. — Over disse, for dem saa dyrebare Levninger opreiste de Alteret, paa hvilket de feirede Herrens h. Nadvere i det h. Messioffer. Derfor havde ogsaa de ældste christelige Altere Skikkelse af Liigkister eller Tomber, fordi der nemlig deri opbevaredes de hellige Been og jordiske Levninger — Reliquierne -- af Christi Blodvidner. Som Følge heraf gives der indtil denne Dag idag i den hele katholske Christenhed

ikke noget Alter, som ikke ogsaa indeslutter saadanne Levninger af Martyrernes Been; det skal være en bestandig Grundring om denne de ældste Christnes Sædvane. Ja, denne ældgamle Skik fagttages endnu saa strengt, at det er aldeles forbudt at faaire det h. Messesofter ved et Alter, som ikke indeslutter saadanne Levninger af Martyrer. — Disse samlede og opbevarede altsaa af de første Christne, og efter dem erholdt selve Alterne deres særegne Navne, og efter disse navngaves da ogsaa hele Stedet eller Kirken, hvor de Christne forsamlede sig til Gudstjeneste; og endelig fra Kirken gik Navnet endogsaa over paa selve Menigheden, der havde oprettet Alteret i sin Midte. Heraf kom det ogsaa, at enhver særskilt Christenmenighed i Tidens Løb erholdt sit eget Vaabenmærke og Segl, overensstemmende med det særegne Navn, til hvilket dens Alter og dens Kirke var indviet.

Dette er Oprindelsen til Kirke-Navnene.

Selve denne Sædvane, at døbe enhver ny Kirke med et vist Navn, er bleven bibeholdt; ifkun nogle Omstændigheder derved ere blevene forandrede. Valget af Kirke-Navnet er nemlig ikke mere betinget af den navngivende Martyrs Reliquier. Nu kan enhver Christenmenighed uafhængig deraf vælge Navnet for sin Kirke. — Ogsaa vi — denne ringe katholske Menighed i Christiania — befinde os i denne Stilling med vor lille, bedste Kirkebygning. Valget stod os frit: vi valgte da Navnet: hellig Olaf. — Vi have gjort det efter modent Overlæg og under Overveielse af alle Omstændigheder. Tvende vægtige Grunde gjorde Udslaget. Fremfor Alt Taknemmelighed imod den fornemste Velgjører mod denne vor Kirkebygning, et Medlem af vor lille Menighed, nemlig: Hendes Majestæt, vor allernaadigste Dronning. Vi vidste ikke bedre at udtrykke vore Hjerters Taknemmelighed, end derved, at vi gavede dette Gudshuus et Navn, der maa være Allerhøifstamme dyrebart af en dobbelt Grund; saavel i Betragtning af hvad hellig Olaf har virket for Norge, som ogsaa i Særdeleshed, fordi H. M. Dronningen ifølge Allerhøifstammes befjendte fyrstelige Stamtafle nedstammer paa Modrens Side fra denne hellige Konge.

Den katholske Menighed i Christiania havde sølgelig til Hensigt, ved Valget af den hellige Olaf til sin Kirkes Skytshelgen, at opretholde et varigt Minde om sin skyldige Taknemmelighedsfølelse mod Hendes Kongelige Majestæt.

Til denne første Bevæggrund kom endnu en anden; og denne har sin Grund i selve den katholske Menighed i Christiania. Bistnok bestaae dens nuværende Medlemmer næsten ude-

lukkende af Udlandinge; Norge er altsaa ikke deres Fædreland. Men anderledes forholder det sig med deres Børn og Børnebørn. Disse have intet andet Fædreland, end den Jord, der har fostret dem, og deres Fosterland er Norge! De høre Landet til og vide om ingen anden Fædrelandskjærlighed end Kjærlighed til Norge, deres Fosterland. For disse Børn og Børnebørn er denne Kirke bygget. I denne Kirke skulle de opleve deres første Barndoms helligste Indtryk, her skulle de erholde deres første christelige Underviisning, her skulle de annamme de hellige Sakramenter. I denne Kirke bliver Kjærligheden til deres Fædreland paalagt dem, som en ubrødelig, hellig Pligt; — og hvad kunde da altsaa vi, de nuværende Stiftere og Byggere af denne Kirke, vel have gjort bedre, end for disse Børn og Børnebørn at fremstille St. Olaf som Mønster i Kjærlighed og Trofasthed for Fædrelandet og Religionen? Han har jo ofret sig selv i Livet som i Døden for begge disse Menneskeheds høieste Goder. Vi kunne selvsagt med tryk Samvittighed anbefale vor Ungdom hans Efterlignelse. Vi have jo selv ingen anden Tro, ingen anden Christendom, end den, til hvilken den hellige Olaf bekjendte sig; intet Bogstav mere eller mindre indtil denne Dag idag! Han troede og bekjendte sig til de selvsamme syv hellige Sakramenter, som vi endnu idag bekjende os til, hvilke 7 hellige Sakramenter vare og endnu ere det hele Grundlag for og Indhold af hans ligesom af vor Troelære. — Derfor kunne og vi — Stiftere og Byggere af dette Guds hus — paa denne Kirkes Indvielsesdag, hilse Dagens Høitid med de selvsamme Ord, hvilke jordum, i Aaret tolvhundrede fire og halvfjerds, Kong Magnus Lagabater stillede i Spidsen af sin Landslov, nemlig de Ord: „Vor Herre Jesu Christi Fred og Velsignelse, vor kjære Frues, den hellige Maria's, den hellige Kong Olaf's og alle Helgener's Forbøn vare med os Alle! Amen.“ —

Mexico. Biskoppen af Puebla's Forviisning. New-York-Herald af 2. Juni skriver: „Vore Efterretninger fra Mexico gaae til den 22. Mai. Biskoppen af Puebla er forviist fra Republikken. Det kirkelige Partie har gjort flere for-gjæves Forsøg paa at befrie ham. Biskoppen har indskrevet sig til Bordeaux.“ Mexico skriver saaledes med raske Skridt frem paa den Vej, som Sardinien har viist det. Som bekjendt har denne Republik for kort siden ogsaa kaldet sit Gesandtskab tilbage fra Rom, og alt Haab om et Concordat, til hvis

Afslutning den apostoliske Nuntius Msq. Clementi opholdt sig i flere Aar i Mexico, er forsvundet. Da Revolutionerne i 40 Aar have fuldstændigt hærjet dette ulykkelige Land, saa have Partiførerne allerede lange lystet efter Kirkegodset, for derved at gjøre deres Stilling indbringende. Da Diocefet Puebla er det rigeste, saa har man der gjort Begyndelsen med at stjæle Kirkeformuen; i April Maaned udstedte den i Spidsen for Staten staaende Dictator, General Comonsort, denne Røvsordre, idet han kun beraaber sig paa, at Biskoppen har lagt Sympathier for Dagen for den afsatte Dictator Santa Anna. Biskoppen nedlagde Protest overensstemmende med sin Pligt; og nu erfare vi hans fuldstændige Forviisning.

Canada. Hs. Hellighed Paven har efter Ansøgning fra det første biskoppelige Provincialconcilium i Ovebeck nylig oprettet to nye Bispedommer i Øvre-Canada, nemlig i Øerne Hamilton og i London. Mgr. J. Garrett, Sognepræst i Brierborough, er indviet til Biskop for det første af disse Bispesæder, og Mgr. Pensinault, Erkebiagon i Cathedralen i Montreal, for det andet. Kirken befunder sig i Øvre og Nedre-Canada i en meget blomstrende Tilstand. Man har der otte Biskopper, et betydeligt Antal Præster, saavel Verdens- som Ordensgeistlige, og flere religiøse Instituter, som med hver Dag udvikle sig mere og mere. De katolske Skoler, som have betydelige Subsidier, der af Colonialregjeringen anvises til Ungdommens Opdragelse, trives herligt og formere sig overalt.

Katholisk-kirkelig Literatur.

Kurze und vertrauliche Antworten auf die am meisten verbreiteten Einwürfe gegen die katholische Religion. Von **Abbé de Ségur.** In's Deutsche übersetzt von C. J. Cämmerer. Dritte Auflage. Bei Fr. Kirchheim in Mainz. — Preis: 2 Mk.

Die Kirche in ihren gottesdienstlichen Handlungen. Von Dr. P. J. A. Schmiß, Prof. am königl. Lyceum zu

Regensburg. Bei Fr. Kirchheim in Mainz. — Preis: 9 Mk.

Das heilige Messopfer. Geschichtlich erklärt von **S. Kreuzer.** Zweite verb. und verm. Auflage. Bei Ferd. Schöningh in Paderborn. — Preis: 2 Rd. 2 Mk.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 7de September. — 17. Søndag efter Vintse. — Skytå-
englesfest. — Dagens Epistel: 2. Mojs. 23, 20—23. Evangel.:
Matth. 18, 1—10. (Søndagens Epistel: Ephef. 4, 1—6. —
Evangel.: Matth. 22, 35—46.) — Gudstjeneste: Form. Kl. 8
og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimeesse, med Prædiken paa
Danst. — Efterm. Kl. 3 Andagt.

Hver Søndag om Form. Kl. 6 og 8^{1/4} feires en stille h. Messe;
— om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet
under den sidste h. Messe Kl. 8^{1/4}, som ledsages med Sang og
Orgel og sluttes med den sakramentalke Betsignelse.

NB. Paa Onsdag i denne Uge feires den første h. Messe Kl.
5^{1/2}, og paa Torsdag bortfalder den. —

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne
Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. N. Blaukensteiner**,
N. Kjøbmagergade 68, og i alle Bøglader; i de danske Stater paa de Egl. Post-
contoirer. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 37.

Søndagen den 14de September.

1856.

Niels Steno's Overgang til den katolske Kirke.

(Sluttet.)

Alerede medens Steno endnu var Protestant havde han af Storhertugen af Toskana, Ferdinand II., faaet et Embede som Lærer i Anatomi ved Academiet del Cimento. Aagtet han i denne Stilling var elsket og agtet af Alle, længtes han dog stedse efter sit Fædreland, og modtog derfor gjerne, fort ej-

ter sin Obergang, en Ansættelse i Hjemmer; dog var hans Ophold her kun kort; thi 1670 vendte han tilbage til Florenz efter Indbydelse fra den nye Storhertug Cosmus III., og tilbragte sin Tid med at ordne Museer og fortsætte sine Undersøgelser og Studier. 1673 blev han anden Gang kaldet tilbage til en Lærerpost ved Kjøbenhavns Universitet, med Tilladelse til at dyrke Gud i Stillehed efter sin Overbeviisning. Han aabnede sine Forelæsninger med en Tale, hvori han viste Anatomiens vigtige Indflydelse paa at forebygge og helbrede Sygdomme. Dernæst, hvormegret denne Videnskab bidrager til at kjende og beundre Gud. Han udviklede dens Behageligheder og gjendrev dem, der mene, at den er en væmmelig og sørgelig Videnskab at studere. Skjøndt Steno formedelst sine mange Dyder og store Lærdom var høit agtet af sine Landsmænd, traf han dog paa skarpe Anklagere, der lagde ham til Last, at han havde forladt den lutherske Tro. Joh. Brunsmann, Rector paa Herlufsholm, udgav nemlig 1673 et Skrift under Titel: „Franz Epira's Fortvivlelse“; Steno, der fik dette Skrift at læse, maatte strax indsee, at det var beregnet paa ham, og da tillige Katholicismen her var skildret som en affhyelig Være, skrev han et Brev til Brunsmann, hvori han forsvarede Katholikerne. Dette Brev tilligemed Brunsmann's Svar samt Epira's Historie bleve udgivne 1680. Senere begyndte denne Strid igjen, da Steno var bleven Biskop, og fortsattes i forskjellige Breve, som verledes imellem dem; Brunsmann vilde, at alle Beviser skulde føres alene af den hellige Skrift; Steno erklærede, at der var en stor Forskjel imellem Skriftens Mening saaledes som den aabenbares Kirken ved den Helligaand, og den Mening, som de Sønner, der paaføre deres Moder Krig, udfinde, hver efter sit Sind. „Ingen vil,“ skriver han, „naar der er Tale om den hellige Skrifts Fortolkning, vedkjende sig, at hans Dine kunne være forblindede. Enhver bilder sig ind, at ved dette Slags Studium kan han være fri for Fordomme.“ Steno førte denne Strid, om end ikke med overordentlig og theologisk Lærdom, saa dog stedse med Blidhed og Sagtomodighed uden al Lidenskabelighed, hvilket hans Modstander derimod ikke altid gjorde.

Efter et Par Aars Ophold i Kjøbenhavn blev han af Storhertug Cosmus III. kaldet til Florenz, for at være Opdrager for hans Søn, og 1675 blev han indviet til Præst.

Cardinal Nerli, Erkebiskop af Florenz, forfattede efter Befaling af Pave Innocent's XI., da denne agtede at gjøre Steno til Biskop, en Beretning om hans Liv og Charakter, hvori han skildres saaledes: „Som den, der allerede i den fælske Sect havde levet ustraffeligen og gjort betydelig Fremgang i moralske Dyder, foreskrev han sig nu, da han var bleven Katholik, en meget streng Levemaade og iagttog den saa samvittighedsfuldt, at han i kort Tid naaede en høi Grad af christelig Fuldkommenhed; han blev meget snart erkjendt for en Mand af ivrig Bøn, mange Laarer og fast Forening med Gud; en Mand, der ganske glemte sig selv og var fuld af Kjærlighed til sin Næste, især til dem, som leve i Hospitaller eller Fængsler, ved at afhjælpe snart deres aandelige, snart deres legemlige Trang. Saa stor var hans Iver for Guds Ære og for Sjælenes Frelse, at han søgte enhver Leilighed til at erhverve sig de Jøders og Kjætteres Venkskab, som komme her til Byen i Forretninger. Og ved hans blide Manerer og hans kraftige Overbeviisning, hvilken i Sandhed er beundringsværdig, er det lykkedes ham at omvende nogle af hine og mange af disse, af hvilke Nogle, og det Folk af Stand, have nedsat sig i Florenz, for ikke at udsætte sig for Faren af Tilbagefald ved at vende hjem til deres Fædreland, og ere her blevne vel modtagne og rigeligen forsørgede ved Fyrstens Gævmildhed. Denne hans Levemaade har erhvervet ham Alles Kjærlighed og Høiagtelse uden at formindste hos ham de ringe Tanker, han har om sig selv; thi skjøndt han er, efter Sagkyndiges Dom, Italiens første Anatom, een af de største Philosopher og kyndig i mange Sprog, samt udnævnt til Fyrstens Lærer, er hans Dymyghed dog saa stor, at Ingen, i hvor længe han end omgives med ham, skulde af hans ydmyge Tale kunne slutte, at han havde Indsigt i nogen Videnskab. Og i sin Omgang med Gudfrygtige og i Breve til sine Venner har han aldrig givet sig anden Titel end af „den elendigste Synder, der trænger til Alles Forbøn“; ligesom og de, der længe have havt Omgang med ham, ja selv de, der have levet i noie Forstaaelse med

ham, ere villige til at aflægge enhver Ed paa, at de aldrig have opdaget hos ham nogen, end ikke den mindste Lidenskabelighed. Efter at have levet saaledes i otte Aar fik han sin Skriftefaders, Pater Emil Savignani's Tilladelse, til at blive Præst; og indbødes han da skriftlig af Sognepræsten ved den herværende Metropolitankirke. Da denne efter en passende Indledning talte med ham om hans Daab, uddrog han saavel af Stedet som Maaden, hvorpaa Daaben hidset i Danmark forrettes, Grund til at tvivle om Gyldigheden af samme; hvorudover han, for at sikre den geistlige Stands Charakter, ifølge berømte Forfatteres og især Quintanadvena's Autoritet, ansaae det for godt at døbe ham (sub conditione, o: betingelsesviis*), dog paa det Vilkaar, som ogsaa iagttoges, at det skete hemmeligt. Da dette var gjort, blev han, efter tilstrækkelig Underviisning og lang Forberedelse med St. Ignatius' Øvelser (de saakaldte geistlige Exercitier) og andre Kjærlighedsgjæringer, ordineret efter et paveligt Breve paa trende Festsdage i Mad, og feirede for to Aar siden med overordentlig Andagt sin første h. Messie. Da han ansaae denne nye Værdighed som en Anledning til høiere Dyd, vilde han til Kyndighedsløftet, hvilket han i Forveien ubrødeligen havde holdt, føie ogsaa det om frivillig Fattigdom, og han holdt det steds strengt, idet han af de 40 Scudi, som han fik i maanedlig Løn af Deres Høiheder, kun forbeholdt sig sex til sin tarvelige Underholdning og Klædning, men anvendte hele Resten, overensstemmende med sit Løfte, til Kjærlighedsgjæringer. Han vilde gjerne have tilføiet endnu et tredje Løfte, og drev indstændigen paa hos sin Skriftefader, for at naae den højeste Fuldkommenhed i alle Ting, for saaledes at fremme Guds Væ; men hindret af denne, indskrænkede han sig til den Forpligtelse, aldrig at gjøre Noget uden hvad der sigtede enten til Guds Dyrkelse eller til Næstens Gavn. Nogen Tid efter fik han, af Hensyn til sin Duellighed, som bevidnedes af bemeldte Sognepræst, ogsaa Tilladelse til at høre Skriftemaal i An-

---

*) Jfr. hermed hvad vi have sagt i vor Kirketidende 1854, Nr. 23 Side 187.

ledning af nogle polske adelige Fruentimre, som ikke forstode vort toskanfte Sprog; og han erholdt en Plads i Theatinermunkenes Kirke, hvilke kjendte hans fortrinlige Egenfkaber. Det lader sig ikke beskrive, med hvor megen Forberedelse og Kjærlighed han udøvede denne Function, og hvor stor aandelig Fordeel den bragte dem, som betroede ham Om sorgen for deres Sjæle. Da han omsider blev kaldet af Hertugen af Hannover til et Bispedømme, hvormange Bøds- og Kjærlighedsøvelser har han da ikke underkastet sig! Hvor har han ikke anbefalet sig til Alles Forbøn, for i et saa vigtigt Anliggende at kjende Herrens Villie og at gjøre sig duelig til dette apostoliske Embede! — Endelig, efterat have erholdt sin Skriftefaders Tilladelse og Vor faderlige Velsignelse, gjorde han det Løfte, at gaae fra Florenz til Loretto*), fra Loretto til Rom, fra Rom til et ham bestemt Sted, til Føds og bedende om Almisse, da han isorveien havde uddeelt til de Fattige de overflødige Reisepenge, hvormed Fyrstens Gæmildhed havde forsynet ham. Han begav sig paa Reisen med bare Fodder og kom saaledes til Loretto, men med Tab af sin Sundhed. Efter at have en kort Tid samlet Kræfter igjen, fik han af Bestyreren for det hellige Huus Befaling til at gaae videre derfra med Sko paa Fødderne, og saaledes fortsatte han lydigen sin Reise til Rom. — Hans Afreise herfra (fra Florenz) forarsagede almindelig Sorg, eftersom baade Deres Høiheder med hele Hoffet, hvor han i lang Tid havde opholdt sig som Fyrstens Lærer, og Folket i Almindelighed holdt ham for en Helgen. Dgsaa gudfrygtige Personer og Saadanne, som forstaae at bedømme Mandens Egenfkaber, tilstaae eenstemmigen, at til at skildre i vore Dage en i Sandhed apostolisk Mand, funde man intet bedre Forbillede vælge end ham, Mirakelkraften ene undtagen.“

Efter i 4 Aar at have været Bræt blev han 1679 undævnt til Biskop i Nedersachsen. Hertug Johann Friederich havde nemlig allerede 1651, før han 1665 tiltraadte Regjeringen i Hannover, antaget den katolske Religion; en vigtig

*) et berømt Valfartstjed i Kirkestaten.

Følge heraf var det, at, da ifølge den westphalske Fred ingen fremmed Biskop maatte udøve den forrige biskoppelige Jurisdiction over Katholikerne i Hannover, en særegen apostolisk Vicarius blev beskikket af Paven. Hertugens Skriftefader, Valer. Machioni, Biskop af Marocco, blev den første, og Steno fulgte ham paa Bispestolen, under Titel af Episcopus Titiopolitanus in part., og desuden blev til hans Virkefreds føiet det nordlige Tydskland, Danmark og Sverrig. Steno eguede sig særdeles til dette Embede; thi foruden hans store Gudsfrugt var han bejælet af en levende og utrættelig Nidhærhed for den katholske Kirkes Udbredelse blandt Protestanterne; han var opfyldt af denne Enthusiasme*), som saa hyppigt findes i Katholicismen, der med Tilfidsættelse af alle personlige Genjyn, alene sigter til at fremme Kirkenes Forherligelse og Seier. Allerede som Protestant havde han havt Leilighed til at lære at kjende denne Katholikerens opoffrende Iver, naar der er Tale om at vinde en Sjæl for Kirken; den ovenomtalte Gemalinde til Gesandtten af Lucca tiltalte nemlig ham, den fremmede Nordbo, engang med disse Ord: „O! at mit Blod var tilstrækkeligt for at bevise Dem Nødvendigheden af at antage den katholske Religion! Jeg vidner for Gud, at jeg i dette Dieblit vilde opgive mit Liv til Deres Sjæls Frelse.“ Nu var han selv bejælet af de samme Følelser; „hans Sind jønderledes,“ fortæller hans Biograph Fabroni, „naar han tænkte paa, at Protestanterne i deres Religions- og Saligheds Sag fore vild, ja, at de endog glædedes ved deres Wildfarelse; og han sparede sandelig ingen Noie for at drage deres Sjæle over til Sandheden og til Pligten.“ Sit Embede bestyrede han saaledes med Iver og Dygtighed, og han roses for at have gjort mange Proselyter. Men da han efter nogen Tids Forløb fandt sin Virkefreds for stor, formaaede han Paven til at dele Vicariatet, og Biskoppen af Baderborn og Münster blev derfor udnævnt til Administrator og apostolisk Vicarius i Lan-

*) Wisjelig en hellig og ædel Enthusiasme, denne Enthusiasme for Kirken! Thi Kirken er jo Frelserens rene og hellige Brud, for hvilken Han, Gudmennesket, har udgydt Sit h. Blod!   Reb.

dene Halberstadt, Bremen, Magdeborg og Mecklenborg; men Steno blev hans Suffraganbiskop for Høistiftet Münster og levede derfor i denne By, indtil han ombyttede den med Hamborg formedelst Misforstaaelse med Biskoppen af Münster; denne Prælat var nemlig ikke tilfreds med to Bispedømmer, men attraaede endnu et tredje; Steno irettesatte ham herfor og mindede ham om, at det stred mod Kirkelovene. — I Hamborg opholdt han sig, indtil de hamburgske (protestantiske) Geistlige opfordrede Raadet til at bortvise ham fra Byen, rimeligviis fordi hans Virksomhed blev kronet med Held og saaledes gjorde Protestantismen Afbræk; han drog da frivillig til Schwerin i Mecklenborg og opholdt sig der ved Hertugens Hof*). Da Biskoppen af Münster døde 1683, maatte Steno atter paatage sig det hele Vicariat, og forestod det ufortrødent, indtil han den 25. Novbr. 1687 døde i Schwerin i sit 49. Aar. Da han blev syg, forlangte han, at en Jesuiterpater i Lübeck skulde komme til ham, men Pateren undskyldte sig, saa at Steno døde uden at have faaet Saframentet. Da Lægen bebreidede ham hans altfor store Afholdenhed og Legemsspøgelse, svarede han: „Er det end saa, fortryder jeg det dog ikke; thi jeg er mig bevidst, at jeg har gjort det for at tjene Gud. Der har været Mennesker, som have levet strengere end jeg, kun af Vand og Brød, og som dog have levet længere. Hvorfor skulde jeg da ikke ogsaa kunne det, dersom det var Guds hellige Villie, at jeg skulde leve?“

Hans affjælede Legeme blev paa Storhertug Cosmus's Bekostning bragt til Toffana og fik sit Hvilested under et skjønt Gravminde, som Fyrsten satte ham, i den herlige Basilica Laurentiana i Florenz.

---

*) Hertug Christian Ludvig af Mecklenborg var nemlig i Aaret 1663 fra Paris vendt tilbage til den af hans Forgængere forladte, katolske Kirke. Steno fungerede ogsaa som hans Grand aumônier og holdt efter 100 Aars Afbrudelse første Gang atter offentlig katolsk Gudstjeneste i det af ham selv først indviede Capel paa Hertugens Slot i Schwerin.

Protestantiske Vidnesbyrd om den katholicke Kirkes Præstedømme og Hierarchie.

Til de protestantiske Vidnesbyrd om Pavedømmet (see Nr. 29 af Stand. Kirket. Side 456.) tilføie vi lignende om den katholicke Kirkes Præstedømme og Hierarchie overhovedet. Flere af disse Vidnesbyrd ere fra ældre Tid; imidlertid, de Fordomme og falske Meninger, som gjendrives og beffjæmmes ved dem, ere i vor Tid endnu altid de selsomme. Det gaaer med dem, som med Ukrudet: saa ofte man udluger det, ligesaa ofte spirer det frem igjen. Saa ofte de dummeeste Fordomme og haandgribeligt vrangt Meninger om og Opfatninger af katholicke Lærdomme og Indretninger ere blevne tilbageviste, ligesaa ofte blive de atter med den største Naivitet fremsførte. Vi siige: „Naivitet“, og ikke: Uforskamethed eller et lignende Ord, i hvilket man maasse kunde finde et Udtryk af Uergrelse eller Harme. Thi Intet vilde være taabeligere fra vor Side, end at ærgre os eller endog at udbryde i et hjerteskræende Bæ over Løgfabrikanterne! Efter de hedenste Romeres gamle Ordsprog, kampe som bekendt selv Guderne forgjæves med Dumheden; og Dndskaben dommer sig selv! Vi beklage kun de Stuffedede og Bildledte og kunne ikke andet, end smile ad al deres Borneerthed, som med opvarmet Kaal troe at kunne stille en alvorlig Hunger! — Vi ville nu vedblive at fremsætte nogle protestantiske Vidnesbyrd angaaende de vigtigste katholicke Lærdomme; de ville idetmindste have det Gode ved sig, at man med den bedste Ret kan anføre dem imod alle Hine, som nu engang ere vante at hente deres Meninger af deres evangeliske Ordforeres kronede Priisfrister, af enkelte Prædikanters Religionsunderviisning og af Tractatlitteraturens Syndflod.

„Der gaves og gives vel ingen Institution i Verden, hvori det monarkiske, aristokratiskke og demokratiskke Princip er saa inderligt forenet og saa practisk fremstillet, som netop i den katholicke Kirkes Præstedømme og Hierarchie. Saaledes see vi da i samme, hvorledes Mænd

af den laveste Herkomst ofte beklæde de høieste kirkelige Værdigheder, medens Søner af Keisere og Konger, af Fyrster og Grever indtage en underordnet Stilling, og netop herved hylde hiin Christendommens Aand, som for Gud ikke anerkjender nogen Fødselsforskjel. — Derimod er Kirken i det protestantiske Tydskland ikke alene sunken dybt, men ligesom nedværdiget i sine Tjenere. De høiere Borgerclasser i Tydskland holde det for vanærende, at bestemme deres Søner for Theologien; den fattigste Adelige beqvæmmer sig ikke til at antage et Embede som Prædikant. Disse Kjendsgjæringer bevise mere end alle andre, hvorledes den første Stand i det borgerlige Samsfund er nedjunken.“ (Saaledes Protestanten Kønig.)

„Hvor den Allerhelligstes Tjenere ikke blive agtede, der er ogsaa det Hellige selv foragtet. Hvorfra vor Tids Ukirklighed end maa hidrøre, saa vil, dersom den geistlige Stand ikke bliver hævet til den den tilkommende Værdighed ogsaa i det Udvortes, vort Folk, der ligesaa godt som de høiere Stænder hænger ved det Sandfælige, ikke saaruart atter hæve sig igjen til Kirklighed.“ (Saaledes Protestanten Wohlshart.)

„Den katholske Kirke vilde med Rette ikke lade Religionen, der staaer ophøiet over Alt og skal omfatte alle Nationer, blive nedværdiget til Trælletjeneste i enkelte smaa adskillte Landskirker. Den bevarer altid Ideen om Kirkens Frihed og Uafhængighed og vilde med Rette ikke lade den høieste Herres ærværdige Præster indsvøres i de smaa verdslige Herrers Statslivree.“ (Saaledes Protestanten Wolfgang Menzel.)

„Istedetfor det gamle (katholske) Hierarchie, som havde holdt sig selvstændigt, gaves der i Protestantismen kun endnu en politisk Kirke, som i ethvert Land var underkastet den verdslige Regjering. Præsterne bleve stillede under Fyrsternes Myndighed, og af Fyrsterne afgang det, om en Præst blev ind- eller afsat, og hvad han skulde lære.“ (Den Samme.)

„Den hell. Paulus anbefaler meget indstændigt alle Christendommens Lærere den ugifte Stand. Den katholske Kirke har nu paa denne Anbefaling grundet sin Lov, og det af

samme Grund, forat nemlig de, som ogsaa efter vor protestantiske Kirkes eget Udtryk skulle varetage Sjælsorgen, saa lidt som muligt maae have andre Sorger, der jo ere uundgaaelige, naar man har Kone og Børn." (Saaledes Protestanten Gobbet.)

„I Almindelighed finde vi allerede selv i den gamle Verden, at alle de, af hvem man venter noget Overordentligt og Udmærket, maatte afholde sig fra den physiske Kjærlighed. Afholdenhedens Dyd er det største Grundlag for moralsk Fasthed og Manddom i sin Charakter." (Saaledes Protestanten Hufeland.) „Verdensbørnenes Indvendinger om Naturstridighed, om voldsom Undertrykkelse af en af Gud Selv indplanteret Drift, om Opkomst af stumme Synder, om Forførelse af fremmede Koner o. s. v. ere bekjendte, og Verdensbørn, for hvem jordiske Fornøielser ere det Høieste, kunne vel heller ikke dømme anderledes. Men man nævne en eneste sand apostolisk Guds Tjener, som har talt imod den ugifte Stand!" (Protest. Kirchhoff.) „Juldkommen Kydsfhed er, som Seier over den mægtigste Fristelse, altid bleven holdt for ærværdig." (Protest. Johannes v. Müller.)

„Familievæsenet for Kirken modstiger dens Værdighed og er høist skadelig for dens Kraft og Genhed. Celibatet fængsler den enkelte Præst udelukkende til Himmel, Pave og Kirke, istedetfor til sit Land og sin Familie." (Wolfgang Menzel.)

„Hvilken Binding vilde det ikke være for Præstedømmets Væge, naar alle De, som ville gifte sig, maatte frasige sig Præstedømmet!" (Saaledes Protest. Fessler.)

„Naar vi fra et religiøst, moralsk, borgerligt eller politisk Synspunct befragte den katolske Kirkes Lov, som fordrer et Kydsfhedsløfte af dem, som vælge den geistlige eller klosterlige Stand, — (den tvinger Ingen til at aflægge et saadant Løfte; den siger blot, at den ikke optager Noget til Præst, Munk eller Nonne, som vægrer sig derved), — saa finde vi, at den var grundet paa Visdom og en stor Velsignelse for Folket i Almindelighed og at dets Afkæffelse er dybt at beklage!" (Protest. Gobbet.)

„En meget ærværdig Side i Katholicismen er fremdeles

— de Fattiges og Hjælpeleses virksomme Understøttelse, hvori de Geistlige ere forpligtede til at foregaae Lægfolk.“ (Rüh.s.) „Men vil en Præst, der har Kone og Børn, vel være saa beredt til, at give Almiser eller overhovedet at hjælpe de Fattige, som han vilde være det, naar han ikke havde nogen Familie at sørge for? Finde vi ikke og føle vi ikke desuden, at Sognepræsterne, naar de have eller ville have Familie, ikke have meget tilovers for de Fattige i deres Hjord? Kort sagt, vide vi ikke, at en gift Geistlighed og Almissevæsen og Fattigtarter ere komne over England i eet og samme Dieblit? Og hvilken Virkning havde det præstelige Cölibat især paa de høiere Classer iblandt Geistligheden?“ (Cobbet.)

„Biskoppernes Cölibat er det, som vi næsten have at takke for alle de herlige Stiftelser, som pryde begge vore Universiteter (d. e. i England); men siden Reformationens Tider tælle disse to Sæder for Videnskaberne kun saa Velgjørere af den (gifte) biskoppelige Stand.“ (Protestanten King.)

„Den katolske Kirkes beundringsværdige Disciplin (∴ Kirkeorden) synes at være udkastet af en overnaturlig Visdom. (Protest. Frig William.) Den har det Fortrin, at den besidder en Disciplin efter den apostoliske Indretnings Forbillede. (Vir.) Unegteligen bestaaer der i den katolske Kirke en bedre Disciplin, end i vor. (Protest. Morstyn.) I denne Henseende afvige vi fra den romerske Kirke sandelig kun deri, at vi slet ingen Disciplin (∴ kirkelig Orden) have.“ (Protest. Keeve.)

„Hlint pedantiske Had, som vore Theologer bare mod Katholicismen og det romerske Hierarchie, er endnu altid temmelig efter Moden iblandt de protestantiske Prædikanter. Mange af disse Herrer gjøre det til deres Livsopgave, at føle paa den romerske Kirkes kæmpeagtige Liig paa alle Sider og engang imellem at udraabe: Ak, hvor grueligt raadner det ikke!

— Men omendssjøndt de dagligen aflægge Beretning om denne Forraadnelses Fremskridt, kunne de alligevel aldrig blive den Frygt øvit, at Kampen dog endnu engang vil leve op paaany og da ved sin Nysen nysse Viliputerne bort i Luften. Derfor forsikre de endnu daglig deres ærede Embedsbrødre om, at den

Gamle virkelig er død, men de gjøre sig derved uendelig latterlige i alle deres Dine, som med et uildet Blik overstue Verdenshistoriens Måser. Mon man da ikke endelig vil blive kjed af denne uophørlige Gjentakelse, af dette eensformige Feltstrøg i hundrede kjedsommelige Boger og Tidsskrifter?" (Prot. Ullmann.)

„Ligeledes ere da desværre ogsaa alle Beskrivelser om Klostrene, saaledes som man sædvanlig finder dem, kun altfor ofte udfastede af Personer, der aldrig have betraadt et Kloster og endnu meget mindre kjende til dets indre Forholde; og naar de engang virkelig have lært dem at kjende, saa betragte de alt det, som ikke stemmer overeens med deres forudfattede Meninger, med skjæve og misundelige Dine, og til Tak for den der fundne aabne Imødekommen laane de i deres Meddelelser de mest affrækkende Træk fra Middelalderens tildeels saa raae Elementer, og ved de grelleste Farver, der ere sammenvævede med tilsyneladende Sandhed, udmale og forbinde de dem til et Heelt, forat det kan bære det engang antagne Præg af de forskjelligste Domme; allerede ved den ganske almindeligt udtalte Dadel tilkjendegive de, at de ikke have betraadt den sanddrue Bedømmelses Wei, og ikke forstaae at vurdere den ærværdige Charakter af disse af vore fromme Forfædre stiftede Instituter. Sammes strenge Forsagelse maa jo naturligtvis for deres til yppige Nydelse vante Tankemaade, der ikke skaaner Religionsens helligste Hemmeligheder, sandelig være en Uting og derfor en Skam.“ (Protest. Schneider.)

(Fortjætted.)

En Missionair,

som netop havde fuldendt sine apostoliske Arbejder i Omegnen af Bjerget Libanon, modtog af sin Foresatte Befaling til at begive sig andensids hen. Om denne Rejse fortæller han følgende Træk af det guddommelige Forsyns vidunderlige Forelser. „Jeg afreiste,“ siger han, „med mine ledsagere, og vilde

begive mig til Bescomta, et Sted i Nærheden af Drusernes Stamme. Underveis prædikede jeg i flere Landsbyer for de Troende, hørte deres Skriftemaal og havde den Trøst at fore mange forvildede Jaar tilbage paa den rette Vej. — En Dag mødte jeg paa min Vej en kristelig Familiefader, der, saasnart som han fik at vide, at jeg var Missionairen for denne Egn, nærmede sig ærbødigt og med Taarer i Øinene bad mig om, at høre hans og hans talrige Families Skriftemaal; allerede længe havde han med Sine længtes efter at see en Missionair, og han havde nu en sikker Forudsøelse om, at jeg vilde besøge ham. — Paa mit Spørgsmaal, om han boede i Nærheden af Beien til Bescomta, eller om jeg maatte gjøre en lang Omvei til ham, svarede han aabent, at der vistnok var en lang Omvei at gjøre; thi han boede i en meget afsidesliggende Bjergegn og var næsten ganske affskaaren fra al Omgang med Mennesker. — Nu maatte jeg, saa ondt det end gjorde mig, erklære ham, at jeg umuligt kunde opfylde hans Bøn, da min Forefatters Befaling, at jeg snarest muligt maatte komme til Bescomta, ikke tillod mig at gjøre en saa lang Omvei; jeg trøstede ham saa godt jeg kunde; men han sagde tillidsfuldt, idet han kyssede min Haand: „Fader! J vil komme, J vil ganske vist komme til os, og det endnu førend J formoder det; thi vi ville bede saa ivrigt, at den kjære Gud visselig vil bønføre os!“ — Jeg fortsatte nu min Vej, og uden at agte synderlig paa disse hans sidste Ord, besøgte jeg endnu flere Landsbyer og vilde da hurtigt muligt see at naae Maalet for min Reise. Men da vi ingen Fører havde medtaget, saa forvildede vi os imellem Bjergene og maatte udstaae mange Møisommeligheder og Strabadser. Da vi efter en daarlig og ængstelig tilbragt Nat atter arbejdede os frem igjennem Torne og Krat, befandt vi os pludselig ganske nær ved et stort Meieri, som laa der midt i en skrækkelig Ørken. — Vi gik altsaa hen til samme. Men hvor forbausede bleve vi ikke, da vi i Husets Herre gjenkjendte den selysamme Mand, som saa Dage forud havde bedet os saa indstændigt om at besøge ham. — Nu vare hans sidste Ord, at jeg nemlig ganske vist og tidligere, end jeg formodede, vilde komme til ham, fordi han tiligemed Sine ikke vilde høre op med at bede Gud derom, virke-

lig gaaede i Opfyldelse. — Som et Sendebud fra Himmelen blev jeg modtagen, og mit Missionsarbejde der blev kronet med det glædeligste Held. Høsten var moden; thi paa Huusherrens bestemte Forsikkring, at der ganske vist snart vilde komme en Missionair, havde alle Husets Beboere allerede forberedt deres Indre paa det Bedste, og de modtog derfor de hell. Sakramenter med rørende Andagt. Men jeg sagde af Hjertens Grund: „Eviigt være lovet Viisdommens og Forbarmelsens Fader, Som i saa rigeligt Maal udgjød Himmelens Dug over denne eensomme Familie!“

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Det her oprettede franke Seminarium trives og blomstrer allerede paa den glædeligste Maade. De Foresatte, Superiorerne for Congregationerne, kaldede: „af den Helligaand“ og „til Maria's h. Hjerte“, have kjøbt det gamle Kloster St. Clara; den h. Fader saae med største Glæde disse deres Erhvervser og behagede at indromme gratis de til Kirken stødende Bygninger, hvis Indstyrning fandt Sted i Begyndelsen af sidste Vinter. Reparationen er allerede paabegyndt og Installationen i dette nye Locale turde ogsaa snart gaae for sig. Beliggenheden kunde ikke være gunstigere. Dette Seminarium, i Midten af Staden, imellem det romerske Collegium, Universitet og Pius- og det romerske Seminarium, hvilke ere Hovedsæderne for den geistlige Underviisning, ved Portene til det store Minervabibliothek og anbragt i et for alle en saadan Communitets Fornødenheder vel indrettet Huus, kan med Tiden kun udfolde sig særdeles heldigt, og vil da yde Kirken saavel som Frankrig alle de Tjenester, som man har Ret til at vente sig af det, og som man ogsaa allerede har begyndt at erfare. —

Østerrig. I Erlau ere i den nyeste Tid flere velgjørende Legater blevene stiftede. Saaledes har Hs. Excel., den

høiarv. Erkebiskop af Bartakovics skjenket Erkebispefets Pensionfond 10,000 Gylden; Domherre Andreas Bezeagh til samme Institut 1000 Gyld. og til de engelske Stiftsfrøkeneres Pigeopdragelsesanstalt ligeledes 1000 Gyld.; Domherre Franz Schehovics 400 fl. til Præste-Pensionsinstitutet, til Gyengyoser-Hospitalet og til en Altertavle i Szukogyerkirken; Domherre Michael Nemeth til samme Pensionfond 400 Gylden, til Pigeopdragelsesanstalten 4,250 Gyld.; Domherre Caspar Wezerle til Pensionsfonden 400 Gyld.; Domherre Joseph Stipula til samme Fond 400 Gyld.; Domherre Nicolaus Lengyel til Pensionsfonden 500 og til Pigeopdragelsesanstalten 450 Gylden.

— Pesth. Den ungariske katolske Tidende Religio bringer den Esterretning, at Cardinal-Primas Johann v. Scitovszky, har bestemt, at Indvielsen af den berømte Domkirke i Gran skulde finde Sted den 31. August d. A. *) — Emerich af Palugyay, Biskop af Neutra, bygger der paa egen Befostning af 100,000 Gyld. et Kloster for de barmhjertige Søstre, hvilket vil overlevere sin adelmodige Grunders Navn til den taknemmelige Esterverden: thi det udmærker sig ved sin Størrelse og arkitektoniske Etjønhed ligesaavel som ved sin menneskekærlige Bestemmelse.

Constantinopel. En Correspondent tilskriver Univers Felgende: Den Adelmødighed, som Keiser Napoleon viste imod de barmhjertige Søstre, idet han skjenkede dem 1000 fuldtændige Ambulancesenge, gav Ideen til den Plan, at oprette her et Hospital for alle Nationer, for hvilket Sultanen sandsynligvis vil give Midler og Grund til. Dette Hospital skal da føre Navn af: Hôpital de la paix (Fredens Hospital).

*) Den har nu ogsaa fundet Sted paa bemeldte Dag; vi skulle i et senere Nr. give en Beretning derom.

Katholisk-kirkelig Literatur.

Er Petrus in Rom gewesen? Ist der Papst Nachfolger des heiligen Petrus? Briefe an einen protestantischen Geistlichen von P. Joachim Ventura. — Bearbeitet und mit Bemerk. begleitet von Dr. J. A. M. Brühl. — Bei Hensen & Comp. in Aachen. — Preis: 2 Mk.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 14de September. — 18. Søndag efter Vintse. — Maria Fødselsfest. — Dagens Epistel: Ordsp. 8, 22—35. Evangel.: Matth. 1, 1—16. (Søndagens Epistel: 1. Cor. 1, 4—8. — Evangel.: Matth. 9, 1—8.) — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse, med Prædiken paa Tydsf. — Efterm. Kl. 3 Marieandagt, med Catechisation.

Tirsdag den 17., Fredag den 19. og Lørdag den 20. Septbr. ere kirkelige Tapperdage og derfor ogsaa befalede Fastedage.

Hver Sognedag om Form. Kl. 6 og 8¹/₄ fejres en stille b. Messe: — om **Torsdagen** bliver det høib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste b. Messe Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og sluttes med den sakramentalste Betsignelse.

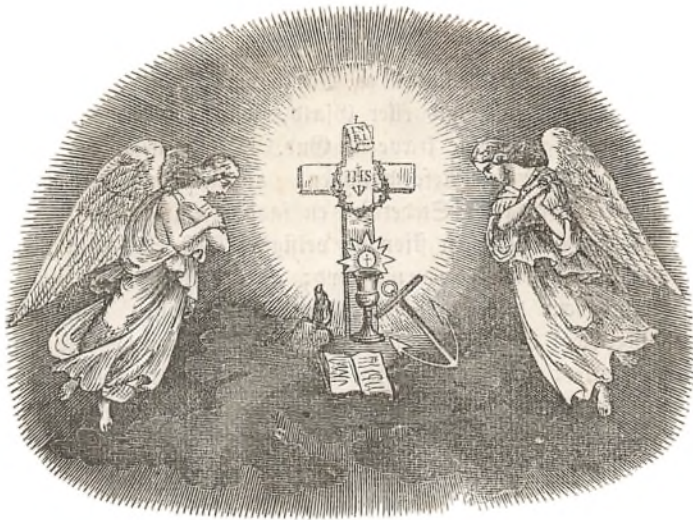
„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaufesteiner**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Bøglader; i de danske Stater paa de kgl. Post-contoiver. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 38.

Søndagen den 21de September.

1856.

Kirken for Bibelens Domstol.

(Fortsat.)

8. **Text:** „Naar I have gjort Alt, hvad Eder var befalet, saa siger: Vi ere unyttige Tjenere, vi have kun gjort, hvad vi burde gjøre.“ Luc. 17, 10.

Altsaa — saaledes slutter man af dette Skriftsted — kan der iblandt Christne ikke være Tale om fortjenstlige Gjer-

ninger; der gives ingen Fortjeneste for Gud; Himmelen kan ikke fortjenes, den er kun en Naade. Men Katholikerne befordre Bærhellighed og Bærhøvmød, idet de betragte Himmelen som en Skyld eller Gjæld, som de formedelst deres gode Gjerninger kunne kræve af Gud. Det er netop en af de store Erobringere ved Reformationen, at den sande Ydmyghed atter er traadt i Stedet for en saadan Numasselse! --

Det er sandelig en skøn og velsignet Bestræbelse, at pleie og befordre Ydmyghedens Dyd; men kun den Ydmyghed vil kunne være den rette, som beroer paa Sandhed. Ved den katholske Lære om de fortjenstlige Gjerninger skal den blive frænket; vi maae altsaa ganske kort anføre denne Lære og da sammenligne samme med det anførte Udsagn af Frelserens Mund. Kirken lærer saaledes: Mennesket opnaaer, uden nogen egen Fortjeneste (de condigno) kun ved den guddommelige Forbarmelse, Retfærdiggjørelsens Naade, som er en fuldkommen indre Rensning og sandfærdig Helligelse. Ved denne Retfædiggjørelse træder Mennesket i et aandigt Samfund med Kristus (paa en lignende Naade som Viinranken med Viinstoffen, Joh. 15, 4. 5.); det bliver derved et levende Lem paa hiint mystiske Legeme, hvis Hoved Kristus er, saa at der fra Kristus som Hovedet udslyder til Lemmet en indre helligende og indviende Kraft, som gaaer foran, ledsager og fuldender dets gode Gjerninger. Alt det Gode, som Mennesket i denne den helliggjørende Naades Tilstand gjør af Troens og Kærlighedens overnaturlige Bevæggrunde, er derfor en Virkning af den guddommelige Naade; denne tvinger imidlertid ikke Mennesket, det maa tværtimod ogsaa selv frivilligen virke med. Paa Grund deraf vil Gud da ogsaa tilregne det dets gode Gjerninger til virkelig Fortjeneste; de ere derfor fortjenstlige for Mennesket til det evige Liv. Dette staaer sandelig ikke i Modsigelse med Jesu Ord: „Om I ogsaa have gjort Alt, saa siger: „Vi ere unyttige Tjenere.“ Der ligger heller ikke nogen falsk Selvtillid eller uchristeligt Bærhøvmød deri. Thi Alt gaaer ud fra Gud og tilbage til Ham. Det er jo Ham Alene, Som for det Første helliger og retfædiggjør Mennesket uden dets Fortjeneste; for det Andet: kun de gode Gjerninger, som for-

rettes i Naadens Samfund med Christus, ere fortjenstlige; for det Tredie: enhver god Gjerning bliver begyndt, fortsat og fuldendt ved den guddommelige Naade; for det Fjerde: Gud, Som ikke er os noget skyldig og af Hvem vi Intet kunne fordrø, har frivillig forjættet Mennesket Himmelen som Løn. Følgelig ere Menneskets Fortjenester — Gaver af Gud, Hvis Godhed imod os er saa stor, at Han vil ansee det som vor Fortjeneste, hvad Han har givet os. Dette er da ogsaa Evangeliets udtryffelige Lære. Kristus kalder Himmelen en Løn, naar Han (Matth. 5, 12.) siger: „Glæder og fryder Eder, thi Eders Løn er stor i Himmelen.“ I Lignelsen om Viinbjerget (Matth. 26, 8.) hedder det: „Hidskald Arbejderne, for at jeg kan give dem deres Løn.“ Paulus, som (Rom. 6, 23.) skriver: „Guds Naade er evigt Liv,“ siger ogsaa (2. Tim. 4, 7.) „Jeg har stridt den gode Kamp, fuldendt Lobet og bevaret Troen; forøvrigt er Retfærdighedens Krone henlagt til mig, som Herren, den retfærdige Dommer, vil give mig paa hiin Dag.“ Bliber Jesu Formaning, at vi skulle holde os for unyttige Tjenere, der kun have gjort deres Pligt, herved maaffø overtraadt? Ingenlunde. Formedelft Skabelsen og Forløsningen har Gud vistnok en Ret til og Krav paa vore Handlinger, og ligeledes tør selv den, som har samlet sig de største Fortjenester og iagttaget de guddommelige Bud med den størst mulige Samvittighedsfuldhed, dog aldrig ophøre, at betragte sig som en unyttig Tjener, thi det er jo Guds Naade, som skjenkede ham baade Billie og Gvne til at fuldbyrde det. Men Gjærningerne ere derfor dog ingenlunde unyttige og fortjenstløse! Det er jo de Gjærninger, som Kristus fordrer af os, som Han vil belønne i den anden Verden, over hvilke Han vil holde Dom; det er de Gjærninger, som efterfølge Mennesket og uden hvilke „Troen er en død Tro.“ Kun imod Egenretfærdiggjørelse og Hoffærdighed er det, at Herren her taler, idet Han formaner os til at være ydmyge og aldrig at ophøre med at gjøre det Gode*).

*) Jfr. hermed Skand. Kirketid. d. N. Nr. 9 Side 130—141.

9. **Text:** „I Kirken vil jeg hellere tale fem Ord, der ere forstaaelige, for at undervise Andre, end titusinde Ord i Tungemaal.“ 1. Cor. 14, 19.

Den katolske Kirke i Vesterlandet betjener sig ved det h. Offers Høitideligholdelse og ved Sakramenternes Uddelelse af det latinske Sprog. Hvorforhelst denne af de vægtigste Grunde bevarede Brug bliver dadlet og bekæmpet, finder man det 14de Capitel af den h. Apostel Pauli første Brev til Menigheden i Corinth citeret, hvorfra ogsaa ovennævnte Sted er tagen. Imidlertid viser en kort Underjøgelse, at Apostelen her taler om noget ganske Andet, og at der deraf ikke kan udledes nogenformelt Bebreidelse mod Kirken. Paulus taler her nemlig om overordentlige Aands-gaver, nemlig om hine Gaver og Virkninger, som den Helligaand frembragte hos de første Troende. Han sammenligner i Særdeleshed to af disse Gaver med hinanden, nemlig Prophetiens Gave, d. e. den Gave at kunne udtale og forkynde Guds Ord paa en særdeles indtrængende Maade, og Tungemaalenes Gave d. e. den Gave, at kunne bede og tale i fremmede Tungemaal uden at have lært dem. Med Hensyn til Gavnligheden giver han Prophetiens Gave Fortrinnet, fordi hele Menigheden derved bliver opbygget, medens ved Tungemaalenes Gave der Talte bliver uforstaaeligt for Andre, medmindre at ogsaa Udlæggelsens Gave = Forklaringen af det Udtalte, kommer til. Man seer altsaa først og fremmest, at Talen her ikke er om den egentlige Liturgie, om de fælles Sange og Bønner under Gudstjenesten, men om saadanne Bønner og Sange, som af enkelte Troende fremførtes ifølge den Helligaands Indskydelse. Dernæst taler Apostelen ingentunde ubetinget imod al Tale i fremmede Tungemaal, men ifkun, naar og fordi den bliver uforstaaelig og der i Regelen ingen Tolk er tilstede. Men dette er paa ingen Maade Tilfældet i den katolske Kirke. Biskop betjener den sig ved det h. Messoffer af det latinske Sprog, som paa den Tid, da Kirken blev grundet i Vesterlandet, var det almindelige Sprog i Europa; men derved bliver Gudstjenesten sandelig dog ikke noget Uforstaaeligt for Katholiken. Enhver Troende, som har lært sin Religion, veed, hvad der fuldbyrdes i den h. Messes; forstaaer han end ikke et

eneste Ord af Messformularen, saa kjender han dog dens fulde Betydning; den h. Handling taler et langt tydeligere Sprog til hans Hjerte, end Ord formaae det. Desuden har Enhver en Oversættelse og Forklaring af Kirkebønnerne i sin Bønne- eller Psalmebog, saa at han, naar han kun vil have Andagt, ikke staaer der som nogen „Fremmed“, men kan i Anden paa det Inderligste slutte sig til den offrende Præst og dennes Bønner. Ved et udtryffeligt Kirkebud er Sjælsjorgeren forpligtet til at give sin Menighed den nødvendige Fortolkning og Forklaring over den h. Messe og de h. Sakramenter. Endelig er det vel at mærke, at Apostelen her fortrinsviis taler om Formaninger og Belæringer; men disse stee ogsaa hos os altid i Landets og Folkets levende Sprog, og hverken fra Prædikestolen eller ved Catechisationer prædikes eller læres nogenstinde paa Latin*). —

10. **Text:** „Men Biskoppen maa være ulastelig, een Qvindes Mand.“ 1. Tim. 3, 2.

Iblandt de Egenstaber, som Apostelen Paulus fordrer af de Biskopper og Præster, som skulde vælges, henregnes saavel i Brevet til Timotheus som i det til Titus (1, 6.) den Egenstabs, at Biskoppen skal være „een Qvindes Mand.“ Dette Sted er bleven forskjelligt udlagt af Forskjellige; men af Ikketholikerne bliver det for det meste fortolket saaledes, at man deri vil finde et Beviis mod Celibatet, mod den af den katolske Kirke for Biskopperne og Præsterne som Lov befalede jomfruelige Stand. Da Sagen er af særdeles Bigtighed, ville vi her antyde nogle Forklaringer af dette Skriftsted, forat dets rette Mening desto klarere kan træde frem. Nogle have sagt, at Apostelen her giver en ganske almindelig sædelig Forstift, d. e. at han af den Biskop eller Præst, som skal ansættes, fordrer, at han ikke lever i noget utugtigt Forhold, at han ikke er noget usædeligt Menneske eller nogen Ægteskabsbryder. Men denne Forklaring er meget søgt og strider imod Ordlyden; den maa derfor uden videre tilbagesendes. — En anden Forklaring angiver Meningen saaledes, som om Apo-

*) Zfr. Stand. Kirketid. 1854 Nr. 18.

len havde sagt: han tør ikke have to Koner paa eengang; han tør ikke leve i Polygamie! Herefter maatte vi da antage, at Fleerkoneriet endnu havde bestaaet iblandt den daværende Eids Jøder og Hedninger, ja endnu mere, vi maatte antage, at Saadanne, som havde flere Koner, overhovedet havde kunnet blive Christne og at Apostelen vel ikke havde billiget denne Ufædelighed, men dog havde taalt den, naar den kun ikke fandtes hos de kirkelige Forstandere, hos Biskopperne og Præsterne. Det Første er historisk urigtigt; thi iblandt Jøderne bestod Polygamiet paa Christi Tid ikke mere, og ligeledes var det hos de hedenske Grækere og Romere forbudt ved den offentlige Lovgivning. Men det Andet klinger næsten som en Gudsbespottelse. Christus har altfor tydeligt befalet Ægtefædets Eenhed*); Fleerkoneriet var enhver Christen forbudt og hvorledes skulde Apostlene have afsøget fra, hvad saa aldeles var begrundet i deres guddommelige Mesters og Hans Læres Aand! — Jo uholdbarere denne Forklaring er, desto ivrigere kaster man sig over en tredie. Man siger: Apostelen har befalet, at enhver Biskop og Præst skal være gift. Man kan nok tænke sig, hvor hjærkommen netop denne Forklaring er. Thi har det sin Rigtighed med den, saa er Celibatet domfældt, saa stride de katholske Celibatslove imod Evangeliet, saa taler et klart apostolisk Skriftord imod dem, selv afset fra det Apparat af andre Grunde, som tages fra alle Kanter. — Lad os da prøve det anførte Skriftsted efter en sund og fornuftig Fortolknings Regler! Hvo som læser Skriften igjennem Fordommens og Partiaaandens Briller, han finder jo vistnok let, hvad han vil finde i samme; men en upartisk, rolig Betragtning kaster snart Indlingsmeningen omkuld.

Altjaa Paulus skal have foreskrevet de kirkelige Forstandere Ægtefædet? Hvad den store Apostel tænker om det ægtefædelige og om det jomfruelige Liv, har han udtalt i 1. Cor. 7. Derefter er det utvivlsomt, at han var en særdeles Ven af Celibatet. Han skjelner imellem Saadanne, som have Afholdenhedens Gave og Kald, og Saa-

*) Jfr. Skand. R. t. t. id. 1855 Nr. 34, 35 og 36.

danne, som ikke have disse. „Enhver,“ siger han, „har sin egen Gave af Gud, den Ene saaledes, den Anden saaledes.“ De Første tilraader han ganske afgjort at forblive i den jomfruelige Stand; han fremstiller sig selv som Exempel; thi Paulus var selv ugift; han anbefaler den frivilligt valgte Jomfruelighed, naar den vælges af høiere Hensyn, som det Guldkomnere og „Saligere“. Her have vi hans Ord: „Jeg vilde ønske, at I alle vare som jeg. Men jeg siger til de Ugifte og Enferne: det er godt for dem, naar de forblive ligesom jeg.“ Længere nede i det 28. B. vedbliver han: „Hvad Jomfruerne angaaer, saa har jeg ingen Befaling af Herren; men et Raad giver jeg som Een, hvem Herren i sin Barmhertighed har forundt at være tro . . . det er godt for Mennesket, at forblive i den Stilling han er. . . Hvo som ingen Hustru har, sørger for det, som er Herrens, hvorledes han kan behage Gud. Men hvo som har en Hustru, sørger for det, som er Verdens, hvorledes han kan behage sin Hustru og han er deelt.“ Og den samme Apostel, som fører et saadant Sprog, som tilraader enhver almindelig Christen at være afholdende, saafremt han har faaet den Gave af Gud, — han skal andensteds have befaleet Uægteskabet? Han skal have luffet Veien til Præstedømmet for dem, som følge hans Raad og udeelte ville indvie sig til Guds Tjeneste? Det er ikke muligt! han vilde jo derved komme i den største Modsigelse med sig selv. Paulus var jo, som allerede er sagt, selv ugift og saa langt fra at foregaae Andre med noget Uægteskabs-exempel, at han meget mere ønsker, at de alle maatte blive ligesom han. Dyf saa den h. Evangelist Johannes levede altid i Jomfruelighed; om de øvrige Apostle, med Undtagelse af Petrus, veed man vel ikke med Visshed, om de ved deres Kaldelse til Apostlembedet vare gifte eller ikke; men saa meget er dog vist, at de ikke have foretaget deres Missionsreiser med Kone og Børn og et komfortabelt Huusholdningsapparat! Og have ikke ogsaa allerede det første Aarhundredes ædleste og helligste Biskopper været ugifte og ere blevne sande Prydelse for Herrens Kirke? — Som Grund til, at Apostelen skal have befaleet Ugiftermaalet, horer man ofte at sige: han har derved villet afsende enhver Mis-

tanke. Men mon Egtefabet da altid besytter for Utroskab? Da havde Præsten efter sin Hustrus Død jo atter maattet gifte sig, fordi ellers den samme Mistanke kunde opstaae. Overhovedet er det en eiendommelig Sag med denne Mistanke. Hvo som kjender lidt til den store Verdens Tale og Domme, han veed, hvor meget de nederdrægtigste Mistænkeliggjørelser i denne Henseende høre til Dagens Orden. Naturligviis bedømmer man Andre efter sig selv, og naar man selv er en Slave af Sandfælgigheden, saa maae Andre ogsaa være det; fordi den egne Samvittighed er „brændemærker“, saa maa der „lyves med Ekinhellighed.“ Dog derom ikke et Ord mere. —

Vi maae nu henvende os til den fjerde og eneste rigtige Forflaring af det ommeldte Sted. Biskoppen maa „være een Dvinde's Mand,“ d. v. s. han tør ikke leve eller have levet i et andet Egtefæb, ikke være eller have været gift anden Gang. Det Samme gjælder om Diaconerne (1. Tim. 3, 12.); ligeledes om Diaconisserne hedder det 5, 9: „En Enke bør ikke vælges, som ikke idemindste er 60 Aar gammel, og er Enke efter een Mand.“ — Men hvorfor giver Apostelen denne Forskrift, da han 1. Cor. 7, 9. jo dog tillader Gjengiftermaalet og 1. Tim. 5, 14. endog opfordrer de yngre Enker dertil? Apostelen vil, at den, som skal vælges til et geistligt Embede, skal være aldeles ulastelig og at der slet ingen Blet hviler paa ham. Nu saae man især i de første christelige Aarhundreder et andet Egtefæb meget ugjerne; man ansaae det ikke for utilladeligt, men alligevel talte den almindelige sædelige Følelse imod det, og den, som giftede sig anden Gang, tildrog sig Mistanke for Uafholdenhed. Dette skal, som Apostelen vil, ikke finde Sted hos Præsterne saalidsom hos de Enker, som brugtes til visse kirkelige Functioner; de tør kun eengang gifte sig eller eengang have været gifte. — Dette er nu ingenlunde nogen vilkaarlig Baaastand, hvorved Katholikerne mulig troe at kunne rydde et dem noget besværligt Bibelsted af Veien, men for denne Fortolkning tale meget mere historiske Beviser: den hele kirkelige Oldtid har udlagt dette pauliniske Sted saaledes, og selv upartiske protestantiske Fortolkere have maattet være af samme Mening. Allerede hos Grækerne var den al-

mindelige Følelse mod et andet Ægteskab. Efter en Forordning af Charondas, som Diodor af Sicilien omtaler, kunde en Mand, som havde været gift to Gange, aldrig beklæde nogen Raadsherreplads; efter Historikeren Livius kunde kun en uberygget Matrone, som kun havde været gift een gang, offer i Erbarhedens Tempel; efter Propertius blev det paa de romerske Matroners Gravindskrifter bemærket som noget særdeles Urefuldt, naar de kun havde været een Mand's Hustru. I den christelige Kirke var det ikke anderledes, tilmed da her Ægteskabets Væsen først ret bragtes Alle til Bevidsthed som et uopløseligt, helligt Baaend. Efter de ældste Kirkehistorikeres Vidnesbyrd blev det andet Ægteskab altid bedømt meget ugunstigt; Nogle gif endog saavidt, at de erklærede det for utilladeligt, hvilket imidlertid aldrig blev antaget af selve Kirken.

Dette er nu den eneste rigtige Mening af den citerede Tert. Vil man derved bevise, at Kirkens Præster skulle være gifte, saa er det en Absurditet, som imidlertid siden som før vil blive bragt til Torvs af den tankeløse Overfladiskhed. Men vil man derved bevise, at der i Kirkens første Tider gaves gifte Præster, saa behøves der slet intet Beviis mere for det, som Ingen spørger om. Det var jo i Begyndelsen umuligt, strar kun at skaffe ugifte Biskopper og Præster, fordi der iblandt Jøderne og Hedningerne, som traadte over til Christendommen, sjældent fandtes Ugifte, som tillige vare duelige til et kirkeligt Embede. Men derved blev Jesu og Hans Apostels Raad, at det er helligere og fuldkomnere, for Guds Riges Skyld at afholde sig fra Ægteskabet, ikke forglemt! Mange Personer, baade af det mandlige og kvindelige Køn, indviede sig snart, fulde af adæl Begeistring for Herren, til den jomfruelige Stand. Desto mere maatte Kirken da ogsaa ønske sig et jomfrueligt Præsteskab; og om den end paa Grund af Tidsomstændighederne undertiden dog endnu taalte Giftermaalet hos sine Præster, saa trængte dog endelig Principet igjennem: Celibate blev omstødt en streng kirkelig Lov. Bispeelig har Kirken heri aldeles handlet efter Christi og Hans Apostels Aand, den

har af vigtige Grunde, hvis Undersøgelse ikke hører herhen, gjort Brug af sin Ret, af den Ret nemlig, at den maa bestemme, hvilket Slags Tjenere den vil have i sin Helligdom!*)

(Fortsættes.)

Protestantiske Vidnesbyrd om den katholske Kirkes Præstedømme og Hierarchie.

(Sluttet.)

„Et Selskab af Mennesker, som ikke finde deres Ro og Lykke i denne Verden og derfor søge den i en anden, et saadant Selskab, naar det gaaer frem med Alvor og Sandhed, er meget respectabelt; og naar Rogen, som har Penge og kan give dem bort, byder et saadant Selskab en Leilighed til at det kan leve affondret og ubekymret for de nødvendigste Fornødenheder, saa veed jeg ikke, hvad der kunde siges derimod.“ (Protest. Claudius.) (Og saadanne „respectable“ Selskaber ere de katholske „Klostre“!) —

„Efter Historiens Vidnesbyrd var Opdyngelse af Rikedom og den derved muliggjorte Fritid saa nødvendigt Konsternes og Videnskabernes Moder, at intet Folk ydede noget i Kunst og Videnskab, førend denne Fritid indtraadte. Efter det vestromerske Riges Undergang ved barbariske Folkeslag samlede Rikdommen først hos Geistligheden og i Klostrene. Saasnart som dette stete, ophørte de Geistlige at leve ene for Breviarier, og Munkene ene for Andagten; Biskopperne oprettede Skoler, byggede Domkirker og andre Kirker, Munkene bestæftigede sig med Videnskaberne, og Kunst og Literatur fandt i Kirken en Pleiemoder og Beskytterinde.“ (Bretschneider.)

---

*) Jfr. Skandin. Kirketid. d. A. Nr. 33 Side 519 flg. og 1854 Nr. 41, 42 og 43.

„Hvad der var tilbage af Grækernes og Romernes gamle Dannelse, tyede til Klostersfredens Helligdom. Her og her alene gaves der endnu Bøger. At overhovedet Grækernes og Romernes Bærter, at den christelige Religions Historie ere os bekendte, det have vi alene hiin Tids fromme og lærde Munkte at takke for. De opbevarede alle Haandskrifter, som man havde reddet udaf Folkevandringens Ruiner, og de nedskrev deres egne Klosters eller deres Tids verdslige Tildragelsers Historie. — Klostrene var det, i hvilke Bibelen opbevarede under Aarhundredernes Storme, ligesom det ogsaa var Munkene, som have nedskrevet den større Deel af det bebrøiste saavel som af det græske og latinste Bibelmanuscript, som vi endnu besjæde. Den overordentlige Skjønhed, som udmærker mange af disse Afskrifter, der kunne sættes i Rang med Bogtrykkerkonstens skjønneste Bragtværter, beviser hvor umaadelig Tid og Noie der blev anvendt paa dem.“ (Wolfg. Menzel.) — „De fleste Instituter for vore Videnskaber og Konster nære sig af de Brodsmuler, som Legendernes Mænd (d: Klostersnes Beboere) engang moisommelig erhvervede, andægtigt stiftede, omhyggeligt bevarede og fromt overleverede til Efterkommerne.“ (Protest. Herder.)

„Det var en stor Feil, at man uden Staausel odelagde Klostrene, nedsatte de Geistlige som Dagtyve, gav dem Tiggerstaven og jog dem ud af Landet. Saadanne Synder blive straffede tidligt eller sildigt, og desværre blive de allerede frygteligt straffede paa os! Der, kan man sige, har Gud ladet Straffen følge lige i Hælene. Hvor ere da nu de fra Klostrene rovede Rigdomme? Deels i Jødernes Hænder, deels adspalttede, for at understøtte Odelæggelsen af det Gamle og Erværdige. Hvor ere nu Klostersnes mange Bibliotheker, Naturaliesamlinger og physicalske Apparater? Hine ere pundevis fulgte til Ostekammerne, disse ere nu sammenhobede i Residentsbyer, hvor de i det Høieste fordrive Tiden for nogle Gaa, medens de før, fordeelte i mange Egne, befordrede populair Underviisning for Alle. Hvor ere de prægtige Klosterbygninger? Nogle ere i Staae gaaende Fabrikker, kjøbte for en Spotpris, og de fleste af dem have samme Skjæbne, som vore gamle Borge, for engang at staae der som Vidner om

vor oplyste *Udelæggelses*syge. Klostrene vare *Beskyttelses-* og *Underviisnings*skamre for Landet, og dem, som ikke vare det, havde man kunnet gjøre dertil, dersom vore Stater dog nu engang kun forsaavidt ville taale Noget, som det kan indbringe dem Penge. Men burde da Klostrene ikke ogsaa være blevne staaende alene af *Agtelse* for deres fordums *Bestemmelse*? Var det ikke dem, som først dyrkede Jorden, underviste Folket, ledede de uvidende *Fyrster*, førte deres *Forretninger* og medbragte os en mild *Religion* og med den *Sædelighed* og *Videnskab*? Hvad vilde vi have været uden vore Klostre? *Wijselig* endnu halvilde *Germaner*? Har da den moderne Verden ingen *Følelse* for *Taknemmelighed*, for den ærværdige *Allder*? Vil den da dræbe *Oldingerne*, naar de ikke mere kunne arbejde? Vi troe, at vi endnu skulle komme til at opleve den *Tid*, hvor *Regjeringerne* komme tilbage fra denne *destructive* *Oplysnings*syge og da ville være glade, naar *Geistlige* atter drage ind i de allerede forfaldne, af *Flaggermuus* og *Ugler* beboede *Klosterbygninger* og der paany istemme deres *Chor* til *Guds* *Øre* og *Folkets* *Opbyggelse*. — Og naar Klostrene endelig slet ikke havde andet *Niemed*, end at de i *Statens* *Tjeneste* eller i *Omfor*gen for deres *Børn* gaaede, eller ved *Nodgang* verdensmætte *Mennesker*, i den maae finde *Tilflugtssteder*, saa vilde ogsaa dette alene sandelig være *Belgjerning* nok for *Menneskehed* og *Stat*." (*Prorest. Dfen.*) „Alle *Glæser* og *Stænder* drage *Fordeel* af hine engang ikke blot med stor *Statsklogskab* men ogsaa med sand *Fromhed* og *christelig* *Kjærlighed* grundede *Institutioner*, hvilke vare og endnu ere *Gjenstand* for *satiriske* *Scribenters* idelige *Forhaanelse*, og disse betragte sammes *Udelæggelse* med største *Henrykkelse* som et af *Refomationens* mest *glimrende* *Træk!*“ (*Gobbet.*)

Kirkelige Efterretninger.

Rusland. Den katolske Kirkes Statistik. Om den katolske Kirkes statistiske Forholde i Rusland ere noiaagtige Angivelser vanskelige at erholde, fordi den russiske Presse selv tier derom og ethvert Samqvem med den hell. Stol jo bliver systematisk forhindret. For Tiden synes der nu imidlertid at ville indtræde nogen Forandring i saa Henseende, da der i et af de mest læste Petersborger Blade findes en længere Artikel om den romersk-katolske Kirkes Tilstand og Forsamling for Tiden i Rusland (Polen undtagen). Artiklen indeholder følgende Angivelser: „En af Keiser Nicolaus udstedt Ukas (o: Lov) af 11te Dec. 1848 inddeler den samtlige romersk-katolske Kirke i syv Eparchier eller Sogne. Disse ere: 1) Eparchiet af Mohilew; det indeslutter i sig de romersk-katolske Kirker og Klostre i Gouvernementerne Mohilew og Witebsk og i Storfyrstendømmet Finland. For Tiden staae under samme 164 Sogne og 14 Filialkirker, 331 Capeller, 4 Munkes og 3 Nonneklostre, med 11 høiere og 392 Sognegeistlige, 106 Munkes, 52 Nonner, og tilsammen 304,354 Sognefolk af begge Køn. 2) Eparchiet af Wilna, for Gouv. Wilna og Grodno, omfatter 299 Sogne og 97 Filialkirker, 361 Capeller, 17 Munkes og 9 Nonneklostre, med 11 høiere og 538 Sognegeistlige, 339 Munkes, 213 Nonner og tilsammen 853,608 Sognefolk. 3) Eparchiet af Tolschew eller Samogitien, for Gouv. Rowno og Kurland, omfatter 214 Sogne og 112 Filialkirker, 134 Capeller, 9 Munkes og 4 Nonneklostre, med 10 høiere og 612 Sognegeistlige, 160 Munkes, 72 Nonner og ialt 815,881 Sognefolk. 4) Eparchiet af Luzk Schitomir, for Gouv. Kiew og Polhynien, omfatter 165 Sogne og 16 Filialkirker, 371 Capeller, 9 Munkes og 4 Nonneklostre, med 13 høiere og 214 Sognegeistlige, 150 Munkes, 36 Nonner og ialt 251,059 Sognefolk. 5) Eparchiet af Kaminez for Podolsien omfatter 99 Sogne og 2 Filialkirker, 66 Capeller, 2 Munkes og 1 Nonnekloster med 11 høiere og 148 Sognegeistlige, 24 Munkes, 9 Nonner og ialt 209,550 Sognefolk. 6) Eparchiet af Minsk, for Gouv. Minsk, indeholder 81 Sogne og 79 Filialkirker, 184 Capeller, 6 Munkes og 4 Nonneklostre, med 12 høiere og 182 Sognegeistlige, 134 Munkes, 68 Nonner og 188,586 Sognefolk. 7) Eparchiet af Tiraspol, for Gouv. Cherson, Jekaterinoslaw, Tauris, Saratom, Etawropol, Besfarabien, for Kaukasien og Transkaukasien, indeholder 88

Sogne- og 20 Filialkirker, 17 Capeller, med 12 høiere og 112 Sognegeistlige og 129,749 Sognefolk. Heraf høre 40 Kirker og 4 Capeller med 54 Geistlige og 14,345 Sognefolk til den armenisk-katholske Cultus. Klostre gives der ikke i dette Eparchie. — Den romersk-katholske Kirke i Rusland (uden Polen) besidder saaledes ialt: 1111 Sogne og 340 Filialkirker, 1464 Capeller, 47 Munkes og 25 Nonneklostre, med 79 høiere og 2225 Sognegeistlige, 931 Munkes, 450 Nonner og 2,752,787 Sognefolk af begge Kjøen*). — Forvaltningen af den romersk-katholske Kirke staaer 1) under Eparchialforvaltningen, som er betroet Eparchialchefen eller Biskoppen, under Medvirking af et Consistorium og et Capitul. Hele Eparchieis Geistlighed, den verdslige saavel som Klostergeistligheden, staaer umiddelbar under denne Autoritet. Biskoppernes ældste (?) Coadjutorer ere de saakaldte Suffraganer, hvoraf der i det Hele gives 15. 2) Den anden Autoritet er det geistlige Collegium; dette bestaaer under Erkebiskoppens Forsæde af Udvalgte fra ethvert Eparchie, og har den nærmeste Ovsigt med Forretningernes Gang i Eparchierne og med Overholdelsen af Dyrighedens Anordninger. Desforuden har Collegiet en af Regjeringen ansat Procurator. 3) Endelig ere den øverste (?) Ovsigt og Hovedledelsen af den romersk-katholske Kirkes Anliggender i Rusland concentrerede i Indenrigsministeriet og specielt i sammes Departement for de fremmede Religionsbefændelses geistlige Anliggender. — Den romersk-katholske Geistlighed uddannes i de geistlige Seminarier, som bestaae i ethvert Eparchie, og i det geistlige Academie i Petersborg. Seminarierne staae under Eparchialchefernes Ovsigt, som ligeledes vælge disse Anstalters Rectorer og Inspecteurer. Den samme Ret har Erkebiskoppen af Mohilew, som altid er Metropolit, med Hensyn til det geistlige Academie." Om Raven er der ingensteds Tale! — Om disse Angivelser alle ere rigtige, maa vel navnlig med Hensyn til Klostrenes og Sognekirkerens Antal meget betvivles. Kun nogle faa Bemærkninger have vi endnu at tilføie. Afseet fra, at den ovenangførte Inddeling, omendstjondt den er bleven indført ved et Concordat i Mæret 1838 med Pave Gregor XVI, paa russisk Wiis bliver betegnet som hidrørende fra Keiser Nicolaus, er Cæsarpapismen (o: Kirkens Trældom)

*) Kongeriget Polen har 4,700,000 Katholiker, saa at der altsaa i hele Rusland er henved 7½ Mill. Katholiker (de unerede Grækere ikke medregnebe).

over den katolske Kirke aabent udtalt i den anførte Artikel, idet Indenrigsministeriet synes at være anvist den øverste Ofsigt med og Hovedledelsen af den romersk-katolske Kirke. At Tildførelsen af et Concordat ikke er muligt ved saadanne Principier, er en Selvfølge. — Desforuden bliver den anden Instantz af den katolske Kirkes Ledelse ikke tilfcreven Metropolitan og Episcopatets Provindsalsynode, men Metropolitan i Epidsen for de Udvalgte (d. e. de af Keiseren Udnevnte) fra alle Eparchier, hvilket Collegium desuden er afhængigt af en af Regjeringen ansat „Procurator“. — Fremdeles bemærke vi, at blot de latinske og armeniske Katholiker ere nævnt i denne Angivelse, medens de græske (unerede) Katholiker aldeles forties, som trods alle Forfølgelser dog altid endnu udgjøre et betydeligt Antal, der imidlertid paa Grund af det herskende Forfølgelsesystem og deres Hyrdeløshed ikke kan nøie angives. Det russiske Cabinet betragter dem alle som retsligt og factist henhørende til den skismatisk-russiske Kirke og behandler dem ogsaa derefter, og det anseer det for den største Opsættighed, naar unerede (d: katolske) Grækere ikke ville svigte deres katolske Tro. Naar vil der engang oprinde en bedre Tid for de næsten 8 Millioner undertrykte Katholiker i Rusland?! Det er jo vistnok et godt Tegne, at idetmindste disse Angivelser nu kunne offentliggøres i de Petersborg'ske Blade, og selv „Patriot. Zeit.“ mener, at „disse Bekjendtgørelser burde ansees for noget mere end en Redacteurs Indfald“. Maaskee vil man udbrede nogen Kundskab, for at Russerne skulle finde senere Retfærdighedshandlinger med Katholikerne mindre paafaldende. Af de syv katolske Bispedømmer i Rusland ere nu jex (Erkebispestolen inclus.) ubefatte, og paa den syvende sidder en alder- svag Olding. Disse ledige Bispestoles Besættelse er den nærmeste Gjenstand for Underhandlingerne med den h. Stol, men disse trækkes i Langdrag, da Keiseren gjerne skal ønske Mænd, af hvilke han, om ogsaa med Uret, forudsætter, at de ere „føielige!“ —

Katholisk-kirkelig Literatur.

Der getreue Ritter, oder Sigismund Hager von und zu Altensteig und die Reformation. In Briefen an die

Gräfin Julia von Aldofredi = Hager in Lemberg, von Wilhelm Meinhold, Verfasser der Bernsteinhege, der Sidonia etc. — Bei Fried. Bustet in Regensburg. — Priis: 2 Rdl.

Leben der heil. Theresia von Jesu, Stifterinn des Barfüßer-Carmeliten-Ordens. Bearbeitet von Dr. Friedr. Pösel, Priester der Verf. des allerb. Erlösers. Mit dem Bildnisse der Heiligen. Bei G. J. Manz in Regensburg. — Priis: 1 Rdl.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 21de September. — 19. Sondag efter Binfte. — Broderita b. · Dagens Epistel: Ephes. 4, 23—28. Evangel.: Matth. 22, 1—14. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Svimesøje, med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Andagt til Maria's h. og ubesmittede Hjerte for Syndernes Omvendelse.

Hver Søndag om Form. Kl. 6 og 8^{1/4} feires en stille h. Messe; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe Kl. 8^{1/4}, som ledsages med Sang og Orgel og sluttes med den sakramentalste Betsignelse.

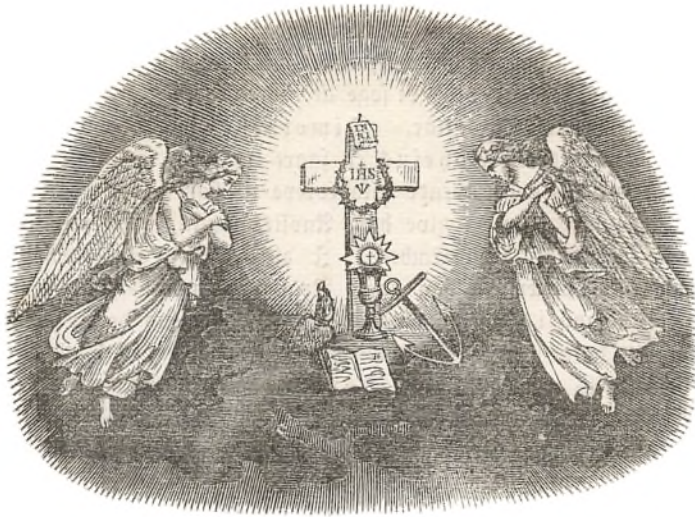
„ScandinavisK Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. M. Blaufenstein**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Post-contoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 39.

Søndagen den 28de September.

1856.

Kirken for Bibelens Domstol.

(Fortsat.)

---

11. **Text:** „Men Anden siger tydeligt, at Nogle i de sidste Tider ville falde fra Troen og holde sig til forførelse og til Dævlens Lærdomme, ... som formentene at træde i Ægtestand og afholde sig fra Spiser.“
1. Tim. 4, 1. 3.

Vi undlade at gaae nærmere ind paa alle de enkelte Beskyldninger, som af dette Skriftsted udledes mod den katolske Kirke; istedetderfor ville vi søge at gjøre os den rigtige Mening af ovennævnte Ord klar. Timotheus havde som Biskop for Menigheden i Ephesus en saare vanskelig Stilling. Derfor retter Apostelen tvende Sendebreve til ham, for at belære og opmuntre ham og give ham Anviisning til, hvorledes han maa forvalte sit hell. Embede. I disse Breve gjør Apostelen ham især opmærksom paa nogle Branglærdomme, som gik meget i Svang i Ephesus og mod hvilke Timotheus derfor fremfor Alt burde kæmpe; iblandt disse fremhæver den h. Apostel fortrinsviis tvende, nemlig: Forbudet mod Ægtefskab og Forbudet mod visse Spiser. — Historiens Kjendsgjerninger kunne alene give os nærmere Oplysning om disse Branglærdomme; derfor maa Forklaringen af dette Skriftsted hentes fra Historien og ikke fra subjective Fordomme. Allerede i Apostlenes Tider finde vi Begyndelsen til visse Branglærdomme, som udviklede sig fuldstændigen nogle Aar senere og som da under Navn af gnostiske Sectar beredte Kirken en langvarig og haard Kamp. De fremgik deelviis af de græske og østerlandske Philosophier, i hvilke der iblandt andre Bildfarelser ogsaa blev paastaet, at der gaves tvende evige guddommelige Grundvæsen, et godt og et ondt (Dualismus), at hele den synlige Verden var skabt af det onde Princip eller Væsen og derfor i sig selv ond. I Overeensstemmelse med denne Paastand erklærede de da Ægtefskabet især for noget i og for sig Utilladeligt og ubesttinget Syndigt; ligeledes forbode de Nydelsen af visse Spiser under det Paaskud, at disse vare i og for sig syndige og skabte af det onde Væsen; de sloge sig til alle Slags urimelige Spægeser, for at frigjøre sig for den onde Materie og sætte sig i Forbindelse med Aandeverdenen. Mod denne Branglære ivrer Apostelen, og det ikke alene her, men ogsaa i det allerede tidligere af os forklærede Sted Col. 2, 18. *) — Forbudet mod Ægtefskab, som om Ægtefskabet

*) See Skand. Kirketid. Nr. 35, Side 550.

var noget i sig selv syndigt, Afholdelsen fra visse Spiser, som om disse visse Spiser ikke vare frembragte af den gode Gud, men af den Døde, og derfor af Naturen utilladelige, — dette kalder Apostelen en Djævelslære, en løgnagtig Skindhellighed, bag hvilken der skjuler sig en „brændemærket Samvittighed“. Dølyst af den Helligaand, forudsaae Apostelen de Kampe, som truede Kirken fra denne Side. Historien giver Vidnesbyrd om, hvor snart og i hvilken Grad Forudsigelsen gik i Opfyldelse. Lilleasien, især Byen Ephesus og det naboliggende Syrien bleve en fortrinnsviis Tumleplads for disse Secter. Allerede henved Aaret 160 blev Tatian Stifter og Befordrer af Encratiternes (o: de Afholdnes) Sect, der saavel ubetinget forkastede Ægteskabet som ogsaa visse Spiser som onde af deres Natur. Historien nævner os iblandt Andre: Ebioniter, Montanister, Manichæere, Tilhængere af Saturninus, men fornemmelig af Marcion, som efter Epiphanius' Vidnesbyrd navnlig lærte, at Viinstokken var skabt af Djævelen og at Dvinden var en Stabning af Satan, hvorfor Encratiterne endog ikke betjente sig af Viin ved Madveren, men af Vand. Det er historiske Kjendsgjeringer, som Ingen kan benegte. Derfor skulde man dog endelig ophøre med at rette det ovenanførte Sted imod den katolske Kirke. Vor h. Kirke har intet tilfælles med de nævnte Branglærdomme; den har excommuniceret Tatian, Marcion og alle hine gnostiske Secter; de ærværdigste Fædre, som Kirken tæller iblandt sine Helgener, saasom en Irenæus, Epiphanius, Augustinus og Andre, have ført en heftig Kamp mod begge de nævnte Bildfarelser. Kirken har aldrig og intetsteds betragtet Ægteskabet i og for sig som noget Ondt, som Noget, Djævelen har indstiftet; tværtimod lærer den udtrykkeligt, at Ægteskabet er indsat af Gud, at Kristus har fornyet og helliget det og ophøiet det til sakramental Værdighed. Man vil se os, hvor der udenfor den katolske Kirke blive opstillede saa ophøiede og saa rene Begreber om Ægteskabet! Imidlertid vilde Kirken vistnok ogsaa være hjemfalden til „forføreriske Aander“ og ligne Kjødets Propheter, naar den derved havde forglemt Herrens andet Ord (Matth.

19, 12): Ikke Alle kunne fatte dette Ord, men kunde, hvem det er givet. Der gives Saadanne, som af eget Valg afholde sig fra Egtteskabet for Himmeriges Skyld, Saadanne, som af fri Villie, af ædel Begeistring for det Høiere, under Naadens Medhjælp vilde hellere forblive i den ugifte og jomfruelige Stand. Ligeledes vilde Kirken med Rette kunne blive beskylt for, at den ikke kjendte Guds Ord, naar den ikke ogsaa vidste og lærte, hvad der staaer skrevet i 1. Cor. 7, 32. 34. 38.: „Den Ugifte er kun bekymret for det, som er Herrens, hvorledes han kan behage Gud. — Jomfruen tænker kun paa det, som er Herrens, for at hun maa være hellig paa Aand og Legeme. Hvo som gifter sin Jomfru (o: Datter) bort, handler ret, men hvo som ikke bortgifter hende, gjør **bedre.**“ — Med andre Ord: den katholske Kirke, idet den troligen følger Herrens og Apostlenes Lærdomme, erklærer den høihjertede Beslutning, frivilligt af høiere Hensyn at gjøre Ufskald paa Egtteskabet og ved denne Seier over Sandselighedens mægtigste Drifter at ville efterstræbe en høiere Fuldkommenhed, — den Beslutning, istedetfor den jordiske Forbindelse af Mennesket med Mennesket, at træde i en aldeles udeelt aandig Forbindelse med Gud og Hans Rige, — Kirken erklærer den jomfruelige Stand for noget Fuldkommere, Saligere og Gud Velbehageligere end Egttestanden. Men den tvinger Ingen til den jomfruelige Stand, den har aldrig givet et almindeligt Forbud mod Egtteskabet eller forkastet Egtteskabet som noget Syndigt; tværtimod siger den med Herren: „Hvo som kan fatte det, han fatte det!“ — Saaledes forholder det sig i Sædeleshed ogsaa med Præstens Cølibat. Kirken erklærer, at den af de vægtigste Grunde kun kan og vil optage dem til den h. Tjeneste, som føle i sig moralsk Styrke nok til med Herrens Naade at kunne „fatte Ordet“, og som henhøre til dem, der for „Himmerigets Skyld“ frivilligt vilde gjøre Ufskald paa Egtteskabet. Den tvinger jo dog Ingen til at lade sig optage til Præstedømmet, den vilde meget mere ligefrem tilbagevise enhver Tvungen. Den udsætter derfor ogsaa den geistlige Indvielse indtil den Tid og Alder, da Enhver kan have tilstrækkeligen prøvet sig selv og vel overveiet sin Beslutning. —

Alle Hine, som ideligen paaberaabe sig de ovennævnte Ord af den h. Apostel, dem ville vi derfor ret indtrængende have anbefalet, at de dog ikke, som Apostelen sammesteds siger, ville „lyve i deres Hykleri og brændemærke deres egen Samvittighed“!!

Ligesaa staaer det til med Paulus' Spiseforbud. Branglæren paastod, som ovenfor sagt, at visse Spiser **i og for sig** vare syndige, saaledes som f. Ex. Manichæeren skyede Kjød og Vin som Frembringelser af Djævelen. Derimod lærer Apostelen: Hvad Gud har skabt, er i sig selv godt og intet er i og for sig forkasteligt, naar det bliver nydt med Taksigelse. Thi det helliges ved Guds Ord og Bøn. (1. Tim. 4, 4. 5.) Han fremhæver, at Gud er alle Tingenes Skaber, han erklærer, at ingen Spise **i og for sig** kan være forkastelig, fordi Gud Selv anviste Menneskene den med de Ord: „See, Jeg giver Eder alle Urter paa Jorden og alle Træer; de skulle være Eder til Spise“ (1. Mos. 1, 29.), og: „Alt hvad der bevæger sig og lever, skal være Eder til Spise.“ (1. Mos. 9, 4.) Hvorledes kan den katholske Kirke dog blive befyldt for en lignende Branglære? Biskop anseer den det for meget heldbringende, at Mennesket til nogle Tider ogsaa afholder sig fra det **i og for sig** Tilladelige og Behagelige, for derved at lære Selvbeherskelse, paa det at han ved at seire over Ganelysten, ja meget desto lettere ogsaa kan seire over Synden overhovedet. Derfor har Kirken anordnet nogle Faste- og Abstinentsdage, paa hvilke Kirkens Medlemmer deels afholde sig fra at spise Kjød, deels indstrænke sig i Nydelsen overhovedet. Men har den katholske Kirke derved vel nogenstunde lært, at Kjødet **i og for sig** er noget Syndigt? Har den nogenstunde ikke lært, at dette, ligesom alt Andet, ogsaa er givet os af den hjære Gud, alle Tinges Skaber? Synden ligger ikke i det Stykke Kjød eller Mad, man spiser, men den boer i Hjertet, den ligger i Ulydigheden mod Kirkens vise Anordning. Synden laae heller ikke i den Frugt, Adam og Eva spiste, men i deres Ulydighed mod Guds Forbud. Ligesom Nydelsen af Spisen bliver helliget ved Bønnen, fordi den Nydende derved handler i Overensstemmelse med Guds Willie,

saaledes kan den samme Nydelse blive syndig ved den Nyden-
des ulydige Sindelag.

12. **Text:** „Vi ere blevne helligede ved Jesu Christi
Legemes eengang frembaarne Offer. . . . Thi ved eet
Offer har Han for evigt bragt de Helligede til fuld-
endelse. . . . Men naar disse (3: Synderne) ere forladte,
behøves der ikke mere noget Offer for Synden.“
Hebr. 10, 10. 14. 18.

Hovedindholdet af Brevet, som Apostelen Paulus skrev til
Hebræerne, bestaaer i det, ved en Sammenligning imellem
begge Testamenter, førte Beviis for, hvor langt det nye er op-
høiet over det gamle. Et Beviis for det nye Testaments
Fortrin og Dphøiethed, finder Apostelen navnlig deri, at de
gammeltestamentariske Brænd- og Soneoffre maatte gjentages
hvert Aar, hvoraf der maa sluttes, at de ikke havde Kraft til
at bevirke sand indre Helligelse og Retfærdiggjørelse. Anderle-
des — vedbliver Apostelen — er det med Jesu Christi
blodige Offer. Han har ved den lydige Hengivelse eller
Offring af Sit h. Legeme frembaaret det ene sande og fuld-
gyldige Forsoningsoffer, et Offer, hvis Virkning er sand-
færdig Retfærdiggjørelse og dets Værd er uendeligt,
fordi ved samme alle Mennesker blive forsonede med Gud
til alle Tider. Men er Syndens Tilgivelse „eengang“
og „for evigt“ bleven bevirket ved Christi Offer, er saa-
ledes en evig Pagt bleven grundet ved Hans Død paa Kor-
set: saa er ydermere intet andet Offer mere tilbage, d. e. alle
det gamle Testaments Offere, der jo kun vare Skygger af de
tilkommende Goder, have ikke blot naaet deres Fuldeendelse i
Christi ene Offer, men der er heller ikke noget andet Offer
nødvendigt eller muligt. Dette er Meningen af ovenanførte
Skriftsted. Enhver Katholik maa anerkjende, at der heri er
udtalt en Fundamentalsætning for hele Troen; men han er der-
hos tillige ogsaa overbevist om, at denne Fundamentalsætning
for Troen ikke i ringeste Maade bliver krænkert ved det hell.
Messjeoffers Frembærelse. Anderledes er Protestanter-
nes Mening; disse anføre Apostelens ovennævnte Ord som
Beviis for, at der i det nye Testamente ikke maa gives noget
ublodigt Offer, og at den katholske Kirke derfor er i Vildsa-

relse, naar den ogsaa betragter Christi Nadvere som Dffer og lader samme dagligen frembære ved Præsten. Man siger nemlig: Der gives kun een Præst, nemlig Christus; der gives ogsaa kun eet Dffer, nemlig Christi Dffer paa Korsset, hvilket er frembaaret eengang for alle og gjør ethvert andet Dffer overflødigt. — Herpaa kan Katholiken ikke blive noget Svar skyldig. For det Første, siger han, bør man ikke undersøge paa første Sted, om man efter sin individuelle Anskuelse skal ansee et ublodigt Dffer for unødvendigt eller overflødigt, men man bør spørge: har Christus ikke virkelig indstiftet et vedvarende Dffer i den h. Nadvere? Spørger man den h. Skrift herom, saa lærer denne for det Første, at det hedder om Christus: „Du er en Præst i al Ewigheid efter Melchisedeks Orden!“ Hebr. 5, 6. Ps. 109, 4. Melchisedek offrede ikke blodige Dffere, men han frembar et ublodigt Dffer af „Brød og Wiin“ (1. Moseb. 14, 18.). Efter den hele christelige Oldtids eenstemmige Tro var Melchisedek og hans Dffer et Forbillede paa og Hentydning til Christus og Hans Dffer. Skal dette Forbillede nu have fundet Dpfyldelse i Christus, saa kan det kun være skeet ved den h. Nadvere; thi Nadveren er den eneste vigtige Handling i Frelserens jordiske Liv, ved hvilken Han anvendte „Brød og Wiin“. Har Christus i Nadveren bragt det melchisedekiske Forbillede til Dpfyldelse, saa maa den h. Nadvere følgelig ogsaa have været et virkeligt Dffer, ligesom Melchisedeks Handling jo har været et virkeligt Dffer. — For det Andet taler Propheten Malachias (1, 10. 11.) om et virkeligt og reent Mad- eller Spiseoffer, som efter Afkæffelsen af alle jodiske Dffere, skulde frembæres i den nye Pakt paa alle Steder og til alle Tider, en Spaadom, som ligeledes kun kan finde sin Dpfyldelse i den h. Nadvere eller det h. Messieoffer; thi i dette alene feires en af Frelseren Selv indstiftet h. Handling, der har alle en virkelig Dfferhandlings Særkjender og som ogsaa høitideligholdes paa alle Steder, i alle Lande og til enhver Tid. — Christus Selv fremhæver for det Tredie, at Han i Brodskæffelsen rækker sine Apsøle hiint Legeme, som skal „hengives“ eller offres paa Korsset, og i Kalken hiint Blod, som skal „udgydes“ og offres for dem, altsaa Sit

Dfferlegeme og Sit Dfferblod. — Endelig taler Apostelen Paulus ogsaa om dette vedvarende, ublodige Spiseoffer, naar han (Hebr. 13, 10.) siger: „Vi have et Alter (o: Dfferbord), hvoraf de ikke tør spise, som tjene i Tabernaklet“; og naar han 1. Cor. 10, 18. stiller det hedenste Dfferbord ligeover for det eucharistiske Dfferbord ved Herrens Nadvere. Thi hvor gives eller gives der i hele Christendommen nogen-
sommelst anden hell. Handling, der muligen kunde antages at være et „Dffer“, af hvilket man kan „spise“, — naar det ikke er den h. Nadveres Hvitideligholdelse? — Spørger man den christelige Oldtids Tro herom, saa træder det ærværdige Nadveroffer os saa eenstemmigt, saa almindeligt imøde paa alle Steder, i alle de ældste Fædres Skrifter, i alle den christelige Fortids Mindesmærker lige op til Apostlene, at enhver fornuftig Tvivl bliver gjort umulig. Ærværdige Mænd, saasom en h. Justinus, en h. Cyprianus, en Tertullian, en h. Cyrillus o. s. v. ere deels døde for deres Tro paa Christi eneste Dffer paa Korset, deels have de forsvaret samme mod Branglarerne, men derved talte de altid tillige ogsaa om det eucharistiske Dffer i den h. Nadvere. De have vist ikke anet, at man i senere Tider, efter Aarhundreders Forløb, vilde gjøre den besynderlige Opdagelse, at de, disse Kirkefædre, derved havde forringet Korsofferets Værd!

Er den guddommelige Indstiftelse af Messjeofferet saaledes godtgjort, saa viser det sig snart, hvilket Forhold der finder Sted imellem Messjeofferet og Korsofferet. For den ovenanførte Indvending imod den h. Messe ligger især den Mening til Grund, som om Messjeofferet var et andet, et fra Korsofferet forskjelligt Dffer, saa at Korsofferet vilde ved Messjeofferet tabe noget i sin Eenlighed og i sit uendelige Værd, med hvilket det omfatter alle Nationer og alle Tider. Denne Mening er imidlertid aldeles vrang og grundforkeert. Den katholske Kirke lærte stedse og overalt, at hele Menne-
heden er bleven forløst ved Christi eneste blodige Dffer paa Korset. Christus har nemlig, idet Han hengav Sit Legeme, frembaaret en fuldkommen Sone. Saameget som det er afhængigt af Ham, er dermed Verdensforløsningen fuldbyr-
det for „evigt“, og dette Hans Dffers uendelige Værd om-

fatter alle Lider og alle Folkeslag. Men derved, at Christus har udvirket Forløsningen, ere dog alle enkelte Mennesker endnu ikke blevne deelagtige i samme. Denne Deelagtigblivelse i Hans Soneoffer for alle enkelte Individder af den forløste Menneskehed kan kun fuldbyrdes derved, at disse søge at tilvende og tilegne sig Korsofferets uendelige Fortjenester ved Hjælp af de af Frelseren Selv indstiftede og anordnede Frelses- og Naademidler. — Nødvendigheden af en hvilken som helst Tilægnelse af Christi Forløsningsfortjeneste anerkjende selv ogsaa Protestanterne, men de afvige fra os i Maaden af denne Tilægnelse og i Midlet dertil; efter deres Mening er nemlig kun **Troen** alene det eneste Mittel, ved hvilket man tilegner eller tilvender sig Christi Forløsningsdøds Fortjeneste. Derimod lærer Kirken, at Tilvendelsen af Forløsningsnaaden ikke skeer ved Troen alene, men at der foruden denne ogsaa endnu udfordres Haabet og Kjærligheden, samt at Troen maa være levende. — Til samme Diemed, for at tilvende og tilegne os Sin Forløsningsdøds Fortjenester, indstiftede Kristus, foruden de øvrige Naademidler, Sakramenterne, ogsaa det h. Messesoffer. I dette er den selvsamme Kristus, der som Offerlam paa Korset borttog Verdens Synder, sandelig nærværende; Han fornyer her i den h. Messe Sin verdensforløsende Fortjeneste, frembærer eller fremstiller samme for Sin himmelske Fader, forat vi maae blive deelagtige i samme, men ikke, for at frembringe en **ny Forløsning!** — Saaledes falder den anførte Indvending sammen i sig selv. Vilde vi imidlertid, ligeover for Indvendingen, endnu skarpere fremhæve de enkelte Sætninger, saa er Messesofferet for det Første intet andet end Korsofferet; de ere begge et og det samme Offer; thi i begge er det een og samme Christus, Som opofferer Sig. Heraf følger for det Andet, at Messesofferet ikke kan skilles fra Korsofferet; Messesofferet staaer i nødvendig Forbindelse med Korsofferet, det er en levende og hemmelighedsfuld Fremstilling af Korsofferet; det øser al Værd og Kraft fra Korsofferet som af sin Kilde. For det Tredie bliver ingen ny Forløsning fuldbyrdet ved Messesofferet, til Christi Offer selv bliver Intet tilføiet, men Frugterne af dette ene, blodige Offer skulle ved dets ublodige Fornyelse og

Fremstilling i den h. Messse blive os tilvendte. For det Fjerde bliver Christus ogsaa det nye Testaments eneste Præst; thi ligesom Han Selv er i den h. Messse Dffergaven, saaledes er Han ogsaa Selv den Dffrende eller Dfferpræsten. Kirkens indviede Præst handler og offerer ikke i sit eget Navn, men i Christi Navn og ved Christi Fuldmagt; den menneskelige Præst er kun Redskab for Christi Dfferhandling. Den menneskelige Præst er derfor kun en vicarierende eller stedfortrædende Præst; hvorimod den egentlig handlende og offerende Præst i den Messse er Jesus Christus Selv. Dette fremtræder tydeligst under den h. Messse i Forvandlingens og selve Dffringens hellige Dieblik; her siger Præsten ikke: „dette er Christi Legeme; dette er Christi Blod,“ men han siger: „dette er mit Legeme; dette er mit Blod,“ nemlig fordi han her aldeles handler og taler i Christi Navn og i Christi Sted*). — Sluttelig ville vi her kun endnu bemærke, at allerede den h. Chrysofostomus gjor sig selv, ved Forklaringen af det anførte Sted, den samme Indvending og gjendrøver den paa en Maade, som ogsaa leverer os et glimrende Bidnesbyrd for Kirkens daværende Lære om det eucharistiske Dffer i den h. Messse. „Hvorledes?“ spørger han, „offre vi da ikke hver Dag? Biskop offerer vi, men vi offerer til Erindring om Hans Død, og dette Dffer er kun Eet; der er ikke mange, fordi det kun blev frembaaret eengang. Det er en Fremstilling af hiint blodige Dffer i Døden, ja det er hiint selv; thi vi offerer stedse det samme Dfferlam, ikke eet her og et andet hist, nei! men stedse og overalt eet og det samme. Derfor have vi kun eet Dffer. Men fordi det bliver frembaaret paa mange Steder, er der da derfor flere Christusser? Ingenlunde; men overalt kun een Kristus! Ligesom Han altsaa, skjøndt frembaaret paa mange Steder, dog kun er eet Legeme og ikke mange Legemer, saaledes er der ogsaa kun eet Dffer.“ — Saaledes

---

*) Jfr. hermed Skand. Kirketid. d. N. Nr. 24 Side 370—378; hvor Lærerne bedes at læse Side 374 Linie 5 fra neden: Madoffer, istedetfor: Raadeoffer; Side 375 Linie 11 fra neden, og Side 376 Linie 15 fra oven: Forløsningsnaade, istedetfor: Forløsningsmaade.

freden den hell. Chrysofostomus allerede for 1500 Aar siden! Er det ikke ganske den selsomme Tro og Lære om det hell. Messieoffer, som den endnu den Dag idag forkyndes i vor hell. katolske Kirke? Det er dog noget Mærkværdigt og Betynderligt med denne gamle katolske Kirke, med dens „Stivhed“ og Ubøielighed!! —

(Fortættels.)

Kirkelige Efterretninger.

Tyskland. „Hvorledes man bliver protestantisk!“ Under ovenstaaende Overskrift bringer Nr. 28 af „Berliner Kirchl. Anzeig. für Katholiken“ følgende Meddelelse: I Hovedstaden i Bagpommern (Stargard) naaede for kort siden et Fruentimmer paa henved fyrgetyve Aar Maalet for sine lange nærede hedsse Duffer, idet en rask og kraftig Fabrikarbejder paa endnu ikke 30 Aar, efter et omtrent fire Ugers Beskjendtskab, gif med hende til en Geistlig, for at bestille Tillysning fra Brædikestolen! Brudgommen, som allerede havde ladet sig stille fra sin første, endnu levende Kone, var Protestant; men Bruden kaldte sig Katholik. Da nu den katolske Geistlige foreholdt dem, at en Katholik, i Medhold af Frelserens ubetingede Forbud, Matth. 5, 32, aldrig turde gifte sig med en Fraskilt, saalange den anden Part endnu lever, vilde dette ikke blive rigtigt indlysende for Brudgommen og endnu langt mindre for Bruden; ja, hun erklaerede da tilsidst: at hun saa maatte blive lutherisk; thi det indgaaende Forhold lod sig nu ikke mere forandre! Brudgommen, der tidligere selv vilde have været Katholik, men ikke var bleven antagen, fordi han ikke kunde forlige sig med sin fraskilte Kone og heller ikke vilde forblive ugift, billigede vel ikke denne sin Bruds Trudsel om at ville skifte Religion for Giftermaalets Skyld; men han meente dog: at hun jo kunde lade sig vie i den protestantiske Kirke og derved dog vedblive at være Katholik. Da Bræsten betydede dem, at ogsaa dette aldeles ikke lod sig gjøre, bortførte Brudeparret sig i hoi

Grad harmfuld og misforuøiet over den egenfjndige Geiftliges Vægning; og Brudgommen bestilte nu uden videre Tillysnin-gen hos en protestantist Prædikant, hvilken da ogsaa fandt Sted paa de tre følgende Søndage, hvorefter Vielsen skulde finde Sted Tirsdagen efter. Paa Bielsesdagens Morgen erfarede Brudens katholicke Sognepræst tilfældigviis det Skete og indhentede strax Underretning derom hos Dørrigheden. Den protestantistiske Prædikant forstikkrede, at han ikke havde vidst no-get af, at Bruden var Katholik og vægrede sig nu ogsaa ved at foretage Vielsen. Alt var imidlertid færdigt til Bryllups-gildet og de Indbudne vare allesammen komne; man lod alt-saa ganske roligt Gildet gaae for sig og trostede sig med, at Vielsen vilde funde tiltvinges den følgende Dag ved Retten's Hjælp. Sagen lod sig alligevel ikke gjøre saa hurtigt. Men imidlertid fandt man paa følgende Udvei: Bruden maatte i Vidners Overværelse kun erklære for den protestantistiske Geift- lige, „at hun ikke mere hører til den katholicke Kirke“; derpaa gif hun den næste Søndag tilligemed sin Brudgom til Alters i den protestantistiske Kirke, og Dagen ef-ter blev Parret viet af Prædikanten i den samme Kirke. -- For at være et Medlem af den protestantistiske „evangelistiske“ (!) Kirke og for i denne Kirke at tilstedes til Deeltagelsen i Reli-gionens mest ophøiede Hemmeligheder, er det altsaa tilstræffe- ligt, kun slet og ret at afgive den Erklæring: „at man ikke mere hører til den katholicke Kirke.“ En overmaade magelig Maade at skifte Religion paa! Det synes deraf at fremgaae, at man som Protestant har Lov til at gjøre og troe hvad man vil, naar man kun ikke gjør og troer, hvad den katholicke Kirke lærer. — Sandelig, den katholicke Kirke gjør lidt strengere Fordringer til sine Convertiter!

Nordamerika. Conversioner og religiøse Til-stande. New-York-Freeman's Journal skriver: „Paa de hh. Apostle Petri og Pauli Festsdag d. A. har Erkebiskoppen af Baltimore meddeelt Rev. Dwight Lyman den h. Præsteind- vielse. Mr. Lyman er født i Ny-York og er Convertit. For ti Aar siden vare tre unge Præster den saakaldte Episcopalkir-kes Pryd og Haab i Staten Maryland, nemlig W. Hewit, Baker og Lyman. De tvende første ere allerede katholicke Præster i den allerhell. Frelsers Orden (Redemptorister). Den tredje blev katholick for tre Aar siden og er nu, efter at have fuldbendt sine theologiske Studier i Seminariet i Baltimore, bleven indviet til Præst. — Aldrig have Omvendelserne til

Katholicismen været saa talrige i Baltimore, som i dette Aar. Hver Uge bringer Beretning om nye Overtrædelse; men vi have gjort os til en Regel, aldrig at navngive dem, uden naar vi af de Vedkommende ere bemyndigede dertil. Men selv da tale vi kun sjældent derom, uden naar nogle særegne opbyggelige Omstændigheder ledsage Overtrædelsen." — Ligesaa beretter Propagateur catholique: „Erkebiskoppen af Ny-York har i sin Cathedralkirke meddeelt flere converterede Protestanter den h. Confirmation; iblandt disse bemærkede man de Herrer Hewitt og Griffin med deres Koner. Denne Hewitt er en Broder til Redemptoristpateren Hewitt. Griffin er en Sønnesøn af en berømt Advocat af Presbyterianernes Sect. Iblandt de Confirmerede var ogsaa Mr. Brown, en ung talentfuld Mand, som forlod Episcopalerne Seminar i Ny-York, for at blive Katholik." — Man seer heraf, at Episcopalerne Kirke leverer de fleste Convertiter. Protestanter, som blive oplyste ved den guddommelige Naades Straale, gaae for det Veste først over til dette Samfund — men denne Overtrædelse er i Almindelighed kun Forløberen til deres Conversion til Katholicismen. Imidlertid udbreder Presbyterianernes og Methodisternes Oplysningssproces sig altid videre til Gavn for Bantroen; navnlig vinder Spiritualismen (d. e. Læren om Vorddansen og af Bankeaaenderne) stedse flere Tilhængere. Saaledes skriver Courier of the United States derom: „Medens denne abjurde Lære bliver udleet og holder sig skjult i andre Lande, synes den altid mere at sætte Rod i Unionsstaterne. Den maa vel undertiden trække sig tilbage for den offentlige Spot til hemmelige Sammenkomster og Conventikler — men snart træder den atter frem. Den veed iaar at betjene sig af tre vigtige Midler: Pressen, Folkeforsamlingerne og Prædikenen. Efter Spiritual Telegraph, dens Hovedorgan, ere allerede 90 forskjellige Bærtere trykte til Gavn for denne Daarskab; 9 Dagblade og 4 Maanedsskrifter forsvare det forrykte System. Især fra den sydlige Bred af Griesøen erholder Spiritualismen sine Recruter; der holder Secten ogsaa ugentlige Meetings (Samlinger) og regelmæssige Prædikener." — Ikke mindre vinder den usædvanlige Mormonisme stedse flere Tilhængere, ikke blot fra de Forenede Stater, men ogsaa fra de ikkekatholske Nationer i Europa. Valdenjerne i Piemont levere deres Contingent til denne i Fleerconerie levende Sect, ligesaa Schweiz, England, Danmark, Sverrig og Norge; men Frankrigs, Italiens, Spaniens og Tydsklands Katholiker have til Dato ikke ladet sig bedaaere ved „de sidste Dages Helliges“ kjedelige Prædikener. Et fransk Ny-Yorker Blad skriver: „Fornylig antom

750 Mormonere og Mormoninder med Dampskibet „Thorton“ fra Liverpool til New-York; de drog alle sammen til Saltjøen, til „New-Jerusalem“. I blandt dem befandt der sig 168 Svenskere og Danske, de øvrige vare Skotter og Englændere. Omkostningerne ved Fleertallets Overfart bleve bestridte af Secten. Man beregner, at Mormonernes Antal ved Saltjøen formerer sig ved Indvandring aarlig med 20—30,000 Personer.“ Naar denne Tilvæxt vedbliver, saa ville Mormonerne til næste Aar fordrø af de forenede Staters Congress, at deres Gebeet (Utah) skal ophøies til en Stats Rang. I Aaret 1857 ville vi saaledes sandsynligviis faae at see, hvorledes de amerikanske Unionsstater udstryge Monogamiet, denne sidste Rest af Christendommen, af deres Lovbog, for istedetfor at optage Frihed til Fleerkoneri! — Og saa et Fremskridt i Culturen!

Tvende Raad fra en Menneſteven.

I.

La Normandie, et fransk Tidsskrift, berettede for nogen Tid siden følgende sælsomme Helbredelse af Epilepsie (o: den faldende Syge, Faldsot, Liigfald): „I Byen Dporto (i Spanien) blev et Fruentimmer paa Gaden angreben af Epilepsie. Mange Folk strømmede til, deels af Nysgjerrighed, deels for at hjælpe, og iblandt disse sidste befandt der sig en Matros, som arbejdede sig igjennem den tætte Hob, aflagt sit sorte Silkehalsstørklæde og bedækkede dermed den Syges Hoved, og see! Liigfaldet ophørte som ved en Tryllekraft. — En Fabrikant, som var tilstede ved denne Scene, forsøgte det samme Middel ogsaa paa een af sine Fabrikarbejdere, og det havde det samme heldige Resultat: saa osie man indhyllede dennes Hoved i et sort Silkestørklæde, ophørte Tilfældet; og efterat dette Middel var bleven anvendt paa ham ved tyve senere epileptiske Anfald, ophørte Sygdommen aldeles.“ — En Geistlig i Marienmünster (i Westphalen) meddeler ligeledes følgende: „Paa den sidste Marias Besøgesfest blev i Altenberge et ungt Menneſte, som led af Epilepsie, under

Processionen angreben af denne Sygdom. Den tilstedeværende Franciscanermunk Cunibertus fra Paderborn ilede den Lidende til Hjælp, løste hans sorte Silketørklæde af ham, indhyllede hans Hoved i samme, og — efter nogle Secunders Forløb ophørte Anfaldet; den Syge reiste sig atter med Bevidsthed og gik roligt hjem." —

Da lignende gunstige Helbredelser for ikke længe siden ogsaa have været omtalte i flere udenlandske Blade, saa synes dette saa simple Middel at være probat, og vi tør derfor vel anbefale alle Menneſſevenner det til størst mulig Udbredelse.

II.

En sachsisk Forstembedsmand ved Navn Gastell, som nu er bleven 82 Aar gammel og ikke vil tage Hemmeligheden med sig i Jorden, offentliggjør i „Leipz. Zeit.“ efterstaaende Middel imod Bid af gale Hunde, hvilket han har anvendt i Løbet af 25 Aar og hvormed han har hjulpet mange Menneſſer og selv meget Dvæg: Man besørge strax varm Edike eller varm Lud, hvormed man da udvasker Saaret og tørrer det; derpaa gyder man nogle Draaber mineralisk Salthsyre i Saaret, fordi mineralisk Salthsyre opløser Spyttgiften, og derved bliver den onde Virkning ophævet. —

Katholisk = kirkelig Literatur.

Die Wissenschaft von den göttlichen Dingen. Dargestellt in einer Reihe von Lehrstunden für gebildete Stände; von Dr. Conrad Martin. — Bei Schöningh in Paderborn. Preis: 2 Rth. 2 Mk.

Populär-Symbolik, oder: Vergleichende Darstellung der Glaubenssätze der Katholiken und Protestanten nach ihren Bekenntnisschriften. Von J. Buchmann. Dritte, verb. Auflage. Bei Fr. Kirchheim in Mainz. — Preis: 2¹/₂ Rthl.

Geschichte der häuslichen Gesellschaft bei allen alten und neuen Völkern; oder: Einfluß des Christenthums auf die Familie. Von **S. Gaume**, General-Vikar der Diözese Nevers, etc. — Aus dem Französischen. —
 Si scires donum Dei! Wenn Du die Gabe Gottes erkanntest! Joh. 4, 10. —
 3 Bände. — Regensburg bei G. J. Manz. — Preis: 3¹/₂ Rdlr.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 28de September. — 20. Søndag efter Pinse. — Dagens Epistel: Ephes. 5, 15—21. Evangel.: Joh. 4, 46—53. — Gudstjeneste: Ferm. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Høimessie, med Prædiken paa Tydsk. — Esterm. Kl. 3 Andagt, med Catechisation.

Hver Søndag om Ferm. Kl. 6 og 8¹/₄ fejres en stille h. Messie; — om **Torsdagen** bliver det høib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messie Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og sluttet med den sakramentalste Velsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **G. A. Blaufensteiner**, ff. Kjøbmagergade 68, og i alle Bogtænder; i de danske Stater paa de Rgt. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for kattholste Christne

til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Theßfal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 40.

Søndagen den 5te October.

1856.

Den kattholste Biskop.

Livet og Exemplet er uden Tvivl en langt mere veltalende og indtrængende Læremester, end blotte Ord eller Formaninger. For at give vore fromme Læsere et Begreb om den kattholste Biskops Betydning og Standpunkt iblandt det kattholste Folk, have vi desaaarsag ogsaa holdt det for det hensigtsmæssigste, istedetfor en lang og tør Afhandling om Kirkens Lære an-

gaaende det biskoppelige Embedes høie Værdighed, her at meddele dem en Skildring udaf selve Livet, saaledes som dette endnu for kort siden yttrede sig i den katholske Stad Paderborn i den preussiske Provinds Westphalen, — en Skildring, som ret anskuelligt viser, hvad et i den katholske Kirkes Aand opdraget Folk troer om sin apostoliske Biskop, hvilken Uresfrygt og Kjærlighed det nærer for ham; men tillige ogsaa hvorledes den katholske Biskop er sindet imod sit katholske Folk — hvilket snevert og helligt Baand der omflnger den apostoliske Overhyrde og hans geistlige Hjord. — I Efteraaret f. A. mistede Bispedømmet Paderborn sin fortjenstfulde Biskop Frants Drepper ved en temmelig tidlig Død; dette Tab fremkaldte den dybeste Sorg i det vidtudstrakte Dioces, det var som om enhver enkelt Familie havde tabt en dyrebar Ven. I Januar Maaned d. A. valgte Domcapitlet i Paderborn en ny Overhyrde, og Valget faldt paa Dr. Conrad Martin, Professor i Moralen ved Universitetet i Bonn ved Rhinen og Rector ved det derv. geistlige Collegium for Theologerne, en Mand, som ved sine fortrinlige theologiske Værker ikke blot havde erhvervet sig et berømmeligt Navn formedelst den i disse udviste dybe og ægte kirkelige Videnskabelighed, men som desuden ogsaa stedse har været almindelig agtet og æret formedelst sin aldeles pletfrie og ved alle præstelige Dyder udmærkede Vandel. Den hellige Fader, Pave Pius IX., stadfæstede dette Valg i Consistoriet af 19. Juni d. A., og derpaa blev da den nye Biskops Indvielse (den kaldes i det kirkelige Sprog: Consecration o: Helligelse) berammet til Søndagen den 17de August, samme Dag, paa hvilken man i Preussen feirer Maria's Himmelfartsfest. Allerede den 7. August antom den høie Udvalgte fra Bonn til Paderborn, ved hvilken Leilighed han udtrykkelig havde frædet sig enhver Modtagelseshoitidelighed, skjøndt Stadens Borgere allerede havde forberedt Alt til en glimrende Modtagelse. Den fromme Prælat tilbragte flere Dage i en lille Celle i et Franciscaner kloster i Paderborn, for i stille Gensomhed og Aandsamling at forberede sig til den vigtige Dag, den 17. August. Den biskoppelige Consecration og Inthronisation blev fuldført af Hs. Eminence Cardinal-Erkebiskoppen von Geiffel, af Köln, til hvis Dioces den

Udvalgte indtil den Tid havde hørt og hvem Bispedømmet Paderborn er underlagt som Suffraganbispedømme*). Biskoppen af Hildesheim og Viebiskoppen Freusberg fungerede som assisterende Biskopper. — Dette være sagt til Orientering for vore Læsere; vi skulle nu lade et Dienvidne selv tale, som har forsøgt at beskrive hele Festsigheden og hvis Beretning vi her aftrykke i en tro Oversættelse.

Paderborn den 18. August 1856.

En glad og livlig Bevægelse viste sig iblandt de Tusinder, som Dagen før Maria's Himmelfartsfest i tætsluttede Rækker ilede til vor Stads Vesterport, eller som allerede ventede der i tætte Skarer, da Kl. 2 Middag de første Klokketoner festligt ringede hen over Staden og høitideligt forkyndte dens Beboere, at den høie Kirkefyrste, som den følgende Dag vilde lægge sin indviende og salvende Haand paa vor nye Biskop Conrad, nærmede sig. Siden hans Valg den 28. Jan. d. A. betragtede vi Conrad Martin som Bor, men først nu er han det i Ordets fuldeste Betydning; nu, da han boer, dvæler, lever og vandrer iblandt os og har begyndt sin Virksomhed som Biskop for vort Dioces: — den af Gud sendte Hyrdes og Faders Virksomhed! I de sidste Uger, efter den 19. Juni, paa hvilken Dag den h. Fader i det hemmelige Confistorium havde stadfæstet vor nye Overhyrde, svævede hans Navn paa alle Læber, og den eneste, altid paany fremtrædende Gjenstand for de daglige Samtaler iblandt Stadens Beboere var: hvorledes man skulde modtage ham paa en værdig Maade og hvorledes man, strax ved hans Indtrædelse i vor gamle Paderstad, Keiser Carl den Store's engang saa berømte Opholdssted, paa en passende og talende Maade kunde lægge for Dagen, at tusinde og atter tusinde katholske Hjerter sloge ham varmt og inderligt imøde. Men Borgernes Dunst skulde ikke

*) De almindelige Bispedømmer kaldes i deres Forhold til Erkebispedømmet Suffraganbispedømmer; de almindelige Biskopper i Forholdet til deres Erkebiskop eller Metropolit kaldes Suffraganbiskopper eller Lydbiskopper.

gaae i Opfyldelse. Biskop Conrad indtraf allerede den 7. d. M. uventet til vor Stad, for i en stille Celle i det herv. ærværdige Franciscanerfloster at forberede sig til den høie Indvielsesdag. Hvad den nye Overhyrdes Betsedenhed havde troet at maatte unddrage sig for, skulde i høit Maal blive den høie Consecrator*), Hs. Em., Cardinal-Erkebiskop v. Geißel, tildeel: et festligt Indtog! Skjøndt sely allerede den blotte Tanke, i Johannes v. Geißel's Person at kunne hilse vor nye Biskops hidtilværende Overhyrde og faderlige Ven og Belynder og vor Alles høie Metropolit, maatte stemme vort Borgerskab til den største Glæde, saa forøgedes denne Glæde især ogsaa ved den Omstændighed, at der i Aarhundreder ingen Cardinal havde besøgt vor Stad og at der siden Aaret 1821, da Bispedømmet Paderborn blev løst fra den tusindaarige Forbindelse med Erkestiftet Mainz og indlemmet i Erkebispedømmet Cöln som Suffragankirke, heller ingen Metropolit var dragen ind i vor Domkirkes Haller. Derfor havde hele Staden med Glæde iført sig sin skjønneste Festklædning: fra Laarne og Huse vaiede tallose Faner i de mangfoldigste Farver, og hvad Skoven og Haverne frembyde af vederqvægende Grønt og dustende Blomster, var som Kraandse og Guirlander andragt paa Portene, i Gaderne og paa offentlige og private Bygninger, og Tusinder bølgede, som ovenfor sagt, i glad Forventning igjennem de riigt smykkede Gader.

For at byde Cardinalen Velkommen allerede paa Grændsen af det gamle Fyrstbispedømme Paderborn, var Biskop Conrad, efterat han kort iforveien havde aflagt den brugelige Statskeed for Statsministeren, Overpræsident v. Duesberg, Kl. 11 F. M. ileet Samme imøde ved Salzkotten; ligeledes havde den hviærværdige Domprovst, den kongelige Landraad, Stadens Borgemeister og Borgerrepræsentanternes Collegium indfundet sig der, for at modtage den høie Gæst.

---

*) Consecrator, d. e. den Biskop, som meddeeler den bispoppelige Indvielse eller Consecration; Consecrandus, d. e. Den, som skal ankomme den bispoppelige Indvielse; Consecratus, d. e. Den, som allerede har modtaget den.

Genimod Kl. 12³/₄ ankom Hs. Em. til den festligt smykkede Landsby, forlod Jerubanetoget og besteg, efterat have modtaget Deputationen, den i Beredskab holdte Bogn, tilligemed den høiærv. Biskop og Domprovsten. Under høitidelig Klokkeringning og Salver ankom Bognetoget Kl. 2 til Byen, ved den til en smagfuld gothist Gressport forvandlede Vesterport, hvor denirkelige Høitidelighed begyndte. Efterat Hs. Em. Cardinalen, saaledes som det efter Ritualet er forestrevet ved en saa høi Kirkefyrstes Indtog, var traadt ind under den af 4 Borgere baarne Baldakin, overbragte den høiærv. Viebiskop Freusberg, der i biskoppelig Ornat, i Epidosen for det høiærværd. Domcapitel, oppebiede Kirkefyrstens Ankomst, ham Diöcesets høitidelige Hilsen paa følgende værdige Maade:

Høiærværdigste Herr Cardinal,

Naadigste Herre!

Jeg beder Deres Eminence om naadigst at modtage Udstrykket af den dybeste Grefrygt, med hvilken Domcapitlet, hele Geistligheden og de Troende i denne gamle ærværdige Bispestad med taknemmelig Glæde hilse Deres Høiheds Ankomst i vor Midte.

Vi føle dybt, hvad vi skyldte Deres Eminence for den opoffrende Kjærlighed, med hvilken Høisamme beredvilligen lod vor herværende høiærværdigste nye Overhyrde, en Mand, som besidder Deres særdeles Tillid, forlade Høisammes Erkedieces, for ved ham at lykkeligjøre det naboliggende Suffraganbispedømme.

Fra Aar til Aar modnet, under sin høiærværdigste Overhyrdes indsigtsfulde Ledelse og vise Forfarg, til en høiere Duellighed og Fortjenstlighed, og i 12 Aar allerede betroet med en mangesidig og høist vigtig Virkefreds, gav denne Deres præstelige Sans kaldstroe og ivrige Stræben Deres Eminence grundet Haab om en endnu lang og rigeligt velsignet Virksomhed til Held for Deres udstrakte Erkedieces.

Men med en høihjertet og i Sandhed katholisk Kjærlighed tog Deres Eminence ikke i Betænkning, at lade Høsten af Deres Udsæd komme os tilgode, og naar vi see den Hyrdestav, som vor høisalige Biskop Franz ved sin Død beredvilligen nedlagde, at gaae over i en Efterfølgers ungdommelige Haand,

paa hvis Videnskab, Fromhed, Viisdom og apostoliske Sidelag vi i en paa Fordringer riig Tid ere berettigede til med Gud at bygge mange og skjønne Forhaabninger, — saa vide vi, at vi for en stor Deel have ogsaa Dem, høiarv. Herr Cardinal! at takke for denne Lykke. Betragte vi desuden den høie Beredvillighed, med hvilken Deres Eminence idag ilede til den fjerne Paderstad, for paa den hæderkronede Himmel-dronnings ophøiede Festsdag i Morgen, ved apostolisk Indvielse og Salvelse at udgyde den bisspoppelige Værdigheds og Myndigheds Fylde over vor høiarværdigste, af Hs. Hellighed stadfæstede Overhyrde, og saaledes personligen at gjengive sørgende Born en Fader, og den h. Liborius*) hyrdeløse Hjord en Hyrde: saa fyldest Maalet af vor Glæde, og vor Taknemmeligheds Pligt stiger til en Grad, til hvis værdige Udtryk jeg bekjender mig alifor svag. En Ræde af mangehaande historiske Berelsholde har i en Række af Aarhundreder omslynget Cölns Metropol og Paderborns gamle ærværdige Kirke; et nyt mindesværdigt Led er idag føiet til denne Ræde; men tillige er ogsaa det Urefrygtens og den taknemmelige Kjærligheds Vaand, som forbinder os med vor høiarværdigste, purpurkronede**), paa Fortjenester ikke mindre end paa Hæder rige Metropolit Joseph's: det er nu ogsaa bleven knyttet end fastere.

Deres Eminence, og ligeledes Dem, høiarværdigste Herre, den af Gud kaldede Biskop for vore Sjæle! tilraade vi derfor i denne høitidelige Belsømttime det hjerteligste „Benedictus“ (=: vær velsignet!), og tør vi, idet vi see hen til saamegen os allerede udviist Gunst og Betsaagenhed, endnu vove en Bøn, saa stulde det være den, at Deres Eminence maatte behage i vor Cathedralkirke at meddele den forsamlede Geistlighed og det forsamlede Folk Deres ypperstepæstelige Belsignelse!“

Hs. Eminence svarede omtrentlig følgende Ord:

„Jeg takker Dem, høiarværdigste Herre! for de hjertelige Ord, med hvilke De bød mig Belskommen netop ved min Ind-

*) Den h. Liborius er Paderborns særegne Patron eller Skjælshegen.

**) Som bekjendt, bestaaer Cardinalernes Høitidsdragt i en purpur-rød Paaklædning.

trædelse i denne Stad. Den høifalige Bifkop Franz beviste mig den Venlighed flere Gange at indbyde mig til et Besøg i denne Bifpeftad, og beredvilligen har jeg forffjellige Gange lovet at ville aflægge et faadant. Jeg beklager, at jeg oftere ved indtraadte Hindringer er bleven forhindret i Udførelsen af mit Forehavende og i Opfyldelsen af mit Løfte, medens min nævnte hoiærverdige Medbroder levede. Efterat Høifamme efter Guds uuforfættelige Raadsfætning og under Fremkaldelse af min inderligfte Deeltagelse for ni Maaneder fiden har fuldendt fin jordiffte Løbebane, og efterat min her tilffede værende præfftelige Søn er bleven kaldet til at være hans Efferfølger paa den gamle ærværdige Bifpeftol i Paderborn, er jeg nu med Glæde kommen, for under apofftoliff Haandspaalæggelfe at meddele Samme den biffkoppelige Indvielfe og indføre ham i ffet hellige Embede. Idet jeg fuldbyrder denne h. Act og gjengiver denne forladte Hjord en Hyrde, forretter jeg en af mit biffkoppelige Embedes vigtigffe og meff ophoiiede Handlinger. Biffkoppen er Apofftleneff Efferfølger; han er den af Gud kaldede Vægter og Forkynder af Frelffens Lære; han er alle Raademidlerneff Uddeler; han ffal lede, regjere den ham anbefoede Hjord og føre den ind paa den gode og vederqvægende Græfgang af den off af Guds Søn aabenbarede og med Hans Blod befeglede Lære. Det Vaand, fom forbinder den i en uafbrudt Følgerække fra Apofftlene nedffammende Biffkop med den ham af Gud anviffe Hjord, er derfor et helligt og betydningffuldt Vaand, ved hvilket denne ffulle forhverves og tilvendes aandelige og uforgængelige Goder. Jeg nærer den faffe Tillid, at dette Dioceffes nye Dverhyrde, fom jeg paa den ophoiiede Feffdag imorgen ffal meddele den biffkoppelige Conffecration, vil opffylde ffet hellige Kald med rigelig Befiffgnelfe; thi Samme har i 12 Aar arbeidet i Herrens Wiinbjerg under mine Dine, under min Veiledning og til min færdeloff Tilffredffhed, og han vil med den ham egne Videnfkap, Fromhed og Wiiffdom ogffaa indvie alle fine Kræffter til det ham anbefoede nye og tunge Kald. Gid derfor, at den betydningffulde Handling, fom jeg er kommen til Dem for at fuldbyrde, maa blive Gud til Ære og dette Dioceff og dets nye Dverhyrde til Held og Frelffe, og ligeledes blive en Kilde til Glæde for mig ffelv! Paa det at

den almægtige Gud maa opfylde dette Ønske, vil jeg nu i Deres Cathedralkirke meddele den erkebiskoppelige Betsignelse."

Den høitidelige Procession satte sig derpaa i Bevægelse med Korset baaren foran; Geistligheden istemte den i Pontificale Romanum forefrevne Psalme: *Ecce, sacerdos magnus etc.* (o: See, den Ypperstepræst!) og Klokkerne ringede fra alle Taarne. I Spidsen gik Stadens Skoleungdom, Gymnasiets Elever, de filosofiske og theologiske Studenter med deres Lærere og Professorer, Stadens samtlige Broderskaber, en Afdeling af Skydeforeningen, Blindeinstituttets Elever med de dem undervisende Ordensdamer, Præstefeminariets Alumner, hele Stadens Sogne- og Ordensgeistlighed og heved 68 Medlemmer af den øvrige Diocesangeistlighed og det høiarv. Domcapitel. Ved Siden af Baldakinen, under hvilken Cardinalen befandt sig midt imellem Biskop Courad og Biebiskoppen, gik to Medlemmer af det gamle Fyrstbispedomme Faderborns Ridderstab, nemlig Geheime-Regjeringsraad, Friherre v. Harthausen og Friherre v. Brenken, hvilke Herrer dannede Greffølget. En talløs Menneffemængde fulgte igjennem Gaderne og ledsagede det af det skønneste Veir begunstigede Tog; det værdige og dog høit venlige Syn af Cardinalen og den nye Dverhyrde, hvilken sidst det endnu ikke havde været forundt den største Deel af Publikum at see, gjorde et dybt Indtryk paa Alle. Da de vare komne ind i Domkirken, blev Cardinalen ført op til Høialteret, hvor han knælede ned paa en værdigt smykket Bedestammel, for at tilbede det høiarværdigste Sacramente. Efterat Biebiskoppen derpaa havde sunget den forefrevne Kirkebøn, meddeelte Cardinalen de tætsluttede Skarer af Troende sin ypperstepræstelige Betsignelse, forlod Domkirken og hørte med Biskoppen til den bisfoppelige Bolig. —

Vi kunne her ikke undlade at omtale, at et af 68 Damer af vor Stad i Løbet af dette Aar meget konstnerist og med megen Opie forarbejdet saakaldet Liboriusstøppe ved denne Keilighed var udbredt for første Gang over Høialterets Trin. — Den af alle Samsundets Glasfer med saa megen Glæde lykønskede nye Dverhyrde skulde det saaledes eiheller fattes paa et Grefrygtens og Kjærlighedens Tegn fra det qvindelige Kjønns Midte.

Om Aftenen før Consecrationsdagen, da den to Timers festlige Klokkeringning var forstummet, samlede Borgerne sig, for at bringe de hoiærv. Kirkesyrster et hoiideligt Fakkeltog. Mere end tusinde Deeltagere — de Studerende ved den filosofisk-theologiske Læreanstalt, Borgere, de fleste Medlemmer af de 4 Broderskaber i vor Stad, den katholske Svendeforening, mange Borgere og Sodaliteter fra den nærliggende Landsby Neuhaus, som engang var Fyrstbiskoppen af Paderborns' Residens — ordnede sig ved Vesterport og satte sig derfra i Bevægelse. Langsomt drog det uoverskuelige Tog, — som ved Faklernes og Lanternernes Mangfoldighed frembød et i Sandhed storartet Syn, og hvis forskjellige Afdelinger vare gjorte kjendelige ved sindrige Transparenter, — til det biskoppelige Palais, ledsaget af et godt besat Musikcorps. Ankommen dertil foredrog et af Gymnasiets Elever og af filosofiske og theologiske Studenter bestaaende talrigt Sangerchor en passende Sang, hvorpaa Borgemeister von und zur Mühlen udbragte et tregange gjentaget „Leve“ for Cardinalen og den hoiærv. Biskop, i hvilket hele den uoverskuelige Folkemængde iftemte med tusinde glade Stemmer. Da fremtraadte Biskop Conrad paa det biskoppelige Husets Trappe og udtalte i en synligt bevæget Stemning sin hjertelige Tak for: „den store, dybsindige Hæder og Hylning, som alle Paderstadens Beboere herved viste hans hoiæ Gæst, den almindeligt ærede og af Tydskland hoi fortjente Kirkesyrste, Herr Cardinal-Erkebiskoppen af Köln, og for ham som valgt Biskop for Diocezet Paderborn, da den jo saa tydeligt har givet sig tilkjennde i Alt, hvad de have seet og hørt paa denne Dag. Disse Kjærlighedsbeviser havde yttret sig strax efter hans Valg til Biskop af Paderborn, og især kort før hans Ankomst til denne ærværdige Paderstad, ved de geistlige saavel som ogsaa ved de verdslige Autoriteter, hvorfor han takkede inderligere, end han nu formaade at udtrykke. Vel havde han med Smerte løst sig fra den skjøne Stad ved Rhinen (Bonn), hvor han havde tilbragt 12 af de skjønneste Aar i sit Liv; men han haabede alligevel at finde Erstatning i det Dioces, som ved Guds Naade var bleven ham anbetroet, ja formedelst den overvattede Venlighed, som nu var mødt ham i den gamle ær-

værdige Paderstad, havde han allerede fundet den. „Jeg vil,“ saaledes sluttede han, „jeg vil være Dem en god, en redelig, med eet Ord, en katolsk Biskop! Jeg vil gjerne dele Sorg og Glæde med Dem. Kom mig ihu imorgen i Deres Bøn til Gud, at Han vil oplyse og lede mig i mit h. Embede. Jeg takker, jeg takker!“ — Efter disse Ord som den høie Taler under en lydlos Stilhed talde med en kraftig Stemme, som kunde høres af Enhver, vilde heller ikke Cardinalen negte sig den Glæde, at istemme den udtalte Tak: han bad Diöcesanerne om at forblive deres nye Overhyrde hengiven med trofast Kjærlighed, Lydighed og Ærbødighed, forat Samme desto velsignelsesrigere maatte kunne forvalte sit Embede; han roste derpaa den af Paderborns Borgere bevisste fromme Nidkærhed og deres ægte katolske Sindelag; han sluttede med den Bemærkning, at han strax efter sin Hjemkomst ogsaa vilde give Hs. Hellighed Paven Beretning om den her herskende Katholicitet, som glædede ham meget og hvilligen vilde vederpaae Christenhedens Faders Hjerter; Denne vilde da vist gjerne meddele den gode Paderstad og Diöceset sin Velsignelse, hvilken ogsaa han gav dem af ganske Hjerter. — Derpaa fulgte endnu et tre Gange gjentaget „Leve“ for begge de høie Kirkefyrster, hvorefter Toget bevægede sig igjennem Kasselergaden tilbage til Markedspladsen. Dette Tog vil vist efterlade sig et dybt Indtryk hos alle Deeltagerne. Paderborn har endnu aldrig været Vidne til et større og mere glimrende Fæltog. Trods den uhyre Menneskestimmel, gif Festen for sig i den skjønne Orden, uden mindste Forstyrrelse; hele Publicum var dybt greben af den høie Betydning med den religiøse Fæst, som denne sindrige Forfæst skulde være en Forberedelse til.

Paa Consecrationsdagen, den ophøiede Himmeldronnings Fæsttag, vare vor Domkirkes vide Haller allerede ganske overfyldte i den aarle Morgenstund; Tusinder saae sig derfor udelukkede fra Deeltagelse i Fæsten. Mange af de fromme fra nær og fjern tilstrømmende Troende have, som de i alle Kirker beleirede Skriftestole viiste, søgt ved et angerfuldt Skriftemaal og andægtig Communion at gjøre sig deelagtige i den dem tilbødne Afslutning, — vist Alle have, ihukommende Consecrandens Bøn, ogsaa erindret ham i deres Bønner. Vi kunne ikke an-

det, end inderligen glæde os over denne store og glade Deeltagelse i Festen for den bisspøpelige Indvielse; thi det er Deeltagelse i en Act, hvis vedvarende Følger gaae langt ud over selve Handlingens kortvarige Fuldbyrkelse og de i samme deeltagende Personer, — i en Act, som er et aabenlyst Vidnesbyrd og Beviis for, at den katholske Kirke i Sandhed er hiint Guds Rige paa Jorden, hvilket Verdens Frelser har indstiftet iblandt Menneffene. — Kl. 7^{1/2} indtog Adelen, Stadens og Statens Autoriteter deres Pladser, som umiddelbart foran det til Consecrationen i Kirkens Stib opreiste Alter vare dem anviste; ogsaa af det westphalske Ridderkab havde talrige Medlemmer indfundet sig og deeltog i Festen. Kl. 8 bleve Hs. Eminence, Cardinalen, den høiarv. Consecrandus og begge de assisterende Biskopper, den høiarv. Viebiskop Freusberg og den høiarv. Biskop Wedekin af Hildesheim, hvilken Sidste var indtruffet Afscien tilforn, afhentede til Cathedralen i høitidelig Procession, saaledes som det var angivet i Festens Program; over 100 udenbyes Præster havde sluttet sig til Stadens samlede Sogne og Ordensgeistlighed. Efterat de betræffende pavelige Buller vare oplæste af Notarius apostolicus, den geistlige Raad Henseler, fuldbyrkede den høiarv. Cardinal med rørende Fromhed, Høitidelighed og Værdighed selve Indvielses- eller Consecrationsacten, som medtog fire Timer. — Vi maae her afholde os fra en nærmere Beskrivelse af selve denne kirkelige Høitidelighed og kun bemærke, at alle de mangfoldige betydningfulde, med den katholske Læres Grundbygning saa nøie sammenhængende Ceremonier, med hvilke Kirken omgiver en Biskops hellige Indvielse, gjorde et umiskjendeligt dybt Indtryk paa alle Tilstedeværende . . . Efterat ved Slutningen af den h. Messæ ogsaa Mitra og Bispestav vare overgivne til den nyindviede Biskop, henvendte Cardinal=Erkebiskoppen, staaende foran Consecrationsalteret, sig til de forsamlede Troende og holdt en kort Tale over Festlighedens høie Betydning. Vi ere desværre ikke i Stand til fuldstændigt og ordlydende at meddele denne Tale, men ville dog forsøge, deraf at gjengive nogle faa Hovedtanker:

„For 9 Maaneder siden tonede denne Kirkes Klokker sørgeligt hen over Eders Stad; de kaldte Eder til Eders gode Dver-

hyrde Franz's Grav, og Eders Sjæle vare opfyldte med den dybeste Sorg. Og med Rette; thi den høifalige Biskop fortjente det formedelst den faste Charakter og Trofskab, hvormed han navnlig i en stormfuld Tid (i Aaret 1848) var Hs. Majeftæt, sin Konge og Herre hengiven, som ogsaa i Særdeleshed formedelst den kraftfulde Holdning og Sikkerhed, hvormed han traadte Uvæsenet imøde, da Uvidenhed og Overmod bragte Forvirring i Guds Kirke; han fortjener, siger jeg, at I sørge dybt over ham og endnu ære ham i Graven, dyrebar for Eder Alles Hjerter. — I dag kalde nu de samme Klokker Eder saa hoitideligt og glad til denne herlige Kirke, mine Elskede! thi en ny Biskop har atter optaget Hyrdestaven, som faldt ud af den døende Franz's Haand og holder den nu i sin ungdommelige kraftige Haand. Derfor hersker der nu med Rette Glæde i Staden og i hele Diøceset, fordi Børnene er gjengiven en Fader, den forladte Hjord en ny Hyrde, og Herren vor Gud tilkommer derfor Tak; thi det er Herren, Gud den Helligaand, Som indsetter Biskopperne, det er den Helligaand, Som kalder Kirkens Hyrster. „Ikke I have valgt Mig, men Jeg har valgt Eder,“ siger Herren; „saa værer da troe Hyrder for Hjorden, over hvilken den Helligaand har sat Eder som Hyrder!“ formaner Hans Apostel. Nei, mine Elskede! Kirkens Hyrster blive ikke fødte og paa deres Bugge ligger sædvanligen ikke Hermelinen*), men de blive indsatte af Guds Haand som Herrens Udvalgte. Eders nyvalgte Biskop, han er Eder saaledes sat af Gud; derfor modtager han i Guds Navn med Kjærlighed og Tillid! Ingen kjender Fremtiden, og uforudseelige Begivenheder gjøre ofte Menneskets Beregninger og Gissninger til Skamme. Men efter menneskelig Indsigt og efter min Dom kan jeg give Eder den Forsikkring: den Nyvalgte vil være Eder en god Biskop! I 12 Aar har han staaet i et nært og fortroligt Forhold til mig; jeg kjender ham, jeg kjender hans Videnskab, jeg kjender hans Dyd og Fromhed, jeg kjender hans trofaste, barnlige Hengivenhed for Kirken, jeg kjender ogsaa hans høie Urefruyt og Kjærlighed for Himme-

*) Hermelin d. e. Aftegnet paa en tierkelig Prælats Værdighed.

lens Dronning. Alt dette giver Eder Visshed om, at Gud har i ham skjenket Eder en god Hyrde, en hjærlig Fader, en mild og blid Dommer og Herre. — Gid han da under den Almægtiges Varetægt, under Himmeldronningens Beskyttelse, hvis Festdag vi feire idag, som en god Hyrde og Fader maa dvæle lange lykkelige Aar iblandt Eder. . . . .”

Efter endt Tale blev den ambrosianske Lovsang istemt af den høie Consecrator og den rungede i hele sin Fylde og Kraft igjennem de hellige Haller. Og vel havde vi Marsag til i Inthronisationens Dieblif at aabne Hjerter og Mund til Taknemmelighed mod den Allerhøieste, Som havde forbarmet Sig over vort længe forladte Dioces og gjengivet os en Biskop, som vi kun kunne ønske os i disse for Kirkens hellige Sag vanskelige, men dog ogsaa saa forhaabningsfulde Tider! Under Te Deum'et havde Biskop Conrad i Domkirkens vide Haller uddeelt sin første yppersteprædelige Velsignelse til det talrige Folk; da han derpaa havde sat sig ned paa Thronfødet, nærmede Capitlets Medlemmer sig ham først, derefter den hele tilstedeværende Geistlighed, for knælende at bringe ham deres Hylдинг ved det brugelige Kys paa Biskoppens Ring. Ringen paa Biskoppens Haand er et Sindbillede paa hans inderlige Forbindelse, hans Formæling med Kirken; Præstens Kys paa Ringen paa hans Biskops Haand er derfor et ikke mindre passende Sindbillede ikke blot paa Grefrygt og Kjærlighed, Trofskab og Hengivenhed for Overhyrden, men ogsaa paa det inderlige Samfund, hvori den enkelte Geistlige, som Biskoppens Medarbejder for Jesu Christi Sag og Guds Riges Fremme paa Jorden, staaer med selve Biskoppen om sin Fader og Lærer, og formedelst ham med selve Kirken vor Alles h. Moder. Ved Slutningen af Te Deum'et blev den forefrevne Kirkebøn sunget og Biskoppen ført tilbage til Consecrationsalteret.

(Sluttes.)

Et Curiosum!

En Hr. Doctor (Respect!) i Theologien i Kjøbenhavn har ladet sig binde den „kirkelig-politiske Efterretning“ paa Ormet: at man i det **katholske** Storhertugdømme Toscana har dømt en Cigarfabrikant, ved Navn Gerchetti, tilligemed hans Familie, til et Mars Fængsel, kun „for at have læst **Bibelen**“! — Staffels, ufskyldige Gerchetti! Hæderlige Martyr for det engelske Bibelselskab! — Risum teneatis, amici? Sandelig, vi vide ikke, hvilket vi mest maae beundre, enten den Trofskyldighed og Naiveret, hvormed Hr. Doctoren opvarter sine Læsere med en saadan haandgribelig Usandhed og Dumhed, eller den mageløse Lettroenhed og Borneerthed, han tiltroer sine Læsere, der virkelig skulle troe denne latterlige Paaastand. Vi ere overbeviste om, at Scandinavisk Kirketidendes katholske Læsere vilde føle sig heiligen fornærmede og maastee ligefrem opsigte os Abonnementet, dersom vi vilde tiltroe dem en sliq Lettroenhed og binde dem lignende Dumheder og Avisænder paa Ormet. Dog, jaaledes har det altid været: naar det bare gaaer løs paa det „**Katholske**“, da døier man ogsaa gjerne det ellers Ufordøielige, da ere alle Midler, selv Løgne, gode og velkomne, da gjelder det for dømmelige Princip: „Diemedet helliger Midlet“! — — Det forholder sig med denne Cigarmager uidentvis ligesaa, som det forholdt sig med det smukke **Agtepar Madiai**, disse engelsk-politiske og protestantisk-religieuse Agitatører, der visseelig med god Ret bleve dømt for medelst deres lovstridige politisk-kirkelige Profelytmageri (See St. Kirket. 1854, Nr. 24. S. 195). Vi have forøvrigt her atter et nyt Exempel paa, hvorledes endog protestantiske Doctors (d. e. Lærde af Profesjon!) lave Kirkehistorie, hvorledes de lave protestantiske Martyrer! Noget andre opbyggelige Exemppler herpaa have vi ogsaa allerede paavist blandt andet i Nr. 3 Side 44, Nr. 7 Side 109, Nr. 12 S. 189, Nr. 13 S. 206, Nr. 21 S. 331 osv. af indevær. Aargang. Det er altid den gamle Konst: Calumniare audacter! semper aliquid hæret! (d. v. s. bagtal kun kjæft, Noget bliver der dog altid hængende!“)

Kirkelige Efterretninger.

Østerrig. Den nysubnærnte Cardinal = Erkebiskop af Agram har fejret sin Dphøielse til Cardinalsbørdighed ved en Gave af 54,000 fl. G. M. til forskjellige milde Diemed.

— Til næste Aar vil den 700aarige Jubilarfest blive fejret for det berømte Balsfartssted Groß = Maria = Zell. Paven har meddeelt alle Troende, som i Løbet af Aaret der ankomme de h. Sacramenter, en fuldkommen Afslad.

Nordamerika. Nyt Bispedømme i Ny = Foundland. Den hellige Fader har indeelt den store N Ny = Foundland, hvor der hidtil kun var 1 Bispedømme, nemlig St. Johns, i tvende Diøceser. Havre = de = Grace er Cathedralstad for de nye Diøceser, og den nye Biskop, Mgr. Dalton, blev den 25. Mai iudstl. consecreret af Biskoppen i St. Johns, Mgr. Mullock. Den katholske Kirke, som hidtil allerede talte over 60,000 Befjendere, har især modtaget stor Tilvært ved Indvandring af Irøandere. Støffstefangsten bragte allerede de irske Søfarere i stadig Berøvelse med Den. Efterhaanden har et stort Antal af disse Søfolk tilligemed deres Familier taget fast Ophold paa Den og for Tiden har den katholske Befolkning der faaet stor Overvægt, saavel i Henseende til deres Antal som til deres sociale Stilling. Medens nemlig Irøandernes Efterkommere paa andre Steder i Amerika fordelmeste drive lave Haandteringer, — hvilken Omstændighed ofte forleder dervær. Protestanter til den Mening, at Katholicismen kun er de Fattiges Religion — er det ganske anderledes paa Ny = Foundland. I Dens Parlament danner Katholikerne Fleertallet af Medlemmerne; Forsamlingens Præsident er Katholik og Biskoppen af St. Johns er den mest anseete og afholdte Personlighed paa Den. Det Sidste viste sig, da Mgr. Mullock foretog Bygningen af en storartet Cathedral. Ikke alene de betydelige Pengedrag beviste Irøandernes gamle bekjendte Udelmodighed, men alle Stænder vilde have den Ære, at bidrage med deres Hænder Arbejde til den skjøne Tempelbygning. En hellig Kappelstrid bemægtigede sig hele Den, og selv Dvinderne kom afværende, for at gaae Murerne tilhaande og hidbære Materialierne. Cathedralens Indvielse fandt Sted i Septbr. s. A. Mange Biskopper fra det amerikanske Fastland vare nærværende derved

og Erkebiskoppen af Ny-Dorf udtalte i en Fæsttale sin Beundring og Glæde over Katholicismens blomstrende Tilstand paa Den. Vi være den irske Kirke, som i et øde Land har grundet en Datter, der gaaer en glimrende Fremtid imøde!

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 5te October. — 21. Søndag efter Vintse. — Den h. Erkeengel Michaels festlige Mindedag. — Dagens Epistel: Job. Aabenb. 1, 1—5. — Evangel.: Matth. 13, 1—10 — (Søndagens Epistel: Erhøj. 6, 10—17. — Evangel.: Matth. 18, 23—35). — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høimesse, med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Andagt, med Prædiken.

Hver Søndag om Form. Kl. 6 og 8^{1/4} fejres en stille h. Messe; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe Kl. 8^{1/4}, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Velsignelse.

Kettefje. I forrige Nr. S. 622 Lin. 16 fra neden læs: Portugal, istedetfor: Spanien.

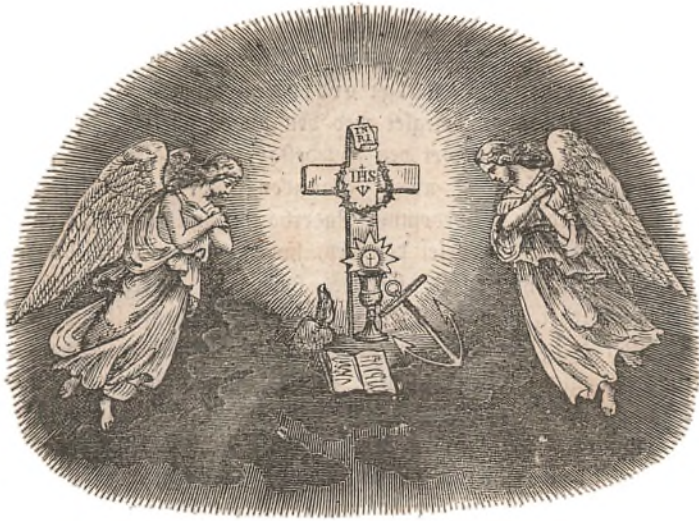
„Scandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. A. Waukensteiner, st. Rjøbmagergade 63, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 41.

Søndagen den 12te October.

1856.

Den katholske Biskop.

(Sluttet.)

Choret's kraftige Amen var forstummet, Biskop Conrad havde reist sig, Alles Dine vare henvendte paa ham; da betraadte han Alterets Trin; med Mitraen paa Hovedet og Staven i Haanden holdt han en Tale til de Troende, der traengte sig frem til ham. Det er os forundt, her at kunne offentliggjøre

samme; imidlertid, da den høie Taler er vant til at tale frit fra Hjerte til Hjerte, saa kunne vi ikke borge for, at denne Meddelelse er fuldstændigt ordlydende:

„Vel er jeg nu beseglet med den guddommelige Indvielses Segl og jeg har grebet den Hyrdestav, som faldt min salige Forgænger i Embedet ud af Haanden, for at regjere dette gamle ærværdige Bispedømme Paderborn: men jeg har ogsaa forstaaet og vel overveiet det Ord, hvormed denne ophøiede Høitidelighed, til hvilken J, Elskede, idag have været Vidne, er bleven indledet, at nemlig det biskoppelige Embede ikke mindre indflutter i sig en tung Byrde, end en stor Værdighed: og jeg har ogsaa erkjendt, at, medens Værdighed og Byrde (Würde und Bürde) ved andre Embeder ofte ere adskilte fra hinanden, idet den ene Side af disse Embeder kun fremstiller Værdigheden og den anden kun Byrden, at derimod Værdighed og Byrde her ved dette Embede ere paa det snevreste forbundne med hinanden, og at netop det, som i dette Embede udgjør dets høie Værdighed, tillige ogsaa udgjør dets tunge Byrde. Thi i hvad Andet bestaaer dette mit biskoppelige Embedes Værdighed, end deri, at jeg, som den høiærværdigste Hr. Cardinal i dette Dieblik nærmere har udviklet, er sat af den Helligaand til at regjere det mig anbefroede Bispedømme og være Overhyrde for saamange uødelige Sjæle! Men netop heri bestaaer ogsaa mit Embedes tunge Byrde. Thi er det allerede vanskeligt, kun at sørge for sin egen Sjæls Frelse, og er Veien til Himmelen, efter vor guddommelige Frelses Forsikring, overhovedet en saa snever og trang Vej; er det endnu vanskeligere, foruden Omsorgen for sin egen Sjæl, som allerede udfordrer Omsorg nok, endnu at sørge for andre Sjæles Frelse: — hvor meget vanskeligere maa det da ikke være, at være en Overhyrde, en Hyrde for mange tusinde Sjæle, saaledes, som man troer at kunne forsvare det for Jesu Christi Domstol, for hvilken vi Alle engang skulle møde. J see saaledes, Elskede: det biskoppelige Embedes mest ophøiede Værdighed er tillige dets tunge Byrde. — Eller, ville J betragte en Biskops Værdighed fra et andet Synspunkt: saa bestaaer denne Værdighed deri, at Biskoppen, som Apostlenes Efterfølger, i en særegen Deel af Jesu Christi

store Gjord, selv skal repræsentere den høieste Biskop for vore Alles Sjæle, Jesus Christus; at ligesom Biskoppernes Biskop, den h. Fader i Rom, er Jesu synlige Statholder for hele Kirken, saaledes er enhver enkelt Biskop i sin Underordning under denne øverste Biskop, Jesu Christi Statholder i det ham betroede særegne Bispedømme; enhver enkelt Biskop er saaledes et Lem af hiint store synlige Gesandtskab, som Kristus efterlod her paa Jorden i Sit Sted, da Han vendte tilbage til Sin himmelske Fader, idet Han sagde til Sine Apokle: „Ligesom Faderen har sendt Mig, saaledes sender Jeg Eder“ -- og en anden Gang: „Hvad I løse paa Jorden, det skal ogsaa være løst i Himmelen.“ Dette er atter den katholske Biskops største Værdighed; thi hvilken større Værdighed kan der gives, end at være selve Guds Søn, den udødelige og evige Konges Stedfortræder! Men, Elskede, netop dette, at Biskoppen skal repræsentere Jesus Christus Selv for en Deel af den hele Gjord, netop dette, som er det biskoppelige Embedes største Værdighed, netop dette udgjør ogsaa atter dette Embedes største Byrde. Thi den, som vil repræsentere en Anden, maa ogsaa, saavidt saadant er muligt, være smykket med denne Andens Egenskaber, Fortrin og Dyder. Og hvo vilde vel kunne rose sig af, at han besidder Jesu Christi Hyrdedyder, Hans Hyrdejærlighed, Hans Hyrdetroskab, Hans Hyrdeomhu og Hyrdeviisdom?!

Men saa meget jeg nu end er gennemtrængt af Følelsen om denne Byrde, som jeg idag har paataget mig tilligemed den biskoppelige Værdighed; og saa meget jeg end bekjender, hvormegen Årsag jeg har til at skjælve: saa skjælver jeg nok, Elskede, men jeg forsager ikke! Thi medens den Årsag, hvorfor jeg maa skjælve, ligger deri, at jeg skal staae i den øverste Hyrdes, Jesu Christi Sted for dette gamle ærværdige Bispedømme, til hvis Regjering Gud har kaldet mig: saa ligger derimod Årsagen til mit Haab og min faste Fortrøstning deri, at Han, i Hvis Sted jeg skal staae, tillige ogsaa vil staae i mit Sted; at Han Selv ogsaa vil være mit Værn og mit Skjold, min Støtte og min Stav. Thi ligesaa vist det er, at overhøvedet alt det Gode, den Enkelte virker, kun er en Udskydelse fra den evige Godhed, en Skjænk af den guddomme-

lige Naade, og at enhver Vinraube, som er afstaaen fra den sande Viinstof Christus, er ufrugtbar og tørres, ligesaa vist gjælder dette ogsaa om Kirken i det Hele og om Kirkens enkelte Tjeneres Virksomhed. Kun naar Christus er med Kirkens Tjener, med Sjælenes Hyrder og Overhyrder, gavne de og „samle de“, men naar Christus ikke er med dem, og de ikke med Christus, da „adsprede de,“ og Alt hvad de end monne synes at virke og gavne, det er Intet og bærer ingen Frugt for det evige Liv!

Han, vore Sjæles store Hyrde, har strax i Begyndelsen ved Grundlæggelsen af Sin Kirke ikke udvalgt denne Verdens Mægtige, Anseete og Kløge til Sine Medstaber — imidlertid ikke fordi han havde forkastet disse Mægtige og Vise; thi Han har ikke forkastet Noget, Han har udgydt Sit helle Blod for hele Verdens Synder, — men Han har gjort dette saavel til Hines egen Nytte, som til Sin egen Ære. Til deres egen Nytte: forat de, som ellers gjerne overalt ville gjøre Udslaget med deres Talekunst, Indskydelse og Klogskab, maatte lære at indsee, at man ogsaa kan være dem foruden, og forat de saaledes maatte blive ydmygede: og at blive ydmyget, det er godt og nyttigt for Menneskene. Og tillige for Sin egen Æres Skyld kaldede Christus i Begyndelsen ikke de Mægtige og Vise, men de Svage og dem, som synes daarlige for Verden: paa det at man nemlig maatte erkjende, at Hans Kirke ikke er Menneskeværk, men kun et Værk af Hans almægtige Haand, saavel som den store Verdensbygning, som Han ved Sit blotte Ord har givet sin Tilværelse af Intet. Og saaledes som Christus har handlet strax i Begyndelsen og ved den første Grundlæggelse af Sin Kirke, saaledes handler Han endnu fremdeles, om end mindre aabenbart for det menneskelige Øie. Han nedstyrter endnu altid, som den saligste Jomfru synger i sit ophøiede Magnificat, han nedstyrter endnu altid de Mægtige fra Thronen, og Han ophøier endnu altid de Ringes; Han modstaaer endnu altid de Hoffærdige, d. e. dem, som ville være noget og virke noget uden Ham, og Han giver endnu altid Sin Naade til de Ydmyge, som ansee sig selv for Intet og sætte deres hele Haab kun til Ham, Som har skabt Himmelen og Jorden: thi Alt er skrøbeligt, elendigt,

usfelt og daarligt; og kun Han Alene er stor, mægtig og herlig, Han, Herlighedens Konge, Som boer i et utilgængeligt Lys. Og netop dette, Elskede, kalder jeg ogsaa mit Haab og min Fortrøstning. Vilde jeg stole paa Verden, paa Videnskab, Klogskab og Verdens Magt: saa havde jeg bygget paa Sand; — nei, jeg stoler ikke paa alt Det, men jeg sætter min Fortrøstning ene og alene til Ham, Som har skabt Himmelen og Jorden. Jeg veed og føler: jeg har ikke de Hyrde-dyder, som vore Sjæles store Hyrde, i hvis Sted jeg skal staae for Eder: Hans Hyrdekjærlighed og Hyrdeviisdom; men jeg veed ogsaa, at jeg kan nedbede mig disse Dyder fra Ham, og at Han, naar jeg beder Ham derom, aldrig vil unddrage mig dem, — og at jeg vil bønfaalde om disse Dyder, som ere nødvendige for mig, for at forvalte mit hellige biskoppelige Embede til Eders og til min Frelse, det lover jeg Eder idag her for den alvidende Guds Naad! Og ligesom jeg selv vil bønfaalde om disse Dyder, saaledes stoler jeg ogsaa paa Andres Forbønner, hvis Bøn er virksommere og kraftigere, end min; jeg stoler paa de utallige Engles og Helgeners Forbønner, som staae tilbedende for Guds Throne, og hvis Hjælp vi nylig, i Litaniet til alle Helgener, have anraabt, jeg stoler paa den h. Liborins' Beskyttelse, til hvis Forbønner mit Bispedømme i Særdeleshed er anbefalet, men ganske i Særdeleshed stoler jeg paa Himmelen og Jordens mægtigste Forbederinde, hvis hæderkronede Himmelfart vi feire idag, og til hvis Beskyttelse jeg idag og for stedse anbefaler mig med hele mit Dioces — og endelig stoler jeg ogsaa — thi hvorfor skulde jeg ikke det? — paa de paa Jorden stridende Brødres kjærlige Forbønner, saafremt de elske Gud og holde af dette gamle ærværdige Bispedømme, som Gud har betroet til min Ledelse; jeg stoler paa, at de, saaledes som de hidtil have gjort, ville vedblive at nedbede over mig hiin Aand, som engang gjorde Apostlene saa stærke, saa begejstrede, saa opoffrende og offervillige, saa verdensforagtende og verdensovervindende: paa det at jeg maa være Eder en god Hyrde, en kjærlig og en viis Hyrde; kjærlig, ikke af Svaghed, men saaledes som Kirkens Love, hvilke her ere ene gjældende, fordrer det af en katolsk Biskop, og saaledes som de nyligen udtalte Ind-

vielsesbønner udsige det, nemlig: forbindende Strengthed med Mildhed, dog ikke den hjerteløse Strengthed, men den faderlige, broderlige, hvilken selv i Grunden ogsaa kun er Kjærlighed — og at jeg ligeledes maa være Eder en viis Hyrde, viis, ikke efter denne Verdens Forstand, men, ligesom Apostelen, fører mig efter Alle, for at vinde Alle, hvis Skyldner jeg er, for Kristus: paa det at Ingen af dem, som ere mig anbetroede, maae gaae tabt, og at jeg, ligesom jeg her paa Jorden deler Kampen og Arbeidet med min Hjord, hidset ogsaa maa dele Lønningen og Kronen med den i Beskuelsen af den hellige treenige Gud; Ham være Lov, Ære og Hæder fra Evighed til Evighed. — Amen."

Med spændt Opmærksomhed lyttede Forsamlingen til ethvert af Kirkesyrstens Ord, der for første Gang lod sin Hyrdestemme udgaae til sin Hjord. Indtrykket gav sig umiskjendeligt tilkjende i Tilhørernes Blikke, og sikkert have disse Biskoppens første Ord endnu fuldstændigere indtaget Alles Hjerter for ham, og visse vilde ogsaa vore Læsere, som den personlige Deeltagelse i Festen ikke var forundt, ikke læse dem uden Rørelse.

Saaledes var da den hellige Act endt og med sammes Fuldbendelse den uyindviede Biskop Conrad indtraadt i de hellige Rækker af hine Mænd, til hvilke den guddommelige Frelser har sagt: „I skulle være Mine Vidner indtil Jordens Grændser."

Da den høiarv. Biskop var vendt tilbage til sin Bolig, modtog han Overpræsidentens, Statsminister v. Duesbergs, Ridderkabets Medlemmers og Domcapitelets m. Fls. Lykønskninger. --- -- --

---

Kl. 3 Eftermiddag begyndte i den saak. romerske Gaard det af den høiarv. Biskop Conrad for Staden og Dioceset foranstaltede Festmaal, til hvilket den høie Adels, den høie Geistlighed, de fornemste Embedsmand, Professorerne og Stadens Deputerede vare indbudne; henimod 250 Personer deeltog i samme. Den første Toast, som gjaldt Hs. Hellighed Paven, udbragtes af Hs. Eminence, Hr. Cardinal Erkebiskoppen, omtrent med følgende Ord:

„Ved denne skønne Fæst, ved hvilken Diöceset Paderborn er givne en Biskop, sommer det sig, at vi vende vore Bine didhen, hvor Den throner, som har givet sit Samtykke til Dagens Act og som visseelig med Velbehag seer hen til vor Fæstlighed, — at vi vende vort Blik til vor hellige Fader, Pius IX., den Haardprövede, den hæderligt Seirende, hos hvem der er Fylde af Magt, i hvis Mund der er Fylde af Viisdom, i hvis Hænder der er Fylde af Betsignelse, i hvis Hjerte der er Fylde af Kjærlighed. De vil saaledes Alle istemme det Dnske“ 2c. 2c. 2c.

Hvorledes disse Ord bleve optagne af Forsamlingen, behöve vi ikke at meddele vore Læsere. — Derpaa reiste den høiarv. Biskop Conrad sig og udbragte en Staal for H. S. Majestæt, vor allernaadigste Konge, i følgende Ord:

„Efter at vi nylig have udtrykt vor barmhertige Grefrygt og Kjærlighed for Kirkens dyrebare Overhoved, vor h. Fader Pius IX.: synes det ogsaa at være en dyrebart Blygt, offentlig og høitidelig at tilskendegeive vort loyale Sindelag mod H. S. Majestæt, vor allernaadigste Konge og Herre; saa meget mere, som den nærværende Fæstlighed er aldeles egnet til, paany at oppække og oplive Grefrygtens, Kjærlighedens og Taknemmelighedens Gølelser i os mod hans ophøiede Person. Thi netop paa det Gebeet, paa hvilket Dagens Høitidelighed bevæger sig, paa det kirkelige Livs Gebeet, vise hans vise, retfærdige og milde Regjerings Betsignelser sig paa en ret ivinesaldende Maade. Som bekjendt har denne høihjertede Fyrste af alle tydske Fyrster først brudt de Lænker, ved hvilke hans fætholste Undersaatters levende Forbindelse med deres Middels og Genhedspunct i Rom indtil da havde været hemmet, og han har villet, at Ordningen og Forvaltningen af Kirkens indre Anliggender i hans Stater skulde gives tilbage i dens egne Hænder. Han fulgte herved ene og alene sit ædle og høimodige Hjertes Tilskyndelse, han fulgte den oplyste Overbeviisning, at en Kirke, som bliver mistænkeligen controlleret i sin inderste Helligdom og ved ethvert Foretagende betragtet med Mistillid, fort sagt, at en Kirke, der sængles i Lænker og Baand, ingenlunde befinder sig i en rigtig, sund Forfatning, at Kirken fremfor Alt bør være fri, naar den skal kunne opfylde den hellige Mission og Opgave, som dens guddommelige Stifter har betroet den, for at gjøre Nationerne lykkelige. Dette vor dyrebare Landsfaders oplyste, høimodige og i Sandhed kongelige Sindelag er bleven en Rilde til umaalelig Betsignelse ikke alene for vort snevrere Fædreland, men ogsaa for hele det store tydske Fædreland, hvor et saadant Exempel paa et høimodigt Sindelag maatte af sig selv vække til Efterlig-

ning, og hvor kun de færreste Fyrster i Længden ville kunne modstaae dets Indflydelse. — Men hvad os selv angaaer, ærede Festsæller, saa sommer det sig, at vi især idag af fuldeste og varmeste Hjerte udtale vor Taknemmelighed til vor aller-naabigste Konge og Herre for dette Exempel paa hans liberale og høimodige Sindelag: og jeg er overbeviist om, at vi Alle af fuld Sjæl føle denne Taknemmelighed og at vi Alle stemme overeens i det oprigtige Ønske, at Gud endnu længe ville op- holde og rigeligt velsigne vor høitagede og dyrebare Konge ic. Hans Majestæt, Frederik Vilhelm IV. leve!"

Et flere Gange gjentaget „Leve“ af et glad bevæget Hjerte beviiste alle de Forsamlede trofaste Hengivenhed for den dyrebare Herkker.

I en tredie Toast udbragte Hs. Excel. Dverpræsident v. Duesberg Hs. Eminence. Cardinal v. Geissel's Sundhed. Taleren omtalte iblandt Andet det „Embedsforhold, i hvilket han tidligere som Directeur i Ministeriet for de geistlige Anliggender havde staaet til Hs. Eminence; dengang havde Samme ved sin vise Regjering erhvervet sig saavel Hs. Maj. Kongens som Hs. Hellighed Paven's fuldkomne Tilfredshed og Tillid. Derfor ic. ic.“ — Neppe havde den Jubel, hvormed de Nærværende hilste den hvide Kirkefyrstes fortjente Roes, ophørt, forend denne strax reiste sig for at udbringe en Toast for Dverpræsidenten. Cardinalen optog Hs. Excellence's sidste Ord og tilskrev „sin hæderlige, uforglemmelige Embedsfor-gaenger, den berømte Erkebiskop Clemens August af Cöln, en stor Deel af den ham tildeelte Roes. Med Taknemmelighed anerkjendte han forøvrigt den Belvillie, med hvilken han var bleven optagen af Hs. Excellence, da han for 14 Aar siden ankom til Berlin. Hs. Excellence havde dengang netop indgydt ham først Tillid til hans Stilling og givet ham vise Rink; ogjaa i den senere Tid havde han stedse mødt Tillid og Støtte hos ham, og naar han havde virket noget Godt, saa maatte det tilskrives denne gode Begyndelse og Guds Naade! I det han takkede Hs. Excel. derfor, knyttede han dertil den Bøn, at han nu maatte lade en Deel af denne ham udviste store Tillid og Belvillie gaae over paa hans aandelige Søn, den nye Biskop af Paderborn!“ — Vi behøve vel ikke at beskrive de Følelser, som bemestrede sig hele Forsamlingen, da rørende Mand, som for 14 Aar siden havde staaet det hæderlige, men vanskelige Hverv, at bringe ulyksalige Tvistigheder til Ende og bane Veien for en ny skøn Fredens Tid imellem Stat og Kirke — Mand, i hvis Haand endnu den Dag idag Afgjørelsen af saa mange vigtige Spørgsmaal, som berøre de kirkelig-politiske Forholde i vor Stat, er nedlagt, at disse

Mand, idet den Ene med Bessedenhed fralagde sig den fortjente Roes, gjenfærdigen gave sig netop derved det mest hæderlige Vidnesbyrd, at man fan give Gud, hvad Guds er, uden at vægre sig ved at give Keiseren, hvad Keiserens er. — Med en Jubel, som ikke syntes at ville tage nogen Ende, udtrykte hele Forsamlingen sin Hviagtelse for de nævnte Personer.

En ligesaa venlig Optagelse hos Forsamlingen fandt de hjertelige Ord, med hvilke Domprovt Strider derpaa udbragte en Toast for den høiarværdigste Biskop Conrad's Velgaaende, hvem jo egentlig hele Festsigheden gjaldt. Hans Ord lød omtrent saaledes:

„Høiarværdigste Herre, og Biskop for det ældgamle Diöces Paderborn! Paa nærværende uforglemmelige Dag, paa hvilken De har taget sammes Toiler i Deres indviede Haand, indtræder De i den hæderlige Række af de lige fra Hathumar*) forudgaaede 57 Biskopper, iblandt hvilke nogle glimre paa den kirkelige Himmel som Stjerner af første Rang; De bliver vor 59de Biskop! Fra nu af aabner der sig for Dem, formedelst Deres udmærkede videnskabelige Dannelse i Forbindelse med Deres opadstræbende Kjærlighed, der omfatter det Hellige med glødende Iver, altsaa formedelst de høieste bevægende Kræfter i den menneskelige Aand, en ny Skueplads for en for alle Landsbyer og Stæder i vort udstrakte Bispedømme velstgnet Virksomhed.

De har ombyttet den yndige Stad ved Rhinen (Bonn), i Nærheden af den høiarværdigste Herr Cardinal og Erkebiskop, og hiiu stille Musestad, hvor Deres theologiske Disciples hele Kjærlighed, Hrefrygt og Tillid kom Dem imøde og som en vederqvægende Fredens Aand fra Oven forsødede alle Lære- og Opdragelses-Embedets Besværligheder, med Episcopatets Kampe og Møisommeligheder. Det har De gjort, fordi Guds Aand kaldte Dem paa vor fædrelandske Kirkes Lyseftage. Derfor betræder De nu Episcopatets Tornesti med faste Stridt; ja i Gud, med Gud og ved Gud fremspire selv af Torne skønne duftende Blomster! Derfor begynd De kun med tappert Mod, — saaledes tør jeg med dette mit graaende Hoved vel tale til Dem, — begynd De Deres apostoliske Virksomhed som en af Gud Udtaaren, som en af Hans Aands Aande Beaaudet, som Een, der føler sig hævet, holdt og baaren af Hans mægtige Kraft! Begynd Deres høieste guddommelige Sendelse til at være vor Øppersteprest og Sjæle-

*) Hathumar var Paderborns første Biskop.

sørger — De seer Dem her omringet af saamange dygtige geistlige Medarbejdere, disse udvalgte Mænd af en uroffelig Tro og hellig Kjærlighed, hvis Fryd, Salighed og Trang det er, med deres Biskop i Spidsen, at forplante Kristi Frelsenssværk, hvilket jo indslutter al Frelse for den gjenfødte Mennefskehed, indtil de sildigste Tider, og under Biskoppens kraftige Førelse at danne en fast sammenholdende, i Gud rodfæstet og hardet, uovervindelig Helte- og Krigerffare mod Urvæfjenden af vor Slægt, mod den for Kirke og Stat fordervelige Bantro og Materialisme! Og Guds Magt, som iblandt os har kundgjort Sig ved Stiftelsen, Bedligeholdelsen og Forøgelsen af Guds Rige, vor h. Kirke, i meer end et Aartusinde, som et straalende Mindesmærke om dens uendelige Bliedsom og Forbarmelse, vil nu paany glimrende aabenbare sig ved Dem og ved Deres Købebane, som De idag begynder under Hs. Eminences, den hoiærverdige Cardinal's og vor Metropolitanbiskops velsignende Indvielse.

Derfor, Han leve, den af Alle ærede Biskop, som fra nu af er Vor, fra nu af vor kjære aandelige Fader! — Endnu engang, han leve! han elsker os og har Tillid til os; men ogsaa vi elsker ham og have Tillid til ham! Der gives dog intet huldfulligere Baand, som omslynger mennefskelige Hjerter, end det kostbare Diamantbaand af en i Kjærlighed rodfæstet Tillid! — Derfor nok engang: begge Kirkesyrster, Hs. Eminence og Hs. biskoppelige Raade, Erkehjorden og Overhjrden, de leve i vore Alles og i alle Diocesanernes Hjerter, der slaae dem saa glad og varmt imøde!!!“ —

Den hoiærv. Biebiskop Freusberg udbragte nu en Staal for den hidtilværende Capitular-Vicar, Domdechaut Boekamp „den værdige, utrættelige Ulding, som i Anledning af Bispestolens Vacance allerede tvende Gange har forvaltet Dioceset og i over ti Aar har fungeret som Generavicar hos den hoijsalige Biskop Franz, men nu, ligesaa riig paa Fortjenester som paa Aar, længes efter den fortjente No, da han jo allerede om nogle Maaneder vil feire sit Præste-Jubilæum.“ Saa vel denne Staal som de følgende, som Domdechaut Boekamp udbragte for begge de adfisterende Biskopper, for den hoiærv. Biskop Bedekin af Hildesheim og den hoiærv. Biebiskop Freusberg, frembragte den gladeste Bevægelse, som gif over i høie Jubelraab.

Først silde paa Aftenen, efterat selve de hoiie Kirkesyrster allerede havde forladt Selskabet Kl. 6, endte Festmaaltidet. Deeltagerne vide ikke noksom at fremhæve den glade Stemning og utvungne Munterhed, som her forenede alle Stænder med hverandre. —

Vi komme nu til Glands punktet af Festens ydre Hvitideligholdelse, til Illuminationen om Aftenen den 17de, men desværre! nødtes vi af Mangel paa Plads til den størst mulige Korthed. Vi ville altsaa sige korteligt, hvad der egentlig var en længere Beskrivelse værdigt: Illuminationen var ligesaa almindelig som pragtfuld. -- Alle Stænder kappedes ligesom om at udtale og lægge deres Hengivenhed for Kirken og deres Grefrygt og Kjærlighed for den nye Overhyrde for Dagen; ogsaa de i Troen fra os Adskilte glædede sig over deres katholske Medbrødres Festjubel — deres Huse vare ligeledes illuminerede. Fra de rige Borgeres Huse og ned til de fattigste Boliger straaede Lysene igjennem den skønne Sommernat; her glimrede herlige Transparenter i de forskjelligste Former, der saaes et lille beskæmt oplyst Vindue og et eller andet Sindbillede eller Tankesprog. Vi vide: den sande Kjærlighed er ikke misundelig. Derfor ville vi ikke nævne de Huse, som fortrinnsviis fængslede Mængdens Opmærksomhed; vi ville heller ikke videre omtale den smagfulde Illumination af alle de offentlige Pladse og Bygninger, saavelsom de fleste Kirker og Klostre, -- kun være det endnu bemærket, at der ogsaa var Feskdag i de Gader, hvor de Spadsjerende ellers ikke søge deres Nysgjerrighed tilfredsstillet. — Indtil den sildigste Aftenstund fængslede den glimrende Belysning i Gaderne de frem- og tilbagevælgende Menneskemasser; ingen Disharmonie forstyrrede Festen, og den Tanke, at Festen var en religiøs, syntes umiskjendeligt at opfylde Alle med helligt Alvor. Vor høiarv. Biskop kjørte i Selskab med den høiarv. Biskop af Hildesheim og den høiarv. Bie-Biskop Freusberg endnu i den silde Aftenstund igjennem alle Gader (Hs. Em. Cardinalen var desværre ved en Upasfelijkheid forhindret fra at tage Deel i Toren:) og iagttog med synlig Glæde sine aandelige Børns Gressbeviisninger; gjentagende blev den nye Overhyrde hilset af de Bogmen ombølgende Borgere med et jublende „Leve“ og først henimod Kl. 11 forsvandt den glad bevægede Mængde. —

Efterskrift.

Den 20. August.

Igaar den 19de August forlod Hs. Em., Herr Cardinal-Erkebiskop v. Geißel vor Stad, som ved Gien af hans Nærværelse havde følt sig saa lykkelig. Vor høiarv. Biskop Conrad ledsagede sin hvide Gæst til Vanegaarden, hvor ogsaa den kongelige Landraad, Borgermesteren med Borgerrepræsentanterne, mange Geistlige og Borgere havde indfundet sig. Hs.

Om. rettede endnu nogle hjærlige Ord til de Dmstaænde, meddeelte Betsignelsen og hørte under festlig Klokkelyd fra alle Stadens Taarne og under jublende Hurraraab tilbage til sin Residentstad GÖln.

De skjøne Festsdage — et herligt Beviis paa det katholske Folks inderlige Hengivenhed for sine geistlige Dverhyrder, et aabent Vidnesbyrd om den fromme Grefrygt og store Hviagtelse, som gjennemtrænge alle Katholiker for Biskoppen, Apostlenes umiddelbare Efterfølger, — de ere nu vel forbi. Forvunden er den skjøne Aftens herlige Fjoglands, visnede ere de Krandsje, som fromme Hænder i glad Trævlhed havde bundet til Fæsten: — men gid, at vore af Kjærlighed, Lydighed og trofast Hengivenhed mod vor nye Dverhyrde opfyldte Hjerter, daglig og hver Time, maae ligesom hellige Dfferflammer hæve sig, bludsje op imod Himmelen; gid at en i Sandhed katholsk Virksomhed maae stedse og overalt i det omfangsrige Dioces og i Særdeleshed i selve Liboriusstaden møde ham som aldrig visnende Blomster paa de ofte saa tornefulde Veie i hans Episcopat!

Kirkelige Efterretninger.

Tydskland. De barmhjertige Søstres Sygehuus i Berlin har modtaget en saadan Udvidelse i Henseende til sin Virksomhed, at allerede mere end 1200 Syge ere bleve forpleiede der i Løbet af dette Aar. Som bekjendt bliver enhver Syg optaget i dette Sygehuus, uden Hensyn til den religiøse Bekjendelse.

Würzburg. „Foreningen af Jesu h. Barndom“ i Diocset Würzburg bestaaer for Diebliffet af mere end 220 Sogne- og Fjillalmenigheder med over 16,000 Medlemmer og Deeltagere. Det sidste Aars Indtægt beløb sig til en Sum af 4130 fl. (Efter den af Generalraadet i Paris offentliggjorte Sammenstilling beløb Indtægterne sig i f. A. til 823,606

Frcs., hvoraf 156,119 Frcs. fra Tydskland og de østerrigste Stater.)

Østerrig. Den protestantiske „Kreuzzeitung“ om det østerrigste Concordat og Kirkegaardsspørgsmaal. Berliner Kreuzzeitungs Dom i dens „Johannis-Rundschau“ over det østerrigste Concordat og Kirkegaardsspørgsmaal udmærker sig ved en saa stor Upariffhed, at vi gjerne vilde anbefale de fleste andre protestantiske Blade jamme til Dverveitelse. „I Wien — skriver „Kreuzt.“ — have de østerrigste Biskopper været forsamlede, for at indlede Concordatets Fuldførelse. Som Preussjere have vi en særegen Interesje ved at hilse dette Concordat med Glæde. Thi Josephinismens Aand, som Concordatet tilintetgjør, er ogsaa den Aand, der er fremberfende i vor preussiske, fra Keiser Joseph's Tid stammende Lovgivning. Her ligesom i Østerrig: Regtelse af Guds Kirkes sandelige Realitet og Selvstændighed og Frihed. Her ligesom hilsjet skal dens Ret og Magt henvises til Privatmenningers Taageregioner, her ligesom hilsjet: den kirkelige Organismes Underordning under Statens Organisme. Kirken skulde kun være eet af Statsforvaltningens mange Departementer, jaalænge som Staten endnu ikke kan undvære dens Indflydelse paa de Uddannedes Moralitet og Dplysning. — Her ligesom hilsjet: Kirkens Udælggelse under det tunge Tryk af den omnipotente Stat, og, især hos os, det dybeste og forargeligste Forsald af Ugtefleksrettigheder. Men Gud være lovet! saa megen Katholicitet er der endnu i hele den vesterlandste Kirke: Protestanter og Romersk-Katholske faldt dengang i Forening, for nu atter at reise sig i Forening! Alle rede 1840 og 1841 tydede vor Konges første Regjerings-handlinger hen paa dette Omsving og hofte de ogsaa alle fornøftige Katholikers Taknemmelighed. Vi maae altjaa glæde os over det østerrigste Concordat og ikke lade os fratage denne Glæde af Frygt for hierarchiske Dvergreb i Statens og de evangeliske Kirkes Rettigheder. Sid disse Kirker vilde lade sig opvække og ligeledes iføre sig den aandelige Vaabenrustning! Uden Kampe og uden Saar fra begge Sider vil det ikke gaae af, hverken der eller hos os. Dplysningsøhygen og Statsomnipotentien vilde ikke saa let lade deres Bytte fare. Men efter Krigen vil der følge Seier og Fred; og Keenhed jaavelsom Eenhed og evig Varighed er Guds Kirke forjattet som dens sidste Maal. — I de nu i Østerrig og ligeledes andetsteds saa ofte opstaaende Kirkegaardsstridigheder burde vi gaae

Haand i Haand med de Romersk-Kåtholfske. Vi skulde tillige med dem gjøre gjeldende, at Kirkegaardene ikke have en borgerlig Character, men at de ere indviede Steder, eller, hvor de ikke ere det, dog burde være det, og at det er en reifærdig Stræben ogsaa at ville lægge det kirkelige Samfund, og sælgelig saalænge Kirken endnu er adskilt, ogsaa den kirkelige Adskillelse for Dagen, — selv i Henseende til Grave og Liigbegængelser. Ogsaa vi skulde derfor, saameget som det nogenlunde er muligt, trænge paa en local Adskillelse. Det er uværdigt for vor Befjendelse, naar vi repræsenterer den religiøse Indifferentisme paa Kirkegaardene og ville trænge vore Liig ind imellem de Romersk-Kåtholfskes. „Schiedlich, friedlich!“ — den dybe Betydning af dette gamle Ord burde vi dog egentlig ogsaa allerede have lært af de saa piensynligt mislykkede protestantiske Unionsforsøg, som allevegne kun vække bitter Ufred. Til hvad andet har det ført, at man i Trediverne forsøgte at paatrænge de romerske Katholiker de blandede Egtefæder, end til den romerske Kirkes mest glimrende Seire over de Evangeliske, som have ombyttet deres Kirkes Harnisk med Statens Uniform?“ —

Frankrig. Den 2. Aug. meddeelte Cardinal-Erkebiskoppen af Lyon, Msgr. de Bonald, i Anstalten for vorne Dødstumme, flere Dødstumme den første h. Communion, samt Confirmationens h. Sakramente. Den Yngste af disse Dødstumme var 30 Aar gammel; iblandt de Dvrige befandt der sig een paa 56 og en anden paa 58 Aar. Det var opbyggeligt at see disse stakkels Menneskers rørende Andagt, Tro og Lykke, som i en fremrykket Alder erholdt et nyt Liv og for første Gang modtoges deres hjærlige Skaber, hvis Tilværelse de maaskee kort Tid iforveien endnu ikke havde kjendt. Alle de talrige Forsamlede vare rørte indtil Taarer. — Siden efter besøgte Cardinalen med den mest levende Interesse denne nye af Lyon's Beboeres kristelige Kjærlighed stiftede Anstalt, beundrede Husets Orden og Indretning, saavel som ogsaa de Haandarbejder, som forfærdiges der. Derpaa holdt han i Arbejdsstuen en Tale til de Dødstumme, hvilken Pater Carl strax overdrog i Dødstummesproget. Derpaa lyfte Cardinalen Velsignelsen over Anstalten, dens Stiftere, de Dødstumme og alle Anstaltens Belgjorere.

Italien. Fra Mailand afgik den 3die Septbr. fem Søstre af Salesianerindernes Orden til Montevideo

i Sydamerika, for der at grunde et Kloster af deres Orden for den qvindelige Ungdoms Opdragelse og Underviisning.

Sundaserne. Privatskriftemaal hos protestantiske Missionairer. Det protestantiske „Rhinske Missions-selskab“ har foruden flere Stationer i Sydafrika ogsaa nogle Missionspladse paa Den Borneo i det indiske Ocean. Efter de foreliggende Beretninger fra Missionairerne er Udsaldet af Missionsvirksomheden der ikke stor. Saaledes skriver, Gen: „indtil nu seer jeg næsten endnu ingen Frugt.“ En anden, som allerede har virket der i 5 Aar, beretter: „Nogle Gange var vor lille Kirke, som rummer henved 150 Personer, temmelig fuld, men fordetmeste er den kun meget lidt besat, og saadanne Dage, paa hvilken Pladsen har været for lille, ere endnu ikke komne. De Døbtes Antal er tiltaget med 1, og der er nu ialt 24 saadanne.“ Indførelsesacten af disse Nydøbt i Herrens Menighed beskrives af en Missionair med følgende Ord: „Jeg forkyndte mine Daabsandidater, at de anden Juledag skulde erholde den h. Daab. Første Juledag bestemte jeg til Skrifte dag. Skriftemaalets Betydning var dem bekendt fra Underviisningen om Nogleembedet. Jeg havde ogsaa talt til dem om Skriftemaalets Hemmelighed, for at komme den Mennekket egne Undseelighed i saadanne Ting til Hjælp. Da den fastsatte Tid til Skriftemaalet var kommen, gik jeg ind i mit Kammer, og Folkene kom enkeltviis ind til mig og aabnede mig deres hidtil forte Liv, i Begyndelsen lidt undseeligt, men uden særdeles Frygt. I den specielle Bekjendelse tør jeg nu ikke gaac ind; thi jeg lovede dem først, at det skulde være en Hemmelighed hos mig. Dette gjør nu heller ikke noget til Sagen; men i Almindelighed siger jeg dette, at, da jeg hørte deres Levnetsløb, Haarene reiste sig paa mit Hoved over de skjulte Dybder i Satans Magt og List i Hedningeverden, men jeg har ogsaa glædet mig over, at de, da den første Undseelighed var overvunden, bekjendte Alt med Frimodighed *). Privatskriftemaalene er dog et stort Gode i den kristelige Kirke**) og man skulde især holde ret fast derpaa, hvor først kristelige Menigheder blive uddannede blandt Hedningerne. I den treenige Guds Navn udtalte jeg som den kristelige

*) Saa særdeles samvittighedsfuldt synes denne protestantiske Skriftefader dog ikke at tage det med Skriftehemmeligheden; hvorledes turde han ellers her offentlig udtale sig saaledes om de horte store Forbrydelser!!

**) Hvorfor har da den fromme Gudsmand Dr. Martinus Luther afskaffet det?

Kirkes beskikkede Tjener Absolutionen over dem ved Haandspaalæggelse, paa Grund af deres høitideligt aflagte Troesbekjendelse i den h. Daab. Og nu fra Daabstønen til Herrens Bord, fra Livets Vand til Livets Brod!" — Alt-
saa Skriftemaal og Absolution som en nødvendig Betin-
gelse **førend** Indlemmelse i Herrens Kirke ved Daaben! Og-
saa noget Nyt!

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 12te October. — 22. Søndag efter Vintse. — Dagens
Epistel: Phil. 1, 6—11. — Evangel.: Matth. 22, 15—21 —
Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Høi-
messe, med Prædiken paa Tydsf. — Efterm. Kl. 3 Andagt, med
Catechisation.

Hver Søndag om Form. Kl. 8^{1/4} *) fejres en stille h. Messe;
— om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet
under den sidste h. Messe Kl. 8^{1/4}, som ledsages med Sang og
Orgel og sluttes med den sacramentalste Betsignelse.

*) NB. I denne Uge bortfalder paa Søndagene Fromessen Kl. 6.

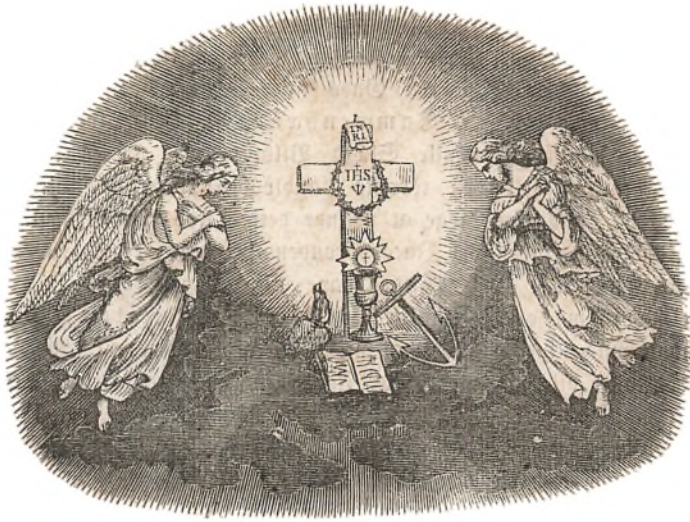
„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne
Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Haukensteiner**,
st. Kjøbmagergade 68, og i alle Bogkæder; i de danske Stater paa de Egl. Post-
contoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for Katholske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Theesful. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 42.

Søndagen den 19de October.

1856.

Kirken for Bibeles Domstol.

(Fortjat.)

13. **Lert:** „Den Time kommer, og den er allerede der, da de sande Tilbedere skulle tilbede Faderen i Aand og Sandhed; thi ogsaa Faderen søger dem, der tilbede Ham saaledes. Gud er en Aand, og de, som tilbede Ham, maae tilbede Ham i Aand og Sandhed!“ Joh. 4, 23. 24.

Dette er et herligt Udsagn af vor guddommelige Frelser; rigtigt forstaaet fører det os ind i hele Religionens inderste Væsen og belærer os om Guds rette Tilbedelse; river man det derimod ud af Sammenhængen, saa bliver ogsaa det et Paaskud for alle Slags Vildfarelser, og en Maske, bag hvilken selv den tørreste Mandløshed pleier at skjule sig. Lad os derfor først søge at udfinde dette Ords rette Betydning. Samaritanerinden ved Jacobsbrønden havde gjort Herren det Spørgsmaal: „Vore Fædre have tilbedet paa dette Bjerg (Garizim) og I sige, at Stedet er i Jerusalem, hvor man maa tilbede“; hvo har nu Ret? Herpaa svarer Jesus, at der snart vil foregaae en heel Forandring i Gudsdyrkelsen, men at indtil den Tid Jødernes Gudsjænfte var den, der var overeensstemmende med Loven. Derpaa tilføier Han: „Men den Time kommer og den er allerede der, hvor de sande Tilbedere vilse tilbede Faderen i Mand og Sandhed.“ Frelsens Tid er nær, vil Herren sige, ja den er nu der, i Mig; det Gamle skal nu ophøre og i dets Sted skal der indføres en Tilbedelse i Mand og i Sandhed. Guds Dyrkelse maa stemme overeens med Guds Væsen; men Gud er en Mand, derfor vil Han ogsaa tilbedes paa en aandelig og sandfærdig Maade. — Hvad betyde her de tvende Udtryk „Mand og Sandhed?“ Efter Sammenhængen staae de i Modsetning til Tilbedelsen „paa Bjerget“ og „i Jerusalem“. Her var, som jo det gamle Testamente overhovedet var noget Ufuldkomment, som ventede paa sin Fuldkommelse, ogsaa Gudsjænfsten i en ufuldkommen Tilstand. Thi man dyrkede Gud ved en mere udvortes Ceremoniejænfte, ved Fremførelsen af jordiske, sandfærdige og blodige Dffere; begge, Ceremonierne og Dfferne, vare kun Forbilleder og Skygger af tilkommende Gøder. Naar nu „Livet“ og „Sandheden“ vil være aabenbaret i Christo, saa skal denne ufuldkomne gammeltestamentariske Gudsdyrkelse ophøre. Guds Tilbedelse vil da komme til at beroe paa den rigtige Erkendelse af det guddommelige Væsen. Den christelige Religion vil derfor mere henvende sig til Manden, idet den lærer, at alt blot Udvortes, Legemligt og Sandfærdigt er Intet, naar det ikke fremgaaer af et tilsvarende indre Sindelag; den vil fordre en sandfærdig indre Helli-

gelse, den vil sætte den i Christus aabenbarede Sandhed i Stedet for Skygebillederne. Herren vil imidlertid ingenlunde sige, at der i det gamle Testaments Gudsdyrkelse slet ikke har været nogen Aand og Sandhed; hvo som fjender det gamle Testaments Betydning, vil indrømme os dette. Iligemaade ere Christi Ord ingenlunde at forstaae saaledes, som om der aldeles ikke turde findes noget som helst Udvortes i den kristelige Gudstilbedelse. Nei, men Frelseren vil her kun anvise dette Udvortes dets rette Stilling. Det Udvortes skal nemlig i den kristelige Gudsdyrkelse kun forsaavidt have Værd, som Hovedsagen, d. e. Aanden og Sandheden, udpræge sig deri.

Er dette nu Meningen i det guddommelige Udsagn, saa følge deraf meget vigtige Slutninger. Det sees for det Første: hvor daarlig Manges Mening er, at der i den sande Religion slet ikke tør gives nogensomhelst udvortes Gudstjeneste eller overhovedet noget Udvortes. Dette er Meningen hos de Fleste af vore Dages „Dplyste“, der foragte Alt som Formværk, som den simple Aand vel nok maa holde sig til, men som „de store Aander,“ der ere trængte igjennem indtil Kjernen af Jesu Religion, for længe siden have afskaffet. De sige: „hvortil behøve vi Kirker, som ere byggede af Menneskehænder? Naturen er vort Tempel! Hvortil behøve vi Forskyndelsen eller Prædiken af det, som man kalder Guds Ord? Lad alene Naturen og „Aanden“ tale til Dig! Hvortil Bøn og Sang i Fællesskab med Andre? Vi tilbede Gud kun i „Aanden“! — Aabenbart er hos disse Strybere, trods al deres store Aandrig-
hed, den egentlige og rigtige Aand dog bleven langt borte; og dette paa en tredobbelt Maade, især naar man endog fordrifter sig til at retfærdiggjøre en saadan Fremgangsmaade med et af Jesu Christi Udsagn, og troer, at Hans Forudsigelse med Hensyn til „sande Tilbedere“ kun er bleven opfyldt i den lille Hob af disse Aandsmennesker. Saalænge Mennesket er Menneske, d. e. et Dobbeltvæsen, som bestaaer af Aand og Legeme, maa dets Indre med Nødvendighed aabenbare sig i dets Ydre. Den blot indre Religiositet og Gudsdyrkelse maa derfor ogsaa med Nødvendighed aabenbare sig i det Ydre ved en tilsvarende udvortes Form af Gudstjeneste; den indre Guds-

dyrkelse er saaledes uadskilleligt forbunden med den udvortes. Hvo som bærer virkelig Religion i Hjertet, han kan ikke undlade, at aabnbare den ogsaa paa nogen Maade udadtil; hvo som i sit Indre slet ingen Religion har, han kan naturligviis heller ikke manifestere Noget ved Ord eller Bøn eller anden udvortes Gudstjeneste. Men at ville udgive denne Dødsstilhed for at være Liv, — denne complete Mangel paa al Religion for at være Jesu sande Religion, det er noget Mere end Daarskab! —

Ligesaa lidt kunne for det Andet de beraabe sig paa Jesu Ord, som nok ville nogen udvortes Gudstjeneste, men dog betragte den katolske Cultus eller Gudstjeneste som stridende imod den aandelig-sande Tilbedelse. Man siger: „den katolske Kirke er ikke kommen ud over den jødiske Ceremonietjeneste. Hvortil nytter denne store Mængde sandsejelige Former, ydre Handlinger og Stikke? Der gaaer Anden tabt, og blot ydre Pomp træder i Stedet for den sande og aandelige Tilbedelse.“ — Men har Kirken vel nogenstunde forglemt, at Gud er en Aand, og at Hans Tilbedelse maa frembæres i og fra Hjertets inderste Helligdom? Har Kirken nogenstunde tillagt det blotte Ydre i og for sig noget Værd? Biskop besidder den en stor Rigdom og Mangfoldighed i sine Ceremonier; den har omgivet Gudstjenestens Hvitideligholdelse, Uddelelsen af de heil. Sakramenter med mange synlige Tegn; den smykker sine Guds-huse med Crucifixer, Billeder, Blomster og mangfoldige Emblemer, den fuldbyrder sine Velsignelser under synlige Former. Imidlertid ere disse Ceremonier og Tegn ikke noget blot Ud-vortes, men de have alle og altid endogsaa en meget dyb Betydning. Denne dybere Betydning skulde man dog først lære at kende, og da vilde saa Manges Domme over Ceremoniernes Værd eller Ikke-Værd visjelig blive anderledes! Thi disse udvortes Ceremonier ere netop synlige Fremstillinger af Religionens ophviiede Hemmeligheder og Sandheder; alt Det, som Mennesket føler i sit Indre, Tro, Haab, Kjærlighed, Attraa efter Helligelse o. desl., det udpræger sig i dem. — Desuden have de ogsaa en tilbagevirkende Kraft, idet selv disse ydre Ceremonier udøve en stor Indflydelse paa Menneskets Indre. Mennesket er jo et aandeligt og tillige

sandselig Bæsen, og det føler derfor den Trang, ogsaa at blive tilskyndet af sin sandselige Natur, og saaledes ved dennes Hjælp at opløstes fra det Synlige til det Usynlige. Paa hvilket Trin af Erkendelse og Dannelse Mennesket end formener at befinde sig, bliver han dog aldrig en Engel eller puur Aand, som kan undvære alt Udsvortes. Saaledes tjene da Kirkens herlige Ceremonier til at føre Mennesket tilbage i Hjertets inderste Helligdom, og de blive et Middel til, netop at vække, pleie og befæste Guds Tilbedelse i „Aand og Sandhed.“ Katholiken opstiller f. Ex. brændende Kjerter paa Herrens h. Alter: vil han maaskee ære og hædre Gud ved Bøx og Kjerterstin? Jugenkunde; men dette paa Alteret brændende Lys er ham et Symbol (Sindbillede) paa Troen, Haabet og Kjærligheden, der opløfter hans „Aand“ og Hjerter til Gud. Han besprænger sig ved Indtrædelsen i Herrens Huus med Bievand, han rækker den Nydøbte et hvidt Gævandt; vil han maaskee bevise Gud en Tjeneste ved denne legemlige Besprængelse eller ved dette hvide Klædebon? Jugenkunde; men det synlige Element og Tegn minder ham om og skal ved dette Minde hjælpe ham til den indre Hjertensreenhed; Symbolet anskueliggjør den usynlige Daadsnaade, hvormed Sjælen er bleven prydet, og formaner ham med taus Betsalighed til at bevare den ubesmittet! — Saaledes er det nu ogsaa med alle øvrige kirkelige Ceremonier. Der ligger virkelig Aand og Liv i dem; men naturlighviis kommer det nu an paa Mennesket, om det ogsaa anvender dem i den Mening, i hvilken de ere anordnede af Kirken! —

Idet vi nu fra det Almindelige gaae over til det Særlige, maae vi for det Tredie endnu korteligt berøre, hvorledes Jesu ovennævnte Udsagn forholder sig til den katholske Offercultus, til det h. Messesoffer. Thi imod dette rettes dette Skriftsted ganske i Særdeleshed, idet man siger: „det gamle Testaments Offercultus er afføjet, og Christi eneste Offer paa Korset er traadt istedetfor den. For Fremtiden finder der kun en Tilbedelse Sted i „Aand og Sandhed“, hvorved ethvert udsvortes Offer er udeløst.“ — Her vender det allerede Sagte tilbage: Guds sande indre Tilbedelse fordrer et ydre Udtryk, og Offeret er i sit inderste Bæsen intet andet, end netop et

saadant ydre Udtryk af den indre Tilbedelse. Det ligger i Menneskets Natur og Historien beviser det samme; derfor har der heller aldrig været nogen Religion uden Offer. Og saa Christus indstiftede det h. Nadveroffer som en evig levende Thukommelse og Fremstilling af Hans Korsoffer. — Langt fra at den citerede Text skulde tale imod Messieofferet, ligger der i samme meget mere en ikke utydelig Henvisning til dette det nye Testaments ublodige Offer. Ordet „tilbede“ skal i Samaritanerindens Mund aabenbart betyde saameget som at „offre“. Hun vilde sige: Vore Fædre offrede paa Garizim, I offre derimod i Jerusalem. Jesus tager Udtrykket i samme Mening, i hvilken Kvinden spørger Ham, saa at Han da ogsaa vil sige: den Time vil komme, hvor man hverken i Jerusalem eller paa Bjerget vil offre til Faderen i Aand og i Sandhed, men overalt, paa alle dertil hellige Steder i hele Verden. Saaledes have vi her det Samme, som Propheten Malachias (1, 10. 11.) allerede har forudsagt, da han taler om det „rene Offer, der skal frembæres paa alle Steder.“ Dette altid rene Offer er nu netop den h. Messe; thi da de gamle Offere kun vare Skyggebilleder, saa har Christus gjort Sig Selv til et bestandigt Offer, i og ved hvilket Gud især bliver tilbedet paa den værdigste og mest ophøjede Maade. Her er der i Virkelighed og fortrinsviis en Gudsdyrkelse „i Aand og i Sandhed.“ Eller er det ikke et Offer „i Aand“, naar Kristus fremstiller Sig Selv for Faderen med Sin hele, ved det blodige Korsoffer forhvervede Forløsningsfortjeneste og saaledes bliver Sin Kirkes bestandige Lov-, Takke- og Bedeoffer? Er det ikke et Offer „i Aand“, hvor Kristus Selv beder for os og udvirker alle de Enkeltes fuldkomne Udsoning med Faderen? hvor Mennesket ved Tro, Haab, Kjærlighed, Anger og Lydighed slutter sig til og fornyer sin egen Villies og sit eget Hjertes Offer med Christi Offer, saa at Aand og Hjerter og Alt bliver sjenket Gud i dette Offer? — Naturligviis, med et Menneske, som ikke kjender videre til den katholske Offers cultus, end at han der seer en smuk Messiehagel, Ruæbsøininger og andre saadanne legemlige Bevægelser, Former og Ceremonier, og som da mener, at dette er den katholske „Messe“, med en Saadan kan man ikke trættes. Men hvo, som med et

troende og et dybere seende *Die* betragter *Kjernen* af alt Dette, nemlig: den i Consecrationens *Dieblif Sig* offrende *Christus*, *hvo* som har erkjendt, hvorledes alt *Andet* i *Messen* dreier sig om dette ene *Lyspunkt*, for ligesom *Straal*er at ned-sænke og indgyde det *Guddommelige* i *Sjælen* og atter at føre *Sjælen* ind i den *guddommelige Kjærligheds* store *Hemmelig-hed*: — han maa vissefelig tilstaae, at *Faderen* tilligemed *Sønnen* og den *Helligaand* fortrinsviis bliver tilbedet i dette *Dffer* paa den *allerværdigste* og *fuldkomneste* *Maade*, at det h. *Messeoffer* folgelig er en *Gudsdyrkelse* „i *And* og i *Sandhed*“ per eminentiam!

14. **Text:** „J forfke i de hell. *Skrifter*, fordi J troe deri at have det *evige Liv*; og det er dem, som give *Widnes-byrd* om Mig.“ *Joh.* 5, 39.

Bliver *Katholiken* spurgt om, hvad der er *Gjenstanden* for hans *Tro*, saa svarer han: den *guddommelige* *Abenbaring*, eller: *Guds Ord*, eller som *Conciliet* i *Trient* siger: „*Evangeliet* : det glade *Budskab*, hvilket, efterat det i hel. *Røger* var bleven af *Propheterne* forjættet, *Christus*, *Guds Søn*, først *Selv* har forkyndt og derpaa lod forkynde i hele *Verden* ved *Sine* *Apostle* — og det er *Kilden* til den hele *Troes* og *Sædelære*.“ Heri stemme alle *Religionspartier*, som endnu staae paa den *christelige* *Abenbarings* *Grund*, *overeens*. *For* skjellen begynder først ved det *Spørgsmaal*: *Hvor* er denne *Jesu* *fuldstændige* *Lære* at finde? og hvorledes komme vi til *uivlsom* *Besiddelse* af samme, eller med andre *Ord*, ved *Spørgsmaalet* efter *Troeskilden* og *Troesregelen*. Her siger *Katholiken*: *Guds Ord* er deels nedskrevet, og dette *Ord* er den hel. *Skrift*, deels have *Apostlene* blot *mundtlig* forkyndt det af *Jesu* *Mund* modtagne *Gudsord*, og dette *sidste* er kommen til os som *Tradition* eller *mundtlig* *Overlevering*. *Der* begge *Kilder* til den *guddommelige* *Abenbaring* vaager *Kirken*, og den lærer og afgjør med *useilbar* *Sikkerhed* og *guddommelig* *Autoritet*, hvad der *indeholdes* i disse *tvende* *Abenbaringskilder* og hvad der folgelig bør *ansees* og *troes* som *Guds Ord*. De *ikke-katholske* *Religionspartier* protestere imod denne *mundtlige* *Tradition* og imod *Kirkens* *useilbare*

Læreembede; de paastaae, at Bibelen alene er Troens Kilde, og at enhver Enkelt maa søge, kun ved Hjælp af Bibelens Læsning at danne sig nogen religiøs Tro og Overbeviisning. Som Beviis for, at dette er det Princip, som Kristus og Apostlene have opstillet, lægges der især en stor Vægt paa ovennævnte Sted; vi ville nu see, med hvilken Met. Først være det her bemærket, at Nogle ogsaa helst oversætte dette Bibelsted saaledes, at det antager den befalende Form, nemlig: „Forsker i Skrifterne!“ Efter Grundtexten er det uden Tvivl langt rigtigere at sige: „I forske i Skrifterne.“ Dog affect derfra, er Meningen ifølge Sammenhængen denne: Jesus forekaster Jøderne deres Bantro, fordi de, uagtet de ere i Besiddelse af den hel. Skrift (det vil her sige: det gamle Testamente), som giver Vidnesbyrd om Ham ved Propheternes mangfoldige Spaadomme, dog ikke vilde anerkjende Ham som Messias. Hvorledes der heri skal ligge et Beviis for, at det nye Testaments Skrifter skulle være den eneste Kilde til og Regel for Troen, er virkelig ikke til at indsee. Thi for det Første siger Jesus, at Jøderne ved at forske i Skriften kunne komme til Troen paa Ham som den sande Messias, just ligesom ogsaa vi endnu den Dag idag henvise Jøderne til de messianske Spaadomme i det gamle Testamente, for at overtøye dem om Frelserens guddommelige Sendelse. Men der staaer der intet Ord om, at Skriften er den eneste Vej, for at komme til Erkjendelsen af Jesu hele Lære. Heller ikke bliver her Traditionen omtalt med et eneste Ord, ei heller Kirkens Læreembede, som jo dengang endnu ikke var stiftet. — For det Andet: til hvem taler Herren i dette Skriftsted? Kun til Jøderne. Og hvilke ere de Skrifter, som de skulle forske i? Uabenbart det gamle Testamente; thi af det nye Testaments Skrifter eksisterede der endnu ikke et Bogstav. Hvilket Spring maa der altsaa ikke gjøres, hvilket Boldsmiddel maa der ikke anvendes, for i disse Ord at lægge Frelseren den Befaling i Munden, at de Christne skulde tage det nye Testaments Skrifter, som endnu slet ikke vare til, til den eneste Troesnorm!! For det Tredie: „dog ikke alene dette,“ siger Cardinal Wise man, „men Beviisførelsen maa, naar den skal have nogen Vægt, fordreies endnu stærkere! Thi

deraf, at Jøderne bleve opfordrede til at forſøge i det **gamle** Testamente, for at opdage **een** **færlig** Sandhed (nemlig Sandheden af Christi guddommelige Sendelse), deraf slutter man: at de Christne skulle forſøge i det **nye** og deri finde **al** Sandhed! Naar Jesus belærer Jøderne, at det gamle Testamente „giver Vidneſbyrd“ om Hans guddommelige Sendelse, hvo vil ſaa ikke anſee det for urimeligt, at antage, at en anden Deel af Bibelen, ſom dengang endnu ſlet ikke exiſterede, ſkulde komme til at indeholde Hans Religions og Loves fulde Udviſning! Thi, vel at mærke: Han ſiger ikke, at den hel. Skrift er tilſtrækkelig til Saligheden, — at den indeholder **al** Sandhed — men blot: at den „giver Vidneſbyrd“ om Ham; og om dette ene Punct vil Skriften utvivlsomt give tilfredsſtillende Dplysning.“ — For det Fjerde: „Forſøker i Skrifterne!“ Hermed ſkal Jesus have givet en ubrødelig Troesregel og Befaling for alle Christne, til alle Tider, alſaa ogſaa for hine Christne, for hvem Forſøgningen i Bibelen paa Grund af baade indre og ydre Hindringer ſaa at ſige er umulig; og ligeledes for hiint lange Tidſtrum af 1400 Aar, hvor neppe een Bibel kunde komme paa hver 100,000 Menneſker, fordi Bogtrykkerkonſten endnu ikke var opfundet! Og hvo ſeer ikke ogſaa ſtrar, hvor uſikker en Beviſer Jesus dermed vilde have opſtillet, da det jo dog altid vil afhænge af den Forſkender, hvad han vil eller ikke vil finde i den hellige Skrift. Da Nicodemus havde talt til Jeſu Forſvar, tiltraåbte Phariſæerne ham: „Randsag i Skriften og ſee, at der ikke optræder nogen Prophet fra Gallilæa!“ Joh. 7, 52. See vi ikke det ſamme daglig med mange Troesſandheder, idet enhver ny Religionsſtiſter raaber: Randsag i Skriften, og ſee, om ikke min Lære er den ſande?! — Saaledes raabte Arius, ſaaledes Neſtorius, ſaaledes Luther, ſaaledes Calvin, og ſaaledes raabe i vore Dage Mormoner og Baptiſter etc. etc. etc.

15. **Text:** „Du er fra Barndommen af bleven beſkjendt med de hel. Skrifter, ſom kunne underviſe Dig om Salighed ved Troen paa Jeſus Kristus. Ethvert af Gud indblåst Skrift er tjenligt til Belærelſe, til Tugtelse, til Rettelse, Underviſning i Retfærdighed, forat den Guds Mand

maa være juldkommen og duelig til al god Gjerning.“
2. Tim. 3, 15—17.

I disse Ord formaner Apostelen Paulus sin Discipel Timotheus, til at staae fast i den Lære, som han (Timotheus) har modtaget i utvivlsom Forvisning om hans (Pauli) apostoliske Læreautoritet; desuden var Timotheus jo fra Ungdommen af bekendt med de hel. Skrifter, i hvilke han kan finde Vidnesbyrd for den saliggjørende Tro paa Jesus. Hertil knytter Apostelen Paulus nogle andre Bemærkninger angaaende den store Nytte af de hel. Skrifter overhovedet, idet de jo indeholde rigeligt Stof til Belæring og Anviisning til en dydig og from Wandel. Dette er Meningen af Skriftstedet, naar vi ville see paa Ordene og Sammenhængen. Men da der nu bliver lagt endnu meget Andet i dette Skriftsted, saa ville vi i det Enkelte ogsaa paapege, hvad Texten ikke vil udtyde: For det Første siger Apostelen her ikke, at Bibelen indeholder Alt, hvad der er nødvendigt at troe og at man følgelig ikke tør antage nogen mundtlig kirkelig Overlevering. Thi med de Skrifter, som Timotheus kjendte fra sin Ungdom af, har Apostelen aabenbart kun meent det gamle Testaments Bøger, fordi der endnu ikke var skrevet en eneste Stavelse af det nye Testamente. Gre altsaa de Skrifter, om hvilke Paulus taler, tilstrækkelige til Sælgighed, saa har han erklæret hele det nye Testamente for overflødigt! — Fremdeles udtyder Paulus ikke med en Stavelse, at Skriften er tilstrækkelig til al Sandheds Erkjendelse, men blot, at den er tienlig eller nyttig. Imellem begge Paastaande er der dog en stor Forskjel. At den hellige Skrift er nyttig, ja at den er den nyttigste og ærværdigste af alle Verdens Bøger, det paastaar ogsaa den katholicke Kirke. — For det Andet siger Apostelen ikke, at Bibelen uden Forskjel maa gives alle Folk i Hænderne, for at de ved Bibellæsning maae komme til Erkjendelse af den sande Lære. Man gjør sig for-gjæves Umage, naar man formedelst disse Ord vil gjøre Apostelen til Patron for den hobevisse Bibeluddeling til Alle og Enhver. Deraf, at Skriften overhovedet er nyttig, kan man endnu ikke slutte dette; det kommer an paa, om Noget har tilstrækkelig religiøs Dannelse, Duelighed og god Villie til,

at drage Nytte deraf. Dette er da ogsaa den fornuftige Grundfætning, som leder den katholske Kirke i Henseende til Bibelens Udbredelse. Ikke for at sætte Evangeliet under Skjeppen eller for at undrage Folk Sandhedens Kilde, som man hører visse Mennesker at vrøble, men for at bevare den hel. Bog for Misbrug og Nedværdigelse, derfor vil Kirken, at den kun skal betroes til dem, hvis religiøse Dannelse, Duellighed og Fromhed lade vente en gavnlig og heldbringende Læsning. — Den katholske Kirke lærer, ligesom ogsaa Paulus gjorde det. Ikke i ringeste Maade har han i ovennævnte Ord villet opstille den Grundfætning, at enhver Enkelt skal danne sig en religiøs Overbeviisning ved kun at læse Skriften. Han var ingen Bibelcolporteur, som reiste igjennem Verden med Papir og sagde: Læs! men han prædikede. Og hvorledes havde han kunnet gjøre en Bog til Rettesnor, af hvilken der først eksisterede nogle enkelte faa Brudstykker, der ovenikjøbet dengang endnu vare spredte omkring og i Hænderne paa Faa? Istedetderfor hedder det umiddelbart iforveien (ibid. 3, 14.): „Du blive ved det, som Du har lært“ (ved vor mundtlige Underviisning og Overlevering) „og som er Dig betroet!“ —

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Tyskland. Det berømte Balsfartssted Annaberg i Schlesien har i Mandensminde endnu aldrig været saa talrigt besøgt som til Marie Himmelfartsfesten i dette Aar. Næsten halvtredstusindstyve tusinde Pilegrimme havde denne Gang indfundet sig paa dette gamle ærværdige Sted, for her at søge Fred og Trost for Hjertet. Balsfarernes fromme Skarer lagde en Taalmodighed og Udholdenhed for Dagen, som uvilkaarligt

erindrede om de 5000 Mennesker i Ortenen paa Frelserens Tid. Ikke alene, at den største Deel Pilegrimme var nødt til, at tilbringe flere Nætter under aaben Himmel paa den nøgne Jord, men de maatte størstedelen ogsaa undvære Spise og Drikke. Alle Fødemidler vare snart forbrugte; intet Æl var mere til at faae, om man vilde have opveiet det med Penge; Klosterbrønden var Dag og Nat beleiret af tusinde Tørstige, som udmattede af den trykkende Hede vilde vedersvæge sig; men Søndag Morgen den 17. negtede endelig ogsaa den sin Tjeneste, da den var bleven aldeles tom. Desuagtet knurrede Pilegrimme ikke, men bare ethvert Savn og enhver Ubehagelighed med Standsagtighed og Taalmodighed. Han, Som styrede Sacerdenerne i Ortenen, lod heller ikke disse Pilegrimme blive sit Forsyns hemmelighedsfulde Omsorg foruden. Intet Uheld var at beklage, Ingen blev syg, men Alle holdt modigen ud indtil Enden. 12 Præster arbejdede i Skriftestolene og paa Prædikestolen med sand apostolisk Iver og bespiste 12.000 Sjæle med den himmeliske Manna. — Med eiendommelige Følelser har vist mangen Underledestroende set hen til denne opløstende Balsartsboitidelighed, som uden Tvivl har lagt en god og frugtbar Spire i Tusinder af de frelsesøgende Hjerter, og han maatte da siltende tilstaae, at den saakaldte „Reformation“ dog er gaaet frem med stor Overilelse ved at afskaffe eller forstyrre katolske Skikke og Troesfættninger. Hvad Mange jaaledes i Sielighed have sagt sig selv, det prædiker selv det protestantiske Blad „evangel. Kirchenzeitung“ i Berlin allerede offentlig paa en indtrængende Maade. Den sagde fornødig ligefremt: „Vi (Protestanter) maae ogsaa have Processioner, Balsarter, ja ogsaa Faner, Sang og Klang igjen. Ikke dens egen, men en fjendtlig Aand har silt Protestantismen ved Processioner og Balsarter og ittedet derfor givet den en puritansk Nøgenhed og Udsælselighed. Det er en Deel af dens Majestat, det er ogsaa en Marsjag til den katolske Kirkes Magt, at den med sin Gudstjeneste og sine Festligheder gjenembryder Kirkens snevne Mure, at den bærer det Hellige ind i Livet, bringer den jordiske Tummel til Taushed ved sine himmelske Sange og ikke skyer at reise Altret selv paa Gaden. — Faner høre egentlig ogsaa dertil. De bidrage overordentlig til at forhoie Festligheden, de vyde med deres Symboler og Indskrifter hen paa det Indvortes og tjene navnlig ogsaa til at opretholde den ydre Orden“ — Hvilken Forandring af Tingene! Hvad har Protestantismen haanet mere, end Processioner og Balsarter?! og nu skulle de atter indføres!

Økerrig. Fra Djakovar i Slavonien berettede „Dstd. R.“: Vi kunne atter berette et Exempel paa bisfoppelig Udelmodighed og from Velgjorenhed. Vor Diocesanbiskop Joseph Georg Stroschmayer har i Løbet af dette Aar stiftet følgende Legater: 1) Til Oprettelsen af et Drengeseminarium for Bosnien eller Djakovaer og Syrmien Dioceseerne 20,000 Gld. C. M. i Nationalkaans Obligationer og 10,000 Gld. i Urbarial=Stadesløsholdelses=Gjaldsforfrivninger; tilf. 30,000 Gld. C. M. 2) Til Bygningen af Domkirken i Djakovar 50,000 fl. C. M. i Urbarial=Stadesløsholdelsespapirer. Denne Domkirke bliver bygget i Basilikastil, i Form af et rommerst Kors med tre Skibe efter Lærdenfelder Sognekirken i Wien. 3) Biskop Stroschmayers Forgænger, Biskop Rukovitsch, har ladet opføre et barmhjertig Sostrekloster indtil Taget. Guldendelsen og Indretningen af Klosteret, som har kostet over 20,000 fl., skyldes vor nuværende Overhyrde, som snart endnu vil indføre denne velgjorende Nonneorden i det gudindviede Huses færdige Haller. Til Forbedring af Dotationen har Biskoppen henlagt 10,000 fl. C. M. i Nationalkaanspapirer, og af hans milde Haand vente Klostersestrene saalange deres Subsistens, indtil deres Donation er tilstrækkelig til deres Underholdning. 4) Til Forøgelse af Diocesan=Deficientfonden 10,000 fl. i Urbarial=Stadesløsholdelses Obligationer. 5) Til Diocesanfonden, som i overordentlige Nødstilfælde afgiver Understøttelse til Diocesangeistligheden. 500 fl. C. M. i Urbarial=Stadesløsholdelses Obligationer. 6) Til Fonden, hvoraf der anskaffes de nødvendige Bøger til Præsterne ved deres Indtrædelse i Sjælsforøgen, 5000 fl. i Urb.=Stadesløsh. Obligat. 7) Til Gratificationer for de Capellaner, som, ansatte paa de fattigere Stationer, have et knapt Udkomme, Renterne af 5000 fl. i Urb.=Stadesløsh.=Obligat. 8) 1000 fl. i Urb.=Stadesløsh.=Obligationer for Stiftelsen af en Messe, for at der hvert Aar (19 Nov.) paa den Dag, Hans bisfoppelige Naade blev udnævnt til Biskop af Bosnien, Djakovar og Syrmien, kan afholdes en høitidelig Gudstjeneste i Cathedralen, til det Die med, at den Helligaand maa forunde ham Ein Bistand ved Diocesanregjeringen. Efter hans Død vil Messen blive fejret for hans Sjæls Hvile. Disse Stiftelsers Totalbeløb af 116,000 fl. C. M. har Biskop Stroschmayer ladet overgive til Cathedralcapitlet i Djakovar, for at det skal lede den til Die medet hørende Administration. (Omendskiøndt disse Notitser ere af en noget ældre Datum, have vi dog optaget dem i vort Blad, fordi de, saavel som de tidligere af os meldte Gaver og Stiftelser, ere et storartet Beviis paa, hvorledes den katolske

Geistlighed disponerer over sine undertiden vistnok betydelige Indkomster).

Irland. De irske Biskoppers Synode og fælles Hyrdebrev. Det Nationalconcilium, som de irske Erkebiskopper og Biskopper have afholdt i Juni Maaned d. A., foranlediger os til, ogsaa i videre Kreds at constatere det religiøse Fremskridt, som i de sidste Aar har udviklet sig i Irland under den berømte Prælats vise og besindige Ledelse, som den h. Stol har sat i Spidsen for det irske Episcopat. Forsølgelsens Aarhundreder, som hjem søgte Irland, havde næsten ikke skaanet Noget. Aagtet sin faste Bygning havde endog selve Kirken lidt efter lidt seet alt det at opløse sig og slappes, som i den ikke besidder Uforanderlighedens Charakter. Gudsrigerets Gjenopbyggelse, som først blev mulig efter Emancipationen i 1829, blev i Begyndelsen desværre hemmet ved Partikamp, som fulgte paa hiin urolige Epoche. Men siden 1850, i hvilket Aar Biskoppernes Synode i Thurles ligesom lagde den første Steen til hiint Gjenopbyggelsesværk, have de af Episcopatet anventte Forholdsregler baaret de velsignelsesrigeste Frugter for Kirken. For at overbevise sig herom, behøver man kun at sammenligne den irske Kirkes nærværende Tilstand med den, hvori den befandt sig for 8—10 Aar siden. Allevægne holder Geistligheden de saak. Folkemissioner, som have en velsignet Fremgang. Vi see at Kirker, Stoler, Klostre, Hospitalet og Seminarier formere sig paa en Maade, saa at den franske Biskop af Arras, som fornylig besøgte Irland for første Gang, udtrykte sin høitidelige Forundring derover. Gudstjenesten bliver fejret med mere Værdighed og Glæde, end tidligere. I Præstefeminariets Underviisning er ogsaa det bleven forandret, som trangte til en Reform. Et reent katholic Universitet blev oprettet for 2 Aar siden, — det er i dagligt Tiltagende og gaar under den arv. P. Newman's fortrinlige Ledelse, en glimrende Fremtid imode. Endelig bemærker man hos de Troende af alle Stænder en overordentlig religiøs Iver. — Det er de Frugter, som allerede nu ere opnaaede ved Synodernes Afholdelse og Episcopatets vise Beslutninger. De tidligere Partiekampe ere aldeles forstummede og den fuldkomne Harmonie viste sig især ved den sidste Juni-Synodes Forhandlinger. Det paa denne Synode udstedte fælles Hyrdebrev giver de Troende navnlig vise Formaning til, at vedligeholde det begyndte Gode og befordre dets Fremvært. Først advarer det mod Færene, der true fra den anglicanske Propaganda; — sammes uheldbringende Virksomhed, især dens Forløb, at benytte Irlandernes Armod, for at fere dem og deres Børn bort fra deres Religion, bliver skildret med præc-

nante Udtryk. Ligeoverfor disse Forsøg formane Biskopperne især til Narvaagenhed ved Ungdommens Opdragelse. Med mindre Tillid end i tidligere Aar udtale Biskopperne sig om Nationalskolerne, d. e. om de under Regjeringens Tilsyn staaende Elementarskoler. „Disse Nationalskoler,“ sige de, „have altid beskæftiget vor Dmærfømsighed. Til vor Bedrøvelse see vi, at man i Parlamentet gjør Forsøg paa, at gjøre disse Skoler antikatholske og forvandle dem til Profeljvismens Planteskoler. Til vor Bedrøvelse høre vi ogsaa, at man i mange Skoler ikke har villet tillade Korsets Tegns — en Ceremonie, der er saa gammel som Christendommen — ikke engang en simpel Bøn. Vi ville conferere om de i denne Henseende hensigtsmæssigste Forholdsregler og bestræbe os for, at tilvende vor reent katholske Befolkning en Opdragelse efter reent katholske Grundsætninger.“ Herefter havde Biskopperne til Hensigt at anlægge reent katholske Skoler for katholske Børn. Fra den Dag Irlands Katholiker ville besidde deres fra ethvert Statstilsyn befrieede Skoler, ville de ikke mere have at frygte for den engelske Propaganda, — de ville da betydeligt nærme sig den Seier, som den Virksomhed og Genbrægtighed, hvormed Biskopperne arbeide paa Landets religiøse Gjenfodelse, endog tilstfkrer dem allerede i en nær Fremtid.

Frankrig. Den 26de August sidstl. afgik fra Paris et Pilegrimstog til den over 40 Mil derfra bortstjernede Erstad Boulogne, som i Aarhundreder har været et berømt Balsfartssted og hvor der i de sidste Aar er bleven bygget en pragtfuld, endnu ikke ganske fuldendt Domkirke til Gæ for den ubesmittede Himmeldronning. Balsfarten var en i Sandhed christelig: den talte 600 Pilegrimme, som benyttede et særegt Banetog. Da Toget ankom henimod Aften, blev det modtaget med fromme Sange af Geistligheden og Stadens talrige Troende. P. Lavigne af Jesu Selskab modtog Pilegrimmenne med en Tale og rakte enhver af de tredsiendstyve Præster, som fra Paris havde sluttet sig til den fromme Skare, broderligt og sønlig bevæget Haanden. Derpaa begav Processionen sig i Orden til Kirken „Vor kjære Frue“, for her at opstille den h. Jomfrues Billede. Imellem de Troendes Rækker blev en jærkligt smykket Klokke, en Foræring til Kirken fra tvende Broderskaber i Paris, hjert paa en ligeledes smykket Bogu. Ved denne Balsfart blev Minder atter opfrisket om de fordums Balsfarter i hine Tider, hvor Konger og Folk saa ofte foretoge sig Pilegrimstog til Boulogne, for at lægge deres Grefrukt for vor kjære Frue for Dagen. Med et fremt Sindelag beværtede Boulognes Indvaanere alle Pilegrimmenne — ethvert Huus blev et broderskabeligt Bærtshuus. Gen Bemærkning

funne vi her ikke undlade at tilføie: Balfarterne blive som oftest fremstillede i et skjævt, ja selv i et latterligt Lys. Som Hovedgrund anfører man, at Pilgrimme spille deres Tid og forfomme Arbeide og Pliqter. Naar Noen virkelig gjør dette, saa maa han lade være at gjøre Balfarter; thi der er intet Kirkebud som forpliqter os dertil, det er kun en from kirkelig Skik, som imidlertid ikke mindre bidrager til offentlig at forherlige den katholske Kirke og altid gjør et gripende Indtryk især paa lunke Gemnter. Hvad ville og tilligte dog Verdensmenneskene med deres Fester, Fornøielsesreiser og Fæltog? Hvem gjælde disse mest? Hvorfra faaer man Tid og Penge dertil?! Handles der om at nyde nogen verdslig Fornøielse, da maae alle Pliqter, da maae alle Arbeider staae tilbage, da har man Tid nok, da tager man det slet ikke saa noie og strengt med Pungen, da har man ofte Hundreder og Tusinder tilovers. Men naar der nu handles om en opløstende og heidelig kirkelig Ceremonie, som tilliqter Skaberens og Hans hellige Benneris Forherligelse og vor egen Dybyggelse, saa, ja saa . . . ikke sandt, min kjære Christen? — Hvor høist uretfærdigt, hvor eenfoldigt fremtjger da ikke ofte den tankeløse Mund Ord, som man ikke engang vilde være istand til at forsvare for sin egen Fornuft, endtqige da for den Alvidende, der ogsaa kjender og randsager Hjertets og Hensigtens dybeste Folder!

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 19de October. — 23. Søndag efter Vintje. — Broderskab. Dagens Epistel: Phil. 3, 17—4, 3. — Evangel.: Matth. 9, 15—26. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 fülle Messe. — Kl. 10 Hvimekse, med Prædiken paa Dansk. — Efterm Kl. 3 Andagt til Marias hell. og ubesmittede Hjerte for Syndernes Omvendelse. —

Hver Sognedag om Form. Kl. 6 og 8¹/₄ fejres en stille b. Messe; — om **Torsdagen** bliver det høib. Alterens Sacramente fremstillet under den sidste b. Messe Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sacramentalste Betsignelse.

„Scandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. N. Blaufenstein**, st. Rishmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

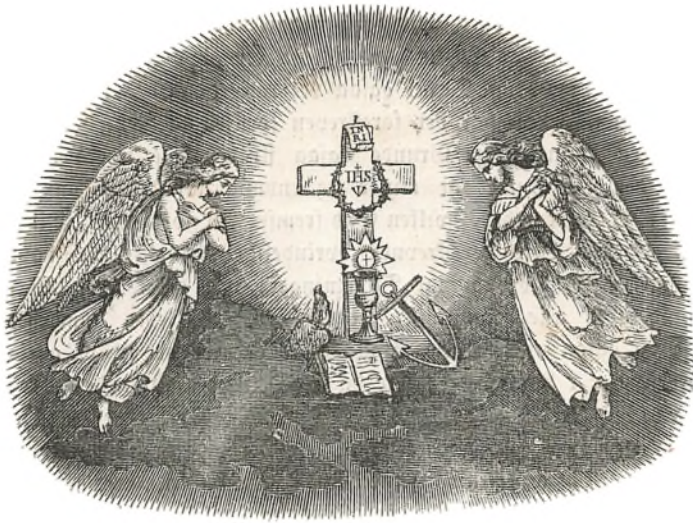

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Theßal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 43.

Søndagen den 26de October.

1856.

Kirken for Bibelens Domstol.

(Fortsat.)

16. **Text:** „Sorgjæves dyrke de Mig, fordi de lære menneskelige Lærdomme og Bud. Thi idet I forlade Guds Bud, holde I Menneskenes Vedtægter.“ Marc. 7, 7. 8.

Vi ere her komne til et Bibelsted, af hvilket man pleier at gjøre en meget udstrakt Brug mod den katolske Kirke. Det

maa derfor undersøges, hvad der forstaaes under „menneskelige Lærdomme og Bud“ og „Menneskenes Bedtægter“, hvorfors Jesus dadel dem, samt om denne Dadel ogsaa vel kan ramme Kirken. — I den mosaiske Lov var der foreftreven forskjellige Kenseiser, som foruden de naturlige Grunde ogsaa skulde tjene til, ved den legemlige Vastning at minde de endnu raee Jøder om den Hjertets Reenhed, hvilken Gud fremfor Alt forlanger. Til de af Herren Selv foreftrevne, oprindelige Kenseiseslove havde Pharisæerne gjort mange Tilfætninger, idet de udvidede Vastningen til alle Handlinger, Kar o. s. v. Ligeledes anmasjede de sig ogsaa at føie alle Slags Bud og Forbud til de øvrige Forfrifter i Loven, og kaldte da alt Dette: de Gamles Bedtægter eller Traditioner. Da nu Pharisæerne en Dag knurrede over, at Frelserens Disciple satte sig tilbords med uvastede Hænder, tog Jesus heraf Anledning til, med særdeles skarpe Ord, overhovedet at revse Pharisæernes Skinhellighed og Løbe retsfærdighed. Han foreftaster dem deres slaviske Overholdelse af reent menneskelige Sæmninger og Stikke, medens de derover aldeles ikke lægge Bind paa det langt Vigtigere, nemlig Kjærlighed, Tro og sand indre Retfærdighed. Han viser dem dernæst ved et særegent Exempel, hvorledes de ved disse deres Bedtægtslærdomme endog ligesrem overtræde et udtryffeligt guddommeligt Bud. Imod Traditionen eller Overleveringen i Almindelighed har Jesus ikke det Allerringeste at indvende; thi der gives intet religiøst Samfund, i hvilket der ikke bestaae visse Overleveringer. Han taler kun mod den Misbrug, som Pharisæerne dreve med deres saakaldte Traditioner og Bedtægter.

Med hvilken Ret bliver denne Jesu Dadel da nu rettet mod Kirken? — Menneskesætninger! Ordet har allerede spillet en stor Rolle. Det er ligesom blevet en Kastestovl, hvormed man anmasjede sig at rense Helligdommens Lov; og med denne Kastestovl bleve de helligste Lærdomme, der soleklart lade sig bevise som apostoliske, som f. Ex. Mæsseofferet, Bonnen for de Afdøde, Helgenernes Dyrkelse o. s. v., kastede ud; de ærværdigste Overleveringer, som have Hensyn til Cultus og kristeligt Liv, maatte vige for nye Paafund, og det kun fordi man ikke sandt eller ikke vilde finde disse Lærdomme og Over-

leveringer bogstaveligt skrevne i Bibelen. — Hvorledes forholdes det sig nu i Virkelighed med disse Kirkens Overleveringer, især med dem, hvis Indhold bestaaer af christelige Lærdomme? De ere ingenlunde Paafund af Mennesker, af visse Biskopper eller Paver, der i Tidernes Løb skulde være blandede ind i Guds „rene“ Ord. Eller: hvilken Pave eller Biskop har t. Ex. først opfundet og indført Nadverofferet, Helgenernes Dyrkelse, Troen paa et Renselsessted og mere Andet? De ældste kirkelige Skribenter, lige op til de apostoliske Tider, tale derom som om noget alt forlængst Bestaaende, og det maatte noget dunkle og uklare Ord i den h. Skrift finde saaledes sin eneste rigtige Udlægning i den bestandige, daglige Dvelse i selve den oprindelige christelige Kirke. Alle Kirkens Lærdomme nedstamme fra Kristus og Apostlene. En Lærdom, som ikke har denne Oprindelse, kan Christi Kirke aldrig optage som guddommelig blandt sine Troesartikler, ellers vilde jo Jesu Forjættelser, at Han vil blive ved Sin Kirke indtil Verdens Ende, at Helvedes Magter ikke skulle overvalde den o. s. v. — være blevene tilintetgjorte.

Man sætter sig navnlig imod Ordet „Overlevering“ eller „Tradition“; men det maa vel mærkes, at hele Christendommen er noget Overleveret og bliver ogsaa kaldet saaledes i Skriften. Kristus har ikke udarbejdet nogen skreven Lærebogning eller Læresystem, men Han har lært mundtlig: Hans Apostle (Kirkens Lærere) vare den levende Bog, i hvilken Han nedlagde Sit guddommelige Ord. Disse selv fik ingensteds den Befaling eller det Hørv: „Skriv!“ men: „Gaaer hen og lærer!“ Og de lærte virkelig; den dem mundtlig overleverede Lære betroede de igjen mundtlig til Andre og befalede disse, saaledes at fortsætte Læreembedet. Saaledes skriver Paulus (2 Tim. 2, 2.): „Hvad Du har hørt af mig i mange Vidners Overværelse, overantvord det til troe Mennesker, som maae være dygtige til ogsaa at lære Andre.“ Og (1. Tim. 6, 20.): „O Timotheus! bevar, hvad der er Dig betroet, vogt Dig for vanhellige nye Talemaader!“ Ligesaa (2. Thess. 2, 14.) „Staaer derfor fast, Brødre, og holder Eder til de Overleveringer, hvori I ere blevene oplærte, være det ved Ord

eller ved Brev fra os!" d. v. s.: ligemeget hvad enten det er en blot mundtlig (ved Ord) eller ogsaa skriftlig (ved Brev) Overlevering. Ligesaa 2. Tim. 1, 13., 2. Cor. 11, 2. og paa flere andre Steder. Imidlertid bleve nogle Apostle og Disciple foranledigede til ogsaa at nedskrive Noget af Evangeliet. Saaledes opstode det nye Testaments Skrifter. Men derved oplyste Læren dog ikke at være en overleveret; tværtimod blev Traditionen ogsaa fremdeles at være den Form, i hvilken Læren blev forkyndt og udbredt. Saaledes hører da Skrift og mundtlig Overlevering uadskilleligt sammen, de modstige ikke hinanden, de indeholde det Samme, nemlig den guddommelige Aabenbaring. Ikkum nogle Apostle have skrevet noget, og de, som have skrevet, give ikke i fjerneste Maade deres Hensigt tilkjende, at de ville opføre en fuldstændig Lærebygning. De hellige Forfattere skrev aldeles adskilte fra hverandre, uden nogenjombelst indbyrdes Forstaaelse, Aftale eller Sammenvirken, hvilket dog havde været nødvendigt, dersom de i Forening havde villet give en fuldstændig og tilstrækkelig Troesregel. Vi læse paa flere Steder, ved hvilken ydre Foranledning de enkelte h. Forfattere vare blevne bevagede til at skrive; de enkelte Stykker som derefter særskilte i de Troendes Hænder og bleve først efter mange (henved 400) Aars Forløb fuldstændig samlede til et Heelt. Alt dette beviser, at Bibelen ikke skal eller kan være den eneste Kilde til og Regel for Troen, men at der meget mere maa gives Overleveringer, som under den Helligaands Bistand bleve forkyndte og forplantede fra Mund til Mund. Disse mundtlige Overleveringer hude nu, som det ligger i Sagens Natur, en tredobbelt Tjeneste: deels tjene de for os til Bekræftelse af det, som teiligheidsviis blev nedskrevet, deels til Fuldstændiggjørelse af det, som ikke er nedskrevet, og deels navnlig ogsaa til Forklaring af det Skrevne selv, idet dette som oftest jo kun er angivet i en fortællende Form, ofte meget kort og ubestemt. Heraf fremgaer, at de overleverede (traditionelle) Lærdomme i den katholicke Kirke Intet have tilfælles med Pharisæernes af Jesus dablede Bedtagter; Kirkens Overleveringer ere ingen Mennefskelærdomme, men guddommelige Aabenbaringer,

og Ingen kan forkaste dem, uden at forkaste en Deel af selve Evangeliet.

Saa meget om Oprindelsen til de katholske Overleveringer. Imidlertid, paa Grund af Sagens Bigtighed og for at bringe Modstanderne til fuldkommen Tausshed, maa det Spørgsmaal endnu kortelig besvares: Hvorledes ere da disse Lærdomme komne til os rene og uforfalskede? Vi svare: ved Kirken. Thi Kristus grundede en Kirke og lod netop denne af Ham grundede Kirke, efter Sin Bortgang, blive tilbage som Hans Stedsfortræderinde her paa Jorden. Til den overgav Han Sin Lære, den beklædte Han med Sin egen guddommelige Læreautoritet, til den henviste Han de Mennesker, som til alle kommende Tider vilde komme til Sandhedens utvivlsomme Erkjendelse. Hvo som i den h. Skrifts tydelige Udsagn, saasom f. Ex. Matth. 28, 20; — 16, 18; — 18, 17; Joh. 14, 16. 17. o. a. fl. ikke finder noget Beviis herfor, er overhovedet slet ikke modtagelig for bibelske Beviser. Hvad denne af Kristus grundede Kirke nu indestaar for at være guddommelig Aabenbaring, det maa ogsaa være guddommeligt Aabenbaring, ellers ere Herrens Forjættelser forblevne uopfyldte, den guddommelige Aabenbaring selv er da heel tvivlsom, Troen opløser sig i blotte Meninger, hvilke Enhver anseer sig for befoiet til at læse sig ud af Bibelen, og denne selv (Bibelen) har da ikke mere nogen Borgen for sin Guddommelighed. — Saaledes forholder det sig med de foregivne Menneskebud i den katholske Kirke. Kan man kalde Menneskebud Det, hvis Oprindelse lader sig føre tilbage til Kristus og Apostlene? og som desuden ikke er kommet til os som ubestemte Sagu, men under det usejlbare Læreembedes Borgen? — Det, som fra Begyndelsen af har bestaaet, stedse er bleven forkyndt og troet i Kirken, det er Guds Ord, det er apostolisk Lære; men Det, som senere er fremkommet, Det, som blev indført som Nyhed og som blev forkyndt uden guddommelig Sendelse og Vemyndigelse, ja Det er Menneskeord, det er Menneskelære!

Ikke anderledes staaer det til med den katholske Kirkes Bud, Anordninger og Forfrister, mod hvilke man drager til Feltis som imod Menneskebud. De ere væsentligt forskellige

fra den nylig omtalte pharisaiske Læretradition. Selve Læren — Dogmaet — er guddommelig Aabenbaring, og derfor uforanderlig; Kirken kan ikke tage noget bort eller føie noget til; den skal kun overlevere den apostoliske Troeskæt. De øvrige kirkelige Anordninger — de saakaldte Disciplinæforskrifter — ere derimod kun givne tildeels af Apostlene, tildeels af Kirkens senere Forstandere; de ere foranderlige, fordi Menneskene og Forholdene ere underkastede Forandringen. Idet Kristus stiftede et religiøst Samfund, maatte Han ogsaa nødvendigviis give dets Forstandere Fuldmagt til at lede og ordne det kristelige Liv ved visse Love. Af denne Bemyndigelse maatte da ogsaa Apostlene nødvendig gjøre Brug, og de gjorde det, idet enten enkelte af dem eller de alle i Forening og efter fælles Overenskomst traf visse Foranstaltninger og gave Love for de af dem grundede Menigheder, hvorom det første apostoliske Concilium i Jerusalem (Apostl. Gjern. 15.) giver Vidnesbyrd. Ligesaa gaae Kirkens Foresatte frem til alle Tider. Snart ved Kirkens høieste Overhyrde, snart ved Biskopperne i deres Bispeogne, og hyppigst ved Conciliebeslutninger blev Guds tjeneestens Ordning fastsat, Kirketugten reguleret, det kristelige Liv ordnet, kort sagt saadanne Love udstedte, som kunde fremme Guds Rige og Sjælens Frelse. Og det skulde være de Menneskebud, imod hvilke Kristus ivrer, idet Han dadlede Pharisaernes urimelige Bedtægter? Man betænke, at de ere udstedte af den Kirke, som Kristus Selv har givet Myndighed til, i Sit Navn at anordne det Nødvendige, en Myndighed, til hvilken ogsaa den Pligt svarer: at adlyde den. — Men staae ikke mange af disse kirkelige Anordninger og Love i Modstrid med de guddommelige Love, med den h. Skrift? Vi vide meget godt, hvilke Forordninger man her fornemmelig mener, det er f. Ex. Communionen under een Skikkelse, Præsternes Cölibat, Klosterlivet o. s. v. Det er ikke Stedet her, i det Enkelte at føie Beviset for, hvor meget alt dette er overensstemmende med de guddommelige Love. Vi henvise til de Afhandlinger, som ogsaa Skandin. Kirketid. har leveret i sine tidligere Aargange om disse enkelte Themaer. Der eksisterer ingen virkelig Modsigelse imellem den katholske Kirkes Love og Guds Ord, saaledes som dette i Sandhed er; men kun en

Modsigelse mod det efter menneskelige Anstuelser og Tilbøieligheder udlagte og fordreiede Guds Ord. Dersom man ikke rev Striften ud af den levende kirkelige Bevidsthed, saa vilde al tilsyneladende og foregiven Modsigelse snart svinde og man vilde erkjende, at de kirkelige Anordninger netop kun tjene, deels til først rigtigt at forklare de guddommelige Bud, deels til at give Veiledning til sammes Overholdelse.

(Fortsættels.)

Den russiske Straffelov mod Katholikerne.

Parisérbladet *Le Correspondant*, Grev Montalemberts Organ, udkaster efter „dybt bevægende og aldeles paalidelige Meddelelser“ et Billede af de ikke-orthodore (d: ikke-russiske) Christnes Stilling i det russiske Keiserrige og tilføier, at en Discretion, som Enhver let vil begribe, forbyder at nævne Kilden. Som Beviser meddeler Bladet ordlydende tvende hidtil kun af Navn bekjendte Actstykker. Det ene er et Uddrag af den „forfærdelige Straffecodex“, som afdøde Keiser Nicolaus affattede i Aaret 1846, tilskyndet af Frygt og heftig Ophidselse, som var bleven fremkaldt hos ham ved Udbredelsen af de liberale Ideer i Europa og ved den h. Stols Reclamationer betræffende de religieuse Forfølgelser i Polen. Den indeholder 10 Artikler (d. e. Art. 195 til 205 af den almindelige russiske Straffelov) angaaende de fra den orthodoxe (d: russiske) til en anden christelig Kirke overgaaende Personer, og som, ordlydende oversatte fra den russiske Text, lyde saaledes:

Art. 195. Hvo som forleder Noget af den orthodoxe (russiske) Kirke til at træde over til en anden christelig Con-
fession, vil blive dømt fra alle hans Stand tilkommende Ret-
tigheder og Privilegier, og forviist til Gouvernementerne Lo-

bolst eller Tomst (i det vestlige Sibirien), og naar han ved Lovene ikke er fritagen fra corporlige Straffe, **erholder han 50 à 60 Slag**, førend han tiltræder den **tonaarige** Straf. — Er der beviistligen bleven anvendt Tvang eller Magt, saa bliver den Skyldige sendt til Sibirien, og erholder, saafremt han ikke er fritagen for corporlig Straf, **10 til 20 Pidskeslag af Bøddelens Haand**. (NB. Pidskeslagene ere af den Bestaaffenhed, at eet eneste er tilstrækkeligt til at dræbe; Pidskene (Knuster) ere kunstigt forfærdigede og vædede i Eddike. Adelen er vel efter Loven fritagen for denne Straf; imidlertid er en simpel kejserlig Ukas (Decret) tilstrækkelig til at berøve Adelen alle dens Rettigheder.)

Art. 196. Hvo som forlader den orthodoxe (russiske) Kirke, for at gaae over til en anden Confession, overgives til de geistlige Autoriteter, for at oplyses, formanøs og behandles efter Kirkens Love. Indtil han vender tilbage til den orthodoxe Kirke, griber Regjeringen Forholdsregler, for at bevare hans Børn og Livegne for Forsørelse. Hans af Orthodoxe beboede Godser blive satte under Curatel og det bliver ham forbudt at boe der.

Art. 197. Hvo som ved Skrift eller Tale har forsøgt at forlede Orthodoxe til at gaae over til en anden christelig Confession, bliver første Gang straffet med Tabet af visse Rettigheder og Privilegier og fermaanedligt Fængsel; anden Gang bliver han indespærret i en Fæstning fra 4 til 6 Aar; tredje Gang taber han alle Rettigheder og Privilegier, bliver forviist til Tobolsk eller Tomst og indespærret der fra 1 til 2 Aar. — Er den Skyldige ikke fritagen for corporlig Straf, saa straffes han **med 60 til 70 Pidskeslag** og sendes derpaa til Tvangsarbejde i 4 Aar. — De, som forsætliggen søge at forlede Orthodoxe (russiske Christne) til at gaae over til en anden christelig Kirke eller udbrede Taler eller ikke-orthodoxe Bærker, blive indespærrede fra 6 til 12 Maaneder i et Forbedringshuus, alt efter Størrelsen af deres Forseelse. — (Ifølge deraf kan man i Rusland blive behandlet som Forbryder, naar man laaner en af sine Venner en katholsk Bønnebog eller et Bind af Bossuets katholske Bærker, da det jo kan synes som om man derved vilde

forlede Rusjere til Grafald. Slige Tilfælde ere ogsaa virkeligene forekomne!)

Art. 198 straffer Forældre og Formyndere, som opdrage deres Børn i andre Religioner, end i den orthodoxe Religion, med 1 à 2 Aars Fængsel og fratager dem Tilsynet med samme.

Etter **Art. 199** straffes den, som hindrer Noget i at gaae over fra et andet Religionsfælleskab til den orthodoxe Tro, med 3 til 6 Maaneders Fængsel.

Art. 200. Hvo som faaer Kundskab om, at hans Kone eller Børn eller andre Personer, som Loven har stillet under hans Opfølgning, have i Sinde at forlade den orthodoxe Tro, ikke forsøger at bringe dem derfra og forsommer de Forholdsregler, som Loven hjemler ham, for at hindre dem deri, straffes med 3 til 5 Dages Fængsel, og bliver, naar han selv hører til den orthodoxe Kirke, oveniud belagt med de geistlige Straffe. (Manden skal saaledes angive sin egen Kone og sine egne Børn og gaae criminelt tilværks imod dem!)

Art. 201 straffer kristelige Geistlige, som efter deres afvigende Ritus høre Orthodoxes Skriftemaal, meddele dem Communionen eller døbe deres Børn, første Gang med 6 til 12 Maaneders Suspension og anden Gang med Tabet af deres Embede og komme til at staae under Politiets Opfølgning; have de gjort det af Uvidenhed, saa erholde de en streng Trettesættelse for den letjendige Udførelse af deres Embede.

Art. 202. Geistlige af fremmede Confessioner, som blive befundne skyldige i at have lært orthodoxe Børn Catechismen (selv om det ikke kan bevise, at de have gjort det i den Hensigt at forføre dem), straffes første Gang med 1 til 3 Aars Suspension og anden Gang med Afsettelse fra Embedet, 1 til 2 Aars Fængsel og stilles under Politiets Opfølgning.

Art. 203. Medlemmerne af den katolske Geistlighed, Verdensgeistlige saavel som Ordensgeistlige, i de vestlige Gouvernementer, som have Orthodoxe til Tjenere, betale pr. Hoved 10 Rubler i Straf, om de end ikke anvende noget Middel til at omvende dem.

Art. 204. Fremmede Geistlige, som uden forudgaaet speciel Tilladelse tilstede russiske ikke-orthodoxe Underfætter til Communion, erholde første og anden Gang en streng Trettes-

sættelse; tredje Gang suspenderes de paa to Aar, og fjerde Gang blive de berøvede alle Rettigheder og Privilegier.

Art. 205 angaaer Lægfolk og bestemmer, at den, som i offentlige Forjamlinger indlader sig i upassende Discussioner om Religionsforskjellighed, skal advares og straffes med Pengebøder eller Fængsel fra 3 til 7 Dage. — De Geistlige af et ikke-orthodort Religionsfamfund tør desuden ikke staae nogen Døende bi af en anden Confession, og heller ikke døbe nogen Muhamedaner uden forud indhentet Tilladelse fra Regjeringen. — —

Det andet Actstykke er et Udtog af Statutterne for den orthodoxe Kirkes Pligter og Rettigheder. Dgsaa dette Udtog er temmeligt omfattende, og vi meddele her kun nogle faa Afsnit. „De Geistlige,“ hedder det om den russiske Geistlighed, „skulle ved Hoimesjen læse Instructioner af de h. Fædre. De, som have erholdt tilstrækkelig Underviisning, kunne forelæse Belæringer, som ere forfattede af dem selv, men de maae, førend de oplæses, forelægges en Censur eller idetmindste gives Censuren siden efter til Eftersyn. Biskoppen har at angive de Geistlige, som ikke rette sig herefter. — Consistoriet har at sørge for, at Lægfolk skrifte hvert Aar. I ethvert Sogn føres en Skriftejournal, hvoraf der hvert Aar inden den 1. Decbr. meddeles Consistoriet en Afskrift; af denne forfattes en Statistik over Skriftemaalene, hvilken forelægges Hs. Majestæt Keiseren. Forjømmer Nogen i 2 eller 3 Aar at gaae til Skrifte, saa gjor Consistoriet derom Indberetning til Biskoppen, som lader ham formane og paalægger ham en Kirkebod. Hvo som forbliver døv og ikke gaaer i sig selv, bliver meldt til Civilautoriteten, der da gaaer frem efter Omstændighederne. — Den civile Autoritet er forpligtet til at beskytte Kirken imod enhver Fornærmelse, og maa ikke lade dem, som have forvildet sig, lægge deres Bildfarelse offentlig for Dagen. — Den orthodoxe Kirke alene har i Rusland Ret til at formane Dissidenter til at antage dens Lære. Hvo som træder over til Hæresket, til en russisk Sect, til den romerske Katholicisme eller til Protestantismen, bliver først ført til Sognepræsten, derefter til en særlig dertil valgt Geistlig og endelig for den geistlige Ret og offentligt formanet af Biskoppen;

vender han da endnu ikke om, saa overleveres han til den civile Autoritet, som anlægger Sag imod ham. — En orthodox Pige tør ikke uden Keiserens specielle Tilladelse gifte sig med en ikke-orthodox Fremmed.“ —

Kirkelige Efterretninger.

Østerrig. Fra Trieste afgik i August Maaned atter en ny Expedition til Central-Afrika, som bestod af: Don Gio. Beltrame med nogle Benner fra Verona, to Præster og tre Lægmand (to Smede og een Skræder) fra Tyrol, og een Præst og een Lægmand (Smed) fra Baiern. Dr. J. Chr. Mitterrusner, som ledsager dem til Alexandrien, vil der af Generalvicar J. Gostner modtage otte Negerdrengene fra Missionskolen i Chartum, for at bringe dem til det bekendte Don N. Mazzás's Institut i Verona, hvor de skulle erholde deres videre Uddannelse. — I Tyrol fandtes der ogsaa ialt tre modige Zomsruer, som vare beredte til at anlægge et Kloster med en Opdragelsesanstalt i Chartum i Nubien; dette Anliggende venter nu for Tiden endnu paa en Afgjorelse i Rom.

Wien. Den pavelige Nuntius' (Gesandts) Afreise. I August Maaned forlod Hs. Em., den apostoliske Pronuntius, Cardinal Viale Brela, Wien. Efter en 29aarig, fordetmeste i Tydskland tilbragt diplomatisk Løbebane — siger Wiener „Kirchenzeitung“ — vender han tilbage til Italien, for at indtage den erkebiskoppelige Stol i Bologna. Hs. Em. var i over 11 Aar Nuntius i Wien, i en for Kirke og Stat saa betydningssfuld Tid, som ingen af hans Forgængere nogenstunde havde oplevet; heller aldrig har en Nuntius i Wien havt Keilighed til at udvikle en saa overordentligt betydningssfuld Virksomhed. Usædvanlige Landskaver, et hurtigt og sikkert Overblik over Forholdene, en sjelden Færdighed og Routine i at udvælke sig i det indiske Sprog, en stor Gæstfærdighed i Omgangen, vare de forenede Kræfter, der prydede Hs. Eminence som Diplomat.

Hvorledes det indre aandelige Liv har fundet sin Pleie hos ham ved Siden af de mange diplomatiske Forretninger, vil Erkebiscefet Bologna's Betskytelse snart bedre vise, end enhver Lovtale. Hs. Em. vil i hoi Grad retfærdiggjøre den h. Faders Tillid ved sin biskoppelige Virksomhed. Hs. Eminences Affed vakte hos alle dem, som fandt Leilighed til personligt at lære Højsamme at kjende, en almindelig Deeltagelse, og tusinde velsig nende Dnsker have ledsaget den oplyste Kirkesyrste hen over Alverne til den gamle ærværdige Metropolitanstad Bologna." (Viale Prelats Efterfølger i Wiener Nuntiaturen, Mgr. de Luca, hidtilværende Nuntius i München, vil nu ogsaa snart indtræffe i Wien.)

Tyskland. „Augsb. Allg. Zeit.“ tilskrives fra Berlin: „Som bekjendt skal der til næste Aar i Berlin finde en Forsamling Sted af Protestanter fra alle Verdens Dele. Kongen interesserer sig personligt særdeles levende for Istandbringelsen af denne Forsamling, og Hofprædikant Krummacker er først for saa Dage siden afreist til Glasgow i Skotland, hvor den engelske Afdeling af det store „evangeliske Forbund“ skulde holde sine Møder den 20., 21. og 22. August, for der at være Tolk for sin Monarks Deeltagelse og Henjægter. Det Hele turde først blive definitivt ordnet i Begyndelsen af Sept. Maaned i Frankfurt a. M. i en Sammenkomst, i hvilken navnlig ogsaa Formanden for den ovennævnte engelske Afdeling, Sir Gulling Gardley skulde deeltage. Hvad man iøvrigt egentlig agter at forebringe og at beslutte, derom synes selve Lederne hidindtil ikke at være paa det Rene med sig selv. For Diebliffet seer det ud, som om man havde isinde kun i Almindelighed at ville imponere ved et lykket Forjog og lade den evangeliske Kirke i det Store og Hele repræsentere sig som en iuttet Eenhed, og vi Preussere specielt ville desuden ikke gjerne lade en Leilighed gaae forbi, som kan give os nogen Betydning, ligemeget om den er politisk eller religiøs.“

Jfr. „Scandin. Kirketid.“ Nr. 29.

— I Glogau har en Hr. v. Manegold, Secondlieutenant ved det kongl. preuss. Ingenieurcorps, udgivet en Afhandling om Arvesynden, i hvilken han ved Siden af andre ikke mindre interessante Resultater ogsaa er kommen til følgende: „Arvesynden bestaaer altsaa ikke i Mennekslægstens Forfølgelse ved Gud, men i Nedarvingen af vildfarende Meininger, som forbitte os dette Livs Glæder.“ — Det synes at Forfatteren selv bestøder en god Portion af dette Slags Arvesynd!

— Den nyconsecrerede hoiærværdigste Erkebiskop Gregor

af München har i det derværende St. Bonifacius-Kloster ladet henved 60 fattige Borgere komme sammen, bevarter dem, tildeels selv opparter dem, spist med dem og underholdt sig med dem og tilsidst bortsendt dem med Foraringer.

Ungarn. Den store Kirkefest i Gran ved Donaufloden (jfr. Stand. Kirketid. Nr. 31 og 37) har udviklet sig til en sand Nationalfest. Alle Stænder af den ungariske Nation havde sendt deres Deputerede, fra den høieste Magnat ned til Zigeuneren. Vi fremhæve her kun Festens vigtigste Momenter. Keiserens Ankomst fandt Sted den 30te August Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Efterm. Keiseren gik, under Kanonfald, Musik og uafbrudte Gles- og Vivatraab, iland, ledsaget af fem keiserlige Prindsjer og et glimrende Følge; han blev her modtaget af Erkehertug Albrecht, af Cardinal-Primas i Spidsen for en talrig Geistlighed og af Cheferne for Regjeringscollegierne etc. og ledsagedes til det erkebiskoppelige Palais. Den 31te August Kl. 8 om Morgenen begyndte den høitidelige Consecration (Indvielse) af den pragtfulde Domkirke, ved hvilken høitideligheden tre Cardinaler, Forsk-Primas og Erkebiskopperne af Wien og Ugram, fungerede. Den varede tre samfulde Timer. Hele Ungarns høiere Geistlighed var paa saa Andagelser nær tilstede. Kl. 11 ankom Keiseren til Kirken, fuldt af alle Keiserhusets Erkehertuger og Rigets Dignitarier. Nu begyndte den høitidelige Procession til Reliquiernes forflyttelse fra Stephanscapellet til det Andre af den nye Domkirke. Enhvert Reliquieskrin blev baaret af fire Kirkeprister i fuldt Ornat, og efter Processionen blev den saa meget omtalte og til denne høitidelighed særligen componerede Messie af Franz List udført. Om Eftermiddagen strømmede Alt ud til Folket, hvor Vinen efter gammel Vandskik stod gratis og en stegt Dre blev givet Folket til Vedste. Dertil hørtes Zigeunermusikens Viser og andre Musikcorps. Om Aftenen begyndte Illuminationen af Byen, og i Sandhed seeagtigt og forryllende stod Domkirken der paa sin Klippehøide i magisk Belysning, langt ophøiet over alle Stadens Høider. — Festen endte ligesaa glimrende som den havde begyndt. Tilstrømningen af Fremmede var over al Forventning stor. Alle-rede om Løverdagen, da Keiseren ankom, talte man i Gran henved 60,000 Fremmede. Dette Antal er da paa Festens Dag, især ved Balfarernes talrige Skarer og Processionerne fra Omegnen, steget til henved 150,000. De fleste Fremmede maatte overnatte i det Frie, og Mængdens Frem- og Tilbagebelgen gjorde enhver Oversigt umulig. For at gjøre sig et Begreb om det Syn, som den lille Stad frembød paa Festdagen, maa man betænke, at selve Byen med begge sine For-

stæder St. Thomas og St. Gyorgy ikke tæller over 18,000 Indbyggere. Den rummede saaledes paa Domkirken's Indvielsesfest en Mennekesmængde, som var omtrent ti Gange større, end dens egentlige Befolkning. Denne Stad, i hvilken Ungarns store Konge, Stephan den Hellige, saae Verdens Lys i Aaret 969, har siden sin Bestaaen vel endnu aldrig oplevet en mere glimrende Dag. — Nogle nærmere Meddelelser om selve Domkirken's storartede Pragtbygning turde vist være vore Læsere velkomne. Byen Gran ligger 36 Mil fra Wien, paa den høire Bred af Donau; den har en virkelig romantisk Beliggenhed. Som den første ungarske Konges, den h. Stephan's Hødested har Byen steds været berømt; han ophøiede den ogsaa til Landets Residents og til Sædet for en Erkebiskop, der tillige er Primas (s: første Erkebiskop) for Ungarn. Indtil nu tæller den ungarske Kirkehistorie 68 Primasser i en Række af 856 Aar; den nu regjerende fromme og hjærlichedsfulde Cardinal Johann Scitovskij, forhen Biskop af Fünfkirchen, er født 1785 og blev 1850 udnævnt til Primas. Næsten i 300 Aar, nemlig fra Begyndelsen af den for Ungarn saa uhykkelige Tyrkefrig (1540), residerede Ungarns Primas i Presburg og Tyrnau, og først i Aaret 1820 forlagde den i 1819 til Primas udnævnte Cardinal Rudnay Primas'sens Sæde atter til Gran. Han fattede strax det Forsæt, at bygge et Escorial og et pragtfuldt Centraltempel for hele Ungarn i Gran paa det selsomme Sted, hvor en pragtfuld Domkirke i det 16de Aarhundrede maatte gjere Plads for de tyrkiske Moscheer. En Kampbasilika skulde paa en Klippe danne Midtpunktet for denne Paladscolonie, tilvenstre og tilhøire omgivet af Paladssfloie, Primas'sens Residents; den dybere liggende Domplads skulde til høire og venstre prydes ved Seminar- og Bibliotheksbygninger og 24 Domherrehuse. Den 23de April 1822 blev Grundstenen lagt til dette storartede Foretagende, og nu, efter 33 Aars Forløb, er dette kæmpemæssige Project, — takket være den ædle Rudnay's ligesaa ædle Efterfølgere, Kapacsy og Cardinal Scitovskij, — allerede fuldendt: selve Kirken paa et Sidetaarn samt Propylæerne nær, de 24 Domherrehuse og den imponante Opførsel. — Bygningsomkostningerne ved Domkirken have til Dato andraget en Sum af lidt over 2 Millioner Gylden C. M., hvoraf alene den nu regjerende Fyrst-Primas har i de 5 Aar af sit velvignelsesrige Primat allerede bidraget over en halv Million Gylden. Basilikaen staaer paa en 216 Fod høi Klippe, — den forhenværende Fæstning, — med Baggrunden vendt mod Donaufloden; den er bygget i romersk Paladsskiil, hvis Middelpunkt danner den af 24 Sciler baarne Kampstuppel, der er 60 Fod høi og hviler ligesom en Krone paa

Kirkens paralellogramme Skib. Paa den forreste Front, 138 Fod lang, ville Propylæerne danne Middelpunktet og den staaer til begge Sider ved Portaler i Forbindelse med tvende omtrent 174 Fod høie Klokketaarne. Basilikaens Hvide beløber sig til 288 Fod og hver Langside ogsaa 288 Fod, ligesom Hviden. Betragter man disse colossale Maal, saa vil man finde, at Domkirken i Gran neppe er Halvdelen mindre end St. Peterskirken i Rom og en Trediedeel mindre end St. Paulskirken i London. Planen til Bygningen er udkastet af en Wiener Bygmester Paul Khünel, — siden 1839 har Ungarns genialeste Architect, Joseph Hild, overtaget og fuldendt Bygningen. — Kirkens Indre er nu imidlertid endnu mere imponant og oploftende end det Ydre. Væggene ere beklædte med en graa spejlglat Marmormasse, Gulvet belagt med hvid cararist og rød ungarisk Marmor. Kuppelen, der udvendigt bliver baaren af 24, omtrent 60 Fod høie Søiler, lader Lyset falde igjennem 12 meget store Vinduer frit og klart ind i det Indre. Loftshvælvingen til Sanctuariet (Choret), som har et Fladeindhold af 4730 Wiener Kvadratsfod, er prydet med 22 billedlige Fremstillinger al fresco, for hvilke der er betalt 80,000 Gylden. Høialteret bestaaer heelt af kostbart Marmor og derover er anbragt et 40 Fod høit og 20 Fod bredt overordentlig vellykket Oliemaleri af Grigoletti i Venedig, hvilket forestiller Mariae Himmelfart og er en af den moderne Konsts skønneste Frembringelser. En ikke ringe Prydelse for Pragtemplet ere ogsaa de omtrent 60 Fod lange Basreliefs i Kirkens Forsib, af den unge Wiener Billedhugger Johann Meixner. Et af Domkirkens imponanteste Værker er dens Kæmpeorgel af Moser i Salzburg, der gaaer paa 60 Register. Fra Orgelchoret, hvor Franz List opførte sin Messe, har man det pragtfuldste og i kunstnerisk Henseende rigtigste Syn over hele Kirken. — „Dg saaledes er da,“ siger en østerrigsk Ordensgeistlig, „den adle og patriotiske Cardinal Rudnay's store Idee bleven til hårdelig Virkelighed ved hans vunde ligesaa adle Efterfølgere, og et imponant Tempel til Herrens Ære staaer nu der som et Kæmpealter til Sone og Forsoning paa hin Klippe, som er bleven vaded af saa meget for Frihed og Fædreland udgydt Blod, og seer med den religiøse Indvielses uendelige Majestæt ned paa den allerede i Martusinder henrivende Donau, paa hvilken og ved Siden af hvilken Dampkraftens moderne Opfindelser svømme og bruse forbi, og fra denne Hvide moder Bestuere's Die tillige ogsaa eet af det herlige Ungarns skønneste og romantiske Partier. — Vender han sig da, vederqvaget ved dette Syn, hen til Kirken, see, — da tiltraaber dens

Frontsfrist ham: „Quae Sursum Sunt. Quaerite! (o: Søger Det, som er oventil!)“ —

Marieforeningens

ærede Medlemmer indbudes herved til et Møde idag Søndag den 26de October, Efterm. Kl. 4^{1/2}.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 26de October. — 24. Søndag efter Vintje. — Dagens Epistel: Rom. 12, 17—21, — Evangel.: Matth. 8, 1—13. Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Svimeesse, med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt, med Catechisation.

Freddag d. 31. October er befalet Vigilie=Fastedag til

Loverdag d. 1. November: — Allhelgenes fest. — Dagens Epistel: Heb. Abens. 7, 2—12. — Evangel.: Matth. 5, 1—12. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 høitidelig Levitmesse, med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Fekstendagt. —

Over Søndag om Form. Kl. 6 og 8^{1/4} fejres en stille b. Messe; — om **Torsdagen** bliver det hoib. Altrens Sakramente fremstillet under den sidste b. Messe Kl. 8^{1/4}, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Velsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Haufensteiner**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Rtl. 8 Sch. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Conis Kleinis Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det gode!

1. Theſſſſat. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 44.

Søndagen den 2den November.

1856.

Bagvaskelsen.

Allerede selv Navnet „Bagvaskelse“ maa opfylde os med Affky, og dog er den desværre en fremherskende Feil hos utallige Menneſter, og de færreste af dem tænke over det overmaade Strafverdige ved denne ſaa ſtygge Feil.

Den Lidenſkab eller Syge, at bedømme Andre ugunſtigt og ufjærligt, at uſpionere, udbrede og forſtørre deres

Feil, eller at paadigte dem Udyder, som de ikke have, forraader en hoist usadelig Charakter, ligemeget om Kilden dertil er Letfindighed, eller Begjærighed efter at glimre med sit Bid, af hvilken sidste især den fine Baggaffelse udspringer, eller Uvillie og Had, som ogsaa altid er forbunden med den Bestræbelse at skade.

Hvad der skeer af Letfindighed, pleier man i Almindelighed at ansee for ubetydeligt. Men er ikke Letfindigheden alene i sig selv en hoist strafværdig Udyd? Kan der vel overhovedet skee noget Gødt uden Besindighed og Overlæg, uden Forsigtighed og Betænsomhed? Væmmer man sig da ikke til at behandle selv det Vigtige kun overfladiskt, det Uværdige tankeløst og det Hellige foragteligt? Er det ikke nedværdigende, naar man ikke indretter sin Gjøren og Læden efter prøvede og modent overveiede Grundfætninger, men kun efter ydre Indtryk, efter Lune, efter Dieblikkets Stemning eller en opbrusende Videnskab? Og naar det skeer selv i Henseende til Næstens Gode, da skulde Letfindigheden fortjene nogen Undskyldning? Hiin erkensløse Nyfgenhed, hiin Syge og Mani, at opspore Andres Anliggender; hiin urolige Travlhed for, saa hurtigt som muligt at fore ud iblandt Folk Alt hvad man hører; hiin uhyrlige Hastighed til allevegne at udbrede en Fabel, som onde Mennesker have opspundet og lettroende Mennesker have gjentaaget, at gjøre et Nygte bekjendt overalt, om hvilket man selv ikke veed hvorledes og hvorfra det er opstaaet, og som ved sin Udbredelse blandt den store Hob stedse faaer nye Tilfætninger, at give det et Skin af Sandsynlighed og Visshed og derpaa at grunde de ufjærligste Domme: — alt Dette skulde ikke have noget at sige, og det blot af den Marsag, at man just ikke vil skade Næsten af Ondskab? Er det ikke i Virkningen ligemeget, om Du, enten for kun at tilfredsstille Din ufalige Snaakelyst, eller af Begjærighed efter at hævne Dig paa ham, berøver ham det Udløste, han eier? Smertter Saaret maaskee mindre, fordi Du ikke forsætligt eller af Ondskab har tilføiet det? Af Overmod og Letfindighed skeer der maaskee mere Ondt i Verden, end af virkelig Ondskab. — En Vane, hvorved Du stifter utallige Dunder, skulde ikke være nedværdigende? Hvor lav og jordærvet maa ikke det Menneskes

Character være, der, som Salomon skildrer ham, tilføjer sin Næste Skade og derpaa siger: „Jeg har kun spøget!“? At tilføje Ondt i Spøg, det er Virkningen af Letfærdigheden; og den skulde i nogen Henseende være værdig til Undskyldning eller Retfærdiggjørelse?

Ligesaa usædelig er Characteren hos den fine Bagvasker, som krænker Næstens Ære, for at glimre med sit Vid; tværtimod er hans Snedighed endnu farligere, end den Letfærdiges Ubetænsfomhed. Denne taler uden Overlæg om det han hører; den fine Bagtaler vælger derimod netop altid det, som bedst tjener til hans Hensigts Opnaaelse. Den Letfærdige er det nok, at kunne „fortælle“ noget; om Følgerne af sin letfærdige Fortællen bekymrer han sig ikke; den Anden derimod har allerede forud beregnet de Følger, som han har tilfjet, og veed derfor at indklæde Bagvaskelsen i en ret behagelig og picant Form og at underholde Selskabet paa en behagelig Maade. Den Letfærdiges Ord kunne ofte flyve bort, uden at efterlade noget Indtryk; den Listiges Bagvaskelse er derimod altid anlagt saaledes, at den overlader Mere til egen Eftertanke, end den selv synes at udsige. Medens den Letfærdige ofte paadrager sig selv Foragt ved sin Daarskab, veed den fine Bagvasker at erhverve sig Agtelse og Beundring ved sin mesterslige Skildring, i hvilken han heller aldrig saarer Belansthedigheden. Man bliver tilsidt kjed af den Letfærdige; men den fine Bagvasker forstaaer den djævelske Kunst, endog at oprække en stedse større Langsel efter hans oftere Omgang. — Fordetmeste gaaer hans Bestræbelse hovedsageligen ud paa, at fordunkle den Ære, som den ligefremme Spottelyst endnu ikke har krænket. Under Skin af særdeles Velvillie og Redelighed søger han at forskaffe sig Indpas. Han roser selv undertiden, for ikke at gjøre sin Dadel mistænkelig; han veed kunstigt at fordele Lys og Skygge, forat det Billede, som han udkaster om Næstens Opførsel, kan behage, han forstaaer at omhylle Løgnen med Sandhedens Klædebon, forat man ikke skal tvivle om dens Troværdighed. „Deres Ord,“ siger Propheten, „ere lindere end Dø, og dog ere de skarpe Pile.“ — Saaledes nærmede ogsaa de Skrifftloge og Pharisaerne sig Frelseren i Begyndelsen med Agtelse og Ærefrygt; de kaldte Ham Mester, de gavede

Ham den skønne Roes, at Han lærte Sandheden; fulde af Besejdenhed lode de til at ville lade sig belære af Ham; imidlertid var det deres Hensigt, at fange Ham i Taler og samle nyt Stof til deres Bagvaskelser. Saadanne Mennesker, som bagtale med en vis Omhu, for ikke at fornærme Belanstedigheden, de ere allerede rigtigt udlærte i den dæmoniske Kunst, at gjøre Ondt og stifte Ulykke! Deres fordærvede Hjerter har Forstandens og Videts Fordele, bag hvilke de netop desto mere uforstyrret, desto sikkrere kunne naae deres egentlige Dismed. Det er dem, der vække Mistanke mod den Ukyldige, efterstræbe den Rettsfæne, forraade Bønnen, franske den sande Fortjeneste, nedsette den uplettede Dyd, fordreie Sandheden og sætte Løgnen i Omløb og forskaffe den Bifald. Hvilken hæslig Character! Ere disse Mennesker noget andet og bedre, end Hyklere? De forstaa vedderes Fortjællelse, at befrie sig for Mistanke om Bagvaskelse, for saa meget desto sikkrere at kunne snigmyrde Gæren. Man affhyer den, som spiller Hykleren i Kirken; og den, som spiller Hykleren i Selskabet, han skulde ikke fortjene samme Affhyer? Hyklerie med Religion skulde være en Last, og Hyklerie med Redelighed en Dyd? „Kænsfuldhed,“ siger den vise Sirach, „er ingen Blisdom; og at pøuse paa Synd, er ingen Klogskab. Det er en Ondskab og denne er en Bederstygghed.“ Ordsp. 19, 19.

Dog sjældent er det blot Lettsindighed og Begjærighed efter at glimre med sit Vid; som oftest er det Modvillie og Had, som skarpe Bagvaskelsens Pile. Thi hvorfor vælge vi netop denne eller hiin Person til Gjenstanden for vor Ufjærlighed? Hvorfor ere vi saa skarpsindige, at vi kunne bemærke skjulte Feil netop kun ved disse Personers Handlinger, medens vi ikke iagttage dem hos Andre? Hvorfor domme vi just kun disse saa strengt og have saa travlt med at svække det gode Rygte, i hvilket de staae hos Andre? Ere da de alene saa feilfulde og fordærvede, at de fortjene at gives til Priis for Foragt? O nei; ikke deres Feil, som vi jo saa let oversee, bare over med og undskyldte hos Andre, ere Marsagen til vor Bagvaskelse, men vore Lidenskaber! Vi have ikke opdager disse Feil, førend vi gjerne vilde opdage dem; de havde ikke været dadelværdige i vore Dine, førend vor fornærmede Stoltheit,

vor frænkede Egenfjærlighed, vor beffjæmmede Uergjærrighed og vor trædffe Misundelse blev opbragt imod dem. Vi ere meget opffindfomme i det Dnde og fæmmenfætte da felf fom ofteft en heel Hiftorie om Udyder og Daarftaber, og paadigte diæfe dem, mod hvem vi netop ere fjendffe. Mennesker, hvis Interæffer ikke ftaae i nogen Forbindelfe med vore, hvis Beftræbelfer ligge udenfor vor Egennyttens og Uergjærrigheds Omraade, hvis Forhold er os ligegyldigt, ere for det Mæfte ogfaa fuffrede imod vor Bagtalesffes Pile; men faadanne Perfoner, hvis Fortjenefter true med at ftille vore egne i Skyggen, — Perfoner, der efterffræbe den fæmme Lykke, fom ogfaa vi tragte efter, og fom undertiden blive os foretrukne eller glæde ffig ved de Fornemmes og Mægtiges Gunft, hvilken vi misunde dem, — Perfoner af fæmme Haandtering, Kald, Rang og Character fom vi: diæfe angriber vor Bagtalesffesyge allermeft og allerheffft; de ere Gjenftanden for vor Uffjærlighed, ikke fordi de have Feil, men fordi de ere bedre, blive mere ærede, mere begunffigede og ere lykkeligere end vi. Deres Fortrin, Velftand og Lykke kunne vi ikke frarøve dem; vi beffræbe os alffaa for, at frarøve dem det, fom vi kunne, nemlig deres Uere og gode Navn, at ffade dem og at ffildre dem fom uværdige til den Agtelffe og Gunft, fom bevfifes dem. Og en faadan Udfærd, forraader den ikke et flet og fordærvet Hjerte? et Hjerte, fom føger ffin Glæde i at ffifte Dndt og fom anfeer Andres Vel og Lykke for en retffærdiggjørende Uarfag til Modvillie og Had? Hvor uffiffede ere faadanne Mennesker til at begribe Apofflens ffjonne Værdomme! „Kjærligheden,” ffiger han, føger at ffjule Feilene, faa ffore og talrige de end monne være!“ Diæfe lave Mennesker ere derimod altid beffæffigede med at opdage og udbrede deres Medmenneskers Feil. „Kjærligheden tænkter ikke noget Dndt!“ Diæfe Bagtalere derimod ffinde endog altid mere Dndt end Godt. „Kjærligheden glæder ffig ikke over Uretffærdigheden!“ Diæfe derimod ere ikke mere fornøiede og glade, end naar de kunne opdage noget Slet i Næffens Character. „Kjærligheden glæder ffig over Sandheden!“ Diæfe er det ligemeget, om det, fom de høre og fortælle om Andre,

er Sandhed eller Løgn, naar blot det er til Skade for den, som er Gjenstanden for deres Bagvaskelse.

Bagvaskerens Character er saaledes — man maa betragte den fra hvilkenjomhelst Side — en slet, en usædelig Character. Man kan med Rette henregne dem, som have gjort sig denne Last til Bane, til Menneskeslægten's Udstød og Affrum, som synes kun at være fødte for at krænke, undertrykke og tilintetgjøre Uskyldighed og Retfærdighed; hvem det er en Helvedsqual at leve i No, saalænge de ikke have forurologet Andre; som, idet de ofte selv have mistet al Agtelse og ikke mere ere Noget, heller ikke ville lade de Dydigste forblive at være, hvad de i Virkelighed ere. Vist er det, at Mennesker af et godt, ja kun af et maadelig godt Gemyt, ikke kunne være istand til de Nederdrægtigheder, som Bagvaskelsen tillader sig.

Er nu Kilden til denne Last saa giftig, hvor dødbringende maae da ikke dens Virkninger være? — Bagvaskelsen krænker det Edelste, hvad Mennesker besidder og hvad der ellers endnu kan forskaffe ham Trost i Ulykke og Glendighed, nemlig: Gien og det gode Navn. Hvad er vel værdifuldere end et godt Rygtes Alenodie! Det overgaaer alle andre Lykkens Goder, ja det er kosteligere end selve Livet. Alle øvrige Goder forsvinde ofte endnu for Døden; Livet er i sig selv kort og skrøbeligt; men Vidnesbyrdet af et godt Rygte overlever os selv her paa Jorden; det er idetmindste uødeligt saalænge som Mindet bevares iblandt dem, der kjendte os. Bagvaskeren føler sig altfor afmægtig til at ødelægge selve Dyden, da denne jo er ophøiet over alle hans Angreb; men istedetderfor ødelægger han det, som følger efter Dyden og med Rette tilkommer den: Agtelse og Undest. Han forstaaer at fremstille den Redelige som en Uværdig, Dydens Ven som en Hykler, den Uskyldige som en Forbryder, den Svage som et slet Menneske. Bagtaleren skaaner ofte selv ikke dem, som allerede hvile i Graven, og krænker saaledes ogsaa den efterladte Familie, som i sin Kummer da søger Lindring og Trost i den Tanke: „Han var dog en retsaffæn Fader! hun var dog en dydig Moder!“ — Ak, det har allerede kostet saa Mange deres glade Sind, deres Sundhed, deres Liv, som henvisnede af Græmmelse, fordi de, aldeles beroligede ved deres Samvittigheds Bifald, intet for-

modede mindre, end en saadan Krænkelse, men da uheldigvis erfarede de falske og skjændige Nygter, som Bagvasselsen havde udspreedt! —

Virkningerne af Bagvasselsen ere fremdeles saa meget mere dødbringende, fordi de forstørstedelen slet ikke kunne forhindres. Den Krænkede er formedelst sin Fraværelse ude af Stand til at forsvare sig, og han har den Ulykke at blive dømt, forinden han kan retfærdiggjøre sig. Den mørke Sky forkynder Storm, den opstigende Røg viser Faren for Ildsbaade; de give os saaledes endnu Tid til at redde os. Den Skade derimod, som der tilføies os ved Bagvasseren, styrter usformodende pludseligt ind over os. Istedetfor at true, smigrer han; hans Adfærd synes intet mindre end at være fjendtlig; hans Tale til os flyder over af Forsikringer om Velvillie og Vennskab; og selv i det Dieblit hvor han er færdig til at dræbe Din Vre, forsikrer han Dig tusinde Gange om sin mest uhyttede Agtelse. Han lurar i stille Baghold, og Du bemærker ikke den Snare, som han med djævelsk Underfundighed har lagt, førend Du har indviklet Dig i samme. Du gjør Dig Umage for, at vinde en Belgjørerens Gunst; men Du har allerede for længe siden mistet den ved Bagvasserenes Rænker; Du søger Din Lykke ad retfærdige Veie; men Bagvasseren har allerede gjort Alt, for at spærre Dig Afdgangen til samme; Du troer at nyde Dine Medmenneskers Agtelse: men jee, Bagvasseren var, førend Du kunde blive det vaer, allerede beskæftiget med at rove Dig den. Mod en Fjende, som aabenlyst angriber os, kan man anvende Forsvarsmidler; men hvo kan undgaae Enigmorderen? Mod ham beskytter os hverken Tapperhed eller Forsigtighed. Kun de vilde være istand til at redde den Mishandlede, som høre paa Bagvasserenes Tale; men ere disse, som høre paa ham, fordetmeste ikke besjælede af den samme Ukjærlighed? Vælger han sig ikke altid just de Selskaber og Kammerater, hos hvem hans Løgne møde en beredvillig Optagelse? og er det ham vel vansteligst, at finde saadanne?!!

Deraf kan man nu for det Tredie ogsaa slutte, hvor mangfoldige, hvor utallige og store Under Bagvasselsen anretter; thi den er et Onde, som sniger sig omkring i Mørket, og berøver Mennesket netop det, hvoraf alle Livets øvrige Fordele

ere afhængige. Bagvaskelsen er det, som udstroer Tvedragtens og Hædets Sød, sønderriver Velvilliens og Venkabets Baand, forstyrrer Familiernes Ro og Fred og foraarsager bittere og langvarige Hjendskaber. Bagvaskelsen er det, som frarøver den Fortjenstfulde Afgøtelsen, den Flittige Frugten af sit Arbeide, den Trængende Menneſtevennens Bevaagenhed. Bagvaskelsen er det, som allevegne viser sig som en Fjende af Fred, Sagtmodighed, Retfærdighed og Villighed. Den forstyrrer ofte i et Dieblit al den Lykke, som den Retfærdige har erhvervet sig ved en mangeaarig Anstrengelse, den undergraver den Tillid, som den Redelige nød og paa hvilken hans Fremtidshyffe beroede, den stiller den Arbeidsomme ved sin Fortjeneste, ved hvilken han kummerligt ernærede sig og Sine. Bagvaskelsen træder op imod enhver Alder, ethvert Køn, enhver Stand. Hvor er den Lykkelige, som i Sandhed kan sige, at han er forbleven aldeles uanfægtet af dens Gift? Hvo som vover at udmærke sig ved en roesværdig Handling, kan sikkert gjøre Regning paa, at nogensteds en eller anden ondskabsfuld Tunge lurer paa en beqvem Leilighed, for at besmitte den med sin Graade. Den gennemroder Tankernes Dybder, som dog kun ere Ham bekendte, Som prøver Hjertet og Nyren; den paadigter den Handlende uædle Hensigter og Bevæggrunde, naar den ikke kan negte selve Handlingen. Er Nogen ulykkelig, har han at kæmpe med store Gjenwordigheder: Bagvaskeren lader selv den Dydigste ikke have den Trost, at han lider uskyldigt! Han vil da vide, at den Krænkede ikke lider nogen Uret, at hans Stjæbne kun er en Straf for og en Folge af hans Forfeelsjer, ligesom Jobs Samtidige, der heller ikke vilde begribe, at netop den Dydigste ofte bliver prøvet ved Lidelser — ligesom det forblandede Folk i Jerusalem, som holdt Jesus for en Forbryder, fordi Han døde paa Korset. „Er han Guds Søn,“ sagde de, „saa har han vel ogsaa nok Magt til at befrie sig selv, og da ville vi troe paa ham!“

Andre Laster anrette i Almindelighed kun Skade indenfor en vis indskrænket Kreds, og denne Skade har da ogsaa visse Grændser, ud over hvilke den ikke udstrækker sig; — Bagvaskelsen derimod udbreder sin Gift over alt! Den har lige saamange Befordrere af sin Ufsærlighed, som den har Deel-

tagere i sine Bagvaskelser. Den bevinger Rygtet, som hurtigt bærer Løggen fra eet Sted til et andet, og bevirker derved, at Usandheden, jo længere den fjerner sig fra sin Kilde, desto mindre kan blive opdaget. Den foreviger sig ofte ogsaa i Literaturen ved Smædes og Spotkrifter, hvilke man kalder Pamphleter; den opbevarer gjerne de forargeligste Begivenheder, forfalfter Historien, saa at Efterkommerne forblive i Uvidenhed, om de have læst Kjendsgjerninger eller Dydigtelser. Den er Marjagen til, at ofte hele Folkeslag, hele Menigheder, hele Partier evig og altid blive i Historiebøger skildrede og fremstillede i et aldeles falskt Lys. Bagvaskelsen veed ogsaa ved en behagelig og picant Fremstilling, at tilvinge sig en vis Anseelse; og Overfladelighedens Fordomme og Dovenskab gjøre sig da ikke den Uleilighed, at drage dens hyllerske Sandhedsfjærlighed i Tvivl. Der skeer virkelig sjældent noget Dødt i det menneskelige Samfund, uden at Bagvaskelsen ikke ogsaa paa nogen Maade har meer eller mindre Deel deri!

Saa store ere de Udelæggelser, som Bagvaskelsen aurretter; men de blive for det Fjerde endnu større derved, at den Skade, som foraarfages ved den, næsten aldrig bliver erstattet eller gjort god igjen; thi forstøretedelen er en saadan Gjenerstatning i og for sig allerede umulig, og om den end ogsaa er mulig, saa vil dog ingen Bagvasker prætere den. Hvo kan standse Rygtet i sin Flugt naar det engang er bortilet? hvo kan forhindre de Tilfæininger, som Fortællingen modtager ved sin Udbredelse? hvo kan rette de mangfoldige utjærlige Domme, som derved fremkaldes af de deri interesserede Lidenskaber? hvo kan forudsig, hvilke Følger der kunne udvikle sig deraf? — Det er som oftest Tilfældet, at Bagvaskelsen juist ikke var i saa høi Grad vanærende i sin Oprindelse, men hvo kan indestaae for, om den ikke bliver i høieste Grad frankende netop formedelst alle de Bagvaskelser, som den ene tillader sig efter den Anden, som den ene tilføier efter den Anden? Det eneste Mulige er en Tilbagekaldelse eller en Ugeserklæring; men hvad nytter Tilbagekaldelsen, naar den skeer for sildigt, naar Skaden ikke mere kan afvendes eller gøres god igjen? Vil Tilbagekaldelsen vel være istand til at ile eiter og indhente Rygtet, naar det allerede spæver omkring paa munde for Bagvaskeren

selv ubekjendte Tunger? Vil den kunne tvinge de Hørende til ikke at troe hans første Fortælling, men hans senere Erklæring? Menneffene ere desuden ogsaa langt tilbøieligere til at troe det Onde end det Gode; de ville for spotte over Din Samvittighedsfuldhed, end lade sig fravriste deres ufjærlige Domme, som de have Dig at takke for.

Dog, hvilken Bagvasser beslutter sig vel til en uhyklet Tilbagekaldelse? Dertil er hans Character altfor lav og for dærvet. Han skulde selv tilstaae sin Letsindighed, sin Bildsarelse, sin Ondskab? Han affinder sig hellere med sin Samvittighed, der opfordrer ham til Tilbagekaldelse, derved, at han søger at overtude den om, at han jo kun har saaret Kjærligheden i Smaating, i Bagateller, som ikke krænkede Næstens Ære, at han kun fortalte Noget, som nu dog Ingen mere tilregner sig som Forbrydelse, hvorover Ingen forarger sig; han siger: der har blot været fornuftige Menneffer nærværende, om hvilke det lader sig formode, at de nok ville holde den Hemmelighed skjult, som han selv ikke kunde skjule; han havde ikke havt til Hensigt at skade; han var ikke den Forste, som aabenbarede det skadelige Rygte; han har ikke selv opdigtet det; han fortæller kun, hvad der er sandt o. s. v. o. s. v. Hvo som omgaaes med Menneffer, vil have gjort den Erfaring, at han for horer tusinde Bagvasselser, end en eneste Tilbagekaldelse! Og dog gives der for Bagvasseren aldeles intet andet Mittel til Fyldestgjærelse, end Tilbagekaldelsen! Hvo som har tilvendt sig eller stjaalet fremmedt Guds, maa tilbagegive det Fravendte og Stjaalne. Bagtaleren har begaaet det uretfærdigste Tyveri og Rov; han er selgeligen ogsaa strengt forpligtet til den fuldstændigste Gjenerstaming, saa meget hans Egenfjærlighed og Ærgjerrighed end maatte sætte sig derimod. — Dog hvilken Feil bliver vel nogenstinde fjeldnere rettet, end denne, hvilken gaaer vel frem med større Letsindighed, end denne? Hvilken Feil hindrer saaledes ogsaa den sande Sindsforandring mere, end denne?

Derfor er Bagvasseren ikke alene en Fjende af Næstens Belfærd, men han skader for det Femte ogsaa sin egen Belfærd; idet han blander Giften for Andre, bliver han selv forgiftet af samme. Iøvrigt fysielst med allevegne kun at finde

noget, som kan give hans Dableyge Næring, glemmer han at lægge Mærke til, hvad der foregaaer i hans eget Indre, ligesom overhovedet de Nysgjerrige altid ere bedre underrettede om det, der foregaaer i Byen, end om hvad der foregaaer i deres eget Huus, i deres egen Familie og iblandt deres Undergivne. Skarpsynet i Henjænde til fremmede Skrøbeligheder, bliver Bagvaskeren blind for sine egne, og han mærker ofte ikke, at det, som han dadler paa Andre, er netop hans egne Feil, saa at han derved gjør sig selv til Spot og Latter. Mange af hans Tilhørere ville ikke undlade at bemærke, at han har skildret sig selv efter Naturen. Han, som ikke kan taale den mindste sædelige Blet paa Andre, lider selv af de største Udyder og Daarfaber. Splinten i Næstens Die støder ham, og Bjælken, i hans eget hindrer ham ikke i at see Alting. Han opkaster sig til Forbedrer af Sæder, som ikke angaae ham, og lader selv sine egne Sæder forværres; hans moralske Character bliver derfor ogsaa altid mere fordærvet. Hans Sindelag bliver altid mere haardt, mistænkeligt, ukjærligt og menneskesjendst. Skadefryd er hans Bederqvælgelse og at stifte Ufred er hans Fornøielse. Det undergraver imidlertid kun hans egen Ro: fordi han altid søger at forstyrre Freden overalt, nyder han selv ingen Fred. Og han taber ogsaa lidt efter lidt al Agtelse hos sine Medmennesker. Thi det er mærkværdigt nok, at selv Mennesker, som med Fornøielse høre paa Bagvaskelser, dog alligevel betragte dem med Foragt som gjøre dem denne Fornøielse. Man ynder nok Bagvaskelsen, men hader Bagvaskeren. Hvo kunde ogsaa vel undertrykke den Mistanke, at Louren til Dadelen engang ogsaa vil komme til ham, som nu hører paa Bagvaskeren, ja snart han har forladt Selvfabet? Da Bagvaskeren ikke skaaner Noget, hvo maa da tilfældigt ikke føle den største Affky for ham og flye ham som et farligt Menneske? — At høre paa Bagvaskelsen opvækker Lykt til Bagvaskelse; de, som tale Ondt om Andre, staae derfor fordømmte ikke selv i noget godt Ny. Ligesom de i Selvfaber behandlede deres Næste, saaledes blive ogsaa de behandlede en anden Gang, og de Vile, som de aftrykke, springe tilbage paa dem selv; den Grav, som de grave for Andre, er den Afgrund, i hvilken de

selv styrte. De have derhos endnu den Beskæmmelse, at de ikke engang tør klage over steet Uret!

Bagvaskelsen skader ogsaa dem, som høre paa den og tage Deel deri: de gjøre sig fordetmeste skyldige i den samme Forbrydelse som Bagvaskeren, fordi de understøtte ham i hans Lidenskab ved den Beredvillighed, med hvilken de optage hans ussærlige Domme, naar de ere for seige til, at forsvare den, hvis Retsskaffenhed er dem bekjendt, naar de selv tænke paa nedrigt, at de, kun for ikke at mishage, bifalde Løgner. De ere det fremmede Guds Hælere! Bagvaskeren vilde ikke gaae ud paa at rove Uren, naar han ikke vidste, hvor og hos hvem han kan henlægge og gjemme dette Rov. De, som høre paa ham, er derfor ligesaa strafværdige som han selv, og ofte i visse Henseender endnu strafværdigere, fordi de ved deres Beredvillighed ligesom tage Rovet i Forvaring, opvække, styrke og hærde Lastens Dristighed, Snubhed, Forvorpenshed og Rovbegjærlighed. Bagvaskelsen forværrer Menneskene og er altid meget skadelig for Sædeligheden overhovedet; thi jo oftere man hører i Selskaber, at det Onde skeer overalt, jo sandsynligere man gjør denne Mening ved Fortælling af virkelige Tildragelser, desto mindre paafaldende bliver det Onde, desto mere aftager Troen paa menneskelig Dyd overhovedet. Naar man ikke hører andet end Ondt, saa tænker man, at det just ikke kan have saameget at betyde, naar man ogsaa ligesom Andre gjør Ondt. Unglingen, som af sine Kammerater altid bliver underholdt med Lidetlighedens Historier og Optrin, spotter tilsidt alle de gode Lærdomme, som bibragtes ham ved den første Underviisning, fordi han troer at see, at de ikke blive overholdte af Noget. „Bagvaskelsen,“ siger den h. Chrysostrimus, „nedbryder al Uretfærdighed, idet den røver Uren. Den gjør Lasten mere uforskammet, fordi den udbreder den farlige Mening, at den er almindeligt herskende.“

Maatte vi derfor dog med fuldt Alvor vogte os for denne afskyelige Last! Maatte vi vende Strengheden mod os selv! Her er Strenghed en Dyd! Vi adspredede altfor meget vor Opmærksomhed, som vi forsterkedelen burde indskrænke til os selv! Hvo som selv med Iver beslitter sig paa

en dydig Vandel; hvo som oftere betænker, hvor vanskeligt det er, at erstatte den Skade, som Vagvaskelsen anretter og som dog absolut maa erstattes; hvo som i Stilhed opfylder sine Pligter, uden at bekymre sig meget om hvad der steer omkring ham: ham vil det ikke falde vanskeligt, at undertrykke Vagvaskelsesfyggen. Altid maae vi erindre os Apostelen Jacobus' fortræffelige Lære: „Hvo som ikke støder an ved Ord, han er en fuldkommen Mand!“ Ja, vi have i Sandhed gjort et stort Skridt fremad paa den christelige Fuldkommenheds Vej, naar vi slet ikke mere lade os beherske af denne Feil! —

Kirkelige Efterretninger.

Frankrig. I Paris boer der for Tiden 1,025,169 Katholiker, 13,366 Protestanter og 10,719 Jøder. Katholikerne have foruden de 48 Sognkirker (før 1856 gaves der kun 39 saadanne): 27 offentlige Capeller, 50 Privatcapeller og 157 Dratorier, i hvilke der kun tør læses een h. Messse. Protestanterne have 5 Kirker, Israelliterne 2 Synagoger. Det største Sogn, i St. Gустаche, tæller næsten 38,000 Sjæle. Antallet af de Pariser ordinerede Geistlige beleber sig til 882. Af alle christelige Foreninger tælle „de christelige Skolebrodrene“ alene 600 Medlemmer i 18 Huse; Nonneordnerne tælle 3400 Medlemmer i 48 Klostre. I blandt de 262 Elementarstoler for Drengbørn bestyre Skolebrodrene 53 Skoler med 18,000 Børn. I blandt de 324 Elementarstoler for Pigebørn bestyre ligeledes Skolebrodrene 69 Skoler med 14,000 Børn. De forestaae ligeledes af de 85 Arbejdsstoler for Pigebørn 47 Skoler med 3000 Pigebørn. Af de 35 Hospitaller betjene de 464 barmhjertige Søstre 23. Paris har 12 Dominicaner-, Capuciner-, Lazarist- v. a. Klostre. Jesuiterne have 4 Huse der.

Nordamerika. Kirken og Secterne, ligeoverfor Slaverne. Det var som bekendt Kirken, der afstøffede Slaveriet i Europa. Den gjorde det imidlertid ikke voldsomt,

paa eengang, men lidt efter lidt — paa en mild Maade, men dog altid sridende sikkert frem mod Maalet. Den søgte først hos Slavebesidderen at gjøre den Bevidsthed ret levende, at han og hans Slave ere Børn af den samme Fader og Brødre til den samme Frelser; derimod søgte den at gjøre Slavens Lod let ved Kjarlighed, idet den lærte ham at øve Lydighed for Christi Skyld og derfor opdrog ham til Guds Børns h. Frihed, hvorved den tillige gjorde ham skicket til den borgerlige Frihed. Efter disse Grundsætninger handler Kirken ogsaa endnu den Dag idag, hvorfomhelst den kan udøve sin Indflydelse. — Den for Kirken fremmede Humanisme (reent naturlige Mennefskjarlighed) gif derimod anderledes tilværks! Den gjorde de endnu raare og udannede Slaver frie paa eengang, iørend de vare skikkede til Friheden, den lod dem saaledes forblive i deres Raahed og udsatte derved Herrerne for den største Fare og Skade. Det er derfor intet Under, at selv Protestanterne nu erkjende, hvor viis Kirkens Bei, men hvor forkeert derimod de nuværende Slaveriaffafferes „humane“ og dog ufjarlige Methode er, og at hine Stater, i hvilke Slaveriet endnu staaer ved Magt, af alle Kræfter modsætte sig en saadan Affaffelse. Overalt hvor „Humanismen“ sætter sin Fod uden den katholske Kirke, frembringer den, med den tilflyneladende bedste Villie, dog kun Ulykke. Den katholske Kirke vidste i de beundringsværdige „Reductioner“ ved Jesuiterne i Paraguay lidt efter lidt at uddanne de indfødte Indianere til dydige Mennefsker! Det 18de Aarhundredes mørke „Dphylsning“ har forstyrret disse Indianercolonier, Landets stakkels Urbørn ere nu — fordrevne og dræbte. Det Samme see vi i Nordamerika. „Humanismen“, ledet af Havesyge og Egoisme og uden sand overnaturlig Kjarlighed, gaaer ud paa aldeles at udrydde de Indfødte og at tilintetgjøre deres Stammer; — opdrage dem kan den ikke. De katholske Missionairer derimod i Oregon-Districtet, hvilke for det meste ere Jesuiter, som vi oftere have meldt, gjøre dette nu alligevel med usigelig Møie og stort Held. Sid at ogsaa deres Bærk ikke atter maa blive forstyrret ved de „Hvides“ Havesyge! — Men mærkvaerdigt er det ogsaa at iagttage, hvorledes den katholske Kirke gaaer frem i Slavespørgsmaalet i Modsætning til de forskjellige christelige Secter. Den katholske Kirke er nu som altid Slavernes Trosterinde og Moder — alle Missionsberetninger give Vidnesbyrd derom. Hvad læse vi derimod om Secterne? Som bekendt blomstrer Methodistsecten især og er magtigst i de forenede Stater, og den hører netop til dem, som gjælde for særdeles „opvakte i Christendommen.“ Vel have nu ogsaa flere Prædikanter af denne Sect erklæret sig paa det Bestemteste imod Slaverisænet.

Men hvad see vi af mange Prædikanters Gjærning selv, for ikke at tale om Lægfolk? Det protestantiske „Volksblatt für Stadt und Land“ i Halle føler sig tvungen til, i en Artikel „Slaverei in Nordamerika“, at gjøre følgende Tilraælse: „Vi kunne desværre ikke undertrykke den Overbeviisning, at der ogsaa virkelig begaaes talrige — reentud sagt — Umenneskeligheder af (protestantiske) Christne, som i Amerika gjælde for opvakte; og, at gjøre saadanne iforveien til „Gjenstand for Bønnen“ (som en gammel Dame fortalte om sig selv) og til sammes Retfærdiggjørelse selv at anføre Salomon's Ordsprog, det maa i Sandhed forekomme os Alle som en frygtelig Vildfarelse af den menneskelige Aand, som paa den ene Side kaster et nyt Lys paa hele Slavevæsenet, men paa den anden Side ogsaa paa den amerikanske Christendom, ved hvilken vi ellers ogsaa allerede have mødt flere besynderlige Sider. — Her anføre vi nogle Exempler. Vi vilde ansee det for en Krænkelse af Sandheden og for en Feighed, netop her at ville tie! En af de mest opvakte Methodistprædikanter var den mest frygtede Herre i Omegnen; han pleiede, hvis Fortællingen er sand, i Begyndelsen af Ugen forud at straffe nogle Slaver for det, som de ved Ugens Slutning muligens kunde have fortjent, — til Stræk og Advarsel for de øvrige! — En Geistlig fra det Nordlige tilbragte engang „Sabbaten“ i en Methodistfamilie. Under hans Nærvarelse gjorde hans Slavinde noget, som mishagede hendes Frue; denne tog en Hammer og en Meisel og afbug Slavinden ganske koldblodigt en Taa! — Dr. Staughton, som havde boet i Georgetown, har ofte fortalt, at han altid kunde bemærke een af de derværende Baptisters Forhold efter hans Bønner i Bedesammenkomsterne. „Naar Manden stod sig godt med sine Slaver, vare hans Ord kolde og hjertelelse som Is. Naar han derimod havde pidsket en Slave, bad han allerede fuld af Liv; og naar han havde pidsket en Slavinde og ladet hende blive tilbage i Kjelderen bunden til en Post, med det Forsæt at komme igjen for at martere hende paany, o hvor inderligen bad han saa ikke!“ — Men hvad skal man nu sige om en presbyteriansk Prædikant, som ofte gjorde det Samme om Søndagmorgen for, under og efter Prædiken en? Hans Menighed vidste, at, naar han betraadte Prædikestolen, stod en stakkels Slave endnu i Præsteboligen paa Tæerne med høit opbundne Hænder; men dette forstyrrede den ikke i ringeste Maade. — Den forhenværende Præses for Synoden i Philadelphia fandtes af en besøgende Embedsbroder beskæftiget med at tildele en Pige, som havde været „uforskammet“, en 60 Pidskeslag, og trods sin Gjæfts Bønner, udførte han Cre-

cutionen i hans Paasyn. — Endnu kun et Par Træk for at fuldstændiggjøre Billedet. Flere Tilfælde blive fortalte, hvor Prædikanter af de nævnte Secter have skudt paa flygtende Slaver. Selv i Prædikanternes Huse findes vilde Ugteffaber imellem Sorte med talrige Børn. Selv Ugteffabsbrud begunstiges af Prædikanterne. (De anførte Exempler egne sig ikke til Meddelelse i et Kirkeblad!) Endelig fortælles der om en Methodistprædikant, at han paa sine Prædikereiser tillige driver en god Bisforretning med Negerhandel." — Saavidt det protestantiske „Volksblatt."

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 2. November. — 25. Søndag efter Bintse. — Dagens Epistel: Rom. 13, 9—10, — Evangel.: Matth. 8, 23—27. Guds-tjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messse. — Kl. 10 Hoimesse, med Prædiken paa Tydsk. — Esterm. Kl. 3 Andag, med Catechisation paa Dansk. —

Mandag d. 3. November: — Allehjælsdag. — Dagens Epistel: 1. Cor. 15, 51—57. — Evangel.: Joh. 5, 25—29. — Guds-tjeneste: Form. Kl. 6 og 8 stille Messse. — Kl. 10 høitidelig Sjælmesse. —

Hver Sognedag om Form. Kl. 6, 7 og 8^{1/4} feires en stille b. Messse; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste b. Messse Kl. 8^{1/4}, som ledsages med Sang og Orgel og sluttes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende" udgaar een Ganga ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler C. A. Blaukensteiner, N. Riismagergade 48, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Kongl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katholske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 45.   Søndagen den 9de November.   1856.

Mogle Overgange fra den anglicanske til den katholske Kirke.

England er ganske i Særdeleshed det Land, hvor for Tiden Omvendelserne til Katholicismen tage til paa en virkelig vidunderlig Maade*). En stærk Impuls hertil have navnlig

*) Jfr. det Bærf, som Jules Gordon har skrevet om 150 navngivne anglicanske Geistliges Omvendelse. I Mæret 1852 udgav den samme

de tvende Højskoler i Orford og Cambridge givet, paa hvilke Ugtelsen for og Studiet af den kirkelige Overlevering eller Tradition atter var bleven levende.

Busey var een af de Første, fra hvem denne Impuls udgik, og mange Medlemmer af Universitetet i Orford fulgte ham med stor Iver. Vel blev hiint Studium ikke begyndt for medelst nogen som helst Tilboielighed eller Fortjærlighed for den katholske Kirke; det blev tværtimod foretaget i den Hensigt, endmere at bortfjerne sig fra samme; dog Forsynet føiede det imidlertid anderledes!

Omvendelserne til den katholske Kirke toge først en langsom Begyndelse, men tiltoge derefter i den Grad, at Julius Gondon, som opmærksomt havde betragtet denne Bevægelse, allerede i Aaret 1844 kunde udgive hele Bøger derom. Iblandt de Mænd, som alt dengang vendte tilbage til Kirken, glimrede Navnene paa en Ward, Dakeley, Faber, Morris, Brown og mange Andre, som alle ikke vare mindre bekendte ved de af dem udgivne lærde Værker, end udmærkede ved deres Dyd og kristelige Wandel, saa at de tidligere endog betragtedes som den anglicanske Kirkes Pryd.

En særlig Omtale fortjener imidlertid Dr. Newman, en Mand, som paa Grund af sin Videnskab og sin uplettede Livs-
vandel besad den største Anseelse og Ugtelse fremfor alle den anglicanske Geistligheds Medlemmer. Den 9de October i Aaret 1845 afsvor han den anglicanske Bidsfarelse. Efterat han i længere Tid havde været Curatgeistlig ved Mariekirken i Orford, ansøgte han om Entledigelse fra dette Embede og førte derefter paa en vis Maade et klosterligt Liv i et Landhuus, i Forening med flere af sine lærde Venner, som da ogsaa ved hans Tilbage-
trædelse til den sande Kirke deels gif ham forud, deels ledsagede eller fulgte ham. Da Passionistmunkenes Provincialforstander opholdt sig i England, anmodede Newman ham om at besøge sig forinden han afreiste til Belgien. Provincialen gjør det. Ved hans Ankomst kaster Newman sig ned for hans Fødder,

---

Gondon i Paris endnu et andet Verk: „De nye Omvendelser i England“, hvori han nævner, foruden de allerede anførte, endnu 225 andre Omvendelser af Betydning, der havde fundet Sted i de sidste tre Aar. Og hvilket Tillæg kunde man ikke skrive dertil efter den Tid!!

beder ham om hans Betsignelse og anmoder ham om, strax at optage ham i Jesu Christi Kirke og høre hans Striftemaal. Ved dette Syn strømmede Taarerne ud af den fromme Ordensmands Dine. Han optager ham iblandt Kirkeens Sønner, hører endnu om Natten hans Almeenstriftemaal, efterat have døbt ham betingelsesviis tilligemed tvende andre af hans Venner og rækker ham derpaa den 10de October tidligt om Morgenen under den h. Messe den h. Communion. — Derfra blev Provincialen nu ført til et andet Huus i Nabolaget, hvor Woodmason's hele Familie ligeledes anmodede ham om, at optage dem i Kirken og høre deres Striftemaal, hvilket ogsaa ufortøvet skete. Flere af Newman's Venner og Stalbrødre fulgte hans Exempel og bleve optagne i den katolske Genheds Skjød.

Da ikke Faa af disse Nyomvendte endnu vare ugifte, saa valgte en stor Deel af dem den geistlige Stand, og Nogle besluttede sig endog til at indtræde i Ordensstanden. Newman selv reisste med flere af sine Venner til Rom, hvor den hellige Fader Pius IX. anviste dem en stor Deel af Klosteret i Rom, kaldet: „til det hellige Kors i Jerusalem“, til Opholdssted. Der gjorde de deres Noviciat (Brøvetid) under Ledelse af en from Præst af den h. Philippus Neri's Orden og opbyggede Roms Beboere ved deres Vandels herlige Exempel og ved deres udmærkede Fromhed. Efterat de havde tilbragt flere Maaneder i Noviciatet, vendte disse fortræffelige Nyomvendte tilbage til England, de fleste udrustede med den præstelige Indvielse, for at forplante Institutet af den h. Philippus' Orden til deres Fædreland. De grundede to Huse for dette religiøse Samsfund, det ene i Birmingham og det andet i London, og de beskæftige sig for Tiden med utrættelig Iver og rigelig Betsignelse i Kirkeens h. Tjeneste.

En herlig Triumph af den guddommelige Naade var ogsaa Omvendelsen af den berømte Spencer, een af de fornemste engelske Adelsmand, der efter sin Overgang til den katolske Kirke indtraadte i Passionistmunkenes Orden og nu er bekjendt under Navn af P. Ignatius. Han hørte til dem, som ved et grundigt og alvorligt Studium, et fromt Liv og ivrig Bøn haabede at komme til Sandhedens Gr-

tjendelse; ja selv dengang han endnu var Anglicaner, opfordrede han Protestanter af enhver Confession til, idetmindste betingelsesviis at bede for Englands Omvendelse, nemlig i den Mening, at, hvis den katholske Religion var den sande, at Herren da vilde værdiges at føre hele England tilbage i den katholske Kirkes Skjød. Da han senere var bleven Katholik og var indtraadt i Passionistordenen, vedblev han at være en meget ivrig Befordrer af „Bonnuens Kors-tog“, som han pleiede at udtrykke sig, for Englands Omvendelse, — en Naade, om hvilken Passionistmunkenes h. Stifter, den salige Johan af Korset, havde bedet og grædt saameget i mere end halvtredstusentyve Aar!

Her tør vi ei heller med Taushed forbigaae den i den nyeste Tid saameget omtalte Omvendelse af de Geistlige ved den saakaldte Frelserkirke i Leeds. — Flere velindede anglicanske Geistlige lode sig det nemlig især være magtpaaliggende, efter Gyne at efterligne fromme katholske Præsters Nidstærhed, navnlig ved at undervise de Fattige, fremme Gudstjenestens Hvitdelighed og ved selv at føre et særdeles opbyggeligt Liv. Disse ere nu alle, den ene efter den anden, blevne Katholiker, og tilsidst ogsaa Rectoren ved eet af Collegierne i Oxford, Dr. Pollen, som i nogen Tid opholdt sig i Leeds og endnu som Protestant skrev en historisk Fremstilling af alt det, der var foregaaet i Frelserkirken. — Ogsaa en anden anglicansk Geistlig, ved Navn Capes, i Bridgewater, stræbte af alle Kræfter efter at bringe noget katholsk Liv i Anglicanismens Ode og paa bedste Maade at hæve Fromhed og Andagt. Tillige byggede han, forstorstedelen paa egen Beføstning, en ny Kirke i Bridgewater, for ogsaa at give den ydre Gudstjeneste mere Liv. Ogsaa han hengav sig som saamange Andre til den Skuffelse, at Anglicanismen var en Green af den sande katholske Kirke, som, pleiet med Flid, atter kunde blomstre og bære Livets Frugter. En Aften sagde een af hans Venner, den allerede til den katholske Kirke tilbagevendte Mr. Tickell, til ham efter Bortet: „Paa hvilken Theori støtter De Dem for Tiden med Hensyn til Kirken? Det vilde glæde mig meget, om jeg kunde see den skreven.“ Capes folte sig i stor Forlegenhed ved denne Tiltale, thi ved nogen alvorlig Efter-

tanke indfaae han meget vel, at de orthodoxe Anglicaneres og Puseyisternes Theorier ere Ting, som skrevne vise sig aldeles uholdbare; de ere skønne Drømme, tiltrækkende Phantasibilleder, uden Legeme og virkeligt Liv; og han drog deraf den Slutning, at det ikke er raadeligt, at bygge Sjælens evige Frelse paa en Theori, som han neppe vovede at nedskrive. Dette var for ham Naadens sidste Tilskyndelse til Omvendelse.

Nogle meget fromme og tillige meget dannede Damer, som vare bekendte med det latinste og græske Sprog og bevandrede i Læsningen af de h. Kirkefædres Bøger, fulgte deres Geistlikes Omvendelse. To af dem frasagde sig ligefremt alle Forhaabninger for denne Verden og bleve Nonner i „Bodsofrenes“ Kloster i Bristol, hvor een af dem for kort siden døde en særdeles opbyggelig Død.

Cape's gjorde sig ogsaa senere meget fortjent af den katolske Sag ved sit fortræffelige Tidsskrift: The Rambler. Men allerede i to Aar forhindret i Arbeidet ved en Sygdom, saae han sig nødt til, at overlade Fortættelsen af samme til sin Ven Northcote, som ligeledes var traadt tilbage fra Anglicanismen til den katolske Kirke, og han er nu Cape's' værdige Efterfølger i Udgivelsen af det nævnte katolske Blad.

Ogsaa mange af hine velindede anglicanske Damer, som have bestræbt sig for at efterligne de katolske „barmhjertige Søstre“, ere blevne Katholiker. Det er nu to Aar siden, at H. Dakeley har optaget et heelt Selskab af saadanne puseyistiske Halvnonner i den katolske Kirkes Samfund. — Man vilde ikke komme til Ende, naar man vilde opregne alle de høist opbyggelige Omvendelser af Mænd og Qvinder af alle Samfundsclasser, hvilke deels vare udmærkede ved Videnskabelighed, deels ved høi Adel, men alle ved deres Fromhed og Dyd.

Vi ville ogsaa kortelig berøre Archidiacon Manning's Omvendelse. Denne Geistlige var i hele England overordentligt agtet formedelst sin høie Dyd, saa at ikke Faa sagde, at de, hovedsagelig støttede paa en saadan værdig Mands Autoritet, endnu vedbleve at være anglicanske. Efterat han var bleven Katholik, modtog han meget snart den h. Præstindvielse og havde endog den Lykke, selv at kunne optage mange af sine gamle Tilhængere og Venner i den katolske Kirke.

I et ikke mindre glimrende Lys viser deres sædelige Charakter sig, som i Amerika, idet de ydmyge fulgte Himmelenes Raade og Indsydelse, traadte over fra Protestantismen til Katholicismen. — Og idet vi forbigaae de allerede tidligere stedfundne Tilbagetrædelser, saasom Dr. Brownsons og andre meget anseete Personers, ville vi først omtale H. Forbes' Omvendelse. Han var en episcopalsk Geistlig ved Kirken til den h. Lucas i New-York, og gjaldt saavel paa Grund af sin Dyd som paa Grund af sin Fromhed og religiøse Iver, for een af Episcopalkirkens største Prydelser. For fem Aar siden blev han Katholik og er nu for Tiden en nidkær katholsk Præst.

En anden Omvendelse, som i den nyeste Tid gjorde stor Opfigt, er Dr. Ives'. Han var tidligere protestantisk Biskop i Nord-Carolina, — en Mand, som paa Grund af sin uplettede Vandel altid blev betragtet med hoi Orefrygt af Sine. I omtrent ti Aar var han Tilhænger af Puseyisternes Skole, og befordrede derfor Overholdelsen af den katholske Ritus og Liturgi. Omvendt han selv var gift med en anden protestantisk Biskops Datter, var han dog i den Grad gunstigt stemt for Colibatet og for de øvrige saakaldte evangeliske Raad, at han stiftede et Slags Kloster, som han gav Navnet Korsdal. — Engang blev han i en af Episcopalernes Forsamlinger anklaget paa Grund af sin katholske Tendenser, men blev frikjendt. Han fortsatte derpaa sine religiøse Studier med et redeligt og oprigtigt Sindelag, og forbaandt med sine videnskabelige Forskninger tillige ivrige og ydmyge Bødder, om at kunne erkjende og villigt gribe Sandheden. Da den Tanke for første Gang opstod i hans Sjæl, at han fra en anglicansk Biskop maaskee maatte blive degraderet til en simpel Lagmand iblandt Katholikerne, oprortedes vistnok hans naturlige Følelse; men han vandt atter Kraft ved den store Tanke, at man bør redde sin Sjæl og adlyde Gud for enhver Priis. Han søgte, om han paa nogen Maade kunde retfærdiggjøre Episcopalkirken og om man virkelig kunde ansee den for en Green af den sande katholske Kirke. Men jo mere han tænkte derover, jo mere overbeviste han sig om, at Episcopalkirken i Amerika ikke er andet end kun en Datter af den engelske, og at denne, selv under sine mest katholske Former, slet ikke

var andet, end kun en Datter af den verdslige Stat, end en Stiftelse af den vellystige Kong Henrik VIII. og Dronning Elisabeth, men ikke kunde betragtes som den af Jesus Christus indstiftede ene Frelsensanstalt.

Efter disse Forskninger — altid styrket ved Bønnen og ved de store Sandheder om den evige Frelses Bigtighed og om den Lydighed, som Mennesket er Gud skyldig, — foretrak han, at være ringe i Guds Hus, fremfor at boe i Syndernes Bolig! Da han var gaaet seierrigt ud af den store Sjælekamp, besluttede han, at ile til Rom for den hellige Faders Fødder. Ankommen til den katholske Verdens Hovedstad, udførte Dr. Jves den 26de December 1852 sit længe nærrede Duffe. I Hans Helligheds Pius IX's Huuscapel af lagde han den Tridentiske Troesbekjendelse og annammede ogsaa af Pavens Haand Confirmationens hellige Sacramente. Herpaa overgav han den h. Fader sin Ring og sit Segl, Tegnene paa sin heie Værdighed, som han indtil den Tid havde indtaget iblandt Anglicanerne, samt det Kors, hvilket han bar ved visse Leiligheder som anglicansk Biskop, og udbød derved under Taarer i de Ord: „Hellige Fader! her ere Tegnene paa mit Dyrer!“ — Ved denne uventede Foræring blev Pavens Hjerter dybt bevæget, og han svarede: „Og disse Tegne paa Deres Underkastelse ville Vi lade nedlægge ved den h. Petri Grav.“

Enhver, som lærer denne værdige Mand personligen at kjende, bliver opbygget ved den oprigtige Fromhed og dybe Ydmyghed, af hvilken man finder ham gjennemtrængt, og man siger da uvilkaarligt til sig selv: det var ikke muligt, at Gud kunde lade en saadan Mand forblive i Bilsfarelse!

Det er utroligt, hvilket Indtryk denne Begivenhed gjorde paa Anglicanerne. Først udbredte man ubestemte Rygter, for at gjøre Efterretningen til Usandhed; men derefter greb man, som man saa ofte gjør, til de sædvanlige Afværgelsesmidler, til Løgne, til Bagvaskelser og til de mest aabenbare Usandheder. Man udsprede, at Dr. Jves var bleven vanvittig! Men Sandheden er, at disse hans Modstandere selv alene ere langt borte fra Sandheden, medens Dr. Jves vil vise sin sunde Forstand og dybe Videnskab ogsaa ved en

flar Fremstilling af Bevæggrundene til sin Omvendelse, hvilken han nu netop staaer i Begreb med at offentliggjøre i England.*)

Flere have allerede fulgt denne udmærkede Mands Exempel, og vi haabe, at der endnu ret Mange ville følge ham; han er den første Biskop, som i virkelig Besiddelse af sit Embede hos Anglicanerne har afsvoret Protestantismen.

I April Maaned 1853 blev ogsaa H. Baker Katholik, — en Geistlig af Episcopalkirken i Baltimore, der formedelst sin Dyd og Lærdom blev anseet for eet af de største Lys i Anglicanismen. Han er ugift og havde allerede for flere Aar tilbage erklæret paa Prædikestolen, at han, idetmindste for en bestemt Tid, vilde forblive ugift, idet han aabent udtalte, at det ugifte Liv forekom ham mere at egne sig for det hellige Embede. Da han, som en Amerikaner udtrykker sig, var saa dydig, som en Protestant kun kan være det, saa gjorde hans Omvendelse stort Indtryk saavel i Baltimore som overhovedet i alle de forenede Staters Lande.

Disse tre Omvendelser af tre saa udmærkede Personligheder i Episcopalkirken i Amerika: Dr. Jves, Forbes og Baker, maae være tilstræffelige, for at tjene til Beviis for Rigtigheden af det Anførte og lære os at kjende den herskende sædelige Charakter hos dem, som der fra andre kirkelige Samfund gaae over til den katholske Sandheds Bekjendelse.

Vi have i det hidtil Sagte kun flygtigt villet give en kort Antydning af de Personers moralske Værd, som fra Protestantismen ere vendte tilbage til den katholske Religion, og vi have derfor forbigaaet mange andre høist agtværdige Navne, saasom Phillips, Farke, Dighby, Grorer, Palmer, Florencourt, Hurter, og utallige, som i eller meget mere fra næsten alle fra den romerske Kirke adskilte Samfund have gjort hiint Stridt.

Man har jo rigtignok i den nyere Tid ogsaa fra protestantisk Side begyndt at gjøre sig til af visse Grobringer, som man der vil have gjort ved at vinde for Protestantismen nogle fra deres Klostre bortløbne Munke og giftesyge Præster, saasom en

---

*) Den er allerede udkommen.

Giocci, en Achilli, en Gavazzo, en Desanctis, Borinssky og andre lignende Subjecter, men hvo erkjender ikke strax den himmelvide Forskjel mellem slige Frasald af moralst bankerotte Individer og de ovenanferte Omvendelser af Mænd, der stedse have været udmærkede baade formedelst en aldeles ulastelig Vandel og særdeles grundig Lærdom! Disse sidste levere i Virkelighed et slaaende og seierrigt Beviis for den katholske Sandheds overbevisende Kraft og den guddommelige Naades vidunderlige Virkning; hvorimod hine Frasald kun tjene til at rense Kirken for sligt Ufrud. Endnu langt mindre Betydning have visse pralende Beretninger om foregivne hobevisse Overgange fra Katholicismen til Protestantismen, som man t. Ex. for nogen Tid siden her læste i offentlige Blade, at i Belgien 7000 Katholiker skulde være gaaede over til Protestantismen. For det Første har man Grund nok til at drage slige Beretningers Sandhed stærkt i Tvivl; thi hvorfor angives ved slige Beretninger aldrig Navne paa de Steder eller Byer, hvor slige Overgange skulle have fundet Sted? Hvo er nu vel istand til at overtøye sig om det er sandt, at der iblandt de 5 Millioner Beboere af hele Belgien boe spredte 7000 frasaldne Katholiker? De skulle boe adspredte i 50 Byer; men man nævner ikke en eneste By! Hvorfor ikke? Maa skee fordi man frygter for, at man da vilde gjøre Opdagelsen af Beretningens **Løgnagtighed** saa meget desto lettere? Til Begrundelse af denne vor Mistanke henviser vi vore ærede Læsere til Skand. Kirketid. d. A. Nr. 13, Side 206 flg. Imidlertid sætter man dog de Lettroende Blaar i Dinene og imponerer dem! Deres Grundsatning er jo den, at „Diemedet helliger Midlet!“ — For det Andet kunne slige Beretninger om foregivne hobevisse Overgange fra Katholicismen til Protestantismen, naar de endog for en Deel skulde være sande, dog alligevel ikke afgive noget Beviis for Sandhedens, men vel for Pengenes og Videnskabelighedens store Magt; thi det er en unegtelig Kjendsgjerning, at Penge og Videnskaberne altid have spillet en stor Rolle, hvor slige Frasald fra Katholicismen iblandt Almuens laveste Klasser undertiden have fundet Sted. Jfr. Skand. Kirketid. 1854 Nr. 46 og d. A. Nr. 39 S. 619. Det eneste Tilfælde, som har været os muligt at bringe i

Erfaring, om en noget mere fremragende Personlighed, som i Belgien er bleven Protestant, har været en riig Katholik, der vilde indgaae et Giftermaal, som efter Guds Lov var ham forbudt at indgaae, da hans første Kone endnu levede; da den katholske Kirke ikke vilde tillade ham et andet Ægteskab og han alligevel vilde opnaae sine Dnskers Maal, blev han Protestant! Hvad er den bevægende Grund til en „Conversion“ — Sandheden eller Lidensskaben? — Vare de katholske Præster her i Kjøbenhavn rige paa Penge, og vilde de da ogsaa anvende Penge for at omvende Folk til Katholicismen, saaledes som de protestantiske Prædikanter gjøre i Sardinien, i Schweiz, i Spanien, i Frankrig, i Belgien, i Irland, — da vilde det ikke vare ret længe, førend de havde sammenhobet, ikke 7000 men det tidobbette Antal af saadanne „Convertiter“! Derimod nu, hvor Protestanter maaskee komme til selv at lide Tab paa deres timelige Goder, idet de ikke sjældent miste deres Bestilling, deres tidligere Søgning eller Indest, samt at de maaskee af fuldt Alvor bryde med deres Lidensskaber, bryde deres naturlige Hovmod ved at underkaste sig Kirkens Læreembede, skrifte deres Synder med angersfuldt Hjerter, gaae i Kirke hver Søndag og Helligdag, holde Fasteøvelser, aldrig maaskee stride til et andet Ægteskab, v. s. v. — nei, da gaaer det af let begribelige Grunde ikke saa saare let og hurtigt at gjøre Profelyter!! Hele Protestantismens Profelytisme vilde kunne have nogen Betydning for Sandheden, naar man var istand til at levere Beviser for at saadanne Mænd som de ovennævnte, v. s. v. Mænd eller Qvinder, der ere udmærkede ved Dyd og ved Lærdom og hos hvem man af ingen fornuftig Grund kan forudsætte urene Bevæggrunde til deres Religionsforandring, have forladt den katholske Kirke og antaget den protestantiske Religion. Indtil denne Dag idag kjende vi endnu ikke een eneste saadan Personlighed; tværtimod alle dem, som Protestantismen hidindtil har vundet, dem unde vi den hjertensgjærne og lykønske vor h. Kirke til, at den er bleven af med dem! —

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader midt iblandt den studerende Ungdom. — Den h. Fader, som med særdeles Kjærlighed omfatter de unge Studenter fra alle Verdens Dele, som i den evige Stad blive opdragne til Videnskabernes Dyrkelse og til præstelig Tjeneste, havde besluttet at berede disse unge Mennesker en „Festdag“ d. 25. Sept. sidst. Paa den nævnte Dags Middag indfandt der sig henved 150 af samme i det store Gallerie i det vaticanske Bibliothek. Forsamlingen bestod af Lærerne og samtlige Elever af det af Hs. Hellighed stiftede Seminarium Pium (til hvilket som bekjendt ethvert af Kirkestatens 68 Dioceses sender een Elev) og af Deputationer fra de forskjellige andre Studereanstalter i den h. Stad. Disse enkelte Deputationers Størrelse stod i Forhold til Antallet af vedkommende Anstalters Elever; Propagandacollegiet var derfor talrigt repræsenteret, nemlig ved 12 Medlemmer; de øvrige Anstalter ved fire eller fem i Gjennemsnit. I det Hele vare sytten Anstalter repræsenterede: Seminarium Pium, det saakaldte geistlige Academie, det romerske Seminarium, Propagandacollegiet, det capraniske, pampbiliske, græsk-rutheniiske, tydske, ungerske, engelske, irske, skotske og belgiske Collegium, det vaticanske og franske Seminarium, Seminariet for Benedictinerne af St. Paul og Waisenhuset. De forsamledes forskjellige Klædedragter tiltrak sig den almindelige Opmærksomhed; ikke mindre paafaldende vare deres forskjellige Ansigtstræk: 15 til 20 forskjellige Nationer vare forsamlede der, lige fra Engländeren og Danskeren med blonde Haar ned til Nubieren og Chineseren med Ibenholtets og Kobberets Farve! Propagandacollegiets 12 Elever repræsenterede især de 5 Verdensdele og Menneskehedens Hovedracer. Saaledes var ligesom hele den katolske Verdens Geistlighed, der ventede paa Christi Statsholder, repræsenteret. Endelig kom han, omgiven af sit Huses Prælater, flere Biskopper (hvoriblandt Biskoppen af Puebla i Sydamerika og den apostoliske Vicar i Bombay) og 10 Cardinaler. Efterat den høie Vert havde hilset enhver af Deputationerne med en hjertelig Tiltale, satte man sig ned ved det med sjeldne Blomster fra den vaticanske Have og med rige Vaser prydede Bort, for at indtage Middagsmaaltidet. Den h. Fader forelæste selv Bordsbønnen og indtog een for Alles Dine tilgængelig Plads: 195 Gæster vare forsamlede. — Efter endt Taffel fulgte hele Selskabet den h. Fader ned i Vaticanets Have. Al Etiquette var forsvunden der: de unge Studenter underholdt sig med den høieste Kirkesyrste paa den fortrølligste

Maade; Christi Statholder viste sig i Sandhed som Ungdommens hjærlige Fader og gav her de mest rørende Beviser paa sin Kjærlighed; han var tilgængelig for Enhver: de Yngste hjærtegnede han, til de Eldre talte han opmuntrende Ord, han spurgte efter deres Alder, deres Fødeland, Forældre, deres Dnsker ic., fort sagt, man saae i ham den Mand, som tidligere, førend han blev Pave, selv havde indviet sine Kræfter i mange Aar til Ungdommens Underviisning og har bevaret en særdeles Forskjærlighed for denne Alder. — En behagelig Overraskelse beredeses Ynglingerne med et af den h. Fader foranstaltet Lotterie; Gevinsterne, som bestode af Crucifixer, Madonnaabilleder, Uhr, Skrivevoier ic. — bleve under hjertelige Ord fordeelte iblandt de Lykkelige af den høie Giver selv. — Dog ogsaa Ungdommen havde beredet den h. Fader en Overraskelse: i mere end 15 forskjellige Sprog udtrykte de saaledes hædrede Ynglinger deres taknemmelige Følelser, hvorefter Spadseregangen blev fortsat igjennem den vaticanske Haves prægtige Alléer. Da den h. Fader satte sig i en Pavillon for at udhvile sig, jaae han pludselig de 150 Ynglinger at knæle ned for sine Fodder og i en Choral sang at udtrykke deres varmeste Dnsker for et langt og lykkeligt Liv for ham. Henimod Kl. 6 om Aftenen meddeelte den h. Fader sine geistlige Sønner den hellige Velsignelse og skiltes fra dem med de Ord: „Vindes denne Dag i hele Eders Liv, ikke fordi I have spist ved et rigt Bord og næret Eder, men fordi Eders Fader har villet give Eder et Beviis paa den Interesse og Kjærlighed, han nærer for Eder!“

— Conversioner. En Slægtning af Patriarken Antimus af Constantinopel, som for nogle Aar siden udgav et Skrift mod Paven, er nu ved den guddommelige Barmhjertighed ogsaa bleven ført tilbage til Erkjendelse af den katholske Sandhed. Den Nævnte — Rector Theogenes Palatides — aflagde den 3te Aug. i Kirken for den h. Athanasius' græske Collegium den katholske Troesbekjendelse for Cardinal Barnabó, Præfect for Propagandacongregationen. — Jo sjældnere slige Tilbagetrædelse fra Schismaet til Kirken ere i Rom, desto hyppigere ere derimod Overgange fra Protestantismen til Kirken. Nævnlig have i Rom i de sidste Maaneder mange Omvendelse fundet Sted iblandt den der garnisonerende Fremmedlegion (som for detmeste bestaaer af Schweigere): over 80 af disse Krigere have aflagt den katholske Troesbekjendelse. Foruden de Militairgeistlige ved den pavelige Armee antage især ogsaa Fødrene af den h. Viguori's Orden sig disse Convertiters aandelige Pleie. Ogsaa i Fermo, Ascoli og andre Stæder, hvor disse Tropper ligge, forekomme lignende Tilfælde.

Østerrig. De fromme Ordenssøstre i Østerrig have i Løbet af de sidste Aar erholdt en Opgave, hvis Løsning ikke er mindre vanskelig, end Sygepleien, og maaskee endnu mere fortjenstlig. Keiser Franz Joseph's fromme Sindelag og Biddom har nemlig overdraget Omsorgen for Straffeanstalterne til religiøse kvindelige Ordenssamfund. I det de modtage det hæderlige Hverv med Glæde, ere disse for Gud begeistrede Jomfruer da stegne ned i Fængslerne, for at hæve Fangerne op til sig, — have de efter den h. Vincents af Paula's Kloster selv paalagt sig Lænker, for at gjøre Andre indvortes frie. Tretten Lugthuse, hvoriblandt ogsaa nogle bestemte for Mandfolk, bleve overgivne til denne Pleie, i hvilken Nonnerne „af den gode Hyrde“, Søstrene af „den h. Carl Borromæus“ og „de barmhjertige Søstre“ deeltage, — ja det er endog Regeringens Hensigt, at overgive samtlige Straffehuse til religiøse Ordener. Svendeforeningens Præsæs, Kolping fra Cöln, har under sit Ophold i Østerrig besøgt et saadant Straffehus og gjor om samme følgende mærkværdige og belærende Bemærkninger: „Attenen før Christi Legemsfesten d. A. besøgte jeg een mig uforqlemmelig Anstalt. Det var i Neudorf, et Par Mil fra Wien, hvor de fortræffelige Nonner „af den gode Hyrde“ bestyre et Straffes- og Arbejds-hus for kvindelige Fanger, en Anstalt ene i sit Slags, hvis Studium turde afløste behærdede Folk Forundring og Taarer, især naar man ogsaa kun er nogenlunde fortrolig med Fængselsvæsenet i den øvrige Verden. Her skal det kun bemærkes, at der i denne Anstalt — et Fængsel kan man neppe kalde den — befinde sig henved 200 Fanger, tildeels svære Forbrydere, hvoriblandt der naturligviis gives qfseligt fordærvede Mennesker, som have gennemgaaet alle Lastens Trin og i sin Tid ansaaes for utvæmmelige og uforbederlige; det forstaaer sig, at der ogsaa befinder sig der andre Personer, som formedelt ringere Forseelser maae udholde deres Straffetid. Hele Anstalten, i hvilken der ikke befinder sig een eneste Mandsperson, men som ene og alene staaer under de fromme Ordenssøstres Ledelse og Pleie, ligner snarere et Kloster end et Fængsel; Alt er hvist reentligt og i den skønneste Orden, og der hersker en Fred og Ro i disse Rum, som man i Betragtning af dens Beboere næsten maa kalde vidunderlig. De egentlige Forbrydere ere aldeles afsondrede fra de andre Fanger; dog er der intet forandret i deres Straffekost o. s. v; vi fandt ogsaa dem at sidde i Grupper i det frie og synge aandelige Sange. Et raat, haardt Ord høres ikke engang; Søstrene bruge kun gode og milde Ord og — deres personlige Dpoffrelse som Exempel, og derved virke de, — det kan man dristigt paastaae, — Vidundere! Af Trods, Gjenstriz-

dighed eller vild Dpfætsighed er der intet Spor, men derimod have grundige Omvendelser fundet Sted, saa at det er bleven nødvendigt at indrette en egen Afdeling ved Anstalten til hine Bodfærdige, som slet ikke mere ønske at forlade Anstalten. Man maatte hverken have Hjerte eller Dine, naar man ikke kunde indsee denne Forbedringsanstalts Forskjellighed fra et almindeligt Fængsel. Det formaaer, det virker den christelige Kjærlighed i gudbesjælede Qvinder! Dertil kommer endnu en anden Omstændighed, som aldeles ikke bør oversees, nemlig, at de fromme Søstre for det Første ere langt billigere, end et verdsligt Dpsynspersonal, saa at der allerede nu for hver Dag spares sex Kreuzer (omtrent 8 Skilling) pro persona. Fremdeles er Forholdet af de Tilbagefaldende, i Sammenligning med dem under den tidligere Fængselspleie, saa aabenbart til Gunst for denne Bestyrelse, at først denne Omstændighed rigtigt egner sig til at sætte Kronen paa Værket. Det er derfor intet Under, at den østerrigiske Regjering efter saadanne Erfaringer har fattet den Beslutning, at overgive samtlige Straffehuse til religiøse Ordeneres Ledelse. Desværre fattes der endnu en veldresseret mandlig Orden for dette Diemed og det vilde næsten være nødvendigt, at man ogsaa søgte at opflamme mange unge Mænd til at efterligne det heltemodige Exempel paa Hengivelse, som de fromme Konner have givet dem."

Ostindien. I Linz i Østerrig har den høiarv. Biskop af Patna i Indien, Athanasius Huber, for nogen Tid siden holdt et Foredrag i den derværende „katholske Forening“, hvoraf vi uddrage Følgende: „Patna er en meget stor Stad af en uhyre Udstrækning og tæller 600,000 Indvaanere. I Midten ligger den katholske Kirke, som er bygget af hans Orden. For 70 Aar siden var Kirken fuldendt, og alt Haab forhaanden, at en betydelig Deel af Indvaanerne vilde omvende sig til Kirken; en udbrudt Revolution forstyrrede imidlertid med eet Slag ethvert Haab, og i 20 Aar stod Herrens Wiinbjerg atter øde, og iblandt meer end 20 Millioner Indbyggere befandt der sig kun — een katholsk Præst! Først da Pave Gregor XVI. i Mæret 1838 oprettede 23 apostoliske Vicariater for Indien, begyndte der atter et nyt Liv og allerede i Løbet af 10 Aar fremstode 8 nye Kirker og 2 Klostre. Det tør ikke forundre, at der kun findes 4000 Katholiker iblandt det uhyre store Antal Indbyggere i Patna; thi de hebenste Hinduers Omvendelse skeer yderst langsomt og udfordrer umaadelig Taalmodighed og Udholdenhed. Thi saasnart en Hindu omvender sig og bliver Christen, maa han opgive Alt og miste Alt, hvad han eier. Uagtet disse Hindringer har der ved Foden af Himalaja, hvor der ogsaa er et engelsk Frøkenkloster, dannet sig en særegen Menighed, som

bestaaer af 1800 katholske Christne, der drive forskjellige Haand-
teringer. I blandt dem er der ikke en eneste Tigger, og i 19
Aar er der aldrig forekommet det Tilfælde, at een er bleven
tiltalt for nogen Forbrydelse, eller for at have ført et udsvæ-
vende Levnet. Er det ikke practiske Christne? En anden
Menighed bestaaer af 400 Nepalesere (Flygtninger fra Nepal,
hvis Konge var meget godt stemt for Christendommen og des-
aarjag blev jordreven). De leve i Tchuri. Der har den høi-
ærværdige Taler med den største Høitidelighed og til Beboernes
store Glæde offentlig holdt sit Indtog som Biskop. Hvad Mis-
sionens nuværende Tilstand angaaer, saa er især Mangel paa
Præster og Midler ret sølende. For 20 Millioner arbeide kun
12 Missionairer, af hvilke endog næsten Halvdelen ligger syg."

Mexico. Confiscation af Kirkeformue. — Den ka-
tholske Kirke i Mexico var hidtil i de spanske Colonier bleven fri
for en systematisk Undertrykkelse, og om den ogsaa som en Følge
Dyrøret mod Spanien havde mange Saar, som maatte læges,
saa vilde dog den gode Aand snart have lægt Staden igjen i
dens Indre. Men, som en Følge af Borgerkrigen, der nu i 20
Aar har bragt Forvirring over hele Landet, er Lidelsestiden
ogfsaa kommen for Kirken. Aviserne melde nemlig: „Decretet,
i Kraft af hvilket det ikke er tilladt Geistligheden i Mexico at
besidde Grundeieendomme, er bleven offentliggjort d. 28. Juni.
Jesuiterne skulle forlade Landet og Congressen har garanteret
Samvittighedsfriheden (?).“ Hvilken Feed Mundfuld Mexi-
co's Kirkegods er for Røvsuglene, og hvilke Raadgivere
de mexicanske Magthavere have, viser en Beretning i „Aus-
land“, hvoraf vi uddrage Følgende: „Alle de mangehaande
Omveltninger, som have hjemført Mexico siden dets Adskillelse
fra Spanien, have ikke været saa dybt indgribende i det selvska-
belige, religiøse og borgerlige Liv i hiint ulykkelige Land, som
den sidste, hvorved Præsidenten Santa Anna maatte flygte for
trede Gang og forlade Republikens Jordbund. Hans Efter-
følgere Alvarez og Comonfort have, hvad ingen tidligere Magt-
haver vedede, ophævet Geistlighedens særegne Rettigheder,
stillet den under de verdslige Domstole og erklæret alle dens
Besiddelser for Statsieendom. Saavidt den vedholdende
Forvirring tillader det, er man i Mexico nu beskæftiget med at
registrere Kirkegodserne, for senere at overlade dem til de
Høistbydende, saaledes som det er skeet i Piemont, i Schweiz
og i Spanien selv. En Oversigt over den mexicanske Kirke
fra Aaret 1854 indeholder følgende Angivelser: 1) Ordens-
geistligheden besad dengang 150 Klostre, nemlig 25 Domini-
caner-, 68 Franciscaner-, 22 Augustiner-, 16 Carmeliter- og
19 barmhertige Brødre-Klostre. I disse Klostre befandt der sig

1700 Munde og 2000 Nonner. Verdensgeistligheden talte 3500 Medlemmer. Deres Besiddelser bleve til forskjellige Tider vurderede forskjelligt. Kirken i Mexico er efter alle forskjellige Beretninger bekendt som uhyre riig, og man antager, at dens Formue bliver godt og omhyggeligt forvaltet af det store Antal forstandige Mænd, som forestaae dens Forvaltning. Af Klogskab undgaae de enhver bestemt statistisk Angivelse. I Aaret 1807 anslog man Kirkeformuen til 47,000,000 Dollars; i 1831 angav en Mexicaner Kirkens hele Formue til 75 Mill. Dollars; efter en anden Forfatter fra Aaret 1855 skulde den beløbe sig til 200 Mill. Dollars (hvoraf dog 52 Mill. komme paa Kirker, Huse og Klostre ic. ic.). . . . Præsident Comonfort's voldsomme Fremgangsmaade (i Henseende til Kirkegodset) erholder af Amerikanerne og Engländerne, til hvem Mexico skylder store Summer, al mulig Understøttelse. Naturligtvis! Hænderne af de mexicanske Obligationer love sig derved med god Grund store Fordele. De geistlige Godser selv eller dog en Deel af hvad de indbringe, vilde jo falde i deres Hænder! Republikens Gjæld er meget betydelig og ikke mindre den aarlige Deficit i Statshuusholdningen." — Hiin Statsgjæld beløber sig til 150 Mill. Dollars og den aarlige Deficit til mere end 17 Mill. Antager man altsaa, at Kirken i Mexico besidder 100 Millioner, og at man berøver den Alt, saa vil det dog altid fun være en daarlige Udvei, især ved et saa særdeles nobelt Vertskab, saaledes som det i denne Fristat drives af de „Røde“ og andre Folkelyffaliggjørerere og Revolutionshelte.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 9. November. — 26. Søndag efter Vintse. — Dagens Epistel: Col. 3, 12—17, — Evangel.: Matth. 13, 24—30. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Hoimesse, med Prædiken paa Dansk. — Efterm. Kl. 3 Andagt for at opnaae den Naade at døe en salig Dø. —

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ fejres en stille h. Messje; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

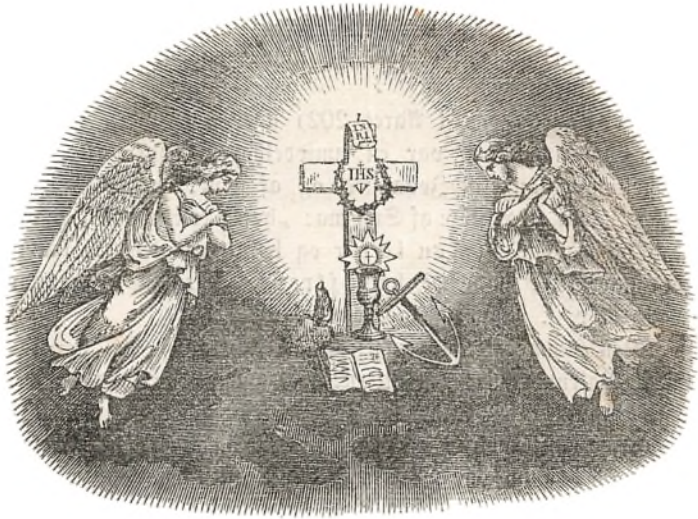
„Scandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Plankenstein**, st. Kjøbmagergade 68, og i alle Bogsæder; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Konigs Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Theesat. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 46.   Søndagen den 16de November.   1856.

Katolske og protestantiske Vidnesbyrd

I. om Traditionen.

De katolske Vidnesbyrd, som vi her skulle anføre, kunne med Rette paaberaabes af os selv imod Skelkatholiker, da de stamme fra hine første christelige Tider, som Protestanterne gjerne betegne som deres, som den endnu „rene, uforfalskede Christendoms“ Tider. Disse Vidnesbyrd

lyde aldeles katholske for os Katholiker, men aldeles protestantiske for dem, som formene at kunne søge Protestantisme i de første Aarhundreder.

Trenæus (Død i Aaret 202) siger om sin egen Lærer Polycarpus, som var en umiddelbar Discipel af den h. Apostel og Evangelist Johannes og af selve Apostlene var bleven indsat til Biskop af Smyrna: „han lærte, hvad de havde lært ham, hvad Kirken lærer og hvad der alene er sandt.“ Han siger ikke: hvad de have skrevet, men hvad de have lært, d. v. s. mundtlig overleveret! —

Den samme Kirkelærer skriver til Florinus, som bekendte sig til Valentinianernes fjætteste Lærdomme: „Saadanne Lærdomme have hine Præster for os, som ogsaa have været Disciple af Apostlene, ikke overleveret Dig. — Thi jeg saae Dig, da jeg endnu var meget ung, i Lilleasien hos Polycarp . . . De Ting fra dengang erindrer jeg mig endnu langt bedre, end de sidst passerede, fordi det som vi høre i vor Ungdom vorer med vor Sjæl og ligesom bliver eet med den, saa at jeg endnu kan betegne den Plads, hvor den salige Polycarp sad og lærte, og hvor han gik ud og ind; hans Levemaade og hvorledes han saae ud; de Taler, som han holdt til Folket, og hvorledes han fortalte om sin Omgang med Apostlene og Andre, som selv havde seet Herren, — hvorledes han berettede os deres Udsagn og hvad de havde hørt af dem om Herren, saavel med Hensyn til Hans Vidundere som til Hans Lærdomme, hvorledes han havde modtaget alt det af Tienvidnerne til Livsens Ord, — Alt, hvad Polycarp lærte overensstemmende med Skrifterne. Disse Ting har jeg dengang ved Guds særdeles Barmhertighed flittigt hørt paa og gjemt i min Sukommelse, omendstjendt jeg ikke nedskrev dem, men dybt indgravede dem i mit Hjerte; og med Guds Naade fornyer jeg bestandig Erindringen om samme i mig.“ —

Ligesaa skriver han (i sin Bog: adversus hæreses Lib. IV.): „Om Nationernes Tungemaal end ere forskellige paa Jorden, saa er dog Overleveringens Indhold overalt eet og det samme. De i Germanien (Tydskland) grundede Kirker troe intet Andet, overlevere intet Andet, end de i Spanien, i Frankrig, eller i Østerlandet, eller i Ægypten eller i Lybien

eller midt paa Jorden grundede Kirker . . . Der gives mange Nationer blandt Barbarerne (o: udenfor det romerske Keiserrike), som troe paa Christus og have skrevet Frelsens Lære i deres Hjerter ved den Helligaand uden Papiir og Blæk, og de opbevare troligen Overleveringen" (Traditionen).

Ligesaa skriver Tertullian (fra Aaret 160 indtil 204): „For at vide, hvad Apostlene have lært, d. e. hvad Christus har aabenbaret samme, maa man gaae til de Menigheder, som de have grundet og undervist ved deres mundtlige Ord og ved deres Breve. — Spørgge I med Hensyn til disse" (Talen er nemlig om visse Daabsceremonier) „eller andre Skikke efter den hellige Skrifts skrevne Vidnesbyrd, — saa vil der ikke findes noget. De nedstamme fra den Overlevering, som ved Praxis er bleven stadfæstet og ved Lydigheden bekræftet. — Til Skriften maa man saaledes ikke apellere . . . Spørgsmaalet er: Hvem blev den Lære anbetret, som har gjort os til Christne? Thi hvor denne Lære og denne Tro findes, der vil Skriftens Sandhed og dens rigtige Fortolkning samt al christelig Overlevering være."

Den lærde Origenes (fra Aaret 185 indtil 254) skriver: „Da Mange mene, at de troe hvad Christus har lært og mange af dem dog indbyrdes ere af forskjellig Mening, saa er det nødvendigt, at Alle bekjende sig til den Lære, som nedstammer fra Apostlene og som stedse vedbliver at leve i Kirken. Det alene er sandt, som i ingen Henseende afviger fra den kirkelige og apostoliske Tradition. — Saa ofte Branglærerne paaberaabe sig de hellige Skrifter, som alle Christne antage og troe, synes de at sige: „See her, Sandhedens Ord er med os!" Men dem (Branglærerne) maae vi ikke skjenke nogen Tro, heller ikke afvige fra den første og kirkelige Overlevering. Vi maae kun troe, hvad og hvortledes Guds Menigheder have overleveret i deres Folgerække."

Cyprian (død i Aaret 258) skriver: „For fromme og jevne Gemytter er det en let Sag, at bortfjerne Bildfarelsen og at opdage Sandheden; thi naar vi vende os til den guddommelige Overleverings Kilde, saa forsvinder al Bildfarelse."

Eusebius (fra Aaret 270 indtil 338): „Disse Sand-

heder, omendstjøndt de ere nedlagte i de h. Skrifter, blive endnu fuldstændigere bekræftede ved den katholske Kirkes Overlevering, hvilken Kirke er udbredt over hele Jorden. — Denne uskrevne Tradition bekræfter og besegler den h. Skrifts Vidnesbyrd."

Basilius (fra Aaret 330 indtil 379): „Af den h. Kirkes Troeslærdomme ere mange indeholdte i Skriften, og mange hidrører fra Overleveringen; men begge ere lige virksomme til Befordring af Gudfrygtigheden. — Jeg er af den Mening, at det er apostoliskt, at holde fast ved de uskrevne Overleveringer. — Det er alle Hines Bestræbelse, som ere Fjender af den juunde Lære, at rokke Fastheden af vor Tro paa Christus ved at tilintetgjøre den apostoliske Overlevering . . . de bandslye det uskrevne Vidnesbyrd som noget ganske Værdiløst."

Epiphanius (død i Aaret 403): „Vi maae ogsaa see paa Traditionen; thi ikke Alt lader sig lære blot af Skrifterne!"

Chrysostomus (fra Aaret 347 indtil 407): „Det er saaledes aabenbart, at Apostlene ikke have overleveret Alt ved Skrifterne, men meddeelt Meget uden Skrift, og at Begge derfor fortjene lige Tro. Det er en Overlevering, spørg da ikke videre. — Afskiller ikke den Helligaand fra Fæderen og Sønnen; lader Eder afstrække derfra ved Traditionen!" —

Kirkefædrene fra de første fire Aarhundreder bevidne altsaa med Hensyn til Traditionen tvende Sandheder; for det Første, at Naaden, at forkynde og udbrede den christelige Lære paa, at overbringe den til Ung og Gammel, til Lærde og U lærde, var den mundtlige Overlevering, det mundtlige Foredrag, som udgik fra den sande Kirke og erholdt sin Troværdighed ved Kirkens Autoritet; for det Andet, at selv Indholdet af denne mundtlige Belæring blev taget deels af den h. Skrift, deels og det forsaavidt, som det ikke indeholdtes i den h. Skrift, af den uskrevne Overlevering.

Ligesom disse Kirkefædre, udtale ogsaa senere Aarhundredes lærde Protestanter sig om denne Gjenstand.

Saaledes siger Protestanten Lessing: Ikke Skriften, men

Traditionen er den Klippe, paa hvilken Christi Kirke er bygget. — Uden Traditionen kunne vi ikke bevise, at det gamle og nye Testamente er Guds-Ord. (Collier.) — „Den h. Skrift er jo selv en Tradition. (Patrik.) — De af Christus anordnede Overleveringer have i Troesfager guddommelig Anseelse, ligesom det skrevne Ord. Apostlenes Overleveringer have samme Anseelse som deres Skrifter, og ingen fornuftig Protestant vil kunne negte, at Apostlene have talt meget mere, end der er nedskrevet (Montagues). — Kunde Gud ikke ligesaa godt bevare Traditionen for Forsalfkning, som vi (Protestanter) sige, at Han har bevaret de h. Bøger derfor? (Lesjüng.) — Jeg tager derfor ikke i Betænkning at indrømme, at de apostoliske Traditioner, nemlig saadanne, som virkelig ere det, ligesaa godt som de apostoliske Skrifter, ere en Troesgjenstand for enhver Christen, som formedelt Begges troe Overlevering er ogsaa forsikket om, at ligesom de første ere apostoliske Skrifter, saaledes ere ogsaa de andre virkelig apostoliske Traditioner. (Hammond.) — Hvad den h. Skrift og Kirkesædrene angaaer, saa er det, da I (Protestanter) nødvendigviis behøve den første (o: Skriften), høist sandsynligt, at I hverken have den ene eller de andre, netop af den Grund, fordi I ikke have begge. (Waterland.)

Apostlene havde ikke til Hensigt udfærdiget at fremstille alle nødvendige Troeslærdomme i deres Sendebreve. Disse skreve de leilighedsviis formedelt forekommende Auliggender. Omendkjøndt de da kun berørte de fleste af Troens Grundlærdomme med saa Ord som i Forbigaaende, saa vidste de dog meget vel, at de øvrige let vilde kunne forstaaes ved den i de af dem stiftede Menigheder indførte Brug. (Hugo Grotius) — Naar vi ville være oprigtige, saa maae vi tilstaae, at vore Beviser for den h. Skrifts Fuldstændighed ikke ere tilfredsstillende for Katholikerne, naar Spørgsmaalets Standpunkt er ret bestemt. (Mosheim) — Beviset for, at Apostlene og Evangelisterne have skrevet deres Skrifter i den Hensigt, at den christelige Religion ganske og fuldstændigt kan udtrages og bevises deraf, kan ikke føres. Beviset for, at den Heligaand alligevel, selv uden Skribenternes Hensigt, har villet ordne og foranstaltet det saaledes, kan endnu mindre føres. Den

christelige Religion er i de første fire Aarhundreder aldrig bleven beviist, men i det Høieste kun leilighedsviis bleven be-
 lyst og stadfæstet af det nye Testaments Skrifter. Jeg er
 kommen til dette Resultat ved egen, hyppig og omhyggelig Læs-
 ning af Kirkefædrene fra de første fire Aarhundre-
 der, og jeg er i Stand til at indlade mig derom med de lær-
 deste Patristikere i den skarpeste Undersegelse. Den mest Be-
 læste havde i denne Sag vist ikke flere Kilder end jeg, og det er
 slet ikke sandt, som Mange vel indbilde sig og Mange gjerne
 ville fortælle Verden, at der nemlig udfordres saa dybe og ud-
 bredte Kundskaber, for at komme til Bunds i alle disse Sager.
 (Læsning.) — Af alle hidtil anstillede Undersegelser følger
 saaledes, at Protestanterne, naar de kæmpe mod Traditionen,
 ikke have den upartiske Historie paa deres Side. Den
 katholske Kirke har ikke Uret, naar den paastaer, at Tradi-
 tionen har staaet i stor Anseelse hos de gamle Christne.
 (Wünscher.) — Jeg kan umulig være forsættelig døv, naar
 hele Oldtiden eenstemmig tilraaber mig, at vore Reforma-
 torer have bortkastet altfor Meget under det dem saa forhadte
 Navn af „Tradition.“ De havde endelig idetmindste maattet
 indromme Det, som Irenæus endnu anseer for en Tradi-
 tion, den samme guddommelige Anseelse, som de fandt for
 godt saa udelukkende at tillægge den h. Skrift. (Læsning.)
 — Hvad der gjaldt i de første Aarhundreders Tid, hvad der
 blev vedtaget paa de første Kirkemoder, hvad der af Fædrenes
 Skrifter fra de første Aarhundreder lader sig bevise at være
 Tradition, det skulde man dog ikke letfærdigen ville forkaste!
 (Glanzw.) — Man maa nødvendig agte paa den gamle
 apostoliske Kirkes eenstemmige Vidnesbyrd i de første fem Aar-
 hundreder efter Christi Fødsel, hvor Kirken var i fuld Blomstring,
 og hvor den uvetydigt afslagde sin Betsjendelse, som er efter-
 ladt os i Skrifterne af de gamle Kirkefædre, som have hørt
 Apostlene selv og deres Disciple. (Dreier.) Og naar
 man betragter de første fem Aarhundreders Forholde, hvo vilde
 da vel endnu kunne stride med den katholske Kirke angaaende
 Traditionen? (Molan.) — Men gjælder Traditionen,
 paa hvilken den katholske Kirke altid beraaber sig, saa har
 den vundet! (Tzschirner.) —

II. om Bibelen.

„I alle huuslige Forretninger og Konster skal der være Gen, som viser Veien; kun den Kunst at fortolke den h. Skrift skal staae fri for enhver Lærer! Enten vi ere lærde eller ulærde, kunne vi Alle udlægge den: den snaffomme gamle Rone, den barnagtige Dsding, den ordrige Sophist, Alle anmaasje sig det! De rive enkelte Steder ud af deres Sammenhæng og vove da at belære, førend de selv have lært.“ (Saaledes den h. Kirkefader Hieronymus, i det 4de Aarhundrede.)

„Med Hensyn til Forklaringen af den h. Skrift maae de Christne høre Kirkens Hyrder, fordi disse nedstamme i lige Linie fra Apostlene og de efter Faderens Velbehag tilligemed Bibelens Text ogsaa have modtaget Sandhedens Naadegave. — Naar de (Kjætterne) først engang ville være indbyrdes enige om det, der er sagt i den h. Skrift, da skulle vi gjendrive dem. Thi de have ingen rigtig Tankegang, de gjøre hverandre Bebreidelser og kunne indbyrdes ikke blive enige om deres Lærdomme. Men vi, som følge den ene og den alene sande Gud som Lærer og have Hans Ord til Norm for Sandheden, vi sige altid det Samme om de samme Ting. Siger Paulus derfor: „Wiisdom tale vi for de Fuldkomne, men ikke denne Verdens Wiisdom,“ saa paaastaar enhver af disse Kjættere, at denne Sandhed er hos ham, at han finder den i sig selv — nemlig hans Digterspind, saa at Sandheden efter dem inart skal være at finde hos Valentin, snart hos Marcion, nu hos Cerinthus og saa hos Basiliides. Beraabe vi os derimod paa hiin Tradition, som er bleven os overleveret af Apostlene og bevaret i Kirken ved den uafbrudte Følgerække af Ældste (Præster), saa vende de sig mod Traditionen.“ (Saaledes den h. Kirkefader Irenæus i det 2det Aarhundrede.)

„I Troesfager er en vis Nyhedssyge bleven til Bane, som, efterat man har begyndt dermed, hellere at ville gjøre Nyt, end at bevare det Modtagne, hverken kan forsvare det Gamle, eller bevise det Nye; og det er mere bleven en Tidens Tro end Evangeliets Tro, da den bliver skreven sidenefter og ikke bliver holdt efter Daabspagten. Det er høist farligt og

beflageligt, at der nu gives lige saa mange Slags Tro som der gives Hoveder og lige saa mange forskjellige Lærdomme, som Sæder og Stikke. . . . Vi vide, at der siden det nicæiske Kirkesmøde ikke bliver gjort andet, end at skrive nye Troesbekjendelser. . . . Hvert Aar og hver Maaned fastsættes Troesbekjendelser, de engang falsatte blive angrede, de angrede blive atter forsvarede, de atter forsvarede tilsidst fordømte. . . . Saaledes bliver, som Folge deraf, Troen søgt, som om der slet ingen Tro var til; Troen skal nedskrives, som om den ikke allerede var i Hjerterne. . . . Og ustadig, sorgløs og samvittighedsløs opdigter man under Navn af den h. Skrift, hvad der ingensteds staaer skrevet, forandrer det Bestaaende, fordreier det Modtagne og anmasser sig ugudelige Ting." (Saaledes den h. Kirkefader Hilarius i det 5te Aarhundrede.) —

„Sandelig, der burde være en Lov hos os, som ikke tillod Alle og til enhver Tid, men kun visse Personer og ved visse Leiligheder, at drøfte Troespunkterne." (Den h. Kirkefader Gregor af Nazianz, i det 4de Aarhundrede.)

Saaledes dømte de nævnte ærværdige Kirkefædre om de Følger, som den frie Brug af den private Dom ved Fortolkningen af den h. Skrift drager efter sig! Hvad der dengang gjaldt og var sandt med Hensyn til de daværende gnostiske og arianske Troeskrammere og Troesfabrikanter, finder ogsaa endnu i vore Dage en kun altfor træffende, kun altfor mangfoldig Anvendelse med Hensyn til de utallige nye Sæter og Religionspartier, som vi med hver Dag see ligesom Paddehatte at fremvøse af den „frie Forsknings" giftige Jordbund i Protestantismen!

„Opplaae Eders Bibler," sagde derfor selv Dr. Balgay, en Protestant, „tag det første det bedste Sted af et af begge Testamenter, og sig mig da oprigtigt, om det slet Intet indeholder, som er for svært for Eder at forstaae?" —

Endnu tydeligere og kraftigere fremhæver Jeremia's Taylor, en berømt protestantisk Theolog, Banffeligheden ved at forstaae Bibelen: „Da der gives saamange Afskrifter af Bibelen med utallige forskjellige Læsemaader, medens dog ikke sjældent en eneste forskjellig Interpunction, en Indklamring, et Bogstav, et Vocaltegn maa gjøre en stor Forandring i Betyd-

ningen; — da mange Skriftsteder, som allerede have en forskjellig bogstavelig Mening og desuden ogsaa kunne have en aandig, en mytisk og en allegorisk Betydning; — da der gives saamange billedlige Udtryk, Omfkrivninger, hyperboliske Fremtillinger, uegentlige Talemaader o. dsk. i Bibelsproget, hvis rette Forstaaelse da altid afhænger af særlige Omstændigheder, som ofte gjøre det næsten umuligt, med Sikkerhed at erkjende den egentlig sande Fortolkning; — da der endvidere gives saamange religiøse Hemmeligheder, som selv ved det heldigste Udtryk ikke ere lette at fatte, og hvis Fortklaring formedelst vor Ufuldkommenhed nødvendigviis maa være dunkel og undertiden uforstaaelig; — og da endelig de sædvanlige Midler til Skriftens Fortklaring, Forskningen i Grundteksten, Sammenligningen af de forskjellige Steder, Troens Analogie etc., alle ere tvivlsomme, uvisse og meget bedræglige: saa vil selv den Viseste og Lærdeste, der vistnok fortolker Skriften lettest og efter al fornuftig Sandsynlighed ogsaa mest overensstemmende med Sandheden, dog endnu være langt fra al Visshed; thi alle de her nævnte Vanskeligheder og endnu meget Andet ere atter ligesaa mange Grader af Usandsynlighed og Uvisshed, som maae meget nedstemme vor Visshed om, at vi skulde have udfundet Sandheden i saadanne Hemmeligheder og midt iblandt saamange Vanskeligheder!”

Og det er nu den Bog, som saamange usigeligt indskrænkede Hoveder fordre, at den uden Forskjel skal gives Alle og Enhver til Læsning og egen Fortolkning!! Hvilken Daarskab!

Slutteligen hidsette vi endnu følgende Vidnesbyrd af protestantiske Lærde: „Den h. Skrift, paa hvilken man altid be-
 raaber sig, er skiftet til mange Slags Fortolkninger.“ (Krug.) — „Hvo skal nu afgjøre, hvilken der er den sande Fortolkning?“ (Læsning.) — „Kun ved en, i den Helligaand forsamlet høieste Social-Autoritet kan Bibelens Mening blive kirkeligt bestemt i Henseende til Troen.“ (Fehler.) — Derfor er ogsaa den katolske Kirke bygget paa Guds Klippe, og ikke paa det enkelte Menneffes uberettigede Fortolkningsmaade.“ (Kern.) — „Den protestantiske Kirke er bygget paa Sand.“ (Delbruct.) — „Rom beviste allerede tidligt sin Klogskab

derved, at det holdt paa Kirkens Eenhed, paa Lærens Reenhed, paa Rettroenhed og Katholicisme. — Den første Spaltning imellem de jødiske og hedenske Christne er sandsynligviis bleven bilagt fra Rom. Aldrig har Rom bøiet sig for Kjætterier!" (Herder.) — "Det characteristiske Træk for Jesu Religion er Enighedens og Dvereensstemmelsens Grundvold." (Wix.) — "Derimod taaler den protestantiske Kirke Anskuelsernes Forskjellighed, og taaler folgelig, da Sandheden jo altid kun er een, Bildfarelsen, og den maa taale den. Paa Troesfrihed er den begrundet; den er død og begravet, naar Troesfriheden i den kommer i Fare." (Schulz.) — "Vi have ingen Kirke, men kun Kirker." (Plank.) — Protestanterne bleve paa Stedet uenige indbyrdes. Reformatorerne afvege i de fleste Punkter saa langt fra hverandre, som Regnbuens Farver, de fremkaldte en babylonisk Forvirring, og allerede tidligt splittedes Protestanterne i talrige Sectar." (Cobbet.) — "Den katholicke Kirke træder os saaledes imøde som en sluttet Eenhed, men vi kunne ikke have en saadan Eenhed!" (Tzschirner.) — Derfor siger selv Luther: "Naar Verden endnu staaer længe, saa vil det formedelst de forskjellige Fortolkninger af Bibelen, som nu finde Sted, være nødvendigt til Troesenigheds Opretholdelse, at vi atter antage og tage vor Tilflugt til Conciliernes (d. e. til de katholicke Kirkemoderes) Beslutninger." —

Kirkelige Efterretninger.

Tydskland. Fra Omegnen af Danzig horer man ogsaa en Klage, men en glædelig: de derværende talrige Kroværter lamentere over at deres Næringsvei næsten ganske er standset. Hvert Aar i Høsttiden komme Tusinder af Fabrikarbeidere fra Rabokredsene (Stargardt, Carthaus og Behrendt), som have en af Polakker (saak. Kassubere) og Tydskere blandet

Befolkning, hvis Fleertal bekjender sig til den katholske Religion. ned til det frugtbare Danziger Lavland. Udruelighed er som bekjendt ialmindelighed just ingen udmærkende Dyd hos Polakkerne, og derfor vandrer desværre den største Deel af disse Arbejders Fortjeneste til Værtshusene; de Danziger Tjenestegjængere og Arbejdsfolk vilde ikke staae tilbage for de Fremmede i at haandtere Snapseglasset — Kroværtene fortjente derved gode Penge. Nu er det pludseligt bleven anderledes. De katholske Geistlige i de nævnte 3 Kredse have f. A. indført en saakaldet Maadeholdsforening, og en stor, maaffet allerede den største Deel af den arbejdende Folkeklasse afholder sig nu aldeles fra Nydelsen af Brændeviin. En protestantisk Prædikant giver i Danziger Kredsbladet af 3. Mai d. A. følgende Bidnesbyrd herom: „I Carthausers Kredsen begynde Kroværtene og Værtshusene at forsvinde; den katholske Kirkes Myndighed, som her udever en Jernmagt, banlyser dem. Da jeg er noie underrettet om Sagen, saa kan jeg tale om den og dens Følger, som jeg hender af egen Erfaring. Man begynde først derpaa i forrige September Maaned. De i Kirkerne forsamlede Menighedsmedlemmer bleve fra Prædikestolen opfordrede til at afsværgge Nydelsen af Brændeviin. Enhver, som ikke vilde gjøre det, blev truet med Kirkestraffene lige til Excommunication (dette sidste er i ethvert Tilfælde usandskædigt); Sagen lod sig gjøre med største Lethed (?), og medens al Verden nærde Tvivl om Resultatet og navnlig om Værtsbeden hos de til Brændeviin forfaldne Kaffubere, har hiint over al Forventning været glimrende, og indtil nu er der kun forekommet meget faa Overtrædelser af det engang givne Maadeholdslofte. I Vinterens Løb og sidst endnu for fjorten Dage siden har jeg været i Carthauserskredsen, og Resultaterne have sat mig i den glædeligste Forbauselse. Medens man ellers ikke hjorte igjennem nogen Landsby uden at møde drukne Menneker, har jeg paa mine sidste Farter ikke engang modt en eneste af det Slags; det Engelman'ske Locale i Carthaus, i hvilket ellers Hundreder af Bessjenede larmede og stoeide paa Markedsdagene, saa at man neppe turde vove sig derigjennem ind til de mere anstændige Gjæsteværelser, er nu aldeles anstændigt og roligt; et ligesaa stort Antal Menneker gjør der deres Indtjeb som før, men Ingen kjøber eller drikker Brændeviin. I alle Landsbyer klage Kroværtene; thi deres Skjenke staae tomme; flere af dem have allerede tilbageleveret deres Bevillinger til Krohold, hvorimod andre endnu vente dermed, fordi de altid endnu haabe, at Folket ikke vil holde sig i Længden.“ —

— — I det næsten aldeles protestantiske Storhertugdømme Mecklenburg=Strelitz have Landets saa Ra-

tholiker først i dette Aar kunnet begynde et Menighedsliv, idet Storbertugens personlige Belvillie har behaget at skenke den fornødne Grund til Opførelsen af et lille Capel i Neustrelitz, forat der i samme kan holdes Gudstjeneste hver Søndag. Ligesledes skjenkede et Mariebillede af stort Kunstværk og en smuk Solstak med Indskrift: „Stiftet af Storbertug Georg i Juli 1856.“ — I 300 Aar har Protestantismen saaledes frit kunnet virke i Landet Strelitz, aldeles uhindret ved den katolske „Overtro“. Og hvilket er Resultat for det kirkelige Liv? Herpaa giver en Beretning i „Berliner protestantische Kirchenzeitung“ følgende Svar: „Om stor Begeistring for deres Kald, om ivrig videnskabelig Fremgang er der hos den mecklenburgske Geistlighed i det Hele kun Lidet at sige. Den storartede, undertiden omkaps med Guds-herrerne, drevne Agerdyrkning gjør ofte sine Fordringer høiere gjældende, end Embedet og Theologien. Af Conferencer bliver der kun holdt een om Aaret; Læsecirkler Hayes, men de blive langt fra ikke benyttede af alle Geistlige. Man kjober ogjaa hellere en jodsk Ko for 10—12 Louis'dorer, end en theolo-gisk Bog for 2 Thlr. — Hvor mange Grunde der over-hovedet fra først af ere virksomme, for at løve den unge Geist-likes h. Iver og selv at drage ham ind i den materielle Færd, fremgaaer allerede af den Maade, paa hvilken de Geist-likes Valg gaae for sig. Der bestaaer nemlig frit Menig-hedsvalg efter Stemmeskræb. De til Sognet hørende og til Præsensation berettigede Gudsbesiddere foreslaae to eller tre Candidater, der efter den derværende Etik, som Huuslærere for Hines Familier, allerede have forhvervet sig et Slags Krav paa at blive tagne i Betragtning. Allerede ved disse Præsenta-tioner veed man med behørig Eftertryk at betone, at een maa kunne taale et Glas Vin, spille et Parti Whist og over-hovedet være en god Selskabsbroder. Ved selve Valget drives det forfærdeligste Uvæsen. Brandevin og Al have derved en overvældende Indflydelse! Man hørte Folk efter saadanne Valg offentlig at fortælle i Bærtshusene, hvorledes de ved Lunder Al og Masser af Brandevin have gjort denne eller hiin til Stedets Pastor, saa at Valgerne sidenefter maatte sankes op paa Landeveiene og høres hjem. Dagsaa Meerstum-pibeheveder og slike Ting figurere med paa Stuepladsen. Den Geistlikes egentlige Dueltighed og Værdighed træder derved som oftest aldeles i Baggrunden. Af en ivrig Sjælesorg er der derfor fordetmeste kun lidet Spor; den Geistlige vilde tilmed hos Gudsherrn let komme i farligt Ny for ot være en „Agitator“, dersom han oftere vilde besøge de fattige Daglonner-hytter. Den kirkelige Sands maa derfor for en stor Deel gaae

aldeles under. Dertil medvirke vistnok mange og forskjellige Aarsager og Omstændigheder, f. Ex. den, at de fleste Prædikanter desværre kun læse deres Prædiken op, — at Gods-herrene med deres Familier ofte ere meget ligegyldige; fremdeles, at Søndagen er den eneste Fridag for Arbeiderne, hvilkens de da fordetmeste aldeles uhindrede benytte til at dyrke deres Smule Jord og til andre landlige Forretninger. Fra Aar til Aar bliver det værre og frækkere med Søndagens Banhelligelse. — Eftermiddagsgudsstjeneste om Søndagen gives der slet ikke paa Landet og selv Formiddagsgudsstjenesten bortfalder meget ofte; for omtrent 3 Aar siden berettede et mecklenburgsk Blad, „der Hausfreund“, om 268 aarligt bortfaldne Gudsstjenester. Det er derfor intet Under, naar mange Geistlige formeligt lægge det an paa, ikke at behøve at prædike, idet de efter det givne Tegn hurtigst ile til Kirken, for om muligt endnu ikke at finde Nogen der, og da at kunne ansee sig berettigede til at gaae hjem; eller naar Geistlige for et Jagtparties Skyld udsatte Kirkestjenesten — eller naar der paa mange Steder kun bliver holdt Gudsstjeneste hver tredje Uge, og paa de mellemliggende Søndage ikke engang bliver læst af Degnen (d. e. oplæst en Prædiken), og Søndagen saaledes bliver Hverdagene fuldkomment liig. Ogsaa Kirkerne's ydre Udstyring er som oftest aldeles stiftet til, at indgyde Modvillie mod at besøge samme. Allerede det Udtryk: „zur Kirchen klingeln“ forraader, at der paa mange Steder kun havees smaa Klokker*), hvor de ikke mangle ganske, og da istedetfor Klokketoner vel endog høres en Jagtflapper. Saaledes søger man ogsaa forgjæves Orgler i saare mange Landsbykirker, og hvor saadanne findes, skyldes de fordetmeste adelige Godsherrer. Men hvor en Menighed fatter den Beslutning, at anskaffe et saadant, der gjør man fra høiere Side alle Slags Indvendinger, henviser til billigere Tider — og lader saa Iveren blidt indslumre. Manges Kirke benytter man om Hverdagen til at tørre Tobaksblade i, og endnu for omtrent 10 Aar siden var der en Bedesal, som om Ugen brugtes til Hønsjætte! — Visitationer, som skulde paasee og anskaffe saadanne Misligheder — ere ikke blevne holdre i utænkelige Tider, jandsynligvis af Frygt for Riddergodsbesidderne etc., som ikke gjerne ville lade sig genere ved sliige Besøg. I den seneste Tid har man dog hist og her begyndt at banke jagte paa! —

— Protestantisk Frihed. „A. 3.“ bliver tilskrevet

*) Det nyeste Ord: „klingeln“ bemærker nemlig: at ringe med smaa Klokker, hvorimod den egentlige Klokkeingning fra Kirkeaaruet kaldes: „läuten“.

fra Berlin: „Det evangeliske Over-Kirkeraad har nylig afsagt følgende Kjendelse: Der handlede om den af Rhinprovinciens Consistorium foranstaltede Affattelse af en Prædikanant, som nu i sidste Instants blev forelagt Kirkeraadet til Approbation. Den øverste protestantiske kirkelige Autoritet har nu rigtignok indrømmet, at den Anklagedes Lære og Prædiken ikke har givet noget som helst Anstød, og at de betræffende Forhandlinger have givet Vidnesbyrd om hans alvorlige sædelige Sindelag; ikke desto mindre har den troet at maatte lade hans Affattelse forblive ved Magt, i Betragtning af, at han har udtalt sine subjektive Tvivl om Opfattelsen af Kirkelæren i de symboliske Skrifter og er kommet frem med Ytringer, som maatte synes egne til at fremkalde „Tvivl om Himmelfartens og Opstændelsens Kjendsgjerning.“

Skotland. Nonneklostrene udbrede sig altid mere i Skotland. Franciscanerinderne, som for nogle Aar siden bleve indførte i Glasgow, have allerede stiftet tvende Døtreanstalter, nemlig i Canard ved Breden af Clydefloden, 24 engl. Mil fra Glasgow, og i Aberdeen, Hovedstaden i det nordøstlige Skotland. Aberdeen har en Befolkning af 70,000 Sjæle, hvoriblandt 4000 Katholiker. 3 Correspondancer fra Skotland bliver det især fremhævet, at der siden den orientalske Krig, hvor de barmhjertige Søstre ved de Syges og Saaredes Pleie laagde et saa stort Hælmød og en saa udmærket kristelig Kjærlighed for Dagen, er indtraadt en stor Forandring i Dommene om Nonneklostre. De forskjellige protestantiske Sæcter skamme sig nu ved at drage til Felts mod Nonneklostrene som de tidligere gjorde. Disses Fortjenester blive nu anerkjendte og vurderede af alle fornuftige Folk, saa at Jugen, med Undtagelse af de blinde Fanatikere, vil fornye det tidligere Strid mod Klostrene. Ligeledes er man af den Mening, at hiint berøgtede Lovforslag om Statens Inspection med Klostrene, hvilket for flere Aar siden tiltrak sig de engelske Katholikers Dpmærksomhed og Interesse, ikke saasnart atter vil blive forelagt Parlamentet.

Amerika. Den katholske Kirke i Californien. Ligesom Guldlandet Californien med Hovedstaden St. Francisco, som den vestligste af alle Unionsstater, endnu for kort siden var Endepunktet for den fra Europa mod Westen skridende Bevægelse, saaledes synes det selv nu at blive Begyndelsepunktet for Civilisationen af de tallose Der i det stille Hav og Ostasiens Kæmpelands, og turde derfor vistnok fortjene den største Dpmærksomhed. Coloniseret af Spanien i 1768, dannede Californien senere en Provinds af Mexico,

af hvilket det 1848 blev som et værdiløst Bytte overladt til de Forenede Stater. Fra 1769 til 1822 bleve efterhaanden 21 Missionsstationer grundede i Landet, men de ophørte i 1836 som Følge af den mexicanske Krig; de fleste Indianere, som boede disse Etablissementer, vendte atter tilbage til deres Stammer i det Indre af Californien og kun et lille Antal forblev i Missionsstederne. Da man nu i 1849 pludseligt hørte, at der fandtes Guld, Guld i Mængde, Guld allevegne i Californiens øde Flodsenge, saa ilede hele Jordklodens Folkeslag did, for der at finde deres Lykke. Allerede i Løbet af Måned Marts 1850 blev Californiens Territorium optaget som Stat i Unionen; thi dets Befolkning var vokset til 200,000 Mennesker. I Begyndelsen af 1855 blev Californiens Befolkning allerede anslaaet til over en halv Million, og formodentlig vil Landet ved den næste Folketælling i Marts 1860 være een af Unionens folkeligste Stater. Hvad selve Hovedstaden St. Francisco angaaer, saa blev dens Befolkning allerede i 1850 anslaaet til 19,000, og i 1851 til 70,000, saa at den nu vel kan tælle henved 100,000 Indvaanere. — Hvorledes er nu den katholske Kirke repræsenteret i denne ligesom ved et Trylleslag af Jorden fremstaaede Stad? Almanach for 1856 giver Svar derpaa. Staden St. Francisco, som siden 29. Juli 1853 er Sædet for en Erkebiskop, (af de allerede nu i Californien boende 98,000 Katholiker høre 70,000 til selve Erkebispedømmet Californien, og 28,000 til Bispedømmet Monterey) maa vel nu allerede tælle over 15,000 Katholiker, — altjaa en Sjettedeel af hele Indvaanerantallet. Der findes 4 katholske Kirker, som, foruden af Erkebiskop Alemany, blive betjente af 10 Præster; een af Kirkerne, som er indviet til den h. Ignatius, bliver betjent af tvende Fædre af Jesu Selskab. I Missionen St. Dolores, i Nærheden af Staden, bejorger een Præst, som tillige er Superior for Diocejanseminariet „St. Thomas Aquin,“ Tilsynet med 10 Seminar-Elever, saavel som Sjælesorgen for de omkringboende Troende. Tre Nonneordener, som samlede bestaae af 23 Medlemmer og udøve Kjærlighedsværker, have allerede nedsat sig i St. Francisco. Ti „Døttre af Kjærligheden“ bestyre et Waisenhuus for 100 Pigeboern og en af 475 Smaa piger besøgt Friskole; Nonnerne kaldede: „af Døffrelsen,“ fire i Tallet, holde en Friskole for 200 Smaa piger; de barmhjertige Søstre, 9 i Tallet, betjene et Hospital og bestyre 2 af 160 Pigeboern besøgt Friskole. Den mandlige Ungdom er heller ikke forjæmt. 3 Kirker besidde ogsaa allerede Drengeskoler, der tilsammen tælle 500 Elever, saa at Kirken som den elskende trofaste Moder allerede drager Omfjorg foruden for de tusinde Pigeboern, ogsaa for et halvt tusinde Drengeskoleboern. Saaledes

seer det allerede nu ud i St. Francisco. Efter nyere Efterretninger har Stadens og Erkebispestols Geistlighedens Iver banet sig Veien for og udført endnu Mere, end hvad her er beskrevet. Syv Jesuitter have allerede aabnet et Collegium i St. Francisco, Indførelsen af Skolebrødrene er allerede iværksat og Medlemmer af Franciscaner- og Dratorianerordenen skulle, efter Erkebiskoppens bestemt udtalte Ønske, forene deres Virksomhed med dem, som allerede ere i Activitet, forat man ikke skal kunne sige, at den katolske Kirke, i et Land og fornemmelig i en Stad, hvor Europa, Asien og Amerika synes at ville række hverandre Broderhaanden, er hyrdeløs og at den intet Kjendskab har til Tiden, saaledes som Ildstude eller Sleunderettede ja gjerne ville have Verden til at troe.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 16. November. — 27. Søndag efter Vintse. — Den h. Jomfru Maria's Døffring. — Broderstab. — Dagens Epistel: Jesu Sir. 24, 14—16. — Evangel.: Luc. 11, 27—28. — (Søndagens Epistel: 1. Thesjal. 1, 2—10. — Evangel.: Matth. 13, 31—35.) — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messse. — Kl. 10 Høimesse, med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt, med Catechisation.

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ feires en stille h. Messse; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messse Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Kunsthandler **C. A. Blaukensteiner**, St. Kjøbmagergade 68, og i alle Kongerige; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

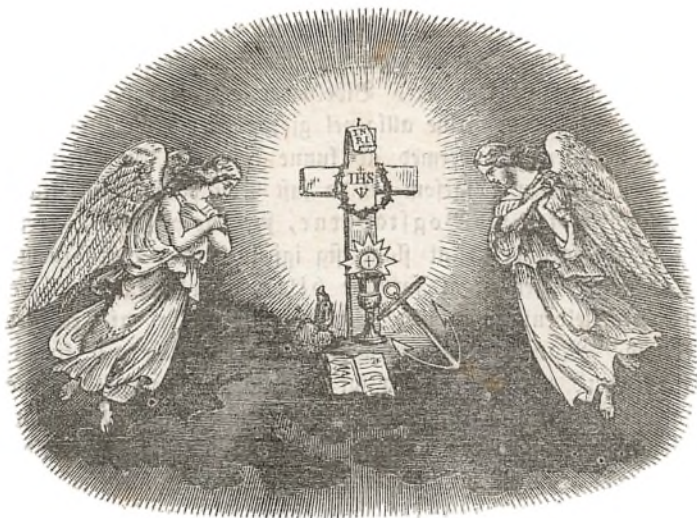

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det gode!

1. Theßsal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 47.

Søndagen den 23de November.

1856.

Kirken for Bibelens Domstol.

(Sluttet.)

17. **Lert:** „Ikke det, som indgaaer i Munden, gjør Menneſket ureent; men det, som udgaaer af Munden, det gjør Menneſket ureent.“ Matth. 15, 11.

Man maa i Birkelighed hœiligen undres over, hvilken Brug der ſom ofteſt gjøres af nogle Bibelſteder: Menneſker,

som ellers kun gjæfelig lidet bekymre sig om Bibelen, Mennesker, som ellers paa „Dplysningens“ Begne vilde vredes, naar man vilde komme til dem med Bibelsteder og gjendrive dem med den h. Skrift, de gribe alligevel gjerne efter visse Bibeltexter, naar de formene, dermed at kunne besmykke deres letfædige Gjøren og Læden. Ligesom det da just bedst passer dem, klamre de sig idag fast ved Bogstaverne, for imorgen, hvor Scenen er bleven forandret, at slaae sig igjennem med den fornemme Talemaade: det er at forstaae billedligt! Saaledes skeer det ikke sjældent ogsaa med de nylig anførte Ord af Frelserens Mund. Man troer, derved at kunne angribe det kirkelige Fastebud eller frigjøre sig for sammes Overholdelse, og man indseer da slet ikke, at man her tager sin Tilflugt til et Slags Beviisførelse, som gjør Enhver, der for Alvor vil anvende den, latterlig. Dette er nu ganske i Særdeleshed Tilfældet, naar endog selv en Katholik med hine Ord vil besmykke sin Ulydighed mod Kirken eller endog anmasser sig at ville belære sin Kirke, at den i Henseende til sine Faste- og Abstinentsbud hverken har handlet kristeligt eller viseligt. Vi siige her intet om, at det kirkelige Fastebud lader sig datere fra de apostoliske Tider; ei heller ville vi her drøfte og nærmere begrunde Fastebudets dybere Betydning, Kirkens strengeste Berettigelse til at give visse Anordninger og den Pligt for enhver Katholik at efterkomme disse. Det være uden videre her kun bemærket, at der i Jesu Ord: „Ikke det, som indgaaer i Munden, gjør Mennesket urent o. s. v.“ aldeles ikke handles om Fasten; thi derom taler Herren slet ikke paa dette Sted. Disciplene havde, imod de pharisæiske Sætninger, spist med uvaskede Hænder; derover knurrede Phariseerne, der ifølge deres reent udsortes, hykleriske Betragtningssmaaade heri fandt en Synd og Besmittelse. Jesus vil, som Han saa ofte gjorde, ogsaa her gjøre dem opmærksomme paa det indvortes Sinds- lag som Hovedsag, uden derved at erklære alt Udsortes for aldeles overflødig og unyttigt. Hans Ord maae derfor opfattes aandeligt; thi „Bogstaven dræber, men Anden gjør levende,“ siger den h. Skrift, 2. Cor. 3, 6. Vil man ved dette Jesu Udsagn lade Bogstaven alene gjælde, saa bliver Herren lagt den Lære i Munden: Spiser og drikker, hvad I ville og

saa meget J vilde, saa synde J dog ikke; thi det, som indgaaer i Munden, gjør ikke Menneſket ureent! eller med andre Ord: enhver Umaaadelighed i Spiſe og ſelv den vildeſte Veruſe i Drikke er ved hine Ord erklæret for ſyndefri! Det vil dog vel Ingen paastaae. Ellers have allerede ſelve Apoſtlene ikke forſtaaet deres guddommelige Meſter og handlet mod Hans Forſrifter, naar de (Ap. Gj. 15, 28.) udgave et Faſtebud, idet ogsaa de foreſkrevne Abſtinentis d. e. Afholdelſe fra viſſe Spiſer; da havde ogsaa Paulus feilet, naar han (Ap. Gj. 16, 4.) formaner de Troende til at overholde dette Abſtinentisbud. — Men ogsaa aſſeet derfra, hvad er da egentlig det som gjør Menneſket ureent? Det er ikke Spiſen i og for ſig, d. v. ſ. Synden hænger ikke ved Spiſen ſom ſaadan, men den ligger i Menneſkets Villie, i hans Tænkemaade eller Sindelag, fordi han nemlig ved Nydelsen ikke vil iagttage det, ſom han bør og ſkal iagttage. Saaledes bliver Jeſu Udsagn i ſin almindelige Sandhed ſuldkomment retfærdiggjort. Thi at viſſe Spiſer i og for ſig vare onde, det troede fordmum vel viſſe Secter, ſom f. Ex. Encratiterne, Manichæerne o. a.; men Kirken har ſtedſe bekiendt ſig til Pauli Ord (1. Tim. 4, 3.): „Alt hvad Gud har ſkabt, er godt og intet er forkæfteligt, naar det bliver nydt med Takſigelſe; thi det helliges ved Guds Ord og Bønnen.“ Hvo ſom alſaa nyder en Spiſe imod Kirkens Bud, ham gjør ikke ſelve den materielle Spiſe ſom ſaadan til Synder; nei, „ikke hvad der indgaaer i Munden gjør ham ureen“; men vel hvad der fra Hjertet udgaaer af Munden! Hans Synd ligger i den Ulydighed, med hvilken han ſætter ſig op imod Kirken, og i den nydeleſeſyge Begjærlighed, af hvilken han lader ſig lede, og fornemmelig ogsaa i det frække Ord af hans Mund, med hvilket han søger at forſvare ſin Villies Gjenſtridighed.

18. **Lert:** „Abraham troede Gud, og det blev regnet ham til Retfærdighed!“ Rom. 4, 3. — „Ved Gens Retfærdighed kommer Livets Retfærdiggjørelſe over alle Menneſter.“ Rom. 5, 18. — „Chriſtus er ved Gud bleven vor Bittidom, vor Retfærdiggjørelſe, vor Helliggjørelſe og vor Forløſning.“ 1 Cor. 1, 30. —

Vi ere nu i vor Afhandling komne til de Skriftsteder, ved hvilke den katholske Retfærdiggjorelselære skal gjendrives som ubibelsk, for at en anden kan sættes i dens Sted. Da Sagen er meget vigtig, og for bedre at kunne fatte Spørgsmaalets rigtige Betydning, maae nogle Bemærkninger forudskikkes. — Under Retfærdiggjørelse forstaaer man den Maade, paa hvilken Mennesket ved en aandig Deeltagelse i Christi Forløsning bliver en Retfærdig i Guds Dine; eller: Retfærdiggjørelse er Overgangen fra den syndige Tilstand til den Gud velbehagelige Tilstand af en ved Kristus Forlost. Den katholske Lære om Retfærdiggjørelsen er af den ærverdige almindelige Kirkeforsamling i Trident bleven fremstillet paa en mesterlig Maade. Den bliver beskrevet som en Forsættelse fra Syndens Stand til Naadens Stand, i hvilken Mennesket bliver et Guds Barn. Det Forhold, i hvilket den Retfærdiggjorte træder til Gud, er altsaa ingenlunde et blot ydre, men et indre, d. e. den Retfærdiggjorte bliver ikke alene ansæet af Gud som om han var retfærdig, hans Synd bliver ikke alene ikke tilregnet ham; tværtimod er der foregaaet en heel Forandring, en sand og virkelig indre Helligelse i ham. „Retfærdiggjørelsen,“ siger Conciliet, „er ikke blot Syndstilgivelse, men ogsaa en Helligelse og Fornyelse af det indvortes Menneske; af en Uretfærdig bliver han en Retfærdig, af en Synder en Guds Ben. Omendkjøndt Ingen kan være retfærdig uden at Fortjenesterne af vor Herre Jesu Christi Lidelse blive ham tilvendte, saa skeer denne Tilvendelse dog i Synderens Retfærdiggjørelse saaledes, at Guds Kjærlighed formedelst Fortjenesten af denne allerhelligste Lidelse bliver ved den Helliggaand udgydt i deres Hjerter, som blive retfærdiggjorte, og den boer i samme.“

Underledes forholder Sagen sig efter Reformatorerens Lære. Efter dem skeer Retfærdiggjørelsen saaledes, at Christi Fortjenester ikkun blive Mennesket tilregnede. For de Mennesket tilregnede Christi Fortjenesters Skyld, erklærer Gud ham da for en Retfærdig, uden at han i Virkelighed er det; meget mere vedbliver han at være indvortes det samme syndige Menneske som forhen. Hans Synd bliver ham kun ikke mere tilregnet, men foruden denne Gifergivelse finder ingen

sand og virkelig indre Helligelse Sted. Som Beviis for denne Lære blive nu de ovennævnte Ord af Apostelen Paulus især anførte. Dog forgjæves søge vi i den h. Skrift efter et Sted, i hvilket der læres en Retfærdiggjørelse, der kun skal være en **Retfærdigerklæring**, ingen virkelig Retfærdiggjørelse. Thi naar Apostelen siger: „Ved Guds Retfærdighed kommer Livets Retfærdiggjørelse over alle Mennesker“, saa udtaler han derved en Sætning, som Kirken heller aldrig ophører at gjentage, nemlig: at der ingen Frelse gives uden ved Christus, og at vi retfærdiggøres formedelst Hans Fortjeneste. Men hvor findes der et eneste Ord om, at Synden blot bliver til- dækket formedelst en blot Tilregnelse af Christi Fortjenester uden en sand og virkelig indre Helliggjørelse? At Paulus ikke har tænkt herpaa, fremgaaer allerede af det umiddelbart følgende Vers, hvor det hedder: „Thi ligesom ved eet Menneskes Ulydighed de Mange ere blevne gjorte til Syndere: saaledes blive ogsaa ved den Guds Ulydighed de Mange gjorte til Retfærdige.“ Apostelen har tænkt paa en virkelig Retfærdiggjørelse; thi han stiller jo Adams Synd ligeoverfor Christi Naade; har hiin frembragt en virkelig Forværelse, saa maae Virkningerne af Forløsningsfortjenesten ikke trænge mindre dybt ind og derfor ogsaa hidføre en virkelig aandelig Fornyelse; og ligesom Adams Synd har gjort os til virkelige Syndere, saaledes maae Christi Naade ogsaa gøre os til virkelige Retfærdige og ei blot lade os blive anseete eller erklærede for Retfærdige. At paastaae dette Sidste, er det Samme som at nedfatte Kraften af Christi Værk; thi saa vilde Naaden ikke have været „overflodigere“ og være givet i „Overflodighed“ (R. 15. 20.), men Synden vilde jo da have været mægtigere, end Naaden.

I det andet Sted af sit første Brev til Corintherne udtaler Apostelen sig kort og kraftigt derhen, at al vor Retfærdighed og Helligelse har sin Grund i Christus. Ikke vor egen Retfærdighed kan tilregnes os, ikke vore Gjerninger kunne forløse os; men al vor Retfærdighed og vor Forløsning kommer ved Christi Fortjeneste. Det er da ogsaa og har altid været Kirkens udtrykkelige Lære. Men naar Apostelen siger: „Christus er bleven vor Retfærdighed,“ saa siger han

dermed ingenlunde, at denne Christi Retfærdighed og Helligelse ikke er nogen os iboende, os gennemtrængende og indvortes helligende, men blot en Retfærdighed udenfor os, hvorved vor Synd kun bliver tildækket eller skjult. Og naar den samme Apostel siger om Abraham: „hans Tro blev ham regnet til Retfærdighed;“ saa kunne vi deri paa ingen Maade finde den ovenfor beskrevne Tilregnelsselære. Abraham, vil Apostelen sige, har ikke fortjent Retfærdigheden ved sine Gjerninger, men han er kun formedelst sin levende Tro paa Gud og den forjættede Messias bleven retfærdiggjort. „Det blev regnet ham til Retfærdighed,“ det vil ikke sige, at han kun blev anset som en Retfærdig, men Gud satte ham, som var uden egen Fortjeneste og syndig, af reen Maade for hans Troes Skyld i Retfærdighedens Tilstand.

Det Forsøg, at ville fremstille Væren om en blot Tilregnelsselære af Christi Retfærdighed uden sand og virkelig indre Helligelse som en bibelsk Være, falder saaledes sammen af sig selv. — Vi ville nu endnu kortelig henvise til nogle andre Skriftsteder, som tydeligt udgaa, at hele Retfærdiggjørelsen er at opfatte som en Syndsforladelse og indre Helligelse, denne indbefattet i hiin og hiin i denne, saaledes som Kirken altid har lært det. Netop Apostelen Paulus, som man gjerne vilde gjøre til Talsmand for den nye Tilregnelsselære, siger (Rom. 8, 9. 10.): „Men I ere ikke mere kjødelige, men aandelige, hvis Guds Aand ellers boer i Eder. Men naar Noget ikke har Christi Aand, saa er han ikke Hans Eiendom. Er derimod Kristus i Eder, saa er vel Legemet dødeligt formedelst Synden, men Aanden lever formedelst Retfærdiggjørelsen.“ Den Retfærdiggjorte lever altsaa; han bliver ikke blot anset for levende; Christi Aand boer virkelig i ham. — Den samme Apostel siger (Rom. 8, 29.): „De, som Han har forud seet, dem har Han ogsaa forud bestemt til at blive Hans Søns Billeder lige.“ Er Den vel Christi Billeder lig, som vedbliver at være en Uretfærdig og for Christi Retfærdigheds Skyld kun bliver anset for en Retfærdig?

Maa ikke meget mere Liigheden med Kristus søges i den os af Kristus hjenkede virkelige og indre Retfærdighed og Hellighed? — Om de Retfærdiggjorte hedder det

endvidere (1. Cor. 6, 11.): „I ere blevne afsvættede, I ere blevne helligede, I ere blevne retfærdiggjorte!“ Den Retfærdiggjorte bliver kaldet en ny Skabning (2. Cor. 5, 17.): „Naar Noget er bleven en ny Skabning i Christo, saa er det Gamle ophørt. Alt er bleven Nyt.“ Er dette muligt, naar han ikke bliver virkelig indvortes helliget? Ligefaa (Tit. 3, 5.): „Han har efter Sin Barmhertighed frelst os ved Gjenfødelsens og Fornyelsens Bad i den Helligaand;“ — tvende Udtryk, som tydeligt udſige, hvad der er at forſtaa under Retfærdiggjørelse. Til Slutning ſkulle vi kun endnu anføre eet andet apoſtoliſt Udſagn (af Eph. 4, 23, 24), ſom alene allerede vilde være tilſtrækkeligt til at ſtafſte den katholiſke Lære ſom ægte bi b e l ſ k. Her ſiger Apoſtolen nemlig: „Forny Eder i Eders Sinds Aand og iſer Eder det nye Menneſke, ſom er ſtabt efter Gud i Retfærdighed og ſandfærdig Hellighed!“

19. **Tert:** „Ved Troen ere vi blevne retfærdiggjorte.“ Rom. 5, 1. — „Vi holde for, at Menneſket bliver retfærdiggjort ved Troen uden Lovens Gjæringer.“ Rom. 3, 28. — „Thi af Naade ere I blevne frelſte ved Troen og det kom ikke fra Eder; thi Guds er Gaven; ikke fra Gjæringer, for at Ingen maa berømme ſig.“ Eph. 2, 8. — „Thi Alle have ſyndet og fattes Guds Herlighed; de blive retfærdiggjorte uden Fortjenefte ved Hans Naade, ved den Forløsning, ſom er i Chriſtus Jæſus.“ Rom. 3, 23, 24. —

Kan Retfærdiggjørelſen nu ikke opfattes ſom en blot Retfærdigerklæring, men ſom en virkelig indre Helligelſe og Nyſtabelſe af Menneſkets Indre ved Chriſti Naade, ſaa ſtaaer Beſvarelſen af det Spørgſmaal endnu tilbage: Hvorledes opnaaer Menneſket nu denne Retfærdiggjørelſe? — Kirkens Lære lyder ſaaledes: Det er ligefremt umuligt for det ſaldne Menneſke at opnaa Retfærdighed af og ved ſig ſelv; al vor Retfærdighed er i og kommer til os fra Chriſtus. For at blive deelagtig i ſamme, udfordres forſt Troen, d. e. den faſte Overbeviſning om at det er ſandt, ſom Gud har aabenbaret os i Chriſto og i Særdeleſhed, at vi ere blevne forloſte ved Chriſti Fortjenefte. Denne Tro er det Førſte, den er Begyndelſen,

Roden og Grundvolden til Frelsen og til Retfærdiggjørelsen. Men Troen alene er endnu ikke nok til, i Sandhed at sætte os i Forbindelse med Kristus; den maa udfolde sig videre og stride frem til det trøstefulde Haab om, at Synden vil blive os tilgivet formedelst Christi Fortjeneste. Sit rette Liv faaer den imidlertid først ved Kjerligheden; thi den ved Kjerligheden bejaalede Tro gennemtrænger hele Mennesket, ikke alene hans Erkjendelse, men ogsaa hans Villie og drager ham saaledes hen til Gud. Men i denne Kjerlighed ligger af sig selv ogsaa Afsky for Synden og det Forsæt indesluttet, om at føre et nyt Liv og at annamme Daabens eller Bodens h. Sakramente (thi disse efter tilbørlig Forberedelse annammede h. Sakramenter ere ellers de af Frelseren indstiftede ordentlige — ordinaria og sidste Midler til vor Retfærdiggjørelse). — Til Troen maa saaledes endnu andre indre Følelser, Sindstemninger og Handlinger komme til, efter hvilke da de udvortes Gjæringer i Livets Wandel maae følge som dette Indres Frugt og Udtryk. En Tro nu, til hvilken Kjerligheden kommer til og som ogsaa viser sig virksom i Kjerlighed, den kalder Kirken en levende Tro og siger: Kun den levende Tro kan blive en retfærdiggjørende Tro.

Anderledes lærer den orthodoxe Protestantisme. Dens Hovedgrundsaagning lyder saaledes: Ved Troen **alene** blive vi retfærdiggjorte, og under denne Tro forstaaes da kun den Fortrøstning, at vore Synder blive os forladte for Christi Skyld. — Altsaa Kjerligheden, som levendegjør Troen, og det i Kjerligheden indbefattede indre Sindelag er da ikke nødvendig til Retfærdiggjørelsen. Til Beviis for denne Lære skulle navnlig hine Skriftsteder tjene, som ovenfor ere blevne anførte. „Siger Apostelen Paulus,“ saaledes spørger man, „ikke udtrykkeligt i disse og andre Steder, at vi blive retfærdiggjorte ved **Troen**?“ Vi svare: Bistnok siger han dette; men der maa først og fremmest lægges vel Mærke til, at det ingensteds hedder: Troen **alene** retfærdiggjør; og dernæst maa der ogsaa sees hen til, hvilken Tro Apostelen har meent. At han har villet betegne den levende Tro, er let at indsee for Enhver, som fordomsfrit læser Skriften. Med samme Ret, hvormed den Gne paastaer, at Troen alene retfærdiggjør, kunde den

Anden bevise af den samme h. Skrift, at Kjærligheden, Bøden og Haabet retfærdiggjøre; thi alle disse forskjellige Dyder tilskrives i enkelte Skriftsteder Retfærdiggjørelsen. Jesus siger til den bødferdige Kvinde (Luc. 7, 47.): „Hendes mange Synder ere forladte, fordi hun har elsket meget“; og 1. Joh. 4, 7. hedder det: „Enhver, som elsker, er af Gud.“ Den samme Paulus, som (Rom. 5, 1.) siger: „Bed Troen ere vi blevne retfærdiggjorte,“ siger (Rom. 8, 24.): „Bed Haabet ere vi blevne salige. I Brevet til Titus 3, 5. nævner han Daaben som Midlet til Retfærdiggjørelsen. Til sine rystede Tilhørere siger Petrus (Ap. Gj. 2, 38.): „Gjører Bød, og Enhver lade sig døbe.“ Hvorfor det? Naar Skriften tilskriver Kjærligheden, Angeren eller Bøden o. s. v. Retfærdiggjørelsen, saa vil den derved ikke erklære Troen for overflødig; men ogsaa omvendt, naar Troen nævnes som Middel til Retfærdiggjørelse, bliver derfor disse andre Dyder heller ikke udelukkede eller erklærede for unødvendige. — Kort sagt, Skriften forlanger en levende Tro. At netop Troen hyppigst bliver nævnt iblandt de forskjellige til Retfærdiggjørelsen nødvendige Dyder, har sin Grund deri, at den er Roden, Begyndelsen til og Ledfageren af alle øvrige Sindsstemninger og Dyder, som maae medvirke til Retfærdiggjørelsen. Hvad i Særdeleshed Kjærligheden angaaer, saa kan man neppe begribe, hvorledes sammes Nødvendighed til Retfærdiggjørelse kunde negtes. Skrifer ikke Paulus (1. Cor. 13, 13.): „Tro, Haab og Kjærlighed blive; men den største blandt disse er Kjærligheden!“ —? Og hvo kjender ikke samme Apostels Ord (1. Cor. 13, 2.): „Dg om jeg havde en saadan Troeskraft, at jeg kunde forflytte Bjerger, men jeg ingen Kjærlighed havde, da var jeg intet.“

At Troen alene retfærdiggjør, kan heller ikke bevises deraf, at Apostelen saa eftertryffeligt udelukker Gjerningerne. Netop de Steder, hvor Talen er om Retfærdigheden ved Troen uden Gjerninger, blive jo vistnok hyppigst fremsførte imod den katolske Kirke, idet man da troer at kunne paabyrde denne en egen og egoistisk Værkhellighed og Værkretfærdighed. Dette vil imidlertid aldrig lykkes; thi saadanne Beskyldninger ere Stud med løst Krudt og beroe paa en Fordreielse

af Kirkens Lære. Hvilke Gjerninger forkaster Apostelen? Forfølger man hans Tankegang, saa træder næsten i alle hans Breve, især i det, som er skrevet til Romerne, den Hensigt i Forgrunden, at overbevise Alle, baade Jøder og Hedninger om, at Forløsning i Christo er en ufortjent Naade, til hvis Deeltagelse vi kun kunne komme ved en ydmyg Tro. Deraf beviser han da, at hverken Hedninger ved deres naturligt gode Gjerninger, eller Jøderne ved den mosaiske Ceremoniallovs Overholdelse, kunne komme til Rejsfærdighed for Gud eller endog fortjene denne, uden Christi Naade. Hvad Apostelen altsaa udelukker, det er: „**Lovens** Gjerninger“ hos Jøderne, og Hedningernes blot „**naturligt** gode Gjerninger“; — det er alle Gjerninger, som ikke fremgaae af Troen paa Christus, men af blot menneskelig Kraft og blot naturligt Sindelag. Disse kalder han da „døde Gjerninger“; og dersom saa dannede Gjerninger, som staae udenfor al Forbindelse med Christus formedelst Troen paa Ham, allerede kunde retfærdiggjøre Menneskene for Gud, saa var jo Christi Forløsning unødvendig og Mennesket sin egen Forløser. Har nu vel Apostelen med disse „Lovens“ Gjerninger villet forkaste og udelukke Nødvendigheden af enhver menneskelig Medvirksomhed med Christi Naade? Det er umuligt; thi han siger selv (Gal. 5, 6.): „I Christus gjælder den Tro, som er virksom i Kjærlighed.“ Hvøri bestaaer nu denne Virksomhed i Troen og af Troen? Den bestaaer i hiint indre Sindelag, hine indre Sindsstemninger, hvilke vi ovenfor beteguede som Haab, Fortrøstning, Kjærlighed, Anger og Forsæt. De maae fremgaae af Troen, og denne maa ogsaa stedse ledsage dem; de blive begyndte, fortsatte og fuldendte ved Guds forekommende og virkelige Naade; men de kunne ikke i Stand uden den menneskelige Villies frie Samtykke, uden Menneskets Medvirkning, ved hvilken den frie Willie maa gribe og følge Guds Naade. Forsaavidt disse indre Sindsstemninger ikke kunne i Stand uden Menneskets Medvirkning med Naaden, kan man vistnok kalde dem Menneskets Gjerninger; men de ere dog meget forskellige fra hine „døde“ Gjerninger, om hvilke Apostelen taler ovenfor. De ere tværtimod den levende Tro selv, forsaavidt denne med indre Nødvendighed ytrer sig i gode Gjerninger. Imidlertid kunne

selv disse af en levende Tro fremgaaede Gjerninger ingenlunde retfærdiggjøre Mennesket, og endnu mindre bliver Retfærdiggjorelsens Naade fortjent ved dem, men vel ere de Betingelsen for Retfærdiggjorelsen; de sætte Mennesket i den Forberedelsestilstand, som udfordres til Retfærdiggjorelsen.

Naar Apostelen fremdeles altid kommer tilbage til at paa-
 staae, at vi blive retfærdiggjorte „uforskyldt“ „af Naade“
 „uden Fortjeneste“, saa lærer Kirken fuldkomment det
 Selsamme; kun vil den heraf heller aldrig gjøre den Slut-
 ning, at det er Troen **alene**, som retfærdiggjør, men at de
 ovenomtalte Sindsstemninger og fornemmelig det Forsæt at
 annamme Bodens (eller, første Gang, Daabens) Sakramente
 maa komme til, og det er da navnlig ved dette sidste (ved Sa-
 kramentet), at selve Retfærdiggjorelsen bliver meddeelt for-
 medelst Christi Fortjenester af reen Naade til dem, som ved
 Tro, Haab, Anger o. s. v. have forberedet sig til og gjort
 sig modtagelige for Retfærdiggjorelsen. Kirkens Lære
 er paa Kirkemødet i Trident tydeligt udtalt med de Ord, „at
 Intet af det, som gaaer forud for Retfærdiggjorelsen, hverken
 Troen eller Gjerningen, kan fortjene Retfærdiggjor-
 relsens Naade, — at Mennesket aldrig kan blive retfærdig-
 gjort ved sine Gjerninger, og overhovedet førend Ret-
 færdiggjorelsen, som skjenkes uden nogen virkelig Fortjeneste,
 af reen Naade, ikke har nogen Fortjeneste og er uskiftet til
 at fortjene Noget.“ — Ved hine indre Sindsstemninger i
 Tro, Kjærlighed, Haab o. s. v. eller kort sagt, ved den le-
 vende Tro opnaar Mennesket nok Retfærdighedens
 Skjenk, men han fortjener sig den ikke ved samme. Imellem
 den Sætning: Gud fordrer hos Mennesket en vis Forbere-
 delse og Modtagelighed (Disposition) og giver ham ogsaa
 Naade dertil, naar han selv kun virker med, — og den anden
 Sætning: ved denne indre Disposition skal Retfærdiggjorelsen
 fortjenes, — er der dog sandelig en stor Forskiel! Den
 første Sætning indeholder Kirkens virkelige Lære, den anden
 bliver af Kirken forkastet som pelagianisk Kjættereri. — Dog,
 er Mennesket nu engang bleven retfærdiggjort af reen
 Naade, befinder Mennesket sig altsaa i en levende Forbin-
 delse med Christus ved den i Kjærlighed levende og virk-

somme Tro, saa ere ogsaa alle dets gode Gjerninger sandelig ikke mere „døde“ Gjerninger, men de blive da, **formedelst** denne Menneskets inderlige Naadeforbindelse med Christus, helligede, indviede og fortjenstlige for det evige Liv, saa at han i denne Retfærdiggjorelsens eller Naadens Tilstand virkelig kan og maa fortjene sig det evige Liv som en „Løn“ ved sine gode Gjerninger, Frugterne af hans Forbindelse med Christus, ligesom naar og saalænge den levende Viinranke staaer i Forbindelse med Viinstokken, ogsaa bærer Frugten formedelst den Saft, der tilflyder den fra Viinstokken. Thi Kristus er jo den sande Viinstok, og det guddommelige Hoved; den helliggjørende Naade er saa at sige den fra denne guddommelige Viinstok og fra dette guddommelige Hoved udstrommede Livsaft og Livskraft; alle de Mennesker, som „uforskyldt“ have modtaget denne helliggjørende eller retfærdiggjørende Naade — denne guddommelige Livskraft — ere de levende Lemmer paa Christi mytiske Legeme, ere levende Ranker paa denne guddommelige Viinstok; og saalænge de ere saaledes levende, bære de ogsaa, formedelst den dem iboende guddommelige Naadekraft, Frugter til det evige Liv, d. v. s. de udføre de gode Gjerninger, som da forhverve dem en evig Løn i Himmelen. — —

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Indførelsen af Hoitiden til Gæde for Jesu h. Hjerte i hele Kirken. — Da Cardinal-Legat Patrizi i Juni d. A. fuldbyrdede den keiserlige Prindses Daab i Paris som den h. Faders Stedfortræder, udtalte Erkebiskop og Cardinal Bonald af Lyon ved den hoitidelige Audients, som de tilstedeværende 70 franske Biskopper havde hos Cardinal-Legaten, i alle Biskoppers Navn den Bøn, at den h. Fader vilde udmærke Hoitiden til Gæde for Jesu h. Hjerte som pligtsmæssig og forbindende for hele Kirken. Denne Bøn er nu bleven tilstaaet og vi give her et Udtog af det betræffende pavelige Decret, ved hvilket denne Anordning kundgjøres: „Siden Pave Clemens XIII. til-

lod nogle enkelte Kirker at fejre en *Høitid* til *Gre* for *Jesu* helligste *Hjerte* med tilsvarende *Breviar* og *Messeformular*, have de troende *Folkeslag* overalt følt sig derved opmuntrede af en saadan *Troer*, at der næsten ikke mere gives noget *Bispedomme*, som ikke glæder sig ved, af den h. *Stol* at have erholdt *Til-* *lædelse* til at helligholde denne *Høitid*. Med *Hensyn* hertil have de *høiærværdigste* *Biskopper* i *Frankrig* igjennem under- *reguede* *Cardinal*, da han før kort siden beklædte en pavelig *Legats* *Embete* i *Frankrig*, ladet *Pave* *Pius IX.* forelægge deres *ydmyggeste* *Begjæring* om, at denne for alle *Troendes* *Hjertes* *sa* *dyrebare* *Høitid*, som allerede bliver fejret af næsten hele den *fatholfske* *Verden* med en *sa* *eenstemmig* *Andagt*, fra nu af maatte blive indført for hele *Kirken*. Da *underreguede* *Cardinal*, *Præfect* for *Congregationen* *sacrorum* *rituum*, efterat være vendt tilbage til *Rom*, foredrog den h. *Fader* denne *Begjæring*, behagede det *Hs.* *Hellighed* at modtage samme *naa-* *digen* og befalede, for at give de *Troende* en ny *Tilskyndelse* til *Kjærlighed* og *Hengivenhed* for *Hans* *sa* *arede* *Hjerte*, *Som* *har* *elsket* *os* og *renset* *os* fra *vore* *Synder* i *Sit* *allerhelligste* *Blod*, at det den 11. *Mai* 1765 af *Congregationen* *sacrorum* *rituum* for *Kongeriget* *Polen* særligt *functionerede* *kirkelige* *Officium* for det h. *Hjerte* skal fejres med den tilsvarende *Messeformular*, der begynder med *Ordet* *Miserebitur*, i hele *Kirken* hvert *År* paa *Freddagen* efter *Christi* *Legemsfestens* *Octav* som et festum *duplex* *majoris*, dog med *Opretholdelse* af de hidtil ved særegne *Indulter* af den *apostoliske* *Stol* bevilgede *Rubriker* for de *Kirker*, som have et *Privilegium* paa at fejre denne *Fest* med *høiere* *kirkelig* *Ritus*, eller paa en anden *Dag* eller ved et af- *vigende* *Officium*."

Frankrig. Frankrig rettfærdiggjør især ogsaa ved det yderst store Antal *Mindesmærker*, som alle vegne blive opreiste til *Erindring* om den dogmatiske *Erklæring* om den *hæderkrøned* *Himmeldronnings* ubemittede *Undfangelse*, altid mere sin gamle *Ærestitel* som „*Maria's* *Kongerige*." Kun nogle *Exempler*, som vi tage af de nyeste *Blade*, ville vi anføre her. I *Begyndelsen* af *Sept. Må.* indviedes i *Osier*, et berømt *Balsfartssted* i *Provindsen* *Dauphine*, hvor fromme *Ordensgeistlige* for *Tiden* virke, et saadant *Mindesmærke* til *Gre* for *Maria*. *Bisshopen* af *Grenoble* havde ved en *Hyrdeskrivelse* opfordret til *Deel-* *tagelse* i *Festligheden*. Uagtet det ugunstige *Veir* indfandt der sig *tredive* *tusinde* *Troende*. Den *høiærv.* *Bisshof* *Magenod* af *Marseille* fejrede det h. *Messeoffer* paa een under *aaben* *Himmel* bygget *colossal* *Tribun*; — *tvende* *Bisshopper*, et stort Antal *Præster*, de fornemste *Embedsmænd* og mest *ansete* *Mænd*

fra hele Omegnen, iblandt hvilke man ogsaa bemærkede den forhenværende Minister Sauzet, omgave Taarnet, som tjener til Grundbygning for den h. Jomfrues Statue. Omendkjønt Regnen strømmede ned, afventede den fromme Mængde dog hele Festens Slutning og den af de 3 Biskopper meddeelte hoi-tidelige Belsignelse. — Den 26. Oct. blev i Rennes en colos-sal Mariestatue hoitideligt indviet paa Frue Kirkens Taarn til Grindring om den der i Aaledning af den 8. Dec. 1854 holdte Festslighed. Omkostningerne for Mindesmærket beløbe sig til 50,000 Frcs. og 38,000 Frcs. ere allerede indkomne fra fromme Givere. — Det storartede Mindesmærke, som skal opreises paa den steile Cornuelleklippe ved Staden Bay, hvor den h. Jomfru er bleven særdeles æret i Aarhundreder, finder stedse større Deeltagelse; den i hele Landet aabnede Subscription har allerede indbragt en Sum af 180,000 Frcs. Keiser Napoleon, som uden tvivl ved dette fromme Mindesmærke vil indvie Grin-dringen om Stormen paa Sebastopol, som sandt Sted paa een af den h. Jomfrues Festsdage, har som bekendt til Stobning af Mariestatuen bevilget 300,000 Pund Metal af de erobrede rus-siske Kanoner.

— Strasburg. I Augustheftet af „Kathol. Kirchen-blatt“ hedder det, at en protestantisk Geistlig i Strasburg, ved Navn Leblois, og med ham Tusinder andre, negte den chris-telige Religions Grundsandheder. Een af de mest ansete Protestanter i Strasburg sagde for nylig: „Der gives nu i Strasburg 6000 Protestanter, som ikke mere troe paa Tre-foldigheden og Jesu Guddom!“ — En forfærdelig Til-staaelse! Hvorledes maa det dog see ud med et religiøst Samfund, som ikke udelukker saadanne erklærede Bantroe af sit Stjød!

Amerika. De katholske Blade bringe stedse flere Efterretninger om Opførelsen af nye katholske Kirker. Saaledes blev den 3. Aug. en ny Kirke indviet i Watertown i Staten Ny-York; den samme Dag blev Grundstenen lagt til St. Josephskirken i Ypsilanti i Staten Michigan. „For 20 Aar siden,“ siger et derværende Blad, „kom den hoiær. Gullen fra Staten Detroit til os som Missionair; nu deeltage allerede fire Præster i Sjælsorgen i det store Land, hvor Hs. Hoiær. Gullen i lang Tid har staaet ganske ene. Prægtige Kirker reise sig iblandt os og den katholske Befolkning er allerede talrig. Kjøbstæder og Landsbyer fremstaae i det Land, som for kort siden endnu var en øde Egn; medens den electricke Telegraph byder Sognebornene Midler til hurtigst at til-

fjendegive deres Sjælesjorger deres Døfter, kan ogsaa denne hurtigt tilbagelægge store Strafninger paa Jernbanen, for at meddele de Syge og Døende Kirkeens h. Sakramenter." — Ligesledes blev den 3. Aug. i Blomfield, i Staten Ny-Jersey, Grundstenen lagt til en Kirke til Ære for den ubesmitte Underfangelse. Dette Sted beboes af fattige Irlandere. En Collect ved Slutningen af Festen indbragte 120 Dollars — kun Gaver fra Daglønnere, Haandværkere, Tjenestepiger og Børn. „Det er unødvendigt at bemærke," skriver et andet Blad, „at Fleertallet af disse fattige gode Folk allerede tidligere have tegnet sig for Bidrag til Bygning af en Kirke; mange Tjenestepiger bidroge, som det her er Brug, en heel Maanedes Løn!" — Den 20. August paabegyndtes i Alleghany i Staten Ny-York Bygningen af et Franciscanerkloster. For 2 Aar siden nedsatte Franciscanere fra Klosteret Ara Coeli i Rom sig i denne Stat; de ville nu foruden deres Missionsvirksomhed i Sjælesjorger ogsaa indvie sig til Ungdommens Underviisning. — Ligeoverfor saadanne Kjendsgjerninger, som vidne om den Dag for Dag tiltagende Udbredelse af den katholske Kirke, frembyde de protestantiske Secter mange Exempler paa en gyselig Adspaltelse. Sognefolkene af Baptiskirken i Johannesgaden i Ny-York ere deelte i to Partier, som ikke slyge, at afhandle deres Stridigheder i selve Kirken. Naar da Ophidselsen ved disse Aftenforsamlinger bliver altfor stor, udslukke Fjedens Benner alle Gasflammerne, og Mørket gjør saa Ende paa Striden. — Hvad der foregaaer i den tydsk-lutherste Menighed i Albany, er endnu værre. Man vil fjerne Prædikanten Wasildo, fordi hans Prædikener ikke mere finde Bifald hos den største Deel af hans Tilhørere; men da han haardnakket alligevel betræder Prædikestolen hver Søndag, bliver han af Modpartiet fjernet fra samme med Magt. En i Albany udkommende Tidende: Argus, siger i sit Nummer af 7. Juli: „Fjendskabet mod Prædikanten synes at hidrøre fra, at Fleertallet har fattet den Beslutning at ville sikkre sig Besiddelsen af Kirkebygningen, fordrive Prædikanten fra samme og gjøre Kirken til en **Tur-neeranstalt!**" — Den i Baltimore udkommende Baltimore american lærer os en Methodistprædikant, Henry Green's faderlige Følelser at fjende. Han blev engang dømt til 3 Aars Fængsel paa Grund af Svinemyerie; men da han solgte sine Børn som Slaver, tabte han ikke sine Sogneborns Agtelse. Henry Green, som selv er en Mulat, havde nemlig kjøbt en Slavinde og giftet sig med hende, men han havde vel vogtet sig for at sjenke sin Kone Friheden, saa at altsaa hans Børn tillige vare hans Slaver. Da hans to ældste Sønner havde naaet en Alder af 18 og 20 Aar, solgte han dem for

10,000 Fræsk. til en Slavehandler, som indfæbde dem til Louisiana. Formedest en saadan næsten ubørt Umenneffeligbed mistede han ikke sin Stilling som Brædikauf hos Metbodistene; men sin Plads mistede han først, da han havde begaaet et Svine tyverie! Dgsaa et Tidens Tegne!! —

Katholff-kirkelig Literatur.

P. M. v. Cochem, Erklæring des heiligen Messopfers. Ein Unterrichts- und Betrachtungsbuch für die Gläubigen der Kirche Gottes. Geschöpft aus ganz ausgezeichneten Quellen: der heil. Schrift, den allgemeinen Concilien, den heil. Vätern, den Lehrern der Kirche. Mit Approbation. Neue, ganz umgearbeitete Ausgabe. 6te, verbesserte, mit einem Anhange von Messandachten vermehrte Auflage. Mit Titelfupfer. — Bei J. G. Manz in Regensburg. — Preis: 5 Mk.

Kirkelig Erindringsliste.

Sondag den 23. November. — 28. Sondag efter Vintse. — og sidste Sondag i Kirkeåret. — Dagens Epistel: Gel. 1, 9—14. — Evangel.: Matth. 24, 15—35. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10 Høimeffe, med Brædiken paa Danff. — Esterm. Kl. 3 Andagt, med Brædiken paa Danff. —

Hver Soguedag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ feires en stille h. Messje; — om **Lorsdagen** bliver det høit. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messje Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og Orgel og sluttes med den sakramentalffe Belsignelse.

„Scandinaviff Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegned i Kjøbenhavn hos Hr. Konffhandler C. A. Blankenfteiner, ff. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

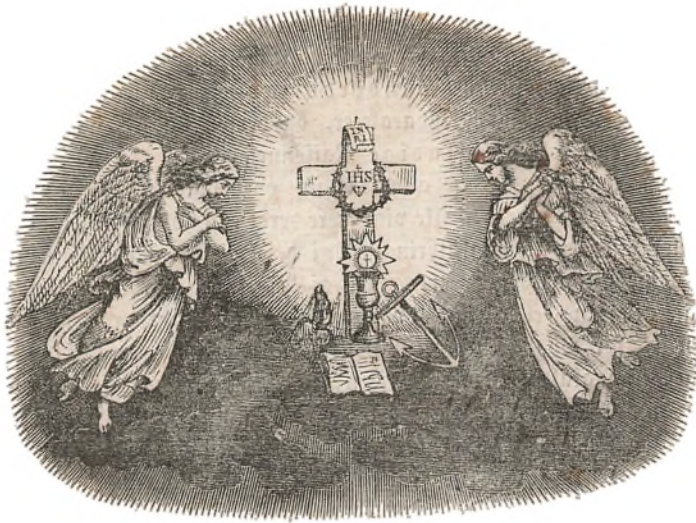

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prover Alt og beholder det Gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 48.

Søndagen den 30de November.

1856.

Inquisitionens Forbrydelser.

Det er ikke saa ret lange siden, da N. N., Professor i Kirkehistorie ved et katolsk Universitet i Tydskland, tiltraadte en Vacantereise mod Nord, for at besøge de berømte Bibliotheker i Kjøbenhavn, Lund, Stockholm og Upsala, som de Tydske Lærde endnu ere kun altsor lidt bekendte med. Manden var dygtig i sit Fag og havde allerede i mange Aar virket som katolsk Pro-

fejsor i Kirkehistorien. Og saa hos ham fremtraadte den hos alle oprigtige, protestantiske saavel som katolske Historiegrandforskere eiendommelige, strenge Sandhedskjærlighed som et fremragende Træk i hans Charakter, og derfor havde han Intet mere, end det overfladige Raisonnement og den afgjorende Dom, som saa Mange anmasse sig over historiske Kjendsgjerninger, uagtet de dog ikke vide mere deraf end hvad Folk fortælle, eller efter en Romansffloring eller i det Hoieste efter visse overfladige Historiebøger, der enten af Partisthed fordreie Kjendsgjerningerne eller kun haandværksmæssigt fabrikere Historiebøger for Boghandler-speculationen. Han var overbevist om, at den saakaldte sammenlignende Studering af Historiens Kilder var den bedste og ene rigtige, og det var netop det, som nærmest havde foranlediget ham til at begive sig paa den besværlige Rejse til de nordiske Universitetsstæder: han vilde nemlig forskaffe sig en nærmere og noiere Oplysning om nogle Kjendsgjerninger og Begivenheder fra Reformationshistorien og til den Ende see sig om efter Kilder i hine Bibliotheker.

Han var lykkeligen ankommen til Hamborg. — Denne Stad, saa pragtfuld og deilig den end er, bed ham dog just ikke nogen Anledning til at opholde sig der i flere Dage. Alt forekom ham her kun at være Kjøbmand og at Enhver kun drog Omsorg for den nærværende Tid og for Fremtiden, medens den forbigangne Tid, Historien, mest laa ham paa Hjertet. Derfor opholdt han sig kun een Dag i Hamborg, og besluttede usfortøvet at reise videre over Kiel til Kjøbenhavn. Efterat han havde taget sig en Billet paa Banegaarden i Altona, steg han ind i den første den bedste Coupée. Her traf han paa tre Herrer som Rejsefæller, af hvilke den ene, som det senere viste sig, var en luthersk Pastor fra Slesvig, og af de to andre, som allerede havde begyndt en munter Samtale med hinanden, var den ene en Amtmand fra det holsteenske Gebeet, efter sin Confession Protestant, men i Hjertet en Rationalist, som flittigt havde studeret „Kants Philosophie“ og megen humanistisk Literatur, men ikke var nogen synderlig Ven af nogen som helst positiv Religion; den anden af disse to Herrer var en Mechaniker fra Hamborg, som udgav sig for en sand Folkeven og ægte Kosmopolit, en bredskuldret Mand med et stærkt

Skjæg og lidt djærv i Udtryk og Sprog. — Den lutherste Pastor sad i et Hjørne af Bognen og stirrede læsende paa en Bog. Nu blev Coupéen luftet, Signalet givet og Toget foer afsted.

Amtmanden og Mechanikeren snakkede endnu lidt med hinanden over Kiel-Altonaer-Jernbane-Actier, og derefter var der en fuldkommen Tausshed i Bognen.

Paa een Gang brod Pastoren denne Tausshed, idet han, fortrydeligt rystende paa Hovedet, lod Bogen synke ned paa Knæet: „Det er dog et mageløst Tyranni, — mumlede han hen for sig — denne Papisternes Inquisition!“

Mechanikeren: „Hvad — et Tyranni, siger De? Det er talt alt for mildt, — en sand Antichristus' Mordkule, et Torturkammer for uskyldige Mennesker, som dristede sig til at have højere Ideer, end Papismen tillader dem, — ja, en forbandet Helvedret var denne saakaldte heibellige Kjætterret! Saadanne Slavelænker, saadanne Torturer og Baal, fra hvilke de arme stakkels Menneskers Jamren og Stønnen og Dødsjulte uden Døphor gjensløde og stege op mod Himlen, kunde kun taales af en saa dybt formorket Tidsalder, som Middelalderen.“

Professoren gjenvandt under denne Mechanikerens fortættede Skjeldsperiode sin oprindelige Aandsro: thi han var bleven lidt pirret ved de Ord og den afgjørende Dom, som Pastoren med saa betydningsfuld Mine og, som det syntes, med saa retfærdig Uvillie og Indignation havde udtalt om Inquisitionens Institut.)

„Mine Herrer“, sagde han smilende og rolig, „De ville vistnok undskylde mig, naar jeg som Katholik og isærdeleshed som Lærer i Kirkehistorien tillader mig lidt at rectificere den Dom, De nyligen have sældet over Inquisitionens Institut: thi saa stærkt, som De tordner, har det dog ikke lynet!“

Mechanikeren: „Hvad Pokker! det har gaaet endnu meget værre til, end man formaaer at beskrive det. Jeg har endnu for kort siden læst det i en fortræffelligen stilet Feuilleton i en af vore mest læste „Hamburger Blätter.“ Alt var der skildret saa nøiagtigt, i det Enkelte og saa levende, at Haarene reiste sig paa Hovedet.“

Professoren: „Skildret, — min Herre — ja, det

vil jeg nok troe, især da det stod skrevet i en „Feuilleton“. Men De maa undskyld mig, naar jeg ikke pleier at ansee Kvifernes Feuilletons for at være gyldige Vidner om og Kilder til historiske Kjendsgjerninger. Thi i et saadant Tilfælde maatte vi ogsaa lade Romanerne passere som tilforladelige Kilder til Historien, fordi de jo for det meste indtage den fornemste Plads i Feuilletons.

Imidlertid havde den lutherske Pastor, som under denne korte Interpellation fra den katholske Professors Side et Dieblif havde felt sig lidt ubehagelig berørt af det forhadte Ord „Katholik“, allerede sat sig i en alvorlig Stilling og gjort sig slagfærdig, for strax med et Hug at bringe den heirostede Professor til Tausshed. „De taler om Historiekilder, Hr. Professor,“ sagde han med et noget trædt Blik: „seer De her“ (og her pegede han med en ziirlig og vigtig Haandsbevægelse paa den opslagne Bog, der laae paa hans Bænk) — „her har De ingen Feuilleton eller Roman, ingen Skildring, men just det som De ønsker: en Historiekilde, et historiskt Værk om Inquisitionen, saaledes som den har været i Virkelighed.“

Professoren: „Og det er . . . ?“

Pastoren: Det er Inquisitionens Historie, forfattet af en Mand, som selv har været General-Secretair ved den spanske Inquisition i Madrid og desuden endogsaa katholsk Præst. Hvad en saadan Mand har sagt og skrevet, det vil dog være udenfor al Tvivl, det vil De dog vistnok antage som virkelig Kjendsgjerninger, og ikke agte for en Romanfortælling.“

Professoren (med rolig Selvtillid): „Jeg kan nok tænke, at De har der for Dem et af de fire Bind af Lorente's Værk om Inquisitionen, i hvilket den katholske Kirkes Modstandere, naar de ville læse noget Grundigt om Inquisitionens Forbrydelser, sædvanligen pleie at studere. —“

Hvad nu for det første denne Mand angaaer som katholsk Præst, hvilket Ord De, Hr. Pastor! nyligen saa stærkt har betonet, saa sætter jeg som Katholik ikke stor Priis paa denne hans præstelige Værd, ja, jeg giver Dem, naar jeg skal tale oprigtigt, ikke en Skilling for den. Thi allerede i Marts 1784 havde Lorente, efter sin egen udtrykkelige Tiltaalelse, fuldstændigt frigjort sig fra de sidste Levninger af den ultramontane (3: den

katholiske) Suurdei, og derfor bør det ingenlunde være os paa-faldende, naar han nogle Aar senere ved sit ufirkelige og upræstelige Sindelag og navnlig ved enkelte Breve, som bleve opfangne og i hvilke han tydeligt nok havde udtalt sit Hjertes Sindelag og sin Foræts Formaal, blev i den Grad mistænkt for fordærvelige Bestræbelser, at hans kirkelige Dyrighed fandt sig foranlediget til at forvise ham i et Kloster, for der at gjøre en Maanedes Kirkebod. De seer, at hans Charakter som katolisk Præst ikke særdeles kan bidrage til at forøge eller at stadfæste hans Troværdighed som Historie-skriver hos mig som Katholik."

Pastoren: „Men han var alligevel Inquisitionens General-Secretair, og som saadan vidste han dog bedst at vurdere dette Institut."

Professoren: „Bidste" og kunde . . . rigtignok, dersom han kun havde villet! Men netop denne Lorente's gode Billie maa blive os meget mistænkelig, naar De vil erindre, at han allerede i Aaret 1791, efter kun i 2 Aar at have været Inquisitionens General-Secretair, paa Grund af velbe-grundet Mistanke om sine Bestræbelser, maatte affattes fra sit Embede og tilbagevises til sin tidligere Stilling som Rannik i Calahorra. Bistnok tilbagefaldtes han 1793 til Madrid, men kort derefter maatte han fængsles formedelst hans ufirkelige og revolutionaire Oprørsforsøg og atter affattes fra sit Embede for steds. At han saaledes som Inquisitionens Ex-Secretair ikke juist var meget gunstigt stemt for dette Institut, vil De nok forstaae: — affattede Embedsmænd kan man ialmindelighed ikke sætte megen Lid til. — Angaaende Lorente's Charakter som Menneske og Spanier, kunne vi ei heller sætte nogen Priis paa ham. I Aaret 1805 folgte han sig til den berøgtede Despot-Minister Godoy og hjalp ham til at berøve de baskiske Provindser i Spanien deres Friheder og Rettigheder. I Aaret 1808 rvang, som bekjendt, den franske Undervinger Napoleon den spanske Konge Ferdinand VII. til at frastige sig den spanske Krone og at overlade den til hans Broder Josef. Den hele spanske Nation reiste sig dengang, som vi alle vide, som een Mand mod denne Volds-gjerning. Under denne den spanske Nations almindelige Patriotisme var det ham (Lorente), der

tilligemed nogle andre trolose Mennesker begik Forræderi mod sit Fædreland. Napoleon lønede ham for sige Tjenester med et fordeelagtigt Embede. Thi ved Confiscation, eller meget meer ved Roy af Kirke- og Kloster-Godserne, i hvilket ogsaa vor ærlige Florente personlig deeltog, dannedes et stort saakaldet National-Gods, som jo maatte bestyres af flere Embedsmænd. Ogsaa Florente fik ved denne Leilighed sit Embede, et meget fedt Embede; thi han blev udnævnt til General-Directeur af Nationalgodserne (o: af de rannede Kirke- og Klostergodser). Men paa Grund af et Underfløb af 11 Millioner Realer blev han indstævnet og mistede sit Embede. Saaledes var Ex-Generalsecretairen nu ogsaa bleven Ex-General-directeur. Da begyndte nu Florente i Aaret 1809 at forfatte sin „Inquisitionens-Historie“, og det efter Befaling af den indtrængte spanske Konge Joseph. Dette er nu det Bæk, af hvilket De, Hr. Pastor! har et Binde i Haanden. Da Florente i Aaret 1814, efterat den franske Regjering i Spanien var ophørt, blev landsforviist som Høiforræder, begav han sig til Paris og udgav der dette sit vanrygtede Bæk i 4 Binde. Det Gæste man kan sætte Lid til i dette med Had og Foragt mod Kirken og med Forræderi mod Fædrelandet affattede Bæk, ere de mange Udtag i samme af Inquisitionens Original-Acter.“

Pastoren: (idet han afbrød Professorens Tale) — „Ja, netop disse mener jeg. Jeg læste her just et Exempel paa en saadan criminel Retssprocedur — det er jo rædsomt, hvorledes det er gaaet til!

Professoren: I et eller andet enkelt Tilfælde, det vil jeg nok troe. Det er jo ingentunde min Hensigt, at rejsdiggjøre Alt, hvad denne verdslige Domstol, som vi kalde den spanske Statsinquisition, har gjort sig skyldig i. Men De, min Herre! maa vel lægge Mærke til, at Florente netop har valgt til disse Udtag de mest berygtede og mest graverende Processer, som kun lade os see Inquisitionens Feiltagelser og Udsteielsjer, men ingentunde dens virkelige Nytte og Gavnlighed, og som derfor heller ikke kunne tjene os til at lære hele dette Institut rigtigt at kjende og bedømme.

Mechanikeren havde hidindtil med en vis Ligegyldighed

hørt paa Professorens grundige Gjendrivelse og af Kjedsomhed allerede flere Gange gabet. Men nu blev han pludseligen opvakt og livelig igjen: „Rigtigt her, rigtigt der“ — sagde han. „De maa dog selv tilstaae, at det er langt fra, at Alt er gaaet ganske rigtigt til i denne papistiske Bøddelret.“

Pastoren: „Ja, Gud, den strenge Dommer, monne hævne de Ustyldige og formedelst Sin hellige Brede gjengjælde Bavedømmet for, hvad det har forsyndet sig imod den christne Menneſkehed og det rene Guds Ord, ved at overgive saa mange fromme, religiøse og gudfrygtige Mænd til dette rædsomme Inquisitionens-Institut!“

Nu meente ogsaa Amtmanden at maatte tale et Ord; thi hidtil havde han blot været Tilhører.

Amtmanden: „Mine Herrer! vi leve nu i bedre Tider. Menneſkeheden har omſider erkjendt og indſeet, at Fornuftens klare Lys, og ikke religiøse Fordomme, maa føre Regimentet i Verden. Nu til Dags, paa de Tider vi nu leve i, da oplyste Mænd, udmærkede ved videnskabelig Dannelse og besjælede af sand almeen Menneſkefølelse, overalt fyre Folkene, — nu, da Oplysning, Videnskab og Dannelse ved fortræffeligt organiserede Borger- og Almueſkoler meer og meer blive Folkets Eiendom, — nu vil den religiøse Fanatisme og Despotisme mere og mere forsvinde, til Fryd og Glæde for alle sande Menneſkevenner, — og det er derfor, at sige Procedurer, hvorpaa vi finde saamange Exempler i Inquisitionens Historie, og saadanne vrangne, mørke Misanthroper (o: Menneſkefjender), som en Hertug af Alba, en Kong Philip o. s. v., for Nutiden ere blevne en reen Umulighed.“

Professoren (idet han med Velbehag tager sig en Priis Tobak, for lettere at kunne samle sine Tanker til en nøiere og grundig Gjendrivelse): „Mine Herrer!“ — begyndte han, — „jeg maa paa det Bestemteste protestere mod den gjentagne Sammenblanding, som De alle tre nyligen have gjort Dem skyldige i: De sammenblande nemlig den kirkelige Inquisition og den spanske Statsinquisition med hinanden, og lægge uden videre den første, nemlig den kirkelige Inquisition, alle den sidstnævntes Feiltagelser og Udartelser til Last, hvilket jeg saa

mange Gange har fundet hos Kirkens Modstandere. — Men først nogle Ord om Alba og Kong Philip. Kong Philip var rigtignok en Monark, der higede efter at blive uindskrænket Enevoldsherre i de hans Scepter undergivne Lande, og han havde denne Feil tilfælles med endnu mange andre kronede Hoveder, som levede samtidigt med ham eller regjerede efter ham. Hertug Alba var deri kun hans trofaste Tjener, en alvorlig, barsk Mand, men af en streng retfærdig Character, hvem det af sin Monark blev sat til Opgave, at straffe Oprørerne i Nederlandene og deres mod den katholske Geistlighed og det katholske Folk udøvede Volds-gjerninger. Hertug Alba gif derved strengt frem efter Loven. I denne Hensigt indfattede han i Nederlandene det saakaldte „Oprørsraad“, som hans Modstandere have søgt at brændemærke ved at kalde det „Blodraad“ — Ord lade sig nok danne! — Egmont's og Horn's, samt de øvrige 18 Høiforræderes Henrettelse var en lignende Justits, som man endnu i den allernyeste Tid faae sig nødsjaget til at udføre paa lignende Oprørsstiftere, og som Historien om en Henrik VIII. af England's Regjering og om en Cromwell's og Dronning Elisabeth's Handlemaade byder endnu heelt andre Exempler paa fra protestantisk Side! Derfom Nogen vil studere Historien om Hertug Alba efter Schiller, saa maa han gjerne gjøre det; men han bør dog for Sandhedens Skyld ikke derved forglemme, at han læser et Digt, men ikke en Historie (ein Gedichte, aber keine Geschichte). For den tragiske Knaldseffect's Skyld maa her naturligviis „Beezblegen“ og „Ageren fuld af blegnede Dødningsbeen“ ville en Hovedrolle: thi det lader saa grueligt deiligt i Ojenskinnet af Lampe- og Gaslysene paa et ypperlig illumineret og decoreret Theater, — og netop derom er det jo Digteren at gjøre. — Hvad endeligen endnu Kong Philip af Spanien angaaer, paa hvis Befaling Hertug Alba udførte sit Hverv saa strengt, saa er denne Tyrste i sin Strengthed vistnok gaaet videre, end han burde, og har derved voldt den katholske Kirke mere Skade end Nytte. Alligevel har han visseelig ikke været intolerantere, end hans Modstander, den høitpriste Frihedshelt Wilhelm af Dranien. Thi denne Wilhelm af Dranien udstedte i 1582 et

Edict, efter hvilket Udøvelsen af den katholske Religion i Hol-
land ligefrem blev forbuden, — det var dog just heller ikke
Tolerants.“

Mechanikeren: „Vi tale om Bøddelretten, Inquisition-
nen, — ikke om Wilhelm af Oranien!“

Pastoren: „Ja, det er igjen et Exempel paa jesuitiske
Rænker, som ogsaa Hr. Professoren forstaaer sig paa.
Strax distingueres og skjænes og inddeles, saa at man for
Træerne ikke kan see Skoven, og da bliver det ikke saa van-
skeligt at bringe Tilhøreren derhen, hvor man ønsker at have
ham. Jeg tillader mig at paaminde Hr. Professoren om den
nyligen fremsatte Distinction mellem den kirkelige Inquisition
og Statsinquisitionen.“

Professoren: „Ja Tak, min Herre! for Deres høflige
Paamindelse; men ønske Dem til Lykke kan jeg just ikke for
den. Thi nu skal jeg bevise Dem, at ikke blot det katholske
Spanien, men endogjaa selve de protestantiske Fyrster i
det 16. og 17. Aarhundrede havde deres Inquisitioner,
hvilke dog visseligen ikke vare blevne indtistede af Paven, og
derfor ikke vare et papistisk Institut.“

Mechanikeren (forbittret): „Det er ikke sandt, — det
veed jeg ikke Noget af og har heller aldrig hørt derom.“

Professoren (rolig): „Derfor kunde det alligevel godt
være Tilfældet, at det dog var sandt, min Herre! Der gives
mange Ting, som ere sande, og som hverken De eller jeg har
hørt eller læst Noget af, ligesom der omvendt ogsaa gives
Meget, som De har hørt eller læst, men som dog ikke er sandt.
Det kommer jo netop an paa, om det bliver godtgjort ved
Historien, eller ei. Men nu er det, som bekjendt, virke-
lige historiske Kjendsgjæringer, som ogsaa begge de
to andre Herrer vistnok ville tilstaae, at i det 16. og 17. Aar-
hundrede navnlig ogsaa i protestantiske Lande den Grund-
sætning var gjældende: „Cujus regio, illius religio“ (1): „Lan-
dets Beherster er ogsaa Religionens Beherster). Efter
denne Grundsætning maatte f. Ex. de stoffels Judvaanere af
Fyrstendømmet Churpfalz i et Tidsrum af 60 Aar skifte deres
Religion ikke mindre end fire Gange, alt efter som deres Chur-
fyrste enten var lutherisk eller reformeert. De kan læse det

hos den protestantiske Historiefriver Leo. Saadan en storartet Samvittigheds tvang er der dog aldrig bleven paalagt noget Land af en katolsk Inquisitioneret. Endvidere er ogsaa den mørke Calvin's „Troesret“ i Genf bekjendt som den, der heller ikke har ladet det mangle paa Henrettelser; endvidere den blodige Inquisition under Dronning Elisabeth af England og hendes Efterfølgere. Ligeledes havde ogsaa de protestantiske Hoffer i Tydskland næsten alle sammen deres Inquisition. I Aaret 1724 blev her i det Holsteenske en Soldat, som efter Forgivende havde sluttet en Pagt med Djævelen, af Kongens Raade blot halsbugget, medens han ellers skulde have været overgivet til Baalet. Ja, selv endnu i Aaret 1782 har den „calvinist-protestantiske „Troesret“ eller Inquisition i Byen Starus i Schweiz brændt et Fruentimmer som Hex, — Gud ske Lov den sidste! Disse protestantiske Baal brændte dog, tænker jeg, ligesaa stort og stærkt og gjorde ligesaa ondt, som de i de katolske Lande. De seer, mine Herrer! naar man vil jælde Dom over Splinten i Broderens Die, saa bør man ikke overse Bjælken (eller idetmindste Splinten), man har i sit eget Die!“

Amtmanden: „De vil bestandigen endnu ikke komme frem med Deres saakaldte kirkelige Inquisition, — jeg tænker, det er netop Knuden. Lad os dog endelig engang høre Noget om den.“

Professore (meget munter): „Altsaa „Inquisitio haereticae pravitatis“ — tog Professore til Orde, og var nu faret i sit Gs; thi vore Læsere ville endnu erindre, at han var Kirkehistoriker paa Embedsvegne, ex officio, og kjendte Historien grundigt, ex fundamento. Han havde hjemme allerede mange Gange drøftet og afhandlet dette Thema for sine talrige Tilhørere, og Alt: Kjendsgjærninger, Beviiissteder, Kilder, Indvendinger, samt deres Gjendrivelse — Alt hvad dette Thema angik, stod lyslevende for hans Huskommelse. Derfor tog han sig atter en forfriskende Priis og jatte sig ganske behagelig i den rette Position for, ved Facta og Beviiiser, Slag i Slag at drive sine treude Rejsefæller det indbildte Phantom, det sorte Spegelse „Inquisitionen“ ud af Hovedet. De tre Herrer, som formodede, at netop i denne „kirkelige Inquisition“ maatte det egentlige Helvedehyre spøge

og ligge skjult, fordi Professorens hidindtil, som det syntes med Flid, havde holdt tilbage med denne, saae nu med saa meget desto mere spændt Opmærksomhed paa ham og ventede langseløfulde paa hans Fremstilling.

(Fortsættels.)

En pavelig Gesandt.

Fra Moskau meddeler Constitutionnel følgende Træt af ægte præstelig Handlemaade: „Dagen efter Ballet hos den engelske Minister, Lord Granville, blev een af hans Tjenere pludselig syg om Natten. Sygdommen havde snart antaget en saa betænkkelig Character, at Lægen, som skyndsomst blev hidkaldt, anfaae den Syges Tilstand for haabløs. Da denne fik Kundskab om sin Stilling, forlangte han indstændigen en katholsk Præsts Bistand — han var nemlig Katholik. — Lady Granville, Ministerens Gemalinde, som selv ogsaa var Katholik, gav hurtigt Befaling til, at man skulde opsøge en katholsk Præst, som var det engelske Sprog mægtig: en vanskelig Opgave i Moskau, hvor der ellers kun opholde sig saa katholske Engellændere. Men hos den pavelige Nuntius lykkedes det at finde en Geistlig, som, uagtet han endnu var udmattet efter Rejsen, ikke tøvede med at staae op midt om Natten og begive sig til det engelske Gesandtskab. Da den Syge saae ham, udraabte han glad: „Nu, saa vil jeg dog kunne døe, styrket ved Kirkens Sakramenter!“ Præsten hørte hans Skriftemaal og forlod ham ikke, uden at have meddeelt ham al den Trost, som hans ædle Hjerter indgav ham: „Vær ved godt Mod,“ sagde han til den Syge, da han tog Afsted, „imorgen tidligt besøger jeg Dem igjen!“ Og virkelig kom den værdige Præst tidligt om Morgenstunden; han fandt den Syge alt uden Fare. I samme Diebtlik kom ogsaa Lady Granville ind, for at erkjendte sig om sin Tjeners Befindende; hun saae den Geistlige siddende ved

Sengen, og idet hun kjendte ham, udraabte hun ganske overrasket: „Hvorledes! Er det Dem, naadige Herre, som selv har haft den Godhed, at yde den stoffes Syge Bistand?“ — „Jeg var den eneste Præst,“ svarede han, „den eneste her, som forstaaer denne brave Mand's Sprog; og jeg glæder mig ret af Hjertet og takker Gud for, at denne Sprogkundskab her har sat mig istand til, denne Nat at opfylde een af min geistlige Stands helligste Pligter.“ — Denne værdige Præst var Monsign. Ghigi, Erkebiskop af Myra, udnævnt til pavelig Nuntius i München, som Hs. Hellighed Pave Pius IX. havde affendt til Moskau, for at lykønske Keiser Alexander til hans Krøning. —

Kirkelige Efterretninger.

Rom. For kort Tid siden ankom hertil en Missionair fra Orienten, den høiærv. Pater Abona, i et mærkværdigt Grinde. Han er nemlig sendt af den endnu hedenske Keiser i Birma og skal i denne Fyrstes Navn overrække den h. Fader flere Foræring, navnlig et med Edelstene indfattet Guld kors og en ligesaa kostbar Kalk. Da Monarkens Undersaatter fik Kundskab om hans Hensigt, lode de ved frivillige Bidrag ogsaa forfærdige en kostbar Brillantring, som de da tilføiede deres Monark's Foræring. Den h. Fader har overgivet Alt til Capitelet ved St. Peterskirken, og befalet at Brevet fra Birmanernes Keiser skulde opbevares der til evig Erindring. Gud give, at Keiser og Folk ogsaa endnu maae komme til at frembære Gud og Kirken den langt mere velkomne Gave af deres Hjertes! —

Tydskland. Den 2den Septbr. holdtes i Weingarten i Würtemberg (Diocæs Rottenburg) en Forsamling af flere ansete Katholiker, for at drøfte det af forhøvd. Profesør, nuværende Sognepræst Dr. Mack og af Dr. Rieß udtænkte ædle Project, at købe en Landeindom til ledslatte Fanger, for ved katholsk-kirkelig Veiledning og Førelse at forbedre dem grundigen. Forsamlingen fattede følgende Beslutning: „I Betragtning af, at vore Straffehuses Indretning viser sig utilstrækkelig

til Fangerens virkelig moralske Forbedring, samt i Betragtning af Nødvendigheden af at anvende kirkelige Midler til dette Siemød: — skal en Anstalt stiftes for løsladte Fanger af det mandlige Køn og overgives til en kirkelig religiøs Orden. En Landeindom skal kjøbes for 15,000 Gylden, der indsamles ved Aucti-tegning." — En Comitee er strax bleven udnævnt til at begynde Udførelsen af denne adle Plan. —

— — Tractaturvæsen. Med Hensyn til den latterlige Mani, hobevis af fordele smaa Tractater eller Opbyggelseskrifter iblandt Folk, tilskriver en Protestant i Berlin Augsburgen „Allg. Ztg.“ følgende: „Iblandt andre nyttige Ting ere vi ogsaa blevene velhignede med et Udvalg af Tractatselskaber. Det Berliner Selskab har med smaa Midler præsteret det Mulige; det har vel ikke leveret multum, men multa (o: ikke Stort, men Meget). 12 nye Tractater ere blevene trykte i Løbet af eet Aar i mere end 100,000 Exemplarer og 15 ældre Skrifter ere paany blevene oplagte i mere end 200,000 Expl. Foreningen kan rose sig af, at den i sin nu 40 Aars Virksomhed har bragt 5½ Million „Opbyggelseshistorier“ ud iblandt det utafnemmelige — af, hvor utafnemmelige! — Publicum.“

— — Udelte Velgjørenhedsfind. Grev. v. Landsberg-Belen i Westphalen lader paa egen Bekostning opbygge en ny prægtig Kirke i Landsbyen Belen (nær ved Münster), hvor han først for nogle Aar siden ogsaa har grundet en Sygeanstalt. Udgifterne ved Kirkens Bygning skulle beløbe sig til over 100,000 Rdlr. og den skal være færdig om 2 Aar. Nedbrydningen af den gamle Kirke er allerede paa-begyndt, og den opbyggede Interimskirke blev heitideligt indviet den 18. Aug.

England. Nadværstriden i den anglicanske Kirke. Londoner Nyiser ere blevene bemyndigede til at gjøre den Meddelelse, at Archidiacon Denison ikke er tilinds at tilbagekalde den ham tillagte „Branglære“. Denne „Branglære“ (!) bestaar nemlig deri, at Denison offentlig har udtalt sin Tro paa Christi virkelige Nærværelse i det h. Alterens Sakramente! — Indtil den 1. Octbr. havde man givet ham Hensind med Tilbagekaldelsen. Den 21. Octbr., da den geistlige Ret atter blev sammenkaldet, var der saaledes ikke andet tilbage for Erkebiskoppen af Canterbury, end at domfælde Denison og afsætte ham fra sine geistlige Embeder og Værdigheder. En saadan Dom indeholder da den officielle Regtelse af Læren om Christi virkelige Nærværelse i det h. Alterens Sakramente, og derfor

kalde selv „Kreuzzeitung“ den forestaaende 21. Octbr. en „be-
tydningsfuld Dag“ for hele den evangeliske Høiskirke. En Splid
er virkelig undblivelig, da Partierne staae ligesaa skarpt overfor
hverandre, som de Reformeerte og Protestanterne i den tydske
Protestantismes ældre Historie. Denisons Tilhængere træde
forøvrigt aabent op. Saaledes har et stort Antal Geistlige i
Dioecesei York hos Erkebiskoppen af Canterbury protesteret imod,
at en Mening, som allerede findes udtalt i den h. Augustins
Skrifter, skulde blive fordømt som hætterisk. —

Skotland. Den 3. Aug. 1856 vil blive en minderværdig
Dag for Katholikerne i Edingburgh, Skotlands Hovedstad;
thi paa denne Dag blev een af Stadens største Kirker aabnet
til den katholske Gudstjeneste. Edingburghs Katholiker maatte
allerede i længere Tid bemærke, at deres Kirker vare for smaa
for den stedse vorende Fornødenhed. Mr. Gillis, som i nogen
Tid har været apostolisk Vicar i Edingburgh, havde allerede i
nogen Tid bestrengt sig med den Tanke, at bygge en Herrens
værdig Kirke. Medens han tænkte over de Midler, som ud-
fordredes til hans Plans Udførelse, og medens han næsten
endnu tvivlede om, at det nogenstunde vilde lykkes ham, erfarede
han, at der skulde sælges en stor protestantisk Kirke i Edinburgh.
Det lykkedes ham at købe den ved Auction for 4,500 £. St.
Efterat de nødvendige Forandringer vare foretagne, for at ind-
rette den for den katholske Gudstjeneste, fandt nu den høitidelige
Aabning Sted. Mr. Gillis holdt den høitidelige Høimesse,
og den hoiere Mr. W. Smith prædikede for meer end 2000
Tilhørere. En Collect, som foranstaltedes, for at indsamle
Bidrag til de ved Kjøbet forarsagede Udgifter, indbragte en
betydelig Sum. Den nye Kirke ligger netop i Middelpunktet
af den katholske Befolkning; den har et stort Omfang og er
bygget af meget gode Materialier. — — Enke-Hertuginde af
Argyll traadte for kort siden over fra Protestantismen til den
katholske Kirke. Den 13. Sept. modtog hun Confirmationens
h. Sakramente i den til den h. Andreas indviiede Kirke
i Glasgow. Derefter bivaanede hun det h. Messjeoffer og
annammede den h. Communion.

Spanien. España beretter: „Vi have den Glæde at kunne
meddele, at Regjeringen har tilbagefaldt Biskoppen af Urgel
fra hans Forviisning til de baleariske Lær. Den forrige Re-
gjering forviste ham, men dens Grunde til en saadan Forviis-
ning bleve ikke bekendte for Publicum.“ — I Estrella læse vi:
„I dette Dieblisk erfare vi med største Glæde, at Regjeringen
har givet Befaling til, at den beklagelsesværdige og uretfærdige

Forviisning, som rammede den udmærkede Biskop af Barcellona, nu ogsaa skal ophøre. Det synes som om Indenrigsministeren ved Telegraph har sat Gouverneuren af Albacete i Rundskab derom. Den nævnte Gouverneur afsendte Befalingen med et Tilbud til Gouverneuren i Murcia. Denne skal stille Prælaten alle fornødne Midler til Raadighed, forat han paa en værdig Maade kan vende tilbage til sit Dioces. Vi ønske Regjeringen til Lykke til denne Retfærdighedsact, som Religionen og Kirkens Gode allerede saa længe have fordret!

Tyrkiet. Gazette de Venise beretter: „Den 11. Sept. ere Cardinalerne og Prælaterne, som høre til Congregationen for de overordentlige kirkelige Forholde, sammentraadte i Rom. Siemedet med denne Sammenkomst var at forhandle om de religiøse Anliggender i Orienten. Sultanen har dernæst ved den latinske Erkebiskop af Constantinopel, Mjgr. Hassun, gjort den h. Stol adskillige Forslag, for atter at knytte en diplomatisk Forbindelse, som kunde være til stor Nytte for Katholikkerne i det tyrkiske Rige. Hermed turde maaskee overhovedet en ny Stilling indtræde for den katolske Kirke i Orienten.

Afrika. Den protestantiske Biskop Gobat i Jerusalem havde paa Efterretning om, at de katolske Missionairer vare blevne fordrevne af Erobreren Theodoros og den katolikfjendelige koptiske Erkebiskop Abba Salama af Abyssinien, strax i Foraaret 1852 jendt 2 evangeliske Missionairer derhen „med saa mange Bibler og nye Testamenter som kun muligt“; men disse fandt ikke den gode Optagelse hos Kong Theodoros, som de havde haabet, og i August 1855 vendte de atter tilbage til Jerusalem. Biskop Gobat har alligevel ikke opgivet Forsøget paa, at udstree det „rene Ords“ Sæd i Abyssinien, hvor katolske Missionairer selv ifølge protestantisk Tilstaaelse arbejdede med saa stort Held indtil deres Forviisning, og han har fornylig diidsendt 4 Sendebud med en udfertig Instruction. I denne hedder det iblandt Andet: „Gders nuværende Opgave er en dobbelt og bestaaer deri, at I gaae til Abyssinien med en god Mængde Bibler og nye Testamenter og sege at udbrede dem, og at I erkjendige Gder om I kunne nedsaette Gder noget Sted i Abyssinien, vel ikke for Diebliffet som offentlig Prædikanter, men som rolige Christi Disciple, der lade deres Lys lyse for Menneskene ved Ord og Gjerning.“ Allerede i Trediverne forsøgte engelske Missionairer, hvoriblandt Gobat selv, at protestantisere Abyssinien; dette er dog ikke lykkedes, som Gobat selv tilstaaer. Hvilket Held dette nye Tillob nu vil have, vil Fremtiden snart vise. —

Marieforeningen

holder sit ordenlige Møde idag Søndagen den 30te November,
Eftermiddag Kl. 4 $\frac{1}{2}$.

Nettelse.

I forrige Nr., Side 748, Linie 14 fra oven, læs: udstrømmende,
istedetfor: udstrømmede.

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 30. November. — Kirkeaarets Bgyndelse. — 1. Adventsøndag — Dagens Epistel: Rom. 13, 11—14. — Evangel.: Luc. 21, 25—33. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. — Kl. 10 Scimeffe, med Prædiken paa Tybif. — Efterm. Kl. 3 Andagt, med Catechisation. —

Over Sogne dag om Form. Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{4}$ feires en stille h. Messe; — om **Torsdagen** bliver det hoib. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$, som ledsages med Sang og Orgel og sluttes med den sakramentalste Velsignelse.

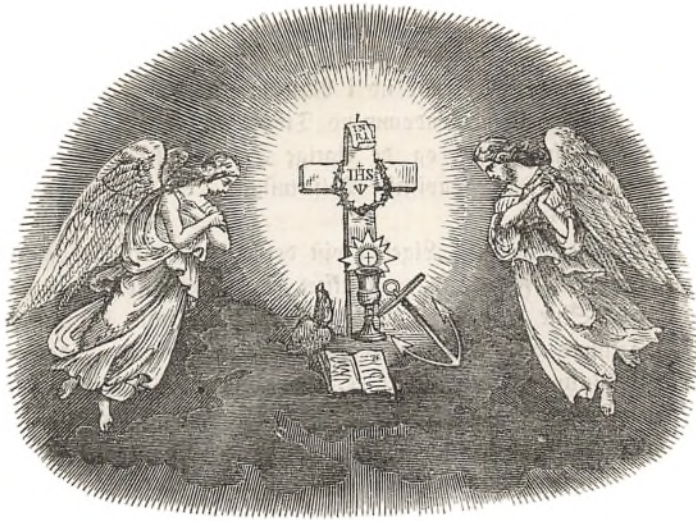
„Skandinaviske Kirketidende“ udgaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaufenstein**, ff. Kjøbmagergade 68, og i alle Bøglader; i de danske Stater paa de Rgt. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 St. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Conrad Sander.

Louis Klein's Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Theßsal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 49.

Søndagen den 7de December.

1856.

Inquisitionens Forbrudelser.

(Fortsat.)

Professoren vedblev nu saaledes:

„Inquisitio haereticae pravitatis“ kaldes Barnet ved sit oprindelige Navn, hvilket De, mine Herrer! for fuldt Alvor betragte som en rigtig Djævelunge og som et Helvedsfoster. Først og fremmest maa jeg da gjøre Dem opmærksomme

paa, at dette Barn allerede er ligesaa gammelt som selve Kirken."

Pastoren (bristende ud i Latter): „Altsaa en Inquisition allerede i hine Urchristendommens Tider, da endnu det „rene Gudsord“ forkyndtes og de rigtige Sakramenter bleve meddeelte, frie for alle papistiske Tilføjninger. . .?! Det gad jeg gjerne høre."

Professoren: „Ligesaa vist det er, at vor guddommelige Herre og Frelser har indstiftet et Læreembede og har anbetruet sine Apostle og deres Efterfølgere denne sit hellige Evangeliums Skat som en kostbar Arvelod for alle Tider og for alle Nationer, paa det at de, ved at lære og prædike Evangeliet, skulde meddele alle Jordens Folk denne kostbare Skat: ligesaa vist er det ogsaa, at Han har beskiftet disse sine Apostle og deres retmæssige Efterfølgere til at være Troesvogtere og Troesdommere, for, under den Helligaands Bistand, at vogte denne Skat, og for at bevare den reen for al Forfalskning og fjættet Jundblanding. Nu vel, ere Apostlene og deres Efterfølgere, d. v. s. de, hvem det guddommelige Læreembede er betruet, ere de som saadanne ogsaa Troesdommere: saa have vi jo en Troesret allerede i den apostoliske Urchristendom! — ja, vor Herre har endogsaa Selv indstiftet denne Troesret, dette første Inquisitionsinstitut. Et høitideligt Møde af disse Troesdommere finde vi allerede i det bekjendte Apostelmøde i Jerusalem, om hvilket vi læse i Apostl. Gjern. 15. Cap. — Ogsaa den h. Apostel Paulus har flere Gange benyttet sig af dette ham overdragne Dommerembede. Og paa det vi ei maatte troe, at blot Apostlene, men ikke ogsaa deres Efterfølgere, nemlig Biskopperne, skulde være de af Herren bemyndigede Troesdommere, saa formaner den h. Paulus sin Discipel og Biskoppen Timotheus eftertryffeligen til dette sit Embedes Udøvelse og til Opfyldelsen af denne store Pligt, nemlig at værne om Troens Depositum, idet han skriver: „O Timotheus! bevar det, som blev dig betruet („depositum custodi“) og vogt dig for de Stridstater af en Videnskab, der med Arrete hedder saa, som Regle bekfende sig til og ere faldne fra Troen.“ Vistnok skulde Timotheus ikke blot som Christen, men ganske i særdeleshed som episcopus (s: som

Drynsmand og Vogter) vaage over Troens Depositum og Stat og drage Omsorg for dens Keenhed. Dette Embede og denne Vligt have Apostlenes Efterfølgere, de senere Biskopper, i Forening med den h. Petrus' Efterfølger, Paven, stedse været sig bevidste, og det var dem derfor magtpaaliggende at vaage over Troens Keenhed, og i Nødstilfælde endogsaa ved kirkelige Straffe (o: hos Lægmand ved Excommunication eller Kirkeband, hos Geistlige ved Suspension eller et Slags Afjættelse fra Embedet) at gjøre de haardnakkede Branglære ufsadelige."

Pastoren (noget forbitret): . . . „og ved mordisk Blodsudgydelse, — behage De at tilføie. Jeg minder kun Hr. Professore om Priscillian og hans Venner, der faldt som de første Offere for denne papistiske Blodret."

Professoren: „De begaaer en lille Grindringsfeil, Hr. Pastor! Rigtignot ere de omtalte Secterere Priscillian, Felicissimus og nogle andre blevne henrettede paa Grund af deres rædselsfulde, utugtige og endogsaa statsfarlige Lærdomme; dog ikke af nogen papistisk Blodret, fordi en saadan slet ikke eksisterede, men ifølge Statsbefaling, ifølge et grusomt Edict af Maximus, som dengang var romersk Keiser. Naar De vil studere hiin Tids Historie, saa vil De snart finde, at denne haarde Dom ikke blev udført med, men mod Kirkens Billie, og trods dens udtrykkelige Judsigelse. Den h. Martinus, katholsk Biskop af Tours, modsatte sig forgjæves Keiseren; den h. Ambrosius, katholsk Erkebiskop af Mailand, og alle Kirkens daværende ædle Repræsentanter, med den h. Pave Siricius i Spidsen, gruedes ved denne af Keiseren fældede Dom, og vilde ikke engang vedblive længere at være i det kirkelige Samfund med Biskop Ithacius, som havde deeltaget i denne haarde Domfældelse. Men naaget disse adværende alvorlige Stemmer fra de kirkelige Autoriteters Side, blev Dommen udført paa kejserlig Befaling. Læs De kun Historien.

Forresten kunne vi, mine Herrer! af hele den priscillianse Branglæres Historie dog slutte for vist, at man allerede dengang, i det 4de Aarhundrede, ikke lod Kjatterne falte og valte efter Behag, men at man factiskt frede ind mod dem. Imidlertid maae vi ogsaa vel lægge Merke til, at siden Constantin den

Store, den første christelige Keiser, Statens verdslige Styrelse og Lovgivning meer og mere sluttede sig til den kirkelige, og at hiin (o: den verdslige Lovgivning) af Interesse for selve Staten ikke sjeldent, foruden de af Kirken idømte aandelige Straffe, ovenikjobet tildømte verdslige Straffe for kirkelige Forbrydelser. Af denne Grund kan det ingenlunde synes paafaldende, hvad jeg nyligen paastod, at nemlig slige haarde Straffe ikke blot bleve idømte uden, men ofte ogsaa ligefrem **imod** Kirkens Villie, eller endogjaa **trods** dens udtryffelige Advarsler og Indsigelser, saaledes som det ogsaa skete her. Vil man ikke blive uretfærdig i sin Dom, saa maa man kjende og vel tage Hensyn til hiin endnu raac Tids Aand, imod hvilken ogsaa selve Kirken dengang uophørligen maatte kæmpe; saa maa man ogsaa kjende hiin snævre Sammenflyngning og Sammenfletning af den verdslige Styrelse med Kirkens, som vi finde i hine Tider. Kirken er i Besiddelse af sin særegne Straffemyndighed og har derfor ogsaa sine særegne saafaldte **kirkelige** Straffe, — og kun for denne sin særegne Myndighed samt for dens Anvendelse har Kirken at staae til Ansvar for sin guddommelige Stifter og for selve Historien, — ellers for Intet i denne Henseende. Ogsaa den verdslige Dyrighed har, efter Guds Ords udtryffelige Udsagn, sin egen Straffemyndighed og Straffedom, og Kirken selv har altid varnet om denne den verdslige Dyrighed eiendommelige Myndighed og Magt: men Kirken kan dog ikke gjøres ansvarlig for, hvorledes den verdslige Dyrighed, Staten, benytter sig af og udfører denne sin egen Myndighed. Kun for hiin af Trefleren den selv overgivne kirkelige Magt og Myndighed maa, som sagt, Kirken staae til Ansvar. Denne Magt og Myndighed har den da ogsaa altid gjort Krav paa og stedse benyttet sig af, saa ofte den blev nødsaget dertil — (men vel at mærke, ved aandelige og disciplinaire Straffe, ikke ved Dø og Bøddel — denne blodige Mark henhører under den verdslige Magt og dens Lovgivning, og med den har Kirken Intet at gjøre). Allerede den h. Augustinus, hvis Autoritet jo ogsaa hos Dem er vel anskreven, siger udtryffeligen, at man ikke bør forsamme en vis „disciplinair Strengthed imod Rjattere.“

Men nu maae De høre videre, mine Herrer! hvorledes dette Institut, som vi kalde den kirkelige Inquisition, i Tidernes Løb har videre udviklet sig. Medens selve Dieme=det, nemlig at bevare Troens Lære reen for al fjætterst Indblanding, til alle Tider har været det selv samme, blev derimod Maaden at opnaae dette Diemed paa, i Tidernes Løb og netop paa Grund af de forandrede Tidsumstændig=heder, naturligviis en anden.

Allerede tidligt udviklede sig, som Følge af de hyppigere opstaaende Branglærdomme, ved de pavelige og biskoppelige saakaldte Bodsdomstole en ordentlig Rettergang, efter hvilken man gik frem mod Branglærerne. Denne Rettergang blev, som hele det daværende Retsvæsen, grundet paa den romerske Rets Straffelov, hvilken, som bekjendt, støttede sig paa Anklagens Grundsætning, saa at, naar der ingen Klager var, der da heller ikke var nogen Dommer. Denne Rettergang viste sig ikke meer tilstrækkelig, da i det 12te Aarhundrede Branglærerne opstode i uhyre Mængde (s. Ex. Patavenerne, Albigenerne, Waldenserne o. s. v.), som bragte Forvirring over hele Lande og holdt Befolkningen under en saadan tyrannisk Terrorisme, at næsten Ingen mere vovede offentlig, som det burde skee, at indgive nogen Klage mod disse Fanatikere, som grebe mere og mere om sig i Landet med Mord og Brand. Et Beviis for, at det var saaledes, have vi i et Brev, som den ældre Greve af Toulouse dengang (i A. 1177) skrev til Cisterciensernes Generalcapitel: „Kjættetriet, klager han, havde tiltaget saa meget, at han (Grevnen) ikke mere formaede at hemme dette Ondt. De kirkelige Straffe havde viist sig aldeles utilstrækkelige, — her vilde ifkun den verdslige Magt og Sværdet være istand til at afsværge Faren.“

Da gjorde den store og høimodige Pave Innocents III, som regjerede fra A. 1198 til 1216, endnu et Forsøg paa, ved kirkelige Midler og paa Kirkens Begne at hemme Ondet.“

Mechanikeren: „Ja rigtigt! Innocents, saa hedder han, denne Despot, som har opfundet Inquisitionen!“

Professoren: Ikke opfundet, min Herre! Gjør mig kun den Tjeneste fremdeles at høre paa mine Ord. —

Da der nemlig paa hiin Tid ikke mere fandtes Noget, som vovede offentlig at optræde med en Klage mod Kjøtterne, saa udvidede Pave Innocentis den hidindtil iagttagne Rettergang imod dem, idet han til Klagens Princip, som ikke meere var tilstrækkeligt, desuden tilføiede endnu den inquisitoriske retslige Underfølgelse. De kan læse det i den af den berømte Hurter skrevne „Historie om Pave Innocentis III.“ (2. Bind, omtrent Side 200, hvis jeg ikke tager feil), hvilken Hurter forfattede dengang han endnu var Protestant. Paven forordnede saaledes: „Hver Biskop skulde aarligen een eller to Gange bereise sit Diöces og i ethvert Sogn bestikke nogle tilforladelige Mænd, og ved Ed forpligte dem til at inquirere eller efterspore Kjøtterne og at melde dem for Biskoppen. — Det er folgelig en meningsløs Snak og taabelig Tale, ja, mine Herrer! det forraader isandhed en stor Bankundighed om Historien, naar man siger eller endog for Alvor vil paa-
 staae, at Innocentis III. har opfundet Inquisitionens Institut; nofsaget af den uhyre Udbredelse af kjøtteri Lærdomme, har han kun udvidet og modificeret den hidtil gangse Rettergang mod dem, eller meget mere i Grunden kun stadfæstet som almeengyldig Lov, hvad man factist allerede paa mange Steder havde bragt i Anvendelse. Thi allerede før end Innocentis III. havde man anseet det for nødvendigt, at anvende strenge Underfølgelser eller den saak. inquisitoriske Rettergang mod Branglærerne. Allerede paa et Kirkemøde, som holdtes i Aaret 1184 under Pave Lucius III. og i Overværelse af den hohentstauffiske Keiser Frederik Barbarossa blev det afgjort: „at Biskopperne skulde enten personlig selv eller ved Deputerede for-
 skaffe sig noisagtig Kundskab om de Personer, som vare mistænkte for Kjøtteri; men tillige burde de vel gjøre Forskjel mellem dem, der kun vare mistænkte derfor og dem der vare blevne overbeviste om Kjøtteri, mellem Godfærdige og Tilbagefaldne; og efter at have tildømt de Skyldige den lovlige Kirkestraf, **skulde de overgive dem til den verdslige Magt.**“ Det Sidste ville vi let komme til at forklare os, naar vi kun lægge Mærke til, at hine Tidens Branglærere ogsaa vare høist farlige Mennesker for selve Staten og den sel-
 skabelige Orden og at de derfor som saadanne naturligtvis

med god Ret ogsaa hjemfaldt til den verdslige Straffelov. — Seer De, mine Herrer! her har De allerede Grundtrækkene til den senere officielt saakaldte Inquisitionens ret, og det i den strengeste Form. — Men da Biskoppernes Anseelse og Autoritet ikke overalt viste sig tilstrækkelig til at udføre disse kirkelige Anordninger, saa ansatte Pave Innocents selv særegne Legater eller Gesandter og beklædede dem til at udøve Inquisitionens Embede. Først valgte han til dette Hverv Munk af Cisterciensers Ordenen, som dengang særdeles udmærkede sig ved den strengeste Sædelighed, og ved en reen, uplettet Vandel. Senere under Pave Gregor IX. bleve Dominicanermunk eller de saakaldte Prædikere valgte dertil. Deres Forholdsbefaling eller Instrux lod derhen, at de skulde gaae frem med den største Mildhed og ved indtrængende Belæring søge at føre de Bilsjærende tilbage paa den rette Vej; — og dette gjorde de ogsaa. Men Alt var forgæves. De hjærterste Albigeners Overmod og vilde Fanatisme overstred alle Grændser. De begyndte formelige Ddelæggelsestog og begik derhos, navnlig i Sydfrankrig, de affhyeligste Vaster og udførte den ene Skændjelsgjerning efter den anden. Saaledes s. Ex. have de i Aaret 1208 formelig qvalt den pavelige Legat, Peder af Castelnau, endskjøndt han kom til dem som Fredsbud. Da fandt Innocents sig endeligen, omendskjøndt kun meget nødigt, foranlediget til at lade Vold fordrive med Vold, dog endnu kun paa den Maade, at der kun mod de bevæbnede Misgjerningsmand skulde skrives ind med Vaabenmagt. — I Aaret 1227 endtes Albigenserkrigene. For nu tilfulde at undersøge og udrydde alle Levninger af denne farlige Sect, indfattedes vedvarende eller staaende Inquisitionsdømstole. Det skete ikke blot i Sydfrankrig, men ogsaa i Spanien, i Portugal, ja endogsaa i Italien selv. I Italien havde nemlig den hohentauiffke Keiser Frederik III., som ellers dog viste sig saa meget frisiindet, ladet udgaae saa overordentlig strenge og skarpe Forordninger imod Kjætterne, at Paven selv saae sig nødt til at formilde den verdslige Rettergangs overdrevne Strengthed og Vilkaarlighed. Til denne Ende, altjaa for at træde op imod den verdslige Dyrigheds for store Haardhed, oprettedes af Paverne i Italien i Stedet for denne verdslige Kjætter-

ret den langt mildere kirkelige Inquisitioneret. Henimod Midten af det 13. Aarhundrede blev den ved Pave Innocents IV. constitueret og indsat som et særegt paveligt Embede. — I det 16. Aarhundrede overdrog Pave Paul III. Inquisitionen over hele den katholske Verden til 6 Cardinaler, og Sixtus V. gav den henimod Slutningen af det samme Aarhundrede den nu til Dags endnu bestaaende Form under Titel af „Sacrum Officium.“ Den er for Tiden sammensat af følgende Personale: af 12 Cardinaler, 1 Commissair som ordentlig Dommer, der altid vælges af Dominicanerordenen, 1 Raadmand eller Afsesfor, valgt af den romerske Curies Forstanderskab; endvidere bestaaer den af de mest lærde Canonister og Retslærde som Auscultatorer, og endelig af en Advocat eller Sagfører for at forsvare de Tiltalte. Deres vigtigste Møder holdes under selve den h. Faders Forsæde. Gjenstandene for deres retlige Forhandlinger ere: aabenbart Kjætterrie, kirkelig Adskillelse eller Schisma, Religionskræfald eller Apostasie o. s. v. Ved de nøiagtigste Forordninger er her ethvert Misbrug gjort aldeles umuligt. Beslutningerne blive forelagte Paven til Stadfæstelse. Det fornemste Hverv for denne for Tiden endnu bestaaende kirkelige Inquisition er Bedømmelsen af de trykte Skrifters Indhold, den saak. Censur. Inquisitionen lader det nemlig være sig magtpaaliggende, saa meget som muligt, at rense Bogmarkedet for kjætteriske og skismatiske Skrifter og for andre slette Bøger, som ere farlige for Troen og de gode Sæder, ligesom ogsaa for revolutionaire og oprørske Skrifter og Pamphleter. Det er nu vistnok ikke blot et meget fortjenstfuldt Hverv, men tillige ogsaa et meget tornefuldt Arbejde paa Grund af Literaturens uhyre Udbredelse. Vi have derfor vel ingen Aarsag til at misunde Inquisitionerens deres Embede: thi den romerske Curie betaler dem ovenikjøbet ogsaa kun en lille Gage, og den Roes, de indhøste, bestaaer for detmeste deri, at de blive opførte paa Mazzinisternes Mordlister, for maaskee ved næste Leilighed paa et Gadehjørne at faae Raadestødet ved Dolken.

Seer De, mine Herrer! det er den saakaldte kirkelige Inquisition, hiint Institut, ved hvis blotte Navn Haarene reise sig paa Hovedet hos Mangen, fordi han ikke er bekendt med

Sagens rigtige Forhold. Saaledes mener ofte Nogen om Natten ved Maanekken at see et Spøgelse for sig og Haarene reise sig af Angest; men fatter han Mod og gaaer nærmere til, saa seer han, at det kun var — en gammel, ukyldig Træstamme! Ja, mine Herrer! Overtroen er endnu stor i Verden, ikke blot om Natten, men ogsaa om Dagen og om Aftenen, og ikke blot hos Almuen, men ogsaa hos det saak. dannede og læsende Publikum, som vi have seet et Exempel paa ved Inquisitionens sorte Spøgelse! Gid i det Mindste den dannede Verden omsider dog vilde frigjøre sig fra sliq en Taabelighed! —

Amtmanden: Men forholder alt dette sig nu ogsaa saaledes, som De siger os der?

Professoren: Jeg opfordrer baade Dem, Hr. Amtmand! og begge de andre Herrer, — ja, om De ønsker, hele Verden til at godtgjøre det Mødsatte, — dog ikke ved tomme Talemaader og Eder og Bander, (thi det kan Enhver nok gjøre, det nytter heller ikke noget, derfor vedbliver Inquisitionen dog at være hvad den er,) — nei, men ved Breviser, ved autentiske Documenter maa De overtude mig om det Mødsatte; og saa skal jeg selv være den første, som giver Dem Medhold. Thi jeg som Historiegrandfker bryder mig kun om den historiske Sandhed, ikke om stridig Paaftaaenhed. Til den Ende har jeg i den lange Række af Aar, i hvilken jeg virker som Professor i Kirkehistorien, gennemgaaet alle de Actstykker om dette Thema, alle de offentlige Kirkeskrifter og Historiekilder, som jeg kunde komme i Besiddelse af, og om De ønsker, kan jeg ogsaa udtrykkelig navngive Dem dem allesammen, som jeg ogsaa nyligen allerede har nævnt flere af dem. — Men nu, mine Herrer! hvor har De Deres Historiekilder og Deres Documenter for at godtgjøre alle de tomme Talemaader, alle de urimelige Paaftaaende, letfindige Beskyldninger og alle de utallige, grove Sigtelser, som jeg idag har maattet høre udtalte af Deres Mund imod min Kirke og mig selv? Bistnok har De navngivet mig tvende Kilder: Hr. Mechanikeren her sin høitpriste Feuilletton af et „Hamburger Unterhaltungsblatt“, — og De, Hr. Pastor! Deres arlige Florente, som De endnu holder i Haanden.

Hvorledes det er fat med begge disse Deres Historiefilders Troværdighed, har jeg viist Dem klart og tydeligt nok — selv for den simpleste Menneskeforstand. Elige Kilder kan jeg ikke nøies med, — men jeg spørger efter Documenter, efter troværdige historiske Kilder og egentlige Beviser, som kunne bestaae Troværdighedens Prove for den historiske Sandhedens strenge Domstol, — vær saa god og navn mig saadanne! —

(Efter disse Professorens sidste Ord opstod der pludseligen en ubehagelig Tausshed i det lille Cabinet, hvilken endnu forøgedes ved den udvortes Stillehed: thi Toget standsede netop ved en lille Station og Ombygningen af de saa Passagerer, som stege ind og ud af Vognen, foregik ved Aftenstumringen i al Stillehed. Saasnart Lykene vare blevne tændte og Toget atter havde sat sig i Bevægelse, befriede Professorens de tre andre Herrer fra deres trykkende ufrivillige Silentium og Betsjæmmelse, idet han atter tog Orde!:)

Professorens: Mine Herrer! De har iafteu allerede engang talt om „jesuitiske Rænker,“ og at jeg selv ogsaa havde en vis Færdighed deri. Imidlertid maae De undskyld mig, naar jeg nu kommer til at slaae Dem med Deres egne Vaaben og naar det Hug, som De slyngede hen i Beiret mod mig, nu falder tilbage paa Deres egne Hoveder! Thi jeg skal bevise Dem, at De og alle de, som hade det kirkelige Inquisitionens-Institut af ganske Hjerte og af ganske Sjæl, netop gjøre Auvendelse af en saadan „jesuitisk Rænke,“ som De behage at kalde den for, — dog med den Forskjel, at denne af Dem her anvendte Rænke ganske vist ikke er bleven opfundet af Jesuiterne! Jeg skal da sige Dem, hvori denne „Rænke“ bestaaer. Seer De, man skyder ved hver Leilighed den **kirkelige** Inquisition som Eyndebuk frem for den spanske **Statsinquisition**; og det opnaaer man meget let, idet man nemlig kun sætter det lille uskyldige Beskaffenhedsord „**papistiff**“ foran alle de Ord, ved hvilke man ialmindelig hed sigter til at brandemærke alle Inquisitionens baade virkelige og opdigtede Feiltagelser og Udartelser. Ved denne lille uskyldige Tilskærning bliver da Inquisitionens Uhyre og Spøgelse, hurtigere, end paa Jernbanen og ved Telegraph, forviist ud over **Statens**

Grændier ind paa Kirkenes Gnemærke; fra de fjerne Nederlande og Spanien bliver det forflyttet til Rom. Fra Rom, denne Verdensstad, lader man saa Spøgelset gaae spøgende ud i al Verden for at gjøre Folkene bange, idet man giver Rom og Paven, eller egentlig den katholske Kirke Skyld for alle de Forbrydelser og Feiltagelser, som nogenstunde en eller anden enkelt Stats Inquisitionssdomstol nogensteds paa Jorden har gjort sig skyldig i. Det bringer man tilveie ved visse stereotype, een Gang for alle faststaaende Phraser og Skjeldsord, efter hvilke Munden nu engang er voren og Penneposen tilfskaaren, og som især ved denne lille Tilfætning, „**papistisk**“ blive gjorte ret pikante og pirrende for visse Dren. Med denne Tilfætning og Paatlødning striges og skrives de ind i Verden, og de maae nu gjennem Romaner og Feuilletons og lignende Fabrikata patronillere hele Verden rundt: ligesom om alle de Forbrydelser, som man behager at betegne med et saadant Skjeldsord, just derfor ogsaa allerede vare sande, fordi man udtaler eller skriver dem, og just derfor allerede kom saa ret ud af den katholske Kirkes inderste Væsen, fordi de Herrer Romanfribere eller Feuilletonister behage at give dem Titel af „**papistiske**“. — Seer De, mine Herrer! det kalder jeg en „**Rænke**“, — men vel at mærke, ingen jesuitisk, — men en djævelsk Rænke.

(Her raug Professore, og overlod de tre andre Herrer til deres videnlylige indvortes Uro og Græmmelse, fordi de vidste Intet mere at sige. — Endelig randt der Amtmanden endnu et andet forfærdeligt Ord i Hu, som han for Syvende og Sidst vilde give den rolige Professor til Bedste, forat denne idermindste kunde vide sig Tanderne stumpe derpaa.)

Amtmanden: „Men det vantrogede „Auto da fé“, Hr. Professor!“ sagde han. —

(Stattes.)

Kirkelige Efterretninger.

Tyskland. Den forestaaende General-Synode i Berlin. Stemmer fra den protestantiske Kirke. Vi have tidligere meddeelt vore Læsere, at den preussiske Regering havde fattet den Plan, at sammenkalde en almindelig evangelisk Lands-Synode i Berlin. (Den sidste var forsamlet i Aaret 1846.) I denne Anledning anmodede det evangeliske Overkirkeraad saadanne Mænd, om hvilke man troede, at de maatte være istand til at afgive en tilforladelig Dom om de enkelte Anliggender, om først at afgive deres Betænkning over forskjellige kirkelige Spørgsmaal, som f. Ex. over Diaconatet, over den evangeliske Kirkes Fornødenheder og over Vielsen af adskillte Personers paatænkte Ægteffaber ic. ic. Disse Betænkninger ere nu indkomne og færdige til Trykken; af een af Kirkeeraadets Foranstaltninger fremgaaer det, at en Conferents, som ogsaa skal undersøge, om og hvorledes en Lands-Synode skal sammenkaldes, skulde træde sammen den 3. Novbr. Om blot de nævnte Mænd, som have afgivet deres Betænkning, eller endnu flere andre Personer ere blevne indkaldte, er os endnu ikke bekendt. En protestantisk Stemme i „Breslauer Zig.“ anviser Synoden en Opgave, som altfor meget erindrer om katolske Concilier, til at den skulde vinde almindeligt Bifald. Vi meddele denne Correspondance uden videre Commentar. „Angaaende de Spørgsmaale,“ hedder det, „som paa den paatænkte Landssynode ville komme under Forhandling, herse de mest forskjellige og modsigende Meninger i de Betænkninger, som hidtil ere indkomne. Grunden hertil maa søges deri, at den evangeliske Kirke er adskilt til alle Sider og deler sig i Secter og Partier, i Meninger og Differentser. Den er enig (?) og skal være enig, men man spører kun Lidet dertil. Hvad der paa det ene Sted bliver anseet for kirkelig rigtigt og tilladeligt, det bliver paa et andet Sted betegnet som Noget, der fattes kirkeligt Fundament; hvad der af een Mening bliver billigt eller taalt, det viser man paa den anden Side med bibelsk Strengbed tilbage som Irreligiositet. Fortolkningen af Bibelens Ord er meget forskjellig og Enhver troer at have en Ret“ (— og han har den jo ogsaa efter protestantiske Grundsætninger! —) „til at fortolke den paa egen Haand, uden Hensyn til den evangeliske Kirke i Almindelighed og til dens nødvendige Eenbed. Tænkningens Frihed skal vedblive, men den tør ikke gaae saa vidt, at den kommer i Modstrid med de almeengyldige An-

skuelser (!) i den evangeliske Kirke og endog danner særegne Former i Kirken, hvilke ikke mere lade denne vise sig som en enig, men som en mangedelt Kirke. Kun endnu ved de fælles Autoriteter, ikke engang ved eet fælleds Navn, er den vdrre Sammenhæng mellem de forskellige Partier i den evangeliske Kirke opretholdt. De Forsøg, som hidtil ere blevne gjorte for at gjenoprette denne forstyrrede Eenhed, ere strændede paa den Modstand, som baade de Geistlige og Menighederne, i Haab om Gstergivnehed, have viist. Den kan kun grundes og befastes paany, naar almindelige Normer blive fastsatte, hvilke det ikke tor tillades Noget at overskride, og som have et saadant Omfang, at en Adskillelse i Kirken ikke mere er mulig. Menings og Troens Frihed behøver derhos ikke at ophæves. Den evangeliske Kirke som saadan vil imidlertid blive stærk, medens det kun var Religionsiteten og det kirkelige Liv, som hidtil ere blevne befordrede. Den katolske Kirke kan tjene os til Mønster! den er koncentreret og finder i Concentreringen sin Kraft og Fasthed. Den vil bestaae i sit hele Omfang, saalange denne Concentration fastholdes. Man bør lære af den, hvorledes ogsaa den evangeliske Kirke kan gjøres kraftig ved et Middelpunkt (Centrum). Det er ikke nødvendigt, at dette just skeer ved Hjælp af en Pave, nei, men ved aldeles bestemte og normerende Grundsatninger og Former." („Aldeles bestemte Former" minde om Dogmer, mod hvilke Protestantismen af Princip protesterer. Og Dogmer uden en Pave, d. e. uden et levende, synligt Overhoved for hele Kirken, vilde dog ogsaa kun være døde Former og ikke opholde eller standse Oplosningsprocessen!) „Indretter man den evangeliske Kirke i Preussen paa denne Maade, saa vil det evangeliske Udland gjerne gjøre det Samme, og Preussen, som ogsaa er stillet i Spidsen for hele den evangeliske Kirke, bliver sammes Klippe og Holdpunkt og vil derved kunne udøve en stor Indflydelse over en betydelig Deel af Tydskland, som da ogsaa er istand til at understøtte og have dets politiske Stilling." — Vi Katholiker kunne kun være taknemmelige for denne oprigtige Bekjendelse! —

— — I Nærheden af preussisk Minden besluttede for kort siden en Fabrikarbejder, en sluttig, noisom og duellig Mand, at gaae over til den katolske Kirke. Hans Kone og fem Børn vare katolske, og han selv havde allerede i mange Aar kun besøgt den katolske Kirke. Tidligt en Søndag Morgen skulde hans Forehavende udføres. Dagen for blev den protestantiske Fabrikeier underrettet om Sagen, og strax derpaa blev det betydet den stakkels Arbejder, at han vilde

miste sit Arbejde, naar han udførte sit Forsæt. Imidlertid var Mandens Overbeviisning stærkere, end hans Frygt for Trudflen. Han udvalte med levende Tro sin Tillid, at Gud ikke vilde forlade ham, naar han fulgte sin Samvittighed og traadte over. Trudflen blev udført og han mistede baade Arbejde og Fortjeneste. Men hans Haab blev heller ikke skuffet. Man talte for ham hos en katholisk Fabrikeier i Rhinlandet, og denne tog den hele af syv Personer bestaaende Familie i sin Tjeneste og forhoiede endog Mandens Løn betydeligt. — Et andet Exempel paa en ret opbyggelig Tolerants forekom ligeledes for ganske nylig i samme Egn. I en lille By der blev en agtværdig og paalidelig Kone af Stedets Dyrighed og mest ansete Borgere foreslaaet til Gjordemoder. Imidlertid blev den Autoritet, som tilkom Postens Besættelse, gjort opmærksom paa, at Konen var Katholik. Det var dog altfor slem en Skamplet! Konen kunde naturligviis nu ikke blive Gjordemoder. Men for dog ikke at gaae altfor strengt frem, blev der givet hende 24 Timers Betænkningstid, i hvilken hun maatte betænke sig paa, om hun — vilde blive Protestant! Konen vedblev imidlertid at være katholik og blev selgelig ikke Gjordemoder. —

England. Katholicismens Livskraft i England frembyder en skarp Modsaetning til den Afmagt, som aabenbarer sig i den engelske Statskirkes Indre. For nogle Maaneder siden anordnede Regjeringen en Besigtelse af de i de katholske Lande Frankrig og Belgien oprettede Forbedringsanstalter for unge Forbrydere. En Beretning, i hvilken de i disse Anstalter fulgte hensigtsmæssige Grundsætninger nærmere udvikles, blev indgivet i Parlamentets Underhuus. Man holdt ogsaa ved denne Leilighed nogle smukke Taler, man roste de til de unge Forbryderes Forbedring gjorte Forsøg; men Videre gjorde man ikke. Den katholske Kjerlighed derimod saae her en ny Arbeidsmark: inden 6 Ugers Forlob blev en af Ordensgeistlige bestyret Skole oprettet i London og allerede nu tæller den meer end 70 losladede unge Forbrydere. Kort derefter blev en lignende Anstalt oprettet i Dros Court; snart vil ogsaa Liverpool have sin: 8000 Rdsr. bleve strax indsamlede ved den første Forsamling til Beskrivelse af de forelobige Udgifter. Desuden har den katholske Lord Lovat tilbudt sig, at oprette en lignende Anstalt paa sine Godser i Beaully i Skotland. Beaully havde tidligere et Kloster, som Reformationen odelagde; den adle Lord tilbyder, atter at ville opbygge Kirke og Kloster der og dermed at forbinde en storartet Forbedringsanstalt, saasemt Trappistordenen vil nedsaette sig der. — Det nye katholske Universitetets Blomstring i Dublin tiltaager daglig: Antallet paa

de der fra alle Steder i England kommende Gleyer tiltager med hvert Aar. Fire Faculteter -- det theologiske, medicinske, philologiske og filosofiske -- ere allerede fuldkomment organiserede og Forelæsningerne blive talrigt besøgte; det juridiske Facultet vil blive oprettet i Løbet af næste Aar, og dermed vil denne Anstalt, som er skabt ved Offergaver fra alle Landes Katholiker og allerede nu bærer saa skønne Frugter, blive ganske fuldstændig.

China. (Missionsberetning.) Jesuiten P. Fournier, Bisitator for Missionairerne i China, beretter, at der i det apostoliske Vicariat Kiang-nan i Løbet af f. A. er bleven døbt henved 2000 Vorne og hørt 90,217 Striftemaal, samt at der for Tiden bestaaer 213 Drenges og Pige-skoler, som blive besøgte af c. 3000 Born. „Da Ungdommens gode Opdragelse,“ bemærker Beretningen, „er et af de kraftigste Midler til at vedligeholde de Christnes Iver og til at berede Religionen i disse hedsfulde Egnene en lykkelig Fremtid, saa have vore Fædre ikke forjæmt denne saa vigtige Gjenstand. Foruden de to Seminarier og Collegiet i Zi-ka-wei gives der i Missionen nu to Normal-skoler, som ere bestemte til at uddanne Catecheter, Lærere og Besøgere for de christelige Menigheder; endvidere have vi 213 Primær-skoler, nemlig 158 for Drenges og 55 for Piger. — I Shang-hai og Omegn spores der en mærkbar Sindssvælgelse til Gavn for Religionen og dens Tjenerne. Allerede i Aaret 1850, da en skrækkelig Hungersnød hjemførte denne Provinds, gav den christelige Kjerlighed til Næsten Exempler paa en Udelmodighed, om hvilken Hædningerne indtil den Tid ikke havde haft nogen Anelse, og som efterlod et dybt Indtryk af Uerfængt og Beundring i alle Hjerter. Daaaa Krigen gav i de to sidste Aar Missionairen Leilighed til at bevise sin Offerkjerlighed paa en herlig Maade, idet den bød ham Leilighed til baade i Hospitalet og paa Balpladsen, hvor der var saa mange Saarede og Ulykkelige at hjælpe, at sætte sig i Forbindelse med de keiserlige Tropper, og med Folket, der hos ham fandt Trost i sine Trangsalter og Tilflugt i sin Nød. Men hvad der ganske vandt Folkets Hjerter for Præsten og fastede en ny Herligheds Straale paa den katolske Kirke, hvorved alle Fjendomme synes at være forsvundne, var Frankrigs Repræsentants smukke Udfærd under denne ubehagelige Krig, vore Befolks opoffrende Tapthed og fornemmelig Admiral Laguerres ædle og høimodige Fremgangsmaade. — Ikke alene i Shang-hai bemærker man hos Hædningerne denne Tilbøielighed for den katolske Religion; den samme Stemning aabenbarer sig ogsaa i Nabolandsdistricterne indtil 40-50 Mil i Omkreds. For ti Aar siden turde vore

Missionairer neppe lade sig see; de maatte undvige de Bantroendes Blikke, for ikke at blive udfjeldte, forfulgte og mishandlede. Men nu opklares Ansigterne, hvor de end vise sig; man seer og hører dem med Glæde og søger Tilflugt og Trost hos dem i Ulykken. En europæisk Præst er ikke mere, som fordom, en Gjenstand for Spot, men for Erbødighed og Høagtelse. Jeg har selv kunnet overbevise mig derom, da jeg besøgte mine Medbrødre i de forskjellige Districter; aldrig bemærkede jeg noget spottende Ord eller fornærmende Tegn; jeg modtog overalt, saavel af Hedninger som af Christne, kun Bøiser paa Agtelse, Velvilie og Grefnygt. Kun i de fjerne Egne, hvor der gives færre Christne og hvor Europæerne have havt mindre Indflydelse, herske altid endnu mange Fordomme mod Christendommen.“

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 7. December. — 2. Adventsøndag — Dagens Epistel: Rom. 15, 4—13. — Evangel.: Matth. 11, 2—10. — Gudstjeneste: Jerm. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Høimesse, med Prædiken paa Danst. — Eterm. Kl. 3 Andagt, med Prædiken paa Danst. —

Hver Søndag om Jerm. Kl. 6, 7 og 8^{1/4} feires en stille b. Messie; — om **Torsdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet under den sidste b. Messie Kl. 8^{1/4}, som ledsages med Sang og Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Scandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. A. Blaufenstein**, N. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

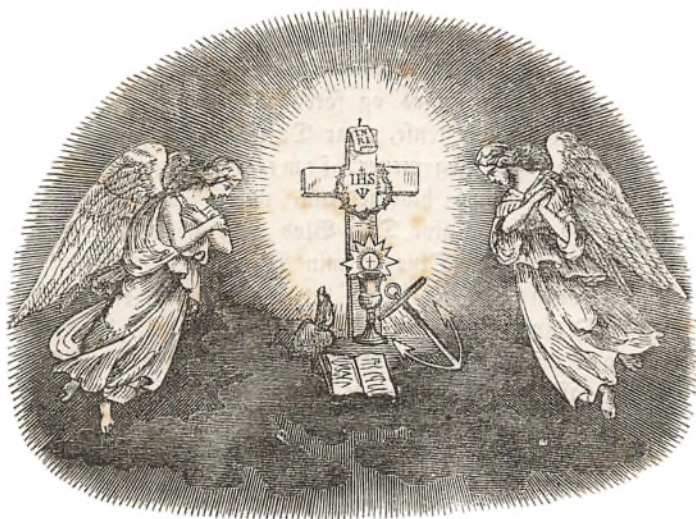

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavisk Kirketidende

for katolske Christne

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det gode!

1. Thessal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 50.

Søndagen den 14de December.

1856.

Inquisitionens Forbrydelser.

(Slutter.)

Pastoren: Ja vel, den blodige Auto da sé, min Herre! den vilde De vel ogsaa endnu vaske hvid som Sne, hvis De kunde, — ikke sandt?

Professoren: Jo, Hr. Pastor! Thi i Virkelighed er det ikke saa meget jelve denne Auto da sé, som drypper af Blod,

men det er kun Deres Fingre, De holder der mellem Bladene af Florente's Bog, og Deres Dine, som læse i den, og Deres Phantastie, som stufes og føres bag Lyset ved samme, — og disse skal jeg nok rense, naar De tillader det.

Pastoren: Jeg mener, femten hundrede Slagtoffere, som denne blodige Auto da sé har slagtet i et eneste Aar, vilde give Dem Blod nok, uden just at tænke paa mine Fingre og Dine og min Phantastie.

Professoren: „Ikke alt det, som glimrer, er Guld!“ — siger et Ordsprog, og ligesaa siger jeg: „Ikke Alt, hvad der er trykt rødt i Deres Hjemmelsmand Florente's Bog, — er Blod! De har raff sammenlagt to af Florente angivne Tal, som jeg i dette Dieblisk ligeledes kan huske, og saaledes kommer De til det frygtelige Tal af femten hundrede Slagtoffere. Det er en lignende Overdrivelse, som naar protestantiske Historiebøger tale om 100,000 Slagtoffere, der skulle være blevne bragte af Dage ved det saak. Pariser „Blodbrøllup.“

Antmanden: „ved Pariser Blodbrølluppet — ? — Ja, det kan gjerne være sandt. Man maa kun lægge Mærke til, at denne frygtelige Blodgjerning blev udført ikke blot i Paris, men ogsaa gjennem hele Frankrig. Jeg har rigtignok flere Gange i forskjellige Historiebøger læst dette uhyre Tal.

Pastoren: Ja det maa vistnok have været en stor Hækatombe, en forfærdelig Offer-Slagting; Antallet af Slagtofferne, som dengang i een Nat offredes den katholske Fanatisme, maa ikke have været saa ubetydeligt: thi saasnart man i Rom blev underrettet om, hvilken feierrig Nat, Natten fra den 24. August til den 25de (1572) havde været for hele det katholske Frankrig, da jubledes Rom og Paven, og denne (Paven) lod strax efter dette blodige, men ogsaa feierrige Slag, istemme den velbekjendte katholske Seierssang „Te Deum laudamus“ af lutter Glæde over at . . . .

Professoren: „Om Forladelse, min Herre! at jeg afbryder Dem. Jeg kan, uagtet min sædvanlige No og Laalmodighed (thi man kommer jo efterhaanden til Mars!) dog ikke længere raale Deres pirrende Fremstilling af en Voldsgjerning, som — jeg forstikke Dem paa Ure — altid paa det

dybeste har faaret mit Hjerte, saa ofte jeg læste eller maatte fremstille for mine Tilhørere denne uhyggelige Historie.

Mechanikeren: „Ah, endelig kommer Hr. Professorens til at krybe til Korset og bliver nok lidt ydmygere; nu kunne ogsaa vi synge en Seierssang!

Professoren: Sagen er vel altfor alvorlig til, at De maa triumphere saaledes, min Herre! De maatte gjerne triumphere, naar det kun var Forlegenhed og Betryk fra min Side, hvorover jeg bedroves og De er saa glad; dog det er ingenlunde for Disputens Skyld, at jeg gribes af dyb Bedrøvelse og Utaalmodighed, men for Sandheds og Usandheds Skyld.

Mechanikeren: „Hvilken Modsigelse! — Hr. Professorens bedroves baade over Sandhed og over Usandhed tillige!

Professoren: Vistnok. — For det Første bedroves jeg over Sandheden, — ikke over Sandheden overhovedet; thi denne, ja denne alene holder jeg af, — men kun over, at det er en sand, historisk Kjendsgjerning, at hiin blodige Voldsgjerning i sandhed har fundet Sted, og det endog i et gammelt katholiskt Land. For alle Tider staaer denne Kjendsgjerning som en Skampet i Frankrigs Historie, og det skal og kan aldrig være min Hensigt, paa nogen Maade at ville undskylde eller endog at retfærdiggjøre selve denne Voldsgjerning; og dersom Noget vilde forsøge det, saa skulde jeg nok være hans første haardnakkede Modstander i dette Foretagende. — Imidlertid, mine Herrer! er hiint „Blodbryllup“ dog langt fra en katholisk Voldsgjerning. Der er intet andet Katholiskt ved samme, end Landet, hvor, og Personerne, af hvilke den udfortes: men Det, som det hovedsageligen kommer an paa, nemlig Bevæggrunden til og Hensigten med samme, har kun lidet med Religionen at gjøre. Thi aldrig vilde denne Voldsgjerning være skeet, hvis ikke en rænkfuld Qvinde, som Catharina af Medicis var, havde foraarjaget den. Denne Catharina af Medicis var det ikke om Religionen at gjøre: thi snart yndede hun og holdt med de protestantiske Huguenotter, snart med Katholikerne, alt eftersom det kom hende bedst tilpas. — Som Følge af den overordentlige Gunst, Kong Carl IX., hendes Søn, viste imod Huguenotten Coligny, og paa Grund af den store

Indflydelse, Coligny udøvede ved Hoffet i Paris, fattede hun et dødeligt Had til denne Mand, især da ogsaa Coligny fra sin Side efterstræbte hende og paa alle Maader søgte at bortfjerne hende fra Hoffet. Den 22. August samme Aar (1572) blev der skudt efter Coligny, men han blev kun let saaret derved. Han gjorde Dronningemoderen, Catharina, mistænkt for dette Mordforsøg, og da paa samme Tid en stor Mængde af andre fornemme Huguenotter var sammenstrømmet i Paris for at overvære Huguenotten Henrik af Navarra's og Kongens Søster Margaretha's høitidelige Bryllup (— hvorfor senere hiin Voldsgjerning ogsaa blev kaldet „Blodbryllup“): saa opstod der en stor Forvirring og der viste sig navnlig megen Pirelighed og Ophidselse blandt selve Huguenotterne. Dronningemoderen anede intet Godt. Derfor besluttede hun at formaae sin Søn, Kong Carl IX., til at udføre en forfærdelig Voldsgjerning, idet hun søgte at overtude ham om, „at ikke blot hendes, men ogsaa selve Kongens, hans Brodres og hans trofaste Tjeneres Liv stod paa Spil, da Huguenotterne netop nu (d. 23. August om Aftenen) raadsforte sig med hverandre om Udførelsen af en Voldsgjerning imod dem.“ Saaledes formaaede hun Kongen til som Rødværge at anordne hiin frygtelige Scene og Voldsgjerning i Bartholomæusnatten (Natten fra den 23. til den 24de August 1572), idet han ved 2000 Soldater lod dræbe henimod 1000 Huguenotter i Paris, hvortil der endnu kom 3000 andre Huguenotter, som i den følgende Nat og indtil den 3. October s. A. bleve myrdede i Provindserne, hvoriblandt der dog ogsaa baade i Paris og i Provindserne befandt sig mange Katholiker, som bleve dræbte deels ved Feiltagelse, deels af personligt Hjendskab. —

Amtmanden: Nei, ikke 1000, men 100,000 har jeg læst.

Professoren: Kun 2 Muller for meget, min Herre! Saaledes havde jo Paris dræbt hele Paris, thi mere end 100,000 Beboere havde Paris vel neppe dengang. Men det er netop derfor, at jeg nyligen jagde: at jeg ikke blot bedrøvedes for Sandhedens, men ogsaa for Ujandhedens Skyld, — fordi man nemlig endog søger at forstørre denne Voldsgjerning ved opdigtede uhyre Talstørrelser, endstjøndt den i og for sig allerede er stor nok, og det er netop denne forsæt-

lige, eller i det Mindste om stor Banskundighed vidnende Ufsandfærdighed og Dydigtelse, som jeg desuden er meget fortrydelig over. —

Amtmanden: Nu vel, lad de protestantiske Historie-skrivers Angivelser nu ogsaa være noget overdrevne, saa anslaaer De dog, efter Deres katolske Skribenters Angivelse, de Dræbtes Antal vistnok altfor ringe; thi Forskjellen er dog altfor stor.

Professoren: Nu vel, dersom De ønsker, vil jeg ogsaa anføre Dem et protestantiskt Vidnesbyrd, og det er endog-saa et autentiskt og derfor vistnok et tilforladeligt Vidnesbyrd, som vil overbevise os om, at jeg sandelig ikke har gjort mig skyldig i Partiskhed. Den protestantiske Forfatter af det saakaldte „hugenoittiske Martyrologium“ havde nemlig fra de calviniske Pastorer for de Menigheder, i hvilke der vare blevne dræbte Hugenotter, ladet sig tilsende Fortegnelser over de Dræbte; og han kunde kun sammenbringe en Fortegnelse over 786 Offere: — hvor blive da Deres 100,000 Slagtoffere af? — Vilde jeg nu derimod opregne og tælle alle de Odelæggelser, Mord, Volds-gjerninger og Drab, som de calvinistiske Hugenotter have udøvet mod Katholikerne i Frankrig, saa vilde denne Straffedom over dem ingentunde synes saa uhyre stor eller haard. I Orthez lod f. Ex. den hugenoittiske Greve Montgommery i A. 1569 massacrere 3000 Katholiker; ved Byen St. Sever bleve 200 katolske Præster styrtede ned i en Afgrund; i Byen Nîmes bleve (1567) 80 fornemme Katholiker med Bold kastede i en Brønd, hvilken sidste Skændels-gjerning er bekjendt under Navn af „Michelade.“ — En anden Gang bleve 300 Munkeligeledes kastede i en Brønd. Ligeledes er det en historisk Kjends-gjerning, at i Løbet af de tre første Hugenoitkrige ikke færre end 50 katolske Domkirker og 560 andre katolske Kirker bleve deels plyndrede, deels fuldstændigt odelagte af Hugenotterne. Documenterne for disse Kjends-gjerninger kan De finde i Dr. Alzog's Kirchengeschichte, og i „Freiburger Kirchenlexicon“ under Artiklen „Bluthochzeit,“ — endvidere hos den grundige og berømte Historiegrandfker Döb-linger. —

Men hvad kommer Tallene mig ved? De seer nok, mine Herrer! det var en rædsom Tid dengang, og vi ville derfor hellere lufte vort Die for slige Forbrydelser, som Historien desværre maa berette fra de saakaldte Hugenotkrige i Frankrig, som ogsaa fra Trediveaarskrigen i Tydskland, som snart fulgte efter. Vi see kun, hvilke store Ulemper og Ulykker den saakaldte Reformation, denne beklagelige Religionsplid i det 16. Aarhundrede har forvoldt hele det cultiverede Europa. — Kun det maa jeg endnu bemærke, at den katholske Kirke som saadan ikke paa nogenjomhelst Maade har havt Skyld i hiin Voldsgjerning, som man kalder Pariser Blodbrylluppet. Catharina af Medicis' Intriguer og Herskesyge og selve Hugenotternes Overmod have foraarsaget denne Volds-
gjerning; og der var ikke en eneste Biskop eller Prælat, ikke en eneste Præst eller Munk, som deltog i den. Tvertimod antog flere katholske Biskopper og Præster sig de forfulgte Hugenotter, som f. Ex. den nidkjære Biskop Hennuyer af Lisleur, hvorom vi finde et Vidnesbyrd selv hos La Voyselliere, en protestantisk Forfatter af en Frankrigs Historie. — Saaledes har, som De seer, den katholske Kirke slet Intet at gjøre med dette „Blodbryllup.“

Pastoren: Undskyld, Hr. Professor! — hvorfor lod da Paven, strax efter at han havde modtaget Efterretning om, hvad der var skeet, istemme et Te Deum som Seirssang, og til Taksigelse for, hvad der var udført i Paris?

Professoren: De burde snarere have sagt: til Taksigelse for hvad der ikke var udført i Paris. Thi Sagens Sammenhæng blev i Rom berettet og fremstillet paa en Maade, at Pave Gregor XIII. nødvendigviis maatte komme til at ansee hele Begivenheden for et nødtvungent Selvforsvar fra den franske Konges Side. Læs De kun den Festsale, som den berømte Latinist Muret holdt i Rom (De finder denne Tale i Muret's Værker, som bleve udgivne af den berømte nederlandse Philolog Ruhnkenius): der bliver kun talt om en opdaget Sammenfjærgelse mod Kongens Liv og om et Myrteri, som havde foranlediget denne blodige Kamp; der er kun Tale om Taksigelsen til Gud for Kongens lykkelige Redning og for at Mytteriet ikke var kommen til Udførelse imod Kon-

gen. Det var da ogsaa kun i denne Hensigt, at Baven lod synges et høitideligt Te Deum, som det ogsaa nu til Dags ofte skeer ved lignende Leiligheder, f. Ex. for nogle Aar siden til Takksigelse for den nuregerende østerrigiske Keiser Franz Joseph's Redning fra en Snigmorders Dødt.

Imidlertid, jeg mærker, mine Herrer! at vi ere komne ganske fra Veien. Talen var jo dog egentlig om den spanske Auto da fé og ikke om Pariser Blodbrylluppet. Jeg foreslaaer Dem, at vi, efter at have gjort en lille Afstikker til Paris, endnu engang stige over Pyrenæerne og vende tilbage til Spanien. Der gives der jo ogsaa Blod og Slagtoffere nok, ja endogsaa femten hundrede i eet Aar, som De, Hr. Pastor! sagde, idet De beraabte Dem paa Deres Florente. De har da, som sagt, raft sammenkastet to Tal, som ogsaa jeg kan huske, og saaledes kom De rigtignok til den frygtelige Sum af halvandet tusinde Slagtoffere. Vi skulle nu see, om de enkelte Poster og om derfor ogsaa hele Summen i Deres Regning ere rigtige!

Florente omtaler for det Første en Auto da fé i Aaret 1486, ved hvilken 750 Mennesker bleve dømt. Men Sandheden er ifølge den virkelige Historie den: at ikke en eneste af alle disse blev straffet paa anden Maade, end ved Kirkebød, — altsaa aldeles ublodigt! — Ved en anden Auto da fé i samme Aar (1486) skulle efter den selvsamme Florente's Angivelse ikke færre end 900 Slagtoffere være faldne: men efter Historikeren Hejle og andre troværdige Skribenter var der ogsaa blandt disse 900 Slagtoffere ikke en eneste, som blev dømt fra Livet, — altsaa egentlig heller slet intet Slagtoffer. Hvor bliver saa Blodet af de femten hundrede Slagtoffere af? — Forresten har De, Hr. Pastor! dog altfor hurtigt glemt, hvad jeg fra Begyndelsen af har sagt om Florente's Troværdighed som Historieforfatter. Florente gjør her, hvad han gjør paa saa mange Steder i sit Værk, — han lyver: og „hvo der har løiet een Gang, ham troer man sjældent,“ — siger Ordsproget — man burde idetmindste ikke mere troe ham!

Hvad nu imidlertid (her henvendte Professore sig til Amtmanden) endnu i Særdeleshed Dem angaaer, Hr. Amtmand!

faa kan jeg forsiſſre Dem om, at den ſaakaldte Auto da fé ikke har været ſaa ſkræffelig, ſom De maaskee anſeer den for. De tænker vel derved ſtrar paa et Slags brændende Helvede paa Jorden, paa en uhyre Lueild, hvor blodtørſtige, gruſomme Dommere have leiret ſig omkring de ſtegte Slagtoffere, ſom ere faldne i deres Hænder. Naar De imidlertid nogenſinde har befattet Dem lidt med det ſpanſke Sprog og Idiom, ſaa vil De vide, at: „Auto da fé“ i ordret Oveſættelſe betyder ſaa meget ſom „Troesforhandling“, ved hvilken Forhandling fordetmæſte intet Andet brændte, end een eller to Kjætter, ved hvis tindrende Skin de, ſom vare blevne befyldte for Brangtro, Banstro, Dvertro o. ſ. v., maatte paany aflægge deres Troesbekjendelſe, for derved at bekræfte deres retroende Sindelag. Kort ſagt: det var en Troesret, ved hvilken man enten friſkjendte eller dømte, alt efterſom Loven krævede det. Det var heller ikke blot Kjætteriet og Branglærdommen, ſom bleve forhandlede i en ſaadan Auto da fé, men desuden ogſaa mange andre Forbrydelſer og Udſkeiſelſer, hvilke ſom capitale Forbrydelſer vare hviſt farlige baade for Staten og for Kirken, og hvilke ſom ſaadanne ogſaa endnu i vore Dage ſtraffes med Døden eller andre ſtrengede Straffe. Iſær er det igjen Løgnen i Florente, ſom i ſin Hiſtorie om den ſpanſke Inquiſition, 3. Bind, har gjort ſig megen Umage for at ophidſe navnlig den friſindede og dannede Verden og opægge den til Brede, idet han tilføjer den ſnedige Anmærkning, at der i Tidens Løb ikke færre end 118 Lærde i Spanien have været i Forhør for en ſaadan Auto da fé! Men man maa vide, at ikke en eneste af alle diſſe Lærde leed det mindſte ſtaar ved et ſaadant Forhør (hvilket ogſaa Florente ſelv, — til hans Roes vare det ſagt, — oprigtigen tilſtaaer). Det er jo dog noſſom bekjendt, at netop paa hine Tider, da den ſpanſke Auto da fé var i fuld Virkſomhed, den ſpanſke Literatur og Konſt feirede deres Guldalder og netop frembragte deres ſkjønneſte Blomſter. Jeg erindrer Dem kun om en Calderon, Cervantes, Lope de Vega, Pulgar, Zurita, Mariana, Murillo o. ſ. a., hvilke i ſelve Inquiſitionens Paafyn og med dens udtryffelige Samtykke og Approbation

forfattede og udgave deres storartede Aandsproducter og deres heldigste Frembringelser i Kunst og Videnskab. — Aaret 1830 har endelig gjort Ende paa den spanske Statsinquisition. Den har rigtignok havt sine Feil, sine Ufuldkommenheder og Lyder, ligesom alle reent menneskelige Institutioner; men derfor har dog Ingen Lov til at erklære den for fredløs i Critiken, og uden videre at brændemærke den som en umenneskelig, barbarisk Blodret! Hvo som gjør Sligt, er enten ondskabsfuld i sit Hjerter, ligesom Løgneren Florente, — eller idetmindste alveles ukyndig i Historien, som det hændes hos de Fleste af dem, der skrive Af og Bee over Inquisitionen. Historien, mine Herrer! bestaaer af fuldendte og afsluttede Kjendsgjerninger. Vi maae og tør ingenlunde paa egen Haand lave og fabrikere Historie efter Hjertets Lyst og Behag. Vi maae antage Kjendsgjerningerne saaledes som de ere og som de foreligge i den factiske Historie ifølge de samtidige Historiefilder, ligemeget, om de ere gode eller onde, — men ikke saaledes som vi gjerne vilde have dem. I det sidste Tilfælde vilde Historien blive til et Digt (aus der Geschichte würde ein Gedicht werden), som for selve Historien, for den historiske Sandhed og for Enhver, der holder af Sandhed, er til ingen Nytte. Historikeren bliver i saa Tilfælde en Phantast, og istedetfor den rigtige, velbegrundede Tro bringes en taabelig og latterlig Overtro paa Bane, — og denne Overtro (o: naar man troer meer, end hvad der er sandt og vist) formørker Menneskets Forstand og holder Dommekraften fængslet i Fordommens Lænker, og lader den saaledes formørkede menneskelige Aand og Phantastie overalt kun see affrækkende Spøgelse, Nisser og andre gyselige Uhyrer, der snart, ligesom Almuen ogsaa siger om Spøgelse, vilde opløses i Dumm og Taage, dersom man kun vilde see noiere til og betragte dem med fordoms-frit Die, — som det jo ogsaa hændtes os iasten angaaende Inquisitionens sorte Spøgelse. For den nulevende opvakte, oplyste og dannede Menneskehed, for hvilken navnlig Hr. Amtmanden endnu iasten har indgydt os saa megen Agtelse, vilde det i Sandhed være en stor Skam, hvis den endelig

ikke engang søgte at overvinde denne mest aabenbare og ufornuftigste Dvertro og Spøgelse. — Jeg tænker, mine Herrer! at vi idetmindste skulde lade os det være magtpaaliggende, af alle Kræfter at modarbejde og udrydde denne skammelige Dvertro. —

Her taug Professore; — og snart derefter hortes en længe vedvarende Piben fra Locomotivet, og den klare Belysning i Omegnen tydede paa, at man var i Nærheden af en større By. De tre Herrer toge deres Reisesække frem, og Professore gjorde ligesaa. „Er vi i Kiel?“ spurgte han. „Ja vel,“ svarede man ham fort. — Med et venligt „God Nat!“ tog Professore derpaa Afsted med sine tre Reisefæller og gif sin Vei. — Om de tre andre Herrer ligeledes strax skiftes ad, eller om de maaskee have overnattet i Kiel og da i Gjeftgivergaardten underholdt sig om Professorens Personlighed og om den 3 Timers Kamp i Dampvognen, — endvidere, om det eclatante Nederlag, de havde lidt i denne Kamp, har gjort nogen Virkning paa dem, og da hvilken — derom kunne vi ikke give nærmere Oplysning. Dog kunne vi imidlertid nok formode, at den brave og vakkre Kæmper, Professore, efter en saadan Seier har havt en fornøielig Aften og efter en saadan Kamp har sovet en god og rolig Nat. —

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Consistorium. Endelig have den h. Stols lange Underhandlinger med Rusland ført til et glædeligt Resultat: i det hemmelige Consistorium af 18. Sept. sidstl. har Besættelsen af flere, i lang Tid ledige, russiske Bispedommer fundet Sted. Efterat den h. Fader under de sædvanlige Høitideligheder først havde indført den d. 7. Marts 1853 udnævnte Cardinal Viale Brela i Kirkens høieste Collegium,

og overrakt ham Cardinal-Hatten, fulgte Offentliggjørelsen af 10 nye Biskoppers Valg, hvoriblandt ser for den katolske Kirke i Polen og Rusland, nemlig: til Erkebiskop og Metropolit af Mohilew (Rusland), Msgr. Zyliński, tidligere Biskop af Wilna; til Erkebiskop af Warschau, Msgr. Fiałkowski, hidtilværende Biskop af Hermopolis in partibus inf., til Erkebiskop af Martianopolis in partibus inf., den entledigede Biskop af Janow, Msgr. Gutkowski; til Biskop af Kalisch, Msgr. Marzewski, tidligere Capitular-Vicar for dette Dioces; til Biskop af Janow, Msgr. Szymanski, Præst af Capuzinerordenen i Warschau; til Biskop af Gnińsk in partibus inf., Msgr. Lipofski, Erkeidiacon ved Kirken i Wilna og Rector ved det katolske Academie sammesteds. —

Tyskland. Fra Hessen=Darmstadt melder det protestantiske Blad „Vorzeitung“, at der i de sidste Dage i Storhertugdømmet Hessen er gaaet to unge protestantiske Geistlige over til den katolske Kirke. Om den ene (H--) mener det, behøver man kun „lidet at forundre sig,“ da han allerede længe har været bekendt som en religiøs Sværmer, hvorimod den anden (D--) er af en Familie, som hidtil, — paa Een nær! — har udmærket sig ved „yderst forstandige, lyse og rationalistiske Hoveder.“ (Det er den gamle Bise: naar Een omvender sig til den katolske Kirke, saa er han en „Dumrian,“ een, som allerede længe „ikke har været ved fulde Fem“ og flere deslige Complimenter; men naar Een ikke mere troer paa Gud og Evigheden, naar han spottet den aabenbarede Religion og alt Helligt, saa er han et — „et forstandigt og lyst Hoved!“ Til Lykke!)

Belgien. Brüssel d. 20. Novbr. Herved meddeler jeg Dem, ifølge Deres Anmodning, nogle ganske tilforladelige Beretninger, som ville være istand til, nærmere at belyse den i det Kjøbenhavnke Blad „Berlingske Tidende“ af Dr. S. Scheler givne Efterretning, om 7000 Katholiker, der her i Belgien skulle være gaaede over til Protestantismen. — I Aaret 1846 blev den sidste Folketælling foretagen for Kongeriget Belgien, og da viste sig følgende Forhold imellem de forskjellige Troesbekjendelser:

4,326,873 Katholiker.

7,368 Protestanter (hvoriblandt 790
Anglikanere).

1,336 Jøder.

1,619 Ubekjendte.

Saaledes læser man i *Extrait de la statistique du royaume (belge)*, publiée en 1852. Tome 3, pagina 206. — Siden 1846 er ingen ny nøiagtig Statistik bleven offentliggjort af den belgiske Regjering; imidlertid har Hr. Ernst Veut*), Præsident for den belgiske Synode, i den Beretning, han indgav til Synoden for de protestantisk = evangeliske Kirker i Belgien den 6. Mai 1851, Side 16, afgivet følgende Erklæring: „Man tæller i Belgien omtrent 6,000 Protestanter“**). — Hr. Veut har forresten ikke afgivet denne Erklæring efter almindelige og ubestemte Angivelser, men han har uddraget den af en Statistik, som Protestanterne selv have affattet og offentliggjort i Nr. 1 af Bladet *L'union*; revue religieuse, parraissante le 1er de chaque mois; af 1ste Januar 1851. — Det vil nu ialtsald være meget vanskeligt at sige, om Protestanterne her i Belgien vinde flere Tilhængere, end de miste; thi man maa vel lægge Mærke til den Omstændighed, at den største Deel af dem, der fra andre Lande indvandre til Belgien, bestaaer af Hollændere, Tydskere og Engländerne og de ere derfor forstørstedelen Protestanter; hvorimod de fleste af Belgierne, der udvandre, ere Katholiker, og de drage til det katholske Frankrig. Enhver Fornuftig begriber let, at, dersom Protestanternes Tal skulde tiltage af denne Grund, det ingenlunde bør ansees som et virkelig Fremfærd af selve deres Religion i Belgien. — Bistnok er det under tiden Tilfældet, at de protestantiske Geistlige, naar de gaae ind eller anden Menighed, komme til at samle nogle Tilhørere omkring sig, som deels hendrages af Nysgjerrighed, deels af virkelig Gudskab; men det Hele er ialmindelig ikke andet, end en Lygtemand (seu follet). Dette tilstaac de selv; lad os f. Ex. høre, hvad Pastor Werkhoff, som havde fremfaldt en vis Bevægelse i en Menighed, beretter om samme. Han skriver: „Vi maae imidlertid ikke tillægge denne Bevægelse større Betydning, end den fortjener. Efter nogle Ugers eller nogle Maanedes Forløb vil der maaskee ikke mere være noget Spor deraf tilbage.“ — Saaledes læser man i det citerede Blad *L'union*, af 1. Marts. 1851. *Mélanges et nouvelles*. *Belgique*. *Mouvement religieux à Bortmeerbeek*. — I de senere Aar have de gjort sig megen Umage for at oprette Skoler, og indtil en vis Grad er det lykkedes dem, især

*) eller Veret?). Manuskriptet er temmelig utydeligt.

**) I Aaret 1846 gaves der, ifølge officiel, nøiagtig Beregning, 7,365 Protestanter; fem Aar senere, i Aaret 1851, ifølge Protestanternes egen omtrentlige Beregning, kun endnu 6,000, altsaa 1,365 færre. Hvor ere da de 7,000 Katholiker, der i de sidste 15 Aar skulle være komne til, bleve af? — Red.

her i Brüssel selv, iblandt den fattige og uvidende Almue, og det navnlig ved Hjælp af de materielle Fordele, ved hvilke de trække de fattige Børn til deres Skoler. Det er for detmeste ved Bønge, at man kjøber baade de Børnes og Børnens Samvittigheder. — I det ovenfor flere Gange omtalte Blad L'union. revue religieuse, bekjende undertiden Protestanterne selv: at Udvaldet med deres Skoler er, at de gjøre Børnene halvt protestantiske (à moitié protestants), d. v. s. at de bevirke, at Børnene slet ingen Religion have; thi alle fornuftige Protestanter ville selv indrømme os, at det at være halvt protestantisk, er ligesaa meget som at have slet ingen Religion. Jeg har læst de protestantiske Geistliges Beretninger fra de to sidste Aaringer, og da har jeg fundet, at de ingenlunde have gjort synderlige Grobringer; tværtimod have de paa flere Steder lidt et betydeligt Tab. — De 7000 protestantiskeblevne Katholiker, hvorefter Hr. Dr. S. Scheler beretter i ubestemte Udtryk, maae derfor, indtil man er istand til at fremkomme med Beviser, henregnes til Opdragtelserne og Taberne, hvilke man hist i det Fjerne mener at kunne udbasune som Kjendsgjerninger, for at prale dermed. Er det den heitpriste „evangeliske“ Tro og Trofskab? —

England. Conversioner. De Bevægelser, som den Denison'ske Procces har vakt i Høifirken, blive alt større og forkynde nye Udviklinger. At disse Bevægelser ville falde ud til Gavn for den katolske Kirke, kan man see af en Notits i det engelske Blad Globe. Dette Blad skriver: „I Søndags Aftes blev i den katolske Kirke paa den saakaldte spanske Plads de Troende efter Prædikenen gjort følgende Meddelelse fra Prædikanten af Irwingianernes Sect, som staaer i Begreb med at blive Katholik, men især om deres Bønner for 10 af Høifirkens Prædikanter, som have besluttet at forlade deres Bildfarelser, for at vende tilbage til den katolske Kirke.“ — Saaledes begynder den af et andet Blad udtalte Frygt at blive sand; efterat samme nemlig har udtalt den Overbeviisning, at Denison ikke vil tage sine Ord tilbage, tilføier det: „Man er almindeligt overbevist om, at man vil komme til at see en alvorlig Splid i Høifirken.“

Spanien. Standsning af Salget af de geistlige Godser. Det haab, at den saakaldte Desamortisationslov,

efter hvilken Kirke-, Menigheds- og Corporationsgodserne skulde sælges og desværre for en stor Deel allerede ere solgte, vilde blive ophævet, er allerede gaaet i Opfyldelse. Som beskjendt blev Dronningens Indvilgelse til hiin Røverlov af 3. Mai 1855 af tvungen hende ved moralsk Evang; men efterat denne Evang var ophørt, tilbageskaldte hun sin Indvilgelse som af tvungen og afholdt sig fra den Tid af fra ethvert Skridt, som i nogen Maade kunde see ud som en Billigelse af samme. Siden O'Donnell's Energie undertrykte Revolutionen i Juli d. A., fulgte efter den reddende Daad flere forskjellige Forholdsregler i den gode Ret's og den fornærmede Majestæts Interesse: Opløsningen af Cortes (3: den spanske Rigsdag) og Ophevelsen af den af disse i Løbet af 2 Aar fabrikerede Forfatning, hvis anden Artikel — Proclamation af en aldeles uindskrænket Religionsfrihed — allerede alene er tilstrækkelig til at hidføre de største Forviklinger i et Land, hvor den fuldstændigste Troesenhed havde bestaaet paa den lykkeligste Maade i utænkelige Tider. Ogsaa Veien til en Udsoning med den saa haardt frænkede h. Fader er aabnet. Flere af den revolutionaire Regjering til fjerne Egne forviste Biskopper ere, som vi forleden berettede, kaldte tilbage til deres Bispesæder; et Gesandtskab til Rom bliver forberedt, og Kirkerovloven er ophævet. Først efter gjentagne Ministerconferentser, i hvilke den fromme Dronning ubøielig vedblev sin Billie og hvorved hun især blev understøttet af Indenrigsministeren, Rios Rosas, udkom Decretet af 23. Sept., som lyder saaledes: „I Betragtning af hvoie Statsgrunde, som ere blevne Os forelagte af Finantsministeren, og overensstemmende med Ministerraadets Beslutning befale Vi: Salger af den verdslige Geistlighed's Godser, som ifølge Loven af 3. April 1845 vare blevne tilbagegivne samme, stilles i Bero, indtil Det, som Ret er, bliver paa passende Maade besluttet.“

Rusland. Bispedømmernes Besættelse. Gjenbesættelsen af 6 Bispesæde i Rusland (see Rom) egner sig vistnok til at fremkalde den største Glæde hos alle oprigtige Katholiker, dog allermost hos selve de saalange hyrdeløse Hjorder. Der indtræder nu altsaa ogsaa selv der en Vending til det Bedre, hvor man i mange Aar var vant til at lade Petri Efterfølgers Stemme, der fordrøede Retfærdighed for Kirken, forblive aldeles upaaagtet og hvor Magten saa lange har triumpheret over Retten. Bistnok er, naar man undtager de 2 udnævnte Biskopper, først fire Bispesæder atter besatte, men det er allerede af overordentlig Bigtighed, at begge de latinske Kirkes

provindsler (3: Erkebispedømmer), i hvilke hele Rusland deles, nemlig Warjchau og Mohilew, atter have et Overhoved. Hvormange Bispedømmer, der endnu ere ubesatte efter en saa lang Vacance, kan paa Grund af de yderst afvigende Statistiker over den katholske Kirkes Tilstand i Rusland ikke nøie angives. I Slutningen af Aaret 1854 vare af Polens ni Bispestole de otte ubesatte og for Dieblifter skulle, ifølge en Notits i Bladet „Deutschland,“ endnu syv Bispedømmer i Rusland og Polen være ledige, af hvilke 5 høre til den latinske og 2 til den græsk-rutheniske Ritus. Hvormeget denne tvungne Vacance tjener til, at den ved snedig List, Underfundighed og Magt tiltagende græsk-skismatiske Kirke, som ogsaa allerede har en Metropolit i Warschau, bliver meer og meer den herskende ogsaa selv i Polen, beviser den bedrøvende Omstændighed, at Katholikernes Antal i Polen i Løbet af 10 Aar har aftaget med 187,574 Personer; thi i Aaret 1846 talte Polen 3,794,887, men i Begyndelsen af Aaret 1856 kun 3,607,317 Personer af den katholske Tro. Bistnok har denne Aftagelse for en Deel ogsaa sin Grund i en talrig Udvandring af polske Katholiker til andre Lande; men at en Deel ogsaa maa være forsalben, kunne vi neppe betvivle. Thi hvor det kirkelige Liv ikke kan støttes ved det kirkelige Hoved, ved Biskoppen, der forfalder det med Nødvendighed; og netop derfor har den russiske Regjering af alle Kræfter arbejdet paa at berøve de katholske Bispedømmer, i Rusland og Polen, deres Biskopper, idet den formedelt alle Slags Rænker forhindrede Gjenbesættelsen af de efterhaanden ledigblevne Bispestæder. Saa bittert vi end maae beklage dette, saa have vi dog nu et Beviis paa, at den nye Keiser Alexander har isunde at opgive den tidligere Regjeringens uretsfærdige Grundsaetning; — han har anseet det for mere heldbringende og nyttigere, at laane Dre til den h. Faders saa ofte gjentagne Klager, og ikke længere at betragte Concordatet af 1848, saavel som de tidligere afsluttede Overenskomster, som tomme Bogstaver, kun skrevne for ikke at overholdes. Keiser Alexander staaer saaledes i Begreb med at betrede Retfærdighedens Vej mod vor h. Kirke, og hvorfor skulde vi ikke turde haabe, at alle Landets hyrdelige Diocejer snart atter ville faae deres Overhyrder, og at hine frygteligt haarde mod Katholikerne rettede Bestemmelser i den russiske Straffelovbog af 1846 (see Nr. 43 af Scandinavisk Kirketidende d. N. Side 679 fig.) snart ville blive overgivne til Forglemmelsen? Retfærdighed og Trofskab i Opfyldelsen af de indgaaende Overenskomster sikke en Monark en varig Hæder i Verdens-

historien; og Overeenskomster ere vistnok ikke mindre bellige, fordi de ere afsluttede med en Præsteolding, som ikke har Bajor-
netter, for at hæbne den trolose Iffeopfyldelse af høitidelige
Overeenskomster, men som maa overlade Herren Forsvarer
af sin Ret!

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 14. December. — 3. Adventsøndag — Maria's ubesmit-
tede Indfangelse. — Broderstab. — Dagens Epistel: Salo-
mons Ordsvr. 8, 22—35. — Evangel.: Matth. 1, 1—16. —
(Søndagens Epistel: Phil. 4, 4—7. — Evangel.: Job. 1, 19—28.)
— Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messje. — Kl. 10
Høimesse, med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt,
med Catechisation. —

Torsdag den 17de, Fredag den 19de og Lørdag den 20de Decbr. ere
kirkelige Tamperdage og derfor befalede Fastedage.

Hver Søndag om Form. Kl. 6, 7 og 8¹/₄ feires en stille h. Messje;
— om **Lørdagen** bliver det høih. Alterens Sakramente fremstillet
under den sidste h. Messje Kl. 8¹/₄, som ledsages med Sang og
Orgel og slutes med den sakramentalste Betsignelse.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaar een Gang ugentlig. Subscription paa denne
Tidende indtegnes i Kjøbenhavn hos Hr. Konsthandler **C. H. Staufensteiner**,
St. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Post-
contoirer. Prisen er 4 Mk. 8 Sp. Kvartalet.

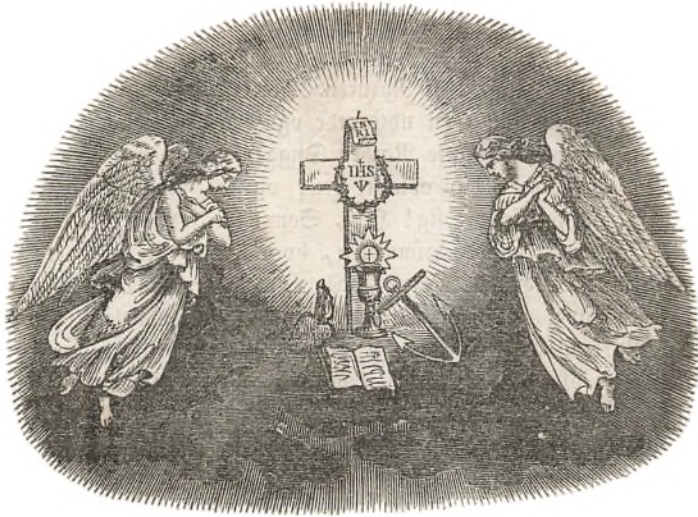
Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Skandinavišk
Uitrokiendi 1856
nr. 51
fındes i faldlogi i
KHA: 1030,20
(Kaldoloh pırese)

Skandinavisk Kirketidende

for kattholste Christne

til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Prøver Alt og beholder det Gode!

1. Theſſal. V. 21.

4de Aargang.

Nr. 52.

Søndagen den 28de December.

1856.

Væe være Gud i det Høie!

En sand Englesang, værdig til at synges af Cherubim, som staae ved Guds Throne! En Lovsang, som de himmelske Hærskarer for første Gang istemte for atten hundrede Aar siden, dengang Himmelen nedlod sig til Jorden, — i den mest velstignede af alle Nætter, fra hvilken oprandt alt Lys, som endnu

nafladeligen oplyser den hele Verden, — i hiin indviede hellige Nat, da den Dug faldd ned fra Himlen, som har vederqvæget og atter gjenoplivet hele Naturen. For Christus lignede Verden en Mark, som Solheden udterrede og som ikke mere bar nogen Frugt. I hiin helligste Nat er Duggen falden ned fra Himmelen, og Jorden har optaget den; og see, dens Skikkelse har fornyet og forskjønned sig! Han, Som blev født i denne salige Nat, tilhører baade Himmelen, hvor Hans Fader boer, og Jorden, hvor Hans Moder dvælede; Han er Gud menneske. Derfor have da ogsaa Himmel og Jord, Himmelens Aander og Markens Hyrder jublet i denne Nat. Gloria in excelsis, som først blev sunget af Englene, blev fra det Døeblik af daglig gjentaget af den h. Kirke under det helligste Messesoffers Høitidelighedsbøje: det er en Sang fra Himmelen, i hvilken Jorden istemmer, men som dog aldrig lyder saa høitideligt og saa skjönt, som netop i selve Julenatten. Paa den h. Juledag finder den mere end nogenstunde, den stærkeste Gjenlyd i vort Hjerte. Dette bliver dybt bevæget, og Glædens og Veemodets Taarer ville neppe lade sig holde tilbage. Vi føle da saa ret dybt, hvad Kristusbarnet bragte os og hvad Det var for os: derfor Glædens Taarer; men vi føle ogsaa tillige med Smerte, at vi ikke altid have modtaget eller kun daarligt anvendt Dets kostelige Julegave: derfor Veemodets Taarer. Ungdommens Paradiis træder atter ret levende frem for vor Sjæl, dengang vi første Gang istemte denne Sang og følte os saa lykkelige, fordi vi endnu sang den med de fromme Hyrdes Tro og med Englenes Kjærlighed, fordi vi dengang følte os uimodstaeligt hændraque til Kristusbarnet, fordi vi uden Forbehold offrede Det vort endnu rene, barnlige Hjerte til Gjengæld, medens vi nu maaskee ikke mere ere saaledes som Smaabørn. — Dog hvor vilde der vel findes en Christen, som i disse høitidelige Dage vægrede sig ved at høre paa Stemmen fra Himmelen, som afslører den dybe Betydning af den naaderige Hemmelighed i Guds sønnens Menneskevordelse; som ikke vilde søge at trænge dybere ind i denne Englenes Aabenbaring; som ikke jublende og taknemmelig vilde istemme denne Lovsang, som er saa kort og dog saa indholdsrig, som tydeligen viser os Grunden til og Virkningen af Kristusbarnets Menneskevordelse!

Thi Christi Menneſkevordelſe har bragt Herren, vor Gud, den høieſte Gæ og Menneſkene den ſeligſte Fred. Derfor bør vi glæde os i denne hell. Juletid, derfor bør vi iſær i denne Tid viſe os taknemmelige. —

I.

Christi Menneſkevordelſe har bragt Herren, vor Gud, den høieſte Gæ; thi den er en Aabenbaring af Guds meſt ophøiede Gæenſkaber.

Den forkynder os: Gud er hellig og retfærdig! Synden, ſom for den Reneste er en Vederſtyggelighed, maatte udſlettes og ſones, den gamle Syndeskyld maatte borttages; intet Urent kan indgaae til det ikkun for de Rene og Helſige beſtemte Sted. Intet ſkadt Væſen var itand til at redde os; kun en guddommelig Perſon, Som Selv er uden ringeſte Synd og Plet, kunde udſlette Synden, og yde Guds fornærmede Retfærdighed en fuldgylbig Fyldſtgjørelſe. En fattig kunde ikke betale vor Gjæld, en Svag ikke opreife os, en Syg ikke helbrede os; thi Ingen kan give os, hvad han ikke ſelv beſidder. Paa Jorden var der ingen Frelſe mere at finde for os; en Redningsmand maatte komme fra Himmelen:

Hvis ei det Barn paa Jord var fød,

Vi fandt Fortabelſe og Dod!

Kun en Gud kunde redde, men kun et Menneſke kunde lide og døe: derfor Forbindelſen af den guddommelige og menneſkelige Natur i Christo. — Hvad der var gaact tabt ved Hovmod, Nydelſeſyge og Sandſelighed, det maatte gjen erhverves ved Dmuyghed, Forſagelſe og Lidelſe; hvad der var ſpildt ved Ulydighed og Oprør, det maatte gjenvindes ved Lydighed og Underkaſtelſe. Gud kom til Menneſket, forat Menneſket atter kunde komme til Gud. Erkjende vi ſaaledes i Christi Menneſkevordelſe Guds Helſighed og Retfærdighed, ſaa kunne vi heller ikke miſkjende Hans uendelige Kjærlighed; ja Hans Retfærdighed er ikkun en ſkjult Kjærlighed, og Hans Kjærlighed er en ſkjult Retfærdighed. Gæ være derfor den hellige, den retfærdige og den naaderige Gud i det Høie! —

Ja, Guds Kjærlighed viſer ſig ved Christi Menneſke-

vordelse i det klareste Lys. Thi uden Gudsfønnens Menneſte-
vordelse vilde Verden denne Dag idag endnu ligge i Dødens
Skygge, i Mørket og Døtroens og Bantroens dybeſte Nat;
uden den vilde hele Verden være et Hums fuldt af Sjælsſyge
og Svage; en Døningemark, en Kirkegaard. Kristus kom,
og Han ſagde anden Gang: „Bliv Lys!“ og Lyſet blev. Chri-
ſtus bød: „Jeg vil, vær helbredet!“ og de Halte gaae, de
Blinde ſee, og de Syge ere atter ſunde. Kristus raabte:
„Jeg ſiger dig, ſtaa op!“ og de Døde reiſte ſig. Han blev
Veien, Sandheden og Livet; dermed udfiges Alt, hvad Han
ſjenkede os og hvad Han var for os; og alt Dette er bleven
os til Deel ved den guddommelige Søns Menneſtevordelſe!
Kunne vi da endnu betvivle Faderens Kjærlighed, Som gav
os Sønnen, det Bedſte og Kjæreſte, ſom ſelv Han, den Almæg-
tige, kunde give; og med Ham gav Han os Alt! Sandelig,
bedre kan Faderens Naade ikke udtrykkes, end med de Ord:
„Saaledes har Gud elſket Verden, at Han hengav
Sin eendaarne Son, for at Alle, ſom troe paa Ham,
ikke ſkulle gaae tabte, men have det evige Liv! —
Joh. 3, 16.

Forkynder ſaaledes Chriſti Mennevordelſe Guds Hellig-
hed, Retfærdighed og Kjærlighed, ſaa bliver iſandhed Guds
Gere fremmet ved ſamme, og vi iſtemme derfor af fuld Døv-
bedviſning og Hjertenſtrang Engleſangen: „Gere være Gud
i det Høie!“

Iſke mindre er Chriſti Mennevordelſe en Aabenbaring af
Guds Søns Egenſkaber. Klareſt ſtraaler Hans Kjær-
lighed os imøde ved ſamme. Alt nedlade Sig til Jammer-
dalen, hvor der kun voxer Torne og Tidſler, og at komme ned
til ſyndige Menneſter, ſom fornegte, forraade og forſæfte
Ham; — at ſtige fra Himmelenſ Throne ned i en Stald;
— ligesom at aſlægge den guddommelige Majeſtæt og iſore
Sig de Dødeliges ſtrøbelige Dække; — at gjøre Affald paa
eiſtende Tilbedere, paa Engle og Hellige, for at beſøge og lyk-
ſaliggjøre Sine Miſundere og Hadere; at vaage, at lære, at
ſerge, handle, lide, bløde og døe for Sine Gjender, — ja, er
det ikke Tegnet paa den høieſte, paa en guddommelig Kjærlig-
hed? Og alt Dette — med ſtorſte Beredvillighed, med Glæde,

uden at regne paa Løn eller Tak! Hvor mange Handlinger, hvor mange Offere, hvor mange Lidelser betegner ikke Veien fra Stalden indtil Golgatha, fra Krybben indtil Korset, fra Junt indtil Langfredag! Allerede i Krybben laae Korset ved Siden af Kristusbarnet, og det vorede ligesom med Det, og blev stebte tungere, indtil Herren omåder Selv maatte bære det paa Sine Skuldre og blev naglet til samme. Omendkjøndt Guds-jønnens Menneſkevordelſe altid vil være en tilbedeſesværdig Hemmelighed for os, ſaa fremlyſer dog den Kjærlighed, ſom drev Ham dertil, tydeligt nok deraf. Være være derfor og ſaa Ham, den menneſkevordue Frelſer!

Chriſti Menneſkevordelſe er fremdeles en Aabenbaring af de meſt forbausende vanſkeligſte Dyder: Hans Guddom blev ved den ligesom omhyllet med Dodelighedens Svøb. Vel er Han den høieſte Konges Son, men Hans Fødested er en lille By i Juda, Hans Slot en Stald, Hans Bugge en Krybbe, Hans Moder en fattig Jomfru, Hans Pleiefader en Haandværker; Hans Kongekaabe er et daarligt Svøb, Hans første Tilbedere: fattige Hyrder, Hans senere Venner: fattige Fiſkere. Hvilken Dmnygelle, Selvfornegtelse og Underkaſtelse! Hvilken Konge! Hvilken Gud! Dog, netop Hans Fornedrelſe er Hans Være og Dphøielse; thi Han valgte den frivillig, for at blive vor Frelſer og vort Exempel i de vanſeligſte af alle Dyder. Være være derfor Gud Sønnen, netop paa Grund af denne Fornedrelſe! —

Chriſti Menneſkevordelſe tjener endelig til Guds høieſte Være, fordi den guddommelige Son har ligesom borttaget Sløret, ſom ſkjulte Faderens uendelige Skjønhed og Fuldkommenhed for os. Han har ladet os kaſte et Blik ind i Himmelen, i Hans Faders Bolig; vi have i Ham ſeet nogle Straaler af Hans Herlighed, ſaa meget, ſom vort ſvage Die formaade at udholde, og diſſe Straaler ere allerede tilſtrækkelige for at vi fulde af Henrykkelse maatte udraabe med Petrus: „Her er godt at være!“ — tilſtrækkelige, for at vi med Englene kunne ſynge: „Være være Gud i det Høie!“ — Chriſtus har ſtyrtet Illuſionens, Dvertroens og Vantroens Rige, Afguderiets og det dybeſte Morſes Rige, i hvilket Gud blev vanæret. Gud modtog for Chriſtus ingen Være af Hedningerne, fordi de ikke kjendte

Ham, og derfor heller ikke tjente Ham; thi de fandt de herlige Porte til Hans Volig og Lysene, som straaled paa dem, saa skjonne, at de ikke naaede til Hans Volig, til den Allerhøieste Sels; de faldt ned for Mesterværket, men boiede ikke Knæet for Mesteren Sels. De opreiste Altene for Afguder, hvilte dryppede af Menneskeblod; deres Templer vare ingen Helligdomme, men ofte nok kun Skoler og Fristeder for Lasten. For Himmelen og Jordens levende Gud var der intet Alter opreist, for Ham blev der intet reent Offer frembaaret. Gud modtog heller ingen Ære af de fleste af Oldtidens Vise, fordi de kun oplystes af deres egen Aands svage Lampekin, og fordi deres Indbildskhed ovenikjøbet endnu svækkede dette Lyses matte Skin. Havde nu det udvalgte Folk end rigtigt erkjendt Ham, saa var der dog selv iblandt dem ikke Mange, som istemte Korpssalmer til Hans Ære, men desværre kun altfor Mange, som blot ærede Ham med Læberne, medens deres Hjerter vare langt fra Ham. — Jesus Kristus har nu styrket Afgudstemplerne og befejret den dengang herskende Synd, af hvilken baade Guds og den menneskelige Værdigheds Vanære opstod; Han har lært, øvet og befordret Guds Dyrkelse i Aand og i Sandhed. Han har opreist et helligt Tempel for den sande Gud, i hvilket Lyset falder ind fra Himmelen; hvis Søiler staae fastere end Bjergene; hvor det evige Lys brænder Dag og Nat; hvor der staaer et Alter med det helligste, reneeste, høieste og Gud velbehageligste Offer; Han har bygget et Paulun, hvis Grundvold hviler paa Jorden, hvis Tinde naaer op til Himmelen; i hvilket Gudstjenesten bliver fejret uden Døds og i hvilket Sangen til Guds Pries aldrig forstummer. — Christi Menneskevordelse har altsaa bragt Herren, vor Gud i det Høie, Ære, den har forskaffet Ham sande Tjenere og Tilhængere, Tilbedere i Aand og Sandhed.

Men horer du ogsaa til dem? — Er du maaskee hovmodig som de faldne Aander, saa har du opreist Altene for dig selv, og vover at ville sætte dig selv paa den Allerhøiestes Throne. — Er du maaskee en Træl af Sandheligheden, saa tjener du hiin hedenske Gudinde, som talte kun altfor mange Templer! — Hænger du maaskee ved det jordiske Guds, saa er Mammon din Afgud, og du staaer ikke høiere end Her-

ningen! Vil du ikke i denne h. Tid, ved Krybben, beslutte dig til at elske den sande Gud og tjene Ham Alene? Vil du ikke, især i denne h. Tid, istemme Englenes Sang: Gloria in excelsis Deo? Vil du ikke hylde Jesusbarnet paa Dets Fødselsfest som din Herre og Konge? Vil du ikke bringe Det velbehagelige Gaver ligesom Hyrderne fra Bethlehem, ligesom de Vise fra Østerlandet? Vil du ikke ofre Det Lammets Afkyld og Taalmodighed, Duenes Sagtmodighed, Tilbedelsens Virak, Spøgelsens og Selvfornegtelsens Myrrha, rene og hellige Gjeringers Guld? Vil du ikke underkaste Det din Aand, vil du ikke skjenke Det din Villie og dit Hjerte? Naar vilde dine Gaver vel være bedre anbragte, end netop i disse fejrlige Dage; hvor vilde de vel blive bedre gjemte, end hos Barnet i Bethlehems Stald; af hvem vilde du vel kunde vente en rigere Erstatning, end af Himmelens og Jordens Konge? Han byder dig som Gjengift det høieste Gode, som Han fra Himmelen nedbragte til Jorden i hiin indviiede Julenat, — hiint Gode, som Alle vuste og kun Gaa besidde: Freden! — Jesusbarnet tilraaber dig med Englene:

II.

Fred for de Menneſker, som have en god Villie!

Christi Menneſkevordelse har bragt Menneſkene Freden, derfor kaldes Christus ogsaa Fredens Fyrste. Uden Ham havde vi ingen Fred med Gud; thi Synden er et Oprør mod den høieste Konge, en Krig mod den retmæssige Herre. Kongens Søn har tilveiebragt Freden, udvirket Forsoningen; Han er af Faderen udsendt til Oprørerne, for først at række dem Haanden til Tilgivelse og for at tilbyde dem Benaadning. Ja, den nyfødte Kongesøn har tilbudt Freden: Han har udslettet den gamle Gjæld, udstaact vor Straf; paa det Gamle skal der ikke tænkes mere. Af os afhænger det kun nu, om vi ville antage Fred og Benaadning, om vi ville indgaae paa Fredsbetingelserne. Milde og billige ere disse Betingelser og de overftige ingentunde vore Kræfter. Vi maae kun ikke gjøre Oprør paany, vi skulle for Fremtiden være Hans troe og lydige Undersaatter, vi skulle yde Ham, hvad

Han tilkommer; Skabningen skal ikke ville have Fortrinet for Skaberens, Ham skulle vi skjenke ubetinget Tro og fast Tillid, til Ham skulle vi henvende os i alle Ualiggender og ikke negte Ham vore Hjerter; da vil Han igjen være os en god og naadig Herre, ja en hjærlig Fader. Han stillede ikke disje billige Betingelser af egenyttige Henfigter, men kun af idel Kjærlighed, fordi Han Intet vil, uden Sine Undersaatters Vel. Og ere vi vor Konge troe og lydige, saa vil Han efter en kort Frist føre os til Hvilens og Fredens Land, hvor Han aabenbarer Sig i al Sin Majestæt og Herlighed og hvor Han samler Sine hjære og trofaste Undersaatter og Børn omkring Sig, for at lykfsaliggjøre dem for evigt.

Der gives dybe Sorgens Tider i Menneffets Liv — jeg mener her ikke dem, hvor Fattigdom trykker os, hvor vi ængstes af Næringsforger, maae taale Foragt og pine af Sygdomme — der gives ogsaa dybe Sorgens Tider for dem, som ellers ikke fattes noget. Det er Tider, i hvilke man føler en aandelig Tørhed og en forfærdelig Tomhed i sit Indre, i hvilke man føler sig som ganske forladt af Himmel og Jord, i hvilke Intet gjør os Glæde, i hvilke vi væmmes ved Alt og ere utilfredse og uentge med os selv. Saadanne Sorgens Tider opleve ogsaa de frommeste Menneffer, og for disje ere de kun Luttrelser og Prøvelser, Leiligheder til Dvælsen af en høiere Dyd, og de forsvinde som oftest meget snart, ligesom Frelserens trende Timer paa Golgatha; thi de Retfærdige vide, hvorfra Lidelsens Kalk kommer, og de nedfalde da Engelen, som bringer Styrkelsens Kalk. — Ikke saaledes forholder det sig med de vantroe og lastefulde Menneffer. De fattes altid Sindets Ro, den indre Fred; Uro, Ubhagelighed og Utilfredshed pine dem uop-
 hørligt. Hvorfra disje Plageaander, disje Fredsforstyrreere i deres Hjerte? Det fattes saadanne Menneffer paa levende Tro, hvilken alene kan give dem tilstrækkelig og beroligende Op-
 lysning om alle Ting; denne Usikkerhed om, hvad der er sandt eller usandt, ret eller uret, denne Tvisraadighed — er pinende! Det fattes dem paa de hellige tre Kongers Stjerne, som fører til Jesus. Det fattes dem paa Haab, som trøster og holder opreift; det fattes dem paa Kjærlighed, for hvilken Intet er for vanffeligt, der, ligesom Barnet slutter sig om

Moderens Hals, saaledes ogsaa slutter sig fast til Herren og ikke vil slippe Ham og derfor heller aldrig bliver ganske forladt af Ham. Det fattes dem endelig paa No i Samvittigheden, som skjender og skjelder uden at tie; som nager og plager, uden at sove, uden at dræbe og uden at døe, ligesom Gribben i Fabelen. Det er Ufreden med os selv.

Freds fyrsten har fra Himmelen medbragt os Freden med os selv, og den er allerede her paa Jorden Lønningen for Hans trofaste Tilhængere; thi disse troe paa Ham og ere saaledes i sikker og rolig Besiddelse af al Sandhed og derfor rige baade paa Erkjendelse og indre Beroligelse. De have i Alting sat deres Lid til Herren, Som ikke vil lade deres Jaab blive til Skamme; de vide, at alle Ting tjene til Bedste for dem, som elske Gud. De ere beroligede for de begangne Synder, fordi de have affonet og endnu fremdeles ville affone dem; og for Liden trykker ikke Forbrydelsens tunge Steen deres Hjerte, og deres rene Samvittighed er deres bløde Hovedpude. De kjende Faderens Dør, hvor de kunne banke paa ved enhver Modgang, og derfor kan Intet rove dem den indre Fred. Denne besidde de altsaa, fordi de besidde Jesu Religion, som alene er istand til at give, bevare, forøge og beskytte denne sande Hjertensfred.

Ogsaa Freden med alle Mennesker har Herren bragt fra Himmelen. Bliwer Hans Ord fulgt og efterlevet, saa slye ufortøvet Misundelsens, Tvedragtens, Hævnenes og Skinsygens onde Aander. Han har viist os, hvorledes en almindelig og evig Fred kan stiftes iblandt Menneskene. Vær retfærdig mod Enhver! Elsk din Næste som dig selv. Sæt dig i hans Sted, og tank, søl, tal og handl ligesom du da selv vilde ønske det. Besæire din Næstes Brede ved Sagmodighed! Viis ham en Kjærlighed, som kommer fra Hjertet, som ytrer sig ved Medfølelsens venlige Ord og bliver prøvet ved Haandens Gjærning! Vær en Fader for de Forældreløse og en Støtte for Enkerne! Vær en medlidende Samaritan for din Broders Legeme og Sjæl! Ved for Forfølgeren og overøse ham med Velgjerningernes gloende Kul, som var han din dyrebareste Ven! —

Det er Christi Viisdomslærdomme, som virke Under; for

hvilke Hans Dødsffjender skrækte tilbage og faldt afmægtige til Jorden som dem i Gethsemane. Fulgte Alle disse Ord, da vilde Paradiset vende tilbage, da vilde Jorden blive en Himmel, Menneskene blive til Engle, da vilde Tvedragt atter itige ned til sit Hjem, Helvede, og Kjærligheden tilligemed Freden alene herse paa Jorden.

Fred vare da med os Alle! Det onsker jeg mig og Enhver. Her, ved Krybben, for den menneskeordne Guds Son, for Fredens Fyrste, for den reneste Kjærlighed, maae Hjenderne række hverandre Haanden til Forjoning, alt Had maa forsvinde og hellig Kjærlighed atter herse iblandt os! Gud tilgiver; hvorledes tør da Mennesket endnu vare forbitret? — Engle forkynde os Fred: derfor skulle vi nu ikke mere kjende nogen Tvivlighed. Af vor Sjæls Jnderste lad os da Alle istemme de himmelske Aanders Sang: **Gloria in excelsis Deo, et in terra pax** hominibus! „**Være** vare Gud i det Høie, og **Fred** for Menneskene paa Jorden!“ —

Protestantiske Vidnesbyrd om Kirkens Verdomme.

Uden Supranaturalisme gives der ingen Kirke. (Bohme.) Men der gives kun en eneste, aldeles consequent Supranaturalisme, og det er den romersk-katholske. (Krug.) — Den katolske Tro er, naar man indrømmer den sin første Grundsaetning, som i Begyndelsen forovrigt hverken Lutheranere eller de Reformerte, og selv ikke engang Socin's Tilhængere, negte, saa følger rigtig, som Mathematikeren Euclide's Bøger. Hele den romerske Religion er begrundet paa den ene Læresætning om en overnaturlig, for hele Menneskeslægten beregnet Aabenbaring, som, netop fordi den omfatter de nærværende saavel som de tilkommende Generationer, aldrig kan afbrydes; thi ellers vilde jo det ophoiede af et Gudmenneske grundede og ved Hans Død beseglede Værk, ved at overantvortes til blotte Dødelige,

snart være udsat for alle Staar af den menneskelig Svaghed og Bidsfarelse og derved være bleven tilintetgjort; hvilket er imod Forudsætningen. Disse Slutninger af den ovennævnte Grundsatning ere uafviselige, og der gives ingen Artikel i den katholske Dogmatik, som ikke paa det grundigste kunde retfærdiggjøres ved hiint Princip. (Grøerer.) — Vi Protestanter tilstaac, naar vi betragte den vidunderlige Bygning fra dens Fundament af og op til dens Tinde, at der aldrig er forekommet os en Lærebygning, som, efterat Fundamentet engang er lagt, er opbygget med en saadan Visthed og Sikkerhed, og hvis Opbygning er bleven gennemført med saa megen Konst, Stærksindighed og Consequents i alle, selv de mindste Dele, og at selve Systemet ikke behøver at frygte for en nok saa grundig Videnskabs strengeste Critik. (Marheineke.)

Det vilde være den største Daarskab nogensinde at ville modjatte sig Noget, som er bleven lært af omnibus, semper, ubique, paa alle Steder, til alle Tider og af alle christelige Præster og Folkelag, dersom det ikke er bleven erklæret for Kætteri eller Afvigelse fra Sandheden. (Field.) — Den af vore Troesartikler, som anerkjender en almindelig Kirke, betyder enten slet Intet, eller den betyder, at Gud har grundet en synlig Kirke. (Thorndicke.) — Jeg kan forsikre Eder om, at der aldrig vil finde en sand Forening Sted imellem de Christne, undtagen naar den bliver bygget paa katholske Grundtæmninger, Skikke og Lærdomme, d. e. saadanne, i hvilke alle Christne oprindelige vare enige. Til saadanne Grundtæmninger maae vi holde os, ved hvilke vi ere forenede med hele den katholske Kirke, fra Christendommens Begyndelse af, og med hvilke vi af alle Kirker i Verden vilde være blevene anerkjendte som deres Medlemmer, naar vi havde levet paa en Tid, hvor den christelige Lære, Disciplin og Gudsstjeneste vare rene. — Men naar (de ældste Kirkefædre:) Irenæus, Gregorius, Cyrillus, Athanasius, Augustinus, Chrysostronus m. Fl. idag vendte tilbage paa Jorden, saa vilde de kun i den katholske Kirke atter erkjende det Selskab, hvis Medlemmer de have været. — Da jo dog enhver guddommelig Aabenbarings Dæmning gaar ud paa, ikke alene at meddele Mennesket bedre Religionssandheder, men ogsaa at hjælpe ham til sammes rigtige Forstaaelse og at forstaae ham Visthed om, at disse og ingen andre Lærdomme blive meddeelt Mennesket just i denne og i ingen anden Forstand: saa følger af denne Grundtæmning, med største Evidents, Nødvendigheden af det christelige Læremedets Afsælbarehed. (Griffin.) —

Indlysende er det, at Katholicismen i Henseende til Consequents har Fortrinnet fremfor Protestantismen. (Köppen.) —

Derfor kan man ikke gjøre den katholst=christelige Kirketro, som i saamange lærde Mænds Skrifter har søgt at reifærdiggjøre sig efter Fornuftlovene, større Uret, end naar man falder den en blind Tro. (Bouterweck.) — Heller ikke er Katholikens Tro ufornuftig, fordi den fordrer, at han skal give Fornuften faugen, men den bliver alligevel reifærdiggjort ved de fornuftigste Grunde. Den er den troende, under gud=dommelig Autoritet staaende Fornuft. (Marheineke.) Ufeilbarhedens Naalidelighed grunder sig da ikke paa Menneskenes Amaal, men paa Jesu Bistand. (Molan.)

En bestemt Lov og Regel hemme derfor ikke det geistlige Liv, men ordne og styrke det kun; og indenfor de Stranker, som ikke menneskelig Vilkaarlighed, men uafviselig Nødvendighed har sat, bevæger Læren sig sikkrere, end i den regellose Vilkaarlighed. (Kerbe.) — En vedvarende uafbrudt Inspiration (s: guddommelig Indskydelse) er en nødvendig Støtte for enhver Troeslære — paa det at ikke hele Institutet skal falde sammen og gaac under i en Mangfoldighed af Brudstykker. (Koppen.) — Den protestantiske Kirke er altid kun et Brudstykke og maa altid blive et saadant. (Wolmann.) —

Intet bør derfor være os ærverdiggere paa Jorden, end Afgjørelsen af et sandfærdigt oecumeniskt (s: almindeligt) Kirkemøde. (Leibnitz.) — Naar man vilde antage, at alle Kirkens Hyrder havde kunnet falde i Bildfarelse i en væsentlig Artikkel og bedrage alle Troende, hvorledes vilde man da kunne forsvare Jesu Ord, Som har lovet Sine Apostle og i dem deres Efterfølgere, at Han altid vilde være med dem? Dette Hans Lofte vilde da være usandt, fordi deres Efterfølgere vare her indbefattede, da jo Apostlene selv ikke levede saa længe. (Bull.) — Det er derfor umuligt at antage, at Christus alle Aarhundreder igjennem har givet Kirken til Britis for en betydelig Bildfarelse. (Beremin.) — Om de retmæssigt holdte oecumeniske Concilier, enten der nu kun er fem eller flere af dem, siger jeg i Almindelighed: Christus er igjennem alle Aarhundreder ved Sin Kirke og tillader ikke, at der paa et saadant Concilium skeer et mod Troen modsigende Ufsagn. (Molan.) — Ogsaa de i Trient forsamlede ærverdige Fædres Bærk var den aldeles folgerigtige Fastsættelse af den katholst Troeslære, saaledes som denne findes i den h. Skrift og i den apostoliske Overlevering. (Fesler.) —

Kirkelige Efterretninger.

Tydsland. (Forbud mod Knælingen.) Medens en heitstillt protestantisk Personlighed troede paa en protestantisk Kirkedag f. A. at maatte paatale en solelig Mangel ved den evangeliske Gudstjeneste med de Ord: „Vi maae først lære at knæle, naar vi atter ville bede“, er Knælingen under Bonnen fornøylig bleven forbudt af det protestantiske Consistorium i Høssen-Darmstadt under en Straf af 15 Gylvens Mølet. Herom tilskriver en protestantisk Høsser det protestantiske „Volkabl. für Stadt u. Land“ følgende: „En tro lutherisk Sognepræst har efter mange Andres Exempel og paa Grund af den gamle Kirkeagende atter indført den fuldstændige Alterliturgie i sin Kirke og derved havt det Mod til lige ogsaa at bede „Kyrie“ i knælende. Liturgien har man fra Dyrighedens Side senere approberet, idetmindste taalt den; men Knælingen — den syntes dog at være altfor katholsk. Omvendtjændt nu Menigheden i flere Aar aldeles ikke har vidst andet, end at Pastoren knæler og Jagen er fremkommet med en eneste Klage, anseer Dyrigheden det dog for nødvendigt at forbyde denne betænkkelige Skik. Pastoren beraaber sig paa Kirkeordenen og gammel Sædvane, han anfører alle mulige Skriftsteder, som tale for Knælingen, men Alt forgjæves. — Den høssiske Kirkeovrighed anseer det nu engang for upassende, og hvad hjælper det saa, om ogsaa den h. Paulus vil, at alle Knæe skulle bøje sig i Jesu Navn (Phil. 2, 10)? Man skulde nok have faaet den gode Paulus til at glemme disse katholske Idær, hvis han havde fundet derpaa i det kjære Høssen! En Lykke er det for ham, at han har været vor Herres Apostel og ikke Pastor her i Landet! — Den gode Hr. Sognepræst, som man gjentagende har forbudt Knælingen, kan med sin bedste Villie imidlertid ikke saa let finde sig i Sagen, ikke at tale om, hvad Menigheden vil tænke, naar han pludselig lader den gamle Skik fare? Han vover at gjøre nye Forestillinger; han beraaber sig paa et christent Menneffes Frihed; han anfører, at man visseelig ikke kan tvinge Nogen til at knæle, men dog endnu mindre forbyde Nogen det, naar hans Hjerter tilskynder ham dertil: han beder om at man vil staae hans Samvittighed, og ikke skade hans Anseelse for Menigheden, naar han skulde blive nødt til at bekyndtgjøre: Dericonfessoriet har forbudt Knælingen: — Alt forgjæves. Man indlader sig paa intet Videre: Sognepræsten skal veebliffe-

lig affkaffe Knælingen ved Syndsbejendelsen, eller betale 15 Gylde i Mulct. — Sognepræsten adlyder med blødende Hjerter; men hvad vil da Vorherre sige dertil? Hvorledes vil det da gaae paa den Dag, da dog alle Knæe maae boie sig i Jesu Navn? Vil det saa ogsaa endnu koste 15 Gylde? — Da ville ogsaa hine Herrens Knæe maa tte boie sig, som nu give saadanne Forbud; men vi frygte næsten for, at de gode Folk da ville komme til at betale mere end 15 Gylde's Straf med fiive Knæ!“

Kirkelig Erindringsliste.

Søndag den 25. December. — De uskyldige Børns festlige Minde- dag. — Dagens Epistel: Joh. Aabenbar. 14, 1—5. — Evangel.: Matth. 2, 13—18. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Høimesse, med Prædiken paa Danst. — Efterm. Kl. 3 Andagt.

Torsdag den 31te Decbr. — Paa Herrens sidste Aften Kl. 6 fejres en høitidelig Taffeaandagt, med Prædiken paa Danst; hvorefter den Ambrosianske Lovsang (Te Deum) aflynges.

Torsdag den 1. Jan. 1857. — Vor Herres og Frelsers Jesu Christi Dødsfarelse. — Nytaarsdag. — Dagens Epistel: Tit. 2, 11—15. — Evangel.: Luc. 2, 21. — Gudstjeneste: Form. Kl. 8 og 12 stille Messie. — Kl. 10 Høimesse, med Prædiken paa Tydsk. — Efterm. Kl. 3 Andagt.

„Skandinaviske Kirketidende“ udgaaer een Gang ugentlig. Subscription paa denne Tidende indtages i Kjøbenhavn hos Hr. Kunsthandler **C. A. Staunkesteiner**, St. Kjøbmagergade 68, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Kgl. Post- contoires. Prisen er 4 Mk. 8 Sk. Kvartalet.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Konrad Sander.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

Indholdsfortegnelse til 4de Aargang.

I. Digte.

Hvad vi ville.....	1.
Paa St. Ansgar's Dag.....	65.
En Bedøjsalme.....	81.
Til den lidende Frelser.....	83.
Hoimesjepsalmer.....	97.
Fastejpsalme.....	130.
Kirkehymne paa Påskensjondag.....	145.
En kirkelig Morgenpsalme i Fastetiden.....	161.
Ende Paafestpsalmer.....	177.
Den Christnes Paafestglæde.....	209.
Hymne til den Helligaand.....	289.
Til Christi=Legemsfest.....	305.
Christne! seer den Englespijs!.....	330.
Marieblomsten.....	337.
Kong Dafs Seier.....	497.
Kirkehymne til den h. Komfæ.....	513.
Indbyrdelse til Krybben.....	801.

II. Afhandlinger.

Sædelighed og Tro.....	1.
Fru af Chantal som Hgtefælle og Gæst.....	24.
Seer Dage skal Du arbejde, og paa den syvende skal Du hvile.....	33.
En Protestants Dom om Bibelen.....	67.
Det østerrigste Concerbat.....	72.
Kirkearets hell. Tider og Fester.....	84.
Pavens Intolerants.....	93.
Øverstens Communion.....	94.
Hvortil det fører, naar Menneskene ikke have Religion.....	101.
Veien til Himmelen.....	105.
Katolikens Svar paa sin protestantiske Vens Spørgsmaal.....	113.
Et Variel.....	165.
Barnets første h. Communion.....	195.
Det østerrigste Concerbat og Presjen.....	202.
Om blandede Hgtefæbber, efter den danske Lovgivning.....	212.
En Storm, som fører i Havn.....	234.
En Røst fra og til Norge.....	257.
Det allerh. Alterens Sakramente III.....	321.
De kath. Missionairer hos de frie Indianere i Nordamerika.....	379.
Den sande Omvendelse.....	391.
Den h. Hrysfemus.....	392.
Fereningen af Jesu h. Barndom.....	417.
Kirkearets anden Halvdeel.....	433.
Sondagsarbejde.....	441.
Sondagens Hellighedsbelse.....	449.
Protestantiske Vidnesbyrd om Pavedømmet.....	456.
Pius IX. som Tyv i sit eget Hus.....	475.
Miscelle.....	477.

	Side
En mærkværdig Helbredelse	523.
Kirken for Bibelen's Demskol.	529.
En Træskaal til Bedstefaderen	539.
Gjengjælbelse	540.
Niels Sene's Dørgang til den kath. Kirke	561.
Protestantiske Vidnesbyrd om den kath. Kirkes Præstedomme og Hierarchie	584.
En Missionair	588.
Den katolske Biskop	625.
Et Curiosum	638.
Den russiske Straffelov med Katholikerne	679.
Bagvaskelsen	689.
Regle Dørgange fra den anglicanske til den kath. Kirke	705.
Katolske og protestantiske Vidnesbyrd	721.
Inquisitionens Forbrydelser	753.
En pavelig Gefandt	763.
Et lille Barn er bleven og født	805.
Øre være Gud i det Høie	817.
Præst. Vidnesbyrd om den kath. Kirkes Lærdomme	826.

III. Kirkelige Efterretninger.

Europa. -- Item: Side 9. 27. 42. 75. 1697 218. 277. 296. 346. 393. 406. 510. 555. 590. 715. 748. 64. 794.
Kjøbenhavn: 44. — Christiania: 571. — Sverrig: 393.
Tydsland: 10. 27. 126. 155. 187. 236. 302. 421. 556. 619. 652. 667. 684. 730. 764. 780. 795. 831.
Østerrig: 29. 127. 141. 189. 221. 246. 279. 361. 460. 489. 590. 639. 653. 669. 683. 717. — Bøhmen: 280. — Ungarn: 94. 685. Pesth: 591. — Tyrol: 108. Innsbruck: 462. —
Wien: 155. 170. 221. 265. 298. 490. 683. — Croatien: 94. Venedig: 353. —
Preussen: 407. Berlin: 459. Münster: 424. Coblenz: 460. Baiern: 478. Würzburg: 652. — Württemberg: 443. — Sachsen: 491. — Baden: 280. — Hamborg: 478.
Italien: 30. 77. 171. 413. 463. 654. — Neapel: 191 — Sardinien: 15. 30. 159. 510. 525. Turin: 331. 349. 493. —
Spanien: 14. 30. 252. 364. 462. 541. 766. 797. — Portugal: 281. Frankrig: 13. 206. 237. 249. 283. 315. 362. 412. 445. 654. 671. 701. 749. Paris: 222. 363.
Belgien: 347. 795.
Schweiz: 77. 157. 304. 365.
England: 11. 63. 95. 109. 155. 170. 222. 247. 303. 396. 408. 479. 493. 540. 765. 782. 797. London: 29. 268. 399. 412. — Irland: 670. — Skotland: 734. 766.
Rusland: 76. 153. 220. 394. 605. 798. 812. Peteraberg: 395. Rusland og Polen: 395.
Tyrfiet: 31. 767. Constantinopel: 591. Canea: 400. Wallachiet: 282. Serbien: 15.
Aften: 253. 431. — Ostindien: 413. 718. Indien: 334. 510. Sundaøerne: 655. — China: 159. 447. 783. — Cypren: 159. Jerusalem: 254. 316.
Afrika: 31. 95. 269. 366. 557. 767. — Egypten: 15.
Amerika: 16. 32. 63. 111. 415. 495. 734. 750. — Nordamerika: 172. 285. 558. 620. 639. 701. — Canada: 575. — Californien: 446. — Mexico: 574. 719.
Australien: 446. 526.